1887–1888. ÉVI TÖRVÉNYCZIKKEK

Corpus Juris Hungarici

X C

MAGYAR TÖRVÉNYTÁR

1000–1895

MILLENNIUMI EMLÉKKIADÁS

DR CSIKY KÁLMÁN
MŰEGYETEMI TANÁR

DR KOLOSVÁRI SÁNDOR
EGYETEMI TANÁR

NAGY GYULA
ORSZ. LEVÉLTÁRNOK

DR ÓVÁRI KELEMEN
EGYETEMI TANÁR

TÓTH LŐRINCZ
NY. CURIAI TANÁCSELNÖK

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.

SZERKESZTI

DR MÁRKUS DEZSŐ
KIR. TÖRVÉNYSZÉKI BIRÓ.

BUDAPEST

KIADÓ: FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

FŐBIZOMÁNYOS: RÉVAI TESTVÉREK
IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1897

MAGYAR TÖRVÉNYTÁR

1887–1888. ÉVI

TÖRVÉNYCZIKKEK

BUDAPEST

KIADÓ: FŐBIZOMÁNYOS:

FRANKLIN-TÁRSULAT ⋆ RÉVAI TESTVÉREK

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1897

Franklin-Társulat nyomdája

TARTALOM.

1887—1888.

A betűrendes *tárgymutatót* a gyüjteményt befejező kötet tartalmazza.

1887. évi törvényczikkek.

1888. évi törvényczikkek.

RÖVIDITÉSEK MAGYARÁZATA.

Ap. P. T. a. vagy ed. = Approbatæ Constitutiones, Pars, Titulus, articulus vagy edictum.
Art., art. = Articulus.
B. T. L. = Az osztrák Birodalmi Törvénylap (Reichsgesetzblatt. Pl. 1851. B. T. L. 49 = 1851. évi B. T. L. 49. szám).
Comp. P. T. a. = Compilatæ Constitutiones, Pars, Titulus, articulus.
cs. = császári.
Cz.,cz. = Czim.
Decr. = Decretum.
Hk. = Werbőczy István Hármaskönyve. (Hk. I. 1. = I. Rész 1 czim.)
Id. törv. szab. = Az 1861. évi országbirói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok.
k. = könyv, kötet.
kor. e. = A II. Mátyás megkoronázása előtt alkotott 1608. évi törvényczikkek.
kor. u. = A II. Mátyás megkoronázása után alkotott 1608. évi törvényczikkek.
min. = miniszter, miniszteri.
Ny. p., par. = Császári nyilt parancs.
R. G. Bl. = Az osztrák «Reichsgesetzblatt» (hivatalos törvény- és rendelet-gyüjtemény. Pl. 1878. R. G. Bl. 64. = 1878. Reichsgesetzblatt 64. szám.)
R. T. = Magyarországi Rendeletek Tára (Pl. 1869. R. T. 89 = 1869. évi R. T. 89. lap).
rend. = rendelet.
szab. = szabály, szabályzat.
T., Tit. = Titulus.
urb. = urbéri.
V. ö. = Vesd össze (Pl. v. ö. 1875 : XX. t. cz. 20. §. = vesd össze az 1875 : XX. törvényczikk 20. §-ával); v. ö. 20. §. = vesd össze az illető t. czikk 20. §-ával.

1887. ÉVI TÖRVÉNYCZIKKEK.

I. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1887. évben kiállítandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1886. évi deczember 29-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi január 4-én.)

1. §. A hadsereg és hadi tengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett a magyar korona országaira eső 39,552 főnyi ujonczjutaléknak, és az ehhez megkivántató 3,955 főnyi póttartaléknak kiállitása, az 1887-ik évre, az 1868-ik évi XL-ik törvényczik 3-ik és 13-ik szakaszainak, és az 1882-ik évi XXXIX-ik törvényczikk 8-ik szakaszának, illetőleg az 1879-ik évi LI-ik törvényczikknek értelmében, megszavaztatik.

2. §. Ezen ujoncz- és póttartaléki jutalékok, a törvény értelmében felhivandó korosztályokba tartozó hadkötelesekből állitandók ki.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

II. TÖRVÉNY-CZIKK

a m. kir. államvasutak fiumei állomásán szükségessé vált kiegészitési munkálatok költségeinek fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1886. évi deczember 31-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi január 4-én.)

1. §. A m. kir. államvasutak fiumei állomásán szükségessé vált kiegészitési munkálatok jóváhagyatnak és azok 170,000 frtot tevő költségének fedezése czéljából a közmunka és közlekedésügyi ministerium részére a folyó évi állami költségvetésről szóló 1886. évi VI. t.-cz. 2. §-ának *B)* II. Beruházások, III. fejezet 11. czime alatt póthitelképen 70,000 forint engedélyeztetik; s egyuttal felhatalmaztatik a nevezett ministerium, hogy az idézett törvényczikk 2. §-ának *B)* II. Beruházások, III. fejezet 12. czim, *b)* rovata alatt a dombovár-zákányi vonal átalakitására II. részletképen megszavazott 200,000 frtból 100,000 frtot a fentemlitett bővitési és kiegészitési munkálatokra fordithasson.

2. §. E törvény a törvénytárban eszközölt kihirdetése napjával lép életbe; végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister és a pénzügyminister bizatván meg.

---

(1) Az 1886. évi ujonczjutalék megajánlásáról az 1886: II. t. cz., az 1888. éviről pedig az 1887: XLVIII. t. cz. rendelkezik.

III. TÖRVÉNY-CZIKK

a hazai iparnak adandó állami kedvezményekről szóló 1881. évi XLIV. törvényczikk 2. §-ában foglalt kedvezményeknek némely bányászati vállalatokra való kiterjesztése iránt.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi január 1-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi január 4-én.)

1. §. Az 1881. évi XLIV. törvényczikk 2. §-ában foglalt összes rendelkezések ezennel kiterjesztetnek azokra a bányászati vállalatokra, a melyek fémeket lúgzás vagy foncsorozás utján termelnek.

2. §. Ezen törvény végrehajásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister és a pénzügyminister bizatik meg.

IV. TÖRVÉNY-CZIKK

az igazságügyi m. kir. ministeriumnak a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium részére — Budapesten épülő államépületben való elhelyezéséről és a többköltség fedezésére szükségelt póthitelről.(2)

(Szentesitést nyert 1887. évi január 1-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi január 4-én.)

1. §. Az igazságügyi m. kir. ministerium, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium részére épülő államépületben helyeztetik el.

2. §. Felhatalmaztatik a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister, hogy a vezetése alatt álló ministerium s az ahhoz tartozó hivatalok elhelyezésére Budapesten épités alatt levő államépület költségeinek fedezésére az 1885. évi IV. t.-cz. által jóváhagyott összegen felül — a pénzügyministerrel egyetértőleg — további hatszázhetvenezer forint külön effectiv kölcsönt vehessen fel.

3. §. Ezen felveendő kölcsön tőkéje és kamatai évenként 37,994 forintot meg nem haladó s előleges félévi részletekben fizetendő járulék által 50 év alatt teljesen törlesztendők s az évi szükséglet a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi tárcza költségvetésébe veendő fel.

4. §. Ezen kölcsönügylet s az arra vonatkozó összes iratok bélyeg- és illetékmentesek.

5. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyi, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi és az igazságügyi ministerek bizatnak meg.

---

(1) E t. czikket, az annak alapjául szolgáló 1881: XLIV. t. czikkel együtt hatályon kívül helyezi a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1890: XIII. t. cz. 7. §-a, érintetlenül hagyva az idézett t. czikkek alapján nyert állami kedvezményeket.

(2) V. ö 1885: IV. t. cz. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium részére Budapesten emelendő államépületről.

V. TÖRVÉNY-CZIKK

a budapesti fővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatala részére Budapesten megveendő házról, valamint annak megvételére, átalakitása és berendezésére szükséges kölcsön felvételének engedélyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1886. évi deczember 31-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi január 6-án.)

1. §. A belügyminister felhatalmaztatik, hogy egyetértőleg a pénzügyministerrel a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatala, valamint a rendőrségi bejelentési hivatal elhelyezésére Budapesten V. ker. Lipótváros Zrinyi-utcza és Ferencz-József-tér sarkán fekvő, Budapest főváros pesti részének 755. számu betétében *A*) 1. sorszám, 761. helyr. szám alatt telekkönyvileg 803⁵²/₁₀₀ ☐-öl területtel kitüntetett s a «magyar jelzálog-hitelbank» egyedüli nevére bekebelezett házat és telket a magyar királyi kincstár részére megvásárolhassa és ezen ingatlanság vételárának, valamint a szükséges átalakitás, berendezés és áthelyezés költségeinek fedezésére 600,000 forint, azaz: hatszázezer forint kölcsönt a «magyar jelzálog-hitelbank»-tól, intézeti kötvényekben a m. kir. pénzügyministerrel együtt felvehessen.

2. §. A felveendő kölcsön tőkéje és kamatai évenként 33,000 forint, azaz: harminczháromezer forintot meg nem haladó és előleges félévi részletekben fizetendő járulék által 50, azaz: ötven év alatt törlesztendők és az évi szükséglet a belügyministeri tárcza költségvetésébe «XV. fejezet, 7. czim» alatt évenként felveendő.

3. §. Az 1. §-ban emlitett ügyletek és az arra vonatkozó összes iratok bélyeg- és illetékmentességben részesittetnek. — Az adásvételi ügylet a fővárosi átiratási dij alól is mentesittetik.

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a belügyminister és a pénzügyminister bizatnak meg.

VI. TÖRVÉNY-CZIKK

a Monacoval 1886. évi február 22-én Bécsben, a közönséges bűntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

(Szentesitést nyert 1887. évi február 18-án. A megerősitési okmányok kicseréltettek Bécsben 1887. évi január 22-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi február 26-án.)

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország Apostoli Királya és Ő Fensége Monaco Fejedelme közt a közönséges bűntettesek kiadatása tárgyában, Bécsben 1886. évi február hó 22-én kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

---

(1) A fővárosi államrendőrségről az 1881: XXI. t. cz. rendelkezik. V. ö. még 1886: XV. t. cz. a budapesti fővárosi m. kir. államrendőrség részére Budapesten épitendő laktanyáról.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. stb. és Magyarország Apostoli Királya és Ő Fensége Monaco Fejedelme kölcsönös beleegyezéssel elhatározván a büntettesek kiadatására vonatkozólag szerződést kötni, e végből teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Ausztria Császárja stb. stb. És Magyarország Apostoli Királya:

Magyar-Szögyényi és Szolgaegyházai Szögyény-Marich László urat, valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, osztályfőnököt a császári ház és a császári és királyi külügyek ministeriumában;

Ő Fensége Monaco Fejedelme:

Naldini Oktavián urat, rendkivüli követét és teljhatalmazott ministerét Ő császári és királyi Apostoli Felsége udvaránál;

a kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. CZIKK.(1)

A magas szerződő felek kormányai kötelezik magukat, hogy egyiküknek a másikhoz intézendő megkeresésére azon egyéneket, a kik az egyik szerződő fél birói hatóságai által az alábbi II. czikkben felsorolt büntetendő cselekmények valamelyike miatt üldöztetnek vagy elitéltettek és a másik fél területén tartózkodnak — saját állampolgáraik egyedüli kivételével — egymásnak kölcsönösen kiadják.

Kiadatásnak csak olyan büntetendő cselekmény miatt van helye, a mely a kiadatás végett megkeresett állam területén kivül követtetett el és a melyre a megkereső és a megkeresett állam törvényei szerint egy évi szabadságvesztés vagy ennél sulyosabb büntetés van kiszabva.

Ha a büntetendő cselekmény, a melylyel a kiadatás iránti kérelem indokoltatik, a megkereső állam területén kivül követtetett el, az ez iránti megkeresés teljesithető, ha a megkereső és a megkeresett ország törvényei megengedik az ilyen cselekmények üldözését akkor is, ha azok külföldön követtettek el.

II. CZIKK.(2)

A kiadatás a következő büntetendő cselekmények miatt fog engedélyeztetni:

1. Szándékos emberölés, gyilkosság, szülőgyilkosság, gyermekgyilkosság, mérgezés.

2. Személy és vagyon elleni merénylettel való fenyegetések, ha a fenyegetésekkel meghagyás vagy valamely feltétel teljesitése volt összekapcsolva és ha e miatt a magas szerződő felek törvényei szerint kiadatásnak van helye.

---

(1) V. ö. XII. czikk.
(2) V. ö. I., VI., XII. czikk.

3. Személyeken elkövetett szándékos sértések és testi bántalmazások, ha ezek következtében a sérült előreláthatólag gyógyithatlan betegségbe esett, vagy állandóan munkaképtelenné lett, ha a sérült valamely tagját vagy szervét elvesztette, vagy a tagok és szervek valamelyike teljesen használhatlanná lett, ha sulyosan megcsonkittatott, vagy ha a halál, habár ölési szándék nélkül, bekövetkezett.

4. Magzatelhajtás.

5. Méregnek vagy más a halált előidézhető, vagy az egészséget sulyosan megtámadható szereknek szándékos és bűnös, habár ölési szándék nélkül való beadása vagy alkalmazása.

6. Gyermekrablás, a gyermek eltitkolása, eltüntetése, kicserélése vagy becsempészése.

7. Gyermek kitevése vagy elhagyása.

8. Kiskorúak elrablása.

9. Erőszakos nemi közösülés.

10. Szemérem elleni erőszak.

11. Szemérem ellen, habár erőszak nélkül elkövetett merénylet, feltéve, hogy az annak tárgyát képező egyénnek nemére, korára és az eset egyéb körülményeire való tekintettel, ily merénylet miatt a magas szerződő felek törvényei szerint kiadatásnak van helye.

12. Egyik vagy másik nembeli kiskorúak csábitása mással való nemi közösülésre vagy fajtalanságra, ha a tettes az elcsábitott személy atyja vagy anyja, gyámja vagy tanitója.

13. A személyes szabadságnak és magánlaknak megsértése magánszemélyek által.

14. A kettős házasság.

15. Közhitelpapirok vagy bankjegyek, köz- vagy magán-kötelezvények utánzása és meghamisitása; ezen utánzott vagy hamisitott papirok, jegyek és kötelezvények kibocsátása vagy forgalomba hozása, okiratok vagy távirati sürgönyök meghamisitása és ezen utánzott, koholt vagy meghamisitott sürgönyök, papirok, jegyek vagy kötelezvények használata.

16. A pénzhamisitás, beleértve a pénz utánzását és hamisitását, valamint az utánzott vagy hamisitott pénz kibocsátását és forgalomba hozását.

17. Pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek utánzása vagy meghamisitása, az utánzott vagy meghamisitott pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek használata, valamint a valódi pecsétek, bélyegek, fémjelzések és jegyek károsító használata.

18. A hamis tanuskodás biróság előtt, szakértők és tolmácsok hamis nyilatkozata, a tanuknak, szakértőknek vagy tolmácsoknak hamis vallomásra csábitása.

19. A hamis eskü.

20. Közhivatalnokok által elkövetett sikkasztás és zsarolás.

21. Közhivatalnokok vagy választott birák megvesztegetése.

22. A gyujtogatás.

23. Lopás és rablás.

24. Zsarolás.

25. Csalás.

26. Sikkasztás és hűtlen kezelés.

27. Csalárd bukás és a bukás alkalmával elkövetett csalások.

28. A vasuti közlekedés biztonsága elleni merényletek.
29. Vaspályákhoz tartozó tárgyaknak és távirdai készülékeknek teljes vagy részben lerombolása.
30. Sírok, nyilvános emlékek és művészeti tárgyak megsemmisitése vagy rongálása, nyilvános könyvek és lajstromok vagy okiratok és más közczélra szolgáló tárgyak megsemmisitése vagy megrongálása.
31. Élelmi szerek vagy más ingó dolgok megsemmisitése, megrontása vagy elpusztitása.
32. A függő termés, növények, fák és oltó ágak megsemmisitése vagy elpusztitása.
33. Mezőgazdasági eszközök megsemmisitése, marhák vagy más állatok elpusztitása vagy megmérgezése.
34. Szándékos és büntethető cselekmények, melyekből tengeri hajó vagy más hajó elveszése, elmerülése, megsemmisülése vagy megrongálása bekövetkezett.
35. Orgazdaság, lopott, sikkasztott, rabolt vagy kizsarolt tárgyakra nézve.
Ide értetnek a fentebb megjelölt cselekmények kisérletei, valamint az azokban való részesség, ha ezek a magas szerződő felek törvényhozásai szerint büntetendők.

III. CZIKK.(1)

Különösen megállapittatik, hogy az idegen, kinek kiadatása engedélyeztetett, semmi esetben sem üldözhető vagy büntethető bármely a kiadatást megelőző politikai büntetendő cselekmény miatt, sem ily büntetendő cselekménynyel kapcsolatos cselekmény miatt, kivéve, ha felmentése vagy az eljárás megszüntetése vagy pedig elitélés esetén a büntetés kiállása vagy elengedése után egy havi ideje volt az országot elhagyhatni, vagy ha később oda visszatért.

Sem politikai büntetendő cselekménynek, sem azzal kapcsolatban álló büntetendő cselekménynek nem tekintetik valamely idegen államfő személye vagy családjának tagjai ellen intézett merénylet, ha ezen merénylet vagy szándékos emberölés, vagy gyilkosság, vagy mérgezés tényálladékát állapitja meg.

IV. CZIKK.

A kiadatás iránti megkeresés mindig diplomatiai uton eszközlendő.

V. CZIKK.(2)

A kiadatás engedélyeztetik, ha előmutattatik eredetben vagy hiteles kiadmányban az elitélést tartalmazó itélet, vagy határozat vagy valamely birói hatóság által kiadott elfogatási parancs, vagy végre valamely más ezen parancscsal azonos hatálylyal biró okirat.

Ezen okiratok a megkereső államban megszabott alakban állitandók ki, és az okiratokban a büntetendő cselekmény, valamint az erre megállapitható büntetés megjelölendő.

---

(1) V. ö. XII. czikk.
(2) V. ö. VII., X., XII. czikk.

Az iratok, a mennyire lehetséges, a kiadatni kért egyén személyleirásával és ha még más, a személyazonosság megállapitására használható adatok vannak, azokkal is felszerelendők.

Ha kétséges, hogy az üldözés alapját képező büntetendő cselekmény a jelen szerződés határozatai alá tartozik-e, felvilágositások kéretnek és a kiadatás iránt megkeresett kormány ezek megbirálása után, a megkeresés teljesitése iránt határoz.

VI. CZIKK.

Sürgős esetben, a jelen szerződés II. czikkében emlitett cselekmények miatt üldözött egyén, az elfogatási parancs létezését tudató posta vagy távirati uton érkező értesités alapján letartóztatandó, feltéve, hogy ezen értesités szabályszerüen diplomatiai uton küldetik a monacói külügyministeriumhoz, ha a vádlott a monacói fejedelemségbe menekült — és az osztrák-magyar monarchia császári és királyi külügyministeriumához, ha a vádlott Ausztriába vagy Magyarországba menekült.

Ha a letartóztatás iránti megkeresés közvetlenül jutott az egyik szerződő fél biróságától vagy közigazgatási hatóságától a másik fél biróságához vagy közigazgatási hatóságához, a letartóztatás elrendelhető.

Ezen megkeresés felett azon ország törvényei szerint hozandó határozat, a melynek hatósága a kiadatás iránt megkerestetett.

VII. CZIKK.

Az előbbi czikk értelmében ideiglenesen letartóztatott idegen szabadon bocsáttatik, ha a letartóztatás napjától számitott három hét alatt az V. czikkben emlitett okiratok egyike sem közöltetik diplomatiai uton.

VIII. CZIKK.(1)

A lopott, vagy a vádlott birtokában talált tárgyak, az eszközök és más tárgyak, melyek a büntetendő cselekmény elkövetésére használtattak, valamint minden más bizonyiték, az illetékes hatóság belátásához képest, a megkereső hatalmasságnak a követelt egyénnel egyidejüleg kiszolgáltatnak. Ezen kiszolgáltatás akkor is történik, ha a már engedélyezett kiadatás a bünösnek halála vagy szökése folytán nem lenne foganatositható.

Kiszolgáltatnak minden ugyanolyan természetű tárgyak is, melyeket a vádlott a kiadatást engedélyező államban elrejtett vagy letéteményezett, s melyek később fedeztetnek fel.

Mindamellett fentartatnak azon jogok, melyeket harmadik személyek a kérdéses tárgyakra szereztek és e tárgyak az eljárás befejezése után a jogositottaknak minden költség nélkül visszaadandók.

IX. CZIKK.

Ha a kiadatni kért egyén a megkeresett államban más, mint a kiadatás iránti megkeresést indokoló büntetendő cselekmény miatt üldöztetik vagy

(1) V. ö. XVIII. czikk.

itéltetett el, kiadatása elhalasztható addig, mig az eljárás befejeztetett, vagy ha elitéltetett, mig büntetését ki nem állotta, vagy az neki el nem engedtetett.

Azonban, ha ugyanezen országban magánosok iránt elvállalt kötelezettségei teljesitése miatt üldöztetik, vagy le van tartóztatva, kiadatásának mégis van helye; az érdekelt magánosok pedig jogaikat az illetékes hatóság előtt érvényesithetik.

X. CZIKK.

A kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett és a jelen szerződésben meg nem emlitett valamely büntetendő cselekmény miatt azon országban, melynek részére a kiadatás engedélyeztetett, sem bűnvád alá nem vonható, sem meg nem büntethető, sem valamely harmadik országnak ki nem adható, kivéve, ha mindkét esetben a bűnvádi eljárás befejezése, vagy ha elitéltetett, büntetésének kiállása vagy megkegyelmezése után egy havi ideje volt ezen országot ismét elhagyhatni, vagy ha ezután oda visszatért.

A kiadott egyén a kiadatás előtt elkövetett, habár a jelen szerződésben felemlitett oly bűntett vagy vétség miatt sem vonható bűnvád alá, vagy büntethető, a mely nem képezte a kiadatás alapját, ha csak ebbe az őt kiadott kormány bele nem egyez; mely kormány a jelen szerződés V. czikkében emlitett okiratok valamelyikének felmutatását kivánhatja. Ezen kormány beleegyezése ahhoz is kikérendő, hogy a vádlott egy harmadik országnak kiadathassék. Mindamellett ezen beleegyezés nem szükséges, ha a vádlott maga önként kivánta, hogy fölötte itélet hozassék, vagy hogy büntetését kitölthesse, vagy ha a fent kitett határidő alatt nem hagyta el azon ország területét, melynek kiadatott.

XI. CZIKK.

Kiadatásnak nincs helye:

1. Ha a büntetendő cselekmény, melynek alapján a kiadatás kéretett, a magas szerződő felek területén kivül követtetvén el, ugyanily kérelmet terjeszt elő azon ország kormánya is, melynek területén a cselekmény elkövettetett.

2. Ha azon egyén, kinek kiadatása kéretett, azon büntetendő cselekmény miatt, mely a kiadatás iránti megkeresésre okul szolgált, a megkeresett országban már bűnperben állott és az eljárás megszüntettetett, vagy felmentetett, vagy még perben áll.

3. Ha a vádbeli cselekmény elkövetése után vagy az üldözés vagy elitélés után, az eljárás, vagy a büntetés azon ország törvényei szerint elévült, melyben az idegen tartózkodik.

XII. CZIKK.

Ha a magas szerződő felek egyikének területén át kell oly egyént kisérni, kinek kiadatása a másik szerződő fél részére egy harmadik kormány által engedélyeztetett, az első nem fogja azt ellenezni; feltéve, hogy a kérdéses egyén nem az ő állampolgára, hogy a kiadatás alapjául szolgáló büntetendő cselekmény a jelen szerződés I. és II. czikkében felemlittetik és hogy ez nem esik a III. és XI. czikkek határozatai alá.

Arra nézve, hogy valamely vádlott átkisérése a jelen czikk értelmében megengedtessék, elegendő, ha az ez iránti kérelem diplomatiai uton az V. czikkben emlitett eljárási okiratoknak eredetben vagy hiteles másolatban való csatolása mellett előterjesztetik. A mi a kiséretet illeti, az átkisérés azon ország közegeinek közreműködésével foganatositandó, a mely a területén való átkisérést megengedte.

XIII. CZIKK.

Ha a szerződő kormányok egyike nem politikai bűnvádi ügyben a másik államban lakó tanu kihallgatását vagy más vizsgálati cselekmény teljesitését tartja szükségesnek, e végből a megkereső levél diplomatiai uton küldetik át és a megkeresés teljesitendő azon ország törvényei szerint, melynek területén a tanukihallgatás, vagy a vizsgálati cselekmény eszközlendő.

XIV. CZIKK.

Ha valamely tanunak személyes megjelenése nem politikai bűnvádi ügyben tartatik szükségesnek vagy kivánatosnak, azon állam kormánya, melynek területén az tartózkodik, őt felszólitja, hogy a másik állam hatóságai részéről hozzá intézendő felhivásnak feleljen meg.

A személyes megjelenés költségeit mindig a megkereső állam viseli és a diplomatiai uton küldendő felhivásban megjelöli az összeget, mely a tanunak utiköltség és időmulasztás fejében utalványoztatik, valamint azon előleget, melyet a megkeresett állam, a megkereső állam terhére, az egész összegből kifizethet.

Ezen előleg a tanunak azonnal kiadatik, mihelyt kijelentette, hogy a felhivásnak meg akar felelni.

A két ország valamelyikéből idézett tanu, a ki a másik ország biróságai előtt önként megjelen, ott bármily honosságu legyen is, nem üldözhető és le nem tartóztatható, sem előbbi büntetendő cselekmények, sem elitélés folytán, sem pedig azon ürügy alatt, hogy ő azon perben, melyben mint tanu szerepelni fog, a büntetendő cselekmények részese.

XV. CZIKK.

Ha valamely nem politikai bűnvádi ügyben a szerződő államok egyikének biróságai czélszerünek vagy szükségesnek tartják oly bizonyitási eszközök vagy okiratok közlését, melyek a másik állam hatóságainak birtokában vannak, az ez iránti megkeresés diplomatai uton eszközöltetik.

A megkeresett kormány ennek helyt fog adni, a mennyiben ezt különös tekintetek nem ellenzik. A megkereső kormány, mihelyt lehetséges, a közleményeket vissza fogja adni.

XVI. CZIKK.

Ha a magas szerződő felek egyike szükségesnek tartja, hogy valamely bűnvádi ügyben hozott határozat közöltessék a másik fél területén tartózkodó személylyel, az iratok diplomatiai uton küldendők át a megkeresett kormány

illetékes hatóságaihoz, a melyek ugyanezen uton fognak küldeni oly bizonyitványt, melyben a közlés igazoltatik, vagy a fenforgó akadályok okai megjelöltetnek.

Azonban megjegyeztetik, hogy oly büntető itéletek közlésének nincs helye, a melyek a szerződő felek egyikének biróságai által, a másik fél honosai ellen hozattak.

A birósági okiratok közlése által a megkeresett kormány felelősséget nem vállal magára.

XVII. CZIKK.

A jelen szerződés értelmében egymással közlendő minden iratokhoz és okiratokhoz német vagy franczia forditás melléklendő, ha ezek nem a megkeresett biróság nyelvén vannak szerkesztve. Az ezen forditások által okozott költségek az egyik és a másik részről megtéríttetnek.

XVIII. CZIKK.

A magas szerződő felek kormányai kölcsönösen lemondanak azon költségek megtéritésének követeléséről, melyek a területükön a vádlottak, vagy elitéltek kiadatása folytán, a jelen szerződés VIII. czikkében emlitett tárgyak visszaküldése, megkeresések teljesitése és a bizonyitási eszközök, valamint az okiratok megküldése és visszaküldése folytán felmerültek.

A kiadott egyének átkisérési és élelmezési költségei, a két állam közötti területen a megkereső kormányt terhelik, a melynek azt is ki kell eszközölni, hogy az átszállitást harmadik államok területeiken megengedjék.

Szintén a megkereső kormányt terhelik azon egyénnek a másik hatalmasság területén való átkisérése és élelmezési költségei, a kit a megkereső kormánynak egy harmadik állam adott ki.

Ha a tengeren való szállitás czélszerűbb lenne, a kiadandó egyén azon kikötőhöz szállitandó, melyet a megkereső állam diplomatiai ügynöke kijelöl, föltéve, hogy a kijelölt kikötő a megkeresett államban fekszik.

A tengeren való szállitás költségei mindig a megkereső kormányt terhelik.

XIX. CZIKK.

A jelen szerződés a magas szerződő felek területein érvényben lévő törvények által megszabott kihirdetés után való tizenegyedik naptól fogva lép hatályba, és még egy évig marad hatályban a magas szerződő felek egyikének felmondása után.

A jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak a jelen szerződést aláirták, s azt pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz nyolczvanhatodiki február hó huszonkettedikén.

(P. H.) *Szögyény* s. k.
(P. H.) *Naldini Ott.* s. k.

VII. TÖRVÉNY-CZIKK

a honvédelmi ministerium elhelyezésére szolgáló államéplülettel szomszédos teleknek és az azon levő épületnek megvételéről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi február 19-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi február 26-án.)

1. §. A honvédelmi ministerium elhelyezésére szolgáló államéplülettel szomszédos (a budai 7. számu telekjegyzőkönyvben irt 38. helyrajzi és 218. régi összeirási számu) teleknek és az azon levő épületnek megvétele ezennel engedélyeztetik; s a honvédelmi minister felhatalmaztatik, hogy az e czélra szükséges 43,000 forintnyi vételár fedezése végett, a Ludovika-akadémiai alap rendelkezésre álló tőkéit, a mondott 43,000 forint erejéig kölcsönkép igénybe vehesse.

2. §. A Ludovika-akademiai alapból ekként kölcsönvett 43,000 forint tőkeösszeg, 5% kamatozás és $^{3}/_{4}$% tőketörlesztés mellett, az 1887-ik évi január 1-ső napjától kezdődőleg, $41^{1}/_{2}$ éven át 2,472 forint 50 kr. évi összeggel fizettetik vissza; mely 2,472 forint 50 kr. a honvédelmi ministerium költségvetésében «központi igazgatás» czim alatt felvétetik.

3. §. Ezen adásvevési ügylet s az arra vonatkozó összes iratok bélyeg- és illetékmentesek.

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

VIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1878: V. törvényczikk 27. §-ának módositása iránt.(2)

(Szentesitést nyert 1887. évi február 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi február 26-án.)

1. §. A királyi biróságok itéletei alapján befolyó pénzbüntetések — hacsak azoknak más czélra forditását az itélet alapjául szolgáló törvény világosan nem rendeli — egynegyedrészben elbocsátott szegény foglyok segélyezésére és ifju foglyok számára rendelt javitó-intézetek fentartására, háromnegyedrészben pedig fogházak, börtönök, államfogház és fegyház, valamint a szükséghez képest új javitó-intézetek felállitására forditandók.(3)

2. §. A közigazgatási hatóságok által megállapitott pénzbüntetések — hacsak az itélet alapjául szolgáló törvény, ministeri rendelet, vagy törvényhatósági szabályrendelet más világos rendelkezést nem tartalmaz — közigazgatási fogházak és toloncházak létesitésére forditandók.

Ezen czélokra forditandók az 1879: XL. t. cz. alapján kirótt pénzbüntetések is, a mennyiben azok a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben a közigazgatási hatóságok által szabatnak ki.(3)

---

(1) Az ezen t. czikk alapján megvett telken való épitésről v. ö. 1889: XXIII. t. cz. a honvédelmi minisztérium elhelyezésére szolgáló államépület kiépítéséről és az erre szükséges költségek fedezéséről. V. ö. még 1879: IX. t. cz. a honvédelmi minisztérium elhelyezésére Budapesten a várban emelendő államépületről s az erre megkivántató költségek fedezéséről.

(2) Az 1887: VIII. t. czikket lényegesen módosította a fogház- és elzárás-büntetés végrehajtása és a pénzbüntetésekből befolyó összegek felhasználásáról szóló 1892: XXVII. t. cz.

Az 1887: VIII. t. czikk által alkotott fogházépítési alapból fedezendő az 1888: III. t. czikk alapján Budapesten emelt törvénykezési épület költségeinek évi kamat- és törlesztési szükségletének 23,100 frtos hányadrésze (1888: III. t. cz. 4. §.). Az 1887: VIII. t. cz. határozatai voltak alkalmazandók a határ- és földmérési jelek büntetőjogi védelméről szóló 1891: XLI. t. czikkbe ütköző vétségek tekintetében (5. §.).

(3) E §-t pótolja az 1892: XXVII. t. cz. 3. §-a.

3. §. A pénzbüntetések ez idő szerint rendelkezésre álló készletéből egy millió forint elkülönitendő, és mint elbocsátott szegény foglyok segélyezésére és ifju foglyok számára rendelt javitóintézetek fentartására szolgáló tartalékalap az igazságügyminister által gyümölcsözőleg kezelendő. Ezen egy millió forint kamatjövedelme a rabsegélyezésre és javitóintézetek folyó kiadásaira szintén felhasználható.

4. §. Az egy millió forinton felül meglevő pénzkészletből egyszermindenkorra 100,000 forint a 2. §-ban kijelölt czélokra a belügyminister rendelkezésére bocsátandó, a többi pedig már az 1887-ik évben az 1. §-ban emlitett épitkezésekre forditható.

5. §. A pénzbüntetésekből az 1-ső és 2-ik §. alapján épitkezésekre forditandó összeg évenként az igazságügyi, illetve a belügyi költségvetésekbe veendő fel, és felhasználása zárszámadásilag igazolandó.

Az 1887-ik év folyamán eszközlendő ily épitkezések csak zárszámadásilag igazolandók.

6. §. A pénzbüntetéseknek a jelen törvény 1-ső és 2-ik §-ai alapján leendő megosztása mindazon pénzbüntetésekre alkalmazandó, melyek az 1887-ik évi január hó 1-ső napja után folynak be.

7. §. Ezen törvény a kihirdetéssel azonnal hatályba lép, s végrehajtásával az igazsági és belügyi ministerek bizatnak meg.

IX. TÖRVÉNY-CZIKK

az irodalmi és művészeti művek szerzői jogának kölcsönös oltalmát illetőleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával kötendő egyezmény iránt.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi márczius 4-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi márczius 8-án.)

Felhatalmaztatik a kormány, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával a következő egyezményt köthesse meg s ezen egyezmény hatályba léptének napját a nevezett kormánynyal egyetértve. rendelet utján állapithassa meg.(2)

I. CZIKK.

Az irodalmi vagy művészeti művek szerzői és ezek jogutódai, ide értve a kiadókat is, a két állam mindegyikének területén kölcsönösen azon előnyökben részesülnek, a melyek ott irodalmi vagy művészeti művek oltalmára törvényesen fennállanak vagy fennállani fognak.

Ennek folytán az irodalmi vagy művészeti művek szerzői és jogutódaik, ha ezen művek a két állam egyikének területén jelentek meg, jogaiknak a

---

(1) Ez egyezmény az 1878: XX. t. czikkbe foglalt és az 1887: XXIV. t. cz. által meghosszabbított, ill. fentartott vám- és kereskedelmi szövetség XIX. czikkének folyománya.

Magyarországon a szerzői jogról az 1884: XVI. t. cz. intézkedik. Ausztriában az irodalom, a művészet és a fényképészet művein való szerzői jogról az 1895 decz. 26. törv. (1895. R. G. Bl. 197) rendelkezik.

(2) V. ö. a m. kir. minisztérium 1887 jun. 7. 2049. M. E. sz. rend. (1887. R. T. 1508.), ez egyezmény közzététele tárgyában.

másik állam területén való minden sértése ellen ugyanazon oltalomban és jogsegélyben fognak részesülni, mintha a jogsértés a másik állam területén megjelent valamely irodalmi vagy művészeti mű szerzője vagy ennek jogutóda ellen követtetett volna el; nemkülönben az irodalmi vagy művészeti művek szerzői és jogutódaik, ha a két államterület valamelyikének honosai vagy lakói, a másik állam területén hasonlóképen jogaiknak minden sértése ellen ugyanazon oltalomban és jogsegélyben fognak részesülni, mintha a jogsértés a másik területen honos vagy lakos szerző vagy ennek jogutóda ellen követtetett volna el.

Mindazonáltal ezen előnyök a szerzőket és jogutódaikat a másik területen csak azon esetben illetik meg, ha az illető mű eredete területén is törvényes oltalomban részesül, de nem tarthatnak a másik területen sem azon határidőn tul, a mely az eredet területén a szerzőknek s jogutódaiknak biztosittatik.

Ezen kifejezés «irodalmi vagy művészeti művek» alatt értendők: könyvek, röpiratok és más irói művek; szinművek, zeneművek, zenés szinművek, rajzművészeti, festészeti, szobrászati művek, metszetek; kőnyomatok; illustratiók; földtani és földrajzi térképek; földrajzi, helyrajzi, természettani, mértani, épitészeti és más műszaki rajzok, tervek, vázlatok és domborművek, valamint általában minden tudományos irodalmi vagy művészeti termék.

II. CZIKK.

A mennyiben a szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. magyar törvényczikk szerint egyes szerzői jogok biztositása végett szükséges a nyilvános lajstromba való beiktatás; ezen beiktatások, hogy ha ezeket olyan szerzők vagy jogutódaik kérik, a kiknek jogai csupán csak a jelen szerződés alapján óvhatók meg, a cs. kir. kereskedelmi ministeriumnál Bécsben történhetnek, a hol e czélból külön lajstrom vezetendő.

Az ezen lajstromba történt bevezetések minden hónap végén kihirdetés végett a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriummal közlendők.

Ez iránt a részletesebb szabályokat a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya fogja rendeleti uton kibocsátani.[1]

III. CZIKK.

Ezen egyezmény határozmányai azon irodalmi vagy művészeti művekre is alkalmazandók, a melyek ennek hatálybalépte előtt már léteztek.

Mindazonáltal az ezen egyezmény hatálybalépte előtt készitett azon példányok, a melyeknek előállitása eddig nem tiltatott, ezentul is terjeszthetők. Szintén használhatók még négy évig a jelen egyezmény hatálybeléptétől számitva, az ezen hatálybalépéskor meglevő többszörözési készülékek: mint tömöntvények, fametszetek és mindennemü metszett lapok, valamint kőnyomatu kövek, ha ezek előállitása eddig nem volt tiltva.

Az ilyen példányok terjesztése és a megjelelt készülékek további haszná-

(1) V. ö. 1884: XVI. t. cz. 7., 13., 55, 65. §§.

lata azonban csak az esetben engedtetik meg, ha az érdekelt félnek a jelen egyezmény hatálybaléptétől számitandó három hónap alatt előterjesztett kérelme folytán az illető kormány által a megjelelt példányok és készülékek leltároztattak és különös bélyeggel ellátattak.

Jelen egyezmény hatálybalépte előtt jogosan előadott szinművek, zeneművek és zenés szinművek ezentul is előadhatók.(1)

IV. CZIKK.

A jelen egyezménynek a két törvényhozás helybenhagyása után mindkét állam területén egyidejüleg kell hatályba lépni: a hatálybalépés időpontját a két kormány egyetértve fogja meghatározni.

Jelen egyezmény, hatálybaléptétől számitva, tiz évig hatályban marad és ha fel nem mondatik, ezen idő lejárta után további két évre és igy tovább két évről két évre hallgatagon meghosszabbitottnak fog tekintetni.

A felmondásnak az egyezmény hatálya idejének lejárta előtt egy évvel kell történni.

A jelen törvény kihirdetésének napján hatályba lép.

Végrehajtásával az igazságügyi és a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerek bizatnak meg. Az egyezmény II. czikke értelmében közlendő beiktatások kihirdettetése a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal egyetértőleg fog eszközöltetni.(2)

X. TÖRVÉNY-CZIKK

a német birodalommal 1886. évi május 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

(Szentesitést nyert 1887. évi márczius 7-én. A megerősitő okmányok kicseréltettek Bécsben 1887. évi február 24-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi márczius 8-án.)

Ő Felsége Ausztria császárja és Magyarország apostoli királyának, és ő Felsége a német császár és Poroszország királyának meghatalmazottjai által, a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Bécsben 1886. évi május hó 9-én kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya egyrészről, és

Ő Felsége a német császár, Poroszország királya a német birodalom nevében másrészről, azon óhajtól indittatva, hogy mindkét fél honosainak a sze-

---

(1) V. ö. 1884: XVI. t. cz. 76—78. §§.

(2) V. ö. 1887 okt. 14. 35,441. sz. igazs. min. rend. az irodalmi és művészeti művek szerzői jogának kölcsönös oltalmát illetőleg Ausztriával kötött szerződés tárgyában; 1887 jun. 22. 30,087. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. ez egyezmény végrehajtása tárgyában (1887. R. T. 1948).

gényjog kedvezményében való kölcsönös részesitése megkönnyittessék és ez iránt egyezmény köttessék, e czélból teljhatalmazottjaikká kinevezték, és pedig:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya:

Az ő valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, a császári ház és a külügyek ministerét, hadseregeiben altábornagyát, kőröspataki Kálnoky Gusztáv grófot, és

Ő Felsége a német császár, Poroszország királya:

Az ő főhadsegédét és lovassági tábornokát VII. Henrik Reuss herczeget, rendkivüli és teljhatalmazott nagykövetjét ő császári és apostoli királyi Felségénél;

a kik meghatalmazásaikat kölcsönösen közölvén, a következő határozmányokban állapodtak meg:

I. CZIKK.

Az osztrák és a magyar honosok a német birodalomban és a német birodalmi honosok Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezményében ugyanazon törvényes feltételek mellett részesülnek, mint azon ország honosai, a mely országban a szegényjog engedélyezését kérik.

II. CZIKK.

A szegényjog kedvezményét igénybevevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben rendes tartós lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha a kérelmező nem azon országban lakik, a melyben a szegényjogért folyamodik, akkor a szegénységi bizonyitvány az Ausztria-Magyarország és a német birodalom közt 1880. évi február hó 25-én kötött szerződés értelmében hitelesitendő.

Ha pedig a kérelmező azon országban tartózkodik, a melyben a kérelmet előterjeszti, akkor ezenkivül felőle hazájának hatóságaitól értesülések szerezhetők.

III. CZIKK.

Azon osztrák, illetőleg magyar honosok, a kiknek a német birodalomban, és azon német birodalmi honosok, a kiknek Ausztriában vagy Magyarországban a szegényjog kedvezménye megadatott, ugyanott teljes joggal felmentvék minden biztositékadástól vagy letéteményezéstől is, mely belföldi ellen perelő idegentől mint ilyentől azon biróság törvényei szerint, a hol a per folyik, bármely néven követelhető lenne.

IV. CZIKK.

A jelen egyezmény a megerősitési okiratok kicserélése napján lép hatályba és a szerződő felek egyikének felmondása után még hat hónap lefolyásáig hatályban marad.

Ennek hiteléül mindkét fél teljhatalmazottjai jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, 1886. évi május hó 9-én.

(L. S.) *H. VII. P. Reuss* m. p.
(L. S.) *Kálnoky* m. p.

XI. TÖRVÉNY-CZIKK

a honvédcsapatok tartalék-hadikészleteinek és a népfölkelési csapatok egy része felszerelésének beszerzésére megkivántató rendkivüli költségek fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1887. évi márczius 7-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi márczius 8-án.)

1. §. A honvédelmi ministernek azon czélra, hogy a honvédcsapatok tartalék-hadikészleteit és a népfölkelési csapatok egy részének felszerelését beszerezhesse, ezennel 7.460,000 forintnyi rendkivüli hitel engedélyeztetik.

2. §. Ezen összeg a honvédelmi tárcza 1887. évi állami kiadásainál VI. fejezet, 4. czim alatt számolandó el, és azon módon fedezendő, mely mód az 1887. évi állami költségvetésről szóló törvényben az állami háztartás hiányának fedezésére állapittatik meg.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi és a pénzügyi ministerek bizatnak meg.

XII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1887. évi állami költségvetésről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi márczius 19-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi márczius 20-án.)

1. §. Az 1887. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai:

Háromszázhuszonöt millió kilenczszázötvennégyezer háromszáztizenöt o. é. forintban;

átmeneti kiadásai:

Két millió négyszázharminczötezer kétszázharminczhárom o. é. forintban;

beruházási kiadásai:

Tizenhet millió hétszáznegyvenkétezer hatszáznyolczvan o. é. forintban;

rendkivüli közösügyi kiadásai:

Négy millió egyszázötvenezer kilenczszáztizenhét o. é. forintban állapittatnak és ajánltatnak meg.

2. §. Ezen összegek a következő fejezetek, czimek és rovatok szerint oszlanak meg:

A) *Rendes kiadások.*

	frt
I. FEJEZET. A királyi udvartartás költségei	4.650,000
II. FEJEZET. Ő cs. és ap. királyi Felsége kabineti irodája és e kabineti iroda nyugdijai	71,300
III. FEJEZET. Országgyülés:	
1. A főrendiház kiadásai	55,714
2. A képviselőház kiadásai	1.048,093
3. Az országgyülési gyorsiroda személyzetének illetményei...	34,470
4. A magyar delegatió kiadásai ...	26,000
5. Az állami közös függő adósságot ellenőrző bizottság kiadásai	7,000
IV. FEJEZET. Az 1887. évre megállapitott közösügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg	29.470,457
V. FEJEZET. Az 1849. évtől az 1867. évig	

(1) Az 1886. évi államköltségvetést az 1886: VI. t. cz., az 1888. évit pedig az 1888: VI. t. cz. tartalmazza. Az 1887: XII. t. cz. hatályát ideiglenesen meghosszabbitja (indemnity) az 1887: XLII. t. cz. E költségvetésre vonatkoznak az 1887: XV—XVII., XIX., 1888: I., 1889: VIII. t. czikkek.

	frt
fennállott központi kormány közegeinek nyugdijai átalányképen	74,468
VI. Fejezet. Nyugdijak:	
1. Országgyülés	14,056
2. Állami számvevőszék	14,173
3. Ministerelnökség	5,629
4. Ő cs. és ap. kir. Felsége személye körüli ministerium	7,577
5. Horvát-szlavon-dalmát ministerium	3,025
6. Belügyministerium	431,870
7. Pénzügyministerium	2.212,000
8. Közmunka- és közlekedési ministerium	404,600
9. Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	454,318
10. Vallás- és közoktatásügyi ministerium	166,732
11. Igazságügyi ministerium	919,231
12. Honvédelmi «	356,168
VII. Fejezet. Állami adósságok:	
1. Az 1867 : XV. t. czikkben elvállalt államadóssági járulék:	
Évi járulék folyó pénzértékben	17.387,700
Évi járulék ezüstben	11.776,000
Évi törlesztési járulék folyó pénzértékben	1.000,000
Évi törlesztési hányad ezüstben ...	150,000
2. Földtehermentesités és örökváltságok:	
Kamatok és járadékok	9.430,142
Tőketörlesztés	7.611,451
Tőkebeli kiegyenlitések	5,000
Járulék a földtehermentesitési alapigazgatóság költségei fedezésére	40,575
Járulék az erdélyi igazoló bizottmány költségei fedezésére	3,988
Kötvényürlapok és szelvényivek előállitási költségei	2,000
3. Szőlődézsmaváltság:	
Kamatozás	440,435
Törlesztés	1.886,700
Tőkebeli kiegyenlitésekre	200
Kezelési költségek	44,810
4. Maradvány- és irtványföldek megváltása:	
Kamatok	114,200
Törlesztés	97,000
Tőkebeli kiegyenlitésekre	1,000
Kezelési költségekre	7,330
5. Az 1867: XIII. t. cz. alapján felvett vasuti kölcsön:	
Kamatok	4.570,200
Törlesztés	1.242,000
Kezelési költségek	36,596
6. Az 1870: X. t. cz. alapján felvett sorsolási kölcsön:	
Évi járadék...	1.224,000
Járulékok a pénzügyministerium hitelműveleti osztályának költségeihez	5,000
Járulék a pénzügyministeri számvevőség és a központi állami pénztár költségeihez	7,500
Egyéb kezelési és sorsolási költségek	1,000
7. Az 1870: XXX. t. cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid-elsőbbségi kölcsön:	
Kamatok	57,438
Tőketörlesztés	41,100
Kezelési és sorsolási költségek	227
8. Az 1871: XXXVII. t. cz. alapján felvett gömöri iparvasutak záloglevélkölcsön:	
Kamatok	339,586
Törlesztés	140,813
Kezelési költségek	1,966
9. Az 1871: XLV. t. czikk alapján felvett 30 millió frtnyi kölcsön:	
Kamatok	1.337,687
Törlesztés	1.035,000
Kezelési költségek	3,598
10. Az 1872: XXXII. t. cz. alapján felvett 54 millió frtnyi kölcsön:	
Kamatok	2.520,844
Törlesztés	1.823,750
Kezelési költségek	6,808
11. Az 1881: XXXII. t. cz. alapján felvett 4%-os aranyjáradék-kölcsön:	
Kamatok	27.250,000
Kezelési költségek	73,962
12. Az 1880: VIII., IX., 1881: X., XI., XLV., 1882: IV. t. czikk 4. §-a, XXI., XXII., XLVII., 1883: II., III. t. czikk 4. §-a, XII., XVI., XXVIII., XXXVI., XXXVIII., továbbá az 1884: I. t. cz. 4. §-a, IV., VIII., IX., XIII., XIX., XXIV., XL., 1885: II. t. cz. 4. §-a, az 1885: XX., valamint az 1886: XIX. t. czikk alapján felvett 5%-os papirjáradék-kölcsön:	
Kamatok	14,150,000
Kezelési költségek	15,000
13. Az 1880: VIII., IX. és 1881: XI. t. cz. értelmében kibocsátott járadék-kötvények és az 1887. évi hiány fedezésére kibocsátandó értékpapirok kamataira	1.200,000
14. A vágvölgyi vasut vételárának hátralékos része után járó kamatra az 1879: XXVII. t. cz. alapján	41,470
15. Az 1880: XX. t. cz. alapján felvett tiszai és szegedi kölcsön:	
Évi járulék	2.411,612
Kezelési költségek	5,286
16. Az 1880: XLIV. t. cz. alapján a zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvétele folytán a cs. kir. szab. déli vasut-társaságnak fizetendő évi járulék 14. és 15. részlete	300,000
17. Függő adósság:	
A közös függő adósság kezelési költségeiből Magyarországot terhelő 30% ..	212,400
Pénztári jegyek, birói és árvaletétek kamataira, továbbá a pénztári jegyek előállitási, kezelési költsége és bankjutalék	1.508,000
A tisza és szegedi alap pénzeiből állami kiadások fedezésére igénybe vett összegek évi járulékaira	271,492
VIII. Fejezet. Kamatbiztositást élvezett vasutak átvétele folytán elvállalt adósság:	
1. Az 1876: L. t. cz. alapján a keleti vasut átvétele folytán elvállalt adósság és felvett 9.989,300 frtnyi kölcsön:	
I. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön ...	2.301,483
II. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön ..	1.875,787
A 9.989,300 frtnyi kölcsön	635,260
Kezelési költségek	11,164
2. Az 1880: XXXVIII. t. cz. alapján a tiszavidéki vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	

	frt
A részvény-szelvények beváltására ...	309,472
15.750,000 frtnyi sorsjegy-kölcsön évi járadéka ...	819,000
a) 19.458,000 frtnyi elsőbbségi kölcsön 5% kamatjára ...	972,900
b) és tőketörlesztésére ...	54,000
Kezelési költségek ...	5,192
3. Az 1884: XXIX. t. czikk alapján az «Első erdélyi vasut» megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvény-szelvény kamatozására és beváltására ...	730,276
Elsőbbségi kölcsön kamatozására és törlesztésére ...	1.072,696
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk folytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből az első erdélyi vasutra eső részösszeg kamatozására és tőketörlesztésére ...	272,037
Kezelési költségek ...	5,695
4. Az 1884: XXX. t. czikk alapján a báttaszék-dombovár-zákányi (dunadrávai) vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvény-szelvény kamatozására és beváltására ...	241,978
t Elsőbbségi kölcsön kamatozására és örlesztésere ...	355,490
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk olytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből a báttaszék-dombovár-zákányi vasutra eső részösszeg kamatozására és tőketörlesztésére ...	11,326
Kezelési költségek ...	2,575
5. Az 1884: XXXIX. t. cz. alapján az alföld-fiumei vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvény-szelvény kamatozására és beváltására ...	964,335
I. és II. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön	1.072,530
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk folytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből az alföld-fiumei vasutra eső részösszeg kamatozására és tőketörlesztésere ...	75,976
Kezelési költségek ...	9,831
IX. Fejezet. Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján ...	7.485,691
X. Fejezet. Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete:	
1. Horvát-Szlavonországok autonom kormányzatának az 1880: LIV. t. cz. értelmében ...	3.841,636
2. A polgárositott horvát-szlavon határőrvidék beligazgatási szükségletének fedezésére ...	2.200,000
XI. Fejezet. Állami számvevőszék:	
Személyi járandóságok ...	105,000
Dologi kiadások ...	5,100
XII. Fejezet. *Ministerelnökség:*	
1. A ministerelnökség költségei:	
Személyi járandóságok ...	72,600
Dologi kiadások ...	31,000
2. A fiumei és a magyar-horvát tengerparti kormányzó és személyzete költségei:	
Személyi járandóságok ...	24,880
Dologi kiadások ...	5,250
3. Rendelkezési alap ...	200,000

	frt
XIII. Fejezet. *Ő cs. és ap. királyi Felsége körüli ministerium:*	
Személyi járandóságok:	
Fizetések és lakpénzek ...	37,618
Tiszti, személyi és működési pótlékok	4,135
Drágasági pótlékok ...	3,414
Szolgák ruhailletményei ...	548
Jutalmak és segélyek ...	1,200
Dologi kiadások ...	7,340
XIV. Fejezet. *Horvát-szlavon-dalmát minister és személyzete:*	
Személyi járandóságok:	
Fizetések és lakpénzek ...	28,490
Szolgák ruhailletményei ...	300
Jutalmak és segélyek ...	450
Dologi kiadások ...	6,840
XV. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Központi igazgatás és földtehermentesitési alapigazgatóság részére átalánykép ...	343,178
2. Távirati kiadások ...	12,400
3. Országos levéltár ...	31,750
4. Megyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásai ...	4.515,000
5. A főispánok és a budapesti főpolgármester fizetései ...	321,342
6. Egészségügyi tanács ...	1,800
7. Általános közigazgatási kiadások:	
A nemzeti szinház és a magyar kir. operaház állami segélyezésére ...	386,000
A kolozsvári nemzeti szinház segélyezésére és a szinházi országos alap kiegészitésére ...	14,000
A nemzeti szinházi alapok jövedelméből a szinház szükségletére ...	27,300
A magyar szinészegyesület segélyezésére ...	5,000
Betegápolási költségek ...	615,645
Himlőoltási költségek ...	51,450
Járványok és más rendkivüli okoknál fogva felmerülhető költségek ...	5,000
Szülházi kiadások ...	10,000
Lelenczek és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdijai ...	73,600
Tébolydai kiadások ...	390,369
Közbiztonsági kiadások ...	150,000
Országos csendőrség és a predeali nemzetközi vasutnál rendőri szolgálat szükséglete ...	3.210,800
Toloncz-kiadások ...	67,376
Életmentési dijak ...	800
«Hivatalos lap» költsége ...	7,500
Országos törvények és rendeletek tárának költségei ...	24,020
Budapesti önkéntes tüzoltó-egylet segélyezésére ...	5,000
Fővárosi rendőrség átalánya ...	916,418
Útlevelek kiállitásával járó költségek ...	4,197
Előre nem látható költségek ...	6,000
Karhatalmi költségek ...	5,000
Országgyülési képviselők választása és a választók névjegyzékének kiigazitása alkalmával felmerülő költségekre ...	8,000
Katonai előfogati dijpótlékokra szükséges költségek ...	8,700
XVI. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok ...	578,808
Dologi kiadások ...	142,600

	frt
2. Pénzügyi közigazgatási biróság:	
Személyi járandóságok	90,141
Dologi kiadások	7,178
3. Pénzügyigazgatóságok és számvevő osztályok:	
Személyi járandóságok	713,263
Dologi kiadások	132,538
4. Illetékkiszabási hivatalok és illetékkezelési számtisztek:	
Személyi járandóságok	429,806
Dologi kiadások	52,421
5. Adófelügyelők és azok segédszemélyzete:	
Személyi járandóságok	765,073
Dologi kiadások	311,013
6. Földadó-nyilvántartási felügyelőségek, helyszinelési felügyelőségek és a kolozsvári kataszteri igazgatóság:	
Személyi járandóságok	136,325
Dologi kiadások	32,938
7. Állami pénztárak:	
a) Központi állami pénztár	61,673
b) Állami pénztár Budapesten	34,388
c) Állami pénztár Zágrábban	16,204
8. Adóhivatalok:	
Személyi járandóságok Dologi kiadások	} 1.141,543
9. Pénzügyőrség:	
Személyi járandóságok Dologi kiadások	} 2.127,119
10. Jogügyi igazgatóságok:	
a) Magyarország:	
Személyi járandóságok	63,080
Dologi kiadások	3,253
b) Horvát-Szlavonország:	
Személyi járandóságok	14,665
Dologi kiadások	1,820
11. Kincstári ügyészségek:	
Személyi járandóságok	61,032
Dologi kiadások	8,363
12. Pénzügyi törvényszékek Horvát-Szlavonországban	6,095
13. Állandó kataster:	
Személyi járandóságok	414,625
Dologi kiadások	115,375
14. Bányászati és erdészeti akadémia Selmeczbányán	106,717
Bányász-iskola Selmeczbányán	9,406
Bányász-iskola Felsőbányán	10,415
Bányász-iskola Nagyágon	570
15. Egyenes adók kezelési, kivetési és beszedési költségei	892,400
A hadmentességi dijról szóló 1880:XXVII. t. cz. 6. §-a értelmében a külön alap javára forditandó	828,535
16. Fogyasztási adók beszedési költségei	321,554
17. A fogyasztási adó visszatéritések felosztásából az 1878: XIX. t. cz. 2. §-a értelmében Magyarország terhére a szesz-adó czimén	441,676
18. Határvám kezelési költségei	406,203
19. Bélyeg kezelési költségei	207,700
20. Jogilletékek és dijak kezelési költségei	49,700
21. Fémjelzés üzemi és kezelési költségei	10,054
22. Ut-, hid- és révvám Horvát-Szlavonországban	2,700
23. Dohányjövedek:	
Dohányjövedéki központi igazgatóság	80,064
Vétel, gyártás, eladás	21.842,302
24. Lottójövedék	1.630,822
25. Sójövedék	2.630,594
26. Perköltségek	55,912
27. Állami jószágigazgatások és számvevő osztályok	151,983
28. Állami jószágok	1.145,179
29. Bányaigazgatóságok és számvevőségek	181,246
30. Fémbányászat és opálbánya	3.218,257
31. Fémkohászat	3.490,341
32. Pénzverő hivatal fémbeváltással együtt	4.786,102
33. Vasművek:	
Központi vasműigazgatóság	50,877
Vasgyárak	4.046,741
34. Zsilvölgyi kőszénbánya	23,248
35. Sótermelés	1.055,925
36. Felhagyott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	72,954
37. Állami nyomda	578,000
38. Állami épületek	11,826
39. Budapesti állami hidak	95,393
40. Különféle kiadások	228,597
XVII. FEJEZET. *Közmunka- és közlekedési ministerium:*	
1. *a)* Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	387,527
Dologi kiadások	98,720
b) Tarifa-bizottság és vasuti tisztképző tanfolyam	8,000
c) Vasuti kormánybiztosok	4,200
2. Magyar kir. postatakarékpénztár:	
a) Személyi járandóságok	81,848
b) Dologi kiadások:	
A posta alkalmazottak dijjutalékai	7,600
Uti költségek és napidijak	2,000
Házbérek	6,000
Épületfentartási költségek	500
Hivatali és kezelési költségek	12,000
Leltári tárgyak beszerzése	1,000
Betétek után fizetendő kamatok	86,000
Előre nem látható kiadások	350
c) A postatakarékpénztári tanács költségei	2,000
3. Államépitészeti és folyammérnöki hivatalok:	
Személyi járandóságok:	
Államépitészeti hivatalok	318,743
Folyammérnöki hivatalok	87,464
Dologi kiadások:	
Államépitészeti hivatalok	94,086
Folyammérnöki hivatalok	40,590
4. Kőutak, kezelése, fentartása és épitése:	
a) Kezelés:	
Személyi járandóságok	112,494
Dologi kiadások	3,622
b) Fentartás	2.979,311
c) Uj utak és hidak épitése:	
Kolozsmegyében, az apahida-szászrégeni állami ut folytatólagos kiépitésére	23,000
Krassó-Szörény megyében a báziás-orsovai állami út Ribisevo és Divics közti szakaszának folytatólagos kiépitésére	15,000
Liptómegyében a nagyszombat-krakói	

	frt
állami úton levő 316. számu rózsahegyi Vághid ujból épitésére	22,000
A törvényhatóságoknak utjaik és hidjaik fentartására	250,000
Az eszék-vukovári út Kliszától a vukovári vasuti állomás felé vezető vonalának folytatólagos kiépitésére végrészletként	10,400
A varasdi Drávahid biztositására szükséges védművek létesitésére	34,600
A pozsega-lipiki állami útnak a Bucs hegyen át vezető meredek szakaszának áthelyezésére	15,000
d) A Barcs és Terézienfeld közti Dráva-hid kölcsöntörlesztési és vámkezelési költsége	24,000
5. Vizi utak kezelése, fentartása és épitése:	
a) Kezelés:	
Személyi járandóságok	28,890
Dologi kiadások	46,593
b) Fentartás	194,610
c) Uj épitkezések:	
A Dunánál:	
a) a bajai partbiztositás folytatására	100,000
b) a harta-madocsai elfajult szakasz szabályozására	100,000
A Temesnél a folyó hajózhatóvá tételére	27,000
A Marosnál szabályozási munkákra	30,000
A Drávánál szabályozási munkákra	150,000
Az eszékvárosi partbiztositásra	20,000
Sürgős munkákra és állami kezelés alatt nem álló folyókra segélykép	80,000
Hajózási akadályok elháritására	20,000
6. A müszaki kiképezés elősegitésére és utazási ösztöndijakra	3,000
7. Posta:	
Személyi járandóságok	3.439,300
Dologi kiadások	4.128,900
8. Távirda:	
Személyi járandóságok	1.242,100
Dologi kiadások	898,200
9. A m. kir. állami vasutak:	
Személyi járandóságok	8.608,134
Dologi kiadások	1.228,337
Fentartási és üzemi kiadások:	
a) Pályafentartás és felügyelet	5.296,938
b) Állomási és menetszolgálat	2.047,996
c) Vontatási, műhelyi és kompátkelési szolgálat	4.764,095
d) Anyagszertári szolgálat	54,500
10. A m. kir. állami vasutak gépgyára:	
Igazgatóság:	
Személyi járandóságok	111,430
Dologi kiadások	10,760
Különféle kiadások:	
Személyi járandóságok	28,750
Dologi kiadások	8,000
Üzemi és fentartási kiadások:	
a) Általános költségek	12,200
b) Műhelyi költségek	210,000
c) Gyártási költségek	1.868,860
11. A diósgyőri m. k. vas- és aczélgyár:	
Igazgatóság:	
Személyi járandóságok	97,200
Dologi kiadások	10,700
Különféle kiadások:	
Személyi járandóságok	45,900

	frt
Dologi kiadások	6,500
Üzemi és fentartási kiadások:	
a) Általános költségek	30,600
b) Műhelyi és bányaköltségek	400,000
c) Gyártási és termelési költségek	2.454,100
XVIII. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	229,969
Dologi kiadások	70,351
2. Közgazdasági előadók dijazására az 1882: XX. t. cz. alapján	30,000
2. Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok:	
Ipari czélokra	105,500
Gépészeti ipariskola Kassán	19,750
Kereskedelmi czélokra	5,770
Külkereskedelmi czélokra	10,000
Szabadalmak és védjegyek kezelése:	
Személyi járandóságok	4,600
Dologi kiadások	3,700
Az 1878: XX. t. cz. értelmében az osztrák kincstár javára 25% fejében oda átszámolandó	2,000
4. A gazdaság különböző ágainak emelésére	408,336
5. Selyemtenyésztés emelésére	659,000
6. Gazdasági tanintézetek:	
Magyaróvári gazdasági akadémia	60,110
Keszthelyi gazdasági tanintézet	37,970
Debreczeni gazdasági tanintézet	20,920
Debreczeni földmives-iskola	36,300
Kolozsmonostori gazdasági tanintézet	48,320
Kassai gazdasági tanintézet	60,762
Rimaszombati földmives-iskola	19,100
Zsitva-ujfalui földmives-iskola	14,920
Adai földmives-iskola	11,600
Csákovai földmives-iskola	19,000
Szentimrei földmives-iskola	22,233
Nagy-szt-miklósi földmives-iskola	13,260
Érdiószegi vinczellérképezde	8,100
Tarczali vinczellérképezde	9,540
Budapesti vinczellérképezde	12,210
Nagyenyedi vinczellérképezde	7,700
Ménesi vinczellérképezde	9,195
7. Állami erdők	4.344,580
8. Erdőfelügyelőségek:	
Személyi járandóságok	108,000
Dologi kiadások	9,000
9. Országos erdei alap	44,560
10. Állami lótenyészintézetek:	
Lótenyészintézeti központi igazgatás	34,500
Méneskari hadapródiskola	10,000
Ménesbirtok-gazdaságok	1.172,430
Ménesek	890,916
Méntelepek	1.311,115
Lóversenyek	28,000
Lótenyésztési jutalmak	17,302
Magánosok és községek méntartása segélyezésére és közös csikólegelők előmozditására	20,000
Tenyészanyag vásárlására és a káposztás-megyeri kanczatelep szükségletére (a lótenyésztés-alap jövedelméből)	13,514
11. Vesztegintézetek:	
Személyi járandóságok	32,460
Dologi kiadások	11,090
A bosznia határszélen 3 vesztegintézet és egy kirendeltség szükséglete	9,600

	frt
A kőbányai és soproni sertésvesztegeldék ...	10,200
12. A keleti marhavész és egyéb járványos állati betegségek elfojtására:	
Személyi járandóságok ...	43,800
Dologi kiadások ...	115,700
13. Budapesti állatorvosi tanintézet:	
Személyi járandóságok ...	34,227
Dologi kiadások ...	19,273
14. Bányakapitányságok:	
Személyi járandóságok ...	53,212
Dologi kiadások ...	10,188
15. Földtani intézet.	
Személyi járandóságok ...	21,348
Dologi kiadások ...	21,980
16. Statistikai hivatal:	
Személyi járandóságok ...	100,480
Dologi kiadások ...	74,500
17. Tengeri hajózás és révügy:	
Tengerészeti igazgatás:	
Személyi járandóságok ...	89,310
Dologi kiadások ...	23,620
Szakoktatás:	
Személyi járandóságok ...	12,735
Dologi kiadások ...	3,240
Tengerészeti külön czélokra ...	39,850
Tengeri kikötők ...	54,300
18. Budapesti kir. zálogházak ...	215,000
19. Mértékhitelesités:	
Személyi járandóságok ...	7,200
Dologi kiadások ...	6,291
XIX. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok ...	221,420
Dologi kiadások ...	16,169
2. Tanulmányi ügyek igazgatása:	
Országos közoktatási tanács ...	6,980
Tankerületi főigazgatóságok ...	71,000
Népnevelési tanfelügyelőségek ...	208,100
Vizsgálati bizottmányok ...	10,000
3. Tanintézetek:	
Felsőbb tanintézetek:	
Budapesti kir. egyetem:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	602,698
Középiskolai tanárképző és az azzal egybekötött gyakorló-iskola:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	41,729
Kolozsvári egyetem:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	219,246
Kolozsvári középiskolai tanárképző:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	14,832
József-műegyetem:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	190,630
Országos mintarajztanoda és rajztanárképző:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	52,800
Iparművészeti iskola:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	38,340
Nagyszebeni jogakadémia:	
Személyi járandóságok ... } Dologi kiadások ... }	14,000

	frt
Középtanodák:	
Gymnasiumok:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:	
Budapesti állami gymnasium ... } Nagyszebeni állami gymnasium } Kaposvári « « } Fiumei « « } Losonczi « « } Munkácsi « « } Zombori « « } Fehértemplomi « « } Nagybányai « « } Szolnoki « « }	206,480
Reáliskolák:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:	
Budapesti II. ker. állami reáliskola } Budapesti V. « « « } Győri « « } Kassai « « } Körmöczi « « } Lőcsei « « } Nagyváradi « « } Pancsovai « « } Pécsi « « } Szegedi « » } Székelyudvarhelyi « « } Temesvári « « } Soproni « « } Dévai « « } Kecskeméti « « } Nagykállói « « } Aradi « « } Székesfehérvári « « } Pozsonyi « « } Brassói « « }	500,880
Sümegi reáliskola segélyezésére ...	4,000
Esztergomi reáliskola segélyezésére	2,000
Vágujhelyi reáliskola segélyezésére ...	1,200
Felekezeti középiskolák segélyezésére ...	90,640
Középiskolák közös költségei ...	12,000
Szakiskolák, és pedig:	
Bábaiskolák Nagyszebenben, Nagyváradon, Pozsonyban és Szegeden:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	29,000
Budapesti ipar-középiskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	67,500
Iparos tanulók iskolái:	
Személyi járandóságok ...	32,400
Fiumei állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	15,000
Soproni állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	8,760
Az ujvidéki polgári iskolával kapcsolatos kereskedelmi és ipariskola részére együttesen:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	11,160
Brassói állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	5,500
Kereskedelmi iskolák segélyezésére	24,600
Elemi és polgári férfi tanító-képzők:	

	frt
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti I. ker. férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Bajai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Félegyházai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Csurgói férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Dévai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Iglói férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Kolozsvári férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Lévai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Losonczi férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	348,950
Mármarosszigeti férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Modori férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Sárospataki férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Székelykereszturi férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Zilahi férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Znyóváralljai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Aradi férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Csáktornyai férfi elemi és polgári tanitó-képezde …	
Elemi és polgári tanitónő-képezdék:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti II. ker. elemi és polgári tanitónő-képezde …	
Kolozsvári elemi és polgári tanitónő-képezde …	
Pozsonyi elemi és polgári tanitónő-képezde …	
Szabadkai elemi és polgári tanitónő-képezde …	193,920
Budapesti VI. ker. elemi és polgári tanitónő-képezde …	
Győri elemi és polgári tanitónő-képezde …	
Tanitóképezdék közös költségei …	8,000
Tornapóttanfolyamok …	4,000
Népnevelési szükséglet …	1.535,000
A néptanitók nyugdijintézete segélyezése …	150,000
A «Néptanitók Lapja» kiadására …	11,000
Állami felsőbb leányiskolák:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti állami felsőbb leányiskola	
M.-szigeti « « «	
Trencséni « « «	
Soproni « « «	
Lőcsei « « «	181,980
Pozsonyi « « «	
Beszterczebányai állami felsőbb leányiskola …	
Temesvári állami felsőbb leányiskola	

	frt
Kolozsvári felsőbb leányiskola segélyezésére …	3,500
Siketnémák intézete Váczon:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások …	37,000
Vakok országos intézete Budapesten:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások …	39,700
A vakok országos intézetéből kilépő növendékek segélyezésére, az ápoldai alap tiszta jövedelme …	2,607
A balatonfüredi szeretetház költségeinek fedezésére …	8,000
Állami tanintézetek épitésére felvett kölcsönök kamatozása és tőketörlesztése:	
Az egyetemi épületek létesitésére fölvett 2.087,968 frtnyi kölcsön törlesztésének 15. részlete …	146,322
Az egyetemi boncztani intézet felépitésére felvett 300,000 forint kölcsön törlesztésének 12. részlete …	21,000
Az egyetemi belgyógyászati kóroda felépitésére felvett 300,000 frt kölcsön törlesztésének 10. részlete …	21,000
A budapesti egyetemi orvoskari intézetek felépitésére az 1881: XX. t. czikk értelmében beruházott 718,853 frt kölcsön után az idézett t. cz. 3. §-a értelmében 5. részletül …	43,132
A budapesti egyetemi természettudományi intézetek épitésére forditott 680,000 frtnyi kölcsön törlesztésének 5. részlete …	40,800
A budapesti V. kerületi állami reáliskola épitésére forditott 250,000 forint kölcsön törlesztésének 5. részlete …	15,000
A kir. «József»-műegyetem és az állatgyógyintézet létesitésére fölvett 790,000 frtnyi kölcsön törlesztésének 5. részlete	50,000
A kolozsvári egyetemi boncztani intézet 247,844 frtnyi épitési költségének törlesztésére 5. részletül …	13,800
A budapesti egyetemi első szülészeti kóroda elhelyezésére megvásárolt épület 101,525 frt vételárának 4. törlesztési részlete …	6,542
A szülészeti kóroda kibővitésére és az egyetemi épitkezésekre szükséges terület nagyobbitására megvett alapitványi ház és telek 161,230 frt vételára után törlesztési 4. részletül …	9,674
A festészeti mesteriskola épületére felvett 69,000 frtnyi kölcsön törlesztésére 5. részletül …	4,140
A II. szülészeti kóroda elhelyezésére megvásárolt ház és telek 70,438 frtnyi vételárának fedezésére felvett kölcsön 4. törlesztési részletül …	6,210
A pozsonyi bábaiskolai épület és telek vételárának fedezésére felvett 75,660 frtnyi kölcsön után törlesztés fejében 4. részletül …	4,540
A pancsovai állami reáliskola épitésére felvett 73,571 frt kölcsön után törlesztési 3. részletül …	3,000
A dévai állami reáliskola és internatus épitésére felvett 83,000 frt kölcsön után törlesztési 3. részletül …	5,000
A budapesti közép-ipariskola és tech-	

	frt
nologiai iparmuzeum számára megvett telkek 70,196 frt vételárából — a Budapest főváros által ezen czélra adományozott 30,000 frt és az ezen összeg után időközben felszaporodott 1,640 forint 70 kr. kamat levonása után — még fenmaradó 38 555 frt 30 kr. kölcsön törlesztése fejében 3. részletül; s ehhez a 41,170 frt 50 krért még hozzávett telek vételára s kamatai fejében fizetendő részlet	4,784
Az országos mintarajziskola kibővítésére megvett telek 25,000 frt vételárának kamata és törlesztési 2. részlete	1,500
A modori állami tanitóképző intézet épületének létesitésére fölvett 120,000 frt kölcsön törlesztésének 2. részlete . ..	5,000
A soproni állami felsőbb leányiskola épületének felépitésére felvett 132,425 frt kölcsön törlesztésének 2. részlete	7,945
A budapesti törvényszéki orvostani intézet részére megvett telek 49,234 frtnyi vételárának és 206,315 frtnyi épitési költségnek 2. törlesztési részlete ...	14,863
Az országos közoktatási tanács és a tanárképző intézet gyakorló iskolája telkének megvételére és házának épitésére felvett összesen 220,500 frt kölcsön 2. törlesztési részletéül	13,230
Az orvoskari intézetek számára megvett telek és épület 40,000 frt vételárának törlesztésére 2. részlet	2,400
A budapesti VI. kerületi állami tanitónőképző intézet kibővitésére megkivántató telek 32,000 frt vételárának és 171,672 frt épitési költségeinek fedezésére felvett kölcsön tőke- és kamattörlesztési 2. részlete	12,221
Ugyanazon tanitónőképző épületének épitésére felvett 207,863 frtnyi kölcsön törlesztésére 8. részletül	13,961
A kolozsvári egyetemi természet- és orvostudományi intézetei részére létesitendő, s a városi vizvezeték alapjául szolgálandó vizvezeték költségeire (78,000 frt) 2. törlesztési részlet	4,650
A kolozsvári egyetem egészségtani és élettani intézetének épitésére szükséges 158,419 frt kamata és törlesztési 2-ik részlete	8,959
A budapesti VII. ker. állami főgymnasium telkének megvételére szükséges 62,000 forint kamata s törlesztési első részletéül	3,700
A budapesti I. ker. állami férfitanitóképző épületének épitésére felvett 322,828 frtnyi kölcsön 3. törlesztési részletéül ...	19,370
A mármaros-szigeti állami férfitanitóképző épületének épitésére felvett 90,000 frtnyi kölcsön 3. törlesztési részlete ...	5,400
A pozsonyi állami tanitóképző épületének épitésére felvett 113,932 frtnyi kölcsön törlesztésére 9. részletül	7,000
A győri állami tanitóképző épületének épitésére felvett 82,021 frtnyi kölcsön törlesztésére 4. részletül	4,921
A budapesti közép-ipariskola és technologiai iparmuzeum épületének felépitésére szükséges 350,000 frtból az 1887. év alatt felhasználandó 175,000 frt kamata s törlesztésére első részletül	10,500
4. Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok:	
Utazási ösztöndijak felsőbb és középiskolai tanárok és tanárjelöltek számára	12,000
A nagyszebeni Teréz-árvaház kir. alapitványi javadalma	17,690
A gyulafehérvári r. kath. káptalan részére kir. alapitványi évi járulék	5,985
A kolozsvári elemi iskola rajztanitójának	315
Alapitványi járulék az erdélyi iskolaalapnak a tanitók fizetéseinek pótlására	10,452
Segély az ösztöndij-alapnak . .	1,064
Szegény tanulók segélyezésére	1,200
Goldberg-féle ösztöndij: 2 állomás, egyenkint 315 frttal	630
Kamarai járandóság erdélyi helv. hitvallásu evang. egyházak és tanodák számára	14,000
Kamarai járandóság három róm. kath. lelkész számára	187
Halli alapitványi alafák és segélydijak, és pedig:	
7 alafa 420 frttal, 7 segélydij 210 frttal megkivántató összeg pótlására	4,116
A magyarországi középtanodákba járó 15 horvátországi tanuló számára 200 frttal	3,000
Oly egyetemi magántanárok jutalmazására, kik elméleti szakot adnak elő, melyre rendszeresitett tanszék vagy nem létezik, vagy betöltve nincs, s kiknek a tanári pályán megtartása az illető fakultás véleménye szerint kivánatos .	3,000
Ösztöndijak a magyar határőrvidék részére	4,740
A debreczeni református collegium számára	4,000
Az általános tápintézeti alapba olvasztott nagyszombati convictusi alap és az ebből javadalmazott nagyszombati convictus javára tett kincstári alapitvány után évi járadék fejében	6,090
5. Közművelődési czélok:	
Magyar nemzeti muzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	108,050
Országos képtár és ezzel kapcsolatos magyar történelmi képcsarnok	30,800
Meteorologiai központi intézet:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	15,200
Országos zeneakadémia és országos szinésziskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	49,000
Nemzeti zenede segélyezésére .	1,500
Iparművészeti muzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	22,400
Technologiai iparmuzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	24,320
Festészeti mesteriskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	15,000
Magyar művészeti ösztöndij-alap:	
3 ösztöndij 420 frttal	1,260

	frt
Képzőművészet czéljaira	15,000
A képzőművészeti társulat segélyezésére	4,000
A nápolyi Stazione Zoologicanak	1,252
Festészeti tanfolyam nők számára	5,600
Iparművészet czéljaira	1,000
Műemlékek:	
a) Országos bizottság	15,000
b) Vajda-Hunyad várának fentartására átalányul	4,000
A magyar földrajzi, földtani és természettudományi társulatok segélyezésére és országos érdekü kutatásokra	6,000
Magyar történelmi és irodalomtörténeti források és emlékek kiadására és feldolgozására	15,000
A magy. tud. Akadémia részére, az ó-kori classikusok műveinek általa rendezett kiadására	1,500
A magy. tud. Akadémia könyvtárának gyarapitására	5,000
A magy tud. Akadémia mathematikai és természettudományi osztálya részére országos érdekü kutatásokra és közleményekre	5,000
Elszegényedett hazai irók vagy ezek családjainak segélyezésére	3,500
Tornamesterek kiképzésére	5,000
Közegészségtani előadások dijazására a jogakadémiákon	1,000
6. Egyházi czélok:	
A görög szertartásu kath. egyháznak	99,000
Az ágostai hitvallásu evang. egyháznak	36,000
A helvét hitvallásu evang. egyháznak	65,000
A görög keleti hitvallásu egyháznak	100,000
Az unitaria hitvallásu egyháznak	5,000
Az izraelita vallásuak egyházának	5,000
XX. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	166,628
Dologi kiadások	61,706
2. Királyi Curia:	
Személyi járandóságok	441,791
Dologi kiadások	16,900
3. Királyi tábla Budapesten:	
Személyi járandóságok	616,052
Dologi kiadások	30,200
4. Királyi tábla Maros-Vásárhelyen:	
Személyi járandoságok	106,307
Dologi kiadások	7,000
5. Királyi főügyészségek:	
Személyi járandóságok	34,680
Dologi kiadások	9,460
6. Királyi törvényszékek és járásbiróságok:	
Személyi járandóságok	5.294,565
Dologi kiadások	1.561,225
7. Királyi ügyészségek:	
Személyi járandóságok	1.026,642
Dologi kiadások	1.518,875
8. Országos fegyintézetek, kerületi börtön, közvetitő intézetek és állami fogház:	
Illavai országos fegyintézet	109,705
Lipótvári országos fegyintézet	133,216
Mária-nostrai országos fegyintézet	55,008
Munkácsi országos fegyintézet	85,105
Nagyenyedi országos fegyintézet	48,640
Soproni országos fegyintézet	107,470
Szamosujvári országos fegyintézet	104,300
Váczi országos fegyintézet	108,821
Szegedi kerületi börtön	85,590
Kishartai közvetitő intézet	16,213
Váczi közvetitő intézet	10,700
Váczi állami fogház	5,010
9. Országos rabsegély- és javitóintézeti alap	373,760
10. Telekkönyvezés	7,000
11. Az 1886: XXVIII. t. cz. alapján alkalmazott birák személyi járandóságai és törvények szerkesztése	18,700
XXI. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	295,396
2. Honvédségi intézetek:	
Hadbirósági költségek	4,000
Központi ruharaktár	21,462
Fegyverzeti bizottság	17,368
Ludovika akadémia	356,025
Honvéd-menház	34,832
3. Ujonczozás-felülvizsgálati költségek	35,000
4. Honvédfőparancsnokság	61,250
5. Kerületi parancsnokságok	238,259
6. Csapatok:	
Gyalogság, Koronaőrség, Lovasság } átalánykép	6.928,568
7. Csendőrségi költségek	19,344
8. Honvédhadbirósági tisztikar	50,781
9. Honvéd hadbiztosság	69,686
10. Honvéd szakszámvevőség	88,655
11. Alapitványi helyek a közös katonai intézetekben	62,800
Rendes kiadások összege	**325.954,315**

B) *Átmeneti kiadások és beruházások.*

I. Átmeneti kiadások.

I. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Igazoló bizottmány költsége	3.988
2. A m. k. III. sz. csendőrparancsnokság állományának szaporitására és a mult évben megrendelt s már beszállitott fegyverzet beszerzési árának 1887. évben esedékes utolsó részlet törlesztésére	24,438
3. A nagyszebeni tébolydában a betegosztályok szobáiban közlekedő ajtók átvágatása és két helyiségnek a falak által ketté választásával járó költségekre	760
4. Egy ujonnan szerkesztendő gyógyszerkönyv kidolgozására kiküldött bizottság részére tiszteletdij	4,400
5. Az ujonnan épitett rendőrlaktanya berendezésére és átköltözködési költség fedezésére, valamint két lovas felügyelőnek lóbeszerzésre	13,800
6. Átmeneti rendkivüli kiadások az 1885: XXIV. t. cz. alapján:	
Személyi járandóságok	35,830
Dologi kiadások	4,170
II. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. A rendelkezés alá jutott állami tisztviselők illetményeire	5,000

frt

2. Az állami javaknál a bérhátralékok leszámolásának keresztül vezetésére, a telepitvényes ügyek lebonyolitására és az állami javak eladásának előkészitésére szükséges tervek és helyszini szemlék költségeire 7,000

3. A selmeczbányai Fritz-féle ház belső berendezésére 7,500

4. Az erdészeti vegytan-műhely berendezésére a selmeczbányai akadémián 1,000

5. Az 1867. év végéig befektetett tiszti biztositékok visszafizetésére... 15,000

6. Szeged város kárvallott lakosainak az 1880: XX. t. cz. 27. §-a alapján adandó 500,000 forint rovására adott kisebb kölcsönök után a 29. §., illetőleg az 1882: VII. t. cz. 4. §-a értelmében az állami kincstár által fizetendő annuitási részletek 29,640

7. Szeged város lakóinak az 1880: XX. t. czikk alapján adott kamatozó kölcsönökre egyszerre történt visszafizetések után az állami kincstár által fedezendő évi járulék... 4,530

8. Az 1883: XLI. t. cz. alapján felvett 6.764,800 frtnyi jelzálog-kölcsön kamat és tőke törlesztésére 450,000

9. Az állami javak eladásának előmozditása czéljából felvett záloglevél-kölcsönök tőke- és kamattörlesztésére; még pedig:

			frt
4½%-os:	1884. évi kölcsön	... ...	57,750
	1885. « «	...	110,187
	1886. « «	... ..	57,008
4%-os:	1886. « «	..	76,785
	1887. « «	... ..	100,000

10. A bevándorolt bukovinai székelyek szükségleteinek fedezésére 20,000

11. A Rába és mellékfolyóinak szabályozására felvett kölcsön kamat és tőketörlesztésének az állami kincstár által fedezendő része, az 1885: XV. t. cz. 7. §-a értelmében 376,100

12. A pénzügyministerium várbeli épületében szükséges átalakitásokra .. 11,700

13. A fővárosban alkalmazott és szolgálattételre beosztott alsóbb rendü állami hivatalnokok, altisztek és szolgák segélyezésére.. 250,000

III. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*

1. Központi igazgatás: Átköltözési és átalakitási czélokra.. 10,000

2. Phylloxera rovar ellen való védekezés czéljaira 86,600

3. Uj földmives-iskolák és vinczellérképezdék felállitására 30,000

4. Az «Adria» gőzhajózási társaság segélyezésére... 307,300

5. Az «Adria» gőzhajózási társaság felügyeletére 5,000

6. Gőzhajózási járatok segélyezésére 30,000

7. A m. kir. földtani intézetnek átköltözködése alkalmából felmerülő kiadásokra s további berendezésére és fölszerelésére 2,000

IV. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*

1. Az iparművészeti iskola ujabb helyiségeinek átalakitására és felszerelésére szükséges 11,000 forint 4. és utolsó részlete 1,000

2. A pancsovai állami reálgymnasiumnak az épitkezés tartamára leendő ideiglenes elhelyezésére 4,000

3. A magyar történelmi képcsarnok helyiségeinek átalakitására, berendezésére és bebutorozására szükséges 4,362 frt 3. és utolsó részlete 2,362

4. Az iparművészeti muzeummal kapcsolatos iroda, rajzterem és kiállitási helyiségek folytatólagos berendezésére szükséges 4,485 frt 4. és utolsó részlete 1,485

5. A magyar nemzeti muzeumban egy hirlap-könyvtár berendezésére ideigl. átalány... 2,000

6. Magyarország néprajzi leirásának költségeire 3. évi átalány 6,000

7. A budapesti kir. tud. és műegyetemi olvasókör segélyezésére a központi egyetemi épület épitése idejére bérlendő helyiség czéljára 1,200

8. Az ebdüh elleni gyógymód kisérleteire a budapesti tud. egyetemen ... 3,000

9. Az ev. református és esetleg unitárius középiskoláknál befektetésekre és beruházásokra 40,000

10. A brassói állami reáliskola ideiglenes helyiségének bére 1,500

11. A budapesti tudomány-egyetem volt gondnokának kezelése alatt felgyülemlett és az egyetemi alap által előlegezett 27,915 frtnyi számlatartozások törlesztésére első részlet 9,000

12. A budapesti egyetem I. szülészeti kórodája számára szükségelt vászonnemüek költségeire... 1,000

13. Egy üvegtechnikai műhely s tanfolyam személyi és dologi költségeire ideiglenesen 1,800

V. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:* Átköltözködési költségek 10,000

VI. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*

1. Az országos honvédsegélyző-egylet rendelkezésére 80,000

2. Hátibőröndök beszerzésére szükséges 460,000 forintnak 4 évre való felosztása mellett esedékes 3. részlete .. 115,000

3. A népfelkelési nyilvántartás irodáinak egyszersmindenkori berendezésére 18,400

Átmeneti kiadások összege 2.435,233

II. Beruházások.

I. Fejezet. Állandó országház épitésére az 1884: XIX. t. cz. alapján... 600,000

II. Fejezet. *Belügyministerium:*

1. A nemzeti szinház faalkotmányu szinpadának vasszerkezetü gépezetekkel kicserélési költségekre 1. részlet... 6.974

2. A pozsonyi országos kórháznak a Pozsony sz. kir. városában létesült általános vizvezetékkel való összeköttetés költségeire 3,161

3. Ugyanott az árnyékszékeknek ön-

	frt
működő «Watercloset» szerkezetre való átalakitásával járó költségekre ...	2,089
III. FEJEZET. *Pénzügyministerium:*	
1. Épitkezésekre a dohányjövedéknél	523,220
2. Épitkezésekre a sójövedéknél	4,800
3. Épitkezésekre az állami jószágoknál	62,000
4. Beruházások a bányászat és pénzverésnél:	
A körmöczbányai Nándor-altárna berendezésére	125,000
A szélaknai bányahivatal alá tartozó bányaműveknél teljesitendő feltárási munkálatokra	180,000
A pénzverdénél	47,215
A zalathnai főbányahivatalnál	18,500
A vasműveknél teljesitendő épitkezésekre	41,000
A selmeczbányai erdészeti akadémia kiépitésére 2. részletként	40,000
5. A vágvölgyi vasut megvételére a 6.988,000 frttal megállapitott vételár 1887-ik évben fizetendő részlete az 1879: XXVII. t. cz. alapján	600,000
6. 5614 darab tiszavidéki vasuti részvény törlesztésere az 1880: XXXVIII. t. cz. alapján	1.377,149
7. A maros-ludas-beszterczei helyi érdekü vasut épitési költségeihez való hozzájárulás fejében az 1884: XXXII. t. cz. alapján	150,000
8. A bihar-békési helyi érdekü vasut épitési költségeihez való hozzájárulás fejében az 1885: XVIII. t. cz. alapján	150,000
9. Torontáli helyi érdekü vasutak épitési költségeihez való hozzájárulás fejében	55,000
10. Az állandó kataszter által az 1884—1885. években felmért és helyszinelt községek kataszteri munkálatainak átalakitására, valamint a kataszteri térképeknek a földadó-nyilvántartás és azzal kapcsolatos hiteltelekkönyvi átalakitások czéljaira és a felmérés munkarészeknek az 1885: XXII. t. cz. értelmében a földadó-kataszter részére eszközlendő lemásolására	100,000
IV. FEJEZET. *Közmunka- és közlekedési ministerium:*	
1. A budapesti dunarész szabályozására	149,000
2. A fiumei kikötő épitésére:	
a) szerződésben foglalt munkálatok folytatására és uj épitkezésekre	875,000
b) felügyeletre	25,000
3. A felső Duna általános szabályozási munkálataira:	
a) szabályozási munkálatokra	1.050,000
b) felügyeletre	50,000
4. A Tiszánál létesitendő szabályozásra:	
a) szabályozási munkálatokra	490,000
b) felügyeletre	10,000
5. Az egyesült Körös folyónál:	
a) az átmetszések kiásatására és bővitésére	390,000
b) felügyeletre	10,000
6. A Bodrog folyónál:	
a) az átmetszések kiásatására és bővitésére	147,000
b) felügyeletre	3,000
7. A honvédelem szempontjából egyes köz- (állami és törvényhatósági) utakon sürgősen szükségelt hiánypótlásokra	350,000
8. A távirda-hálózat fejlesztésére	60,000
9. Kiegészitési munkálatokra és leltárszaporitásra az állami vasutaknál	1.000,000
10. Uj épitkezésekre és uj forgalmi eszközök beszerzésére az állami vasutaknál:	
a) A munkács-beszkidi vonal további kiépitésére IV. részlet	2.800,000
b) A dombovár-zákányi vonal átalakitására 3. részlet	100,000
c) A budapest-dunaparti teherpályaudvaron raktár és hozzá tartozó vágányzat és út létesítésére	25,000
d) Győr állomás bővitésére és átalakítására II. részlet	150,000
e) Bruck állomáson egy rendező állomás kiépitésére II. részlet	100,000
f) Fiume állomáson végleges raktár és hozzátartozó vágányzat létesitésére, továbbá ideigl. raktár és vágányzatra a Fiumára deltán	400,000
g) A budapesti fütőház és főmühely gépészeti felszerelésének folytatására	200,000
h) Fahidak vasszerkezettel való kicserélésére III. részlet	800,000
i) 150 darab mozdony beszerzésére IV. részlet	786,600
j) 600 darab teherkocsi beszerzésére V. részlet	300,500
k) 3000 drb teherkocsi beszerzésére IV. részlet	1.273,900
l) 2000 drb teherkocsi beszerzésére III. részlet	763,800
m) 100 drb személykocsi beszerzésére II. részlet	167,000
n) A vonatok folytatólagos felszerelésére gőzfékkel	50,000
o) Gőzfütés berendezése a személyvonatoknál	100,000
p) Rákos-ujszászi vasut épitésére	24,700
11. Beruházások a m. k. állami vasutak gépgyáránál	38,000
12. Beruházások és uj épitkezések a diósgyőri vas- és aczélgyárnál	200,000
V. FEJEZET. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
1. Gazdasági tanintézetek	36,700
2. Selyemtenyésztésnél	25,000
3. Állami lótenyészintézeteknél	65,600
4. Uszorok beszerzésére	5,000
5. Kövezési munkákra	30,000
6. A fiumei Rudolf-molón épitendő két tárház 240,000 frt költségének első részletéül	80,000
7. A «Deli» gőzös alapos tatarozására	6,000
8. Az állami erdőknél	241,700
9. A kassai rétmesteri iskola épületének felállitására	5,692
VI. FEJEZET. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. A budapesti egyet. könyvtár hiányainak pótlására szükséges 15,000 frt 4. évi részlete	3,000
2. Az egyetemi gazdászati hivatal, továbbá a gondnok és néhány szolga elhelyezése végett szükséges lakhelyiségek felépitésére 3. és utolsó részlet	9,500
3. A budapesti egyetem uj természet-	

	frt
rajzi és természettudományi intézetei-nek belső felszerelésére szükséges 150,000 frt 2. részlete	15,000
4. A budapesti egyetem élettani intézete épületében elhelyezett egészségtani intézet helyiségeinek kibővitésére és belső fölszerelésére szükséges 17,447 frt 2. és utolsó részlete	13,447
5. A budapesti egyetem természettudományi intézetének tanszerekkel való fölszerelésére szükséges 120,000 frt 2. részlete	15,000
6. A budapesti egyetem természetrajzi és természettani intézetei telkének bekeritési, rendezési és parkirozási költségeire szükséges 29,110 frt 2. és utolsó részletéül	19,110
7. A kolozsvári egyetemi könyvtár hiányainak kiegészitésére 6 év alatt felveendő 9,000 frtnak 3. részlete ...	1,500
8. A kolozsvári egyetem uj boncztani, kórboncztani és törvényszéki orvostani intézet alapfelszerelésére szükséges 50,000 frt 2. részletéül	10,000
9. A «József» műegyetemen két uj tanszék alapberuházására, az épitési anyagok vizsgálatára szükséges és egyéb még hiányzó felszerelésekre ...	7,000
10. A zombori m. kir. államgymnasium épületének létesitésére szükséges 113,681 frt 4. részletéül	18,000
11. A budapesti I. ker. állami tanitóképző intézet épületének belső fölszerelésére 3. és utolsó részlet	9,000
12. Ugyanezen intézetnek tanszerekkel és eszközökkel leendő fölszerelésére megkivántató 27,800 frtból 2. részletül	6,000
13. A házi ipart és ipari oktatást terjesztő első egyesület által fentartott és a közoktatási kincstár által átvett pozsonyi ipartanitónőképző után, a postakincstárnak visszatéritendő 11,315 frt tőke, továbbá a pozsonyi takarékpénztárnak visszatéritendő 27,549 forint tőke és kamatainak törlesztésére 2-ik részlet	10,000
14. A festészeti mesteriskola szakkönyvtárára hat év alatt felveendő 6,000 frtnak 3. részletéül	1,000
15. Nők számára nyitott festészeti tanfolyam folytatólagos fölszerelésére ...	1,000
16. Az iparművészeti muzeum szakkönyvtárának kiegészitésére szükséges 8,000 frtnak 2. részletéül	2,000
17. A brassói reáliskola butoraira és tanszereire	800
18. A soproni állami felsőbb leányiskola belső felszerelésére	3,000
19. A soproni kereskedelmi iskola III. osztályának bebutorozására és felszerelésére	800
20. Az ujvidéki polgári iskolával kapcsolatos kereskedelmi és ipariskola felszerelésére	800
21. Az országos zeneakadémia nagytermének diszitésére és szellőző készülékének javitására	1,300
22. A nemzeti muzeum ablakainak és padlójának, valamint több terme mennyezetének megujitására	4,000
23. Az országos közoktatási tanács és a budapesti tanárképző-intézet gyakorló főgymnasiuma számára készülő ház belső felszerelésére szükséges 25,000 frt első részletéül	6,000
24. A siketnémák váczi orsz. intézete épületének helyreállitására	1,000
25. A kolozsvári tud. egyetem uj bonczkórbonczi- és törvényszéki orvostani intézetének tanszerekkel leendő ellátására szükséges 40,000 forint első részletéül	5,000
26. Ugyanezen egyetem régi kórbonczi-tani intézetének átalakitására	1,000
27. A budapesti tudomány-egyetem kórbonczi-tani intézetének szükségessé vált helyreállitására	3,000
28. Ugyanezen egyetem orvoskari központi épületében elhelyezett szemészeti kóroda, gyógyszertani intézet és orvoskari dekanatus hivatali helyiségeinek bebutorozására	3,123
29. A budapesti közép-ipariskola ujonnan kibérelt helyiségeinek bebutorozására, átalakitására, viz- és légszeszvezetékkel való felszerelésére	2,000
VII. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:* Törvénykezési és ügyészségi uj épitkezésekre, átalakitásokra és felszerelésekre..	100,000
Beruházások összege	**17.742,680**

C) *Rendkivüli közösügyi kiadás.*

	frt
1. Rendkivüli közösügyi kiadás	2.574,951
2. A Bosznia és Herczegovinában, továbbá a Lim területén álló parancsnokságok, intézetek és csapatok 1887. évi rendkivüli szükséglete 5.019,000 frt után	1.575,966
Kiadások főösszege	**350.283,145**

3. §. Az előbbi szakaszban megajánlott kiadások fedezésére Magyarország jövedelmei, a magyar korona országait együtt illető közös költségekre és Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségletére nézve egyszersmind Horvát-Szlavonországok bevételei jelöltetnek ki, a következő előirányzat szerint:

A) *Rendes bevételek.*

	frt
I. Fejezet. Állami adósságok:	
1. Az állami kölcsönök tőketörlesztési évi aranyjárulékai fedezésére az 1880: VIII., IX. és 1881: XI. t. cz. alapján kibocsátandó járadék-kötvények eladásából	4.228.434
2. A földtehermentesitési kötvények törlesztésének fedezésére az 1880: IX. t. cz. alapján kibocsátandó 5% papirjáradék kötvények eladásából . ..	7.611,451
3. Szőlődézsmaváltság:	
A váltságkötelezettek járadékai	1.300,000

	frt
4. Maradvány- és irtványföldek megváltása:	
A váltságkötelezettek járadékai	200,000
5. Sorsolási kölcsön:	
A budapesti állami hidak tiszta bevételei	514,647
A főváros által a rakpartokért fizetendő haszonbér	12,025
Az 1870: X. t. cz. 4. §-ában megjelölt társulatok és vállalatok által fizetendő községi pótlékok	352,060
6. A budapesti állami hidak bevételeiből az 1870: XXX. t. cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön szükséglete fedezésére	98,765
7. Az 1880: XX. t. czikk alapjan felvett tiszai és szegedi kölcsön pénzeiből adott kölcsönök évi járulékai	2.411,612
II. Fejezet. Állami számvevőszék:	
Házbérjövedelem a bérbeadott helyiségek után	1,795
III. Fejezet. *Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:*	
A külföldre szóló utlevelek kiállitási dijaiból	300
IV. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Központi igazgatás és földtehermentesitési alapigazgatóság:	
Járulék a földtehermentesitési alapból a földtehermentesitési alapigazgatóság költségeinek fedezésére	40,575
Járulék az országos törvények és rendeletek tárának jövedelméből az ezen tárat szerkesztő titkár fizetésének és lakpénzének megtéritéseül	1,900
2. A régi országos alap rendelkezésre álló kamataiból	4,005
3. Általános közigazgatási bevételek:	
A nemzeti szinházi alapok jövedelméből	27,300
Betegápolási költségtéritmény	71,600
Törvénytelen ágyból származott, Bécsben és egyéb lajtántúli lelenczhazakban ápolt gyermekek tapdijainak visszatéritése	42,000
Országos tébolydak bevételei	118,524
Toloncżok élelmezési költségtéritménye czimén	1,000
«Hivatalos lap» jövedelme	36,000
Orsz. törvények és rendeletek tárának jövedelme...	45,400
A fővárosi rendőrség átalánya... ..	474,214
Utlevelek kiszolgáltatásáért járó dijak	10,000
Különféle bevételek	1,044
V. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
Egyenes adók:	
1. Földadó: állami adó	24.899,812
Földtehermentesitési járulék	10,400,188
2. Házadó: állami adó	6.459,120
Földtehermentesitési jarulék	2.540,880
3. Keresetadó: állami adó	12.304,300
Földtehermentesitési járulék .. .	4.865,700
Állami adó a volt határőrvidéken	630,000
4. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója:	
Állami adó	1.831,460
Földtehermentesitési jarulék	768,540
5. Bánya-adó: állami adó	77,000
Földtehermentesitési járulék	33,000
6. Tőkekamat- és járadék-adó:	
a) Földtehermentesitési kötvények kamatai után	722,853
b) Szőlődézsmaváltsági kötvények kamatai után	37,000
c) Maradvány- és irtványföldváltsági kötvények kamatai után	7,600
d) A keleti vasuti államkötvények kamatai után	60,227
e) Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék utáni adó	1.300,000
f) Egyéb tőke-kamatok és járadékok után:	
Állami adó	2.390,294
Földtehermentesitési járulék	982,026
7. Vasuti és gőzhajózási szállitás használata utáni adó	4.200,000
8. Nyereményadó	210,000
9. Fegyveradó és vadászati adó	600,000
10. Hadmentességi dij	3.000,000
11. Általános jövedelmi pótadó	16.330,000
12. Késedelmi kamat:	
Állami adó után	1.015,570
Földtehermentesitési járulék után ..	374,430
Maradvány- és irtványföldváltsági járadékok után	10,000
13. Adóbehajtási illetékek	300,000
14. Adóbehajtási költségtéritmény... ..	250,000
Fogyasztási adók:	
15. Szeszadó	10.000,000
16. Boradó	3.660,000
17. Húsadó	2.600,000
18. Söradó	1.280,000
19. Czukoradó, és pedig:	
a) czukorgyárak üzemi adója	1.996,135
b) a gyárak pótlékai az 1878: XXIII. t. cz. értelmében	221,793
Az 1881: IV., ill. 1883: V. t. cz. alapján:	
20. Czukorfogyasztás után	1.470,000
21. Sörfogyasztás után	870,000
22. Ásványolaj-adó	3.400,000
23. Sajtolt élesztőtől járó fogyasztási adó	180,000
24. A fogyasztási adó-visszatéritések felosztásából az 1878: XIX. t. cz. 2. §-a értelmében Magyarország javára sör- és czukoradó czimén	5.457,174
25. Aranyagiónyeremény	848,000
26. Határvám...	457,200
27. Bélyeg...	9.094,000
28. Jogilletékek	16.800,000
29. Dijak	324,000
30. Fémjelzés	25,980
31. Ut-, hid- és révvám Horvát-Szlavonországban	25,500
32. Dohányjövedék: vétel, gyártás, eladás	42.664,700
33. Lottojövedék	3.099,100
34. Sójövedék	14.815,295
35. Perköltségek	70,912
36. Állami jószágok	2.946,274
37. Bányaigazgatóságok és számvevőosztályok	49,248
38. Fémbányászat és opálbánya... ...	3.061,827
39. Fémkohászat	3.490,341
40. Pénzverő hiv. fémbeváltással együtt	4.824,180
41. Vasművek	4.097,618
42. Zsilvölgyi kőszénbánya	35,249
43. Sótermelés	1.055,925
44. Felhagyott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	2,180
45. Állami nyomda	700,000

	frt
46. Állami épületek	22,605
47. Budapesti állami hidak	95,393
48. *a)* Állami vasutak tiszta jövedelme	14.500,000
b) Állami gépgyár tiszta jövedelme	250,000
c) Diósgyőri vas- és aczélgyár tiszta jövedelme	300,000
49. Ingó állami vagyon	28,174
50. Különféle bevételek	699,277
VI. Fejezet. *Közmunka- és közlekedési ministerium:*	
1. Számviteli költségek és kormányfelügyeletért fizetendő illetékek	14,100
2. Magy. kir. postatakarékpénztár	199,298
3. Államépitészeti és folyammérnöki hivatalok	69,587
4. Kőutak kezelése, fentartása és épitése	22,775
5. Viziutak kezelése, fentartása és épitése	960
6. Posta	9.737,500
7. Távirda	2.148,400
8. A m. kir. állami vasutak bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	22.000,000
9. A m. kir. állami vasutak gépgyára bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	2.250,000
10. A diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár bevételeiből az üzleti kiadások fedezésére	3.045,000
VII. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
1. Ipari, kereskedelmi és kulkereskedelmi czélok	50,800
2. A gazdaság különböző ágainak emelése	157,500
3. Selyemtenyésztés	644,000
4. Gazdasági tanintézetek jövedelme:	
Magyaróvári gazdasági akadémia	34,980
Keszthelyi gazdasági tanintézet	16,900
Debreczeni gazdasági tanintézet	1,500
Debreczeni földmives-iskola	32,360
Kolozsmonostori gazdasági tanintézet	20,410
Kassai gazdasági tanintézet	35,720
Rimaszombati földmives-iskola	13,750
Zsitva-ujfalui földmives-iskola	8,240
Adai földmives-iskola	7,700
Csákovai földmives-iskola	12,000
Szentimrei földmives-iskola	15,000
Nagy-szt-miklósi földmives-iskola	3,200
Tarczali vinczellérképezde	3,000
Budapesti vinczellérképezde	3,510
Nagyenyedi vinczellérképezde	200
Ménési vinczellérképezde	6,350
5. Állami erdők	6.487,237
6. Országos erdei alap	38,800
7. Állami lótenyészintézetek:	
Ménesbirtok-gazdaságok	1.670,362
Ménesek	503,750
Méntelepek	363,330
A lótenyésztési alap jövedelme	13,544
8. Vesztegintézetek	18,000
9. Az 1874: XX. t. cz. értelmében befolyandó birságokból	8,000
10. Budapesti állatorvosi tanintézet	12,000
11. Bányailletékek	93,000
12. Statistikai hivatal	60,000
13. Tengeri hajózás és révügy	208,900
14. Budapesti kir. zálogházak	215,000
15. Alapok, alapitványok és különféle bevételek	11,429

	frt
VIII. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás	73,674
2. Tanintézetek:	
Magyar kir. egyetemi alap	212,906
A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium járuléka az állatorvostani alapból	1,680
A magyar vallásalaptói a sziilészeti kóroda részére megvett ház utáni bérjövedelem	4,000
A budapesti egyetem kórodáin befolyó ápolási dijak	15,000
Tanárvizsgálati dijak	3,600
Tandijszázalékok	3,300
Tanpénzek	131,500
Jarulékok az egyes tanintézetek fentartásához	84,635
Siketnémák országos intézete Váczon	22,857
Vakok országos intézete Budapesten	23,092
Vakok apoldai alapja	2,607
3. Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok	4,740
4. Közművelődési czélok:	
Magyar nemzeti muzeumi alap	12,780
Országos zeneakadémia	7,000
Országos szinésziskola	1,000
Magyar művészeti ösztöndijalap	1,353
IX. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás	7,600
2. Királyi főügyészségek	3,000
3. Királyi törvényszékek és járásbiróságok	16,800
4. Királyi ügyészségek	207,845
5. Országos fegyintézek, kerületi börtön, közvetitő intézetek és állami fogház	134,200
6. Országos rabsegély- és javitóintézeti alap	373,760
X. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*	
Honvédségi intézetek:	
1. A Ludovika akadémiai általános alapnak jövedelmeiből és a fizetéses növendékekért fizetett napidijak fejében	177,971
2. Honvéd menházalap jövedelme	1,483
Csapatok:	
3. Az elárverezett, továbbá a ló-vállalkozók által megtéritett lovakért	26,000
4. Haszonvehetetlen töltényhüvelyek és szabályszerutlen ólomért	48,000
5. Nyugdijak: a közös hadügyi tárcza által a hadsereg állományából a honvédséghez áthelyezett tisztek után fizetendő téritmények	60,000
6. Az elviselt ruházati és felszerelési czikkek hulladékainak eladásából	3,000
Rendes bevételek összege	321.646,206

B) *Átmeneti bevételek.*

	frt
I. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Járulék a földtehermentesitési alapból, az igazoló bizottmány költségeinek megtéritése fejében	3,988
2. A kiadásnál előforduló gyógyszerkönyv példányai egy részének elárusitásából várandó első évi bevétel	1,000

	frt
II. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. Állami javak eladásából:	
a) Állami javak eladásából	5.000.000
b) A telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok (hátralékokkal együtt)	1.200,000
c) A maradvány- és irtványföldek váltságdijai	46,557
2. Bordézsmaváltságból	2,000
3. Állami előlegekből	322,000
III. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
Amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőknek leszállitott áron való értékesitéséből, az amerikai kisérleti telepekről s a kecskeméti állami szőlőbirtokról	36,600
Átmeneti bevételek összege	6.612,145
Bevételek főösszege	328.258,351

4. §. A 2-ik §-ban megállapitott összes ... ... 350.283,145 frtnyi kiadások és a 3-ik §-ban megajánlott összes ... . 328.258,351 frtnyi jövedelmek és bevételek között ... ... 22.024,794 frt hiány mutatkozik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy ezen hiányt hitelművelet utján fedezze.

5. §. Hogy az államnak a 3. §-ban elősorolt jövedelmei folyóvá tétethessenek, a törvényekbe iktatott egyenes és fogyasztási adók, jövedékek, dijak, bélyegek és illetékek, ugyszintén az adóköteles jövedelmek után az 1883: XLVI. t.-cz. 9. és 10. §-aiban megállapitott százalékokban kivetendő általános jövedelmi pótadó, a hadmentességi dij, — az út-, hid- és révvám és az állami vagyon jövedelmei s az állam egyéb bevételei, végre a volt határőrvidéken érvényben hagyott adók az eddigi törvényekben eszközölt és a törvényhozás által netalán még teendő módositások megtartásának kikötése mellett, az 1887. évre ezennel megajánltatnak és megszavaztatnak.

6. §. Az előbbi §-ban megszavazott, valamint a 3-ik §-ban előirányzott s a 4-ik §-ban a hiány fedezésére kijelölt bevételek csupán a jelen törvényben megajánlott kiadásokra fordittathatnak, és átruházás e kiadásoknak se fejezetei, se czimei, se rovatai között nem engedtetik.

Kivételnek csak a rendes kiadások XVI. fejezete, 3., 4., 5. és 6. czimének személyi járandóságai között, továbbá a XVIII. fejezet 6. czime egyes rovatai között, van helye; ezek között az átruházási jog megengedtetik.

7. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép és végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1885: XVII. törvényczikk által a Ludovika-Akadémiának kiépitésére megajánlott költségeken felül még szükséges 40,000 frtnyi pótkölcsön engedélyezése tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi márczius 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi ápril 9-én.)

1. §. A Ludovika-Akadémia kiépitésére, az 1885-ik évi XVII. törvényczikk által a Ludovika-alap tőkéiből engedélyezett 400,000 forintnyi kölcsönön felül, ugyanezen alapból, még ujabb 40,000 forint kölcsön felvétele engedélyeztetik.

2. §. A Ludovika-alapból ekként kölcsönkép előlegezett ezen ujabb 40,000 forint tőkeösszeg, az 1. §-ban idézett törvényczikk 3. §-a értelmében 5% kamatozás és 3/4% tőketörlesztés mellett, az 1887. évi január 1-től kezdve 41½ éven át, évenkint 2,300 forinttal fizettetik vissza, mely összeg a honvédelmi tárcza költségvetésében «Intézetek» czim «Ludovika-Akadémia» rovata alatt előirányoztatik.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

---

(1) V. ö. az 1885: XVII. t. czikket. V. ö. még 1890: XXIII. t. cz. a Ludovika-Akadémiára vonatkozó 1872: XVI. és 1883: XXXIV. t. czikkek némely rendelkezéseinek módosításáról.

XIV. TÖRVÉNY-CZIKK

a vasuti és gőzhajózási szállitás használatának megadóztatásáról szóló 1875:XX. törvényczikk némely határozmányainak módositásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi ápril 2-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi ápril 9-én.)

1. §. Az 1880. évi LXI. t. cz. hatályon kivül helyeztetik.(2)

2. §. Az 1875: XX. t. cz. bekezdése, valamint 1. §-a következőleg módosittatnak:

A vasutakon és a gőzhajókon, továbbá oly hajólevéllel ellátandó egyéb vizi jármüveken, melyeken idegen személyek és áruk dijszedés és gőzvontató erőnek alkalmazása mellett továbbittatnak, eszközölt szállitásnak a magyar korona területén belőli használatától az utasok és szállitók, illetve a szállitmányok átvevői, esetleg feladói által a következő adótételek fizetendők:

a) személyszállitásért a viteldijnak 18%-a;

b) az uti málhaszállitásért a málhának vitelbérmentes részét meghaladó tulsulya után számitott szállitási dijnak 18%-a;

c) külön személyvonatokért és személygőzhajókért az összes szállitási dijnak 18%-a;

d) gyorsszállitmányokért a szállitási dijnak 7%-a, teherszállitmányokért ugyanannak 5%-a;

e) gőzhajókon a külön cabin, vasutakon az alvó helyül szolgáló kocsiszakasz bérleteért a bérösszegnek 18%-a.

Ezen adótételek kiszámitásánál a fentebbi pontok alatt felsorolt dijakhoz és bérösszeghez a kezelési illeték és az érczpénz árkelete szerint időnkint meghatározott pótlék is mindig hozzászámitandó.

A mennyiben ily pótlék némely vállalatok által vagy némely szállitmányok után nem szedetik, az adó egyedül a vállalat által szedett fennemlitett dijak, bérösszeg és kezelési illeték alapján vettetik ki.(3)

3. §. Az 1875: XX. t. cz. 6. §-a következőkép módosittatik:

E törvény által meghatározott adóval nem rovatnak meg:

a) a királyi udvar;

b) a közös hadseregnek (tengerészetnek) és honvédségnek a szokásos katonai szállitási okmányok mellett eszközölt személy-, gyorsáru és teherszállitmányai;

c) a vasuti és hajózási vállalatok azon javakra nézve, melyeket egyedül saját épitkezéseikhez, a vállalat tárgyainak kiépitéséhez vagy fentartásához, vagy végre mint a vasuti s illetőleg hajózási üzletökhöz tartozókat saját vasuti

(1) V. ö. az 1875: XX. t. czikk jegyzeteit. — A Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt évenként teljesítendő leszámolásnál a szállítási adó czímén megállapítandó átalányösszegről v. ö. 1889: XL. t. czikk 6. §. *f)* p.

(2) Az 1880: LXI. t. cz. szól az 1875: XX. t. cz. némely határozmányainak módosításáról.

(3) A gőzhajózás- és vaspálya-vállalatok részéről az általuk szállított személyek vitelbérétől fizetendő bélyegilletékről v. ö. 1871: LXIII. t. cz. 7. §. — V. ö. alább 4—6. §§. V. ö. 1892 ápr. 10. 7436. sz. pénzügymin. rend. a vizi jármű-tulajdonosok által a saját szállítmányaik és az idegen áruk szállítása után fizetendő szállítási adó kivetése tárgyában (1892. R. T. 1330.). A szállítási adót az 1889: XXVIII. t. cz. 6. §-ának 3. *c)* p. szerint a pénzügyigazgatóság veti ki évenként.

vagy hajózási állomásaik egyikéről a másikra szállitanak; ellenben nem terjed ki a mentesség azon javakra, melyek, habár a vállalat tulajdonát képezik is, de szorosan véve nem a vasuti vagy hajózási vállalat üzletköréhez tartoznak;

d) a közuti vasutak;[1]

e) a főváros és határának egyes részei között a személyszállitást közvetitő gőzhajók és vasutak;

f) azon révek, a melyeknél a révközlekedés gőzerővel tartatik fenn.[2]

4. §. Ha a hajózási szállitás nem rendes, közzétett dijak, hanem külön egyezményi összeg mellett történik, a hajózási vállalat tartozik az 1875: XX. t. cz. 8. §-ában meghatározott 14 napi határidőn belül a kikötött szállitási dij után az ezen törvény 2. §-a szerint járó adót az állampénztárba beszolgáltatni s legkésőbb 3 hó alatt az adó alapjául szolgáló egyezményi öszszegek tételenkinti kimutatását is a pénzügyminister által kijelölendő pénzügyigazgatóságnak beküldeni.

5. §. A vasuti és hajózási vállalatoknak oly saját szállitmányainál, melyek a fentebbi 3. §. szerint az adó alól mentesitve nincsenek, a 2. §. szerint járó szállitási adó alapját a saját könyveikben netalán külön kitüntetett szállitási dij, ha pedig ily szállitási dij külön kitüntetve nincsen, az önköltségi tételek képezik, — s a vasuti és hajózási vállalatok az 1875: XX. t. cz. 8. §-ának megfelelőleg a saját könyveikben felszámitott szállitási dij vagy az önköltségi tételek alapján tartoznak az ezen törvény 2. §-a szerint járó adót az állampénztárba beszolgáltatni s a szállitmányokat nemenkint és mennyiségenként a szállitási utnak s az önköltségi tételeknek megjelölése mellett legkésőbb m hó alatt kimutatni.

6. §. Külföldi hajózási vállalatok a magyar korona területén eszközölt személy- és áruszállitásokért a szállitási adót szintén megfizetni kötelesek. Ha a külföldi vállalatnak a magyar korona területén képviselője s az 1875: XX. t. cz. 3. §-a értelmében bemutatott dijszabályzata nincs, a szállitott árunak belföldön lakó feladója vagy átvevője tartozik a szállitási adót esetenkint lefizetni. E végből a feladástól vagy az átvételtől számitandó legkésőbb 24 óra alatt tartozik a feladó vagy átvevő az áru nemét és mennyiségét, a magyar korona területén belől eső szállitási utat és az ezen utrész után esedékes szállitási dijat — az e czélra kirendelt pénzügyi közegnek, vagy ha ily pénzügyi közeg kirendelve nincs, a községi elöljáróságnak esetenkint bevallani s a 2. §. szerint járó szállitási adót az ez által kijelölt közpénztárba befizetni.

Ugyanily módon a 2. §-ban körülirt egyéb vizi jármüvek tulajdonosai is kötelesek esetenként a bevallást teljesiteni és az adót azonnal lefizetni. — Az adó alapját ez esetekben a szállitási dijnak teljes összege képezi s ebből levonásba csakis azon összegek hozhatók, melyeket a hajótulajdonos a gőzvonó erő igénybevételeért más szállitási vállalatnak fizet, s melyek után az adót ezen szállitási vállalat tartozik megfizetni.

7. §. A szállitási adó bárminemü megröviditéseért a vasuti és hajózási vállalatok tulajdonosai, valamint ezeknek igazgatói és kirendelt képviselői egye-

---

(1) A közuti vaspálya-vállalatok vitelbérei után fizetendő bélyegilletékről v. ö. 1881: XXVI. t. cz. 19. §.
(2) V. ö. 5. §.

temlegesen (külföldi hajózási vállalatok által eszközölt szállitásoknál pedig az áruknak a belföldön lakó feladói vagy átvevői egyénileg) felelősek és elkövetett megrövidités esetén a törvény szerint járó szállitási adón kivül jövedéki büntető eljárás utján a megcsonkított adóösszeg 10—20-szoros összegében marasztalandók el.

8. §. Az 1875: XX. törvényczikknek ezen törvény által nem módositott határozmányai továbbra is érvényben maradnak.

9. §. A jelen törvény életbe léptének napját a pénzügyi minister a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministerrel egyetértőleg állapitja meg.(1)

10. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister s a közmunka- és közlekedésügyi minister bizatnak meg.(2)

XV. TÖRVÉNY-CZIKK

a nyitravölgyi vasutról.(3)

(Szentesitést nyert 1887. évi ápril 4-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi ápril 9-én.)

1. §. Az 1875. évi XLII. és XLIII., valamint az 1880. évi XXXIII. t.-czikkek által engedélyezett nagysurány-nyitrai, tótmegyer-nagysurányi és nyitra-nagytapolcsányi másodrendű vasutak, ugyszintén az 1880. évi XXXI. t.-cz. alapján, az 1883. évi november hó 22-én kelt engedélyokmánynyal engedélyezett nagytapolcsány-béliczi helyi érdekű vasut «nyitravölgyi vasut» elnevezés alatt egyesittetnek és az ekként a szabad. osztrák-magyar államvasut egységes vonalának tekintendő vasutra nézve a következők állapittatnak meg.

2. §. A szab. osztrák-magyar államvasuttársaság a «nyitravölgyi vasut» üzleténél ezen törvény tartalmához, továbbá a közmunka- és közlekedési minister által 1868. évi április 20-án 4973. sz. alatt kibocsátott s az országgyülés által jóváhagyott ideiglenes vasutengedélyezési szabályhoz, valamint az 1878. évi XX. t.-czikkel beczikkelyezett vám- és kereskedelmi szövetség 8. §-ában elfogadott vasuti üzletrendtartáshoz és üzletszabályzathoz — a mennyiben azok a jelen engedélyokmány tartalma, valamint a helyi érdekű vasutak számára 1883. évi julius hó 29-én kiboesátott forgalmi szabályzat által módositást nem szenvedtek, — s ugyszintén az utóbb idézett forgalmi szabályzathoz s végül a mindezekre nézve később alkotandó törvényekhez és a kormány által kibocsátandó rendeletekhez szorosan alkalmazkodni s azoknak feltétlenül engedelmeskedni tartozik.

3. §. Mihelyt a «nyitravölgyi» vasutvonalon a forgalom annyira növekedett, hogy az évi brutto jövedelem kilométerenkint 14,000 frtot o. é. ezüstben felülhalad, akkor a vasuttársaság köteles a kormány kivánatára minden kártalanitás nélkül egy második vágányt letétetni.

Ezen kötelezettség teljesitésére azonban a vasuttársaság csak a jelen engedély tartamának első 70 éve alatt kényszerithető. — Az utolsó 20 év lefolyása alatt a második vágányt csak az állam részéről nyujtandó, egyezségileg meghatározandó kártalanitás mellett köteles előállitani.

4. §. Az 1. §-ban emlitett pályák kiépitve és forgalomban lévén, azoknak épitése és berendezése ugyancsak az 1. §-ban emlitett engedélyokmányok határozmányai szerint itélendő meg, kiköttetvén még, hogy a jelen törvény hatályba lépte előtt a többször emlitett §-ban előadott engedélyokmányok rendelkezéseihez képest létesitett épitkezések s berendezések továbbra is ugyanazon mérvben fentartandók és gondozandók és hogy azok a kormány külön engedélye nélkül egyáltalán le nem szállithatók.

5. §. Mihelyt a forgalom a nyitravölgyi vonalon annyira növekednék, hogy hosszabb időn át naponkint több, mint öt vonat az

(1) E törvénynek a személyszállításra vonatkozó határozatai a pénzügyminiszter 1887 máj. 9. 847. sz. rend. értelmében (1887. R. T. 1389.) 1887 junius 1-én, az áruszállításra vonatkozók 1887 julius 1-én léptek életbe.

(2) E t. czikk végrehajtása iránt v. ö. 1887 máj. 27. 25,349. sz. pénzügymin. rend. (1887. R. T. 1464.).

(3) E törvény jelentőségét és érvényét vesztette a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság magyarországi vasutvonalainak megváltásáról szóló 1891: XXV. és XXXVIII. t. cz. rendelkezései folytán.

egyik, s öt vonat a másik irányban közlekednék, avagy mihelyt a vasuttársaság az éjjeli szolgálatot berendezni akarná, köteles lesz a felvételi helyiségek, jelzés, pályafelügyelet s minden más, a rendszeres üzlet fentartása czéljából szükséges intézkedésekre nézve a pályát a m. k. kormány részéről az elsőrendű vaspályák érdekében kiadott szabványok és utasitások szerint kiegésziteni s berendezni s a kormány részéről teendő e részbeni intézkedéseket saját költségén foganatositani.

Ezen kötelezettség teljesitése azonban csak az engedélytartam első 70 éve alatt követelhető; az ezutáni időben a pálya ily módoni átalakitása csak a kormány és engedélyes közt e részben kötendő egyezmény alapján eszközölhető.

6. §. A kormány fentartja magának a jogot, hogy a mennyiben más pályák beszakadása, pályaudvarok közös használata, kocsi-kölcsönzés és mindezekért járó kárpótlás tárgyában az érdekelt vasutak között egyezmény létre nem jöhetne, egy ilyennek feltételeit kötelezőleg meghatározhassa.

7. §. A kisajátitási jog az 1881. évi XLI. t.-cz. értelmében az engedélyezett pályán előfordulandó épitkezések czéljára a társaságnak megadatik.

8. §. A szabad. osztrák-magyar államvasuttársaság köteles a nyitravölgyi vasuton a kir. postát és a postakezelőket az 1851. évi november hó 16-án kelt vasuti üzletrendtartás 68. §-a értelmében ingyen szállitani és ezen czélra legalább egy, naponkint mindkét irányban közlekedő vonatot, továbbá egy kéttengelyű árú-szállitó kocsinak felerészét a postaküldemények és postakalauz elhelyezésére berendezni.

Ezen postakocsinak naponkint mindkét irányban legalább egyszer kell közlekednie.

A vasut üzlete tárgyában a társaság igazgatósága és alárendeltjei, vagy ez utóbbiak között váltott levelezés a nyitravölgyi vaspályan bérmentesen szállitható.

9. §. A nyitravölgyi vaspályavonal mentén szükséges vaspályaüzleti távirdavezetékeknek a pálya indóházain és esetleg őrházain alkalmazandó utolsó elszigetelőig, esetleg a forgatható védjelzőkészülékekig való kiépitését, a részletekre nézve a vasuttársasággal megállapitandó egyezmény alapján a m. kir. közmunka- és közlekedésügyi minister hajtatja végre.

Kötelezve van ennélfogva a társaság a nevezett ministeriumot a távirda-épitkezés elrendelése és a fent jelzett egyezmény megállapitása végett oly idejekorán megkeresni, hogy ennek a távirda-épitkezésekhez szükséges anyagok beszerzésére és a távirda-épitkezéseknek a pálya megnyitásáig leendő elkészitésére elég ideje maradjon. — A társaság köteles megengedni, hogy a felállitandó távirdavezeték oszlopai a pálya saját birtokán és területén állittassanak fel — a nélkül, hogy a társaság az elfoglalt területért jelenben, vagy jövőben kártalanitást követelhetne.

A távirdaoszlopok helyei, valamint a távirdavezeték más megerősitési pontjai a társaság és a m. kir. közmunka- és közlekedésügyi ministerium illető távirdaépitési közegei által egyetértőleg és ugy állapitandók meg, hogy azok miatt sem a vasuti üzlet, sem az üzleti személyzet biztonsága veszélyeztetve ne legyen.

A vasuttársaság köteles azon esetben, ha az üzleti távirdavezetékkel egyidejüleg állami távirdavezeték nem épittetnék, a távirdaoszlopok és más távirdaépitési anyagok összes árát s az összes távirdaépitési költségeket, — azon esetben pedig, ha egyidejüleg állami távirda-vezeték is épittetnék, az üzleti vezeték épitési anyagainak árát és az összes épitési költségeknek az üzleti vezetékek épitésére forditott aránylagos részét a közmunka- és közlekedési ministeriumnak megtériteni.

Mindkét esetben kötelezve van a társaság a magyar királyi közmunka- és közlekedési ministerium kivánatára az előbbi pontban megnevezett távirda-épitkezésekhez szükséges összegeket az utólagos elszámolásig, kamat nélkül előlegezni és a távirdaoszlopokat s a többi összes távirda-épitési anyagokat az épitendő pálya mentén a m. kir. távirda-igazgatás által meghatározandó módon és időben a már lerakott vasutvágányon saját költségén szétosztani.

Az üzleti vezetékek átadásakor a társaság számlájára épitett üzleti vezetékek összes leltári állománya a társaság birtokába megy át. — Jogában áll azonban a közmunka- és közlekedési ministeriumnak a vaspálya mentén fennálló oszlopokra bármikor államtávirdavezetékeket alkalmazni és akkor a távirdaoszlopok, az állam költségén való fentartásának kötelezettsége mellett, a m. kir. államtávirda ingyen tulajdonába mennek át. A vasutüzleti távirdavezetékeket a társaság a ministerium szokott ellenőrködése mellett kizárólag csak azon sürgönyzésekre használhatja, melyek a vasuti üzlet czéljából az igazgatóság és alárendelt közegei, vagy ez utóbbiak által egymás közt váltatnak.

Jogositva van azonban a ministerium a pályaigazgatósággal egyetértve ezen üzleti vezetékeknek, a mennyire az üzleti forgalom megengedi, ugy állami, mint magánsürgönyök továbbitására illő ellenőrzés melletti használását kivánni és elrendelni.

Ez esetben azonban a használat módja és a távirás dijának a társaság s a m. kir. távirda közti megosztása külön egyezmény által fog szabályoztatni.

Hasonlóan külön egyezményben állapittat-

nak meg a társaság és a m. kir. távirda közt azon feltételek is, melyek a vaspálya mellett felépitett távirdavezetékek felügyeletét, fentartását s az azokon netalán későbben a vaspályaigazgatóság kivánatára eszközlendő változásokat vagy áthelyezéseket s általában mindazon távirdai ügyeket illetik, melyek a fentebbi pontok által még nem szabályozvák.

10. §. A fuvarbérek maximuma a nyitravölgyi vasut számára a következő határok közt szabatik meg:

a) Legmagasabb árszabási tétel személy- és kilométerenkint:

az I. osztályban	4·75	o. é. kr. ezüstben
a II. «	3·56	« « «
a III. «	2·37	« « «

Az I. és II. osztályú kocsik az elsőrendű pályákon használt másodrendü kocsikhoz hasonlóul szereltethetnek fel.

Uti podgyásznál az egész jegyenként 25 kgrm.-ot meghaladó súlytöbblet 10 kgrmnyi súlytételekre, a gyorsárú pedig 5 kgrm.-nyi súlytételekre felfelé, kikerekithető. — Minden 10 kgrm. podgyász tulsúly után kilométerenkint 0.211 kr.; 100 kgr. gyorsárúért pedig kilométerenkint 2.11 kr. számitható ezüstben.

b) Az árúk szállitására nézve legmagasabb árszabási tételként megállapittatik 100 kgr. és kilométerenként az 1-ső darabárúosztályban 0.79, a II. mérsékelt darabáru osztályban 0.53 és a terjedelmes árúk után 1.06 kr. ezüstben.

A kőszén, só, tüzi- és épületfa, trágya, kő és tégla után, ha teljes kocsirakományokban szállittatnak, 100 kgr. és kilométerenként mint legmagasabb árszabási tétel, 0,41 kr. számittatik ezüstben.

A kocsirakományokban feladásra kerülő egyéb árúkra nézve a mérsékelt darabáruosztály fentebbi tétele szolgál maximalis dijtételként.

Az árúk osztályozása és a többi szállitási határozmányok tekintetében, valamint a mellék illetékek (ide értve a kezelési illetékeket is) s végül a hullák, hintók, élő állatok, külön vonatok stb. viteldijai tekintetében is, a szab. osztrák-magyar államvasuttársaság fővonalain fennálló határozmányok és szabályok alkalmazandók.

Mihelyt ezen pálya jövedelme egymásután következő 3 éven át a befektetési tőke 8-%-ára emelkedik, jogában álland a kormánynak, a nevezett társaság meghallgatása mellett, az árszabályt megfelelőleg leszállitani.

Azon esetre, ha a törvényhozás a viteldijakat a vasutakra nézve szabályozná, e szabályozás ezen vasutra is érvényes leend.

11. §. A vasuttársaságnak megengedtetik, hogy a szedendő vitel- és fuvardijakat belföldi ezüst-pénzben számitsa olyképen, hogy az árkelet tekintetbevételével járó illetéket országos értékben tartozzék elfogadni.

12. §. A 10. §. értelmében meghatározott árszabások a vasuttársaság által időközben leszállithatók, — egészben vagy csak a tárgyak egyes nemeire, az egész vonal hosszában, vagy csak a pálya egyes vonalszakaszaira, egyik vagy mindkét irányban, minden szállitási távolságra egyenlően, vagy növekedésük esetére nagyobb mérvben.

Az ekként leszállitott árszabások az előbbeni mértékre ismét felemelhetők, de csak 3 havi alkalmazásuk után.

Ha egy feladó, vagy szállitmányozó bizonyos feltételek alatt fuvarbér-leszállitásban, vagy más kedvezményekben részesül, ugy ezekben részesiteni kell minden feladót és szállitmányozót, ki ugyanazon feltételeket elfogadja, olyképen, hogy személyes előnynek semmi esetre hely ne adassék.

Mind ezen kedvezmények szinleges ártérités (refactia) alakjában sem engedélyezhetők.

13. §. Az élelmi szereknek a belföldön beállott rendkivüli drágasága esetére joga van a kormánynak azok fuvarbérét, a drágaság tartamára, a maximal árszabás feléig leszállitani.

14. §. A katonaság és katonai javak leszállitott árszabások szerint szállitandók, és pedig egyrészt a cs. és kir. közös hadügyi- és a m. kir. honvédelmi ministeriumok, másrészt a vasut-igazgatóságok közt 1877 szeptember 15-én megkötött egyezmény, illetőleg az 1878 január 1-én hatályba lépett katonaszállitási árszabás és annak függeléke alapján.

A katonaszállitás iránt létrejött, vagy létrehozandó s az állam részére kedvezőbb egyezmények a nyitravölgyi vasutra is érvényesek lesznek.

Alkalmazandók továbbá ezen határozmányok a pénzügyi, valamint az állami és hatósági közbiztonsági őrségre, végül a fegyenczekre is.

A szab. osztrák-magyar államvasuttársaság köteles alkalmazkodni a katonai szállitásokra vonatkozó szabályzathoz s az abban foglalt megállapodások és egyezményekhez, melyek által a szállitáshoz szükséges felszerelési tárgyak beszerzése és készentartása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzet rendelkezésre bocsátása, a forgalmi eszközök és üzleti személyzettel való kölcsönös kisegités és a katonai egészségügyi czélokra berendezett vasuti kocsik használata szabályoztatnak.

Köteles továbbá a nevezett társaság azon szerves határozmányok és szolgálati szabályokhoz is alkalmazkodni, melyek a hadi vasuti osztályokra és azoknak béke idején uj épitkezésekhez, vagy fentartási munkálatokhoz való használatára vonatkozólag a cs. és kir. közös hadügyministerium által kiadattak, vagy megállapittatni fognak.

Háboru és mozgósitás esetén végül köteles a nevezett vasuttársaság a szabadságosok és tartalékosok elszállitását a lakhelyükhöz legközelebb eső állomástól a rendeltetési helyükhöz legközelebb eső állomásig kellő igazolásuk alapján, a katonai leszállitott árszabás mellett eszközölni.

A katona-szállitásokra vonatkozó fenti határozatok és kedvezmények magától érthetőleg ép ugy érvényesek a szolgálatban utazó honvédségre és azon csapatokra, melyek, mint a hadsereg kiegészitő része, a népjog oltalma alatt állanak.

Végül köteles a társaság feltétlenül alkalmazkodni azon határozatokhoz, melyek a hadsereg, haditengerészet és a honvédség kiszolgált altisztjeinek alkalmazására vonatkozólag az 1868. évi XL. törvényczikk 38. §-ban és az 1873. évi II. törvényczikkben megállapitvák.

15. §. Az államtisztviselők, hivatalnokok és szolgák, kik a vasut igazgatása és üzlete felett őrködő hatóságok megbizásából, vagy az állam érdekeinek ezen engedélyből folyó megóvása végett, vagy jövedéki czélokból a vasutat használják és a hatóság megbizását igazolják, uti málháikkal együtt ingyen szállitandók.

16. §. Oly feleken, kik a vasutat, a vitel- vagy fuvarbér előleges kifizetése nélkül rosszhiszemüleg használnák, vagy a szállitmány neműnek, vagy sulyának helytelen bejelentésével vagy más módon a vállalat megrövidítését czélozzák, háromszoros árszabási illetmény lesz megvehető.

17. §. A kormány az államérdekek megóvása tekintetéből jogositva van magának ugy a pálya épitése, valamint az üzlet czélszerüen és szilárdan eszközölt felszerelése és folytonos jó karban tartása iránt minden részben meggyőződést szerezni és meghagyni, hogy a mutatkozó hiányok pótoltassanak.

A kormánynak joga van a részéről kiküldött közeg által az ügyvitelt és pályaigazgatást megvizsgálni és ellenőrizni.

A kormány-felügyeletért járó dijak fizetése alól a társaság a nyitravölgyi vasutat illetőleg felmentetik.

18. §. A nyitravölgyi vasut részére biztosittatik;

a) az épités tartamára a bélyeg- és illetékmentesség, az épitési, illetőleg befektetési tőkének bármi módon való beszerzése, valamint az épités és felszerelés biztositása czéljából kötött minden szerződés, a pálya telekkönyvezésénél és a kölcsönök be- és kitáblázásánál előforduló összes beadványok s egyéb okmányok, nemkülönben a pálya czéljaira szükséges földterületek s dologi jogok átruházását, épitési és felszerelési anyagok szállitását, készpénzfizetéseknek teljesitését, végre a hozzájárulás bármiféle más nemét vagy módját tárgyazó okmányok részére;

b) teljes mentesség a nyilvános számadásra kötelezett társulatok és egyletek adója, illetőleg a kereseti és jövedelmi adó fizetése alól 1879. évi január hó 1-ső napjától számitandó 30 év tartamára.

Ellenben a szállitási adó a jelen törvény életbelépte napjától kezdve az egész nyitravölgyi vasuton beszedendő.

19. §. Jelen engedély a m. kir. kormány és a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság közt 1882. évi junius 8-án kötött s az 1882: XLV. t.-czikkel beczikkelyezett szerződés 2-ik czikkének végpontjában megállapitott határidőben, vagyis az 1965. év végével szünik meg.

Ugyszintén az állam beváltási jogának időpontjára s a megváltási ár kiszámitásának módozataira nézve is az idézett szerződés 2-ik czikkében foglalt határozmányok lesznek alkalmazandók.

Ugyancsak az idézett szerződés 2-ik czikkében foglalt határozmányok lesznek mérvadók a nyitravölgyi vasut befektetési tőkéjének kimutatása tekintetében is.

20. §. Az engedély megszüntével, valamint a pálya beváltásának bekövetkeztével az állam az első esetben ingyen, utóbbiban a 19. §. értelmében meghatározott évi járadék-fizetés mellett lép az engedélyezett és jó karban átadandó pálya tehermentes birtokába és haszonvételébe; birtokába veszi különösen a pálya területét s földjét, a föld- és mümunkálatokat, a fel- és alépitményeket minden hozzátartozókkal egyetemben, mint forgalmi eszközökkel, a pályaudvarokkal, fel- és lerakodó helyekkel, a vasut üzletéhez tartozó épületekkel, az indulási és érkezési helyeken őr- és felvigyázó házakkal, minden felszerelvényekkel, butorzattal, ingó és ingatlanokkal egyetemben; valamint az engedély megszüntével, ugy a pálya beváltása esetében is, az engedélyes megtartja az üzlet folyama alatt képezett tartalékalap és a künn levő aktiv követelések tulajdonát, valamint a koaksz-kemenczéket, öntődéket, gép- vagy egyéb épületeket, melyek megszerzésére, vagy előállitására a kormány által azon határozott hozáadással hatalmaztatott fel, hogy azok a vaspályának semmi hozzátartozandóját nem fogják képezni.

21. §. A nyitravölgyi vasutvonalról a jelen törvény életbelépte napjától kezdve csak egy üzleti és egy épitési s beruházási számadás vezetendő.

22. §. Ha az engedélyokmányban vagy a törvényekben foglalt kötelességek megsértése vagy mulasztása a társaság részéről ismételve előfordulna, a kormány fentartja a jogot, ellene a törvényeknek megfelelő intézkedéseket megtenni és a körülmények szerint

az engedélyt még tartamának lefolyása előtt megszüntnek nyilvánitani.

23. §. Az 1875. évi XLII. és XLIII., valamint az 1880. évi XXXIII. t-czikkel beczikkelyezett, ugyszintén a kormány által az 1880. évi XXXI. t.-czikk alapján 1883. évi november 22-én kiadott s a jelen törvény 1. §-ában közelebb megjelölt engedélyokmányok azon határozmányai, melyek a jelen törvény rendelkezéseivel ellenkeznek, vagy ide átvétettek, érvényen kivül helyeztetnek.

24. §. E törvény kihirdetése napján lép életbe s végrehajtásával a közmunka- és közlekedési minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

XVI. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1886. évi közösügyi költségekre a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegekről.

(Szentesitést nyert 1887. évi ápril 5-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi ápril 9-én.)

1. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által 1886-ik évi közösügyi póthitelkép megszavazott 1.674,084 frtból a magyar korona országaira eső 525,662 frt 38 krt fizethessen a közös pénzügyministernek.

2. §. Az előbbi §-ban megjelölt kiadásokból 520,519 frt 06 kr. az 1886-ik évi VI. t.-cz. 2. §-ának «Rendes kiadások» IV. fejezete alatt, 5,143 frt 32 kr. pedig ugyanazon §. *C.* «Rendkivüli közösügyi kiadás» I. fejezetének 1. czime alatt számolandó el, s az egész 525,662 forint 38 krnyi összeg az 1886-ik évi VI. t.-cz. 4. §-a értelmében fedezendő.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a közösügyi bizottságok által rendkivüli katonai óvintézkedések költségeire megszavazott 52.500,000 frtnyi hitel Magyarországra eső részének fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1887. évi ápril 5-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi ápril 9-én.)

1. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok által rendkivüli katonai óvintézkedések költségeire megszavazott 24.500,000 frtból a magyar korona országaira eső 7.693,000 frtot fizethessen a közös pénzügyministernek. Felhatalmaztatik továbbá, hogy ha a közös kormánynyal, valamint az osztrák kormánynyal egyetértőleg megállapitandó szükség esetére engedélyezett további 28 millió forint is egészben vagy részben igénybe vétetik, az ebből a magyar korona országaira eső részt 8.792,000 frt erejéig a közös pénzügyministernek szintén kifizethesse.

2. §. Az előbbi §-ban megjelölt kiadások együttvéve 16.485,000 frtot meg nem haladó összeg erejéig az 1887. évi XII. t.-cz. 2. §-a «*C)* Rendkivüli közösügyi kiadások» I. fejezetének 1. czime alatt számolandók el s az idézett törvény 4. §-a értelmében fedezendők.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1884 : XVII. törvényczikk (ipartörvény) 50. §-a utolsó kikezdésének módositása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi april 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi april 20-án)

1. §. Az 1884. évi XVII. törvényczikk 50. §-ának utolsó kikezdése következőleg módosittatik:

Heti vásárokon, házi iparczikkeken kivül más iparkészitményeket rendszerint csak a helyben lakó iparos van jogositva eladni.

Mennyiben engedhető meg az, hogy iparkészitményeket heti vásárokon a nem helyben lakó iparos is jogositva legyen eladni, azt az érdekelt felek, esetleg a kereskedelmi és iparkamara javaslata alapján az illető vásártartó községek képviselő-testületének meghallgatása után, a törvényhatóságok szabályrendeletileg állapitják meg.

2. §. A felvidéki házaló-kereskedők, kik a régi szokás alapján a heti vásárokat látogatták, eddigi joguk gyakorlatában meghagyatnak.

3. §. Jelen törvény végrehajtásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi minister, illetőleg Horvát-Szlavon-Dalmátországokra nézve a horvát-szlavon-dalmátországi bán bizatik meg.

XIX. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1885. évi budapesti országos átalános kiállitás pénzhiányának fedezéséről.(2)

(Szentesitést nyert 1887. évi april 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi april 20-án.)

1. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy az 1885. évi budapesti országos általános kiállitás czéljaira az 1883. évi XII., illetőleg az 1885. évi V. t.-czikkel engedélyezett 400,000 és 600,000 frt előlegeknek, nemkülönben ezen előlegeken tul, a kiállitás czéljaira igénybe vett 801,982 frt 75½ krnak, együttvéve 1.801,982 frt 75½ kr. erejéig teljesitett kiadásoknak még fedezetlen 1.393,946 frt 75½ krra rugó részét az 1886. évi VI. t.-cz. 4. §-a értelmében hitelmüvelet utján fedezhesse.

2. §. A kiállitási épületek s állandó jellegü befektetések értékesitéséből befolyó összegek a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium rendkivüli bevételei közt lesznek elszámolandók.

3. §. A megszavazott kiadások zárszámadásilag igazolandók lesznek.

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi és a pénzügyi minister bizatnak meg.

---

(1) V. ö. az 1884: XVII. t. cz. 50. §-ának jegyzeteit.
(2) V. ö. az 1883: XII. és az 1885: V. t. czikket.

XX. TÖRVÉNY-CZIKK

a hadsereg, hadtengerészet, honvédség és népfölkelés tiszti és legénységi özvegyeinek és árváinak ellátásáról.[1]

(Szentesitést nyert 1887. évi április 27-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi április 30-án.)

I. FEJEZET.

A tisztek özvegyeinek és árváinak ellátása.

1. §. A tisztek (hadbirák, lelkészek, orvosok és kezelőtisztek) özvegyei állandó évi nyugdijra birnak igénynyel, ha házasságuk akár a férjnek tettleges szolgálata (várakozási illetékkel szabadságoltatása) alatt, a hadseregnél, hadtengerészetnél és honvédségnél, akár a férjnek katonai szolgálatba lépése előtt köttetett és ha a férj vagy

a) ellenség előtt esett el, vagy ellenség előtt avagy másképp is saját hibája nélkül közvetlenül valamely katonai szolgálat teljesitésekor szenvedett sebesülés, vagy külső sérülés, vagy a szolgálati tartózkodásra kijelölt helyen uralkodó járványos vagy helyi, vagy kórházban való szolgálattétele következtében kapott ragályos betegség, vagy hadi fáradalmak következtében halt meg;[2] vagy

b) tekintet nélkül a halál okára, annak idejében állandó katonai ellátás elnyerésére már törvényes igénynyel birt; vagy — bár a katonai jellegről való leköszönése után is — már annak élvezetében állott, vagy várakozási illetékkel való szabadságoltatása alatt kötött házasság esetében, ujabb szolgálatba lépése után még legalább három évig szolgált.[3]

2. §. A nyugállományban nősült, a tartalékba, valamint a honvédség szabadságolt állományába, továbbá a népfölkelés állományába tartozó, vagy szolgálaton kivüli viszonyban levő tisztek özvegyeinek is állandó évi nyugdijra van igényük:

a) ha a férj tettleges szolgálattételre való bevonulása után az 1. §. *a)* pontjában felsorolt körülmények közt halt el; továbbá

b) ha a nyugállományba helyezett tiszt béke idején a tettleges állományba visszahelyeztetvén, a fennálló összetes-állománycsoportok valamelyikébe, vagy háboru esetében különleges szolgálattételre beosztatott, és halála a tettleges szolgálattétel ideje alatt, vagy legalább három évig folytatott tettleges szolgálat után az ujabbi nyugállományban következett be.[4]

3. §. Állandó évi nyugdijra való igényből ki van zárva azon özvegy:

---

(1) E törvény — melynek megfelel az 1887 április 27-diki osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 41.) — határozmányait az 1891: X. t. cz. kiterjesztette azon özvegyek és árvák ellátására, kiknek férje, illetőleg atyja 1887 ápr. 30. előtt már nem állott tényleges szolgálatban. E t. czikk határozmányainak további kiterjesztéséről és alkalmazásáról a katonai hivatalnokok és rangosztályba nem sorozott havidíjasok özvegyeire és árváira az 1896: IV. t. cz. rendelkezik.

V. ö. még a közös hadsereg (haditengerészet) és a m. kir. honvédség egyéneinek katonai ellátásáról szóló 1875: LI. t. czikket, melyet módositanak és ill. kiegészítenek az 1891: XXI. és 1896: XVI. t. czikkek. V. ö. 1893 jan. 12. 49,363/1892. sz. vall. közokt. min. rend., a katonai özvegyek és árvák haláleseteinek nyilvántartása (1893. R. T. 764.).

(2) V. ö. 2. §. *a)* p., 3. §. *b)* p., 21. §.

(3) V. ö. 10. §.

(4) V. ö. 11. §.

a) a kinek házassága oly esetben, a midőn annak kötéséhez a katonai hatóság engedélye volt szükséges, a hadseregnél, hadtengerészetnél vagy honvédségnél a nősülésekre nézve koronként fennálló szabályok figyelembevétele nélkül, köttetett; (1)

b) a ki ezen törvény életbeléptetése után a nyugdijról való lemondás mellett vagy az *a)* alatt emlitett szabályokban megállapitott számon felül lépett házasságra, a mennyiben férje nem az 1. §. *a)* betüje alatt emlitett körülmények közt halt meg; (2)

c) a ki férje halálakor azzal nem élt együtt, hacsak be nem bizonyitja, hogy az együtt nem élésnek nem ő volt az oka; (3)

d) a kinek férje az osztrák-magyar monarchiából kivándorolt, vagy idegen állampolgárságot szerzett, vagy haláláig engedély nélkül vagy jogosulatlanul külföldön tartózkodott; (4)

e) a kinek férje közvetlenül a tettleges katonai szolgálatból, de a katonai ellátásra való igény fentartása nélkül, vagy a katonai ellátásról való jogérvényes lemondás mellett a hadsereg (hadtengerészet), honvédség nyugállományából polgári állam- vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatba lépett át, azon esetre, ha ezzel az özvegy részére polgári ellátási igény egybe van kötve; (5)

f) a kinek férje a tettleges szolgálattétel (várakozási illetékkel való szabadságolás) ideje alatt rendfokozatáról önként lemondott vagy attól megfosztottnak nyilvánittatott; (5)

g) a kinek nyugállományban levő férje az *e)* betü alatt emlitett eseten kivül végkielégités mellett vagy a nélkül katonai nyugdijáról lemondott, vagy azt bűnvádi elitéltetés következtében elvesztette(5) (1885: XI. t. cz. 5. §.); (6)

h) a kinek férje ellen, ennek halála előtt vagy után, de az özvegyi nyugdij engedélyezése előtt olynemü vádak merülnek föl, és bizonyittatnak be, melyek következtében az, ha meg nem halt, szolgálatából elbocsáttatott, illetőleg nyugdijától vagy rendfokozatától megfosztatott volna; (5)

i) a ki ellen még férje életében elkövetett büntetendő cselekmény miatt oly bűnvádi itélet hozatott, mely a nyugdij elvesztését vonja maga után(3) 1885: XI. t. cz. 35. §.).

4. §. A tisztek (tartalékos tengerészeti hadapródok) özvegyei, az elhalt férj rendfokozatához képest a következő nyugdijat kapják:

A XII. rangosztálynál (tartalékos tengerészeti hadapród) évi 200 frt;

a	XI.	rangfokozatnál	évi	250	frt,
a	X.	«	«	300	«
a	IX.	«	«	350	«
a	VIII.	«	«	400	«
a	VII.	«	«	450	«
a	VI.	«	«	600	«
az	V.	«	«	800	«
a	IV.	«	«	1,200	«

(1) V. ö. 12. §. *a)* p.
(2) V. ö. 10. §. *c)* p.
(3) V. ö. 10. §. *c)* p., 22. §. *d)* p.
(4) V. ö. 12. §. *b)* p., 22. §. *d)* p., 28. §. *a)* p.
(5) V. ö. 12. §. *b)* p.
(6) Az 1885: XI. t. cz. szól az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjazásáról.

a III. rangfokozatnál évi	....	1,600 frt	
a II. « «	....	2,000 « [1]	
az I. « «	....		

Ha a férj halála bekövetkeztekor már a nyugállományban volt, az özvegyi nyugdij az elhalt által legutóbb huzott nyugdijat felül nem haladhatja.

A katonai állomány azon tisztjeinek özvegyei, kik háboru idején valamely fölöttes parancsnokságtól csapat (hajó) hadosztályon kezdve fölfelé, valamely rendfokozatuknál fogva őket még meg nem illető parancsnoksággal ideiglenesen vagy véglegesen felruháztattak, ha ezen felruházás nyilvánosan közzététetett és a férj ezen parancsnokság vezetése alatt az ellenség előtt elesett, vagy parancsnoksága tartamában az ellenség előtt kapott sebe következtében meghalt, a nyugdijat a férj legközelebbi magasabb rendfokozatának mértéke szerint kapják.

A népfölkelés tisztjeinek özvegyei a nyugdijat azon rangosztály szerint kapják, mely az elhalt férjet népfölkelési tiszti rendfokozatához képest a hadseregben megillette volna.[2]

5. §. Az előbbi §. szerint kiszabandó évi nyugdijhoz azon özvegyet, kinek férje bebizonyithatólag az ellenség előtt esett el, vagy az ellenség előtt kapott sebesülés következtében egy év lefolyása alatt halt meg — 50 százalékos pótlék illeti.[3]

6. §. Azon özvegy, kinek férje polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatban állott, ha férjének a katonai szolgálat ideje alatt történt halálakor a polgári ellátási szabályok szerint polgári nyugdijra igényt nyert is, csak az ezen törvény szerint őt megillető katonai özvegyi nyugdijat kapja. De ha ez a polgári ellátási szabályok szerint illetékes özvegyi nyugdijnál kevesebb, ugy az ezen és a részére engedélyezett katonai özvegyi nyugdij közötti különbség, a polgári javadalmazásból ráfizetendő.

Az ily özvegynek az előző §. szerint a szabályszerü katonai nyugdijhoz mérendő 50 százalékos pótlékra való esetleges igénye minden esetben megmarad.[4]

7. §. Oly özvegyek, a kik saját állami, vagy ezzel egyenlő szolgálatuk után nyugdijra tartanak igényt, e mellett, a férjük szolgálata folytán őket megillető nyugdijat is huzzák.[4]

8. §. Az özvegyi nyugdij megszünik:

a) az özvegy halálával;

b) ujra férjhezmenetelével:[5]

c) az özvegynek a nyugdijról való időleges vagy állandó lemondásával;

d) az állam vagy valamely nyilvános intézet részéről való ellátás nyerésével, vagy apáczául való belépéssel oly zárdába, mely nem nevelésre vagy betegápolásra van hivatva;

e) az osztrák-magyar monarchiából való kiköltözéssel, vagy idegen állampolgárság szerzésével, valamint engedély nélkül vagy jogosulatlanul való külföldön tartózkodással;

---

(1) A rangosztályba nem sorozott havidíjasok özvegyeinek nyugdíjáról v. ö. 1896: IV. t. cz. 3. §.
(2) V. ö. 14., 16. §§.; 1885: XI. t. cz. 36., 46. §§.; 1875: LI. t. cz. 20., 68. §§.
(3) V. ö. 14., 16. §§.; 1885: XI. t. cz. 47. §.
(4) V. ö. 33. §.
(5) V. ö. 9. §.

f) oly bűnvádi elitéltetés esetében, melylyel a nyugdij elvesztése van öszszekötve.(1)

9. §. Oly özvegy, kinek nyugdija a 8. §. *b)* pontja alatt emlitett «ujra férjhezmenetelével» megszünt, második férje halála után ismét annak élvezetébe lép, a mennyiben időközben oly körülmények fel nem merültek volna, melyek őt annak élvezetéből kizárnák.

Ha az özvegyet későbbi házasságból is állami nyugdij, vagy ezzel egyenlő ellátás illeti, ugy annak csak az utóbbira van igénye; de ha ez az előbb élvezett katonai nyugdijnál kevesebb, a különbség részére ráfizetendő.

10. §. A tisztek árváinak és pedig a fiárváknak 20 éves, — leányárváknak 18 éves koruk betöltéséig, vagy korábbi ellátásukig állandó nevelési járulékra általában csak azon feltevés mellett van igényük, ha az 1. §. szerint özvegyi nyugdijra igényt adó házasságból származnak, vagy a szülőknek ugyanily föltevés mellett később létrejött házasságával törvényesittettek.(2)

Azon esetben

a) ha az atya ellenség előtt esett el, vagy az ellenség előtt szenvedett sebesülés, vagy hadi fáradalmak következtében halt el; — vagy

b) ha az árva szülőtlen; — vagy

c) ha az anya (mostoha anya) elhalt férje után az államtól a 3. §. *b)*, *c)*, *i)* alatti esetekben nyugdijat nem élvez, vagy azt a 8. §. *f)* alatti esetben elvesztette, — minden árvának van igénye nevelési járulékra; a *b)* és *c)* alatti esetekben azonban csak akkor, ha az atya elhalálozásakor állandó katonai ellátásra már törvényes igényt szerzett, vagy — habár a katonai jelleg letétele után — már annak élvezetében állott.(3)

Minden más esetben nevelési járulék csak akkor jár, ha az özvegynek férje halálakor legalább három, még anyai ellátásban álló gyermeke van; vagy ha az özvegy két ily gyermek életbenléte mellett teherben van, azon gyermekei számára, kik a fent megjelölt kort még nem érték el, — a menynyiben az atya már elhalálozásakor állandó katonai ellátásra törvényes igényt szerzett vagy már annak élvezetében állott.(4)

11. §. A megelőző §. rendelkezéséhez képest az ott megjelölt kor betöltéseig, vagy korábbi ellátásig élvezendő nevelési járulékban részesülnek azon árvák is, kik az atyának a nyugállományban, tartalékban, a honvédség szabadságolt állományában, vagy szolgálaton kivüli viszonyban kötött házasságából származnak, vagy a szülőknek ezen viszony tartama alatt bekövetkezett házasságával törvényesittettek, valamint a népfölkelés tisztjeinek árvái, ha az atya halála oly körülmények között következett be, melyek a 2. §. szerint özvegyének állandó évi nyugdijra igényt adnak.(5)

12. §. Nevelési járulékra való igényből kizárvák:

a) azon árvák, kik a 3. §. *a)* alatt jelzett föltevés mellett kötött házasságból származnak;

b) oly árvák, kiknek anyjuk a 3. §. *d)*, *e)*, *f)*, *g)*, *h)* betüi alatt elősorolt okok miatt az állandó évi nyugdijra való igényből ki van zárva;

---

(1) V. ö. 10. §. *c)* p., 33. §.
(2) V. ö. 19. §. *a)* p.
(3) V. ö. 16. §.
(4) V. ö. 26. §. A rangosztályba nem sorozott havidíjasok árváinak nevelési járulékáról v. ö. 1896: IV. t. cz. 3. §. — L. alább 14. §.
(5) V. ö. 1885: XI. t. cz. 35. §. 4. és 5. p., 39. §.

c) azon árvák, a kik ellen még atyjuk életében elkövetett büntetendő cselekmény miatt oly bűnvádi itélet hozatott, melylyel a nevelési járulék elvesztése van összekötve. (1885: XI. t. cz. 50. §.)

13. §. Ellátás alatt értetik:

A) fiárváknál:

a) valamely fizetéssel vagy dijazással járó nyilvános vagy magánszolgálat elnyerése; [1]

b) valamely hatóságnál évi szolgálati átalánynak vagy csak napidijnak is elnyerése; [1]

c) a hadseregbe (hadtengerészetbe) vagy honvédségbe havidijjal, vagy a legkisebb őrmesteri illetékkel való belépés;

d) a katonai nevelő- és képzőintézetbe egész kincstári vagy alapitványi helyre növendékül való fölvétel; [1]

e) az állam által fentartott vagy legalább az állam felügyelete alatt álló oly nyilvános polgári-, nevelő-, képző- vagy ellátási intézetbe való fölvétel, melyben a fölvettnek minden szükségletei az intézet által fedeztetnek; [1]

f) valamely papi növeldébe, intézetbe vagy zárdába való fölvétel; [1]

g) valamely kereskedőnél, iparosnál vagy művésznél tanonczul való alkalmazás, addig, mig a tanoncz minden szükségletei a gazda által fedeztetnek; a tanonczságból a legények, segédek közé átlépés, vagy valamely üzlet megkezdése; [1]

B) leányárváknál:

a) a férjhezmenetel; [1]

b) apáczául belépés oly zárdába, mely neveléssel vagy betegápolással nem foglalkozik; [1]

c) valamely katona-leányintézetbe egészen kincstári, vagy alapitványi helyre növendékül való fölvétel; [1]

d) oly nyilvános polgári nevelő- vagy ellátási intézetbe való fölvétel, melyben a fölvettnek minden szügségletei az intézet által fedeztetnek;

e) valamely fizetéssel vagy bérrel egybekötött nyilvános vagy magánszolgálatba való belépés;

f) valamely üzlet megkezdése.

14. §. Minden árva évi nevelési járuléka következőleg állapittatik meg:

XII.	rangosztályu tartalék tengerészeti hadapród után	40 frt,
XI.	rangosztályu tiszt után	50 «
X.	« « «	60 «
IX.	« « «	70 «
VIII.	« « «	80 «
VII.	« « «	
VI.	« « «	100 «
V.	« « «	150 «
IV.	« « «	200 «
III.	« « «	
II.	« « «	250 «
I.	« « «	

(1) V. ö. 29. §. *B) b)* p.

(2) A rangosztályba nem sorozott havidíjasok árváinak nevelési járulékairól v. ö. 1896: IV. t. cz. 3. §. — L. alább 14. §.

Az árvák nevelési járulékának összege azonban az özvegyi nyugdij összegénél nagyobb nem lehet (4. és 5. §§.).

Ha az atya, illetőleg férj halála bekövetkeztekor már nyugállományban volt, a nevelési járulék és az özvegyi nyugdij összege az elhalt által legutóbb huzott nyugdijat felül nem haladhatja. Ezen esetek valamelyikének bekövetkeztekor, annak tartamára a nevelési járulékok összege megfelelőleg alább szállitandó, s a nevelési pótlék minden gyermek részére csak azon összegben szabandó ki, mely a nevelési járulékok leszállitott összegének a gyermekek számával való elosztása után mutatkozik.(1)

15. §. Az özvegy, özvegyi nyugdijából és az árvák részére engedélyezett nevelési járulékból nemcsak saját gyermekeit, hanem férjének esetleg előbbi házasságából hátra maradt gyermekeit is eltartani köteles.

Ha valamely özvegy ezen kötelezettséget nem teljesiti, vagy más okok miatt a gyermekek az özvegytől házilag elválasztatnak s azok ellátása iránt a gyámmal egyezség nem éretik el, — a gyám az árvák részére engedélyezett nevelési járuléknak kiszolgáltatását vagy az özvegyi nyugdij megfelelő részének átengedését az árvák javára, a gyámhatóságnál kérelmezheti.(2)

16. §. Szülőtlen, valamint oly árvák, kiknek anyja vagy mostoha anyja ezen törvény 10. §. *c)* betüje szerint özvegyi nyugdijra igénynyel nem bir, vagy a már kapott nyugdij élvezetéből kilép, a 14. §-ban megállapitott nevelési járulékhoz 50 százalékos pótlékot kapnak; azonban az árvák nevelési járulékának összege azon özvegyi nyugdijnál, mely az anyát vagy mostoha anyát illette volna (4. és 5. §§.) vagy melyben az már részesült — nagyobb semmi esetre sem lehet. Ha ezen eset állana be, ugy ennek tartamára az árvák nevelési járulékának összege azon összegre szállitandó le, mely özvegyi nyugdijul lenne esedékes, vagy — ilyenül már kiadatott, és ebből minden árva részére nevelési járulékul egyenlő rész szabandó ki.

17. §. Azon árvák, kiknek atyja polgári — állami — vagy ezzel egyenlő szolgálatban állott, ha atyjuknak a katonai szolgálat tartama alatt bekövetkezett halálakor az illető polgári ellátási szabályok szerint a polgári javadalmazásból való ellátásra igényt nyertek is, csak az ezen törvény szerint részükre járandó nevelési járulékot kapják. De ha ez a polgári ellátási szabályok szerint illetékes nevelési járuléknál kevesebb, ezen és a jelen törvény szerint esedékes ellátási illeték közötti különbség, részükre a polgári javadalmazásból ráfizetendő.(2)

18. §. Ugy az özvegyi nyugdij, mint a nevelési járulék hónaponkint előre kiszolgáltatandó oszthatlan illeték, mely midőn halálozási negyed jár, a férj, illetőleg atya halálára következő negyedik hónap elsejével, ellenben a férj, illetőleg atya tettleges szolgálati illetékeinek vagy nyugdijának megszüntetésére következő hónap elsejével válik esedékessé.

A nevelési járulék, az anya vagy mostoha anya, és ha ez többé életben nem volna, vagy a gyermekek eltartásával és nevelésével megbizva nem lenne, a gyám kezeihez adatik ki.

19. §. A nevelési járulék megszünik:

a) a 10. §-ban megjelölt kor betöltésével;

---

(1) V. ö. 16. §.; 1885: XI. t. cz. 43., 46. §§.
(2) V. ö. 33. §.

b) valamely ellátásnak korábbi elnyerésével, ennek tartamára;

c) az árva halálával;

d) a legalább 14 éves életkorban levő árva oly bűnvádi elitéltetésével, melylyel a nyugdij megszünik;

e) az osztrák-magyar monarchiából való kiköltözéssel vagy idegen állampolgárság megszerzésével, valamint engedély nélkül és jogosulatlanul külföldön való tartózkodással.[1]

II. FEJEZET.

A legénység özvegyeinek és árváinak ellátása.

20. §. A valóságos altiszt özvegye állandó évi nyugdijra igénynyel bir, ha az vele tettleges szolgálattétel ideje alatt a hadseregnél (hadtengerészetnél), a honvédségnél a házasságokra nézve koronkint fennálló szabályok figyelembe vétele mellett, az ezek által korlátozott számon belül a jelenleg érvényben levő nősülési szabályokban jelzett első módozat szerint lépett házasságra, vagy ezen első módozat szerint nősültek közé átvétetett, és mindkét esetben a tettleges szolgálat tartama alatt bekövetkezett halálakor állandó katonai ellátásra való törvényes igénynyel birt, vagy a tettleges szolgálaton kivül bekövetkezett halálakor valamely katonai rokkantház ellátási állományába fölvéve volt, vagy ezen ellátás helyett a rokkantházon kivül rokkantnyugdijban részesült.[2]

21. §. A katonai hatóság engedélyével vagy a nélkül megkötött házasság időpontjára való tekintet nélkül, állandó évi nyugdijra van igénye azon legénységi egyénnek (23. §.) özvegyeinek is, a kiknek férje az 1. §. *a)* alatt felsorolt körülmények közt halt el.[3]

22. §. Állandó évi nyugdijra való minden igényből ki van zárva azon özvegy:

a) kinek férje a tettleges katonai szolgálattétel után vagy a hadsereg (hadtengerészet), vag honvédség ellátási állományából az állandó katonai ellátásra való igény fentartása nélkül, illetőleg minden katonai ellátásról való jogérvényes lemondás mellett polgári állam- vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatba lépett, ha ezzel az özvegy részére járó ellátási illeték várhatása van összekötve;[4]

b) kinek katonai ellátás élvezetében álló férje — az *a)* betü alatt emlitett eseten kivül — végkielégités mellett vagy a nélkül a katonai ellátásról lemondott vagy azt bűnvádi elitéltetés következtében elvesztette (1885: XI. t. cz. 5. §.);[4]

c) kinek férje ellen halála előtt vagy azután, de még az özvegyi nyugdij engedélyezése előtt olynemü vádak merültek föl és bizonyittattak be, melyek következtében ha meg nem hal, az ellátás élvezetétől megfosztatott volna;[4]

d) a 3. §. *c)*, *d)* és *i)* pontjai eseteiben.

---

(1) V. ö. 33. §.
(2) V. ö. 1891: X. t. cz. 1. §.; 1896: IV. t. cz. 1., 2. §§. — V. ö. alább 20. §.
(3) V. ö. 1896: IV. t. cz. 1. §. második bekezd.
(4) V. ö. 28. §. *a)* p.

23. §. Az özvegyet, a férje által halála idejében viselt valóságos rendfokozatra való tekintettel megillető évi nyugdij összege következőkép állapittatik meg:

gyalogos vagy vele egyenfokozatu özvegye részére	24 frt;
őrvezető vagy vele egyenfokozatu özvegye részére	32 «
tizedes vagy vele egyenfokozatu özvegye részére	40 «
szakaszvezető vagy vele egyenfokozatu özvegye részére	48 «
a legkisebb őrmesteri zsold élvezetében állott őrmester, vagy ezzel egyenfokozatu özvegye részére	60 «
a többi őrmester és ezzel egyenfokozatu özvegye részére	80 «
a hadtengerészet főhajómestere vagy ezzel egyenfokozatu özvegye részére	100 «
hadapród özvegye részére	100 «

A népfölkelés altisztjei és egyéb legénysége özvegyei részére a nyugdij szintén az elhalt férj által a népfölkelésben viselt valóságos rendfokozat után szabatik ki.[1]

24. §. A bebizonyithatólag az ellenség előtt elesett, vagy az ott kapott sebesülés következtében egy év lefolyása alatt elhalt személyek özvegyei a szabályszerü évi nyugdíjhoz (23. §.) 50 százalékos pótlékot, és ha egyátalában keresetképtelenek és vagyontalanok, keresetképtelenségök és vagyontalanságuk tartamára, ezen felül évi 48 frt segélyt[2] kapnak.

25. §. A legénységi állomány egyéneinek özvegyei ujból való férjhezmenetelük esetében egy évi nyugdijösszegből álló végkielégitést kapnak.

26. §. Altisztek oly árvái, kik a 20. §. szerint özvegyi nyugdijra igényt adó házasságból származnak, vagy a szülőknek ugyanily föltevés mellett bekövetkezett házasságával törvényesittettek, a 10. §-ban felsorolt határozatokhoz és megszoritásokhoz képest, és pedig fiárvák 16 éves, — leányárvák 14 éves koruk betöltéséig, vagy korábbi ellátásukig, nevelési járulékot kapnak, ha atyjuk a tettleges szolgálattétel ideje alatt bekövetkezett halálakor állandó katonai ellátásra igénynyel birt, vagy a tettleges szolgálaton kivül bekövetkezett halálakor valamely katonai rokkantház ellátási állományába fölvéve volt, vagy ezen ellátás helyett a rokkantházon kivül rokkant-nyugdijban részesült.[3]

27. §. A 26. §-ban megjelölt kor betöltéseig, vagy korábbi ellátásig tartó nevelési járulékot kapnak azon árvák is, a kik az atya által második módozat szerint, vagy a tettleges szolgálattétel idején kivül kötött házasságból származnak, vagy a szülők utóbb bekövetkezett házasságával törvényesittettek, ha az atya halála az 1. §. *a)* pontjában megjelölt körülmények közt következett be.

28. §. A folytatólagos nevelési járulékra való igényből ki vannak zárva:

a) azon árvák, kiknek anyjuk a 3. §. *d)* és a 22. §. *a), b) c)* betüi alatt elősorolt okok valamelyike miatt az állandó évi nyugdijra való igényből ki van zárva;

---

(1) V. ö. 21., 24., 31. §§.
(2) V. ö. 31. §.
(3) V. ö. 27. §.

b) azon árvák, kik ellen még atyjuk életében elkövetett büntetendő cselekmény miatt oly bűnvádi itélet hozatott, melylyel a nevelési járulék elvonása össze van kötve (1885: XI. t. cz. 50. §.).

29. §. Ellátás alatt értetik:

A) fiárváknál:

a) a hadseregbe (hadtengerészetbe), vagy honvédségbe, zsoldélvezés mellett való belépés;

b) a 13. §. *A) a), b), d), e), f)* és *g)* pontjai alatt felsorolt ellátások valamelyikének elnyerése.

B) Leányárváknál:

a) valamely nyilvános nevelő- vagy ellátási intézetbe való felvétel, melyben a felvettnek minden szükségletei az intézet által fedeztetnek;

b) a 13. §. *B) a), b)* és *c)* pontjai alatt felsorolt ellátások egyikének elnyerése.

30. §. Minden legénységi árva 24 frt évi nevelési járulékot kap, azonban a nevelési járulékok és az özvegyi nyugdij (23., 24. §§.) összege évi 180 frtot tul nem haladhat. Ha ezen eset következnék be, ugy annak tartamára csupán az özvegyi nyugdij és a 180 frtnyi összeg közti különbség szabandó ki nevelési járadékul az összes árvák részére, s az nekik egyenlő részekben utalványozandó (1)

31. §. Szülőtlen, valamint oly árvák, kiknek anyja, vagy mostoha anyja ezen törvény szerint özvegyi nyugdijra igénynyel nem bir, vagy a már kapott nyugdij élvezetéből kilép, a 30. §-ban megállapitott nevelési járulékhoz 50%-os pótlékot kapnak, de a nevelési járulékok összege 180 frtot tul nem haladhat, miért is ötnél több ebben részesitendő árva létezése esetében a nevelési járulék minden árva részére csak azon összegben szabandó ki, mely a 180 forintnak az árvák számával való elosztásakor mutatkozik.

32. §. Ugy az özvegyi nyugdij, mint a nevelési járulék hónaponkint előre kiszolgáltatandó oszthatlan illeték, mely a férj, illetőleg atya halálára következő hónap elsejével válik esedékessé.

A nevelési járulék az anya, vagy mostoha anya, de ha ez többé életben nem volna, vagy a gyermekek eltartásával és nevelésével megbizva nem lenne, a gyám kezeihez adatik ki.

33. §. Jelen törvény 6., 7., 8., 15., 17. és 19. §-ainak határozványai a legénységi egyének özvegyeire s illetve árváira is alkalmazást nyernek.

III. FEJEZET.

Zárhatározatok.

34. §. Oly özvegyek és árvák netáni ellátási igényeire nézve, kiknek férje, illetve atyjuk ezen törvény életbeléptének napja előtt:

a) a hadsereg, hadtengerészet vagy honvédség tettleges szolgálatában már nem állt; (2)

b) vagy meghalt: az eddigi szabályok maradnak érvényben.(3)

---

(1) V. ö. 31. §.

(2) E korlátozást megszüntette, ill. e rendelkezést módosítja az 1891: X. t. cz. 1. §-a és az 1896: IV. t. cz. 1. §-a.

(3) E rendelkezést pótolja az 1896: IV. t. cz. 1. §-a.

Ellenben alkalmazandók jelen törvény határozatai az 1882. évi XXIV. törvényczikk értelmében ideiglenesen ellátott özvegyekre és árvákra.(1)

35. §. Azon tisztek és legénység özvegyei és árvái, a kik valamely fölszerelt hadihajón tengeri vész alkalmával vesztették életüket, ellátási igényeikre nézve azon özvegyekkel és árvákkal egyenlők, a kiknek férje, illetőleg atyja ellenség előtt esett el.

36. §. Mindazon, jelen törvény életbelépte előtt kiszabott és eddig is katonai és hadtengerészeti özvegyeknek és árváknak, a közös pénzügyministerium javadalmazásából fizetett ellátási illetmények és kegydijak; valamint az ezen törvény életbelépte után közös hadseregbeli és hadtengerészeti tiszti és legénységi özvegyek és árvák részére, ezen törvény alapján kiszabandó ellátási illetmények ezentul is a közös pénzügyi tárczát, illetve a hadmentességi alapot terhelik; nemkülönben ezen tárczát, illetőleg alapot terhelik továbbá a hadsereg és hadtengerészet nyugdijazott tisztjei, tettleges és nyugdijazott hivatalnokai és rangosztályba nem sorozott havidijasai, özvegyei és árvái részére, ezen törvény életbelépte után, de az eddigi szabályok szerint kiszabandó ellátási illetmények és kegydijak.

Ezen költségek fedezésére a közös pénzügyministerium, költségvetésében az 1885-ik évre katonai és hadtengerészeti özvegyek és árvák nyug- és kegydijai fejében engedélyezett 1.320,000 forintnyi összeg jelen §. utolsó bekezdésében kijelölt időpontig évről-évre átalányképen változatlanul felvétetik: mig a fenti összegen tul felmerülendő szükséglet a hadmentességi alap kamatjaiból nyer fedezetet.

Szintén a hadmentességi alap kamatjaiból fedezendők az ezen törvény életbelépte után honvéd- és néptölkelési tiszti és legénységi özvegyek és árvák részére ezen törvény szerint; továbbá nyugdijazott honvédtisztek és legénység, tettleges és nyugdijazott honvédhivatalnokok és dijosztályba nem sorozott havidijasok özvegyei és árvái részére, ezen törvény életbelépte után, de az eddigi szabályok szerint kiszabandó ellátási illetmények és kegydijak.

Honvédtisztek, hivatalnokok és rangosztályba nem sorolt havidijasok özvegyei és árvái részére jelen törvény életbelépte előtt kiszabott és a honvédelmi tárcza javadalmazásából fizetett ellátási illetmények ezentul is azon tárczából fedezendők.

Ezzel az 1880. évi XXVII. t. cz. 5. §-a második pontja alatti rendelkezés a békében elhalt hadseregbeli, hadtengerészeti és honvédségi tiszteknek és legénységnek jelen törvény szerint ellátandó özvegyeire és árváira kiterjesztetik.(2)

Háboru esetében a hadmentességi dijalap az idézett t. cz. 7. §-ához képest szükségelt ellátási illetmények fedezésére egészben is kimerithető.

Azon időponttól fogva pedig, midőn a hadmentességi dijalap évi kamata 6 millió o. é. frtra emelkednék, a katonai özvegyek és árvák minden ellátási illetményei csakis a hadmentességi dijalapból fedezendők; a közös pénzügyi, valamint a honvédelmi ministeri tárcza javadalmazását tehát ezen időtől fogva, e czimen semmiféle kiadás nem terhelendi.

---

(1) Az 1882: XXIV. t. cz. szól a megszállott tartományokban és Dalmátia déli részeiben felmerült zavarok következtében elhalt hadseregbeli (hadtengerészeti) és honvédségi egyének segélyre szorult özvegyeinek és árváinak ideiglenes segelyezéséről.

(2) Ugyancsak a hadmentességi dijalap kamataiból fedezendő 1891: X. és az 1896: IV. t. cz. kiterjesztő rendelkezései folytán felmerülő kiadási többlet (1896: IV. t. cz. 5. §.).

37. §. Eltünt és fogyatékba vett oly tisztek és legénységi egyének özvegyei és árvái, a kik eltünésük alkalmával katonai illeték (havidij, zsold, nyugdij) élvezetében állottak, ha egyébként a törvényes feltételek megvannak, a jelen törvény által megállapitott ellátásban ideiglenesen mindaddig részesitendők, a mig a férj, illetve atya elő nem kerül, vagy törvényesen holtnak nem nyilvánittatik.

38. §. Ezen törvény a hadsereg (hadtengerészet) és honvédség, a legfelsőbb udvartartásnál tettlegesen alkalmazott, valamint a testőrségek, koronaőrség és a méneskar katonai osztályai állományába tartozó tiszteknek és legénységi egyéneknek özvegyeire és árváira is alkalmazandó.

A m. kir. csendőrségi személyek özvegyeinek és árváinak ellátási igényei külön törvények által szabályoztatnak.[1]

39. §. Ezen törvény a kihirdetés napján lép életbe, végrehajtásával a honvédelmi minister — ki e végből a közös hadügyministerrel egyetértőleg intézkedik — és a pénzügyminister bizatnak meg.[2]

XXI. TÖRVÉNY-CZIKK

a chilei köztársaságnak Peru és Bolivia ellen folytatott háboruja alkalmával hadikárokat szenvedett magyar és osztrák alattvalók kártéritési követelései iránt Chilével 1885. évi julius 11-én kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1887. évi május 1-én. A megerősitő okmányok kicseréltettek Santiagóban 1886. évi szeptember 17-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 11-én.)

Ő Felsége Ausztria császára és Magyarország apostoli királya és ő nagyméltósága, a chilei köztársaság elnöke közt, a chilei köztársaságnak Peru és Bolivia ellen folytatott háboruja alkalmával hadikárokat szenvedett magyar és osztrák alattvalók kártéritési követeléseinek barátságos uton való kiegyenlitése iránt Santiagóban 1885. évi julius 11-én kötött nemzetközi egyezmény, miután az a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett s az országgyülés által elfogadtatott, ezennel az ország törvényei közé iktattaik.

Szövege a következő:

Ő Felsége Ausztria császára, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya és ő nagyméltósága a chilei köztársaság elnöke, szükséges intézkedéseket óhajtván tenni az iránt, hogy azon felszólamlások, illetőleg hadi kárkövetelések (reclamatiók), melyeket osztrák vagy magyar alattvalók a chilei kormány ellenében a Peru és Bolivia ellen legutóbb folytatott háboru alkalmából érvényesiteni fognak, barátságos uton elintéztessenek, meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császára, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya: schweinsbergi báró Schenck német császári követségei tanácsost és ministerresidenst a chilei köztársaságnál; Ő nagyméltósága a chilei köztársaság elnöke: Aniceto Vergara Albano urat, a köztársaság külügyministerét, kik miután meghatalmazásaikat megvizsgálták s azokat jól és kellő alakban kiállitottaknak találták, a következő határozmányokban állapodtak meg:

Egyetlen czikk.

Ausztria-Magyarország és Chile megegyeznek abban, hogy azon felszólamlások, illetőleg hadi kárkövetelések (reclamatiók), melyeket osztrák vagy magyar alattvalók a chilei kormány ellen chilei haderő által a legutóbbi háboru tartama alatt Peru és Bolivia területén vagy partjain szárazon és vizen végbevitt tények és hadmüveletek alkalmából intézni fognak, az 1884 augusztus 23-án Németország és Chile között létrejött egyezmény

(1) V. ö. 1881: LXXI. t. cz. 7. §.; 1885: XI. t. cz. 2. §. 7. p.; 64. §, második bekezd.

(2) Az ezen t. czikk végrehajtására vonatkozó utasítás tárgyában v. ö. 1887 szept. 9. 7009/eln. sz. honv. min. rend. (1887. R. T. 1954.).

értelmében felállitott választott biróságnak tudomására hozassanak és annak eldöntése alá bocsáttassanak.

A felszólamlások ugyanazon alapelvek szerint és ugyanazon alakszerüségek és feltételek mellett lesznek elintézendők, melyek az emlitett 1884. évi augusztus 23-iki egyezményben német birodalmi alattvalók felszólamlásaira nézre megállapittattak.

A felszólamlások a jelen egyezményt hitelesitő okmányok kicserélésének napjától számitott kilenczven napi határidőn belül a német képviselő utján terjesztendők a választott biróság elé.

Oly felszólamlás, mely ezen határidő letelte után nyujtatik be, többé nem fogadható el, sőt már eleve is visszautasitottnak tekintendő oly módon, hogy az semmi oknál fogva vagy ürügy alatt vizsgálatnak vagy megvitatásnak tárgyát nem képezheti.

Ausztria-Magyarország magára vállalja a szükséges meghatalmazásokat arra nézve kieszközölni, hogy a német és brazilia választott birák az elől emlitett felszólamlások tárgyalását eszközölhessék.

Jelen egyezmény a magas szerződő felek által hitelesittetni fog és a hitelesitő okmányok Santiagóban lehetőleg mielőbb kicserélendők lesznek.

Minek hiteléül ezen egyezményt a két ország meghatalmazottjai német és spanyol nyelven kiállitott kettős példányban aláirták s illető pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Chilében Santiagóban, egyezernyolczháznyolczvanötödik év julius hava tizenegyedik napján.

(P. H.) *Schweinsbergi báró Schenk* s. k.
(P. H.) *A. Vergara Albano* s. k.

A) melléklet.

Az osztrák-magyar meghatalmazott és a chilei köztársaság külügyministere közt Valparaisóban 1886 márczius 2-án felvett jegyzőkönyv.

1886. évi márczius hó 2-ik napján találkoztak Valparaisóban, a chilei külügyministerium hivatalos helyiségében schweinsbergi báró Schenk német császári minister-residens és Zanartu Hanibal chilei külügyminister s ezek elseje megjegyzé:

hogy kormányának utasitása folytán és eleget teendő a bécsi kabinet (osztrák-magyar közös külügyministerium) óhajtásának, az osztrák-magyar állampolgárok részéről Chile ellen támasztott kártéritési követelések elintézése tárgyában 1885 julius 11-én kötött választott birósági egyezmény külalakját illetőleg azt óhajtja, hogy az emlitett egyezménynek egy további példánya magyar nyelven állittassék ki s eredeti gyanánt irassék alá, mely amannak kiegészitő részéül s a korábbi szövegekkel egyenértékünek legyen tekintendő.

A külügyminister ur erre azt válaszolta:

hogy véleménye szerint saját jóakarata daczára, nem lehetséges ezen kivánatot teljesiteni, egyrészt mert Vergara Albano ur, ki az emlitett egyezmény megkötésekor külügyminister volt s azt együttesen aláirta, nem áll többé ezen hivatal élén, másrészt, mert ha maga Zanartu ur irná alá a harmadik szöveget, akkor a keletben és nevekben változtatásoknak kellene történniök, melyek az eredeti szószerinti szöveget változtatnák meg s igy a német képviselő részéről előadott óhajtás nem teljesülne.

Minthogy e szerint nem volt lehetséges oly alakot találni, mely a magyar kormány óhajtásának teljesen megfelelt volna, alólirottak oly czélból, hogy az emlitett kormány által elkerülni óhajtott nehézségek részben mellőztessenek, megegyeztek annak kijelentésére. hogy az alábbi magyar és spanyol nyelven beiktatott szöveg az Ausztria-Magyarország és Chile között 1885 julius 11-én kötött egyezménynek hű mása: (következik az 1885. évi julius 11-iki egyezmény magyar és spanyol szövege).

Ennek hiteléül jelen jegyzőkönyvet kettős példányban aláirták s illető pecsétjükkel ellátták.

(P. H.) *Schweinsbergi Schenk báró* s. k.
(P. H.) *Zanartu Anibál* s. k.

B) melléklet.

A német birodalom és a chilei köztársaság közt a chilei köztársaságnak Peru és Bolivia ellen folytatott háboruja alkalmával hadikárokat szenvedett német birodalmi alattvalók kártalanitása érdekében 1884. évi augusztus 23-án kötött egyezmény.

Ő Felsége a német császár s Poroszország királya és ő nagyméltósaga a chilei köztársaság elnöke, azon óhajtástól vezéreltetve stb. stb. stb.

I. CZIKK.

Egy választott biróság vagy vegyes nemzetközi bizottság fog a jelen egyezményben meghatározott alakban és határidő allatt mindazon kártéritési keresetek felett itélni, melyeket a chilei német missió védnöksége alatt álló német alattvalók. a chilei haderő által a legutóbbi háboru folyamán a Peru és Bolivia

területén s partjain szárazon és vizen foganatba vett ténykedések és műveletek indokából az alább megállapitott határidő alatt támasztanak.

II. CZIKK.

A bizottság három tagból fog állani, kiknek egyikét Ő Felsége a német császár s Poroszország királya, — másikat Ő nagyméltósága a chilei köztársaság elnöke, — harmadikát pedig Ő Felsége Brazilia császárja akár közvetlenül, akár Chile számára megbizatással biró diplomatiai ügyviselője közvetitésével nevezi ki.

A bizottság egy vagy több tagjának elhalálozása, távolléte, vagy bármely okból való akadályoztatása esetében, az illető helyének ujra betöltése az előző bekezdésben megjelölt mód és feltételek szerint fog történni.

III. CZIKK.

A vegyes-bizottság meg fogja vizsgálni azon kártéritési kereseteket és felettük határozni fog, melyek a köztársasági hadseregek és hajóhadak által 1879 február 14-től, mint az ellenségeskedések kitörése keltétől egész azon napokig, melyeken a Peruval és Boliviával létrejött béke, illetőleg fegyverszüneti szerződések megköttettek foganatositott ténykedések és müveletek indokából német birodalmi alattvalók részéről diplomatiai uton támasztatnak.

IV. CZIKK.

A vegyes-bizottság átveendi azon bizonyitékokat és nyomozati eredményeket, melyek tagjainak itélete és legjobb belátása szerint a vitatott tényállás tüzetesebb felderitésére, s különösen a kártéritést követelők semleges állásának és jellegének megitélésére szolgálhatnak.

A bizottság annak is helyt fog adni, hogy a két kormány, vagy annak ügynökei avagy megbizottjai szóbeli vagy irásbeli előterjesztéseket tegyenek.

V. CZIKK.

A két kormány mindegyike ügyviselőt rendelhet ki a végből, hogy az felének érdekeire felügyeljen, azokat védelmezze, javaslatokat s kérdő-iveket előterjeszszen, kérdőpontokat szerkeszszen vagy olyanokra válaszoljon, saját kifogásait indokolja, vagy az ellenfeleit megczáfolja, bizonyitékokat felhozzon, és a bizottság előtt személyesen vagy ügyvéd közbenjöttével, a bizottság által müködése megkezdésekor felállitott eljárási szabályok és ügykezelés szerint szóbelileg vagy irásban kifejtse azon elméleteket és jogi alapelveket vagy előző eseteket, melyek ügye mellett szólanak.

VI. CZIKK.

A vegyes bizottság a kártéritési keresetek felett, a felhozott bizonyitékok alapján és a nemzetközi jog elvei s más hasonló nagy hirnévnek és tekintélynek örvendő biróságok részéről az ujabb időben követett gyakorlat és jogelvek szerint fog határozni, s ugy közbevetett, mint végérvényes határozatait szótöbbséggel hozandja

A vegyes-bizottság minden végérvényes határozatában röviden elő fogja adni a kártéritési kereset tényállását és keletkezési körülményeit, az azok támogatására avagy közbeszólásképen felhozott szempontokat, valamint a nemzetközi jog azon alapelveit, melyek a bizottsági határozat indokolásául szolgálnak.

A bizottság határozatai s intézkedései irásba foglaltatnak, összes tagjai által aláiratnak s a bizottsági titkár által hitelesittetnek.

A határozatok eredeti szövege a vonatkozó ügyiratokkal együtt a chilei külügyministeriumnál fog megőriztetni, s azokról a kért másolatok a feleknek kiadandók.

A bizottság könyvet vagy lajstromot vezetend, melybe tárgyalásait, a kártéritést kérők követeléseit, s a bizottság saját intézkedéseit és határozatait beiktatja.

Üléseit a vegyes-bizottság Santiagóban fogja tartani.

VII. CZIKK.

A bizottságnak jogában áll titkárokat, előadókat és más oly hivatalnokokat maga mellé venni, kiket teendőinek megfelelő elintézése czéljából szükségeseknek tart.

A bizottság jogaihoz tartozik, hogy javaslatba hozza azon egyéneket, kik a fentebbi teendőket végezni fogják és megállapitsa az azoknak utalványozandó fizetéseket és jutalmazásokat.

Az emlitett tisztviselőket Ő nagyméltósága a chilei köztársaság elnöke nevezi ki.

A vegyes-bizottság azon határozatai, melyek Chilében hajtandók végre, a fegyveres erő részéről ép oly módon támogattatnak, mint az ország rendes biróságainak határozatai. — A külföldön végrehajtandó határozatok pedig a nemzetközi magánjog szabályai és szokása szerint fognak végrehajtatni.

VIII. CZIKK.

A kártéritési keresetek a vegyes-bizottság első ülését követő naptól számitandó három hónapon belül nyujtandók be a bizottsághoz. Az ezen határidő letelte után benyujtott keresetek visszautasitandók.

A vegyes-bizottság, az előző bekezdésben emlitett határozatra való tekintetből megalakulásának időpontját a köztársaság hivatalos lapjában közhirré teendi.

IX. CZIKK.

A bizottság tartozik a tudomásvétel és határozathozatal végett eléje terjesztett összes keresetekre nézve feladatát, megalakulásától számitandó egy év alatt bevégezni.

Ezen határidő letelte után jogában áll a bizottságnak, müködését további, de hat hónál nem hoszabb időre meghosszabbitani, ha megbizatásának az előző pontban megállapitott határidő alatt, tagjainak betegsége vagy ideiglenes akadályoztatása avagy más jogosult ok miatt eleget tenni képes nem lett volna.

X. CZIKK.

A szerződő kormányok mindegyike saját költségeit, valamint ügynökeinek vagy ügyviselőinek tiszteletdijait maga fedezi.

A vegyes-bizottság szervezetének költségeit, tagjainak tiszteletdijait a titkárok, előadók s egyéb hivatalnokok fizetéseit, valamint a többi közös hivatalos kiadásokat és költségeket, mindkét kormány közösen egyenlő részben fizeti.

Ha azonban a kártéritést követelők részére pénzösszegek itéltetnek meg, az imént emlitett közös kiadások és költségek azokból levonatnak, a mennyiben nem haladják meg azon összegnek hat százalékát, melyet a chilei kincstár, az alaposaknak elismert keresetek fejében kártalanitásul fizetni tartozik.

Azon összegek, melyeket a vegyes-bizottság a kártéritést követelőknek megitél, a chilei kormány által, a santiagói német missio, vagy az ez által kijelölt személy közvetitésével, a német kormány részére, az illető határozat keltétől számitandó egy éven belül lesznek kifizetendők, a nélkül azonban, hogy a kártéritést követelők ezen határidő alatt kamattéritésre igénynyel birnának.

XI. CZIKK.

A magas szerződő felek kötelezik magukat, hogy az ezen egyezmény által felállitott vegyes-bizottság határozatait, a kiegyenliteni szándékolt nehézségek megnyugtató, teljes és visszavonhatlan rendezésének ismerik el.

E részben azon szempontot tartják irányadónak, hogy német állampolgároknak minden kártéritési keresete, mely nem az előző czikkekben felsorolt feltételek mellett adatott be, vagy a melynek ideje korán való benyujtása elmulasztatott, olykép tekintessék elintézettnek s eldöntöttnek, hogy az ujabb vizsgálatnak és fejtegetésnek tárgyát semmiféle okból vagy ürügy alatt többé nem képezheti.

XII. CZIKK.

Jelen egyezmény a magas szerződő felek által ratificáltatni fog.

Ezen ratificatio kicserélésének Santiagóban mielőbb meg kell történnie.

Ennek hiteléül a német birodalomnak s a chilei köztársaságnak meghatalmazottjai jelen egyezményt kettős példányban német és spanyol nyelven kiállitva, aláirták és saját pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Santiagóban Chiliben stb.

XXII. TÖRVÉNY-CZIKK

a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. törvényczikk XIII. fejezetének módositásáról.

(Szentesitést nyert 1887. évi május 7-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 11-én.)

1. §. Az 1876 : XIV. törvényczikknek a védhimlőoltási kötelezettségre vonatkozó intézkedései egyebekben érintetlenül hagyatván : annak 93. §-a eltöröltetik és helyébe a következők rendeltetnek.

2. §. A védhimlőoltás minden községben évenkint, — a felnőttek ujra-

oltása pedig a jelen törvény 6. és 10. §-aiban megállapitott esetekben teljesitendő.

Szülők és gyámok s általában mindazok, kik gyermekekről gondoskodni tartoznak, kötelesek ezeket éltüknek első évében, a mennyiben valóságos himlőt ki nem állottak, beoltatni. Ha ezen beoltás az orvos véleménye szerint eredménytelen maradt, akkor a védhimlőoltás a következő évben, — és ha még ekkor is eredménytelen maradna, a harmadik évben is ismétlendő.

3. §. Az elemi népiskolába belépő tanköteles gyermek, felvétele alkalmával köteles igazolni azt, hogy jó sikerrel be volt oltva, vagy a legutóbbi 5 év alatt valóságos himlőt állott ki, — esetleg hogy e törvény értelmében fel van mentve a beoltási kötelezettség alól.

Ha erre külön bizonyitvány lenne szükséges, az bélyeg- és dijmentesen állitandó ki.

Az ezt igazolni nem képes tanköteles gyermeket a tanitó az illetékes elsőfoku egészségügyi hatóságnak[1] a felvételtől számitott 3 nap alatt bejelenteni tartozik ; — a hatóság pedig a gyermek beoltása iránt megteszi a kellő intézkedéseket.[2]

4. §. A nyilvános és magániskolák és tanintézetek növendékei életük 12-ik évének betöltése előtt, iparos tanonczok pedig felvételük alkalmával ujra oltandók, ha az ujraoltási idő előtt 5 éven belül valóságos himlőt nem állottak ki, vagy nem igazolják, hogy azon időn belül eredményesen beoltva voltak.

5. §. Azon növendékek és ipartanonczok, kik nem igazolják, hogy életük 12-ik éveig ujraoltattak, vagy 5 éven belül sikeresen beoltva lettek, vagy valóságos himlőt állottak ki, a tanitók, illetőleg iparos gazdájuk által az illetékes elsőfoku egészségügyi hatóságnak bejelentetnek. A hatóság az ily növendékek ujraoltása iránt megteszi a kellő intézkedéseket.

Az ilyenek a polgári és középiskolákba s az ezeknek megfelelő vagy magasabb tanintézetekbe, illetőleg iparműhelyekbe addig véglegesen fel nem vehetők, mig az igy kiderült hiány pótolva nincs, vagy nem igazolják azt, hogy az ujraoltás kötelezettsége alól törvény szerint felmentettek.

6. §. Árvaházakban, aggápoldákban, szegényházakban, valamint azon állami vagy törvényhatósági intézetekben, hol egyének hosszabb ideig tömegesen tartatnak, mint tébolydákban, börtönökben és fegyintézetekben, az illető igazgató felhatalmaztatik, hogy az intézetben tartózkodó oly egyént, ki védhimlővel beoltva nem volt, vagy a legutóbb eltelt 5 év alatt valóságos himlőt ki nem állott, beoltassa ; himlőjárvány alkalmával pedig az intézet lakosaira nézve a kötelező ujraoltást elrendelje. — Ha az igazgató nem orvos, akkor a kötelező ujraoltást csak az intézet orvosának szakvéleménye alapján eszközöltetheti.

7. §. A himlőoltást teljesitő magánorvos is kötelezve van az általa teljesitett oltásokra nézve mindazon szabályokat megtartani, melyek a himlőoltási eljárásra vonatkozólag a hatósági orvosokra nézve fennállanak.

8. §. Mennyiben halasztható el az egyesek beoltása: az az illető orvos megitélésétől függ. Az oltás elhalasztásának egészségi szempontból szükséges

---

(1) V. ö. 1876: XIV. t. cz. 4. §.
(2) E §. irányadó a kisdedóvodákra és menedékházakra is: 1891: XV. t. cz. 5. §.

voltát, az azt megállapitó orvos az illetékes elsőfoku egészségügyi hatóságnak haladéktalanul bejelenteni tartozik; mely hatóság az ily bejelentett oltásra kötelezetteket nyilvántartásba veszi és alapos kétely esetében joga van az állitólagos ok fennálltáról magának meggyőződést szerezni. — Az oltás elhalasztását szükségessé tevő ok megszüntével a beoltási kötelezettség azonnal hatályba lép.

9. §. A beoltásra és ujraoltásra kötelezett gyermekeket az oltás megtörténte után legkorábban 6 — s legkésőbben 8 nappal az, ki a gyermek gondozását teljesiti, az oltó orvosnak ugyanott, a hol a beoltás történt, bemutatni tartozik. Ha az oltás sikertelen volt, az nyomban ismétlendő. A beoltott gyermekről védhimlőoltó anyag vétele meg nem tagadható.

10. §. Himlő-járvány idejében a felnőttek kötelező ujraoltását a törvényhatóság törvényes szakközegeinek meghallgatása mellett, a belügyminister jóváhagyásával általában, vagy csak az életmódjuk, lakviszonyaik. vagy egyéb körülményeiknél fogva, a himlő-ragálynak inkább kitett osztályokra, a törvényhatóság egész területére vagy annak csak egyes részére nézve határozatilag elrendelheti.

Egyidejüleg intézkedik arról is, hogy az ujraoltás pontos teljesitéséről magának meggyőződést szerezhessen és azok, kik rendeletének nem engedelmeskednek, mint ellenszegülők a kihágásokról szóló törvény értelmében büntettessenek.

A cselédkönyvbe vagy eselédigazolványba kiállitásuk alkalmával ezentúl bejegyzendő, vajon az illető cseléd be volt-e oltva, vagy sem? esetleg az, hogy ez iránt biztos tudomás szerezhető nem volt.

11. §. Az, ki a gyermekek első beoltására jelen törvény által kötelezve van, ha ebbeli kötelezettségének nem tesz eleget, az elsőfoku egészségügyi hatóság által első izben megintetik, s kötelezettségének záros határidő alatti teljesitésére utasittatik.

Ha az illető a reá rótt ezen kötelezettségnek a kitüzött záros határidő alatt nem felel meg, 1 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha pedig az illető az elsőfoku egészségügyi hatóság ujabbi utasitása, vagy a már hozott büntető itélet jogerőre emelkedése után a reá rótt kötelezettségnek további 14 nap alatt sem felel meg, a pénzbüntetés az 1876: XIV. törvényczikk 7. §-a értelmében az illetékes egészségügyi hatóság által fokozatosan 300 frtig felemelhető.

Az, ki a beoltott gyermekeknek az oltás után az oltó orvosnál való bemutatására kötelezve van, ha ezen kötelezettségének meg nem felel, vagy a védhimlő-anyagnak ezekből való vételét megtagadja, 1 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Nem fizethetés esetén az e §-ban megszabott pénzbüntetések az 1879: XL. t. cz. 22. §. intézkedéseinek megfelelőleg, elzárásra változtatandók át.

12. §. Azon polgári, — középiskolai, ezeknek megfelelő, vagy magasabb tanintézet igazgatója, ki a vezetésére bizott tanintézet tanonczai közé véglegesen felvesz a 12-ik életévet már betöltött olyan tanulót, ki védhimlővel ujra oltva nem lett, vagy az ujraoltás alóli törvényszerü mentességét nem igazolja; továbbá azon elemi népiskolai tanitó vagy iparos gazda, ki a jelen törvény által reá vonatkozólag kimondott kötelezettségének nem felel meg, az 1876: XIV. t. cz. 7. §-a értelmében — 10 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Azon hatósági vagy községi orvosok és közegek, kik az e törvény által hatáskörükbe utalt teendőket vagy épen nem, vagy csak hiányosan hajtják végre, fegyelmi eljárás utján (1886 : XXII. és XXIII. t. cz.), még pedig járvány esetében mindenkor a magasabb, 500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel vagy hivatalvesztéssel büntetendők.

13. §. Az e törvény alapján kiszabott pénzbüntetések az 1876: XIV. törvényczikk 7. §-ában a birságpénzek tekintetében meghatározott czélra forditandók.

14. §. Az ezen törvény vagy az egyes hatóságok által elrendelt ujraoltásokért az oltó orvosok, a külön dijazottak kivételével, az államkincstárból a szabályszerü dij feléig terjedhető dijazásban részesülnek.(1)

Az ujraoltás — és az ezekért esedékes dijak felszámitásának ellenőrzése, rendeleti uton szabályoztatik.

15. §. Jelen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.(2)

XXIII. TÖRVÉNY-CZIKK

azon arányról, a melyben a magyar korona országai az 1867 : XII. törv.-czikkben közöseknek elismert állami ügyek terheihez hozzájárulnak.(3)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 24-én.)

1. §. Az 1878 : XIX. törvényczikk érvénye, mely ugyanezen törvény 4. §-a értelmében 1887 deczember végével megszünik, további tiz évre, vagyis: 1888 január hó 1-étől 1897 deczember hó 31-éig meghosszabbittatik, azon módositással, hogy az idézett törvény 2. §-a helyére a következő lép:

«Az 1867 : XII. törvényczikk 64. §-ánál fogva a vám- és kereskedelmi szerződés tartama alatt közös bevételnek kijelentett vámjövedék tiszta jövedelme, mely a határvámjövedéki visszatéritések, valamint a határvámjövedéki biztositékok visszafizetései, nemkülönben az 1869 : II. törvényczikk 1. §-a értelmében jelen törvény időtartamára megállapitott vámkezelési költségátalány és végre az 1879 : LII. törvényczikk 13. §-a értelmében Bosznia és Herczegovina országos kormányának járó vámátalány levonása után fenmarad, a közösügyi költségek fedezésére forditandó és ennélfogva a közösügyi szükségletből mindenekelőtt levonandó.»

---

(1) V. ö. az 1876: XIV. t. cz. 97. §-ának eltérő és a fönti rendelkezéssel módosult intézkedését.

(2) E t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 jun. 23. 40,180. sz. belügymin. rend. (1887. R. T. 1658.). V. ö. még a belügyminiszter következő rendeleteit: 1875 jul. 6. 33,573. sz. rend. a himlőoltóanyagnak felfrissitése tárgyában (1875. R. T. 197.); 1881 márcz. 15. 10,281. sz. rend. a védhimlőoltás tárgyában (1881. R. T. 443.). L. még 1888 ápr. 25. 6281. sz. belügymin rend. a m. kir. csendőrségi egyének himlőoltása, ill. ujraoltása tárgyában (1888. R. T. 276.); 1890 jun. 7. 27,467. sz. rend. a himlőoltóanyag bizományi úton való elárusitásának tilalma tárgyában (1890. R. T. 816.); 1892 jul. 19. 34,141. sz. rend. a himlőnyirk termelésre használt borjuk húsának forgalomba hozatala tárgyában (1892. R. T. 1502.); 1893 márcz. 12. 49,085. sz. rend. a himlőnyirk-termelő intézet bezáratásáról az engedményes halála vagy visszalépése esetében (1893. R. T. 463.); 1894 nov. 30. 51,423. sz. belügymin. rend., az állati nyirkkel való himlőoltás tárgy. (1894. R. T. II. 621.); 1896 febr. 7. 11,100. sz. belügymin. rend., a himlőoltási kötelezettség alá tartozó gyermekekről kimutatás összeállítása tárgy. (1896. R. T. I. 80.); 1896 ápr. 1. 28,637. sz. belügy. min. rend., a védhimlőoltások szigorú teljesitése és ellenőrzése tárgy. (1896. R. T. I 880.).

(3) V. ö. az 1867: XIV., az 1872: IV. és az 1878: XIX. t. czikket ugyane kérdésről, melyre nézve 1897-ben újabb törvény alkottatott. Horvát-Szlavon-Dalmátországoknak a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arányáról 1897 végéig v. ö. 1889: XL. t. cz. 1. §. Az 1887: XXIII. t. czikknek megfelel az 1887 máj. 21. osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 47. sz.).

2. §. Jelen törvény a meghosszabbitott vám- és kereskedelmi szövetséggel egyidejüleg lép életbe, feltéve, hogy a közös ügyek költségeihez való hozzájárulás iránti jelen törvénynek megfelelő határozatok a birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokban is törvényerőre emeltetnek.

XXIV. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1878:XX. törvényczikkbe iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbitásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 24-én.)

1. §. Az 1878:XX. törvényczikkbe iktatott vám- és kereskedelmi szövetség, a magyar ministerium és Ő Felsége többi királyságai és országainak ministeriuma között létrejött megállapodások alapján, a 2. §-ban foglalt módositásokkal ezennel meghosszabbittatik.

2. §. Az 1878:XX. törvényczikkbe iktatott vám- és kereskedelmi szövetség következő pontjai módosittatnak:

A IV. czikk második és harmadik bekezdése helyett a következő határozatok lépnek hatályba:

«Fiume és Trieszt szabadkikötők területének az osztrák-magyar általános vámterületbe való beolvasztása legkésőbb 1889 deczember hó 31-ig fog megtörténni.

A két kormány a szükséges végrehajtási módozatokat közösen megállapitja és ezen vámkülzetek megszüntetésének időpontja iránt a megjelölt határidő alatt egymással megállapodik.»(2)

A VI. czikk első két bekezdése helyébe a következő határozatok lépnek:

«A kikötőügyi és tengeregészségügyi közigazgatás, a tengeri hajózás üzésére, a tengeri egészségügyre és a tengeri halászatra vonatkozólag, mindkét állam területén a két fél kormányai által egyenlő szabályok szerint és átalában lehetőleg összhangzatosan fog intéztetni.»(3)

A VI. czikk eddigi nyolczadik bekezdése helyett, hetedik bekezdés gyanánt, a következő határozat vétetik fel:

---

(1) V. ö. az 1878: XX. t. cz. hő jegyzeteit. A vám- és kereskedelmi szövetség tekintetében 1897-ben új törvény alkottatott.

Az 1887: XXIV. t. czikknek megfelel az 1887 máj. 21. osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 48. sz.).

V. ö. még 1893: XLI. t. cz. az 1878: XX. t. czikkbe iktatott és az 1887: XXIV. t. czikkel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség XVI. czikkének módosításáról; 1895: XXXVII. t. cz. a találmányi szabadalmakról.

(2) V. ö. 1889: XVI. t. cz. a Fiume és Trieszt szabadkikötők területének az osztrák-magyar általános vámterületbe való beolvasztására nézve az 1887: XXIV. t. cz. 2. §-ában kitűzött határidőnek elhalasztásáról; 1891: XVIII. t. cz. az 1889: XVI. t. cz. végrehajtásában Fiume szabadkikötő területének az osztrák-magyar vámterületbe való bevonása iránt teendő intézkedésekről; 1891: XIX. t. cz. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya által Triesztnek az osztrák-magyar vámterületbe való beolvasztása tekintetében teendő intézkedésekhez való hozzájárulásról.

(3) V. ö. 1893 XXII. t. cz. a tengeri szabad hajózást űző magyar kereskedelmi hajóknak állami segélyben és kedvezményekben részesítéséről; 1895: XXXIV. t. cz. a tengeri hajók építésének állami segélyben való részesítéséről.

A képviselőháznak 1896 szeptember 3-án tartott ülésében a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be a kereskedelmi tengerészek rendtartásáról, mely azonban az országgyűlés feloszlatása folytán nem került tárgyalásra.

«A hajózási illetékek mindkét államterület kikötőiben egyenlő szabályok szerint fognak kiszabatni; kivételnek e részben a tisztán helyi természetű illetékek, milyenek a bizonyos kikötőrészek és a révkalauzok használatáért fizetendő illetékek, továbbá a tengerészsegélyalapok javára szedett dijak.»[1]

A *VI. czikk* utolsóelőtti bekezdése a következőképen módosittatik:

«Az «osztrák-magyar Lloyd» czég alatt fennálló tengeri postaszállitó és hajózási vállalat, a Lloyddal fennálló szerződés érvényének ideje alatt és a szerződés megujitása esetében az uj szerződés tartama alatt is, a külügyi minister vezetése alatt áll, ki az ezen intézetet illető tengerészeti, kereskedelmi és postaügyekben a két kereskedelmi ministerrel, illetőleg a magyar közlekedési ministerrel, egyetértőleg fog eljárni.»[2]

A XI. czikk a következő határozatokkal toldatik meg:

«A közös vámvonalon át kivitt, adó alá vetett tárgyak után járó adóvisszatéritések, illetőleg adóleirások a magyar korona országai, továbbá a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, valamint az 1879: LII: törvényczikk értelmében a közös vámterületbe beolvasztott tartományok: Bosznia és Herczegovina által egyelőre közösen, utólagos leszámolás és megterhelés mellett, a következő határozatok szerint fedezendők.

A magyar korona országainak, továbbá a birodalmi tanácsban képviselt királyságoknak és országoknak, valamint Bosznia és Herczegovina tartományoknak, az emlitett adóvisszatéritések, illetőleg adóleirások tekintetében való megterheltetése minden egyes adóágra nézve, melyre ezen adóvisszatéritések, illetőleg adóleirások vonatkoznak, tudniillik a sörtermelés után járó fogyasztási adóra a zárt városokban beszedett söradópótlékot kivéve, továbbá a szesztermelés és a répaczukortermelés után járó fogyasztási adókra nézve elkülönitve, oly módon vitetik keresztül, hogy mindegyik rész az egyes naptári évben fizetett adóvisszatéritéseknek, illetőleg adóleirásoknak annyi százalékát tartozik viselni, a hány százalékát teszi ki a saját részlete, az ugyan-

---

(1) A képviselőháznak 1896 szeptember 3-án tartott ülésében a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be az 1878: XX. t. czikkbe iktatott és az 1887: XXIV. t. czikkel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség VI. czikkének módosításáról, mely azonban az országgyülés feloszlatása folytán nem került tárgyalásra. E törvényjavaslat a következő szöveggel birt:

«1. §. Az 1878: XX. t. czikkbe iktatott és az 1887: XXIV. t. czikkel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség VI. czikkének nyolczadik bekezdése a magyar kormány és Ő Felsége többi királyságainak és országainak kormánya közt létrejött megállapodás alapján hatályon kívül helyeztetik és helyette a következő határozatok lépnek életbe:

A két fél hajói, kikötői, révei és tengerpartjainak egyéb pontjai a kikötői illeték fizetését illetőleg egyenlőknek tekintetnek.

Az összes hajózási illetékek elvileg a beszedő állam javára esnek.

Mindkét állam hajói, melyek a kikötői illetéknek a folyó naptári evre egyszerre való lefizetése kedvezményét igénybe veszik, a megfelelő illetéket azon kikötőben tartoznak lefizetni, a melyben lajstromozva vannak.

A két fél hajóival egy tekintet alá eső idegen hajók, melyek ugyanezen kedvezményt igénybe veszik, a kikötő-illetéket választásuk szerint az egyik vagy másik államterület bármely kikötőjében fizethetik. Az egyik államterület kikötőiben ilykép beszedett illeték fele a másik állam tengerészeti igazgatásának javára visszatérítésképen átengedtetik.

Ugyanezen eljárásnak van helye azon hajók kikötői illetékei tekintetében, melyek az illeték lefizetése után a 20, illetve 60 nappal megállapított illetékmentesség tartama alatt a másik államterület tengerpartjának valamely kikötőjét, révét vagy más pontját érintik és ott kereskedelmi műveletet végeznek.

2. §. Ezen törvény 1897. évi január hó 1-én lép életbe és végrehajtásával a kereskedelemügyi miniszter bizatik meg.»

(2) E rendelkezést hatályon kívül helyezte az 1891: XXIX. t. cz. 2. §-a. V. ö. még 1878: XXVII. és 1888: XXI. t. cz. az osztrák-magyar Lloyd gőzhajózási vállalattal kötött hajózási és posta-szerződésről; (1891: XXIX. t. cz. «az osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalattal fennálló és az 1888: XXI. t. czikkel beiktatott hajózási és postaszerződes megszüntetéséről, úgyszintén az 1887: XXIV. t. czikkel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség VI. czikkének módosításáról.

azon naptári évben az illető adónemben valamennyi rész által elért összes nyersjövedelemnek.

Nyersjövedelemnek azon adóösszegek tekintetnek, a melyek az illető naptári évben a kérdéses adónemben készpénzben vagy váltókban befolytak, miután azokból az üzletakadályok folytán visszatéritett adóösszegek levonattak.

Az adóvisszatéritések, illetőleg adóleirások iránti végleges leszámolás és kiegyenlités évenkint legkésőbb 12 hónappal az illető naptári év lefolyta után, a megvizsgált zárszámadás alapján történik.

Mindazonáltal havonkint ideiglenes leszámolások fognak megejtetni és pedig azon arány szerint, mely az azt mindenkor közvetlenül megelőzött végleges évi leszámolásnak alapjául szolgált.»(1)

A *XII. czikk* első bekezdésének második része következő uj szövegezést nyer:

«Mindkét kormány kötelezi magát arra, hogy közvetlenül a vám- és kereskedelmi szövetség megkötése után bizottságot fog kiküldeni a végből, hogy ez azon előkészitő intézkedések felett tanácskozzék, melyek arra nézve szükségesek, hogy kedvező pénzügyi helyzet beálltával a monarchiában a készpénzfizetés helyreállitása lehetővé váljék. A valuta helyreállitásával behozandó uj érték «osztrák-magyar érték» elnevezést fog viselni.»(2)

A XX. czikk utolsó bekezdése elmarad.

A XXI. czikk után — mint XXII. czikk (új) — a következő határozatok vétetnek fel:

«Az 1878: XX. törvényczikkbe iktatott vám- és kereskedelmi szövetségnek, az 1879: LII. t. czikkben emlitett határozatai helyett, Boszniára és Herczegovinára a jelen vám- és kereskedelmi szövetség megfelelő határozatai alkalmazandók.

Nevezetesen az adóvisszatéritésekre és adóleirásokra, valamint az azokkal való megterhelésekre vonatkozólag az 1879: LII. törvényczikk 13. §-ának első és második bekezdése helyett a jelen vám- és kereskedelmi szövetség XI. czikkének határozatai lépnek hatályba.»

A XXII. czikk XXIII. jelzést nyer és következőképen szól:

«Ezen vám- és kereskedelmi szövetség 1888. évi január hó 1-től 1897. évi deczember hó 31-ig terjedő időtartamra köttetett s ha fel nem mondatik, a következő tiz évre és igy tovább tiz évről tiz évre folyton fennállónak ismertetik el. A felmondás mindenkor az utolsóelőtti év végéig történhetik meg, mely esetben a szövetség megujitása iránti tárgyalások hasonló uton azonnal megkezdendők.»(3)

---

(1) V. ö. 1894: XV. t. cz. a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztosítása tárgyában; 1896: XIX. t. cz. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. némely határozmányainak időleges módositása tárgyában.

(2) E rendelkezés hatálya megszünt a következő törvények folytán: 1892: XVII. t. cz. a koronaérték megállapításáról (24. §.); 1892: XVIII. t. czikk a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötendő szerződésről; 1892: XIX. t. czikk az aranyforintra szóló kötelezettségeknek koronaértékbeli aranyérmekben való teljesítéséről; 1894: XXIV. t. czikk a közös függő adósság egy részének beváltásáról.

(3) E vám- és kereskedelmi szövetség tartamára érvényes az 1890. VIII. t. cz. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokban hitelesített hordóknak a magyar korona országaiban való forgalomba helyezhetéséről.

XXV. TÖRVÉNY-CZIKK

az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882. évi XVI. törvényczikk módosításáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 24-én.)

I. CZIKK.

Az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882 : XVI. törvényczikk következőleg módosittatik:

1. A VIII. czikk 9. pontjában: «művészeti és tudományos» szók helyett: «művészeti, tudományos és ipari» teendő.

2. A IX. czikk 3. pontjának szövege következő lesz:

«A menő és jövő hajók elesége a rendeleti uton megállapitott föltételek mellett.»

3. A X. czikk 4. pontjából ezen szavak: «a fogyasztási tárgyak kivételével» törlendők.

4. A XII. czikk 1. pontjának szövege következő lesz:

«A különböző hitfelekezetek szegény templomai és egyházai számára rendelt szertartási tárgyak (az orgonák kivételével) és az ily templomok és egyházak épitésére vagy felállitására való anyagok.»

II. CZIKK.

	100 kilogramm frt	kr.
Az általános behozatali vámtarifa következőleg módosittatik:		
A IV. osztályban (Czukor) a 20. szám után felveendő: (2)		
Jegyzet a 20. számhoz. Melasse a már fennálló szeszgyárak részére 1888. évi augusztus hó 1-ig külön engedélylyel a rendeleti uton megállapitandó ellenőrzés mellett	1	50

---

(1) V. ö. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882: XVI. t. czikket és bő jegyzeteit. L. továbbá: 1892 máj. 25. 2277. P. M. eln. sz. pénz- és keresk. min. rend., melylyel az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882: XVI. t. cz. végrehajtása iránt kibocsátott utasítás kapcsán a legnagyobb kedvezményben részesülő államokra vonatkozólag kiadott jegyzék helyreigazíttatik (1892. R. T. 1354.).

Az 1887: XXV. t. czikknek megfelel az 1887 máj. 21. osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 52. sz.).

Az osztrák-magyar vámtarifának módosításáról a Németországgal való forgalomban v. ö. az 1892: III. t. czikket a német birodalommal 1891 decz. 6-án kötött kereskedelmi és vámszerződés beczikkelyezéséről; az Olaszországgal való forgalomban v. ö. az 1892: VI. t. czikket az Olaszországgal 1891 decz. 6-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés beczikkelyezéséről; a Svájczczal való forgalomban v. ö. az 1892: VII. t. czikket a Svájczczal 1891 decz. 10-én kötött kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről; a Belgiummal való forgalomban v. ö. az 1892: VIII. t. czikket a Belgiummal 1891 decz. 6-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés beczikkelyezéséről; a Szerbiával való forgalomban v. ö. az 1893: XX. t. czikket a Szerbiával 1892 aug. 9-én kötött kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről; a Romániával való határforgalomban v. ö. az 1894: XIV. t. czikket a Romániával 1893 decz. 21/9-én kötött kereskedelmi egyezmény beczikkelyezéséről; az Oroszországgal való forgalomban az 1894: XXI. t. czikket az Oroszországgal 1894 máj. 18/6-án kötött kereskedelmi egyezmény beczikkelyezéséről. E módosításoknak részletes felsorolása túl menne e gyüjtemény keretén. Az 1892 máj. 25. 2277. eln. sz. pénzügy min. és keresk. min. rend. (1892. R. T. 1354.) értelmében a legnagyobb kedvezményben való részesülésre igényt tartható államok a következők: Belgium, Bulgária, Dánia, Egyptom, Északamerikai Egyesült-Államok, Francziaország, Görögország, Libéria, Nagybritannia és birtokai, Németalföld és gyarmatai, Német birodalom, Olaszország, Persia, Spanyolország, Svájcz, Svéd- és Norvégország, Szerbia, Törökország (a török járműveken behozott török terményekre és iparczikkekre nézve). Az 1891: XVIII. t. cz. 4. §-ának a Trieszten és Fiumén át tengeren érkező árúkra vonatkozó határozatai érvényben maradnak.

(2) A czukorkivitelnél való jutalomról v. ö. 1888: XXIII. t. cz. 2., 3. §§. és 1896: XIX. t. cz.

	100 kilogramm frt	kr.
A VI. osztály (Gabona, stb.) a 23-tól a 27. számig következőleg módosittatik:		
Gabona:		
23. Tengeri, köles, tatárka	—	50
23*b)* Árpa, zab	—	75
24. Búza, tönköly, rozs, kétszeres	1	50

Jegyzetek. 1. Dalmáczai és a quarnerói szigetek szükségleteinek fedezésére a kormány, a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg megengedheti, hogy a következő gabonaneműek és pedig: tengeri évenkint legfölebb 80,000 metermázsa, búza és köles évenkint legfölebb 20,000 métermázsa erejéig, az egyetértőleg megállapitandó vámhivatalokon át és esetenkint egyetértőleg meghatározandó feltételek mellett vámmentesen behozattassék.

2. A határforgalomban Szerbiával a magyar-szerb és bosznia-szerb határon át behozott szerb származásu gabonaneműekre az 1882. évi átalános vámtarifa 23. és 24. számainak vámja marad érvényben.(1)

3. Malmok és sütőműhelyek számára a határkerületen, 10 kilométernyi távolságban befelé, a legnagyobb kedvezésben részesülő szomszéd államokból, külön engedély és rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett behozott gabonaneműekre nézve, 1887. decz. 31-ig, az 1882. évi átalános vámtarifa 23. és 24. számainak vámja marad érvényben.

25. Maláta	1	50
Hüvelyesek:		
26. Bab, csillagfürt (lupinus), borsó, lencse, bükköny	1	—
27. Liszt és őrlemény gabonából és hüvelyesekből (darált, törött és hántott szemek; kása, dara, apró dara)	3	75
A VII. osztálynak (Főzelék, gyümölcs stb.) tételei következőleg módosittatnak:		
A 29. sz. (Friss szőlő, étkezésre való; ananász) vámja 5 frt helyett lesz	10	—
A 30. sz. (Száraz dió és mogyoró, dióbél és mogyoróbél) vámja 2 frt 50 kr helyett lesz	(2)5	—
A 31. sz. (Friss, finom főzelék) vámja 2 frt 50 kr helyett lesz	5	—
A 32. sz. (Külön meg nem nevezett főzelék és gyümölcs) *b)* pontjánál (száritva vagy elkészitve stb. változatlan szöveggel) a vám 2 frt 50 kr. helyett lesz	5	—
A 33. sz. szövege következőleg módosittatik:		
Külön meg nem nevezett olajmag	1	—
33*b)* Lenmag, pálmamag, gyümölcsmagvak	(3)vámmentes	
A 34. sz. szövegéből e szavak: «száritott katánggyökér (nem pörkölve)» törlendők.(2)		
A 35. sz. szövege következőleg módosittatik:		

(1) E jegyzetet hatályon kívül helyezte az 1892: XIII. t. cz. 2. §-a. V. ö. a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést tartalmazó 1893: XXX. t. czikket.
(2) Fiume és Trieszt tekintetében v. ö. 1891: XVIII. t. cz. 4. §.
(3) E tarifaszám után jegyzetet iktatott be az 1891: XVIII. t. cz. 3. §-ának 3. *a)* p.

	100 kilogramm frt	kr.
35. Diszitésre való lemetszett virágok és levelek friss állapotban	5	—
35*b)* Élő növények; száritott katánggyökér (nem pörkölve)	1	50
A VIII. osztálynak (Vágó- és igásmarha) következő számainál a vámtételek következőleg módosittatnak:	darabonkint	
39. sz. (ökör) vámja 10 frt helyett lesz	15	—
42. sz. (fiatal marha) vámja 2 frt helyett lesz	3	—
43. sz. (borjú) vámja 1 frt helyett lesz	1	50
A IX. osztályban (Más állatok):	100 kilogramm	
51. sz. (Friss halak; édesvizi rákok: friss csigák) vámja 1 frt helyett lesz	(1)2	—
52. sz. (Tengeri kagylós és héjas állatok stb.) vámja 10 forint helyett lesz	25	—
A X. osztályban (Állati termékek (:		
57. sz. (Méz) vámja 1 frt 50 kr. helyett lesz	6	—
58. sz. szövege következőleg módosittatik:		
58. Viasz (a növényviasz is):		
a) természetes állapotban	5	—
b) preparálva (fehéritve, festve) stb.	10	—
XI. osztály (Zsiradékok) következő számainak szövege következőleg módosittatik:		
67. Stearinsav, palmitinsav; paraffin	6	—
68. Ceresin, czetvelő	4	—
71. Elainsav	2	—
71*b)*. Külön meg nem nevezett zsiradék és zsirkeverék; halzsir	1	—
XII. osztályban (Zsiros olajok):		
72. sz. (Faolaj stb. változatlan szöveggel) vámja 4 frt helyett lesz	(1)8	—
73. sz. (Repczeolaj, lenolaj stb. változatban szöveggel) vámja 2 frt helyett lesz	(1)4	—
A XIII. osztály (Italok) következő számai következőleg módosittatnak: (2)		
76*b)* sz. szövegének végére felveendő: «Franczia pálinka, cognac.»		
78*a)* sz. (Ételre való eczet hordókban) vámja 3 frt helyett lesz	5	—
78*b)* sz. (Ételre való eczet palaczkokban vagy korsókban) vámja 8 frt helyett lesz	10	—
A XIV. osztályban (Eledelek):		
80. sz. (Közönséges fekete vagy fehér kenyér, hajós kétszersült) vámja 1 frt 50 kr. helyett lesz	3	75
81. sz. (Sago és sagopótló, tapioka, arrowroot) vámja 6 frt helyett lesz	10	—
82. sz. (Tésztanemű) vámja 6 frt helyett lesz	10	—
84. sz. (Kolbász) vámja 20 frt helyett lesz	25	—

(1) Fiume és Trieszt tekintetében v. ö. 1889: XVIII. t. cz. 4. §.

(2) Az általános vámtarifa 76. tételszámát módosítja és pótolja az égetett szeszes folyadékok után járó vámról, a szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztőnek megadóztatásáról szóló 1888: XXIV. t. cz. 1. §-a, melynek magasabb tételét már az 1888: XX. t. cz. léptette életbe. A szesz kivitelénél engedélyezett jutalomról és adóvisszatérítésről v. ö. 1888: XXIV. t. cz. 8., 9. §§. V. ö. még 1894: XV. t. cz. a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztosítása tárgyában.

100 kilogramm
frt kr.

85. sz. (Sajt) vámja 10 frt helyett lesz ... 20 —

91. sz. (Örlött kákaó, kákaótészta; csokoládé, csokoládépótló és csokoládégyártmányok) vámja 50 frt helyett lesz ... 60 —

A XVII. osztályban (Ásványok):

103*b)* sz. (Földnemek és ásványi anyagok, égetve, iszapolva vagy őrölve) következő alosztályokra osztatik:

1. Festékföld ... 1 —
2. Másfélék ... vámmentes

A XIX. osztályban (Festő- és cserzőanyagok):

109. sz. szövege következőleg módosittatik:

109. Festőfa:

a) tuskókban ... vámmentes

b) felaprózva (azaz ráspolyozva, őrölve, szétvagdalva) ... 1 —

c) felaprózva erjesztett (fermentált) ... 2 —

A XX. osztályban (Mézgák és gyanták):

116. sz. (Asfaltmastix, asfaltbitumen) vámja 1 frt helyett lesz ... 1 50

118. sz. (Kopálgyanta, damárgyanta stb.) szövegéből e szavak: «limoni- (czitrom-) lé» töröltetnek.(1)

A XXI. osztály (Ásványolaj, továbbá barnaszén- és palakő-) kátrány szövege következőleg módosittatik:

119. sz. nyers állapotban (a 120. sz. alatt megnevezettek kivételével) vagy destillátióval kapcsolatos előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható:

a) nehéz, melynek sűrűsége 12 Réaumur hőfok mellett 830 foknál (a tiszta viz sűrűségének 830 ezred részénél) nagyobb; tiszta súlya szerint ... 2 —

b) könnyű, 830 és annál kisebb fokú; tiszta súly szerint ... 2 40

120. sz. nyers állapotban, destillátióval kapcsolatos előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra használható; tiszta súly szerint ... 10 —

121. sz. finomitott vagy félig finomitott:

a) nehéz, melynek sűrűsége 880°-nál nagyobb, sötét, úgyszintén az ásványolaj finomitás vagy tisztitásnál visszamaradt üledék; tiszta súly szerint ... 3 —

b) nehéz, melynek sűrűsége 880°-nál nagyobb, sárga és vörösses sárga, továbbá kenőolajok, állati vagy növényi olajokkal vagy zsiradékkal vegyitve is; tiszta súly szerint ... 5 —

c) könnyű, 880 és annál kisebb fokú; tiszta súly szerint ... 10 —

Jegyzetek. 1. A fogyasztási adó a 120 és 121*c.* alatt kitett vámdijakban benfoglaltatik. Ezen fogyasztási adó a magyar korona országainak területén (a fiumei vámkülzet kivételével) finomitás (tisztitás) utján előállitott azon ásványolajokra is kiterjed, melyeknek sűrűsége 12 R. hőfok mellett 870°-nál nagyobb, de a 880°-ot meg nem haladja.(2)

---

(1) E tarifaszám után jegyzetet iktatott be az 1891: XVIII. t. cz. 3. §. 7. p.

(2) A fogyasztási adó alá nem eső ezen ásványolajnak könnyebb ásványolajokkal vegyítése oly czélból, hogy világításra alkalmas ásványolaj állíttassék elő, tilos: 1896: XIV. t. cz. 1. §.

100 kilogramm
frt kr.

2. Nyers állapotban és előzetes finomitás vagy tisztitás nélkül világitásra nem használható román eredetü ásványolaj, melynek sűrűsége 12 Réaumur hőfok mellett 830 foknál nagyobb (119*a*) sz.), a román határon át való behozatalnál származási igazolványok, külön engedélyek és a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett, évi 200,000 métermázsát túl nem haladó mennyiségben; tiszta súly szerint ... — 68

Ezen évi maximal mennyiség az 1884. és 1885. években a magyar korona országainak területére és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokba behozott átlagos mennyiségek aránya szerint osztatik fel.

3. Ipari czélokra oldó vagy kiválasztó szerekül szánt finomitott ásványolaj, melynek sűrűsége 770 foknál kisebb, a rendeleti uton meghatározandó feltételek és ellenőrzés mellett; tiszta súly szerint 3 —

A XXII. osztály (Pamut, pamutfonalak és pamutárúk) 124—135-ig terjedő számainak szövege következőleg módosittatik:

Pamutfonalak:

		frt	kr.
124. sz. Egyes fonalak, nyers állapotban:			
	a) angol számozási mód szerint a 12. számig ...	6	—
	b) a 12. számon felül egész a 29. számig ...	8	—
	c) a 29. számon felül egész az 50 számig ...	14	—
	d) az 50. számon felül ...	16	—
124*b)* Kettős fonalak, nyers állapotban:			
	a) angol számozási mód szerint 12. számig ...	8	—
	b) a 12. számon felül egész a 29. számig ...	10	—
	c) a 29. számon felül egész a 60. számig ...	16	—
	d) a 60. számon felül ...	12	—
125. sz. Egyes vagy kettős fonalak, fehéritve vagy festve:			
	a) az angol számozási mód szerint a 12. számig ...	12	—
	b) a 12. számon felül egész a 29. számig ...	14	—
	c) a 29. számon felül egész a 50. számig ...	18	—
	d) az 50. számon felül ...	20	—
126. sz. Hármasával vagy többesével sodrott fonalak, nyers állapotban, fehéritve vagy festve ...		24	—
127. sz. A kisebb forgalom számára felszerelt fonalak; takács zsinegek czérnázott fonalakból ...		35	—

Pamutárúk:

		frt	kr.
128. sz. Közönséges, sima, azaz 50-es számú és annál durvább fonálból készült sima (vagy egyszerűen sávolyos) szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalú négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonál esik:			
	a) nyers állapotban ...	34	—
	b) fehéritve ...	45	—
	c) festve ...	55	—
	d) tarkán szőve, szinnyomatosan ...	70	—

129. sz. Közönséges, mustrás, azaz 50-es számú s annál durvább

	100 kilogramm frt	kr.
fonálból készült mustrás szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalú négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonál esik:		
a) nyers állapotban	45	—
b) fehéritve	55	—
c) festve	65	—
d) tarkán szőve, szinnyomatosan	80	—
130. sz. Közönséges sűrű, azaz 50-es számú s annál durvább fonálból készült szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalú négyszögre 38 fonálnál több esik:		
a) nyers állapotban	55	—
b) fehéritve	65	—
c) festve	75	—
d) tarkán szöve, szinnyomatosan	90	—
131. sz. Finom, azaz 50-es számnál finomabb, de a 100-as számnál bezárólag nem finomabb fonálból készült szövetek:		
a) nyers állapotban	80	—
b) fehéritve, festve, tarkán szőve vagy szinnyomatosan	120	—
132. sz. Legfinomabb, vagyis 100-as számnál finomabb fonálból készült szövetek; tüll (bobinet, petinet és az efféle függöny-kelmék és butor-hálók); fémszálakkal vegyes árúk	160	—
Jegyzet. A Bobinet-féle hálószerű keményitett szövetek	55	—
133. sz. Himzett szövetek; csipkék	300	—
134. sz. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal); szalag-, paszománt-, gombkötő- és kötöttárúk	90	—
135. sz. Pamutbelek; hevederek, géphajtószíjak, tömlők; durva hálók és kötelek	24	—
A XXIII. osztály (Len, kender, juta, stb.) következőleg módosittatik:		
137*c*. sz. (Fonalak, lenből és kenderből; külön meg nem nevezett fonalak: czérnázva) vámja 12 frt helyett lesz	18	—
137*d*. szövege következőképen módosittatik:		
A kisebb forgalom számára kiszerelt lenfonal:		
1. egyes fonalak	18	—
2. czérnázva	35	—
137. sz.-hoz tartozó jegyzet töröltetik.		
139. sz. (Szürke csomagoló vászon, stb. változatlan szöveggel) vámja 2 frt helyett lesz	6	—
139. számhoz tartozó jegyzet következőleg módosittatik:		

Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok szürke csomagoló vászonból, melyek gabonával való megtöltés végett hozatnak be és két hó lefolyása alatt megtöltve ismét kivitetnek, a rendeleti uton megállapitandó föltételek és ellenőrzés mellett vámmentesek.

A 142. sz. szövege következőleg módosittatik:

Mustrás lenárúk, melyeknél 5 milliméterre legfeljebb 20 láncz-fonál esik:

	100 kilogramm frt	kr.
a) nyers állapotban ...	40	—
b) fehéritve, festve, tarkán szőve, vagy szinnyomatosan ...	80	—
c) mindennemü damaszt, nyers állapotban is ...	80	—
146. sz. (Csipkék, szegélycsipkék; himzett szövetek) vámja 200 frt helyett lesz ...	300	—

A 148. számhoz tartozó jegyzet következőleg módosittatik:

Jegyzet. Használatban volt jegyes zsákok jutából, melyek gabonával való megtöltés végett hozatnak be és két hó lefolyása alatt megtöltve ismét kivitetnek, a rendeleti uton megállapitandó föltételek és ellenőrzés mellett vámmentesek.

A 151. sz. (Kötélverő árúk) *a)* (Kötelek, alattságok, fehéritve, kátrányozva is) vámja 3 frt helyett lesz ...	5	—
b) (Minden más kötélverőárú stb.) vámja 12 frt helyett lesz ...	18	—

A 151*a)* sz. után a következő jegyzet veendő fel:

Jegyzet. Kókusz- és hasonnemű rostok zsinegszerüen összesodorva (kókuszfonalak és efféLék), gyékények vagy hasonlók készitésére, külön engedély alapján és a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett ... vámmentes.

A XXIV. osztály (Gyapjú, gyapjúfonál és gyapjúárú) következőleg módosittatik:

A 154. sz. szövege következőleg módosittatik:

154. Gyapjúfonalak (gyapjúból vagy egyéb állati szőrökből) és vigognefonalak:

a) Egyes vagy kettős fonalak durva állati szőrökből (marhaszőr s efféLék) a metricus számozási mód szerint az 5 számig bezárólag, nyers állapotban ...	8	—
b) Egyes vagy kettős Mohair, Alpacca (mottled alpacca is) és Genappes fonalak; egyes vagy kettős kemény fényes fonal gyapjúból (weftfonal), a metricus számozási mód szerint a 30. számon felül; mindezek nyers állapotban, ha e czélra külön felhatalmazott vámhivatalokon át hozatnak be ...	1	50
c) Külön meg nem nevezett egyes fonalak, nyers állapotban:		
1. a metricus számozási mód szerint a 45. számig ...	8	—
2. a 45-ös számon felül ...	12	—
d) Külön meg nem nevezett kettős vagy többesével sodrott fonalak, nyers állapotban:		
1. a metricus számozási mód szerint a 45. számig ...	12	—
2. a 45-ös számon felül ...	14	—
e) Külön meg nem nevezett egyes fonalak, fehéritve, festve, szinnyomatosan:		
1. a metricus számozási mód szerint a 45-ös számig ...	12	—
2. a 45-ös számon felül ...	16	—
f) Külön meg nem nevezett kettős vagy többesével sodrott fonalak, fehéritve, festve, szinnyomatosan:		
1. a metricus számozási mód szerint a 45-ös számig ...	16	—
2. a 45-ös számon felül ...	20	—

	100 kilogramm frt	kr.
1 *Jegyzet* a 154. *e)* és *f)* számhoz. Festett gyapjuból való melirozott egyes és kettős fonalak	12	—
2. *Jegyzet* a 154. *f)* számhoz. Szőnyeghez való lánczfonál, szinnyomatosan, külön engedély alapján és a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzes mellett	12	—
A 156*b*. sz. (Lábszőnyegek, másfélék, szinnyomatosan is) vámja 40 frt helyett lesz	50	—
A 158. sz. (Külön meg nem nevezett gyapjúárúk) *b)* pontja után felvétetik:		
c) négyszögméterenkint 200 gramm vagy ennél kisebb súlyúak, szinnyomatosan is	110	—
A 159. és 160. számok szövege következőleg módosittatik:		
159. sz. Bársony és bársonyszerű szövetek (felmetszett vagy metszetlen bolyhokkal); szalag-, paszománt-, gombkötő és kötöttárúk	100	—
160. sz. Szinnyomatos gyapjúszövetek (a 156. *b)*, 158. *c)* és 159. számok alatt megnevezettek kivételével.)	80	—
A 161. sz. (Sálok stb. változatlan szöveggel) vámja 150 frt helyett lesz	200	—
A 162*b*. sz. (Nemez és nemezárúk, mindkettő szinnyomat nélkül) vámja 40 frt helyett lesz	50	—
A XXV. oszt. (Selyem és selyemárúk) következőleg módosittatik:		
A 165. sz. *b)* (Selyem [motollált vagy sodrott], czérnázva is, fehéritve stb. változatlan szöveggel) és a 166. sz. *b)* (floretselyem [fonott selyemhulladék], czérnázva is, festve stb. változatlan szöveggel) vámja 22 frt helyett lesz	50	—
A 167. számhoz tartozó jegyzet következőleg módosittatik:		

Jegyzet. Lágy fésüs fonál, nyers állapotban, melyen egy sodratlan selyemszál fut végig, a 154. sz. szerint, mint külön meg nem nevezett gyapjúfonál vámozandó.

A 168., 169. és 170. számok szövege következőleg módosittatik:		
Selyemárúk:		
168. sz. Himzett vagy fémszálakkal vegyes selyemárúk; tüll, gaze; csipkék (csipke-kendők); boritásárúk selyem vagy félselyem zsinórból, tincsekből, zseniliából és ezekhez hasonló kész paszomántárúk	500	—
169. sz. Selyemárúk, azaz tiszta selyemből vagy floret-selyemből készült árúk:		
a) gombkötő- és paszomántárúk	400	—
b) másféle selyemárúk	500	—
170. sz. Félselyemárúk, azaz a 168. sz. alatt meg nem nevezett mindennemű árúk, melyekben egyéb szövő-anyagokon kivül selyem- vagy floretselyem is van és pedig:		
a) bársony és bársonyszalagok	400	—
b) másféle félselyemárúk	250	—

A XXVI. osztály (Ruházatok, stb.) következőleg módosittatik:

100 kilogramm frt kr.

171. sz. (Mesterséges virágok stb. változatlan szöveggel) vámja 170 frt helyett lesz ... 450 —
172. sz. (Mesterséges virágrészek) vámja 70 frt helyett lesz ... 200 —
176. sz. szövege következőleg módosittatik:
Külön meg nem nevezett ruházatok, fehérnemű és pipereárúk, főalkatrészük szerint (ilyennek női ruházatoknál és pipereárúknál a legmagasabb vám alá eső alkatrész tekintendő), fizetnek vámot, mely azonban még 40%-kal megtoldatik.
A XXVII. osztályban (Kefekötő- és szitakötő-árúk) a 177. sz. változatlan szövege végére felveendő: «és pedig»:
a) Seprők rizsszalmából, piassavából vagy más növényi anyagokból ... 4 —
b) másfélék ... 15 —
A 178. sz. szövegéből ezen szavak: a «261. sz. *a)* alatt megemlitett» törlendők, s a vám 4 frt helyett lesz ... 15 —
A 179. sz. (Külön meg nem nevezett kefekötő- és szitakötő-árúk, stb. változatlan szöveggel) vámja 15 frt helyett lesz ... 30 —
A XXIX. osztály (Papiros és papirosárúk) következőleg módosittatik:
186: sz. (Szürke itatós-papiros, simitatlan csomagoló papiros stb.) vámja 1 frt helyett lesz ... 3 —
192. sz. két alosztályra osztatik és pedig:
a) a mostani szöveg a «papirostapéták» elhagyásával ... 15 —
b) papiros-tapéták ... 25 —
193. sz. *a)* (Formásművek kőpapiros-pépből, asphaltból vagy hasonló anyagokból: mázolatlanul stb. változatlan szöveggel), vámja 2 frt helyett lesz ... 5 —
A XXX. osztály (Kaucsuk és guttapercha, stb.) következőleg módosittatik:
200. sz. (Mindennemű tömlők és géphajtószijak, stb. változatlan szöveggel), vámja 12 frt helyett lesz ... 20 —
203. sz. (Árúk lágy kaucsukból, stb. változatlan szöveggel) vámja 20 frt helyett lesz ... 30 —
203. sz. után felveendő:
Jegyzet. Lemezek és szeletek (szalagok) lágy, nem vulkanizált kaucsukból ... 10 —
A 204. számhoz tartozó jegyzet szövegéből e szavak: «és nyomtató kaucsukkendők kelmenyomtató műhelyek» töröltetnek.
A 206. sz.-hoz tartozó jegyzet töröltetik.
207. sz. (Árúk keményitett kaucsukból) vámja 30 frt helyett lesz ... 50 —
A XXXI. osztály (Viaszkos vászon és viaszkos tafota) következőleg módosittatik:
208. sz. (Durva viaszos vászon, stb. változatlan szöveggel), vámja 2 frt helyett lesz ... 6 —
209. sz. Szövege következőleg módosittatik:
Kocsitakarók durva kelméből, olajjal, kátránynyal vagy zsirkeverékkel bevonva vagy áztatva ... 20 —

	100 kilogramm frt	kr.
210. sz. (Vastag padozat-takarók, stb. változatlan szöveggel), vámja 10 frt helyett lesz	20	—
211. sz. Szövege a következőleg módosittatik:		
Külön meg nem nevezett viaszos vászon, viaszos mousselin és ugynevezett könyvkötő vászon	30	—
212. sz. (Viaszos tafota) vámja 26 frt helyett lesz	30	—
A XXXII. osztályban (Bőr és bőrárúk) a 219. sz. végére felveendő: «sebészeti kötések és hasonlók».		
A XXXIII. osztályban (Szűcsárúk) a 221. sz. *a)* (Kész szűcsárúk, közönséges bőrökből) vámja 40 frt helyett lesz	80	—
A XXXIV. osztályban (Fa- és csontárúk) a következő vámtételek módosittatnak:		
222. sz. (Legközönségesebb faárúk, stb.):		
a) (nem festve, stb.) vámja 1 frt helyett lesz	1	50
c) (festve, páczolva, stb.) vámja 3 frt helyett lesz	5	—
A 222. sz. szövegéből törlendők ezen szavak: «durva kosárkötőárúk (pl. málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és effélék).»		
223. sz. (Fabutor és butorrészek):		
a) (finomak, nyers állapotban) vámja 3 frt helyett lesz	5	—
b) (festve, páczolva stb.) vámja 3 frt helyett lesz	5	—
d) (párnázott, bevont butor) vámja 20 frt helyett lesz	30	—
A 225. sz. szövege következőleg módosittatik:		
a) Finoman kirakott famunkák (boule-munkák, intarsiák); izekre osztott mérővesszők	30	—
225*b)*. sz. Kosárkötőárúk:		
a) durvák (pl. durva málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és effélék)	5	—
b) finomak, a mennyiben az apró árúk közé nem tartoznak	50	—
A 229. sz. *a)* (Játékszer fából durva, stb.) vámja 1 frt helyett lesz	5	—
A 230: sz. *b)* (Külön meg nem nevezett csontárúk) vámja 20 frt helyett lesz	50	—
A 230: sz. *b)* után következő jegyzet vétetik fel:		
Jegyzet. További feldolgozásra előkészitett darabok csontból, szaruból és effélékből, valamint a 310. számban felemlitett egyéb anyagokból	20	—
A XXXV. osztályban (Üveg és üvegárúk):		
a 239. sz (Zsebórákra való üveg, stb. változatlan szöveggel) vámja 50 frt helyett lesz	75	—
A XXXVI. osztályban (Kőárúk, azaz árúk kövekből, stb.):		
a 244., 245. és 246. számok szövege következőleg módosittatik:		
244. sz. Vágott, de nem csiszolt kőtáblák, a palatáblák és nyomdakövek kivételével	1	50
244*b*. sz. Külön meg nem nevezett munkák, alabastrom, márvány, porphyr, granit, sienyt és hasonló kemény kövekből:		
a) durva kőfaragó- munkák (azaz ajtó- és ablaktokok, oszlo-		

100 kilogramm
frt kr.

pok, oszloprészek, csatornák, csövek, vályuk, stb.) egyszerűek, csiszolatlan állapotban ... 1 50
b) másféle nem csiszolt árúk ... 3 —
c) csiszolva, ugyszintén csiszolt táblák ... 7 50

244*c*. sz. Külön meg nem nevezett munkák, más mint az előbb megnevezett kövekből:
a) durva kőfaragómunkák, egyszerüek, csiszolatlan állapotban — 50
b) másféle nem csiszolt árúk ... 1 50
c) csiszolva, ugyszintén csiszolt táblák ... 3 —

A 224*b*. és *c*. számok *b)* és *c)* pontjai alatt megnevezett munkák fényezetlen vagy fénymázatlan fával és vassal kapcsolatban is.

245. sz. Palakő:
a) táblákban, csak vágva ... — 75
b) födélpala és más palatáblák ... 1 —
c) tovább megmunkálva, azaz csiszolva, feketitve, vonalozva, nyers fából való keretekben is ... 3 —

245*b*. sz. *a)* cement ... — 50
b) a *c)* alatt meg nem nevezett cementárúk ... 1 50
c) cementárúk, csiszolva, mázolva vagy fénymázozva ... 3 —

A 245*b*. szám *b)* és *c)* pontjai alatt felsorolt áruk fényezetlen és fénymázolatlan fával és vassal kapcsolatban is.

245*c*. sz. Asbestárúk:
a) Asbestpapiros és asbestpapiroslemez, formázatlan ... 5 —
b) efférlék formázva, lyukgatva is ... 12 —
c) asbestfonadékok, más fonóanyagokkal, vagy nemtelen fémből való dróttal kapcsolatban is ... 12 —
d) asbestszövetek, más fonóanyagokkal kapcsolatban is ... 20 —
e) másféle asbestárúk, más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben az apróárúk közé nem tartoznak ... 30 —

246. sz. Próbakövek, köszörülő- és fenkövek, más anyagokkal való kapcsolat nélkül; malomkövek vasabroncsokkal vagy fémburokkal is; nyomdakövek ... — 50

246*b*. sz. Mesterségesen festett földek és kövek, szépitett festékföldek is; természetes tisztitó, köszörülő, csiszoló és más efféle anyagok a kisebb forgalom számára kiszerelve ... 5 —

A XXXVII. osztályban (Agyagárúk) a 249-től 253-ig terjedő tarifaszámok szövege következőleg módosittatik:

249. sz. Közönséges téglák, cserépzsindelyek és agyagcsövek, máz nélkül ... vámmentes

249*b*). sz. Mázos téglák és fedélcserepek, hornyolt fedélcserepek — — 50

250. sz. Külön meg nem nevezett chamotteárúk:
a) közönséges alakú téglák, darabonként 5 kilogrammnál nem nagyobb súlyúak ... — 50
b) másfélék ... 1 —

251. sz. Kövezet-anyag és csövek közönséges kőanyagból, ugyszintén mázas agyagcsövek ... 1 —

251*b*. sz. Retorták, olvasztó tégelyek, gyári czélokra szükséges edények (grafitból, tűzálló agyagból vagy közönséges kőanyagból) ... 1 —

	100 kilogramm frt	kr.
252. sz. Közönséges cserépedények :		
a) közönséges kőanyagból, fekete grafitedény	1	—
b) közönséges vagy zsugorodott agyagból	—	50
Jegyzet. A 249. egész 252. sz. a felsorolt árúk mázolatlan vagy fényezetlen fával vagy vassal kapcsolatban is	2	—
253. sz. Épületekhez való diszitmények (a terracottából valók is), mázzal vagy a nélkül; közönséges kályhák és kályharészek; fal- és padlótáblák	3	—
A XXXVIII. osztály (Vas és vasárúk) következőleg módosittatik:		
A 257. számhoz tartozó 1. számú jegyzet töröltetik.		
A 261. sz. a következő alosztályokra osztatik:		
261. sz. Vaspléh és vaslemezek:		
a) egy milliméter vagy ennél nagyobb vastagságu	4	—
b) egy mm.-nél vékonyabb egész 0·4 mm.-ig	5	—
c) 0·4 mm.-nél vékonyabb	6	—
d) vaspléh és vaslemezek kikészitve (dressirozva):		
1. 0·4 mm. vagy ennél nagyobb vastagságu	6	—
2. 0·4 mm.-nél vékonyabb	7	—
e) firniszelt, rezezett, ónozott, czinkezett, ólmozott, nikkelezett; csiszolt vaspléh és vaslemezek:		
1. 0·4 mm. és ennél nagyobb vastagságú	8	—
2. 0·4 mm.-nél vékonyabb	10	—
f) mintázott, habos (moirirozott), fénymázozott	12	—
261*b*. sz. Drót:		
a) 1·5 mm. és ennél nagyobb vastagságu	4	—
b) 1·5 mm.-nél vékonyabb egészen 0·5 mm.-ig	5	—
c) 0·5 mm.-nél vékonyabb	6	—
d) firniszelt, rezezett, ónozott, czinkezett, ólmozott, nikkelezett	8	—
262. sz. *b)* (Durva vasöntvény) szövege következőleg módosittatik:		
Surolva, vagy durván mázolva; fúrva vagy egyes kevés helyeken leköszörülve, esztergályozva vagy gyalulva; és a 270. sz. alá nem tartozó diszitett nyersöntvény	4	—
A 264. sz. következőleg módosittatik:		
Kovácsolt vasból való csövek, kapcsoló részek is; kaszák, sarlók, fával kapcsolatban is; szögek (a patkószögek és cseglyék kivételével); drótszögek	6	50
A 265. sz. szövege következőleg módosittatik:		
Lyukgatott, vagy mélyitett fekete vas pléh és vaslemezek; külön meg nem nevezett árúk fekete vaspléhből	6	—
265*b)* sz. Kovácsolt üstök (gőzkazánok is)	8	50
265*c)* sz. Külön meg nem nevezett pléhárúk, rezezve, ónozva, czinkezve, ólmozva, finoman mázolva	15	—
A 267. sz. következőleg módosittatik:		

Pántok (sarkazatok, zárak, reteszek, s effélék): kocsirugók; széna- és trágyavillák darabonkint legalább 2 kg. súlyúak; ka-

	100 kilogramm frt	kr.
pák, lapátok; mindezek érdesen, surolva, vagy csupán egyes kevés helyeken leköszörülve, fával kapcsolatban is	7	—
268. sz. következőleg módosittatik:		
Drótkötelek, drótkefék, szitafenekek; durva drótárúk; mindezek a 261*b*. sz. *a)* pontja alatt megnevezett drótból	8	—
A 269. egész 272. terjedő számok szövege következőleg módosittatik:		
269. sz. Nyers fűrészek; 25 centiméteres vagy ennél hosszabb vágott felületü reszelők és ráspolyok; furók, kalapácsok fejszék, harapófogók és effélék: csavarmetszők; széna- és trágyavillák, a mennyiben a 267. sz. alá nem tartoznak; mérlegek és mérlegrészek; lakatok, kulcsok és egyéb záralkatrészek; patkószögek, cseglyék; srófok, legalább 5 mm. vastagságban; mindezek, a mennyiben magasabb vám alá nem esnek, fával kapcsolatban is	10	—
269*b*. sz. Kidolgozott fűrészek: 25 centiméternél rövidebb vágott felületü reszelők és ráspolyok; gyaluvasak és vésők, árak; durva kések és ollók ipari (gépekhez is) és mezőgazdasági használatra; mindennemű kész szerszámok darabonkint 500 gr.-nál kisebb súlyúak; srófok 5 mm.-nél vékonyabbak: mindezen árúk más anyagokkal kapcsolatban is, a mennyiben a 271. sz. alá vagy a magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém-, vagy apróárúk közé nem tartoznak	20	—
270. sz. Finom vas- és aczélárúk:		
Műöntvény és könnyű öntött diszitmények; nyers, meg nem munkált (csupán öntött, préselt, kovácsolt) késműárú-alkatrészek; külön meg nem nevezett drótárúk, aczélhúrok is; árúk más anyagokkal kapcsolatban; mindezek a mennyiben a 271. vagy 272. sz. alá, vagy magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém-, vagy apróárúk közé nem tartoznak	15	—
271. sz. Csiszolt, fénymázozott, nikkelezett, zománczozott árúk (a 262. sz. *c*) pontja alá tartozó zománczozott durva vasöntvény kivételével); fegyverek (a kézi tűzfegyverek kivételével) és fegyverrészek; fonállal körülfont drót; takácsbordák és bordafogak; mindennemü gyaratolók; gyermekjátékszer; korcsolyák; párnázott, bevont, vagy finoman diszitett vasbútorok	25	—
272. sz. Késművesárúk; kézi lőfegyverek; irótollak; rugók (az óra-, kocsi- és bútorrugók kivételével); gombostűk, horgoló- és kötőtűk, fűzőtűk, kapcsok, csatok, gombok, halászhorgok, gyüszük és efféle kisebb használati tárgyak; varrótűk 5 cm. vagy annál hoszszabbak	50	—
272*b*. sz. Varrótűk 5. cm. rövidebbek .... ·	100	—
A 271. és 272. sz. alá eső árúk, a mennyiben magasabb vámú kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apróárúk közé nem tartoznak.		
A XXXIX. osztály (Nemtelen fémek és az ezekből való árúk) következőleg módosittatik:		
273. sz. (Ólom és ólomkeverékek) *a*) pontjának (nyers állapotban, ócska stb. változatlan szöveggel) vámja 1 frt helyett lesz	2	—

	100 kilogramm frt	kr.
b) (öntött, stb. változatlan szöveggel) vámja 4 frt 50 kr. helyett lesz	5	—
274. sz. (Czink) *a)* pontjánál (nyers állapotban, ócska czinktöredék és czinkhulladék) a jelenlegi vámmentesség helyett, a vám lesz	1	—
A 274. sz. *b)* pontjánál (czinkrudak, czinklemezek és czinkpléhek) a vám 1 frt 50 kr. helyett lesz	3	—
c)-nél (czinkdrót stb. változatlan szöveggel) a vám 3 frt helyett lesz	5	—
A 276. sz. *e)* szövege következőleg módosittatik:		
platirozott (ezüstözött) drótok, pléhek, táblák, lemezek rézből és sárgarézből; hamis leoni (czementezett) drót, lapitva is, de tovább ki nem dolgozva	30	—
A 277. sz. (Durva ónárúk stb.) törlendő.		
A 278. sz. *a)* (Közönséges fémáruk) szövegéből a következő szavak: «főző és pároló készülékek fénymázolatlanul, csiszolatlanul» törlendők.		
A 279. sz. (Finom fémárúk) vámja 15 frt helyett lesz	20	—
A 280. sz. (Legfinomabb fémárúk) vámja 30 frt helyett lesz	50	—
Ezen tarifa-szám szövege még akként módosittatik, hogy «hasonló keverékekből» szavak után felveendő «aluminiumból vagy nikkelből; gyermekjátékszerek, tűk, csatok, kapcsok, gombok, gyüszük s efféle kisebb használati tárgyak» a szöveg végére pedig felveendő még «bronzpor».		
A 281. sz. (Finom drótszövetek stb.) vámja 30 frt helyett lesz	50	—
A XL. osztály a következőleg módosittatik:		
«Gépek, készülékek és ezek alkatrészei, fából, vasból vagy nemtelen fémekből.»		
282. sz. Gőzmozdonyok, lokomobilok, szerkocsik	8	50
283. sz. Varró- és kötőgépek:		
a) állványok, szétszedve is	8	50
b) gépfejek; ezek kész alkatrészei (a tűk kivételével)	30	—
c) gépfej-alkatrészek; teljesen el nem készitve, nyers öntvényből is: varró- és kötőgépek állványnyal	20	—
284. sz. Fonó-anyagokat előmunkáló és feldolgozó gépek; fonógépek; czérnázógépek:		
a) pamut- vagy gyapjuból való hulladékfonál vagy posztófonál fonására	4	25
b) minden másféle fonásra	3	—
284*b*. Szövőszékek (csipkék készitésére is); továbbá szövéshez való segédgépek; szövő-kötö-gépek; kelmenyomtató-henger-gépek; himzőgépek; gyaratoló-készitő-gépek; gőzekék	4	25
Mindezek (284. és 284*b*) teljes (habár szétszedett) állapotban.		
284*c)* Pároló- és hütő-készülékek szesz-, sörfőződék és hasonlók számára	10	—
284*d)* Cséplőgépek	7	—
285. sz. Külön meg nem nevezett gépek és készülékek fából (azaz a melyeknél 75% vagy több a fa)	5	—

	100 kilogramm frt	kr.
286. sz. Külön meg nem nevezett gépek és készülékek nemtelen fémekből (azaz a melyeknél 50%-nál több a nemtelen fém)	15	—
287. sz. Másféle külön meg nem nevezett gépek és készülékek	8	50

A 2. jegyzet következőleg fog hangzani:

Gépek és készülékek és ezeknek alkatrészei, más anyagokkal kapcsolatban is stb. mint az eddigi szöveg.

A 3. jegyzet szövege a következő lesz:

Gép- és készülék-alkatrész gyanánt oly, a vámtarifában külön meg nem nevezett tárgyak vámozandók, melyek a gépek vagy készülékek összeállitásán kivül más használatra nem alkalmasak.

Gépek vagy készülékek egyes külön meg nem nevezett alkatrészei, a melyek minőségük szerint a 262. sz. *a)* vagy *b)*, illetőleg a 263. sz. *a)* vagy *b)* pontja alá tartoznak, ezen tarifaszámok szerint vámozandók — a mennyiben egyátalában megmunkálva nincsenek vagy esztergályozás, gyalulás vagy ráspolyozás által további megmunkálást igényelnek a végből, hogy gépek vagy készülékek alkotásához alkalmasakká váljanak. — Szétszedett állapotban a vámterületbe érkező kész gépek vagy készülékek ezen kedvezményben nem részesülnek.

Gyaratoló boritékok a 271. sz. szerint mindenkor külön vámozandók.

A 4-ik jegyzet törlendő.

A XLI. osztály (Kocsik és hajók) következőleg módosittatik:

291. sz. (Teherszállitó kocsik) vámja 5 frt helyett lesz	7	—
292. sz. (Párnázatlan személyszállitó kocsik) vámja 6 frt 50 kr. helyett lesz	8	—
295. sz. Hajók vasból vagy más nemtelen fémekből; gőzhajók:		
a) tengeri hajók tonnateherképessége	5	—
b) másfélék a fémsúly 100 kilogrammja	6	—

A XLIII. osztály (Mű- és hangszerek, órák, apróárúk) következőleg módosittatik:

A 299. sz. (Közhasznú műszerek) *a)* pontja (optikai műszerek stb. változatlan szöveggel) vámja 125 frt helyett lesz	200	—
A 300. sz. (Hangszerek) két alosztályra osztatik:		
a) zongorák, pianinok, harmoniumok és hasonló billentyűs hangszerek (a templomi orgonák kivételével)	40	—
b) másfélék	10	—
A 304. sz. szövege következőleg módosittatik:		
órarészek	50	—
A 305. sz. (Külön meg nem nevezett órák, stb. változatlan szöveggel) vámja 50 frt helyett lesz	100	—

A 307. sz. (Arany- és ezüstmunkák, stb.) szövegének végére felveendő: «valódian aranyozott vagy ezüstözött leoni fonadékokból vagy drótból készült árúk» és ezen szavak: «és ezüst-füst» a 308. sz. szövegéből törlendők. s ennek folytán a 308. sz. szövege következő lesz:

308. sz. Igazi aranyfüst; drót és pléh valódi nemes fémekből	200	—

	100 kilogramm frt kr.
309. sz. szövege következőleg módosittatik:	
Külön meg nem nevezett árúk, valódian aranyozott vagy ezüstözött vagy aranynyal vagy ezüsttel kirakott nemtelen fémekből; valódian aranyozott vagy ezüstözött leoni drótok vagy fonadékok; árúk féldrágakövekből foglalva is; hamis gyöngyök, mesterséges fogak, parókásmunkák; hamis leoni fonadékokból vagy drótból készült árúk; szinházi látcsövek és távcsövek üveg nélkül, szemüvegek foglalatai	100 —
A 313. számból ezen szavak: «Szinházi látcsövek és távcsövek üveg nélkül, szemüvegek foglalatai» törlendők.	
A 314. sz. szövege következőleg módosittatik:	
Hamis leoni fonadékok; igazi ezüstfüst; hamis aranyfüst és ezüstfüst	50 —
316. sz. szövege a következő lesz:	
Nap és esernyők:	darabonkint
a) selyemből vagy félselyemből	— 70
b) egyéb kelméből	— 30
c) diszitve (csokrokkal, himzéssel, fodrokkal stb.)	1 —

A XLV. osztály (Vegyészeti segéd anyagok) következőleg módosittatik:

318. sz. szövege végére felveendő: «phosphor és phosphorsav».

A 319. sz. *a)* szövege végére felveendő: «chlorkalium (sósavas kali)»; ezen szavak, valamint «vasgálicz» a 319. sz. *b)* szövegéből törlendők.

A 319. sz. *b)* után következő jegyzet, a 319. sz. *a)* után iktatandó s bevezető szavai ekként módosulnak:

Jegyzet. Trágyasó-félék, a mennyiben azok behozatala stb. változatlan szöveggel.

A 320. sz. szövegéből «kénsav» törlendő; ellenben annak végére felveendő: «vasgálicz».

	100 kilogramm
Uj sz. gyanánt felvétetik:	
320*b*. sz. kénsav	— 75
A 321. sz. *a)* pontjában ezen szavak után: «hamuzsir (egyszerü szénsavas káli)» felveendő: «a *c)* alatt megnevezettnek kivételével».	
A 321. sz.-hoz mint új alosztály felvétetik:	
c) hamuzsir 85°-nál nagyobb szénsavas káli tartalommal	1 50
A 322. sz. szövegéből a következő szavak törlendők: «ólomtajt»; «tisztitott borax»; «faeczetsavas mész»; «faeczetsavas timföld»; «tisztitott salétrom (kali- és natronsalétrom)».	
Mint új sz. felveendő:	
322*b*. sz. Ólomtajt; tisztitott salétrom (kali- és natronsalétrom)	2 —

A 323. sz. szövegéből a következő szavak törlendők: «ólomfehér, czinkfehér (fehér czinkoxyd), czinkhamu (szürke czinkoxyd)», továbbá «faeczetsavas ólom; ólomczukor; sárga és vörös vérlugsó; — massicot, minium; — borkősav: ónhamu; ónsó (ón-

100 kilogramm frt kr.

chlorür) és egyéb ónkészitmények»; ellenben a végére felveendő «tisztitott borax».

A 324. sz. szövege következőleg módosittatik:

Maró káli (kautisztikus kali, kalihydrat); maró natron (kausztikus szóda, natronhydrat); kénessavas és alkénessavas mész; nyers mangansavas és hypermangansavas kali és natron; kénessavas és alkénessavas natron; sóskasav (czukorsav); sóskasavas kali (sóskasó); kénsavas magnesia; ólomfehér, czinkfehér (fehér czinkoxyd), czinkhamu (szürke czinkoxyd); minium és massicot; mesterséges agyagföld (agyagföld hydrat) ...... 4 —

324*b)* sz. Faeczetsavas ólom; ólomczukor; faeczetsavas mész; faeczetsavas timföld; sárga és vörös chromsavas kali és natron; sárga és vörös vérlugsó; ónhamu: ónsó (ónchlorür) és egyéb ónkészitmények ...... 6 —

A XLVI. osztály (Vegyészeti árúk stb.) következőleg módosittatik:

A 325. sz. szövege következőleg módosittatik:

325. sz. Korom, szénpor és szenes feketitő (a szemmé tört csont szén kivételével) 1 50

325*b*. sz. Elkészitett nyomdafestékek (feketitők); csizmamáz ...... 5 —

A 326. sz. (Mindenféle enyv, stb.) vámja 1 frt 50 kr. helyett lesz ...... 6 —

A 327. sz. (Keményitő mézga stb.) vámja 1 frt 50 kr. helyett lesz ...... 3 —

A 328. sz.-hoz tartozó jegyzet töröltetik.

A 329. sz. szövege következőleg módosittatik:

Tiszta, szilárd és folyékony carbolsav; kénesőkészitmények (czinober is); mindennemü élesztő a borseprő és sajtolt élesztő kivételével; tejczukor ...... 10 —

329*b*. sz. Sajtolt élesztő ...... 20 —

Jegyzet. Ezen vámdij magában foglalja a sajtolt élesztőnek a szesztermeléssel együtt való készitése után járó szeszadópótlékát.

A 333. sz. szövege következőleg módosittatik:

Tus; rajzszén, rajzkréta; fekete és szines czeruza foglalva, vagy nem foglalva; mindennemü festékek hólyagokban, tokokban, kagylókban, tészta alakban és szekrényekben; æther, collodium, chloroform; konczentrált eczetsav ...... 24 —

A 334. sz. *a)* (Olaj-firnisz stb. hordókban) vámja 3 frt helyett lesz 5 —

A 337. sz. (Illatszerek stb. változatlan szöveggel) vámja 50 frt helyett lesz ...... 75 —

A XLVII. osztályban (Gyertya és szappan) a 340. sz. (Viaszgyertyák stb.) vámja 10 frt helyett lesz ...... 25 —

A XLVIII. osztályban (Gyujtószerek):

A 343. sz. (Közönséges gyujtószerek stb. változatlan szöveggel), vámja 1 frt 50 kr. helyett lesz ...... 7 —

A 344. sz. (Tüzijáték-készitmények, stb.) vámja 10 frt helyett lesz 24 —

III. CZIKK.

A kormány felhatalmaztatik, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok kormányával egyetértőleg az aprószőlő vámját rendeleti uton 100 klgr.-kint 18 frtra emelje.

IV. CZIKK.

Ezen törvény az 1887. évi junius hó 1-ső napján lép életbe.

V. CZIKK.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister és a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

XXVI. TÖRVÉNY-CZIKK

az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbitásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 24-én.)

1. §. Az osztrák-magyar monarchia mindkét államát önálló jegybankok felállitása tekintetében megillető kölcsönösen elismert jog, a jelenlegi bankszabadalom lejárta után következő legközelebbi tiz évre igénybe nem vétetvén, az osztrák-magyar banknak az 1878-ik évi XXV. t. cz. 1. és 2. §-ában 1878-ik évi julius 1-től 1887-ik évi deczember 31-éig terjedő időre szabott szabadalom további tiz évre t. i. 1888. évi január hó 1-től 1897. évi deczember 31-éig terjedő időre oly módon meghosszabbittatik, hogy az osztrák-magyar banknak az idézett törvényczikk kiegészitő részét képező alapszabályai 22., 25., 27., 28., 29., 33., 38., 44., 45., 46., 47., 53., 55., 56., 60., 62., 65., 67., 68., 71., 73., 78., 82., 83., 84., 90., 91., 93., 98., 99., 100., 102., 103., 105., 106., 108., 110. és 111. czikkei, s a jelzálogbitelosztály külön alapszabályainak 11., 31., 47., 48. és 57. §-ai helyébe 1888. évi január hó 1-től kezdve az ide mellékelt s ezen törvény kiegészitő részét képező módositott czikkekben és illetőleg szakaszokban foglalt határozatok lépnek hatályba.

2. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a magyar bankpiaczok leszámitolási és kölcsön-üzlete czéljára a budapesti bankigazgatóság rendelkezésére bocsátandó pénzellátás, és a bankszabadalom ujabb meghosszabbitását czélzó netaláni kérelem benyujtásának határideje iránt, továbbá az osztrák-magyar bank szabadalmának és müködésének a megszállott tartomá-

(1) V. ö. a következő 1887: XXVII. t. czikket, továbbá az osztrák-magyar bank létesítéséről és szabadalmáról szóló 1878: XXV. t. czikket. Az osztrák-magyar közreműködéséről a közös függő adósság egy részének beváltása körül v. ö. 1894: XXIV. t. cz. V. cz.

Az 1887: XXVI. t. czikknek megfelel az 1887 máj. 21. osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 51. sz.).

Az osztrák-magyar bank szabadalma tárgyában 1897-ben új törvény alkottatott. (V. ö. az 1897. évi törvények gyüjteményét.)

nyokra (Bosznia és Herczegovinára) leendő kiterjesztése iránt az alább következő s ezen törvény kiegészitő részét képező A) és B) alatt ide mellékelt kétrendbeli egyezményt a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyministerével és az osztrák-magyar bankkal a magyar állam részéről megköthesse.

3. §. Az osztrák-magyar bank adó alá eső jövedelme (alapszabályok 92. czikke), a monarchia egyik és másik államában az alább érintendő arányban kerül az illető állam törvényei szerint adóztatás alá, még pedig a jövedelemnek a jelzáloghitel-üzletből eredő része a banknak az adóév deczember 31-én a monarchia egyik és másik államában kinnlevő jelzálogos kölcsönbeli tőkekövetelései arányában, az adóköteles jövedelemnek a bank többi üzletágaiból eredő része pedig a banknak a monarchia egyik és másik államában fennálló intézetei tiszta jövedelme arányában.

A bank birtokában levő ingatlanok hozadéka azon államban kerül megadóztatás alá, a hol az ingatlanok léteznek.

4. §. A ki jogosulatlanul bankjegyeket, vagy más, — az előmutatóra szóló — nem kamatozó oly kötelezvényeket bocsát ki, — melyek a forgalomban pénzjegyek gyanánt használhatók, — a mennyiben az nem képez az általános büntető törvények szerint sulyosabb büntetés alá eső cselekményt, — vétség miatt az általa kibocsátott értékjegyek tizszeres összegével felérő, — de legalább is kétezer forintnyi pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárás a magyar korona országaiban csupán az osztrák-magyar bank főtanácsának inditványára a budapesti, illetőleg a zágrábi első folyamodásu kir. törvényszék által indítható meg.

A fennebbi pénzbüntetés szabadságbüntetéssé nem változtatható át.

A pénzbüntetések hováforditására nézve a büntető törvények szabványai irányadók.

5. §. E törvény végrehajtásával a pénzügyminister és az igazságügyminister bizatik meg.

Módositott czikkek az osztrák-magyar bank alapszabályaihoz.

22. CZIKK.

A közgyülés minden tagjának jogában áll, a közgyülés üléseiben inditványokat tenni.

Oly inditványok felett, melyek nem közvetlenül a napirenden levő tárgyra vonatkoznak, a közgyülés azon ülésben, melyben azok beadatnak, határozatot nem hozhat.

Önálló inditványok (17. czikk), indokolással együtt, legalább 30 nappal a közgyülés illető ülése előtt adandók be irásban a kormányzóhoz.

Az esetben azonban, ha a közgyülés negyven tag kivánatára (13. czikk) hivatik egybe, ezek ebbeli kérelmökkel egyidejüleg inditványaikat is beadni tartoznak.

25. CZIKK.

A főtanács képviseli az osztrák-magyar bankot kifelé, biróság előtt és peren kivül és az alapszabályok korlátai között jogositva van mindazon intézkedésekre, melyek a közgyülésnek fentartva nincsenek.

A főtanács vezérli és ellenőrzi a bank vagyonának kezelését és annak összes üzletét. A bank szabályszerü igazgatásának ellenőrzése czéljából a főtanács tagjai az ellenőrzési teendőket a főtanács által meghatározandó üzletrendnek megfelelően, az üzletek egyes főágai szerint egymás közt felosztják.

A főtanácsnak van fentartva az egyes üzletágakra forditandó pénzeszközök meghatározása és az üzleti feltételek megállapitása; továbbá a fiókok felállitása, vagy megszüntetése tekintetében (2. czikk) a bankot megillető elhatározás, valamint a jelzáloghitel- és záloglevél-üzlet vezetése, az ez iránt fennálló külön alapszabályok szerint.

A főtanács meghatározza az általános alapelveket, kibocsátja a koronként szükségelt részletes utasitásokat az összes üzletvitelre nézve s ellenőrzi és biztositja azok megtartását (27. és 46. czikk).

A leszámitolási és kölcsönüzlet tekintetében az osztrák és a magyar bankpiaczokon ugyanazon általános szabályok érvényesek.

A főtanács minden üzletévre a maga kebeléből végrehajtó-bizottságot választ (39. czikk), ő választ a bécsi és a budapesti igazgatóság nyolcz tagja közül hat-hat tagot (44. czikk).

A főtanácsnak veto-joga van a bécsi és budapesti igazgatóságok által kinevezett, vagy hivataluk lejártával ujra meghivott birálók (censor) ellen (40. cz.)

A főtanács kinevezi a vezértitkárt, az üzletvezetőség tagjait és a bankintézeteknek s a központi szolgálat üzleti osztályainak vezető tisztviselőit. Az ő jóváhagyásának van fentartva a tisztviselők és egyéb évi fizetéssel felfogadott alkalmazottak véglegesitése (46., 47. és 49. czikk).

27. CZIKK.

A kormányzót a cs. kir. osztrák és a magyar királyi pénzügyminister közös javaslatára Ő császz. és apost. királyi Felsége nevezi ki.

A kormányzó huszezer forint évi fizetést húz a bank pénztárából és szabad lakást élvez a bécsi társulati épületben.

A kormányzó a főtanács-, a végrehajtó-bizottság és egyéb állandó bizottságok üléseiben elnököl.

Ő gyakorolja a főtanács nevében a bank vagyona kezelésének és összes üzletvitelének (25. czikk és a jelzáloghitel-osztály alapszabályainak 2. §-a) folytonos ellenőrzését mindazon esetekben, melyekben a főtanács által erre vonatkozólag még más külön intézkedések nem tétetnek.

A kormányzónak van fentartva, hogy a főtanács által megállapitott határozmányok értelmében a folyó üzletvezetést és belső igazgatást érintő tárgyak fölött döntő határozatot hozzon.

28. CZIKK.

A két alkormányzó kinevezése oly módon történik, hogy a főtanács részéről a 41. czikk határozatainak figyelembe vételével külön-külön előterjesztendő hármas kijelölés alapján az egyik alkormányzó, ki egyuttal a bécsi igazgatóság elnöke, az osztrák pénzügyminister, a másik, ki egyuttal a budapesti igazgatóság elnöke, a magyar pénzügyminister által Ő császári és apostoli királyi Felségének kinevezésre ajánltatik.

A bank alkormányzói a bank pénztárából évi müködési átalányt huznak, melynek összegét a főtanács állapitja meg.

29. CZIKK.

A kormányzó hatáskörének fentartott teendőket annak akadályoztatása esetében azon alkormányzó végzi, kit a kormányzó erre kijelöl.

Az alkormányzókat kormányzóhelyettesi minőségökben szükség esetében a főtanács által saját kebeléből kijelölendő tag fogja helyettesiteni.

33. CZIKK.

A főtanácsosok hivatalukat dijtalanul látják el.

A müködésük teljesitésénél felmerülő utiköltségekért a főtanács tagjainak a bank pénztárából megfelelő kárpótlás nyujtandó.

38. CZIKK.

A főtanács az osztrák-magyar bank czégvezetője.

Érvényes czégjegyzéshez a kormányzó, vagy egy alkormányzó és egy főtanácsbeli tag, valamint a vezértitkár, vagy helyettesének aláirása szükséges.

Ezen czégjegyzés a bankra nézve minden esetben, különösen oly esetekben is, hol a törvény külön meghatalmazást kiván, kötelező.

A főtanács levelezése mindenkor az alapszabályszerü czégjegyzéssel ellátandó.

A főtanács határozza meg, mely esetekben és mely formában kötelezhetik a bankot a bécsi üzletvezetőség (46. czikk) és a czégjegyző bankintézetek és üzletosztályok aláirásai, s ezt az illető hivatalos helyiségekben kifüggesztés utján közhirré teszi.

44. CZIKK.

Minden igazgatóság rendesen hetenkint, az elnök által meghatározandó napon gyül egybe a hatásköréhez tartozó ügyek elintézésére.

Rendkivüli gyülések a szükséghez képest az elnök vagy a kormányzó intézkedése folytán hivatnak össze.

Az igazgatóság határozatképességére öt tag jelenléte szükséges.

Az igazgatóság tanácskozásainál a határozatok a jelenlevők általános szavazattöbbségével hozatnak. Az elnök csak szavazat-egyenlőség esetén szavaz és szavazata döntő.

Az alkormányzónak az igazgatóság elnökségével járó hivatalos teendőit, az alkormányzó akadályoztatása esetén azon igazgató teljesiti, kit az alkormányzó erre kijelöl.

Ha azonban ugy az alkormányzó, mint az általa helyettesül kirendelt igazgató akadályozva van, ez esetben a kormányzó rendel ki ideiglenesen egy igazgatót az alkormányzó helyettesitésére.

45. CZIKK.

Mindegyik igazgatóság mellé a főtanács egy tisztviselőt előadóul oszt be, a ki által az igazgatóság a maga határozatait végrehajtatja.

Az igazgatóságok tárgyalási jegyzőkönyvei, továbbá azoknak a főtanácscsal és a monarchia illető államában fennálló bankintézetekkel folytatott levelezései az elnök s ennek akadályoztatása esetén, az igazgatóság egyik tagja, s az igazgatóság mellé beosztott előadó által aláirandók.

Minden tárgyalási jegyzőkönyv legfeljebb három nap alatt másolatban a főtanácsnak megküldendő.

46. CZIKK.

Az összes üzletágak fővezetése a főtanács felügyelete alatt (25. és 27. czikk) és az általa kiadandó utasitás értelmében a vezértitkár által történik.

A vezértitkár azon közeg, mely által a főtanács minden határozatát végrehajtatja és mely azoknak foganatositására első sorban felügyel. Ő bocsátja ki közvetlenül vagy az üzletvezetőség utján a főtanács által jóváhagyott szabályzatok alapján az összes e tekintetben szükséges utasitásokat és magyarázatokat a bankintézetekhez és a bank egyéb közegeihez és gyakorolja a főtanács által kiadandó szolgálati rend értelmében a fegyelmi hatalmat a bank tisztviselői és egyéb alkalmazottjai fölött (47. czikk). A vezértitkár a főtanácsnak, valamint a végrehajtó-bizottságnak minden ülésében részt vesz, de csakis tanácskozási szavazattal. Kötelességében áll a szolgálat érdekében javaslatokat terjeszteni a főtanács elé, s az ő nyilatkozatai a jegyzőkönyvekben és iratokban kitüntetendők.

A közvetlen üzletvitel czéljából a vezértitkár mellé rendelvék a vezértitkárság főtisztjei, a pénztári és számviteli kezelés feletti őrködés czéljából pedig a központi felügyelő és a főkönyvvezető, kik minden beadványt és összeállitást a vezértitkár utján terjesztenek a főtanács elé és általa veszik a főtanács határozatait is.

A jelzáloghitel-osztály üzletének közvetlen vezetésében a vezértitkárt azon titkár képviseli, ki koronkint mint a jelzáloghitel-osztály főnöke müködik.

47. CZIKK.

A bank tisztviselői és egyéb évi fizetéssel felfogadott alkalmazottjainak végleges alkalmazása a főtanácsnak van fentartva. Ez határoz szolgálati viszonyaik és élvezményeik felett és részesitheti őket jutalmakban és segélyekben.

A tisztviselők és egyéb évi fizetéssel véglegesen felfogadott alkalmazottak szolgálatfelmondása és fegyelmi elbocsátása felett a főtanács határoz.

Tisztviselők és szolgák és azoknak hátramaradt családtagjai nyugdiját, a banktársulat alkalmazottjai után maradt árvák nevelési járulékait, valamint szolgálatképtelen munkások és azok családtagjai nyugbérét a főtanács állapitja meg, az erre vonatkozó szabályok értelmében.

A nyugdij- és nyugbérszabályzat csak a közgyülés által és csakis szerzett igények csorbitása nélkül változtatható meg.

53. CZIKK.

Ha bármelyik kormánybiztos a közgyülés, a főtanács, vagy az illető igazgatóság valamely határozata ellen azon okból szólal fel, mivel azt az alapszabályokkal ellenkezőnek tartja, akkor ezen felszólalásnak felfüggesztő hatása van és az ügy, a mennyiben valamelyik igazgatóság határozatára vonatkozik, első sorban eldöntés végett a főtanács elé terjesztendő.

Ha a kormánybiztos felszólalása a közgyülés vagy a főtanács határozata ellen irányul, akkor az ügy egyelőre tárgyalás végett azon kormány elé terjesztendő, melytől a kormánybiztos megbizatását nyerte.

Ha azután a kormány és a bank között egyetértés nem jön létre, az ügyet minden további felebbezés kizárásával választott biróság dönti el, mely Bécsben ül egybe. E biróság hét tagból áll, kik közül hármat a bécsi legfőbb törvényszéknek, hármat a budapesti kir. Curia elnöke a vezetése alatt álló birói testület kebeléből egy évre nevez ki. A hetedik tagot, ki egyszersmind ezen választott biróság elnöke, ama hat tag választja. Ha a választásnál absolut többség el nem éretett, a választott biróság elnökét felváltva, egyszer a bécsi legfőbb törvényszék és egyszer a budapesti kir. Curia elnöke nevezi ki. Hogy a két legfőbb törvényszék elnöke közül ki gyakorolja először a választott biróság elnökének kinevezése iránti jogot, sorshuzás által döntendő el.

A választott biróság a főtanács előzetes meghallgatása után általános szótöbbséggel határoz. Szavazategyenlőség esetén azon nézet válik határozattá, melyhez az elnök járult.

A választott biróság semmiféle perrendtartási szabályokhoz nincs kötve, de tartozik mégis határozatainak indokait előadni.

55. CZIKK.

A bank az osztrák vagy a magyar pénzügyi kormányzat részéről beadott váltókat az alapszabályok értelmében (60. czikk) leszámitolhat, de ehhez a főtanács határozata kivántatik.

A bank továbbá az államkormány számára bizományos üzleteket végezhet.

Az ily bizományos üzletek teljesitéséből eredő követelés hónapközben egyezkedés szerint, a minden hó végével fenmaradó követelés pedig legkésőbb a következő hó 7. napjáig készpénzben kölcsönösen kiegyenlitendő.

Ezenkivül a bank más alapszabályszerü üzletbe az osztrák vagy a magyar pénzügyi kormányzattal csak annyiban bocsátkozhatik, a mennyiben az kölcsön- vagy hitelnyujtást a bank részéről nem foglal magában.

56. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank jogositva van:

a) váltókat, értékpapirokat és szelvényeket leszámitolni (60. és 61. czikk) és tovább adni;

b) kézi zálogra kölcsönt nyujtani (65. czikk);

c) letéteket megőrzés, illetőleg kezelés végett átvenni (71. czikk);

d) pénzeket elismervényre (75. czikk); továbbá

e) pénzeket, rövid lejáratu váltókat és értékpapirokat folyó számlára (giroüzletbe) átvenni (76. czikk);

f) utalványokat saját pénztáraira kiállitani (78. czikk);

g) bizományi üzleteket teljesiteni (81. czikk);

h) a banknál elzálogositható értékpapirokat és ezek szelvényeit lejárat után kifizetni;

i) vert vagy veretlen aranyat és ezüstöt, továbbá külföldi piaczokra szóló váltókat venni és eladni;

k) a jelen alapszabályok függelékét képező jelzáloghitelüzleti szabályok értelmében jelzálogos kölcsönöket záloglevelekben adni, és

l) a bank saját zálogleveleit venni és eladni.

A bank üzletéve kezdődik január 1-én és végződik deczember 31-én.(1)

60. CZIKK.

Az osztrák-magyar banknak jogában áll idegen és saját váltókat, melyek osztrák értékre szólanak és legfeljebb három hó alatt az osztrák-magyar monarchián belül fizetendők, leszámitolni.

A leszámitolandó váltóknak rendszerint három, mindenesetre azonban két, fizetésképesnek ismert kötelezettnek aláirásával kell ellátva lenniök.

Az összeg csekélysége nem képez okot a váltó visszautasitására.

A bank nem köteles a leszámitolás megtagadásának okát adni.(2)

62. CZIKK.

A leszámitolás végett benyujtott váltók vizsgálatánál egyenlő és részrehajlatlan eljárás követendő.

Ezen vizsgálat rendesen egy biráló bizottság által eszközöltetik.

Azon különös eseteket, melyekben váltók a biráló bizottság előzetes vizsgálata nélkül leszámitolhatók, a főtanács határozza meg, ily váltók azonban utólag a biráló bizottság elé terjesztendők.

A váltóbirálók a leszámitolás végett benyujtott váltók megitélésénél szigoru részrehajlatlansággal tartoznak eljárni, a biráló bizottság és a biráló testület tárgyalásait titokban tartani és hivatalba lépésük alkalmával erre nézve irásban fogadást tenni.

A biráló bizottság tagjai nem szavazhatnak saját váltóik, vagy oly czég váltói megbirálásánál, mely czégnek bármily minőségben részesei.(3)

65. CZIKK.

A banknak jogában áll kölcsönöket kézi zálogra, három hónapot meg nem haladó időre nyujtani.

Zálogul elfogadhatók:

1. arany és ezüst, osztrák, magyar vagy külföldi vert pénzben és rudakban;

2. az osztrák-magyar monarchia valamely nyilvános tőzsdéjén hivatalosan jegyzett értékpapirok, még pedig:

---

(1) V. ö. 1890: XX. t. cz. az osztrák-magyar banknak adandó felhatalmazásról, hogy közraktárak által kiállitott zálogjegyeket (warrant) leszámitolhasson.

(2) V. ö. 55. cz., 65. cz. 3. p.

(3) E határozmányok megfelelően alkalmazandók a közraktári zálogjegyek (warrant) leszámitolására is: 1890: XX. t. cz. 2. §.

a) osztrák és magyar állampapirok;

b) osztrák és magyar országos kölcsönök értékpapirjai;

c) kölcsönkötvények, melyek hatósági engedély alapján községek vagy hatósági felügyelet alatt álló, költségjárulékok (adópótlékok) kivetésére jogositott más testületek által, vagy ezeknek czéljaira, hitelintézetek által, alapszabályaik értelmében kibocsáttatnak;

d) az osztrák-magyar bank záloglevelei és az osztrák-magyar monarchiában levő más jelzálog-hitelintézetek záloglevelei, továbbá a törvények értelmében a gyámoltak és gondnokoltak pénzei, valamint letéti pénzek elhelyezésére alkalmas magyar és osztrák értékpapirok;

e) üzletben álló osztrák vagy magyar közlekedési és iparvállalatok teljesen befizetett részvényei;

f) az *e)* alatt emlitett társulatok és vállalatok elsőbbségi kötvényei:

3. váltók, melyek legfeljebb hat hónapi lejárati idővel birnak és egyebekben a 60. czikk határozmányainak megfelelnek.

A főtanács állapitja meg a nemesérczekre és váltókra való kölcsönnyujtás feltételeit és határozza meg, mely értékpapirok és az árfolyam mely hányadával, esetleg mely főösszeg erejéig fogadhatók el zálogul a bank pénztárainál a monarchia mindkét államában.

67. CZIKK.

Ha a zálog tőzsdeszerü értéke csökkenést szenved, az adós köteles megfelelő pótzálogot adni, vagy a kölcsönnek megfelelő részét visszafizetni. Az utolsó esetben a netalán előrefizetett kamatok megfelelő visszatéritésének van helye.

Ha az adós azonban sem a megkivántató pótzálogot nem adja, sem a kölcsön visszafizetését nem teljesiti, jogában áll a banknak, a zálogot még a kölcsön lejárata előtt valamely nyilvános tőzsdén egészben vagy részben eladni, és csakis a tőke-, kamat-, netaláni illeték- és költség-követelésének, valamint az összes követeléstől számitandó egynyolczad százaléknyi eladási dijnak teljes kielégitése után fenmaradó többletet az adós számára és rendelkezésére kamatozás nélkül letétképen (71. czikk) megőrizni, vagy azt a tulajdonos költségén és veszélyére birói kézhez letenni.

Ha a zálog eladásából nyert összeg a bank követelésének fedezésére elégtelen, a bank számára még fenmarad az adós elleni kártalanitási kereseti jog.

68. CZIKK.

Ha a kölcsön lejártakor vissza nem fizettetik, a banknak joga van, saját kártalanitása czéljából a zálogot, az adós megkérdezése és birói közbenjárás nélkül, egészen vagy részben eladni, és egész követelésének teljes kielégitése után a fenmaradó többlettel a 67. czikk határozatai szerint eljárni.

A bank azonban az eladásra nincs kötelezve, és ha azt a kölcsön lejárata után nem foganatositja, követelése tőkében, kamatokban és netaláni illetékek- és költségekben ki van véve az elévülés alól.

71. CZIKK.

A bank föl van jogositva a főtanács által megállapitandó szabályok szerint készpénzt, értékpapirokat és okmányokat megőrzés, továbbá értékpapirokat kezelés végett átvenni.

Az érdekelt felek kérelmére és az illetékes biróság jóváhagyásával oly értékpapirok, melyek az általános törvényes határozmányok szerint hatóságoknál vagy birósági letéthivataloknál lennének leteendők, megőrzés vagy kezelés végett a biróság által meghatározandó óvintézkedések mellett, és az ezen üzletágakra nézve a bank által megállapitott feltételek alatt, az osztrák-magyar banknál is elhelyezhetők.

73. CZIKK.

A bank által a nála letett értékekről és okmányokról kiállitott letéti jegyek átruházhatók.

Az engedmény a letevő biróilag vagy közjegyzőileg hitelesitett aláirásával ellátandó, és a banknak bejelentendő.

78. CZIKK.

Az utalványozási üzletben a bank e czélra kijelölt pénztárainál pénzek fogadtatnak el, oly czélból, hogy azok a máshelyt fennálló pénztáránál kifizettessenek s e pénzekről látra vagy meghatározott időre fizetendő utalványok állittatnak ki. Ezen utalványok névre vagy rendeletre szólhatnak.

A bank nem kezeskedik a forgatmány (giro) vagy nyugtázás (acquit) valódiságáért.

Bizonyos időre lát után szóló utalványok a banknak a fizetés helyén levő pénztáránál bemutatandók a czélra, hogy azokra a fizetés napja följegyeztessék.

82. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank szabadalmának idejére az osztrák-magyar monarchia egész területén kizárólagos joggal bir a 84. czikk által megszabott határokon belül önmagára szóló utalványokat, melyek kamatot nem hoznak s a bemutatónak kivánatára kifizetendők, kiállitani és forgalomba bocsátani

A bank ezen utalványai (bankjegyek) nem szólhatnak tiz forintnál kisebb összegről. Ezen utalványok egyik oldalon német, a másik oldalon magyar azonos tartalmu szöveggel, valamint a bank alapszabályszerü czégjegyzésével (38. czikk) vannak ellátva.

83. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank köteles az általa kibocsátott jegyeket bécsi és budapesti főintézeteinél kivánatra azonnal törvényes osztrák értékü érczpénzzel beváltani.

Az ebbeli igéret a bankjegyek szövegébe felveendő.

Ha e kötelezettség a bécsi vagy budapesti főintézetnél legfeljebb huszonnégy óra alatt a bemutatástól számitva nem teljesittetik, ez, kivéve a jegy-

beváltásnak a monarchia mindkét államában törvényes uton egyidejüleg történt ideiglenes felfüggesztésének esetét, a szabadalom elvesztését vonja maga után.

A bank köteles jegyeit egyéb pénztárainál is, a mennyiben ezek készlete és pénzszükséglete megengedi, törvényes érczpénzzel beváltani.

84. CZIKK.

A főtanács tartozik arról gondoskodni, hogy az érczalap a bankjegyforgalomhoz oly arányban legyen, mely a 83. czikkben foglalt kötelezettség tökéletes teljesitését biztositani alkalmas.

Minden esetre azonban a forgalomban levő bankjegyek teljes összegének legalább két ötödrészben az érczkészlet által, ezüstben vagy aranyban, vert pénzben vagy rudakban, a bankjegyforgalom maradékának pedig, hozzászámitva az elismervény mellett, vagy folyó számlára átvett rögtön visszafizetendő idegen pénzeket, bankszerüleg fedezve kell lennie.

Bankszerü fedezetül szolgálhatnak:

a) az alapszabályok szerint leszámitolt váltók és értékpapirok;

b) az alapszabályok szerint zálogul elfogadott nemesérczek, értékpapirok és váltók;

c) alapszabályszerüleg beváltott lejárt értékpapirok és szelvények;

d) külföldi piaczokra szóló váltók.[1]

Ha a forgalomban levő bankjegyek összege az érczkészletet kétszáz millió forinton túlmenő összeggel haladja meg, a bank ezen kétszáz millió forintot meghaladó többlet után évenkinti öt százaléknyi adót tartozik a két államkormánynak és pedig olyképen fizetni, hogy abból 70 százalék az osztrák császári és 30 százalék a magyar királyi államkormány javára esik.

A bankjegykibocsátás czimén fizetendő adó megállapitása czéljából a bank igazgatása a bank érczkészletének és forgalomban levő jegyeinek összegét minden hó 7., 15., 23. és utolsó napján megállapitani, s a jelzett határnapok mindegyikén megállapitott összegek kimutatását az év végével mindkét pénzügyi kormánynak benyujtani tartozik. Ezen kimutatások alapján a bank által fizetendő bankjegyadó olyképen állapittatik meg, hogy a bankjegyforgalomnak azon összegei után, a melyek e határnapokon adóköteles többletként mutatkoznak, $^{5}/_{48}$ százalék vettetik ki adótartozás gyanánt. Ezen az egyes határnapok után adótartozás gyanánt kivetett összegek sommája képezi a bank által fizetendő adót.[2]

90. CZIKK.

Valahányszor az osztrák vagy a magyar államkormány kivánja, vagy ha egyik kormánybiztos, a kormányzó vagy központi felügyelő személyében hivatalból való kilépés által változás történik, a forgalomban levő bankjegyek az időszerinti állása legpontosabban megvizsgáltatik, a lelet a meglevő feljegyzésekkel összehasonlittatik, s a vizsgálati okirat a fentnevezett személyek,

---

(1) E határozmányok megfelelően alkalmazandók a közraktári zálogjegyek (warrant) leszámítolására is: 1890: XX. t. cz. 2. §.

(2) V. ö. az 1887: XXVII. t. cz. II. czikkét.

valamint a vezértitkár, a főkönyvvezető s a bankjegygyártás főnöke által aláiratik, azután pedig a levéltárban megőriztetik.

91. CZIKK.

Az osztrák, illetőleg a magyar kereskedelmi törvényeknek a részvénytársulatokra általában vonatkozó határozatai, a mennyiben az osztrák-magyar bank alapszabályaival ellentétben állanak, e bankra nem alkalmazhatók.

Különösen nem köteles az osztrák-magyar bank sem saját, sem üzletvezető közegei (38. czikk) czégét a kereskedelmi törvényszéknél bejegyeztetni.

93. CZIKK.

A bank minden könyvei és előjegyzései, valamint az osztrák-magyar bank vagy annak czégvezető közegei (38. czikk) által kiállitott minden okmány, a monarchia mindkét részében bélyeg- és illetékmentesek.

98. CZIKK.

A bank az általa kiadott részvényekről és záloglevelekről és a nála levő pénzekről és értékekről csakis azok tulajdonosainak ád felvilágositást. (48. czikk).

A bank nem köteles, az általa nyujtott hitelekről felvilágositást adni.

A biróságok joga, felvilágositást követelhetni, ez által nem érintetik.

99. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank által kiállitott részvények, záloglevelek és az azokhoz tartozó osztalék-, illetőleg kamatszelvények birói megsemmisitése a bécsi cs. kir. országos törvényszéknél kérendő.

Utalványok birói megsemmisitésénél (78. czikk) a fizetéshelyen váltókra nézve érvényben álló szabályok szerinti eljárásnak van helye.

Minden egyéb, az osztrák-magyar bank vagy annak egyik intézete által valamely osztrák helyen kiállitott okirat birói megsemmisitésére kizárólag a bécsi cs. kir. országos törvényszék, a bank intézetei által a magyar korona országaiban kiállitott okiratok birói megsemmisitésére kizárólag a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék illetékes.

E részben a nevezett biróságok az állampapirok birói megsemmisitésére nézve az osztrák-magyar monarchia illető részében fennálló szabályok szerint járnak el.

A megsemmisitési eljárás meginditása előtt, valamint a végleges megsemmisitési határozat hozatala előtt a nevezett biróságok a bankot arra tartoznak felhivni, hogy a megsemmisitést kérő fél által a megsemmisitendő okmányra nézve előadott ismertetőjelek helyessége iránt, valamint az iránt, hogy az okmány még be nem váltatott-e, nyilatkozzék.

100. CZIKK.

Az osztrák-magyar banknak saját követelései kielégitése végett feltétlen elsőbbségi joga van a birtokában levő pénzekre, váltókra és értékpapirokra.

Ezen elsőbbségi jog az osztrák-magyar bankot nemcsak azon pénzekre, váltókra és értékpapirokra nézve illeti meg, melyek neki követelései biztositására átadattak; hanem különbség nélkül az adós minden ingó vagyonára, melynek birtokába a bank bármikor és bármi czélból jutott.

Az osztrák-magyar banknak jogában áll követelését birói felhatalmazás vagy közbenjárás nélkül és adósának vagyona felett netalán nyitott csődön kivül is, a fennebb emlitett értékekből az általa legalkalmasabbnak talált módon behajtani és ezen elsőbbségi jogának gyakorlatában egy harmadiknak igénye, sőt tulajdoni igények és korábban szerzett jogok által sem akadályozható vagy gátolható; a mennyiben az osztrák-magyar bank az illető pénzeket, váltókat és értékpapirokat adósának vagyonaként vette át és az emlitett tulajdonjogi vagy egyéb igények az átvételnél általa világosan felismerhetők nem voltak.

102. CZIKK.

A bank üzleteinek és vagyonának évi jövedelméből az összes költségek levonása után a részvényeseket legelőbb is a befizetett részvénytőkének öt százaléka illeti meg. A még fenmaradó tiszta évi jövedelemből nyolcz százalék a tartalékalap és két százalék a nyugdijalap javára helyeztetik el, és a maradványból legelőbb az osztalék a befizetett részvénytőke hét százalékára kiegészittetik.

A tiszta nyereség még azután fenmaradó részének fele a részvényeseket megillető osztalékhoz számittatik: másik fele a két állam javára esik, még pedig ugy, hogy abból 70 százalék az osztrák, 30 százalék a magyar kormányt illeti.

Az első félév tiszta jövedelméből, a mennyiben az a fenebbi határozatok szerint a részvényesek közt kiosztható, minden év julius havában részletfizetésképen a befizetett részvénytőke két és fél százaléka szolgáltatik ki a részvényeseknek.

A mi a tiszta évi jövedelemből ezután marad, az a közgyülésnek legkésőbben a következő év február havában tartandó rendes évi ülése után fizettetik ki.

Azon esetre, ha a tiszta jövedelem a befizetett részvénytőke után számitandó öt százalékos osztalék fedezésére elégtelen lenne, a hiány a tartalékalapból pótolható, a mennyiben ez által a tartalékalap a befizetett részvénytőke tiz százalékánál alább nem száll.[1]

103. CZIKK.

A tartalékalap rendeltetése az, hogy belőle még az öt százalékos rendes osztalék (102. czikk) kiegészitése előtt a netáni veszteségek és leirások fedeztessenek.

---

(1) V. ö. az 1887: XXVII. t. cz. II. czikkét.

Ha a tartalékalap a befizetett részvénytőke husz százalékával felérő öszszegre felszaporodott, az évi tiszta jövedelemből további szaporitást nem nyer, mindaddig, mig a fönnebbi összegnél alább nem száll.

Ezen esetben a főtanács a befizetett részvénytőke öt százalékának levonása után fenmaradó tiszta évi jövedelemből a 102. czikk szerint a nyugdijalap javára forditandó hányadot a szükséglethez képest felemelheti, de csakis a 102. czikk értelmében a nyugdijalapnak járó hányad kétszeres összegének erejéig.

Mi módon gyümölcsöztessék a tartalékalap és nyugdijalap, azt a főtanács határozza meg.

A bank saját részvényeiben azonban a tartalékalapot elhelyezni nem szabad.

105. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank szabadalma 1897. évi deczember 31-ig tart.

A szabadalom lejárta előtt három évvel a közgyülés a felett fog tanácskozni és határozni; vajon kérje-e a szabadalom megujitását.

106. CZIKK.

Ha az osztrák-magyar banktársulat feloszlik, a főtanács a folyó üzleteket bevégzi, a követeléseket behajtja, a bank összes ingó és ingatlan vagyonát az alapszabályok 6. czikkének figyelemben tartása mellett értékesiti s összes kötelezettségeit teljesiti. Függő üzletek bevégzése czéljából uj üzletek is köthetők.

Az összes kötelezettségek teljesitése után fenmaradó összeg a társulati tagok közt a részvények arányában elosztatik.

A záloglevelek biztositása czéljából kihasitandó alapnak a 6. czikkben meghatározott összegben való fentartása mellett a felszámolás folyamán a banknak, egyéb még függő kötelezettségeinek kielégitő fedezése után, rendelkezésre megmaradó vagyonából a részvényekre részleges visszafizetések is teljesithetők.

A bank szabadalmának megszüntével (105. és 83. czikk), valamint a társaságnak a monarchia mindkét részének törvényhozó hatalma által jóváhagyott a szabadalom megszünte előtti föloszlásával (107. czikk) a banknak a bankjegyek készitésére és kibocsátására vonatkozó szabadalmi jogai, a IV. czim B. részének a bécsi és budapesti igazgatóságokat illető határozmányai, továbbá mindkét kormánynak a társaság tiszta nyereségében való részvételét tárgyazó határozmányok hatályon kivül lépnek. Az igazgatóságok jogai a főtanácsra mennek át, a két-két főtanácsos választása iránti kijelölési jog kivételével, melynek megszüntével a főtanács összes tagjai közvetlenül a közgyülés tagjai sorából választatnak.

Az osztrák-magyar bankot az alapszabályok X. czime értelmében megillető minden külön jogok a felszámolás teljes keresztülviteléig a bank szabadalmának tartamán is érvényben maradnak.

108. CZIKK.

Azon vitás kérdések felett, melyek a társulat feloszlása alkalmából annak tagjai közt vagy az osztrák-magyar banknak a magyar kir. vagy a cs. k. osztrák kormányhoz való viszonyában felmerülnek, az 53-ik czikkben megjelölt választott biróság határoz, melynek határozata ellen felebbezésnek ez esetben sincs helye.

Ezen választott biróság előtt érvényesitendők azon igények is, a melyek a 35. és 43. czikkben kimondott felelősség alapján támasztatnak.

A XIII. czimhez: Átmeneti határozatok.[1]

110. CZIKK.

Az osztrák-magyar banknak a 82. és 86. czikkben megadott kizárólagos jogok csak azon megszoritással érvényesek, hogy a monarchia mindkét részében kényszer-forgalomban részesülő államjegyeknek az 1867. évi deczember 24-én kelt törvény (1868. évi birodalmi törvénylap 3. szám), illetve az 1867. évi XV. törvényczikk 5. §-ának 1. és 2. kikezdése által szabályozott forgalma érintetlenül marad.

Az osztrák-magyar bank az 58. czikk határozatai daczára köteles a monarchia két részének közös adósságát képező ezen államjegyeket fizetésül elfogadni; szintugy mindenki köteles, az államjegyeket a banktól ugy fizetésül, mint a bank saját jegyeinek fölváltásánál, továbbá a bankjegyek egyes nemeinek vagy valamely egész kibocsátásának bevonásánál (83., 88. és 89. czikk) teljes névértékök szerint elfogadni.

A meddig az államjegyek kényszerforgalma fennáll, az osztrák-magyar bank föl van jogositva, a birtokában levő államjegyeket a forgalomban levő bankjegyek teljes összegéből levonni, miért is az érczbeli és bankszerü fedezetről (84. czikk), valamint a bank által a 84. czikk szerint esetleg fizetendő adóról szóló szabályok a forgalomban levő bankjegyeknek csakis fennmaradó többi összegére nézve alkalmazandók.

111. CZIKK.

A mig az államjegyek kényszerforgalma a monarchia mindkét részében meg nem szüntettetik, az osztrák-magyar bank alapszabályainak azon határozmányai, melyek a bank jegyeinek törvényes vert pénzzel beváltására vonatkoznak (83. czikk), továbbá a banknak ezüst rudak beváltása iránti kötelezettségére vonatkozó határozatok (87. czikk) fel vannak és maradnak függesztve. Ez által a bank azon joga, hogy időközben is fizetéseket törvényes érczpénzben teljesithessen, vagy belátása szerint bankjegyeket ily érczpénzzel beválthasson, nem érintetik.

A mig az államjegyek kényszerforgalma a monarchia mindkét részében meg nem szüntettetik, a banknak megengedtetik, hogy a birtokában levő külföldi piaczokra szóló váltókat, a mennyiben azok valóságos-érczértékben

---

(1) V. ö. az 1894: XXIV. t. czikket a közös függő adósság egy részének beváltásáról.

fizetendők, legfeljebb harmincz milliónyi összeg erejéig érczkészletébe (84. czikk) beszámithassa.

Módositott szakaszok az osztrák-magyar bank jelzáloghitelosztályának alapszabályaihoz.

11. §. Az osztrák-magyar bankot alapszabályainál fogva megillető külön jogok a bank jelzáloghitelüzletére is érvényesek. Azonkivül a banknak jelzálog-hitelüzletére nézve még a következő külön jogai vannak:

a) Az osztrák-magyar bank nemcsak a kamatláb magasságára, hanem kölcsönök egyébb feltételeire nézve is, a mennyiben ezek a kölcsön- és zálogszerződés természetével nem ellenkeznek, minden törvényes megszoritás alól fel van mentve.(1)

b) Valamely jelzálogkövetelésnek tőkéből, kamatokból, késedelmi kamatokból és költségekből álló összege iránt a bank főkönyvei, és igy azok kivonatai is, teljes bizonyitékot képeznek.(1)

c) A bank jogositva van, a kezeihez kiállitott kötelezvény vagy a kötelezettséget megállapitó más nyilatkozat (25. §.) és főkönyveinek kivonata alapján — ha a kötelező okirat biróilag vagy közjegyző által hitelesitve van, — a hátralékos adós, vagy a zálogul lekötött ingatlan birtokosa ellen a kötelezvényben megjelölt biróságnál (határozó biróság) választása szerint egyenesen a végrehajtási zárlatot, vagy a végrehajtási árverést, vagy a végrehajtás ezen két nemét egyidejüleg kérvényezni (37—55. §-ok).

Mint határozó biróság a birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokban a bécsi cs. kir. országos törvényszék, a magyar korona országaiban a jelen törvény hatálybalépte után kötött kölcsönszerződésekre nézve a budapesti első folyamodásu királyi törvényszék jár el.

A határozó biróság köteles a végrehajtási zárlatot, vagy végrehajtási árverést, vagy a végrehajtás mindkét nemét engedélyezni s a mennyiben nem lenne egyszersmind ezen végrehajtási nemek foganatositására illetékes biróság, ez utóbbit (a végrehajtó biróságot) a foganatositás végett megkeresni. A végrehajtási biróság köteles ezen megkeresésnek három nap alatt eleget tenni és az elrendelt árverés esetében a végrehajtás telekkönyvi feljegyzésével egyidejüleg az árverést kiírni.(1)

d) Az előbbi tételnél emlitett feltétel alatt a bank jogában áll, lejárt kamatokat vagy törlesztési részleteket azon országokban, hol e jog eddig is törvényesen gyakoroltatott, ugyanazon kényszereszközökkel behajtani, melyekkel a földadó behajtatik.

e) Ha a kamatok vagy a tőke, a tőkerészletek vagy évjáradékok fizetése a lejáratkor nem teljesittetik: a bank jogositva van, a személyes adós oly pénzei- és értékeiből, melyeknek birtokába a bank bármikor és bármi czélból jutott, magát birói közbenjárás nélkül, egész követelésére nézve, kielégiteni.(1)

f) A bank jogositva minden az ő javára elzálogositott ingatlan elárverezésénél a megállapitott bánatpénz letevése nélkül árverelni.(1)

g) Ha az adós vagy az elzálogositott ingatlan birtokosa csőd alá kerül: a

(1) E pontot a magyar földhitelintézetre is kiterjeszti: 1889: XXX. t. cz. 1. §.

banknak megengedtetik, hogy azon országokban, melyekben a fennálló törvények szerint a jelzálog eladatását, a követelések valódisága fölötti határozatnak (Liquidirung im Concurse) kell megelőznie ezen határozatot, a követelések bejelentésére kitüzött határidő lejárta előtt, az elzálogositott ingatlan elárverezését pedig azonnal, mihelyt az ő követelésének valódisága jogérvényesen megállapittatott, kieszközölje (51. §.).[1]

h) Birói határozatok, melyek a birtokos távollétében az elzálogositott ingatlan kezelőjének vagy haszonbérlőjének kézbesittettek, vagy ha ezek is távol lennének, két tanu jelenlétében a birtokos, kezelő vagy haszonbérlő lakásának ajtajára kiszegeztettek; ugy tekintendők, mintha a birtokosnak kézbesittettek volna.[1]

i) A záloglevelek biztositására a monarchia mindkét részében kibocsátott törvényeknek (1874. évi april 24-iki törvény — bir. törv. lap 48. sz. és 1876. évi XXXVI. törvényczikk) csak azon határozmányai alkalmazhatók az osztrák-magyar bankra, melyek ezen alapszabályokban foglaltatnak (20. és 36. §-ok): a záloglevelek birtokosainak gondnokok által képviseltetésére vonatkozó szabályok azonban a bankkal szemben is alkalmazandók.

31. §. A kamatok vagy évjáradékok készpénzben fizetendők; a szerződésszerüleg meghatározott tőketörlesztési részleteken felül történendő tőkevisszafizetések, az osztrák-magyar bank azon nemü zálogleveleiben is, ezek teljes névértéke szerint teljesithetők, a mely nemü záloglevelekben a kölcsönösszeg kiadatott.

Ily fizetések a bank bécsi jelzálog-hitel-pénztáránál teljesitendők; de a kölcsönvevő kivánatára a banknak más helyen levő valamelyik intézeténél is teljesithetők.

47. §. Ha a bank a neki elzálogositott ingatlannak eladatását szükségesnek találja (39. §.), akkor a 16. és 17. §-ok szerint a kölcsönnyujtás alkalmával alapszabályszerüleg megállapitott érték becsértékül és kikiáltási árul fogadandó el. Ennélfogva végrehajtási becslésre és a mennyiben az elzálogolt ingatlan telekkönyv tárgyát képezi, sem a legközelebb mult évbeli állami adóról kiállitott bizonyitványra, sem az egyes alkatrészek kimutatására és a fekvőség leirására szükség nincs.[2]

48. §. A bank kivánatára, akár a neki elzálogositott ingatlan saját, akár más hitelező kérelmére adatnék el, az árverési feltételekbe felveendő, hogy

a) a bank a megállapitott bánatpénz letevése alól fel van mentve (11. §. *f)*);

b) követelése a vételárból az előnyös tételek és a netaláni előző zálogkövetelések fedezésére szükséges összeg levonása után, a birói vételárfelosztást be nem várva, a vevő részéről közvetlenül a banknál, az utóbbi által meghatározandó határidőn belül kiegyenlitendő.

Ha az ingatlan a bank, vagy a bank után következő valamelyik jelzáloghitelező kérelmére adandó el, a bank kérelmére az árverési feltételek közé felveendő továbbá az is, hogy az ingatlan sem az árverésnél, sem esetleges ujabb árverésnél a bank által megállapitott legkisebb áron alul nem fog eladatni.

Ezen legkisebb ár akkép állapitandó meg, hogy az által a bank jelzálogos követelésének s az ezzel egyenlő elsőbbséggel biró mellékjárulékoknak ki-

---

(1) E pontot a magyar földhitelintézetre is kiterjeszti: 1889: XXX. t. cz. 1. §.
(2) E §-t a magyar földhitelintézetre is kiterjeszti: 1889: XXX. t. cz. 1. §.

elégitése biztositva legyen. Az esetben, ha az ingatlan a bankot megelőző hitelező kérelmére adandó el, a bank fentemlitett kivánságát csak ugy érvényesitheti, ha a megelőző hitelező teljes kielégitésére késznek nyilatkozik.

Ha valamely a banknak elzálogositott ingatlannak zárlat utján való bérbeadása vagy végrehajtási árverése más hitelező által kérelmeztetnék, mindczen esetekben a végrehajtási kérvény végérvényes elintézése előtt, a végrehajtató fél által javaslatba hozott árverési feltételek a bankkal másolatban oly felhivással közlendők, hogy a viszonyokhoz mért határidő alatt, mely sem tizennégy napnál rövidebb, sem harmincz napnál hosszabb nem lehet, saját részéről az árverési feltételekhez módositásokat hozzon javaslatba, vagy önálló árverési feltételeket inditványozzon, melyek felett az illetékes biróság csupán a netaláni előző hitelezőket meghallgatni és az érvényesitett jogigények kellő figyelembevétele mellett, határozatát meghozni fogja.

Ha valamely a banknak elzálogositott végrehajtásilag elárverezett ingatlan vételára birói letétbe helyeztetnék, az esetben a biróság a bank követelését az ez által beterjesztett könyvkivonat alapján megállapitani, azután az előnyös tételek és esetleges előző zálogkövetelések fedezésére szükséges összeget a vételárból levonni és az ekkép még fenmaradó vételárhátralékot az osztrák-magyar banknak azonnal és különösen a hitelezők előzetes meghallgatása nélkül, kiutalványozni fogja.

Ha a végrehajtási eljárás további folyama alatt kitünnék, hogy a bank többet kapott, mint a mennyi őt megillette, akkor a bank köteles, az átvett többletet négy százalékos kamattal együtt a végrehajtási tömegnek megtériteni.

A végrehajtó biróság a visszatérités kötelezettsége iránt a bank meghallgatása után, minden peres eljárás mellőzésével végzésileg határoz.[1]

57. §. A banknak jogában áll, zálogleveleket 150 millió forintnyi összeg erejéig kibocsátani, de a forgalomban levő záloglevelek összege, az időnkint fennálló jelzálogkövetelések összegét soha túl nem haladhatja.

Ha jelzálog-kölcsönök a meghatározott lejárati idő előtt, még pedig készpénzben, visszafizettetnek, a bank tartozik a visszafizetett tőkének megfelelő záloglevélösszeget visszavásárlás vagy kisorsolás utján beváltani.

A kikötött tőketörlesztési részletek fejében befolyt összeg azonban mindig a záloglevelek rendes kisorsolására forditandó.

A) alatti melléklet.

Egyezmény,

mely egyrészről a magyar királyi és osztrák csász. királyi pénzügyministerek és másrészről az osztrák-magyar bank közt a magyarországi bankpiaczok számára az osztrák-magyar bank által rendelkezésre bocsátandó ellátási összeg, s a bankszabadalom meghosszabbitása iránti kérvény netaláni benyujtásának határideje tárgyában megköttetett.

Az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbitásáról szóló 1887: XXVI. törvényczikk 2. §-a és az 1887 május 21-én kelt osztrák törvény (R. G. Bl. 51. szám) 2. §-a alapján egyrészről a magyar királyi pénzügy-

(1) E §-t a magyar földhitelintézetre is kiterjeszti: 1889: XXX. t. cz. 1. §.

minister és az osztrák császári királyi pénzügyminister és másrészről az osztrák-magyar bank közt következő egyezmény köttetett:

I. CZIKK.

Az egyrészről a magyar királyi pénzügyminister és a császári királyi osztrák pénzügyminister, másrészről a szabadalmazott osztrák nemzeti bank közt 1878. évi junius 29-én kötött egyezménynek a magyar bankpiaczok leszámitolási és kölcsönüzlete czéljára a budapesti bankigazgatóság rendelkezésére bocsátandó pénzellátásról szóló I. czikke a meghosszabbitott bankszabadalom idejére, t. i. 1888. évi január 1-től 1897. évi deczember 31-éig terjedő időre változatlanul érvényben tartatik.

II. CZIKK.

Az esetben, ha az osztrák-magyar bank szabadalmának további meghoszszabbitását kérni szándékoznék (— alapszabályok 105. czikke —) ebbeli kérelmét legalább két évvel a szabadalom lejárta előtt tartozik a két állam kormányához beadni.

B) alatti melléklet.

Egyezmény,

mely egyrészről a magyar királyi pénzügyminister és a cs. kir. osztrák pénzügyminister, másrészről az osztrák-magyar bank között, a bank szabadalmának és működésének a megszállott tartományokra (Bosznia és Herczegovinára) való kiterjesztése tárgyában köttetett.

Az osztrák-magyar banknak 1888-ik évi január 1-jétől 1897. évi deczember 31-éig terjedő időre adott szabadalma az 1879. évi LII. t.-czikk 6. §-a értelmében az összes érdekelt felek közös megegyezésével a megszállott tartományokra (Bosznia és Herczegovinára) kiterjesztetvén, az osztrák-magyar banknak jogában álland, müködését 1888. évi január 1-étől kezdve, az őt alapszabályai értelmében megillető jogokkal és kötelességekkel az emlitett tartományokra is kiterjeszteni.

Az esetben, ha az osztrák-magyar bank ez országokban fiókokat állit fel, az alapszabályok 40. czikke értelmében az igazgatóságokra bizott teendőket ezen fiókokra nézve közvetlenül a főtanács végzi.

XXVII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1878:XXVI. törvényczikkben foglalt intézkedéseknek további tiz évre való kiterjesztéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi május 24-én.)

1. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy az osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető eredetileg 80 millió forintot tevő államadósságnak az 1878. évi XXVI. törvényczikk alapján eszközlendő törlesztése iránt a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyministerével a következő egyezményt köthesse.

I. CZIKK.

Az 1878. évi XXVI. törvényczikkben foglalt egyezmény I-ső czikke az osztrák-magyar bank meghosszabbitott szabadalmának ideje alatt, vagyis 1888. évi január 1-től 1897. évi deczember 31-éig változatlanul érvényben marad.

II. CZIKK.

Az osztrák-magyar bank meghosszabbitott szabadalmának tartama alatt az alapszabályok 102. czikke értelmében a két államkormány javára eső tiszta jövedelem részleten kivül a módositott alapszabályok 84. czikkében körülirt jegyadó is az 1863-ik évi január hó 3-án kelt egyezmény értelmében az akkori szabadalmazott osztrák nemzeti bank részéről, az államnak adott, eredetileg 80 millió forintot tevő kölcsön törlesztésére forditandó és ezen tartozásból leirandó.

III. CZIKK.

Az 1878. évi XXVI. törvényczikkben foglalt egyezmény II. czikkének foganatositása az osztrák-magyar bank meghosszabbitott szabadalmának lejártáig elhalasztatik, s ennek folytán az 1897-ik év végével fenmaradó tartozás törlesztésére szolgáló, az idézett törvényczikkben kikötött részletfizetések az 1898-ik évvel veendik kezdetüket.

2. §. Ezen törvény kihirdetése napján lép hatályba, s annak végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

---

(1) Az 1878: XXVI. t. cz. szól a szabadalmazott osztrák nemzeti bankot cselekvőleg illető 80 millió forint államadósságot illetőleg kötendő egyezményről.

Az 1887: XXVII. t. czikket, melynek megfelel az 1887 máj. 21. két osztrák törvény (1887. R. G. Bl. 49. és 51.), módosították 1897-ben az osztrák-magyar bank szabadalmáról alkotott újabb törvény kapcsán (V. ö. az 1897. évi törvények gyüjteményét).

XXVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az ügyvédi rendtartásról szóló 1874:XXXIV. t. cz. némely intézkedésének módositásáról.(1)

(Szentesitést nyer 1887. évi május 26-án. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1887. évi junius 1-én.)

1. §. Az 1874: XXXIV. t. cz. 67. és 105. §-ainak intézkedései hatályon kivül helyeztetnek és ezek helyébe a jelen törvény rendelkezései lépnek életbe.

2. §. Az 1874: XXXIV. t. cz. 67. §-a helyett:

A biróságok, közigazgatási hatóságok vagy közegek 10 forinttól 100 forintig terjedő pénzbirsággal fenyithetik valamely fél képviseletében megjelenő ügyvédet:

a) ha üléseikben vagy az előttük folyamatban levő tárgyalásnál sértő kifejezéseket használ;

b) ha olyan magaviseletet tanusit, mely a rend és tisztesség követelményeibe ütközik és az előrebocsátott rendreutasitás foganat nélkül marad.

Ezen rendbüntetés ellen a biróságoknál egyfoku-, közigazgatási hatóságoknál pedig a fennálló törvényeknek és rendeleteknek megfelelő fokozatos fölebbvitelnek van helye. A jogerejüleg kiszabott birságot a kiszabó biróság vagy hatóság hivatalból hajtja be s szolgáltatja át, az 1874. évi XXXIV. t. cz. 106. §-a szerint megjelölendő czélra, az illető ügyvédi kamarának.

Ha a sértés sulyosabb beszámitás alá esik, a rendbüntetésen felül, az 1879. évi XL. t. cz. 46. §-a alkalmazásának kizárásával, a biróság vagy közigazgatási hatóság intézkedik a fegyelmi vagy bűnvádi eljárás meginditása iránt.

3. §. Azon ügyvéd, a ki meghatalmazott minőségében a birósághoz vagy közigazgatási hatósághoz intézett beadványában sértő kifejezéseket használ, veyg abban a birói és közigazgatási hatóságok közegeit sértő kifejezésekkel illeti — a mennyiben a sértés sulyosabb beszámitás alá nem esik — az 1879: XL. t. cz. 46. §-a alkalmazásának kizárásával, fegyelmi vétség miatt illetékes fegyelmi birósága által fenyitendő.

4. §. Az 1874: XXXIV: t. cz. 105. §-a helyett:

A fegyelmi biróság az ügyvédet az ügyvédség gyakorlatától felfüggeszti:

a) ha bünügyi vizsgálati fogságban van;

b) ha a büntetőbiróság által ellene olyan bűntett miatt, melyre a büntető törvénykönyv szerint a hivatalvesztés mint mellékbüntetés van megállapitva, vagy nyereségvágyból elkövetett bűntett vagy vétség miatt hozott vádhatározat jogerőssé vált;

c) ha a fentebbi pontban felsorolt büntett vagy vétség miatt ellene, habár még jogerőre nem emelkedett, bűnösségi itélet hozatott;

d) ha a *b)* pontban emlitettek közé nem tartozó valamely bűntett vagy vétség miatt jogerejüleg vád alá helyeztetett avagy ellene még nem jogerejü bűnösségi itélet hozatott s a fegyelmi biróság a felfüggesztést a fenforgó körülményeknél fogva alkalmazandónak találja;

e) ha a fegyelmi biróság vádlottat az ügyvédségtől elmozditásra itélte és az ez ellen felebbezéssel él;

(1) E t. cz. intézkedéseinek alkalmazásáról a sommás eljárásban v. ö. 1893: XVIII. t. cz. 36. §.

f) ha ellene csőd nyittatott vagy ha gondnokság alá helyeztetett.

A felfüggesztés tárgyában hozott határozat ellen a vádlott, a kamara ügyésze és a kir. ügyész a kézbesitésétől számitandó 15 nap alatt felebbvitellel élhetnek.

A felfüggesztés megszüntetendő, ha az ok, mely miatt az elrendeltetett, megszünt, mely esetben a megszüntetés feljegyzésére és közzétételére nézve az 1874: XXXIV. t. cz. 104. §-ában foglalt eljárás követendő.

5. §. A jelen törvény rendelkezései alkalmazandók mindazon esetekre, a melyekben a jelen törvény hatálybaléptéig jogerejü határozat nem hozatott.

Az 1874: XXXIV. t. cz. 105. §-a alapján az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztett ügyvéd kérelmére, a mennyiben a felfüggesztésnek a jelen törvény 4. §-a alapján helye nincsen, a felfüggesztés megszüntetendő.

6. §. Ezen törvény végrehajtásával az igazságügyi és a belügyi ministerek bizatnak meg.

XXIX. TÖRVÉNY-CZIKK

a királyi törvényszékek telekkönyvi hatóságához utalt ügyeknek egyes-birák által való elintézéséről.

(Szentesitést nyert 1887. évi május 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 1-én.)

1. §. Az 1868 : LIV. törvényczikknek 19. §-a részben hatályon kivül helyeztetik, és az 1855. évi deczember 15. és 1870. évi február 5-én kelt telekkönyvi rendeleteknek ugy I., valamint II. részén alapuló ügyek, illetőleg perek, nemkülönben a telekkönyvi átalakitásból kifolyó, valamint az 1886: XXIX. törvényczikk szerint a telekkönyvi hatósághoz utalt ügyek, az elsőfolyamodásu kir. törvényszékeknél mint telekkönyvi hatóságoknál kirendelt törvényszéki birák mint egyes-birák által intéztetnek el.

Az 1881: LIX. t. cz. 6. §-a által a birtokbiróságok illetősége alá utalt törlési perek[1] ezen szabály alól kivétetnek.

2. §. Kirendelt törvényszéki birák mint egyes-birák által intézendők el a kir. törvényszékek telekkönyvi hatóságainál mindazon ügyek is, a melyekben a végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. törvényczikk értelmében a telekkönyvi hatóságok járnak el.[2]

3. §. Az előző §§-ban emlitett ügyek, illetve perek, egyes-birósági elintézésével megbizandó egy vagy több birót a kir. törvényszék kebeléből az illető elnök rendeli ki. Ezen birák egyéb alkalmazásuk tekintetében a kir. törvényszék hivatalos kötelékében változatlanul megmaradnak s reájok nézve az elnök felügyeleti joga is érintetlenül marad.

A kirendelt egyes-birák hatásköréhez tartozó telekkönyvi perek tárgyalásánál az 1868: LIV. törvényczikk 144. és következő §-aiban szabályozott jegyzőkönyvi tárgyalásnak van helye.[3]

4. §. A kirendelt egyes-birák által ily minőségben elintézett ügyekben a

(1) V. ö. a sommás eljárásról szóló 1893: XVIII. t. cz. 1. §. 3. pontját.
(2) V. ö. 1881: LX. t. cz. 135—213., 220., 221., 230., 240., 241. §§.
(3) V. ö. 1874: XV. t. cz. 1. §.; 1881: LIX. t. cz. 19. §.

királyi itélő-táblák három-, a magyar királyi Curia pedig öt-tagu tanácsban, határoznak.

5. §. A magyar korona országaiban levő vasutak és csatornák összpontositott telekkönyveire, valamint ezen telekkönyvi ügyek elintézésére[1] a jelen törvény intézkedései ki nem terjednek.

6. §. Jelen törvény hatálybaléptének napját, valamint a szükséges életbeléptetési és átmeneti intézkedéseket az igazságügyminister rendeleti uton állapitja meg.

Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.[2]

XXX. TÖRVÉNY-CZIKK

a törvénykezési szünidő újabb szabályozásáról.[3]

(Szentesitést nyert 1887. évi május 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 1-én.)

1. §. Az 1883. évi XXXIII. törvényczikk hatályon kivül helyeztetik s annak helyébe a jelen törvény rendelkezései lépnek.

2. §. A kir. itélő-tábláknál és a kir. Curiánál évenkint julius hó első vasárnapjától számitott nyolcz heti törvényszünet tartandó.

A birák a törvényszünet lejártával kötelesek a bejelentéseket oly módon eszközölni, hogy a felebbviteli biróságok müködése a szüneti időt követő első héten teljes mérvben kezdetét vehesse.

3. §. A törvény által megállapitott határidők a szünidő által nem érintetnek.

A felebbviteli biróságok által a szünidő előtt és a szünidő alatt hozott birói határozatok a szünidő alatt is kiadandók és az első biróságok által foganatositandók.

4. §. A szünidő hatálya alul kivétetnek a következő ügyek:

1. a bérlet és haszonbérlet megszüntetése, továbbá a bérlet és haszonbérlet tárgyának átadása vagy visszabocsátása iránt inditott sommás perek;[4]
2. a sommás visszahelyezési ügyek;[4]
3. a birói illetőség kérdésében hozott végzések elleni azon felfolyamodások, a melyek nem az ügy érdemével együtt döntendők el;[4]
4. kielégitési és biztositási végrehajtásnak ugy a zárlatnak elrendelését és feloldását vagy megszüntetését tárgyazó végzések elleni felfolyamodások;[4]
5. a birói letétek és árverési vételárak kiutalványozását tárgyazó végzések elleni felfolyamodások;[4]
6. a czégjegyzési ügyek;[4]
7. a csődnyitás és csődmegszüntetés kérdése;[4]

---

(1) V. ö. 1868: I. és 1881: LXI. t. cz.

(2) E t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 jun. 16. 21,787. sz. igazs. min. rend. (1887. R. T. 1563.), melynek értelmében a törvény 1887 julius 1-én lépett hatályba.

(3) E t. czikket, melyet megelőzően az 1883: XXXIII. t. cz. szabályozta a törvénykezési szünidőt, kiegésziti az 1892: XII. t. cz.

V. ö. még az 1891 aug. 19. 4219. sz. igazs. min. rendelettel (1891. R. T. 50.) megállapitott birói ügyviteli szabályok 50. §-át módositó 1892 máj. 10. 5206/1891. sz. igazs. min. rend. (1892. R. T. 1178.) II. pontját a törvénykezési szünidő tárgyában.

(4) V. ö. 6. §.

8. a fegyelmi ügyekben: a fegyelmi eljárás elrendelése és a hivataltól való felfüggesztést tárgyazó kérdések; (1)

9. a büntető ügyek közül azok, a melyekben a vádlott letartóztatva vagy vizsgálati fogságban van, továbbá a bűnvizsgálat, a vizsgálati fogság, valamint a zárlat elrendelésének vagy megszüntetésének kérdése;

10. azon ügyek, a melyeknek haladéktalan vagy soron kivüli elintézését a törvény rendeli; valamint mindazon ügyek, melyek a fent elősorolt és a szüneti törvény hatálya alól kivett ügyekkel oly szorosan függnek össze, hogy azok eldöntése nélkül a szüneti törvény hatálya alól kivett ügyek alaposan el nem dönthetők; (2)

11. a királyi tábláknál a kir. Curiához felebbvitt ügyeknek felterjesztése és a kir. Curiától leérkezett határozatok elintézése.(3)

5. §. A 4. §-ban felsorolt ügyeken kivül, a mennyiben elintézhetők, még elintézendők: (2)

1. azon polgári peres ügyek, a melyekben az

1881: LIX. t.-cz. 37. §-ának *a)* és *c)* pontjai(4)

értelmében az elsőbirósági feltétlenül marasztaló itélet alapján kielégitési végrehajtásnak van helye;

2. a kiskoruság meghosszabbitását, az atyai hatalom gyakorlatának megszüntetését, a gondnokság alá helyezést, a meghosszabbitott kiskoruságnak és a gondnokságnak megszüntetését tárgyazó ügyek.(3)

6. §. A feleknek kölcsönös kérelmére a biróság köteles a 4. §. 1—7. és 10. pontjaiban és az 5. §-ban elősorolt ügyeknek elintézését a szünidő eltelte utáni időre elhalasztani. E végből a kérvény közvetlenül azon felebbviteli biróság elnökéhez nyujtandó be, a mely az ügyben határozni hivatva van.

Büntető és fegyelmi ügyekben ilyen elhalasztásnak nincs helye.

7. §. A felebbviteli biróságok egyes esetekben, ha az elintézés a szünet utáni időre helyrehozhatlan kár vagy veszély nélkül el nem halasztható, az érdekelt félnek indokolt kérelmére a szünidő alatt olyan ügyek elintézését is elrendelhetik, a melyek a 4. és 5. §§-ban felsorolt szüneti tárgyak közé nem tartoznak.

Ez iránt a kérvény az elintézésre hivatott biróság elnökéhez adandó be.

A kérelem felett a szüneti tanács határoz, s e határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.(3)

8. §. A szüneti tanácsok a szünidő tartama alatt a jelen törvény 4. §-ának 8-ik pontjában felsorolt ügyekben a kir. tábláknál és a kir. Curiánál alakitott fegyelmi tanácsok helyett határoznak; azonban a sorshuzás utján alakitott fegyelmi tanács egyik rendes vagy póttagjának jelenléte, valamint az is szükséges, hogy ezen esetekben a szüneti tanács az illető fegyelmi tanácsnak megfelelő számu tagokból állittassék össze.

9. §. A szünidő tartamára szüneti tanácsok alakittatnak, a mely szüneti tanács tagjainak számát az illető felebbviteli biróság teljes ülésben határozza meg.

A legfőbb felügyeleti jog ez által nem érintetik. (1871: VIII. t. cz. 5. §.)

---

(1) V. ö. 8. §.
(2) V. ö. 6. §.
(3) Egyéb ügyek elintézésének lehetőségéről v. ö. 1892: XII. t. cz. 1. §.
(4) Az 1881: LIX. t. cz. 37. §-át pótolja a sommás eljárásról szóló 1893: XVIII. t. cz. 117. §-a.

10. §. A szünidő alatt müködő tanácsok tagjait az illető felebbviteli biróság elnöke jelöli ki.

Két egymást követő éven át, a szünidő alatti müködésre, akarata ellenére egy biró sem kényszerithető.

A felebbviteli biróság elnöke a müködésében akadályozott szüneti tanácstag helyett a birák valamelyikét hivatalos állásának elfoglalására a szünidő alatt is utasithatja.

A segéd- és kezelő-személyzetnek a szünidő alatti alkalmazására nézve az elnök intézkedik.

11. §. A szünidő alatt müködő birák a szünidő tartamának megfelelő s egyszer megszakitható szabadságidőben, — a kir. itélő-táblák és kir. Curia segéd- és kezelő-személyzete pedig a birósági elnök által meghatározandó tartamu, de négy hétnél többre nem terjedhető szabadságidőben részesülnek.

A szabadság élvezésére az időt a személyes körülmények lehető figyelembevételével a birósági elnök jelöli meg.

12. §. Az elsőfolyamodásu kir. biróságokra az 1869: IV. t. cz. 18. §-ának hatálya visszaállittatik.

Az elsőfolyamodásu biróságoknál alkalmazott segéd- és kezelő-személyzet tagjai a birósági elnök által meghatározandó, de négy hétnél többre nem terjedhető szabadságidőben részesülnek.

A szabadságidő élvezésére az időt a törvényszéki elnök, az igazságszolgáltatás rendes menetének igényeit s lehetőleg a személyes igényeket is figyelemben tartva, egyhuzamban vagy megszakitva jelöli ki.

13. §. A birósági elnöknek az előző §§-ok alapján tett bármely intézkedése ellen nyolcz nap alatt felfolyamodásnak van helye az igazságügyministerhez.

14. §. A kir. törvényszékek elnökeit az 1869: IV. t. cz. 18. §-a alapján megillető szabadságidőnek igénybevételét az illető elnök felterjesztésére az igazságügyminister engedélyezi, s egyuttal kijelöli azon törvényszéki birót, a ki az elnököt szabadságidejének tartama alatt helyettesiti.

Sürgős esetekben az elnök, előleges bejelentés kötelezettsége mellett öt napot meg nem haladó szabadságidőt előleges engedély nélkül is igénybe vehet, s ezen esetben, valamint átalában akadályoztatása esetére az őt helyettesitő törvényszéki birót maga jelöli ki.

Az elnök által ily módon igénybe vett szabadságidő a rendes szabadságidőbe számittatik be.

15. §. A jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.[1]

---

(1) E t. cz. végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 jun. 16. 21,323. sz. igazs. min. rend. (1887. R. T. 1348.).

XXXI. TÖRVÉNY-CZIKK

a Szent-Annától Kisjenőig vezetendő helyi érdekü vasut engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 1-én.)

1. §. A kormány ezennel felhatalmaztatik, hogy az aradi és csanádi egyesült vasutak arad-borossebes-buttyini fővonalának Szent-Anna állomásából kiinduló, Edelspacher- és Csernovits-Simánd községek érintésével a nevezett vasutak kétegyháza-kisjenői szárnyvonalának Kisjenő végállomásához csatlakozó helyi érdekü összekötő vasutvonalnak kiépitésére és üzletére, az 1875. évi XLIV. t. cz. által beczikkelyezett engedélyokmány kiegészitéséül s illetőleg az 1880. évi XXXI. t. cz.-ben foglalt feltételek alatt, az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaságának az engedélyt kiadhassa.(2)

2. §. A közmunka- és közlekedésügyi minister utasittatik, hogy az 1. §-ban emlitett összekötő vasut engedélyezésének megtörténtéről az 1880. évi XXXI. t. cz. 1. §-a értelmében jelentést tegyen.

3. §. Jelen törvény a törvénytárban megjelenése napján lép hatályba s végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

XXXII. TÖRVÉNY-CZIKK

az állami pénztárak készleteinek kiegészitéséről.(3)

(Szentesitést nyert 1887. évi május 31-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 11-én.)

1. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy az állami pénztárak készleteinek kiegészitésére 32 millió osztrák értékü forintot hitelmüvelet utján beszerezhessen.

2. §. Az ekkónt befolyó összeg az «Átmeneti bevételek» II. fejezeténél külön czim alatt veendő fel, a kölcsön felvétele folytán előálló kiadások pedig zárszámadásilag igazolandók s a «Rendes kiadások» VII. fejezeténél azon állami adósság czime alatt számolandók el a mely állam: adósságnak a kötendő kölcsönügylet megfelel.

3. §. A létesitett hitelmüveletről az országgyülésnek 1887-ik év végeig jelentés teendő.

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

---

(1) V. ö. az ezen vasutvonalra is vonatkozó 1893: X. t. czikket az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság hálózatához tartozó vasutvonalak engedélyokmányainak és engedélyokiratainak egyesítéséről.

(2) Ez engedélyokmányt az 1887. jun. 18. 25,152. sz. közmunka és közlek. min. rend. (1887. R. T. 1701.) tartalmazza.

(3) V. ö. az 1875: XLIX. t. czikket a 80 millió értékü forint járadékkölcsönről (1. §.), továbbá az 1895: XV. t. czikket, a pénztári készletekről és az ezekből fedezendő beruházásokról. L. még az 1890: XXXIX. t. czikkbe iktatott 1891. évi állami költségvetés 4. §-át.

XXXIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az első magyar-gácsországi vasuttársaság részére nyujtandó további külön állami biztositás tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi junius 6-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 11-én.)

1. §. Az első magyar-gácsországi vasuttársaság magyar vonalán az 1876. évi XI. t.-cz. alapján engedélyezett beruházási kölcsönrészlet felhasználása óta felmerült, valamint a következő években szükséges beruházások költségeinek fedezésére felveendő ujabb sorozatu elsőbbségi kölcsön kamatozása és 75 év alatt leendő törlesztése czéljából a nevezett vasuttársaság részre évi 92,903 osztrák értékü ezüst forint és 80 krajczárnyi külön állami biztositás olykép engedélyeztetik, hogy ezen külön állami biztositás, a szóban forgó elsőbbségi kölcsön kibocsátása idejével, illetőleg a tényleges kibocsátás arányában, lépjen hatályba.

2. §. A felveendő kölcsönből a társaság első sorban azon kincstári előlegeket köteles kamatostól megtériteni, melyek az 1. §-ban emlitett beruházások költségeinek időleges fedezésére, valamint az 1883. évi XXIV. t.-cz. 5. §-a alapján részére kiutalványoztattak, illetőleg a kölcsön kibocsátásáig, esetleg még kiutalványoztatni fognak.

A kölcsön többi része csak a kormány által esetről-esestre engedélyezett beruházásokra forditható.

3. §. A felveendő kölcsön évjáradékának fedezésére kiutalványozandó állami előlegek kamatoztatására nézve az 1875. évi XLI. t.-cz. 2. §-ának *b)* pontja alatt foglalt határozmány, ugyanezen előlegek és kamatjaik visszafizetésére nézve pedig az 1869. évi VI. t.-cz. által törvénybe iktatott engedélyokmány 26. §-a lesz irányadó, ez utóbbi azonban oly módositással, hogy az állam által biztositott tiszta jövedelmet meghaladó fölösleg teljes összegében forditandó az emlitett előlegek és kamatjaik lerovására,

4. §. A jelen törvény által engedélyezett külön állami biztositás alapján felveendő elsőbbségi kölcsön kötvényeinek kibocsátására és telekkönyvi bekebelezésére, ideértve a főkötvény kiállitását is, ugyszintén az ezen kölcsönügy iránt a kormány és a vasuttársaság közt létrejött s Bécsben 1887. évi január hó 21-én, illetőleg Budapesten ugyanazon évi márczius hó 14-én aláirt jegyzőkönyvi egyezményre is a bélyeg- és illetékmentesség megadatik s egyuttal a kibocsátandó elsőbbségi kötvények és azok szelvényei után teljes adó- és bélyegilleték-mentesség biztosittatik.

5. §. A kormány feljogosittatik a cs. kir. osztrák kormánynyal oly megállapodást létesiteni, miszerint a jelen törvény által engedélyezett külön biztositás alapján kibocsátandó elsőbbségi kölcsön, esetleg az osztrák vonalrész beruházási költségeinek fedezésére felveendő hasonló kölcsönnel egyesittessék, s hogy ezen egységes kölcsön a társaságnak mindkét állam területén fekvő vonalaira telekkönyvileg betábláztassék.

Ez esetben a fentebbi 4. §-ban engedélyezett bélyeg- és illetékmentesség az egységes elsőbbségi kölcsönre kiterjeszthető, ha a cs. kir. osztrák kormány részéről a bélyeg- és illetékmentesség az egységes kölcsönnek a társaság osztrák vonalára való betáblázására is biztosittatnék.

6. §. Ezen törvény a törvénytárban történő megjelenése napján hatályba lép s végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi és a pénzügyminister bizatik meg.

---

(1) V. ö. 1888: XVII. t. cz. a cs. kir. szab. kassa-oderbergi, a magyar északkeleti és az első magyar gácsországi vasut-társaságok részére további külön állami biztosítás nyujtása tárgyában és 1889: XIV. t. cz. az első magyar gácsországi és a magyar-nyugoti vasutak magyar vonalainak megváltásáról. (L. e t. czikkek jegyzeteit is.) — Az ezen vasutvonalra vonatkozó korábbi törvények tekintetében v. ö. az 1869: VI., 1871: XXXVIII., 1873: XXIII., 1875: XL. és 1883: XXIX. t. czikkeket.

V. ö. az 1889: XIV. t. czikkbe iktatott szerződés 2. §-ának *c)* pontját.

XXXIV. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1886. évi VIII. törvényczikk életbelépte óta, időközben a főrendiházban örökös tagsági jogot nyert családok törvénybe iktatásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi junius 6-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi junius 11-én.)

Az 1886-ik évi VIII-ik törvényczikk életbelépte óta időközben örökös főrendiházi tagsági joggal felruházott családok nevei ezen törvényczikk 4-ik §-ának megfelelőleg — törvénybe iktattatnak, a mint következik:

I. Grófok.

Az 1885-ik évben grófi rangra emelt székhelyi Mailáth György, József, István, László és Gusztáv, s ezeknek egyenes leszármazás utján törvényes fiutódai.

Az 1885-ik évben grófi rangra emelt pribéri és vuchini Jankovich László és ennek egyenes leszármazás utján törvényes fiutódai.

II. Bárók.

Az 1886-ik évben magyar bárói rangra emelt rudnai báró Nikolics Fedor és egyenes leszármazás utján törvényes fiutódai.

Az 1886-ik évben bárói rangra emelt kapriorai Wodianer Albert és egyenes leszármazás utján törvényes fiutódai.

XXXV. TÖRVÉNY-CZIKK

a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség hatóságai által közigazgatási uton hozott, kártérítésben marasztaló határozatok hatálya és megtámadhatása tárgyában.(2)

(Szentesitést nyert 1887. évi junius 6-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi julius 17-én.)

1. §. A közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség hatóságai által közigazgatási uton hozott és a katonai igazgatás kötelékében álló személyt, a szolgálati kötelesség megszegésével okozott kár megtéritésében elmarasztaló határozatoknak hatályára és megtámadhatására nézve ezen törvény rendelkezései irányadók.(3)

2. §. Ha az 1. §-ban emlitett határozat alapján megtéritendő kár okiratilag megállapitott készpénz, értékpapir vagy készletmennyiségnek hiányából áll

---

(1) Az ezen t. czikk megalkotása óta a főrendiházban örökös tagsági jogot nyert családok tekintetében az 1896: XXXI. és XXXII. t. cz., melyeknek rendelkezéseiről l. az 1886: VIII. t. cz. jegyzeteit. Az ott felsoroltakon felül az 1896 okt. 29-én kelt legf. elhatározással *Lónyay Gábor*nak és *Lónyay Elemér*nek adományoztatott a magyar grófi méltóság és az örökös főrendiházi tagság (1896. Budapesti Közlöny 259. sz.).

(2) V. ö. az ugyanilyen tartalmu 1887 jun. 6. horvát-szlavon autonom törvényt.

(3) V. ö. 2., 7. §§.

és a megtéritésben oly személy marasztaltatott el, a ki az elmarasztaló hatóságnak a tényállás szorgos megvizsgálásából meritett meggyőződése szerint a büntető-törvények értelmében büntetendő cselekményben vagy a hiányzó tárgyak kezelésére, bevételére, kiadására, felvételére, kiszolgáltatására, vagy szállitására vonatkozó szolgálati kötelessége megszegésében vált bűnössé: a kártéritésben elmarasztalt, — a megtámadhatóság közigazgatási uton megengedett eszközeinek kimeritése után, — a közigazgatási marasztaló határozatnak egészben vagy részben való megszüntetése végett keresettel élhet.

A kereset a végérvényes közigazgatási határozat kézbesitése napját követő három hónap alatt nyujtandó be.

A perre nézve azon elsőfolyamodásu törvényszék illetékes, a melynek területén az elmarasztaltnak az előző bekezdésben emlitett kézbesités idejekor általános személyes birói illetősége volt.

A felebbi rendelkezések nem érintik a büntető itéletnek hatályát, melylyel az elitélt a kártéritésben jogerejüleg elmarasztaltatott.[1]

3. §. Ha más, mint a 2. §. esete forog fenn, a kártéritésben elmarasztalt a határozat kézbesitése napját követő két hét alatt azon hatóságnál, a mely a határozatot hozta, kifogással élhet.

Ezen kifogás akkor is tehető, ha a határozat közigazgatási uton még megtámadható.

A kifogásnak az a hatálya, hogy a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség igazgatásának határozatával megállapitott kártéritési követelés a törvény rendes utján érvényesitendő.

Ezen ügyekben az 1877. évi XXII. törvényczikkben megjelölt kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságok illetősége ki van zárva.[2]

4. §. A 2. és 3. §-okban megállapitott határidők csak az ellenfél beleegyezésével hosszabbithatók meg.

Ezek elmulasztása esetében igazolásnak van helye, melyre a polgári törvénykezési rendtartás szabályai megfelelően alkalmazandók.

5. §. A 2. és 3. §-ok szerint benyujtott kereset felett itélni hivatott biróság a tényállás felderitése végett, a felek valamelyikének kérelmére vagy hivatalból, a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség hatóságánál büntető fegyelmi vagy közigazgatási uton vezetett tárgyalásokra vonatkozó iratoknak közlését követelheti s elrendelheti azon személyek kihallgatását, a kik a per által érintett szolgálati viszonyok iránt felvilágositást adhatnak.

Ténykérdések eldöntésénél a biróság a törvényes bizonyitási szabályokhoz kötve nincs és a bizonyitékok lelkiismeretes vizsgálatából meritett szabad meggyőződése alapján hoz itéletet.[3]

6. §. Ha a 3. §. szerint inditott perben a kár mennyisége vagy a kárnak azon része, a mely alperes terhére esik, épenséggel nem, vagy csak aránytalan nem álló nehézségek elháritásával lenne bizonyitható: a biróság, ha meggyőződik arról, hogy alperes szolgálati kötelességét oly módon szegte meg, hogy ebből kárnak származni kellett, a megtéritendő kárt minden körülmény alapos megfontolásából meritett belátása szerint állapitja meg.

7. §. Az 1. §-ban jelzett határozatok alapján, a biztositási végrehajtás az

(1) V. ö. 3., 4., 5., 8., 9. §§.
(2) V. ö. 4—9. §§.
(3) V. ö. 9. §.

illetékes biróság által még azon időtartam alatt is elrendelendő, a melyben a határozat közigazgatási vagy birói uton még megtámadható.

Ha a 3. §. esetében a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség igazgatása keresetét a kifogástétel napját követő három hónap alatt az illetékes birósághoz be nem adja: a kifogással megtámadott határozat alapján biztositási végrehajtás többé nem vezethető s a már elrendelt biztositási végrehajtás az adós kérelmére megszüntetendő.

8. §. A közös hadsereg (haditengerészet) és honvédség hatóságainak azon határozata, mely sem közigazgatási uton, sem a 2. §-ban megengedett keresettel, illetőleg a 3. §-ban megengedett kifogással a törvényes határidő alatt meg nem támadtatott, végrehajtható közokirat erejével bir.(1)

9. §. A 2. és 3. §-ok intézkedései a közigazgatási uton már folyamatban levő azon ügyekben is alkalmazandók, melyekben a végérvényes határozat a jelen törvény hatályba léptekor az elmarasztaltnak még kézbesitve nem volt.

Ezen törvény 5. és 6. §-aiban foglalt intézkedések azon perekben is alkalmazandók, melyekben a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség igazgatása a részére valamely közigazgatási határozattal megállapitott kártéritési követelést az eddig fennállott szabályok alapján érvényesiti; hacsak a jelen törvény hatálybaléptekor az ügy érdemében vagy a bizonyitási eljárás tárgyában elsőfoku határozat nem hozatott.

10. §. Ezen törvénynek végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg, a ki a közös hadügyministerrel és a honvédelmi ministerrel egyetértőleg intézkedik s felhatalmaztatik, hogy a jelen törvényt a megfelelő módositással Fiume területén külön rendelettel léptesse hatályba.(2)

XXXVI. TÖRVÉNY-CZIKK

a Dániával 1887. évi márczius 14-én kötött kereskedelmi és hajózási egyezmény beczikkelyezéséről.(3)

(Szentesitést nyert 1887. évi julius 11-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Kopenhágában 1887. évi junius 23-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi julius 20-án.)

Ő császári és apostoli királyi Felségének és ő Felsége Dánia királyának meghatalmazottjai által kötött és Kopenhágában 1887. évi márczius hó 14-én aláirt kereskedelmi és hajózási egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria császára, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya és ő Felsége Dánia királya kölcsönösen áthatva azon óhaj-

(1) V. ö. 1881: LX. t. cz. 1. §.

(2) E t. czikknek Fiume területén hatályba léptetése tárgyában v. ö. 1887 jul. 18. 26.072. sz. igazs. min. rend. (1887. R. T. 1801.).

(3) Dániával, e szerződést megelőzően, Ausztriának (és közvetve Magyarországnak is) kereskedelmi és hajózási viszonyait az 1834 febr. 12-én kötött szerződés szabályozta.

V. ö. még a Dániával a védjegyek kölcsönös ótalma tárgyában 1888 febr. 9-én kötött egyezmény beczikkelyezéséről szóló 1888: XVI. t. czikkel.

tástól, hogy a barátság kötelékeit szorosabbra füzzék és államaik között a kereskedelmi és tengerészeti összeköttetéseket kibővitsék, e végből egyezmény kötését elhatározták és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császára, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királyi: báró Franckenstein Károly urat, valóságos belső titkos tanácsosát kamarását, az osztrák Lipót-rend lovagját, a danebrogi-rend nagykeresztesét stb., rendkivüli követét és meghatalmazott ministerét ő Felségénél, Dánia királyánál;

Ő Felsége Dánia királya: báró Rosenörn-Lehn Ottó Ditlev urat, a danebrogi-rend nagykeresztesét és ugyanazon rend becsület-keresztjének vitézét, az osztrák Lipót-rend nagykeresztesét stb., külügyministerét és kamarását, kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. CZIKK.

Azon bánásmód, a melynek a nemzeti lobogó a hajók és rakományok tekintetében örvend, kölcsönösen biztosittatik a két magas szerződő fél hajóinak az osztrák-magyar monarchiában ép úgy, mint a dán királyságban (ideértve Islandot és a faeröei szigeteket is).[1]

II. CZIKK.

A magas szerződő felek kölcsönösen biztositják egymásnak a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában követett eljárást mind a bevitelre, kivitelre, átvitelre és általában mind arra nézve, a mi a kereskedelmi ügyleteket illeti, mind a hajózásra, a kereskedés vagy az ipar gyakorlására és az azokra vonatkozó adók fizetésére nézve. Szintugy bárminemü mérséklés, előny, kiváltság, mentesség, felmentés vagy kivétel, a mely a magas szerződő felek egyikének területén szedendő beviteli vámokat illetőleg valamely más nemzetnek nyujtatott vagy később nyujtatnék, önként és ingyenesen alkalmazandó a másik fél alattvalóira is.

Ezen megállapodás alól azonban kivétetik a parthajózás és a nemzeti halászat, a melyekre nézve továbbra is az illető országok törvényei mérvadók.[1]

III. CZIKK.

A legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet irányában követett bánásmód szintén nem alkalmazható:

1. a szomszédos államoknak a határforgalom megkönnyitése végett jelenleg nyujtott vagy jövőben netán nyujtandó kedvezményekre, valamint a csupán bizonyos megállapitott határokra nézve vagy bizonyos vidékek lakosainak nyujtott vámmérséklésekre és vámmentességekre;

2. azon kötelezettségekre, a melyeket az egyik szerződő fél már létrejött vagy jövőben létesitendő vámegyesülés határozatai szerint magára vállalt.

(1) V. ö. IV. czikk.

IV. CZIKK.

Az I. és II. czikkek határozatai sem a dán Antillákra, sem Groenlandra nem alkalmazhatók. Groenlandban a hajózás és kereskedés az államnak van fentartva.

V. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyikének jogában áll a másik fél városaiban és egyéb helyein főconsulokat, consulokat, alconsulokat vagy consulsági ügynököket tartani; a két magas szerződő fél mindazonáltal fentartja magának azt a jogot, hogy kijelölhesse azokat a helyeket, a hol consulsági hivatalnokok működésének megengedését czélszerűnek nem találják; ez a fentartás azonban a magas szerződő felek valamelyikére csak akkor alkalmazható, ha az a többi hatalmasságokra hasonlóan alkalmaztatik.

A magas szerződő felek consulsági hivatalnokai a másik fél államaiban ugyanazon jogokat, mentességeket és kiváltságokat élvezendik, a melyekben a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzetek ugyanazon rangosztályu consulsági hivatalnokai részesülnek.

VI. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyikének szabadságában áll bármikor felmondani a jelen egyezményt, a mely a jóváhagyási okmányok kicserélése után azonnal hatályba lép és felmondásának napját követő tizenkét hónap leteltével szűnik meg.

VII. CZIKK.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok a lehető legrövidebb idő alatt Kopenhágában ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Kopenhágában, kettős kiadványban, 1887. évi márczius hó 14-ik napján.

(P. H.) *Franckenstein* s. k.
(P. H.) *Báró Rosenörn-Lehn Ditlev* s. k.

XXXVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a Görögországgal 1887. évi $\frac{\text{márczius 30-án}}{\text{április 11-én}}$ kötött kereskedelmi egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi julius 27-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Athenben 1887. évi junius 28-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi julius 31-én.)

Ő császári és apostoli királyi Felségének és ő Felsége Görögország királyának meghatalmazottjai által kötött és Athenben, 1887. évi $\frac{\text{márczius 30-án}}{\text{április 11-én}}$ aláirt kereskedelmi egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás).

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királyának kormánya és ő Felsége Görögország királyának kormánya azon óhajtástól vezéreltetve, hogy a barátságos viszonyt megerősitsék és hogy államaik közt a kereskedést előmozditsák, fentartván maguknak azt, hogy e czélból egy teljes és végleges kereskedelmi szerződés megkötésére nézve a tárgyalásokat folytatják, ez alkalommal egy ideiglenes szerződésnek megkötését határozták el és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya: Trauttenberg báró urat, kamarását, rendkivüli követjét ő Felségénél Görögország királyánál, a II. osztályu vaskoronarend vitézét;

Ő Felsége Görögország királya: Dragoumis E. N. urat, a külügyek ministerét,

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös kicserélése után a következő czikkekben állapodtak meg:

I. CZIKK.

Mindkét magas szerződő fél alattvalói, hajói és árúi a másik fél területén ugyanazon jogokat, kiváltságokat és kedvezményeket fogják élvezni, melyek a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzetnek nyujtatnak. Ezen intézkedés nem alkalmazandó azonban sem a halászatra, sem a parthajózásra, melyekre nézve a két állam illető törvényhozása marad hatályban.

II. CZIKK.

Az osztrák-magyar monarchiából eredő árúk, melyek Görögországba vitetnek ki és viszont a Görögországból eredő árúk, melyek az osztrák-magyar monarchiába vitetnek ki, — még pedig akár fogyasztásra, akár raktározásra,

(1) E szerződést megelőzően kereskedelmi viszonyainkat Görögországgal az 1835 márcz. 4. szerződés szabályozta.

V. ö. még 1889 máj. 26. 604. eln. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a betéti- és részvénytársaságok perben állási képességének kölcsönös elismerése iránt a görög kir. kormánynyal kötött egyezmény tárgyában (1889. R. T. 943.).

akár ismétí kivitelre, akár átvitelre, — ezen egyezmény tartama alatt ugyanazon bánásmódban fognak részesülni és nem lesznek alávetve sem magasabb, sem másféle illetékeknek, mint azon nemzet terményei vagy árui, a mely e részben a legnagyobb kedvezést élvezi.

A Görögországba való kivitelnél az osztrák-magyar monarchiában és viszont az osztrák-magyar monarchiába való kivitelnél Görögországban nem fognak más vagy magasabb kiviteli illetékek szedetni, mint a melyek ugyanoly czikkektől az e részben a legnagyobb kedvezésben részesülő más országba való kivitelnél szedetnek.

E végből a szerződő felek mindegyike arra kötelezi magát, hogy a másik felet azonnal és ellenkedvezmény nélkül mindazon kedvezésekben, előnyökben vagy illetékek leszállitásában fogja részeltetni, a melyeket az emlitett tekintetekben hasonló szerződések által harmadik hatalomnak már nyujtott vagy ezután nyujtani fog.

Az egyik szerződő fél területeiről jövő vagy az azokra menő bármiféle czikkek a másik fél területein átviteli vám alól mentesek.

Az átviteli forgalom tekintetében a szerződő felek egymásnak azon bánásmódot biztositják, a melyet e részben a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet élvez.

A biztositott legkedvezőbb bánásmód nem alkalmazható:

a) azon kedvezményekre, melyek valamely szomszéd államnak a határszéli forgalom könnyitésére engedélyeztettek vagy utóbb engedélyeztetni fognak, sem azon vámkedvezményekre vagy vámmentességekre, melyek csak bizonyos határvonalak, vagy bizonyos kerületek lakosai számára engedélyeztetnek;

b) azon kötelezettségekre, melyeket az egyik szerződő fél már létesitett, vagy jövőben létesitendő vám-egylet alapján elvállalt.

III. CZIKK.

A magas szerződő felek alattvalói a másik fél területén fel vannak mentve minden katonai szolgálattétel alól, bármily nemü hadi kényszer-szolgáltatás és kivételes körülmények folytán kivetett rendkivüli megadóztatás alól, a mennyiben ezen megadóztatás nem az ingatlan birtokot terheli.

IV. CZIKK.

Mindkét magas szerződő fél fentartja magának a jogot, hogy a jelen egyezményt bármikor felmondhassa és ezen szándékáról egy évvel előbb a másik félt értesitse.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok, mihelyt a két szerződő fél törvényei által követelt alakszerüségek teljesitve lesznek, a legrövidebb idő alatt Athenben ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt két példányban Athenben, 1887. évi márczius hó 30-án / április hó 11-én.

(P. H.) *Trauttenberg* s. k.
(P. H.) *Dragoumis E.* s. k.

XXXVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a kereskedelmi utazókról Belgiummal 1887. évi márczius 30-án kötött egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi szeptember 27-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Bécsben 1887. évi szeptember 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi október 31-én.)

A kereskedelmi utazókról Belgiummal 1887. évi márczius hó 30-án kötött egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya, és Ő Felsége a belgák királya czélszerünek találván azt, hogy az osztrák-magyar monarchia és Belgium között 1867. évi február 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződést egy a kereskedelmi utazókra vonatkozó határozattal kiegészitsék, e végből meghatalmazottaikká kinevezték, és pedig:

Ő Felsége, Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya Szögyény László urat, belső titkos tanácsosát és kamarását, a külügyi ministerium első osztályfőnökét, és

Ő Felsége, a belgák királya gróf Jonghe d'Ardoye urat, rendkivüli követét és teljhatalmu minister Ő császári és apostoli királyi Felségénél,

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő póthatározatokban állapodtak meg:

1. CZIKK.

A belga kereskedelmi utazók, ha valamely Belgiumban levő üzlet érdekében az osztrák-magyar monarchiában utaznak, a kereseti adó tekintetében ugyanazon bánásmód alá esnek, mint a legtöbb kedvezésben részesülő nemzet utazói.

Ugyanez áll viszont az osztrák és magyar utazókra nézve Belgiumban.

Mindaddig azonban, mig a belga törvényhozás az idegen kereskedelemi utazókra kereseti adót vet, a belga kereskedelmi utazóktól az osztrák-magyar monarchiában ugyanoly összegü adó szedhető.

Az ezen kereskedelmi utazók által behozott és árumustrákul szolgáló oly tárgyak, melyek behozatali vám alá esnek, mindkét fél részéről ideiglenesen vámmentesen bocsáttatnak be, azon vámhivatali formaságok megtartása mellett, melyek által ismét kivitelük vagy hivatalos áruraktárba való visszahelyezésük biztosittatik.(2)

Az osztrák-magyar monarchia részére a közötte és Belgium között 1867. évi február 23-án létrejött kereskedelmi és hajózási szerződés 4. czikkének *c)* pontjában megállapitott kivétel annyiban megszüntettetik, a mennyiben ezen határozat értelmében a belga kereskedelmi utazók árumustráik tekintetében mindez ideig nem voltak azon előnyök élvezetében, melyek az osztrák-magyar monarchia és a német vámegylet államai között 1865. évi április 11-én kötött kereskedelmi szerződés 6. czikke által a német kereskedelmi utazóknak biztosittattak.

2. CZIKK.

Jelen egyezmény ugyanazon érvénynyel, hatálylyal és tartammal bir, mint az 1867. évi február 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés, melylyel kapcsolatban áll.

3. CZIKK.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és a jóváhagyási okmányok Bécsben mielőbb ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel megerősitették.

Kelt két példányban Bécsben, 1887. évi márczius hó 30-ik napján.

(P. H.) *Szögyény* s. k.
(P. H.) *Cte Jonghe d'Ardoye* s. k.

---

(1) Ezen egyezményt pótolja a Belgiummal 1891 decz. 6-án kötött és az 1892: VIII. t. czikkbe iktatott kereskedelmi és hajózási szerződés 5. czikke.

(2) Az ezen czikkben kölcsönösen biztositott kedvezmények alkalmazása tárgyában v. ö. 1888 okt. 10. 59,524. sz. pénzügymin. rend. (1888. R. T. 2024.).

XXXIX. TÖRVÉNY-CZIKK

a Braziliával az áruvédjegyek ótalma tárgyában 1886. évi augusztus 28-án kötött egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi szeptember 13-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi november 26-án.)

Az osztrák-magyar monarchia és Brazilia meghatalmazottjai által Rio de Janeiróban 1886. évi augusztus 28-án kötött egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás).

Nyilatkozat

a gyári és kereskedelmi védjegyeknek az osztrák-magyar monarchiában és Braziliában leendő kölcsönös óltalma iránt.

Az osztrák-magyar monarchia és Brazilia kormányai azon óhajtástól indittatva, hogy államaik honosainak ipara számára teljes és hatályos oltalmat biztositsanak, az e czélból kellően meghatalmazott alulirottak a következőkben egyeztek meg:

I.

Az osztrák vagy a magyar alattvalók Braziliában és a braziliai alattvalók az osztrák-magyar monarchiában mindarra nézve, a mi az árúk és boritékaik jelvényeit és a gyári és kereskedelmi védjegyeket illeti, kölcsönösen ugyanazt az ótalmat fogják élvezni, mint a honosok.

II.

Az osztrák vagy a magyar alattvalóknak, ha maguknak Braziliában valamely védjegy tulajdonát biztositani akarják, az e tárgyban Braziliában hatályban levő törvények és szabályokhoz kell alkalmazkodniok.

Viszont a braziliai alattvalók, ha maguknak az osztrák-magyar monarchiában valamely védjegy tulajdonát biztositani akarják, az osztrák-magyar monarchiában fennálló törvények és szabályok értelmében megkivánt okmányokat a kereskedelmi és iparkamaránál Bécsben és a kereskedelmi és iparkamaránál Budapesten tartoznak letéteményezni.

III.

Ezen egyezmény szerződési erővel és hatálylyal bir mindaddig, mig az egyik vagy a másik fél a hat hónapi felmondás jogával nem él.

---

(1) A védjegyek oltalmáról nálunk az 1890: II. t. cz. (mód. 1895: XLI. t. cz.), Ausztriában az 1890 jan. 6. törv. (1890. R. G. Bl. 19.) rendelkezik. Braziliában a védjegyek lajstromozása iránti eljárást az 1875 okt. 23. csász. decretum szabályozta.

Minek hiteléül a kellően meghatalmazott alulirottak jelen nyilatkozatot kiállitották és pecsétjeikkel sajátkezüleg ellátták.

Kelt két példányban Rio de Janeiróban, 1886. évi augusztus 28-án.

(P. H.) *Seiler* s. k.
(P. H.) *Bro de Cotegipe* s. k.

XL. TÖRVÉNY-CZIKK

a Németalfölddel az áruvédjegyek ótalma tárgyában 1886. évi szeptember 3-án kötött egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi szeptember 13-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 10-én, s ugyanazon napon hatályba lép.)

Az osztrák-magyar monarchia és a németalföldi királyság meghatalmazottai által Hágában 1886. szeptember 3-án aláirt nyilatkozat ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Nyilatkozat

az 1867. évi márczius 26-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés(2) V. czikkére vonatkozólag.

Az osztrák-magyar monarchia és a németalföldi királyság között 1867. évi márczius 26-án aláirt kereskedelmi szerződés V. czikke nem felelvén meg többé teljesen a szerződő felek törvényeinek és szükségesnek találtatván, hogy a gyári és kereskedelmi védjegyeknek az osztrák-magyar monarchiában és Németalföldön leendő bemutatása tekintetében fennálló határozatai módosittassanak, az e czélból kellőleg felhatalmazott alulirottak a következőkben állapodtak meg:

I. CZIKK.

A magas szerződő felek azon alattvalói, a kik az 1867. évi márczius 26-iki kereskedelmi szerződés V. czikke értelmében a másik állam területén a gyári és kereskedelmi védjegyek tulajdonát illetőleg minden tekintetben ugyanazon védelemben kivánnak részesülni, mint a honosok, az ezen államban érvényes szabályokhoz alkalmazkodni tartoznak.

Különösen a mi az osztrák-magyar monarchiát illeti, a szóban álló védjegy: Ausztriát illetőleg a bécsi kereskedelmi és iparkamaránál, Magyarországot illetőleg a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál teendő le.

---

(1) A védjegyek oltalmáról nálunk az 1890: II. t. cz. (mód. 1895: XLI. t. cz.), Ausztriában az 1890 jan. 6. törv. (1890. R. G. Bl. 19.), Németalföldön az 1880 máj. 25. törvény rendelkezik.
(2) E kereskedelmi és hajózási szerződés nincs Magyarország törvényei közé iktatva. Közzétételett az 1867. R. G. Bl. 102. számában.

II. CZIKK.

Jelen megállapodás mindkét félre nézve azon időtől kezdve lép hatályba, a midőn az, a magas szerződő felek államterületein hivatalosan ki fog hirdettetni, és addig marad érvényben, mig az előbbeni czikkben emlitett kereskedelmi szerződés kötelező ereje meg nem szünik.

Minek hiteléül az alulirottak a jelen egyezményt kiállitották és pecsétjeikkel sajátkezüleg megerősitették.

Kelt Hágában, két példányban, 1886-ik évi szeptember 3-án.

Ő Felségének Ausztria császárjának, Csehország királyának stb. és Magyarország apostoli királyának rendkivüli követe és teljhatalmu ministere:

(P. H.) *Gróf Mülinen* s. k.

Ő Felségének a németalföldi királynak külügyministere:

(P. H.) *Karnebeck A. P. G.* s. k.

XLI. TÖRVÉNY-CZIKK

a kereskedelmi viszonyoknak Olaszországgal és Németországgal 1888. évi junius 30-ig leendő ideiglenes rendezéséről.[1]

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 24-én.)

1. §. A ministerium fölhatalmaztatik arra, hogy a Németbirodalommal és Olaszországgal 1887. deczember 31-ével lejáró kereskedelmi szerződéseket: még pedig a Németországgal 1881 május 23-án kötött kereskedelmi szerződést[2] és az Olaszországgal 1878. deczember 27-én kötött és az 1879. évi I. törvényczikkbe iktatott vám és kereskedelmi szerződést, valamint az állategészségügyi egyezményt egészen vagy részben meghosszabbithassa, illetve helyettük uj egyezményeket kössön, de azzal a megszoritással, hogy ha ezek a meghosszabbitások, vagy uj egyezmények hatályukban 1888. junius 30-án tulterjednének, azok mindenesetre előbb még alkotmányos tárgyalás végett az országgyülés elé terjesztendők.

Az esetre, ha ily meghosszabbitások avagy uj egyezmények nem jönnének létre, a ministerium fölhatalmaztatik arra, hogy 1888 junius 30-ig az illető kereskedelmi viszonyok szabályozása végett megfelelő intézkedéseket tegyen.

2. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe és végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

---

(1) V. ö. a Németországgal 1887 decz. 8-án kötött kereskedelmi egyezmény beczikkelyezéséről szóló 1888: V. t. czikket (pótolja: 1892: III. t. cz.), továbbá az Olaszországgal 1887 decz. 7-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződésnek s a hozzá tartozó tarifáknak, póczikknek, vámkartelnek és zárjegyzőkönyvnek, valamint az ugyanazon napról kelt állategészségügyi egyezménynek beczikkelyezéséről szóló 1888: XV. t. czikket (a még hatályban levő állategészségügyi egyezmeny kivételével. pótolja: 1892: VI. t. cz.).
(2) V. ö. 1881: LVII. és LXVIII. t. cz.

XLII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1888. év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 24-én.)

1. §. A ministerium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jogérvényes adókra és állami jövedékekre vonatkozó összes — jelenleg fennálló vagy ezentul hozandó — törvényeket, azok időközben bekövetkezhető módositásainak figyelembevételével, az 1888. év első negyedében érvényben tarthassa, és az ezek alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat az alább következő szakaszokban meghatározott módon fedezhesse.

2. §. A kiadási tételekre nézve az 1887. évi állami költségvetésről szóló XII-ik törvényczikk rendelkezési szolgálnak irányadóul, felhatalmaztatik azonban a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhessen ezen törvény érvényben léte alatt, melyek időközben alkotott külön törvények vagy törvényes intézkedések folytán fedezendők.

3. §. Az ezek folytán teendő kiadások az 1888. évi költségvetés keretébe lesznek beillesztendők.

4. §. Jelen törvény hatálya az 1888. évi államköltségvetésről szóló törvény életbeléptével megszünik.

5. §. Ezen törvény 1888. évi január 1-én lép érvénybe s végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XLIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt, az 1880: LIV. törvényczikk értelmében létrejött pénzügyi egyezmény hatályának meghosszabbitásáról.(2)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 24-én.)

1. §. Az 1880. évi LIV. törvényczikk 2. §-ában megállapitott határidő, valamint az idézett t.-cz. 5. és 6. §-ai szerint Horvát-Szlavonországok önkormányzati beligazgatási költségeinek fedezésére meghatározott százaléknak és évi átalánynak érvénye 1888-ik évi január 1-től deczember végeig meghosszabbittatik.

Az idézett törvényczikkben foglalt többi határozatok jelen törvény által nem érintetnek.

2. §. Ezen törvény 1888-ik évi jannár 1-én lép hatályba, s annak végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

---

(1) Az 1888. évi államköltségvetést, melynek életbeléptével a fönti törvény hatályát vesztette, az 1888: VI. t. cz. tartalmazza.

(2) Ez egyezmény hatályának további meghosszabbitásáról v. ö. az 1888: XXXIV. t. czikket. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt létrejött pénzügyi egyezmény beczikkelyezéséről az 1889: XL. t. cz. rendelkezik.

XLIV. TÖRVÉNY-CZIKK

a dohányjövedéki törvények és törvényesitett szabályok némely intézkedéseinek módositásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 24-én.)

1. §. Az 1868. évi XIV. törvényczikk határozatai alapján megengedett saját használatra való dohánytermelés, valamint az ugyanezen t.-cz. 8. §-ában felsorolt egyének által eddig az 1876 : IV. t.-cz. 6. §-a értelmében élvezett azon kedvezmény, hogy dohánytermésükből a törvényszabta fogyasztási illeték lefizetése mellett fejenkint 10 kilogrammig dohányt visszatarthattak, megszüntettetik.

Az, a ki a dohánytermésből valamit visszatart, a visszatartott mennyiség minden 500 grammja után jövedéki büntető eljárás utján 80 krnyi fogyasztási illeték és a fogyasztási illetéknek kétszeresétől négyszereséig terjedő pénzbüntetésben marasztalandó el; és ha ez a termelő tudtával történik, a termelési engedély tőle elvonandó.

Kivételesen érvényben tartatnak az 1876 : IV. t.-cz. 3. §-ának harmadik bekezdésében a volt határőrvidéken katonai rokkantaknak életfogytiglan nyujtott azon termelési engedélyek, melyek az 1873. évi október 1-ső napját megelőző időből keletkeznek.

2. §. A dohánytermelés ezentul, ha a termelő hiteles térképen a terület nagyságát nem igazolja, csak arra alkalmas, talajviz (földárja) által nem veszélyeztetett, egészen száraz, a termelésre kellőleg előkészitett, ellenőrzés czéljából mindenkor megközelithető, könnyen felmérhető oly földterületeken engedtetik meg, melyek gyártásra alkalmas, jó égésü anyagot szolgáltatnak. Annak megállapitása, hogy melyek a termelésre alkalmas területek, bizottsági bejárás utján történik.

Uj termelőknek ezenkivül csak az esetre adható termelési engedély, ha kimutatják, hogy megfelelő nagyságu, zárral és ha kivántatik ellenzárral ellátható száritó-pajtával és elegendő nagy külön simitó-helyiséggel birnak, vagy ha arra kötelezik magukat, hogy a dohánytörésig száritó-pajtát és a simitásig külön simitó-helyiséget állitanak. Kisebb termelők ily száritó-pajtát és külön simitó-helyiséget többen együtt is állithatnak fel. Hogy a száritó-pajta és külön simitó-helyiség minden kat. hold után minő térfogattal birjon, azt a pénzügyminister rendeletileg állapitja meg.

Régi termelők az 1890. évi dohánytermelési engedély kérelmezése alkalmával lesznek kötelesek kimutatni, hogy ily száritó-pajtával és külön simitó-helyiséggel birnak, mert különben a termelésből kizárhatók.

---

(1) V. ö. a dohányjövedékről szóló 1868: XIV. t. czikket, továbbá az ennek és az érvényben levő dohányjövedéki szabályok némely intézkedéseinek módosításáról szóló 1876: IV. t. czikket.

A pénzügyi közigazgatás szervezetének változtatásáról szóló 1889: XXVIII. t. cz. 2. §-a szerint a dohánytermelést és gyártást illető ügyekre nem terjed ki a pénzügyi igazgatóságok működése, de kiterjed — a törvény 7. §. 2. *c), e)* és *f)* p. szerint — a dohányelárusításra, a jövedéki ellenőrzésre és a jövedéki büntető eljárásra, úgyszintén — a törvény 8. §. I. 5. *a)* p. értelmében — a birságokban való elmarasztalásra.

A dohánybeváltásnál alkalmazottak képzettségéről v. ö. 1883: I. t. cz. 19. §. A dohánygyártmányok vámkezelése tekintetében v. ö. az 1882: XVI. t. czikkbe iktatott általános vámtarifa VI., VIII. és IX. czikkét, továbbá 21. és 22. tarifaszámát.

Egy község határában lehetőleg csak vagy a kincstár számára, vagy pedig csak a külkivitelre adható termelési engedély, kivéve azon esetet, ha a kétnemű termelés egészen elkülönitett külterületen történik; ugyanazon termelő egy vagy egymással határos két különböző község határában a kincstár és kivitel részére semmi szin alatt sem kaphat termelési engedélyt.

Dohányt legkésőbb csak junius hó 30-ig szabad kiültetni.

3. §. A termelő köteles ugy a földterület előkészitése, valamint az elvetendő mag, a palánták kiültetése, nemkülönben a simitás és csomózás tekintetében akképen eljárni, a mint azt a m. kir. pénzügyminister által kibocsátandó utasitás alapján az illetékes jövedéki hivatal dohányfajták szerint meghatározza és kellő időben kihirdeti; köteles továbbá a termelő a dohányvirágot, a magnevelésre szánt tőkék és kerti levelek kivételével, s azon leveleket, melyek beérése már nem várható, letörni, s a kacshajtásokat is a törésig mindig pontosan eltávolitani.

Azon termelők, a kik dohány között a szabályokban tiltott veteményeket termelnek, kik a dohányt szabályellenesen kezelik, kik a növényágyi palántáknak megsemmisitését julius hó 5-ig elmulasztják, első izben 5-től 50 frtig terjedő pénzbüntetéssel sujtandók; ismétlés esetén a termelésből kizárandók, azok pedig, a kik a dohányt a jövedék kárára csalárdul csomózzák és bálozzák, és kik tartalomnélküli, gyártásra előnynyel nem használható anyagot termelnek, a dohánytermelésből kizárandók.(1)

4. §. Azon termelők, kik mások nevére kiállitott engedély felhasználásával, vagy kik nem az engedélyben meghatározott területen ültetnek dohányt, ha különben jövedéki áthágás miatt a dohánytermeléstől eltiltva nincsenek, illetve nem oly területen ültettek, mely a termelésből ki van zárva, kik tehát a saját nevükre, illetve a beültetett területre is kaphattak volna engedélyt, 10 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandók el a dohánybeváltó felügyelőség által, melynek határozata ellen 15 nap alatt a pénzügyministerhez van felebbezésnek helye, ki a pénzbüntetésre nézve végérvényesen határoz. Azon termelők ellenben, kik saját nevükre, vagy a beültetett területre termelési engedély jövedéki áthágás vagy az illető területnek a termelésből való kizárása miatt nem kaphattak volna, azonkivül, hogy a dohánytermésük megsemmisittetik, jövedéki büntető eljárás utján az 1876. évi IV. törvényczikk 13. §-ának határozmányai szerint büntetendők és a termelésből mindenkorra kizárandók.

Azon termelők, kik az engedélyezettnél nagyobb területen termelnek dohányt, ha a beültetett terület az engedélyezett területet többel haladja meg, mint az 1876. évi IV. törvényczikk 15. §-ában engedélyeztetik, szintén jövedéki büntető eljárás utján az idézett törvényczikk 14. §-ában meghatározott pénzbüntetéssel fenyittetnek és a termelésből kizárhatók.

5. §. Az összes termelő körzetekben és határokban, azon községek kivételével, melyek finom és középfinom kerti leveleket termelnek, vagy házi kertekben különös, a dohánygyártásra előnyösen használható, valamint burnótgyártásra alkalmas anyagot állitanak elő, ezentul uj dohánytermelési engedélyek csak azoknak adhatók, kik e czélre legalább egy katastralis hold kiterjedésü, és lehetőleg szabályos alaku, könnyen felmérhető területet szánnak. A területnek egy kat. holdig összefüggőnek kell lenni.

---

(1) V. ö. 21. §. 3. p.

Kivételesen: az 1888-ik évre meghagyható a termelési engedély azoknál is, kik most egy holdnál kisebb területre birnak termelési engedélylyel.

6. §. A ki termelésre engedélyt nyert, fel van jogositva dohánypalántákat e czélra különösen előkészitett ágyakban nevelni, s a netalán általa nem szükségelt fenmaradó fölösleget más termelésre jogosultnak átengedni.

Azok, kik dohányt nem termelnek, de valamely termelési körzetben dohánypalántákat elárusitásra kivánnak növeszteni, erre az engedélyt az illetékes dohánybeváltó felügyelőségtől megkaphatják, ha az 1868. évi XIV. t.-cz. 4. §-ában meghatározott követelményeknek megfelelnek és a palánták nevelésére használandó ágyak fekvését és nagyságát pontosan megjelölő bejelentéseiket a községi elöljáróság utján benyujtják.

7. §. A dohánytermelésre és palánta-nevelésre való bejelentések beadására véghatáridőül a termelési évet megelőző deczember hó 31-ike szabatik meg.

A fentebbi határidőig a bejelentési iveknek megfelelő rovatai szabályszerüleg kitöltve, kis és nagyközségekben kizárólag csak a községi elöljáróságoknál, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a polgármesternél adandók be, később, vagy más helyen beadott bejelentések feltétlenül elutasitandók.

Kis- és nagyközségekben a községi elöljárók, rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a polgármesterek kötelesek a hozzájuk beérkezett termelési bejelentéseket a tekintetben megvizsgálni, vajjon a jelen törvény által kivánt adatok fel vannak-e véve és hitelesek-e, nem fordul-e elő bennök oly földrészlet, mely tulajdonságánál fogva ezen törvény 2. §-a szerint a dohányültetésből kizáratott; kötelesek továbbá a hiányosan kiállitott bejelentési iveknek kiegészitését eszközölni és az igy átvizsgált, illetőleg kiegészitett, aláirásaikkal megerősitett és a hivatalos pecséttel ellátott bejelentéseiket és pedig külön a kincstári, külön a külkiviteli dohánytermelésre és külön a palánta-nevelésre vonatkozókat, betüsoros jegyzék kiséretében minden hó végével, a deczember hóban beérkezetteket pedig legkésőbb január hó 4-éig a dohánybeváltó-felügyelőséghez beküldeni.

Ezen beküldés elmulasztása, vagy késedelmes teljesitése, a bejelentések rosszhiszemü megváltoztatása, az azokban kivánt adatok kihagyása, vagy kitörlése, épen ugy mint valótlan adatok bizonyitása vagy felvétele 5 frttól 100 frtig terjedő birsággal fog fenyittetni.

Ezen birságok kiszabása és behajtása iránt

a dohánybeváltó-felügyelőségnek(1)

a tényállást magában foglaló megkeresése folytán kis- és nagyközségekre nézve a főszolgabiró, rendezett tanácsu városokra nézve az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városok alkalmazottaira nézve pedig a közigazgatási bizottság intézkedik és II. fokban a pénzügyministeriumhoz ugy a fél, valamint

a dohánybeváltó-hivatali felügyelő(1)

által is felebbezhető, még pedig az illető határozat kézhezvételétől számitott 15 nap alatt.

---

(1) Az 1889: XXVIII. t. cz. 28. §-ának 8. §. I. 5. *a)* p. értelmében a pénzügyigazgatóság.

A megkereső dohánybeváló-felügyelőséggel és a féllel az I. foku határozat azonnal közlendő.(1)

8. §. A községi elöljáróknak, illetve polgármestereknek a fenti szakaszban reájuk rótt kötelességek pontos teljesitéseért a dohánybeváltó-felügyelőség részéről holdanként 20 krnyi jutalomdij engedélyeztetik, melynek fele az engedélyezés után, fele pedig a beültetés után fizettetik ki.

9. §. A dohánytermelés, valamint a palánta-nevelés hivatalos ellenőrzés alatt áll, mely a dohánynyal beültetett területek felmérése, az ültetvények fejlődésének megfigyelése s a termés mennyiségének megállapitása által gyakoroltatik.

Az ebbeli felügyelettel járó költségek megtéritéseül az 1868. évi XIV. t.-cz. 2. §-ában minden katastralis hold után 1 frttal megállapitott engedélyilleték ezennel 2 frtra s minden fél hold után 1 frtra emeltetik fel. Fél holdnál kisebb részletek fél holdnak, annál nagyobbak egész holdnak számitandók. A palánta-nevelésre kiadandó minden egyes engedély után az engedélyilleték 2 frtban állapittatik meg.

10. §. A területfelmérést az ültetés befejezése után a községi elöljáróság, illetve a polgármester egy kirendeltjének közreműködésével, a termelő vagy megbizottjának jelenlétében a pénzügyi közegek teljesitik.

A községi elöljáróság, illetve polgármester kirendeltjének és a termelő vagy megbizottjának elmaradása a felmérést nem akadályozza.(2)

11. §. A várható dohánytermés a 10. §-ban meghatározott közegek által és az ott emlitettek jelenlétében s ha az utóbbiak, ámbár kellőleg meg lettek hiva, meg nem jelennek, ezek nélkül is felvétel utján állapittatik meg.

A pénzügyi hatóság fel van jogositva, a termést zöld állapotban is felbecsültetni, hogy abból a termés mennyiségére előlegesen is következtetés legyen vonható, köteles azonban a már felfűzött dohányt lehetőleg többször, mindenesetre azonban egyszer és pedig a törés befejezése és a zsinórokon vagy pálczákon levő levelek beszáradása után az egész termést száraz állapotban felvétetni.

Minden termelő köteles maga vagy megbizottja által a zsinórok, esetleg pálczák hosszát és számát, valamint a lehullt, esetleg ponyván száritott dohányt is a felvétel eszközlésére megjelenő pénzügyi közegnek szóval vagy irásban bevallani.

A pénzügyi közeg a termelő összes dohánykészletét megvizsgálja és megállapitja a zsinórok, esetleg pálczák számát, valamint próbamérlegelések alapján, a termesztett dohánynak súlyát fajtánként, levélminőségek szerint egészben, s ott, a hol a termelés részes kertészek által történik, kertészek szerint is elkülönitve.

A dohánytermelésnek ez uton végleg megállapitott mennyisége képezi a termelő által a kincstári raktárba beszállitandó mennyiséget és ez ugy a dohánytermelési kataszterbe, mint az engedélyívbe bejegyeztetik és a pénzügyi közeg, a községi kirendelt s a termelő vagy megbizottja által aláiratik.

---

(1) V. ö. alább 17. §., 21. §. utolsó bekezd.
(2) V. ö. 11. §

Azon termelő, ki a zsinórok felvételét helytelennek tartja, a felvétel ellen 8 nap alatt a dohánybeváltó-felügyelőségnél panaszt emelhet.(1)

12. §. Azon esetre, ha a pénzügyi közegek által eszközölt zöld felvételnél kipuhatolt termésmennyiség és a törés befejezése után száraz állapotban elrendelt felvételnél talált termésmennyiség közt feltünő kevesblet mutatkozik, jogában áll a pénzügyi közegeknek a termelőt igazolásra felhivni, s a mennyiben az igazolást alaposnak nem találnák, ha megfelelő támpontok forognak fenn, jogában áll a dohánybeváltó-felügyelőségnek a tényleirás felvétele s a jövedéki büntető eljárás meginditása iránt intézkedni.

Hasonló eljárás követendő, ha a törés utáni száraz felvétel és a beszállitott, illetőleg a külkiviteli kereskedőnek átadott vagy külföldre kivitt dohánymennyiség közt feltünő kevesblet mutatkozik.

13. §. A hatóság elleni erőszak bűntettét követi el, és a mennyiben sulyosabb beszámitás alá tartozó eset nem forog fenn, az 1878 : V. törvényczikk 165. §-a értelmében három évig terjedhető börtönnel büntetendő : a ki a dohánytermelés, kezelés vagy elárusitás ellenőrzésével megbizott pénzügyi vagy más hatósági közeget vagy kirendeltet a törvény vagy a hatóság meghagyásának végrehajtásában erőszak vagy veszélyes fenyegetés által akadályozza, vagy valamely intézkedésre kényszeriti, vagy pedig hivatalos eljárása alatt tettleg bántalmazza.

Ugyanezen büntetés alkalmazandó, ha a cselekmény a fentebbi közegek védelmére rendelt vagy megjelent személyek ellen követtetik el.

Horvát-Szlavonországokban ezen bűntettek (kihágások, vétségek) az ott érvényben levő büntető törvények értelmében büntetendők.

14. §. Az anya- és csúcslevelek leszedése után a dohánytőkék azonnal és legkésőbb október hó 15-ik napjáig kiszántandók, vagy más uton eltávolitandók.

A gazdászati viszonyok által indokolt folyamodványra olyan termelőknek, kiknél csempészet vagy helytelen kezelés soha nem tapasztaltatott, a pénzügyminister a téli legeltetésre külön engedélyt adhat.

Sarjulevelek leszedése, oly esetekben, midőn az anyalevelek nem fejlődhettek (s az időjárás a sarjulevelek fejlődésére kedvező), oly termelőknek, kiknél csempészet vagy rossz kezelés soha nem tapasztaltatott, a pénzügyminister által szabályrendeletileg megállapitandó eljárási módozat mellett megengedhető.

A ki az ezen §-ban foglalt rendelkezéseknek meg nem felel, s a nélkül, hogy külön engedélyt kapott volna, a dohánytőkék eltávolitását elmulasztja vagy sarjuleveleket szed le, vagy végre a feltételeket, melyek mellett az engedély adatott, meg nem tartja, a dohánytermelésből kizárandó.

15. §. A termelő dohánytermeséből senkinek bármily czimen, bármely csekély mennyiséget sem engedhet át, hanem köteles a nyert egész termést a megállapitott határidőben beváltás végett hiány nélkül a jövedéki raktárba beszállitani, illetőleg a termelésre következő év január végeig engedélyezett dohánykiviteli kereskedőnek átadni, vagy saját teljesen biztos és a pénzügyi hatóság által ellenzárral ellátott raktárába beraktározni, vagy külföldre kiszállitani.

---

(1) V. ö. 16. §.

Azon termelő, ki bármi czimen, bármely csekély mennyiséget valakinek átenged és a nyert egész termést a megállapitott határidőben beváltás végett hiány nélkül a jövedéki raktárba be nem szállitja, illetve engedélyezett dohánykiviteli kereskedőnek a termelésre következő év január hó végeig át nem adja, vagy saját teljesen biztos és a pénzügyi hatóság által ellenzárral ellátott raktárába be nem raktározza, vagy a termelésre következő év október hó végeig külföldre ki nem szállitja, azonkivül, hogy a dohánytermelésből mindenkorra kizáratik, az átengedett vagy be nem szállitott, illetve külkiviteli kereskedőnek át nem adott vagy külföldre ki nem szállitott dohánymennyiség minden 500 grammja után jövedéki büntető eljárás utján 80 krnyi fogyasztási illeték és a fogyasztási illetéknek kétszeresétől négyszereséig terjedő pénzbüntetésben marasztalandó el.

Azon termelő, a ki külkivitelre termelt dohányát a termelésre következő év január hó végeig teljesen biztos és a pénzügyi hatóság által ellenzárral ellátott raktárba be nem raktározta, vagy engedélyezett dohánykiviteli kereskedőnek át nem adja, a fenti büntetésen kivül, átadás vagy be nem raktározás elmulasztása miatt, a termelt egész mennyiség után minden hétre és annak minden métermázsája után 2 forint pénzbüntetésben elmarasztalandó.

Ezen pénzbüntetést közigazgatási uton

a dohánybeváltó-felügyelőség(1)

rója ki s a kirótt birság ellen 15 napon belül a pénzügyministerhez van felfolyamodásnak helye, ki arra nézve végérvényesen határoz.

Ugyancsak ezen pénzbüntetéssel büntetendő azon külkiviteli kereskedő is, a ki az általa átvenni kötelezett dohánytermést, a termelőtől a termelésre következő év január hó végeig át nem veszi, illetőleg azt beraktározásra el nem fogadja.

A dohányjövedéki igazgatóság a dohány átadására, illetőleg átvételére kitüzött határidőt, a félnek a határidő lejárta előtt legalább 8 nappal benyujtandó indokolt kérelmére meghosszabbithatja.

16. §. A dohánytermelő nemcsak a 11. §-ban elrendelt hivatalos eljárás utján megállapitott és az engedélyivbe bejegyzett, hanem az egész dohánytermés mennyiségének hiány nélküli beszállitásáért feles kertészeivel együtt egyetemlegesen felelős.

Azon feles kertész, a ki dohányjövedéki kihágás miatt elmarasztaltatott, az elmarasztalásról vett hivatalos értesülés után, a szerint, a mint ezt ezen értesités a csempészet mértékéhez képest megállapitja, a dohánytermelő által, a dohánytermelési engedély különbeni elvonásának terhe alatt a szolgálatból azonnal vagy legkésőbb újévkor elbocsátandó.(2)

Az ezért elbocsátott kertész a dohánytermelőtől elbocsátása miatt semminemű kártéritést nem követelhet.

Ha a bejegyzett mennyiségnél kevesebb szállittatik be, a hiány után kiszabható fogyasztási illeték és pénzbüntetés-összeg erejéig a beszállitott dohánymennyiség beváltási ára biztositékul visszatartható.

---

(1) Az 1889: XXVIII. t. cz. 8. §. I. 5. *a)* pontja értelmében: a pénzügyigazgatóság.

(2) V. ö. 1891 nov. 14. 83,063. sz. rend. a kincstári dohánytermelők feleskertészeinek kijáró dohánybeváltási árra vezetendő birói foglalások esetén követendő eljárás iránt az 1876. évi 65,169. sz. a. közzétett körrendelet egyik határozmányának megváltoztatása tárgyában (1891. R. T. 1673.).

A dohánykiviteli kereskedő is köteles a dohánybeváltó-felügyelőség előzetes megkeresése folytán a dohánytermelőnek a szerződésszerűen adott előlegen kivül még kijáró vételárból a megkeresésben kitett összeget a kincstár biztositására visszatartani.

17. §. Az ültetvények felmérésénél és a termés felvételénél, köteles a termelő személyesen megjelenni, vagy magát megbizott által képviseltetni, mert ennek elmulasztása esetén az eljáró közegek eljárása ellen kifogást nem tehet.

Ha a már felvett és beszállitandó dohány a tulajdonos hibáján kivül csökkentetnék, vagy pedig megsemmisittetnék; köteles a termelő a károsítás napját, mivoltát és terjedelmét a dohánybeváltó-hivatalnak a községi elöljáróság, illetve polgármester utján három nap alatt bejenteni.

Ez utóbbi esetekben az engedélyivbe bejegyzett és beszállitandó termésmennyiségnek helyesbitése, illetve annak meghatározása, vajjon és mily mérvben szállitható az le? a megejtett beható vizsgálat eredményéhez képest, első sorban a dohánybeváltó-felügyelőséget, második sorban pedig a dohányjövedéki központi igazgatóságot illeti.

A községi elöljárók, illetve polgármesterek kötelesek a fentemlitett káresetekre vonatkozó bejelentéseket a dohánybeváltó hivatalhoz 48 óra alatt beterjeszteni. Ezen beterjesztés elmulasztása esetében a községi elöljárók, illetve polgármesterek a jelen törvény 7. §-a szerint büntetendők, ha pedig alapos gyanu van arra, hogy csempészkedés esete forog fenn, az 1886 : XXII. és XXIII. törvényczikkben megállapitott eljárás szerint fegyelmi uton büntetendők.

18. §. Az ültetvények felmérésénél, valamint a várható termés felvételénél követendő részletes eljárást a pénzügyminister által kiadandó utasitás szabályozza.

19. §. Azon községek elöljáróinak, illetve azon városok polgármestereinek kirendeltjei, melyekben dohány termeltetik, kötelesek a termelőkkel a beváltó bizottság előtt megjelenni, illetve a dohányszállitmányt a termelési helytől a beváltási állomásig, vagy a külkiviteli kereskedő által pénzügyi közeg ellenőrzése mellett történő átvételéig, csempészet, vagy elidegenités megakadályozása czéljából kisérni, a dohánybeváltás egész tartama alatt közreműködni és a beváltási ár megtörtént kifizetéséről a kellő elismervényt aláirni.

Ezen eljárásokért a pénzügyminister által rendeleti uton meghatározott utiköltség és napidijban részesülnek.[1]

20. §. A külkivitelre termelt dohány a külkiviteli kereskedő részére történt átadás után is, egész a külföldre való szállitásig, továbbra is hivatalos ellenőrzés alatt áll, és az erre vonatkozó ellenőrzési szabályok a pénzügyminister által rendeleti uton fognak kiadatni.

A külkiviteli kereskedő az általa átvett dohánynak ugyanazon mennyiségben külföldre való szállitásáért az általa alkalmazottakkal egyetemlegesen felelős, és az általa átvett dohánymenyiségből a rendeleti uton megállapitandó súlyapadás levonása után hiányzó mennyiségnek minden 500 grammja után jövedéki büntető eljárás utján 80 krajczár fogyasztási illeték, és a fogyasz-

(1) V. ö. 1895 máj. 3. 24,992. sz. pénzügymin. rend. az adóhivatalok által több dohánybeváltó hivatal részére kiutalványozott javadalmazások külön kimutatása tárgyában (1895. R. T. I. 1458.).

tási illetéknek kétszeresétől négyszereséig terjedő pénzbüntetésben marasztalandó el.

Azon külkiviteli kereskedő, a ki a rendeleti uton kiadandó ellenőrzési szabályokban foglalt határozmányokat meg nem tartja, vagy meg nem tartatja, 50 forinttól 500 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, melyet közigazgatási uton

a dohánybeváltó-felügyelőség(1)

állapit meg. Az ez által megállapitott pénzbüntetés ellen 15 nap alatt a pénzügyministerhez van felfolyamodásnak helye, ki arra nézve végérvényesen határoz. Ha ezen kihágást a külkiviteli kereskedő maga, vagy az ő tudtával alkalmazottja követi el, a fennebb emlitett pénzbüntetésen kivül külkiviteli kereskedési engedélyét is elveszti.

21. §. Kis- és nagyközségekben a községi előljáróság, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterek kötelesek felvigyázni arra:

1. hogy a község, illetve város határában engedély nélkül dohány ne ültettessék;

2. hogy az egyes termelők által dohányültetésre csak az engedélyezett területek és csak azon földrészletek használtassanak, melyekre az engedély szól;

3. hogy oly talajok, melyek a jelen törvény 3. §-a szerint a dohánytermelésből kizárattak, dohánymüvelés alá ne kerüljenek;

4. hogy gabona-nemüek és repcze tarlójába ugyanazon évben dohány ne ültettessék;

5. hogy a községben dohánycsempészet, akár leveles, akár vágott dohánynak, akár pedig a magyar korona országainak gyáraiból vagy raktáraiból nem származó gyártmányoknak házalás vagy nyilvános vásáron való eladása által, vagy bármely más módon ne üzessék;

6. hogy csempészet czéljából a község határából dohány el ne hurczoltassék, továbbá, hogy más községekből elcsempészett dohány a község határán való átszállitásánál segédeszközeivel együtt letartóztassék.

A községi előljáróságok, illetve polgármesterek kötelesek a fentebbi pontokban felsorolt, bármikor észrevett kihágásokat a jelen törvény 7. §-ában megszabott birság terhe alatt, a csempészet tárgyát képező dohánynak vagy dohánygyártmányoknak lefoglalása mellett, a pénzügyőrségnek azonnal tudtára adni, és azonkivül a csempészet megakadályozására, ha szükséges, a csendőrséget is igénybe venni.

22. §. Kis- és nagyközségekben a főszolgabirák és azok tiszti személyzete, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a polgármesterek és azok tiszti személyzete, valamint a csendőrség, és a fővárosban a m. kir. államrendőrség is kötelesek a csempészet minden nemének megakadályozása körül nemcsak közreműködni, hanem a tettesek kinyomozása, elfogatása, a csempészet tárgyainak és segédeszközeinek lefoglalása által közvetlenül is a csempészet elfojtásában eljárni.

Minő esetekben tartozik a csendőrség önállóan eljárni, a kiadandó utasitásban fog megállapittatni.

---

(1) Az 1889: XXVIII. t. cz. 8. §. I. 5. *a)* p. értelmében: a pénzügyigazgatóság.

A feljelentő a feljelentett vagy felfedezett kihágási esetek után befolyt birságokból a szabályszerű feljelentési s tettenérési jutalékra igénynyel bir. A csendőrség tagjai ezen igényöket törvényes felsőbbségök utján érvényesithetik.

A szolgabirák és azok tiszti személyzetének, a rendezett tanácsú, valamint a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei és azok tiszti személyzetének, ezen szakaszban megszabott kötelességek körüli minden mulasztása, a pénzügyi hatóság megkeresése folytán, az 1886. évi XXII. és XXIII. törvényczikkben megállapitott eljárás szerint fegyelmi uton büntetendő; a csendőrség és a fővárosi államrendőrség mulasztása pedig illetékes megfenyités végett elöljáró hatóságuknak bejelentendő.(1)

23. §. A magy. kir. postánál, továbbá az állami és magánvasutaknál, ugyszintén a gőzhajózási társulatoknál alkalmazottak kötelesek, minden tudomásukra jutott csempészetet azonnal feljelenteni, s a mennyiben a magyar korona országainak gyáraiból vagy raktáraiból nem származó dohánynak vagy dohánygyártmánynak forgalomba hozataláról tudomással birva, azt fel nem jelentenék, első esetben 10 frttól 500 forintig terjedő birsággal, ismétlés esetében pedig azon felül még állomásukról való elbocsátással büntetendők.

A birságot közigazgatási uton

a dohánybeváltó-felügyelőség(2)

állapitja meg, melynek határozata ellen 15 nap alatt a pénzügyministerhez van felebbezésnek helye, ki arra nézve végérvényesen határoz. — Az elbocsátási határozat kimondására az illetők fegyelmi hatósága illetékes.

A feljelentők a feljelentett vagy felfedezett kihágási esetek után befolyt birságokból a szabályszerü feljelentési s tettenérési jutalékra igénynyel birnak.

24. §. Vendéglősök, korcsmárosok, kávéház és minden más nyilvános helyek tulajdonosai, valamint a hajós-kapitányok is 50 frttól 500 frtig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt felelősek azért, hogy üzletük helyiségeiben, illetőleg hajóikon akár alkalmazottjaik, akár pedig idegenek által nem a magyar korona országainak gyáraiból vagy raktáraiból származó dohány, vagy dohánygyártmány másoknak el ne árusittassék.

Ismétlés esetén, a fentebb emlitettek, ha az elárusitásról tudomásuk volt, ezen pénzbüntetésen kivül, egy hónapig terjedő elzárással (fogságbüntetéssel) is fenyithetők.

Ezen büntetések jövedéki büntető eljárás utján állapittatnak meg.

25. §. A jövedéki hatóság engedélye nélkül kizárólag a dohány iparszerü gyártásához szolgáló gépeknek, szerszámoknak és eszközöknek birtoklása, előállitása, árubabocsátása vagy külföldről való behozatala tilos.

26. §. A dohánynak élvezetre való készitése, — a mennyiben jelen törvény és az azzal fentartott szabályok kivételt nem engednek, — kizárólag az állam gyárainak van fentartva.

Tilos tehát dohányt iparszerüleg, vagy egyáltalában mások részére dijazásért feldolgozni (gyártani).

---

(1) A főszolgabirák, szolgabirák és a községi (városi) közegek kötelességeiről az 1887: XLIV. t. cz. megtartásának ellenőrzése körül v. ö. 1889: XXVIII. t. cz. 24. §. II. *e)* p.

(2) Az 1889: XXVIII. t. cz. 8. §-ának I. 5. *a)* p. értelmében: a pénzügyigazgatóság.

Tilos az illetékes hatóság engedélye nélkül oly eszközöket és szerszámokat birlalni, előállitani, vagy külföldről behozni, melyek kizárólag a dohány feldolgozására szolgálnak.

27. §. Tilos továbbá a kincstár által dohánygyártmányainak csomagolására, felszerelésére és a szivarkák készitésére használt nyomtatványoknak és hüvelyeknek utánzása, valamint ily utánzott nyomtatványok és hüvelyeknek külföldről való behozatala, birtoklása, áruba-bocsátása és felhasználása is.

Továbbá tilos szivarkáknak bármily módoni dijazás mellett, vagy eladás végett mások részére való készitése avagy készittetése.

28. §. Ezen tilalmaknak áthágói a bűntárgynak elkobzása mellett jövedéki büntető eljárás utján 50 frttól 1000 frtig terjedő pénzbüntetéssel rovandók meg.

Mindazon egyének, kik a jelen törvény kihirdetése után három hónap leteltével a 25. és 26. §-ban emlitett tárgyak birtokában találtatnak, a bűntárgynak elkobzása mellett a fennebb meghatározott pénzbüntetés súlya alá is esnek.

29. §. A magyar korona országainak raktáraiból származó dohánygyártmányoknak tilos módon történő forgalomba hozatala, az 1876. évi IV. törvényczikk 11. §. *b)* pontjában megszabott fogyasztási illetéknek alapul vétele mellett, a most idézett törvény 17. §. *a)* pontja szerint büntetendő.

30. §. Az 1868. évi XIV. és az 1876. évi IV. törvényczikknek, valamint az azok alapján érvényben levő szabályoknak mindazon rendeletei, melyek a jelen törvény által meg nem változtatnak, továbbra is érvényben hagyatnak.

31. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg, a ki Magyarországra nézve a belügyministerrel s Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértőleg jár el.(1)

XLV. TÖRVÉNY-CZIKK

a bélyeg- és illetékekre vonatkozó törvények és törvényesitett szabályok némely határozatainak módositásáról.(2)

(Szentesitést nyert 1887. evi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 24-én.)

1. §. Az ingatlanok átruházásánál, illetve azok telekkönyvi átiratásánál az előbbi birtokváltozás kisebb-nagyobb közelsége alapján jelenleg érvényben

---

(1) E t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 decz. 31. 74,090. sz. pénzügymin. rend. (1887. R. T. 2517.) és 1888 jan. 15. 2092. B. sz. bel- és pénzügyminiszteri rend. (1888. R. T. 49.). V. ö. még: 1892 márcz. 12. 2621. sz pénzügymin. rend. a dohánygyártmányoknak ünnepeken és vgsárnapokon való eladására vonatkozó határozmányok módositása tárgyában (1892. R. T. 1097.); továbbá 1870 jun. 22. 24,143. sz, pénzügymin. rend. a csempészkedést feljelentők jutalmazása tárgyában (1870. R. T. 269.): 1879 jun. 24. 32,265. sz. pénzügymin. rend. a dohánytermelési engedélyeknek a törvényszabta időben való elintézése tárgyában (1879. R. T. 331.); 1882 aug. 24. 22,501. sz. pénzügymin. rend. a jövedéki vizsgálat alá került dohánytermelőknek a dohánytermeléstől kizárása tárgyában (1882. R. T. 1232.); 1887 jan. 31. 3376. sz. közmunka- és közlek. min. rend. a dohány- és szivarküldemények kezelése tárgyában (1887. R. T. 252.); 1888 okt. 29. 39,606. sz. igazságügym. rend. a jövedéki kihágási ügyekben lefoglalt dohány vagy dohánygyártmány értékének kiszámitása (1888. R. T. 2055.).

(1) E törvényt megelőzöen a bélyegek, illetékek és díjak tárgyában rendelkeztek: az 1868: XXIII., 1869:

levő illetékmérséklés a $4^{8}/_{10}$ százaléki illetékre nézve átalában hatályon kivül tétetik, az $1^{9}/_{10}$ és $1^{6}/_{10}$% illetékekre nézve pedig továbbra csak azon vagyonátruházásoknál marad érvényben, a melyek:

a) szülők és törvényes (törvényesitett) gyermekek vagy unokák, ugyszintén az anya és törvénytelen gyermekei és unokái, valamint átalában az egyenes ágbeli rokonok között;

b) szülők és vő vagy meny;

c) házastársak között fordulnak elő.

2. §. Az 1868. évi XXIII. t.-cz. 8. és 9. §-ai, az 1873. évi IX. t.-cz. 13. §-a, az 1881. évi XXVI. t.-cz. 23. §-a, valamint a bélyeg- és illetékszabályok 64., 65., 66.. 67., 68. és 74. §-ai hatályon kivül tétetnek és azok helyébe az alább következő 3., 4. és 5. §-okban foglalt határozatok lépnek életbe.

3. §. Az illeték kiszabásánál az ingatlan értékének vétetik:

1. adás-vevéseknél, ideértve a birói árveréseket is, a vételár az elvállalt mellékes szolgáltatások értékével együtt;

2. a szerzés egyéb nemeinél:

a) jogügyleteknél a szerződésben kitüntetett, vagy annak megállapodásaiból kideritett, — hagyatékoknál a hagyatéki eljárás folyamán eszközölt leltározás alkalmával felvett becsérték;

b) az előbbi pontban meghatározott érték hiányában az illetékkötelezett felek részéről bevallott becsérték.

XVI. és XVII., 1870: LVIII., 1871: LXIII., 1873: IX., 1874: XXXVII., 1875: XVI. és XXV., 1881: XXVI., XXVII. és XXXIV., 1883: VIII. t. czikkek; az 1887: XLV. t. cz. megalkotása óta pedig az 1894: XXVI. t. czikk (L. ezeknek bő jegyzeteit). Az ezen t. czikkek kapcsán felsorolt rendelkezéseken felül l. még:

1873 decz. 10. 48,786/III. sz. honv. min. rend. a személyi ügyeket tartalmazó bélyegtelen beadványok visszautasítása, illetőleg megleletezése tárgyában (1873. R. T. 738.); 1875 ápr. 13. 5462. sz. közmunka- és közl. min. rend. az építkezéseknél előforduló okiratok bélyegezéséről (1875. R. T. 98.); 66,288/1876. sz. pénzügymin. rend. a peres eljárás folyamában beadott végrehajtási kérvények alapján a polg. biróság hivatalos megkeresésére foganatosítandó bekebelezések után járó bejegyzési illetékeknek mikénti lerovása tárgyában (1877. R. T. 113.); 1878 jan. 6. 1564/114. sz. pénzügymin. rend. a naptárak bélyegének ellenőrzése tárgyában (1878. R. T. 16.); 1883 jun. 21. 14,760. sz. vallás- és közokt. min. rend. a családi értesítők után járó bélyegilleték lerovása tárgyában (1883. R. T. 1353.); 1886 jun. 10. 16,242/X. sz. honv. min. rend. a csapatgyakorlatok alkalmával okozott mezei károkért fizetendő térítések nyugtáinak bélyegmentessége tárgyában (1886. R. T. 442.); 1887 decz. 24. 56,760. sz. pénzügymin. rend. az öt napi érvényességgel biró határátkelési igazolványok bélyegmentes kiállítása tárgyában (1887. R. T. 2487.); 1893 márcz. 25. 53,177/92. sz. pénzügymin. rend. a bányászati és iparvállalatok által a munkásainak és alkalmazottainak kiszolgáltatandó élelmezési czikkek bejegyzésére szolgáló könyvecskék bélyegkötelezettsége tárgyában (1893. R. T. 562.); 1893 ápr. 22. 26,406. sz. pénzügymin. rend. a magyar állami czímerek használatáért való folyamodványok bélyegilletéke tárgyában (1893. R. T. 946.); 1893 szept. 4. 61,309. sz. pénzügymin. rend. a hirlapi beiktatási bélyegilletéknek késedelmi kamat kötelezettsége tárgyában (1893. R. T. 2419.).

V. ö. még 1893 ápr. 26. 1033. sz. pénzügymin. rend. az 1788. általános harminczadrendtartás 6. és 1842. harminczadhivatali utasítás 4. része közöltetik (1893. R. T. 2231.); 1878 ápr. 10. 18,525. sz. pénzügymin. rend. a jövedéki kihágással vádolt katonai egyénekre jogerejüleg rótt fogságbüntetéseknek katonai fogházakban leendő végrehajtása tárgyában (1878. R. T. 214.); 1890 okt. 14. 91,644. sz. pénzügymin. rend. a számlaürlapoknak dombornyomású bélyegzéssel való elláthatása tárgyában (1890 R. T. 1782.); 1892 aug. 31. 95,261/1891. sz. pénzügymin. rend. az államkincstár és magánfelek közt kötött és fokozatos bélyegilleték alá tartozó jogügyletekről két vagy több példányban kiállított szerződések után járó bélyegilleték tárgyában (1892. R. T. 1953.); 1892 nov. 27. 73,521. sz. pénzügymin. rend. az építkezési engedélyek iránti kérvények, ezek mellékletei, valamint az ilyen kérvények folytán megtartott szemléről szóló jegyzőkönyvek és jelentések bélyegkötelezettsége tárgyában (1892. R. T. 3430.); 1894 jan. 25. 2187. sz. igazs. min. rend. a bélyegföljegyzés tárgyában (1894. R. T. I. 59.); 1894 márcz. 20. 10,709. sz. igazs. min. rend. a kölcsönző pénzintézet által a jelzálogkölcsönök törlesztési részleteinek és kamatainak fölvételéről kiállított nyugták után járó bélyegilleték közvetlen befizetése tárgyában (1894. R. T. I. 472.); ugyane tárgyban l. a pénzügyminiszter 1893 decz. 6. 48,532/1893. sz. rend. (1894. R. T. I. 249.) és ugyanannak 1894 jul. 7. 32,153. sz. rend. (1894. R. T. I. 1094.); 1894 jul. 26. 28,838. sz. igazs. min. rend. a bélyegmentesség okának kitüntetéséről a bűnügyekben kiállított vétbizonyítványokon (nyugtákon) (1894. R. T. II. 397.); 1894 aug. 19. 88,156. sz. pénzügymin. rend. a bélyeg- és illetékek elévülésének hivatalból való megfigyelése tárgyában (1894. R. T. II. 534.); 1894 okt. 9. 34,806. sz. igazs. min. rend. a váltó- és a kereskedelmi óvásokért járó bélyegilleték lerovásának biztosítása tárgyában (1894. R. T. II. 410.).

Az 1. és 2. pontban meghatározott értékek azonban csak azon esetben vehetők az illetékkiszabás alapösszegéül, ha azok a következő 4. §-ban megállapitott törvényszerü legkisebb értéknél nem csekélyebbek, különben kivétel nélkül ezen törvényszerü legkisebb érték alapul vétele mellett szabandó ki az illeték. Ugyancsak a törvényszerü legkisebb érték alapján szabatik ki az illeték akkor is, ha a 2-ik pontban felsorolt becsértékek közül egyik sem áll rendelkezésre.

Viszont, ha különböző becsértékek forognak fenn, ezek közül mindig a nagyobb veendő a kiszabás alapjául, tekintet nélkül arra, hogy esetleg már a kisebb másik becsérték is meghaladja-e a törvényszerü legkisebb értéket.[1]

4. §. A törvényszerü legkisebb érték, melyen alul az illetékkiszabás alapjául szolgáló érték összegét az előző 3-ik §. rendelkezéséhez képest nem szabad felvenni:

1. a földbirtoknál, az 1881: XL. t. cz. értelmében megállapitott katasteri tiszta jövedelemnek huszszoros összege; azonban oly földbirtoknál, mely valamely vizszabályozó vagy ármentesitő társulat kötelékébe tartozó község árterében fekszik, a tiszta jövedelemből a szabályszerü módon megállapitott vizszabályozási járulék levonásba hozandó, ha csak ez a költség az 1881. évi XLII. t. cz. 7., 14. és 15. §-ai értelmében a katasteri tiszta jövedelem megállapitásánál már figyelembe nem vétetett.

2. A házbéradó alá tartozó házaknál a megelőző évben a házbéradó alapjául vett tiszta jövedelemnek:

a) Budapest fővárosában tizenhatszoros összege;

b) Budapest főváros ó-budai részében, valamint az 1868. évi XXII. t. cz. 4. §-a értelmében az általános házbéradó alá tartozó városokban és községekben tizenötszörös összege;

c) másutt tizenkétszeres összege;

3. A házosztályadó alá tartozó házaknál a megelőző évre kivetett házosztályadónak a földtehermentesitési járulékkal együtt, hatvanszoros összege.

4. A részben házbéradó, részben házosztályadó alá tartozó házaknál, a 2. és 3. pont szerint meghatározandó értékek együttes összege.

5. A királyi kisebb haszonvételeknél az 1875. évi XXII. t. cz. értelmében a járadékadó alapjául vett jövedelemnek tizenötszörös összege.

Ha az 1—5. pont alatt felsorolt ingatlanok, illetve dologi jogositványok bármely természetü vagy terjedelmü kapcsolat folytán együttesen ruháztatnak át, az átruházott vagyonnemek mindegyikére nézve külön-külön megállapitandó törvényszerü legkisebb értéknek együttes összege képezi azt a legkisebb értéket, melytől az illeték kiszabásánál eltérni nem szabad, hacsak a 3. §. szerint megállapitott vételár, vagy becsérték azt felül nem mulja.

Azonban az együttes átruházás tárgyát képező ingatlanok, vagy dologi jogositványok összértékének meghatározásánál nincsen helye annak, hogy az egyes vagyonnemek, illetve vagyonrészek, majd a törvényszerü legkisebb érték, majd a meglevő vételár vagy becsérték alapján értékeltessenek, hanem az egyik vagy másik értékelési alap alkalmazása mellett kell meghatározni azt a nagyobb összértéket, mely az előző pontban foglalt határozmányokhoz képest az illetékkiszabás alapjául veendő.

---

(1) V. ö. 4. §.

Az előző 3-ik és a jelen szakasz rendelkezésének megfelelőleg az 1881. évi XXXIV. t. cz. 8. §-ának *b*) pontjában emlitett adóbizonylatok helyett oly bizonyitványok állitandók ki, melyekben a földbirtokra, a házbéradó alá tartozó házakra és a királyi kisebb haszonvételekre nézve a megfelelő adó alapjául szolgáló és a jelen szakasz 1., 2. és 5. pontjaiban meghatározott tiszta jövedelem van kimutatva.(1)

5. §. Az illeték-egyenérték alá eső föld- és házbirtok, továbbá királyi kisebb haszonvételek értékéül, a jelen törvény 4. §-ában megállapitott értékösszegek veendők, s az emlitett vagyontól járó illeték-egyenérték az 1881. évi XXXIV. t. cz. 25. §-ában körülirt eljárás mellett 1888-ik évi január 1-től kezdve ezen értékek alapul vétele mellett fizetendő.

Az 1881 : XXVI. t. cz. 25. §-ában érintett tudományos intézetek és köztanintézetek ingatlan javainak ezen értékelésénél az előző 4. §-ban meghatározott tiszta jövedelem, a földadó alá tartozó ingatlanoknál a katasteri tiszta jövedelem huszszorosa helyett annak tizenkilenczszeres összegével, házbéradó alá tartozó ingatlanoknál pedig a házbéradó alapjául vett tiszta jövedelemnek:

a) Budapesten tizenhatszoros összege helyett, annak tizenötszörösével;

b) általános házbéradó alá eső helyeken tizenötszörös összege helyett, annak tizennégyszeresével;

c) másutt tizenkétszeres összege helyett, annak tizenegyszeres összegével számitandó.

Az illetékköteles ingó vagyon értéke a fél bevallása vagy szükség esetében hivatalos uton beszerzendő adatok alapján határoztatik meg.(2)

6. §. Az 1881. évi XXVI. t. cz. 26. §-a következőkép módosittatik:

Midőn az illeték-egyenérték alá eső jogi személy, az 1881 : XXVI. t. cz. 22. §-a *c)* pontjában emlitett vállalatok kivételével, az év folyama alatt visszteher mellett kötött jogügylet alapján valamely ingatlan birtokába lép, ez utóbbira nézve köteles az illeték-egyenértéket, a szerzés időpontjától kezdve fizetni.

Ha pedig valamely ingatlan vagyon az illeték-egyenérték fizetésére kötelezett jogi személy részéről magánfélre átruháztatik, az előirt illeték-egyenérték az átruházás napjától töröltetik.

De viszont a szerződő magánfelekre nézve a visszteher mellett létrejött ily átruházások tekintetében, — a birói árverések kivételével — azok az illetéki szabályok alkalmazandók, melyek az illetékmentes és illetékkötelezett felek közt előforduló átruházásokra érvényben vannak.

Ha valamely ingatlan átruházásánál érdekelt mindkét fél illeték-egyenérték

(1) E §-nak a minimalis értékelésre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazandók oly szőlőterületek átruházásánál, melyek annyira elpusztultak, hogy parlagon hevernek és más mivelési ág szerint nem használhatók: 1891: I. t. cz. 8. §. V. ö. 1887 decz. 26. 72.927. sz. pénzügymin. rend. az értékbizonylatok kiállítása és a marhalevelek után járó bélyegilleték tárgyában (1887. R. T. 2513.). V. ö. még: 1891 márcz. 25. 16.438. sz. pénzügymin. rend. az illetékhátralékok telekkönyvi biztosítása s a befizetett illetékek telekkönyvi törlése körüli eljárás szabályozása tárgyában (1891. R. T. 455.); 1894 ápr. 16. 14 792. sz. pénzügymin. rend. a kir. közjegyzők közbenjárásával ingatlanok iránt kötött jogügyleteknek illetékkiszabás végett való bejelentésénél bemutatandó adó- és értékbizonylatok beszerzése tárgyában (1894. R. T. I. 570.).

E §. mikénti alkalmazása iránt a hagyatéki ingatlanok legkisebb értékének megállapitásánál v. ö. 1891 márcz. 2. 8271. sz. pénzügymin. rend. (1891. R. T. 184.).

(2) V. ö. 1893 jun. 20. 39.065. sz. pénzügymin. rend. az illeték mérvére befolyással biró népesség megállapítása tárgyában (1893. R. T. 1793.); 1877 15.234. sz. pénzügymin. rend. a csereügyletek illetékezéséről akkor, ha az egyik ingatlan magyar, a másik osztrák területen van (1877. R. T. 110.).

alá tartozik, akkor a rendes vagyonátruházási illeték mellőzésével, csupán az átruházás tárgyától járó illeték-egyenérték irandó át az uj szerző terhére.

Végre, ha az 1881 : XXVI. t. cz. 22. §-ának *c)* pontjában emlitett társulatok akár visszteher mellett, akár a nélkül szereznek az illeték-egyenérték alá eső ingatlanokat, vagy ha az illeték-egyenérték alá tartozó más jogi személy, örökösödés vagy ajándék czimén ingó vagy ingatlan vagyont szerez, a szerzés időpontjától kezdve csak az esetben köteles az illeték-egyenértéket fizetni, ha törvényszerü illetékmentesség esete forog fenn, ellenben, ha törvényszerü illetékmentesség esete nem forog fenn, a szabályszerü teljes illeték fizetendő, s az illeték-egyenérték fizetése csak a szerzés idejét követő 10-ik év leteltével veszi kezdetét.(1)

7. §. Az 1881. évi XXVI. t. cz. 27. §-a a következőkép módosittatik:

Az illeték-egyenérték rendszerint az illetékköteles vagyonélvezetére jogositott személy által saját haszonélvezetének tartamához képest fizetendő.

Ha azonban az illeték-egyenérték viselését a tulajdonos jogi személy magára vállalta, — vagy azt illetékes felsőbb hatóságának reá nézve kötelező erővel biró intézkedése folytán viselni tartozik, — akkor a fizetési kötelezettség első sorban a tulajdonos jogi személyt terheli.

Az illetékköteles vagyon jövedelme a folyó illeték-egyenértéki tartozásért feltétlenül kezeskedik; az annak élvezetére jogositott személyre nézve beállott változáskor netán törlesztetlenül maradt tartozásért azonban csak anynyiban kezeskedik, a mennyiben ez nem képez a folyó évet megelőző két évnél régibb hátralékot.(2)

8. §. Az illeték-egyenérték 1888. évtől kezdve tiz évre való érvénynyel szabatik ki.

Az illeték-egyenérték érvényessége tekintetében 1888 január 1-jével megkezdett első évtizednek, valamint minden későbbi évtizednek leteltétől számitott 90 nap alatt szabadságában áll az illetékkötelezett félnek uj bevallást benyujtani s annak alapján a terhére előirásban levő illeték-egyenérték helyesbitését kérelmezni.

Viszont a kincstár is jogositva van minden évtized kezdetével akár egyes illetékkötelezett jogi személyekre nézve, akár általánosságban uj bevallást elrendelni.

Ha az illetékköteles fél a fentebb megállapitott 90 nap alatt ujabb bevallást nem nyujt be, akkor az évtized végével terhére előirásban álló illeték-egyenérték folytatólag további tiz évre érvényben marad.

A kivetett illeték-egyenérték jogossága és helyessége ellen az illetékköteles fél az 1881. évi XXXIV. t. cz. 29—36. §-aiban meghatározott jogorvoslatokkal élhet.

A felebbezési orvoslatok kimeritése vagy azok elmulasztása folytán jog-

---

(1) V. ö. 1887 febr. 15. 4242. sz. igazs. min. rend. az illetékkiszabási adatok törvényszerü közlésének elmulasztásából származó vagyoni felelősség tárgyában (1887. R. T. 322.); 1893 máj. 23. 36,796. sz. belügymin. rend. a községek és rendezett tanácsu városok által kötött törvényhatósági jóváhagyás alá tartozó jogügyleteknek illetékkiszabás végett való bejelentése tárgyában (1893. R. T. 1698.).

(2) V. ö. 1889 jan. 2. 19,897/1888. sz. pénzügymin. rend. az illetékeknek tárgyi kezesség alapján, ill. a tárgy tényleges birtokosával szemben való érvényesítése tárgyában (1889. R. T. 84.). V. ö. 1889 febr. 3. 74,006/1888. sz. pénzügym. rend. az illetéknek készpénzb. előszakonk. fizetésére kötelezett részv. tárgy. intézetek, vállalatok, egyletek stb. irányában érvényesitendő pótilletékek növelésbe vétele körül követendő eljárás (1889. R. T. 226.).

érvényessé vált illeték-egyenérték változatlanul fenmarad egész tiz évi időtartam alatt.

9. §. Oly esetekben, midőn a tiz évi időtartam közben valamely uj illetékköteles jogi személy keletkezik, vagy midőn az ingatlan vagy ingó vagyon állagára nézve időközben változás merül fel, ez az 1881. évi XXXIV. t. cz. 26. §-a értelmében bejelentendő s a bejelentés alapján, figyelemmel a jelen törvény 6. §-ában foglalt határozmányokra, az illeték-egyenérték a tiz évből még hátralevő időre irandó elő, illetve igazitandó ki megfelelően. Az uj kivetés, illetve kiigazitás jogossága és helyessége ellen ugyancsak a törvényszerü jogorvoslatok vehetők igénybe.

A jelen §., valamint az 5. és 8. §-ok értelmében történő uj illetékkiszabások, illetve helyesbitések jogérvényessé váltáig — az utólagos kiegyenlités fentartása mellett — a tényleg előirásban álló illeték-egyenérték folytatólag fizetendő.

10. §. Az illetéki dijjegyzék 86. tétele *B)* 2. *b)* pontjában a sorsjegyekre eső nyereményre nézve $6^{8}/_{10}$%-ban megállapitott illetékmérv 10 százalékra felemeltetik.(1)

11. §. Ha a külföldön kibocsátott és kizárólag a külföldön fizetendő váltó a belföldön forgalomba hozatik, az ily váltótól, illetve annak belföldön történt minden meghosszabbitásától, a váltóösszegnek minden 100 forintja után 2 kr. bélyegilleték fizetendő, a 100 frtnál kisebb maradványösszeg teljesnek vétetvén. Ezt a bélyegilletéket a váltó forgalomba hozatala előtt, a bélyeg- és illetékszabályokban előirt módon bélyegjegyek használata által kell leróvni.

Ha azonban a váltó valamely utólag rávezetett nyilatkozat folytán a belföldön fizetendővé válik, vagy a biróság előtt használtatik, valamint ha zálogjog szerzése végett bekebeleztetik, vagy előjegyeztetik; e körülmény beálltakor, illetve a biróság előtti használatot megelőzőleg azon illetékkülönbözet, mely a fentebb megállapitott kivételes és a bélyeg- és illetékszabályokhoz képest az I., illetve II. fokozat szerint járó rendszeres bélyegilleték közt mutatkozik, ugyancsak bélyegjegyek használata által pótlólag lerovandó.(2)

12. §. Kincstári ürlapon kiállitott, vagy bélyegjegyekkel szabályszerüen ellátott intézványezett, de még el nem fogadott váltónál — a mennyiben az használhatlanná válik, — az ürlap, illetve a bélyegjegyek kicserélésére nézve az a körülmény, hogy az okirat a kibocsátási névaláirással már el van látva, nem képez akadályt abban az esetben, ha a váltó a kibocsátó saját rendeletére szól, a kibocsátói aláiráson kivül semmiféle további névaláirással nincs ellátva, és ha a kicserélés a váltó lejárta előtt szorgalmaztatik.(3)

13. §. Mindazon kereskedelmi czégek (kereskedők és kereskedelmi társaságok), a melyek az 1883. évi XXXI. t. cz. alapján szabályozott részletügyle-

---

(1) A nyereményadóról az 1879: XLIX. t. cz. rendelkezik.

(2) A váltókra vonatkozóan v. ö. az 1871: LXIII. t. cz. 2—6. §§-ait és az 1881: XXVI. t. cz. 4. §-át, valamint ez utóbbi törvényszakaszhoz fűzött jegyzetet.

(3) V. ö. 1882 máj. 6. 60,442/1881. sz. pénzügymin. rend. a használhatatlanná vált bélyegjegyek és bélyegzett kincstári ürlapok kicserélése körül követendő eljárás tárgyában (1882. R. T. 449.); 1891 jun. 6. 38.100. sz. pénzügymin. rend. a német szövegü kincstári bélyegzett váltóürlapok elárusitának néhány pénzügyigazgatósági kerületben való beszüntetése és szöveg nélküli kincstári bélyeges váltóürlapok áruba bocsátása tárgyában (1891. R. T. 672.); 1891 okt. 12. 59,799. sz. pénzügymin. rend. a régibb kiadásu kincstári bélyegzett váltóürlapok forgalmon kivül helyezése tárgyában (1891. R. T. 1583.). Ugyane tárgyban: 1892 jan. 27. 7108. sz. pénzügymin. rend. (1892. R. T. 160.); 1894 aug. 19. 89,187/1893. sz. pénzügymin. rend. a váltóbélyegilleték némely lerovási módjának megváltoztatása iránt (1894. R. T. II. 536.).

tekkel foglalkoznak és a melyek állami vagy egyéb értékpapirokra, vagy árúkra kölcsönt, illetve előleget adnak, tartoznak:

a) a részletügylet megkötéséről kiállitandó okirattól (részletiv) és az egyes részletfizetésekről kiállitandó nyugtától;

b) a kölcsön vagy előlegezési ügyletről bármely alakban és elnevezés alatt kiállitott okirattól, és az ügylet minden meghosszabbitásától a fennálló bélyeg- és illetékszabályok értelmében az okirat természetéhez képest járó bélyegilletéket minden hó leteltével 14 nap alatt készpénzben befizetni.(1)

14. §. Az előző 13. §-ban emlitett kereskedő czégek köteleztetnek az 1869. évi XVI. t. cz. 21. §-ához képest, illetve a bélyeg- és illetékszabályokban előirt módon külön bélyegjövedéki naplót vezetni és az esedékessé vált bélyegilleték befizetését e napló kivonata alapján, illetve ennek egyidejü beterjesztése mellett teljesiteni.

A naplókivonatok teljes és helyes voltáért az üzlet tulajdonosa, a közkereseti társaságok beltagjai, valamint a bélyegkötelezettség teljesitésének nyilvántartásával megbizott üzleti ügyvivő, — az épen nem, vagy a törvényszerünél kisebb mérvben befizetett bélyegilleték ötvenszeres összegében meghatározott birság terhe alatt — egyetemlegesen felelősek.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a jelen törvényszakasz határozmányai alá eső kereskedőknél közegei által az 1868. évi XXIII. t. cz. 13. §-a rendelkezéseinek megfelelő bélyegellenőrzési szemlét tarthasson.(2)

15. §. A vasuti fuvarlevelektől a bélyeg- és illetékszabályok értelmében járó 1, illetve 5 krajczáros bélyegilleték kincstári bélyegzett ürlapok használata által rovatik le; ehhez képest vasuti fuvarlevelet egyedül kincstári ürlapon szabad kiállitani.

Az ürlapok elkészitése, kiadása, valamint azok kötelező használatba vételének időpontja és közelebbi szabályozása iránt a pénzügyminister a közmunka- és közlekedési ministerrel egyetértőleg rendeleti uton intézkedik.

Egyuttal felhatalmaztatik a nevezett két minister, hogy a kincstári bélyegzett-ürlapok kötelező használatát a körülményekhez képest esetleg más szállitási vállalatok fuvarleveleire is kiterjeszthesse.(3)

16. §. Az 1875. évi XXV. t. cz. 14. §-a következőleg módosittatik:

A lovak, szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések tulajdon-átruházásánál vagy szállitásánál ugy a tisztán belföldi, mint a bel- és külföldi forgalom-

---

(1) 1890 decz. 31. 137,334. sz. pénzügymin. rend. pénzbeli szolgáltatásokról szóló kereskedői utalványok számára külön bélyeges ürlapoknak a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén való forgalomba hozatala tárgyában (1890. R. T. 2221.).

1892 ápr 25. 100,993/1891. sz. pénzügymin. rend. a névre szóló részvényeknek átruházása esetén járó bélyegilleték tárgyában (1892. R. T. 1352.).

(2) V. ö. 1885 jun. 23. 38,825. sz. pénzügymin. rend. a héber nyelven vezetett keresk. és iparkönyvek bélyegkötelezettsége tárgyában (1885. R. T. 840.).

(3) V. ö. 1882 nov. 17. 22,689. sz. pénzügymin. rend. a monarchia egyik államterületén kiállitott és a másik államterületen feladott árukra vonatkozó fuvarlevelek bélyegilletéke tárgyában (1882. R. T. 1637.); 1889 márcz. 5. 9543 sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a kincstári bélyegzett ürlapokon a m. kir. államnyomdában kiállitott vasuti fuvarleveleknek kötelező használata tárgyában (1889. R. T. 278.); 1892 decz. 26. 88,464. sz. keresk. min. rend. a kincstári bélyegzett ürlapokon a m. kir. államnyomdában kiállitott vasuti fuvarlevelek kötelező használata tárgyában (1892. R. T. 3335.); 1893 jul. 24. 52,282. sz. keresk. min. rend. a régi mintáju kincstári belyeges vasuti fuvarlevél ürlapok használatának meghosszabbitása tárgyában (1893. R. T. 1790.); 1893 aug. 4. 55,245. sz. keresk. min. rend. a vasuti fuvarlevél másodpéldányok bélyegkötelezettsége tárgyában (1893. R. T. 1963.); 1893 aug. 4. 53,901. sz. keresk. min. rend. a kincstári bélyegzett ürlapokon kiállitott vasuti fuvarlevelek kötelező használata iránt kibocsátott szabályrendelet módositása tárgyában (1893. R. T. 1924.).

ban az e tekintetben fennálló törvény vagy rendeletek szerint kiállitandó marhalevelek bélyegkötelesek.

Bélyegilleték fejében akár egy, akár több darabról állittatik ki marhalevél, minden darab két évesnél fiatalabb marha vagy ló után 3 kr., minden darab két évnél idősebb marha vagy ló után 5 kr. s korukra való tekintet nélkül minden 10—10 darab juh, kecske vagy sertés után 5 kr. fizetendő. Tiznél kevesebb juh, kecske vagy sertésről kiállitott marhalevél után, valamint a marhalevélben megjelölt juhok, kecskék és sertések számának tízzeli osztása esetén fenmaradó töredék után a teljes 5 kr. fizetendő.

A marhalevelek csak bélyeges kincstári ürlapokon állithatók ki, melyeknek alakját és kezelési módját, nemkülönben a marhalevelek érvényességének idejét s azt, hogy külföldi marhalevelek minő alakban fogadhatók el, a pénzügyminister s a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister rendeletileg állapitják meg.

Ha a marhalevélbe jegyzett állatok darabszáma szerint fedezendő bélyegilleték többet tesz, mint azon bélyegérték, melyről a marhalevél szól, a fizetendő többlet a marhalevélre még a kiállitás előtt bélyegjegyekben felragasztandó, s minden bélyegjegy szines alsó része a kiállitás keltével és a kiállitó nevével keresztülirandó.

Hasonló módon rovandó le a külföldön kiállitott s a belföldön elfogadhatóknak nyilvánitott marhalevelek után járó bélyegilleték is, mielőtt a belföldön használatba vételnének. Ezen marhalevelekre felhasználandó bélyegjegyek a kiállitás ideje helyett a használatba vételnek, illetőleg az azt megelőző bemutatásnak keltével s azon község elöljárójának nevével irandók keresztül, a mely községben használatba vétetnek.[1]

17. §. Az 1880. évi LXV. t. cz. 3. §-a következőkép módosittatik:

A budapesti közraktárak által kiadott közraktári jegy és mindkét részének (árujegy — cedule — és zálogjegy — warrant) akár külön, akár együttes minden átruházása bélyegmentes, kivéve a zálogjegy (warrant) első átruházását; az arra adott kölcsöntől bélyegjegyben lerovandó 1 frt állandó bélyegilleték jár.

18. §. Az esedékessé vált illetéktartozások és birságok biztositására és behajtására nézve az 1883: XLIV. t. cz. határozatai irányadók, azzal a módositással azonban, hogy az idézett törvény 55. §-ában az illetékekre vonatkozólag foglalt rendelkezések hatályon kivül tétele mellett mindazon illetékek, melyek az 1881. évi XXXIV. t. cz. 18. és 19. §-ainak rendelkezései szerint beállott esedékesség napjától számitandó további tizenöt nap alatt be nem fizettetnek, az egyénenként történő irásbeli intés mellőzésével, végrehajtás

---

(1) V. ö. 1887 decz. 26. 72.927. sz. pénzügymin. rend. a marhalevelek után járó bélyegilleték tárgyában (1887. R. T. 2513.); 1888 decz. 14. 72,974. sz. pénzügymin. rend. új mintáju kincstári bélyeges marhalevél-ürlapok forgalomba bocsátása és kezelése tárgyában (1888. R. T. 2195.); 1893 ápr. 24. 7330. sz. pénzügymin. rend. a külföldi marhalevelek után járó bélyegilleték lerovása tárgyában (1893. R. T. 1062.). L. még az állategészségügy rendezéséről szóló 1888: VII. t. cz. 8—10. §§-ait, továbbá: 1875. évi 22,346. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a külföldiek versenyre behozott lólevélmentességéről (1875. R. T. 502.); 1881 márcz. 30. 48,604/1880. sz. pénzügymin. rend. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területén bélyegtelenül kiállitott marha- és löleveleknek, mihelyt magyar államterületre áthozatnak, magyar bélyegjegygyel ellátása tárgyában (1881. R. T. 555.); 1882 jul. 6 11.452. sz. földm., ipar- és keresk. min rend. a marha- es lólevelek elveszése esetében követendő eljárás tárgyában (1882. R. T. 938.); 1887 jul. 11. 38,747. sz. pénzügymin. rend. a bélyeges lólevél-ürlapok kezelésének módositása tárgyában (1887. R. T. 1752.).

(zálogolás és árverés) utján hajthatók be, mindazon esetekben, a melyekben a fizetési meghagyás kézbesitése az 1881 : XXXIV. t. cz. 16. §-a értelmében törvényesen eszközöltetett s az arra vonatkozó vétbizonyitvány (postafeladási vevény) a hivatalhoz beérkezett.

19. §. Mindazokban az esetekben, midőn a közvetlenül lerovandó illetékekre vonatkozó kiszabási iratok felülvizsgálása alkalmával megállapittatik, hogy az illetékek hibás kiszámitása vagy az illetéki törvények és szabályok helytelen alkalmazása következtében az államkincstár kárt szenvedett, az az összeg, melylyel az államkincstár megrövidittetett, az illetékköteles fél terhére pótlólag előirandó és arról uj fizetési meghagyás állitandó ki.

Viszont a mennyiben a felülvizsgálat alkalmával az tünnék ki, hogy az illetékköteles fél hasonló módon meg van röviditve, a helytelenül kiszabott és befizetett illeték hivatalból visszatéritendő.

A pénzügyi[1] közigazgatási biróság által megállapitott illetékek után pótilleték követelésének helye nincsen.

Az eredeti kiszabás végérvényes megállapitásától, vagyis az arra vonatkozó fizetési meghagyásnak, s ha az ellen a fél jogorvoslattal élt, az erre kiadott végzésnek kézbesitésétől számitandó 2 éven túl a pótilletékre vonatkozó fizetési meghagyás többé nem kézbesithető.

20. §. A jelen törvény 1. §-ában foglalt határozmányok rendszerint azon átruházásoknál alkalmazandók, melyek a törvény életbe lépte után létrejött jogügyleten, illetve megnyilt örökségen alapulnak; a jogügyleteket illetőleg azonban alkalmazandók az esetben is, ha azok elébb köttettek ugyan, de illetékszabás végett a törvény hatálybalépte után jelentetnek be s az illetékszabás végetti bejelentésnél a törvényes bejelentési idő meg nem tartatott.

A törvény 2—5. §-ainak határozmányai általában mindazon jogügyleteknél és hagyatékoknál alkalmazandók, melyek a törvény hatálya alatt kerülnek elsőfoku illetékkiszabás alá.

21. §. Ezen törvény 1888. évi január hó 1-ső napján lép érvénybe és annak végrehajtásával a pénzügyminister, — ki e tekintetben Horvát-Szlavon és Dalmátországok bánjával egyetértőleg jár el, — bizatik meg.[2]

---

(1) Jelenleg, az 1896: XXVI. t. cz. 159., 160. §§-ai értelmében, a m. kir. közigazgatási biróság.

(2) E t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 decz. 26. 72,927. sz. pénzügymin. rend. (1887. R. T. 2491.).

XLVI. TÖRVÉNY-CZIKK

a határőrvidéki vasutakra vonatkozó 1880. évi XLIII. t. cz. módositásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 23-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 31-én.)

1. §. Az 1880. évi XLIII. t. cz. 3. §-ának azon rendelkezése, miszerint a Sziszektől Károlyvárosig vezetendő vasut a sunja-bródi vonallal egyidejüleg építtessék ki, hatályon kivül helyeztetik.

2. §. A sziszek-károlyvárosi vonal mielőbbi kiépitése érdekében felhatalmaztatik a kormány, hogy ezen vasutvonalat esetleg az 1880. évi XXXI. t. cz. alapján is engedélyezhesse; érintetlenül hagyatván egyébként minden esetre az 1881. évi julius 15-én kelt, s az 1882. évi XL. t. cz. 2. §-a szerint érvényében megerősitett cs. és kir. rendelet 7. pontjának az 1880. évi XLIII. t. cz. 5. §-ától eltérőleg tett azon rendelkezése, mely szerint az emlitett vasutvonal, a mennyiben az a volt határőrvidék területén vezettetnék, az ott emlitett többi feltétel alatt a határőrvidéki beruházási alap terhére lesz kiépitendő.

3. §. A többször emlitett 1880. évi XLIII. t. cz. 4. §-ának *b)* pontja oda módosittatik, hogy a határőrvidéki alap részére, a sunja-határszéli szakasz épitésére kiszolgáltatott kincstári előlegek megtéritésének módozatai a mitrovicz-vinkovczei vasutvonal kiépitésének biztositása alkalmával lesznek megállapitandók.(2)

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister és a pénzügyi minister bizatnak meg.

XLVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a bor-, hus-, czukor- és sörfogyasztás megadóztatásáról szóló 1875. évi XXVIII. és 1883. évi V. törvényczikkek némely határozmányainak módositásáról.(3)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 23-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 31-én.)

1. §. Az 1875 : XXVIII. törvényczikk által a bor- és husfogyasztási adóra nézve életbeléptetett árszabás, valamint az 1883 : V. törvényczikknek a czu-

---

(1) V. ö. 1877: XXVI. t. cz. a határőrvidék területén építendő vasutakról; 1880: XLIII. t. cz. az 1877: XXVI. t. czikkben megállapított vasuthálózat kiegészítéséről s az abban foglalt némely határozat módosításáról. L. még 1894: XXXIX. t. cz. a Gunjától Bosznia határáig vezetendő helyi érdekü vasut engedélyezéséről.

(2) Az ezen §. értelmében megtérítendő előlegeknek felhasználásáról v. ö. 1890: X. t. cz. 2. §.

(3) E törvény rendelkezéseit lényegesen módosítja az 1892: XV. t. cz., mely a bor (bormust) és gyümölcsbor után járó italmérési adót a borfogyasztási adóval, a sör után járó italmérési adót pedig (1888: XXXV. t. cz. 11. §. és 17. §. 1., 2., 3. p.) a sörfogyasztási adóval «bor, ill. söritaladó» elnevezés alatt egyesítette és ezen adó mértékét megállapította. Az 1887: XLVII. t. czikknek a bor- és sörfogyasztási adónak tételeire vonatkozó rendelkezései ennek folytán hatályukat vesztették. E törvény hatályát a fennállott fiumei vámkülzetre is kiterjesztette az 1891: XX. t. cz. 1. §-a; e törvények a czukorfogyasztási adóra vonatkozó határozmányai azonban máig sem léptek életbe (1891: XX. t. cz. 2. §.). V. ö. 1884 ápr. 21. 22,228. sz. pénzügymin. rend. a bor-, hús-, czukor- és sörfogyasztási adók czímén felszaporodott hátralékok behajtása tárgyában (1884. R. T. 629.); 1893 szept. 15. 25.961. sz. pénzügymin. rend. a nyilt községekben levágott marhából nyert és külföldre szállított húsnak feltételes adómentessége tárgyában (1893. R. T. 2136.); 1895 jul. 8. 45,981. sz. pénzügymin. rend. a bor- és söritaladóknak, hús- és czukorfogyasztási adóknak, valamint a szeszitalmérési adónak az 1896—1898. évekre való biztosítása tárgyában (1895. R. T. II. 841.); 1896 febr. 16. 90,524/1895. sz. pénzügymin. rend. a fogyasztási, ital- és szeszitalmérési adók beszedési jogának bérletéből eredő jövedelem megadóztatása körül követendő eljárás tárgyában (1896. R. T. I. 810.).

Az 1889: XXVIII. t. cz. 7. §-ának 1. pontja szerint a hús- és czukorfogyasztási adók biztosítása és be-

kor- és sörfogyasztási adó tételeit megállapitó 3. §-a 1888. évi márczius hó végével hatályon kivül helyeztetik; s helyébe 1888. évi április hó 1-ső napjától kezdve az alább következő §-okban foglalt határozmányok lépnek életbe.

2. §. A gyümölcs-bor borfogyasztási adó alá esik.

3. §. A bor- és husfogyasztási adó a jelen törvény kiegészitő részét képező ide mellékelt árszabás szerint szedendő be.

4. §. A czukor- és sörfogyasztási adó tételei következőkép állapittatnak meg:

Fogyasztási adó fejében fizetendő:

1. Nyers és finomitott czukor, czukorkák, candirozott gyümölcs- és csokoládé-gyártmányok után métermázsánként ...... 6 frt

2. Sör után hectoliterenként ...... 3 frt

5. §. A zárt városokban 1888. évi április hó 1-én meglevő bor-, czukor- és sörfogyasztási adó alá eső czikkek, ha azok készlete a bornál egy hectolitert, a czukornál, czukor- és csokoládé-készitményeknél, valamint candirozott gyümölcsnél összesen 25 kilogrammot, a sörnél egy hectolitert meghalad; Budapest főváros zárt adóterületén pedig az ugyanazon napon meglevő huskészletek is (árszabás 11. tétele), ha azok egy métermázsát meghaladnak, a mondott hó 2-áig, a fogyasztási adóhivatalnál irásban bejelentendők; és az adókülönbözet, mely az illető czikkek után a mellékelt árszabásban, illetőleg a 4. §-ban megállapitott adótételek szerint járó fogyasztási adó és a fennállott adótételek szerint már lefizetett adó között mutatkozik, ugyanazon hó 20-ik napjáig különbeni végrehajtás terhe mellett a nevezett fogyasztási adóföhivatalnál lefizetendő.

6. §. A pótmegadóztatás tárgyát képező készletek bejelentésének (5. §.) elmulasztása esetében, a megröviditett vagy a megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó tizszeres összegétől annak huszszoros összegéig terjedhető pénzbüntetésének van helye.

7. §. Az 1883: V. t. cz. 5. §-a oda módosittatik, hogy a czukorka- és csokoládé-gyárosoknak gyártmányaik kiszállitása esetén, az idézett §-ban megszabott feltételek mellett métermázsánként engedélyezendő adóleirás, illetőleg adóvisszatérités 4 frt helyett, 6 frtban állapittatik meg.

Továbbá felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy a bejegyzett liqueurgyárosoknak a liqueur-gyártásra szükségelt czukor adómentes használatát az általa megállapitandó ellenőrzési szabályok mellett nyilt községekben is engedélyezhesse.(1)

8. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister és az igazságügyi minister, Horvát-Szlavonországokra nézve a pénzügyminister, a ki a czukor- és sörfogyasztási adó tekintetében, Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával egyetértőleg jár el, bizatik meg.(2)

---

szedése iránt a pénzügyigazgatóságok intézkednek (V. ö. még 1889: XXVIII. t. cz. 12. §. II. p., 16. §. 2. *e)* p.).

A bor- és húsfogyasztási adóról e törvényt megelőzően az 1868: XVII. és XXXV., továbbá az 1875: XXVIII. és XLVIII. t. czikkek rendelkeztek, melyeket az 1886: XXXVII. t. cz. 2. §-ának *f)* pontja az 1887. évtől kezdődő hatálylyal a volt magyar és horvát-szlavon határőrvidéki részekben is életbe léptetett.

(1) V. ö. 1888 jan. 26. 375. sz. pénzügymin. rend. a bejegyzett likörgyárosok által a likörgyártásra felhasznált czukornak a czukorfogyasztási adó alól való fölmentése tárgyában (1888. R. T. 118.).

(2) E t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1887 decz. 23. 72,351. sz. pénzügymin. rend. (1887. R. T. 2465.). V. ö. még 1894 jan. 4. 24,518/1893. sz. pénzügymin. rend. a nyilt községekben levágott marhákból nyert és valamely zárt városba szállitott hús után járó húsfogyasztási adó fizetésének módozatai tárgyában (1894. R. T. I. 170.).

A bor- és húsfogyasztási adó-árszabás.

Tételszám	A tárgyak megnevezése	Mérték	Budapesten frt	Budapesten kr.	Pozsony sz. kir. városban frt	Pozsony sz. kir. városban kr.	I. osztályu községekben frt	I. kr.	II. osztályu községekben frt	II. kr.	III. osztályu községekben frt	III. kr.
1	Bor	1 hl.	4	46	4	—	3	35	2	69	1	35
2	Bormust és szőlőczefre	«	3	36	3	—	2	52	2	04	1	04
3	Borseprő	«	1	49	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Gyümölcsbor	«	1	20	1	20	1	—	—	80	—	60
5	Vágó- és kisebb marhák, u. m. ökrök, bikák, tehenek és egy éven felüli borjúk	drbja	6	30	5	04	5	04	3	78	2	52
6	Egy éven aluli borjúk	«	1	05	—	84	—	84	—	63	—	42
7	Juhok, kosok, kecskék, kecskebakok, ürük és birkák	«	—	40	—	32	—	32	—	26	—	17
8	Bárányok 14 kilogrammig, gödölyék és malaczok	«	—	26	—	21	—	21	—	17	—	11
9	Süldők, azaz sertések 6 kgrtól 20 kilogrammig	«	—	79	—	63	—	63	—	42	—	32
10	Sertések 20 kilogrammon felül különbség nélkül	«	1	58	1	26	1	26	—	95	—	63
11	Friss hús, a vágott marhának fogyasztásra alkalmas egyes darabja, azután besózott, füstölt és páczolt hús, szalámi és egyéb kolbászok, szelenczehús, végre szalonna	100 kg	2	35	1	88	1	88	1	50	—	95
	Budapesten.											
12	*Házi szárnyasok:*											
	a) pulyka, lud	drbja	—	10								
	b) kacsa (récze), kappan	«	—	5								
	c) csirke, tyúk, galamb	«	—	3								
13	*Vadak:*											
	a) szarvas, dámvad	«	3	—								
	b) vaddisznó 17 klgr. és azon felül	«	3	—								
	c) vaddisznó 17 klgr. alúl, őz, zerge	«	2	—								
	d) nyúl	«	—	15								
14	Kivágott vagy feldarabolt vad	100 kg	5	36								
15	*Vad szárnyasok:*											
	a) fáczán, süketfajd, fajdtyúk, túzok	drbja	—	30								
	b) császármadár, hófajd, erdei szalonka	«	—	20								
	c) vadlud, vadkacsa, szárcsa, fogoly, vadgalamb, mocsári és mezei szalonka	«	—	10								
	d) Fürj és fenyőmadár	«	—	1								

Jegyzet. Fél állattól az egész darab után járó adónak fele, félnél nagyobb darabtól az egész adótétel fizetendő.

Félnél kisebb darab a 11., illetőleg a 14. tétel szerint rovatik meg.

XLVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1888. évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1887. évi deczember 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1887. évi deczember 31-én.)

1. §. A hadsereg és hadi tengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett a magyar korona országaira eső 39,552 főnyi ujonczjutaléknak, és az ehhez megkivántató 3955 főnyi póttartaléknak kiállitása, az 1888. évre, az 1868. évi XL. törvényczikk 3. és 13. szakaszainak, és az 1882.: XXXIX. törvényczikk 8. szakaszának, illetőleg az 1879. évi LI. törvényczikknek értelmében, megszavaztatik.

2. §. Ezen ujoncz- és póttartaléki jutalékok, a törvény értelmében felhivandó korosztályokba tartozó hadkötelesekből állitandók ki.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

---

(1) Az 1887. évi megajánlást az 1887: I. t. cz., az 1889. évit az 1889: XVII. t. cz. tartalmazza.

1888. ÉVI TÖRVÉNYCZIKKEK.

I. TÖRVÉNY-CZIKK

a közös hadsereg tartalékosainak és a szabadságolt állományu honvédeknek az uj lőfegyverrel leendő kiképeztetés czéljából hét napi gyakorlatra való kivételes behivása tárgyában.

(Szentesitést nyert 1888. évi február 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi február 18-án.)

1. §. Az uj lőfegyverrel ellátott és ellátandó csapattesteknek tartalékosai, illetőleg szabadságolt állományu honvédei, ezen fegyverrel leendő kiképeztetésök czéljából, egyszer 7 napi gyakorlatra kivételesen bármikor behivhatók.

Ezen gyakorlat az 1882. évi XXXIX. t. cz. 10. §-ában, illetőleg az 1873. évi XXXII. t. cz. 1. §-ában meghatározott fegyvergyakorlatok számába be nem számitható.

2. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba és kiterjed az uj lőfegyverrel való kiképeztetés czéljából jelen törvény hatályba léptéig megtörtént valamennyi behivásra is.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg, a ki az ez iránt szükséges intézkedéseket a közös hadseregre vonatkozólag a közös hadügyi ministerrel egyetértőleg teszi meg.

II. TÖRVÉNY-CZIKK

a Budapesten felállitandó fegyver- és lőszergyárnak adandó állami kedvezményekről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi február 22-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi február 26-án.)

1. §. A «Magyar fegyver- és lőszergyár-részvénytársaság» az 1881-ik évi XLIV. törvényczikk értelmében őt megillető adó-, illeték- és bélyegmentesség kedvezményén kivül, a következő kedvezményekben részesittetik; nevezetesen:

a) a budai 3,743. számu telekjegyzőkönyvben 2. sor (10,517., 10,518., 10,519.) helyrajzi számu parcellából, a katasteri térképen 13,525. helyrajzi szám alatt előforduló 1,600 négyszögöllel számitott 15 hold 1,000 négyszögöl kiterjedésü alsó részét, — továbbá ugyancsak a 2. sor (10,517., 10,518., 10,519.) helyrajzi számu parcellából a katasteri térképen 13,524. helyrajzi számmal jelölt részletnek az utig terjedő déli részét az állam tulajdonjogilag szabad rendelkezésére engedi át;

b) a gyár első berendezésére szükséges és bebizonyithatólag okvetlenül külföldről behozandó gépek, szerszámok és nyersanyagok után a magyar

(1) V. ö. 1890: XIII. t. cz. a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről.

kincstárnak járó vámilleték alól felmentetik, illetve javára ezen vámilleték visszatéríttetik; és

c) ezen törvény 2-ik §-ában emlitett fegyverszállitási szerződés utáni bélyegilleték alól mentesittetik.[1]

2. §. A honvédelmi minister felhatalmaztatik, hogy a honvédgyalogság részére szükséges 1888-iki mintáju 180,000 darab 8 mm. ismétlő puskát, darabonként (34 forint 28 krajczár) harmincznégy forint 28 krajczárnyi áron — összesen (6.170,400 frt) hat millió egyszázhetvenezer négyszáz forint értékben rendelje meg, és a szerződés teljesitéséhez képest időnként esedékes összeget annak idejében évi költségvetésébe vegye fel.

3. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép.

4. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi, pénzügyi és a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatik meg.

III. TÖRVÉNY-CZIKK

a Budapesten emelendő törvénykezési épületről és költségeinek fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1888. évi február 24-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi február 26-án.)

1. §. Az igazságügyi magyar királyi minister felhatalmaztatik, hogy a Budapesten, az V-ik kerületben fekvő, az Alkotmány-, Koháry-, Markó- és Sólyom-utczák által határolt telken, a mely a magyar királyi pénzügyminister által átengedett sóház-telekért Budapest fővárostól csere utján szereztetett meg, törvénykezési czélokra szolgáló állami épületet emelhessen s e czélra a pénzügyministerrel egyetértőleg egy millió nyolczszázezer forintnyi külön kölcsönt vehessen fel.

2. §. Az 1. §. szerint felállitandó állami épületben elhelyezést nyernek:

1. a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszék,
2. a budapesti királyi törvényszék polgári és büntető osztálya,
3. a budapesti királyi ügyészség,
4. a budapesti büntető királyi járásbiróság és
5. a budapesti V. kerületbeli királyi járásbiróság.

Ezeken felül az épület tartalmazni fogja a vizsgálati foglyok elhelyezésére szükséges letartóztatási helyiségeket is.

3. §. A három évi idő tartamán belől a mutatkozó szükséghez képest részletekben igénybe vehető kölcsön tőkéje és kamatai évenként 99,000 forintot meg nem haladó s az 1890 november 1-jétől ötven éven át elöleges félévi részletekben fizetendő járulék által teljesen törlesztendők.

4. §. A kölcsönösszeg az igazságügyi tárcza átmeneti kezelésében átfutó tételként számolandó el.

Az 1890 november 1-jéig felmerülő, legfelebb $5^1/_4$%-kal számitandó időközi kamatok az épitési tőkéből, illetőleg a Budapest főváros által a törvény-

(1) E bélyegmentességet biztosította az 1891: XI. t. cz. a honvédség tartalék-készleteinek kiegészítésére szükséges ismétlő puskák megrendelése alkalmából is.

széki épületre felajánlott 150,000 frtból és aránylag az 1887 : VIII. t. cz. által alkotott fogházépitési alapból lesznek fedezendők.

Az 1890 november 1-től kezdve a 99,000 frtot meg nem haladó évi kamat és tőketörlesztési szükséglet az igazságügyi tárcza rendes kiadásai közé veendő fel.

A 99,000 frtot tevő évi kamat és törlesztési szükségletből 23,100 frt évi járulék az 1887 : VIII. t. cz. által alkotott fogházépitési alapból fedezendő s ezen összeg az igazságügyi tárcza rendes kezelésében évenkint bevételként veendő fel.

5. §. Az 1. §-ban emlitett csereügylet-, valamint a jelen kölcsönügyletre vonatkozó összes iratok illeték- és bélyegmentességben részesittetnek.

6. §. Ezen törvény kihirdetésekor azonnal hatályba lép és végrehajtásával az igazságügyminister és a pénzügyminister bizatnak meg.

IV. TÖRVÉNY-CZIKK

a helyi érdekü vasutakról szóló 1880. évi XXXI. t. czikk módositásáról és kiegészitéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi február 24-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi február 28-án.)

1. §. Az 1880 : XXXI. t. cz. 1. §-ához :

A törvényhozásnak tartatik fenn azon helyi érdekü vasutak engedélyezése

(1) V. ö. az 1892: XXV. t. czikket a vasuti árufuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről és az azzal kapcsolatos intézkedésekről.

V. ö. az 1890: I. t. cz. 29—35. §§-ait a vasuti állomásokat a legközelebbi állami vagy törvényhatósági úttal vagy községgel összekötő utakról.

A közigazgatási biróság hatásköréről vasuti ügyekben általában v. ö. 1896: XXVI. t. cz. 67—69. §§. A helyi érdekü vasutak tekintetében különösen helye van a felebbezésnek (69. §.) a kereskedelemügyi miniszternek azon határozata ellen, melylyel

1. a helyi érdekü vasutaknak a törvényben (1880: XXXI. t. cz. 2. §-a és 1888: IV. t. cz. 2. §-a) és az engedélyokiratban megállapitott határidőben foganatositandó állami megváltása esetében, a vasuti vállalat részére fizetendő váltságösszeget, illetőleg megváltási járadékot a törvény és engedélyokirat ellenére állapítja meg;

2. a helyi érdekü vasut visszaháramlásának esetére az engedélyes vállalatot a fennálló szabályok és az engedélyokirat értelmében megillető tőke és egyéb járandóságok megállapítása tekintetében az említett határozmányok ellenére dönt, vagy a vasuti vállalatot illető követelések kiegyenlítését megtagadja;

3. a postaszállítás feltételeit a törvény (1888: IV. t. cz. 4. §. *b)* pontja) és az engedélyokirat ellenére állapítja meg;

4. a helyi érdekü vasutat épités közben, felülvizsgálat alkalmával, vagy később az üzem alatt a törvény, törvényerejü jogszabály vagy engedélyokirat ellenére létesítményekre kötelezi;

5. a m. kir. államvasutak és az általuk kezelt helyi érdekü vasutak között az üzem körében felmerülő vitás jogkérdésekben dönt, ha a határozat törvénynyel, törvényerejü jogszabálylyal, engedélyokirattal vagy szerződéssel ellenkezik.

A magyarországi vasutakra vonatkozó összes jogszabályok egybefoglalását l. a vasuti árufuvarozás tárgyában Bernben 1892 okt. 14-én létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről és az azzal kapcsolatos intézkedésekről szóló 1892: XXV. t. cz. kapcsán.

L. még különösen: 1883 aug. 1. közm. és közl. min. rend. a helyi érdekü vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei tárgyában (1883. R. T. 826.); 1886 jul. 15. 24,525. sz. közm. és közl. min. rend. a h. é. vasutak forgalmára vonatkozó szabályok alapelveinek módosítása és kiegészítése tárgyában (1886. R. T. 624.); 1887 aug. 27. 33,156. sz. közm. és közl. min. rend. a helyi belforgalom részére a községek területén épitendő vasutak előmunkálataira vonatkozó engedélyek megadása tárgyában (1887. R. T. 1920.); 1887 nov. 2. 45,224. sz. közl. és belügymin. rend. a budapesti gépereju közuti vasutak, fogaskerekü vaspályák, gőzsiklók stb. engedélyezése, épitése és üzlete tárgyában (1887. R. T. 2183.); 1888 aug. 23. 37,533. sz. közm. és közl. min. rend. a magánhasználatra engedélyezett vaspályáknak a

is, melyek közvetlenül az ország határszéléig terveztetnek, vagy a melyek valamely vasutat gőzhajókkal járt vizi uttal közvetlen csatlakozás utján kötnének össze.

2. §. Az 1880 : XXXI. t. cz. 2. §-ának kiegészitéséül:

a) A helyi érdekü vasutaknak nemcsak engedélye, illetve tulajdonjoga, hanem üzlete sem ruházható át másokra

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

engedélye nélkül.

b) Az állam azonnali megváltási joga akkor is hatályba lép, ha a helyi érdekü vasut utólag oly csatlakozást nyer, mely annak az összekötő, vagy az átmeneti utirány jelentőségét adja. — Azon vasutakra nézve, melyek mint helyi érdekü vasutak engedélyeztetnek, bár vonaluk már az engedélyezéskor összekötő, átmeneti, vagy fő-forgalmi irányba esett, az állam azonnali megváltási joga hatályba lép, mihelyt a törvényhozás az illető helyi érdekü vasutat fővonalnak nyilvánitja.

c) Az engedélyokmány keltétől számitott harmincz év elteltével az állami megváltási jog feltétlenül érvényesithető. — A megváltási ár ez esetben nem tőkében, hanem az utolsó hét, illetőleg öt év tiszta jövedelmének átlaga alapján az engedély hátralevő ideje alatt évjáradékban lesz fizetendő, mely évjáradék azonban — a mennyiben az engedélyokmány más kamat-megállapitást nem tartalmaz — nem lehet kisebb, mint a tényleges épitési tőkének öt százaléka.[2]

d) Oly helyi érdekü vasutak engedélyokmányaiban, melyek valamely magán vasuti társaság részére társasági egyéb vonalaikhoz való csatlakozással engedélyeztetnek ; mindenkor kikötendő lesz, hogy a helyi érdekü vonal a társaság többi vonalaival egyidejüleg megváltható.

3. §. Az 1880 : XXXI. t. cz. 3. §-a helyett:

A helyi érdekü vasutak épitésére, fölszerelésére és üzletére vonatkozó szabályokat és szabványokat

---

korlátolt közforgalomra való berendezese tárgyában (1888. R. T. 1767.); 1889 ápr. 11. 7635. sz. keresk. min. rend. a szabványos nyomtávu h. é. vasutak építésénél és felszerelésénél irányadó alapelvek tárgyában (1889. R. T. 817.); 1890 szept. 9. 53,239. sz. keresk. min. rend. a bányavasutakra vonatkozó építési engedélyek tárgyában (1890. R. T. 1713.); 1891 jan. 28. 645. sz. keresk. min. rend. a horvát-szlavon területen tervezett közuti vasutak, fogaskerekű vaspályák, sodronypályák, iparvasutak, valamint a szállítható mezei vasutaknak engedélyezése és építésénél követendő eljárás tárgyában (1891. R. T. 81.); 1891 aug. 22. 52,514. sz. keresk. min. rend. a közutakon levő műtárgyak ujraépítésénél vagy átalakításánál tartandó közigazgatási helyszini tárgyalás tárgyában (1891. R. T. 1507.); 1891 nov. 25. 74,522. sz. keresk. min. rend. a lóvasutak forgalomba helyezésére a közigazgatási bizottság illetékességének megállapítása tárgyában (1891. R. T. 1814.); 1891 decz. 18. 71,616. sz. keresk. min. rend. a m. kir. államvasutakba beágazó h. é. vasutak építésére rendelt anyagoknak kedvezményes szállítása a magyar államvasutakon (1891. R. T. 1825.); 1892 febr. 17. 2082. sz. földm. min. rend. a közuti közlekedés érdekeit érintő műveletek létesítése előtt az illető hatóság engedélye és törvényszerű intézkedése mindenkor kieszközlendő (1892. R. T. 862.); 1892 márcz. 2. 12,868. sz. keresk. min. rend. a közuti közlekedés érdekeit érintő műveletek létesítése előtt az illetékes hatóság engedélye és törvényszerű intézkedései mindenkor kieszközlendők (1892. R. T. 885.); 1893 jan. 16. 228. sz. keresk. min. rend. «a rendes üzleti vasutak szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei», «a h. é. vasutak forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei» és «az omnibuszvonatok forgalmi szolgálatára vonatkozó szabályok alapelvei» egyes határozmányainak módosítása, illetve kiegészitése tárgyában (1893. R. T. 271.). V. ö. továbbá 1896 jul. 15. 46,181. sz. keresk. min. rend. a vasuti közigazgatási bejárásokhoz az érdekeltek megidézése iránt (1896. R. T. II. 95.).

V. ö. végül 1869 ápr. 5. közm. és közl. min. rend., szabályrendelet a lóvonatu vasutaknak közutakon leendő elhelyezése iránt (1869. R. T. 618.).

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

(2) A kereskedelmi miniszternek a váltságösszeg, ill. megváltási járadék kérdésében hozott határozata ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 69. §. 1. p.

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

rendeletileg állapitja meg.

Hogy mennyiben és mily mértékben van az ekként kibocsátandó szabályok és szabványok alól kivételnek vagy eltérésnek helye, — azt a helyi viszonyok alapján és egyéb felmerülő körülményekhez képest esetről-esetre

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

állapitja meg.

Az épitést, fölszerelést és üzletet illetőleg mindazon könnyitések és kedvezmények engedélyezhetők, melyek az üzlet biztonságát nem veszélyeztetik.

4. §. Az 1880 : XXXI. t. cz. 4. §-ához:

a) A helyi érdekü vasutak felmentetnek a jelenleg érvényben álló vasuti üzletrendtartás 89. §-ában jövedéki és rendőri felügyelet czimén előirt fizetések és szolgálmányok alól, ugy nemkülönben az 1884. évi XIV. t. cz. 15. §-ában és az 1885. évi XXIII. t. cz. 110. §-ában emlitett ármentesitési, illetőleg vizrendezési társulati költségekhez való hozzájárulás alól is; azonban arra, hogy ezen vasuti vonalak által a vizlefolyások kártékonyan meg ne gátoltassanak, vagy meg ne nehezittessenek, a közigazgatási bejárásoknál különös gond forditandó.

b) A helyi érdekü vasut

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

kivánatára a m. kir. postát szállitani köteles.

A postaszállitás feltételeit s ezek közt a postaszállitásért fizetendő s a szolgáltatással arányban álló méltányos évi dijat

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

rendeleti uton szabályozza.

Ezen — az engedély egész tartama alatt teljesitendő — szállitás fejében a nevezett minister a helyi érdekü vasutat legfeljebb 50 éven át, évenkint egyenlő összegekben fizetendő átalánynyal is segélyezheti. Ezen átalány a helyi érdekü vasut által az állami posta részére nyujtandó szolgáltatás arányában szabatik meg; ugy azonban, hogy a kérdéses átalány a postajáratok és kezelés költségeiben a vasuti szállitás folytán elérhető megtakaritás kétszeres összegénél s $5^1/_2$%-kal tőkésitve legfelebb a helyi érdekü vasut tényleges épitési tőkéjének tiz százalékánál nagyobb nem lehet.

A postaszállitásra igénybe veendő vonatok menetrendjének szabályozása tekintetében a helyi érdekü vasut magát a nevezett minister határozatának feltétlenül alávetni köteles.

A mennyiben a helyi érdekü vasut részére biztositandó átalány többet tesz ki, mint a postajáratok és kezelés költségeiben a vasuti szállitás folytán elérhető megtakaritás, — a többlet fejében jogositva leend

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

törzsrészvények kibocsátása esetén megfelelő névértékü ily czimletek átadását, illetőleg, ha a társaság nem alakittatik, az üzleti jövedelemből megfelelő részesedést kikötni.

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

A jelen §. rendelkezései mindazon helyi érdekü vasutakra kiterjednek, melyekkel a postaszállitás feltételei a jelen törvény hatálybaléptéig még szabályozva nem lettek.(1)

5. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 5. §-ához:

Az idézett §-ban az épités tartamára engedélyezett bélyeg- es illetékmentesség az illető vasut üzletének megnyitásától számitott 2 év mulva szünik meg, s kiterjed magára az engedélyokmányra, illetőleg az engedélyi szabadalomra, valamint azon szerződésekre is, melyek egyrészt a posta szállitására, másrészt a beágazási pályaudvarok, vagy egyes vonalrészek együttes használatára, valamint az üzletkezelésre nézve köttetnek.

Kiterjesztetik továbbá a bélyeg- és illetékmentesség az állam, a törvényhatóságok, községek és magánosok által a helyi érdekü vasut létesitésére megajánlott hozzájárulásokról, valamint az ezek alapján czélba vett pénzbeszerzések érdekében kiállitott okmányokra és a megajánlott hozzájárulások bekeblezésére is; valamint a bélyeg- és illetékmentesség kedvezményére szolgáló határidő alatt bélyeg- és illetékmentesen bekebelezett tehertételek kitörlésére vonatkozó okmányok- és beadványokra is.

6. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 8. §-ához:

a) Az 1880: XXXI. t. cz. 8. §-ának *b)* pontjában foglalt kötelezettség az állambiztositást élvező magánvasutakra is kiterjesztetik.

A közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

azonban megtagadhatja az üzletbe-vételt oly helyi érdekü vasutaktól, a melyek létesitéséhez az érdekeltség a tényleges épitési tőkének legalább huszonöt százalékával hozzá nem járult. Viszont a nevezett ministernek közforgalmi szempontból jogában álland oly helyi érdekü vasutaktól, melyek az államvasutakhoz vagy valamely állambiztositást élvező vasuthoz csatlakoznak, az engedélyokmányoknak értelmében vagy a jövőre engedélyezendő vasutakra nézve azok engedélyezése folyamán az üzletnek a csatlakozó állami, illetve állambiztositást élvező vasut részére leendő átadását követelni. Az utóbbi esetben az ily üzletbe-vétel föltételeit

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

az engedélyezési tárgyalások folyamán állapitja meg.

b)

A közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

a pénzügyministerrel egyetértőleg megengedheti, hogy az államvasutak gépgyára és a diósgyőri vas- és aczélgyár a helyi érdekü vasutak épitéséhez megrendelt mozdonyok, illetőleg felépitményi vas- és aczélanyagok árát több évi törlesztésre hitelezhesse. Ezen hitelezés, valamint az annak fejében kivántató fedezet, illetve biztositás módját a nevezett ministerek állapitják meg.

7. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 9. és 10. §-ai helyett:

A helyi érdekü vasutak létesitését támogathatják:

a) az állam;

b) a törvényhatóságok; és

c) a községek is.

---

(1) A postaszállítás tekintetében a kereskedelemügyi miniszter határozata ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 69. §. 3. p.

(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

Azon összeget, melyet

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

a keletkező helyi érdekü vasutak segélyezésére évente fordithat, az egyes évek állami költségvetéseiben a nevezett ministernek a pénzügyministerrel egyetértőleg teendő előterjesztései alapján a törvényhozás állapitja meg.

Ezen czimen az állami költségvetés évenként 300,000 forintnál nagyobb összeggel meg nem terhelhető. Egy-egy helyi érdekü vasut nem segélyezhető ezen összegből többel, mint tényleges épitési tőkéjének $^1/_{10}$-ed részével.

A törvényhatóságok részéről a helyi érdekü vasutak a közmunka-alap, vagy egyéb ily czélra igénybe vehető alapjaik, vagy jövedelmeik, illetőleg vagyonuk terhére, vagy végül — az 1883 : XV. t. cz. értelmében, s az ott megszabott határok közt — megyei, illetőleg törvényhatósági pótadó kivetése utján segélyezhetők.

Hasonlóképen a községek is községi jövedelmeik, illetőleg vagyonuk terhére, vagy végül községi adó kivetése utján az 1886 : XXII. t. cz. 132., illetőleg 131. §-ában szabályozott eljárás betartása mellett segélyezhetik a helyi érdekü vasutakat.

E segélyezés ugy a törvényhatóságok, mint a községek részéről akként történhetik, hogy vagy a vasut jövedelmezőségéhez járulnak hozzá bizonyos összegü évjáradékkal, vagy pedig az épitkezés czéljaira akár természetbeli munkát, akár bizonyos összegü — a vasut engedélyese által külön hitelmüvelet utján értékesithető — évjáradékot, akár végre egyszerre s egyszersmindenkorra befizetendő tőkeösszeget nyujtanak. Utóbbi esetben ugy a törvényhatóságok, mint a községek ebbeli elvállalt kötelezettségeik teljesithetése czéljából emlitett alapjaik, illetve jövedelmeik lekötésével hoszabb lejáratu kölcsönöket köthetnek.

A közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadások fedezésére szolgáló javadalmazás, nemkülönben a közigazgatási czélokra szolgáló vármegyei épületek, nevezetesen a vármegyei székház, a fentiek értelmében felvehető kölcsön biztositékaira le nem köthetők.

A törvényhatóságoknak a segélyezést és a kölcsönkötést megszavazó határozatai

a közmunka- és közlekedésügyi ministernek[1]

illetve a belügyi és pénzügyministereknek ; — a községek határozatai pedig az illető törvényhatóságnak és a nevezett ministereknek jóváhagyását igénylik, mely jóváhagyás nélkül ezen határozatok jogerejüeknek nem tekinthetők.

Horvát-Szlavonországok területén az ilynemü hozzájárulások, illetve kölcsönök a bán által a pénzügyministerrel egyetértőleg hagyatnak jóvá.

Ugy az államnak, mint a törvényhatóságoknak és községeknek az általuk a fentebbiek szerint az épitési tőkéhez nyujtandó segélyösszegek fejében a helyi érdekü vasut a segélyösszegnek, illetőleg a biztositott évjáradékra beszerzett tőke-összegnek megfelelő részvényeket, vagy törzsrészvényeket köteles átadni ; ha pedig részvénytársaság nem alakittatnék, a vasut tiszta

---

1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

jövedelmében az állam, illetőleg a törvényhatóság és község azon arányban részesitendők, a melyben az általuk nyujtott hozzájárulási összeg a tényleges épitési költségek többi részéhez viszonylik.

A jövedelemben való ilykénti részeltetéstől azonban a ministerium kivételes esetekben el is tekinthet.

A helyi érdekü vasutak részére engedélyezett állami hozzájárulások a törvényhozásnak az engedélyokmány kiadásáról szóló jelentésben tudomására hozandók,[1]

8. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 11. §-ához:

Azon esetre, ha valamely törvényhatósági vagy községi utnak, vagy vizszabályozási védtöltésnek igénybevétele iránt annak tulajdonosa és a helyi érdekü vasut között egyezség nem jönne létre, az igénybevétel föltételeit — különös tekintettel a hadászati követelményekre — végérvényesen

a közmunka- és közlekedésügyi minister[2]

— Horvát-Szlavonországok területén létező ilyetén közutaknál a közös kormány kezelése alatt nem álló utakra nézve ezen országok bánjával egyetértőleg — állapitja meg.

9. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 13. §-ához:

a) A törzsrészvénytőke 30%-ának a társaság megalakulhatása végett kimutatandó biztositásánál az állami, törvényhatósági és községi hozzájárulás aránylagos része is figyelembe veendő. A mennyiben pedig az államkincstár, a törvényhatóságok és a községek által törzsrészvények fejében nyujtandó hozzájárulások csak az épités előhaladásának arányában esedékes részletekben fizettetnek ki, a megfelelő törzsrészvényekre való 30%-nyi befizetés hiánya az elsőbbségi czimletek kibocsátására nézve akadályt nem képezhet.

b) Azon határozmány, mely szerint az épitési engedély csak akkor adható meg, ha a törzsrészvények 30%-a készpénzben befizettetett, — hatályon kivül helyeztetik; fenmaradván

a közmunka- és közlekedésügyi minister[2]

a joga, hogy az épitési engedély megadása előtt az épitési szerződés bemutatását követelhesse, vagy más alkalmas módon meggyőződést szerezhessen arrál, hogy az engedélyes részéről minden szükséges intézkedés megtétetett arra nézve, hogy az épités fennakadás nélkül legyen folytatható.

10. §. Az 1880: XXXI. t. cz. 14. §-a helyett:

Az engedélyokmányban a tényleges épitési tőke állapitandó meg.

A névleges tőkét, valamint a pénzbeszerzés módozatait és feltételeit, ugyszintén a kibocsátandó czimletek nemeit, azok egymáshozi arányát, árfolyamát, osztalékát, illetve kamatait

a közmunka- és közlekedésügyi minister[2]

a pénzügyministerrel egyetértőleg állapitja meg; mindazonáltal figyelemben tartandó, hogy ott, a hol törzsrészvények bocsáttatnak ki, ezek a tényleges épitési tőkének legalább 35%-át tegyék és hogy azon esetre, ha a tényleges épitési tőke részben készpénzbeli hozzájárulások, vagy segélyek stb. által

---

(1) E rendelkezéseket érintetlenül hagyja a közutakról és vámokról szóló 1890: I. t. cz. 18. §-ának utolsó bekezdése.

(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

fedezve lenne, illetve, ha igy a tényleges épitési tőkének 35%-a, vagy ennél több már készpénzben biztositva volna, akkor az elsőbbségi czimletek csak a még fedezetlenül maradt tényleges épitési tőkerészlet erejéig bocsáthatók ki és az árfolyam is csak ezen papirokra állapitható meg.[1]

Elsőbbségi kötvények csak az esetben adhatók ki, ha azoknak kamatozása és törlesztése az állam, illetőleg a törvényhatóságok, avagy a községek által az üzlet részére nyujtott évjáradékokban fedezetét találja, vagy ha ezek kamatozását és törlesztését az érdekeltek biztositják; uóbbi esetben ezen biztositás megfelelő voltának megitélése

a közmunka- és közlekedésügyi[2]

és a pénzügyi ministerekre bizatik.

A kamatozás és törlesztés biztositása nélkül csak oly kölcsön vehető fel, és csak oly kötvény állitható ki, a melyben világosan ki van kötve, hogy a pálya álladéka és tartozékai a kölcsön fedezetéül nem szolgálnak; hogy a hitelező, vagy a kötvénybirtokos a pálya álladékára és tartozékaira sem a követelés lejárta előtt, sem a követelés lejárta után zálogjogot nem szerezhet, és hogy a pálya álladékára és tartozékaira követelésének birói uton való érvényesitése esetében sem leend jogositva végrehajtást vezetni, hanem követelését csak a vasut jövedelmére vezethető végrehajtás utján érvényesitheti.

A helyi érdekü vasutak a pálya és tartozékaira bekebelezhető függő kölcsönöket csak

a közmunka- és közlekedésügyi minister[2]

engedélyével vehetnek fel, s csak azon föltétellel, hogy a függő kölcsön a vasut engedélyének lejártáig okvetlenül törlesztve legyen.

Az állami megváltási jog érvényesitése esetében a pályára bekebelezett adósságoknak még törlesztetlen része, vagy az állam által netán átveendő egyéb tartozások a megváltási árból le fognak vonatni.

11. §. Jelen törvény a törvénytárban való megjelenése napján lép életbe és annak a pénzügyi és belügyi ministerekkel, illetve a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal egyetértő végrehajtásával

a közmunka- és közlekedésügyi minister[3]

bizatik meg.

Jegyzet: Az 1880: XXXI. t. cz. megalkotása óta engedélyezett helyi érdekü vasutakra vonatkozó törvények és rendeletek időrendbeli jegyzéke.

(Kiegészítve az ugyanezen időközben engedélyezett ipari, közuti és bányavasutakra vonatkozó törvényekkel és rendeletekkel):

1. 1881: XLVII. t. cz. az *arad-csanádi* h. é. vasut kiegészítése tárgyában (v. ö. 1893: X. t. cz.); 2. 1881: XLVIII. t. cz. a *szatmár-nagybányai* h. é. vasut kiépítése tárgyában; 3. 1881: LXXIII. t. cz. a *nagykikinda-nagybecskereki* h. é. vasut kiépitése tárgyában (módositja az 1895: XXX. t. cz.); 4. 1881 szept. 14. 28,543. sz. közm. és közl. min. rend. az 1881: XXXI. t. cz. 1. §. és a szept. 8. legf. elhatározás alapján a *margitfalva-szomolnoki* h. é. vasut építésére és üzletére kiadott engedélyokmány tárgyában

(1) V. ö. a Csáktornya-Ukki h. é. vasut tekintetében tett kivételt: 1889: XXXV. t. cz. 2. §.; a pozsony-szombathelyi h. é. vasut tekintetében tett kivételt: 1890: XXXIII. t. cz. 2. §.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.
(3) Az 1889: XVIII. t. cz. folytán a kereskedelemügyi miniszter (1889. R. T. 1221.).

(1881. R. T. 1078.); 1884 jun. 23. 22,602. sz. közm. és közl. min. rend. a *margitfalva-szomolnoki* h. é. vasut engedélyokmányának függeléke tárgyában (1884. R. T. 796.).

5. 1882 jan. 22. 2207. sz. közm. és közl. min. rend. a *kőszeg-szombathelyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1882. R. T. 43.); 6. 1882 decz. 21. közm. és közl. min. rend. a *beszterczebánya-brezorai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1882. R. T. 1559.; 7. 1882 decz. 21. közm. és közl. min. rend. a *piski-vajdahunyadi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1882. R. T. 1574.).

8. 1883 febr. 24. 6009. sz. közm. és közl. min. rend. az 1880: XXXI. t. cz. 1. §. és Ő Felsége 1883 febr. 11. legf. elhatározás alapján a *szigetkamara-rónaszéki* és *szigetkamara-sugatagi* h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 370.); ugyanannak 1887 febr. 28. 7884. sz. rend. a szigetkamarai-rónaszéki, ill. sugatagi h. é. vasut engedélyokmánya függeléke tárgyában (1887. R. T. 424.); 9. 1883 márcz. 24. 9781. sz. közm. és közl. min. rend. a *pusztaföldvár-békési* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 408.); 1890 ápr. 21. 22,452. sz. keresk. min. rend., függelék a *békés-pusztaföldvári* h. é. vasut engedélyokmányához (1890. R. T. 715.); (V. ö. 1885: XVIII. t. cz.); 10. 1883 ápr. 28. 14,206. sz. közm. és közl. min. rend. a *rétszilas-szegzárdi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 574.). E vasutvonalnak a budapest-pécsi vasut részvénytársaság vasutvonalaival egyidejü megváltásáról v. ö. 1889: XV. t. cz.; 11. 1883 jun. 9. 17,595. sz. közmunka- és közl. min. rend. a *kétegyháza-kisjenői* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 684.); 12. 1883 jul. 20. 24,435. sz. közm. és közl. min. rend. a *debreczen-hajdunánási* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 803.); 1886 márcz. 25. 11,925. sz. közm. és közl. min. rend., függelék a debreczen-büdszentmihályi és debreczen-hajdunánási h. é. vasutak engedélyokmanyához (1886. R. T. 287.); 13. 1883 nov. 22. 38,131. sz. közm. és közl. min. rend. a *nagytapolcsány-bélliczi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1883. R. T. 1503.).

14. 1884: XXXI. t. cz. a *csáktornya-zágrábi (zagoriai)* h. é. vasut kiépítéséről; 15. 1884: XXXII. t. cz. a *marosludas-beszterczei* h. é. vasutnak engedélyezésére és segélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 16. 1884: XXXIV. t. cz. a *szamosvölgyi* másodrendü vasut kiépítéséről szóló 1880: XXXII. t. czikkel beczikkelyezett engedélyokmánynak a *deés-beszterczei* vonalra és a *deés-deésaknai* szárnyvonalra való kiterjesztéséről, úgyszintén ezen engedélyokmány némely határozmányainak kiterjesztéséről. (V. ö. 1889: XI. t. cz.); 17. 1884 márcz. 25. 9756. sz. közm. és közl. min. rend. a *marosvásárhely-szászrégeni* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1884. R. T. 408.); 18. 1884 ápr. 12. 9853. sz. közm. és közl. min. rend. a *szajol-kunszentmártoni* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1884. R. T. 516.); 1887 szept. 5. 36,376. sz. közm. és közl. min. rend., függelék a szajol-kunszentmártoni h. é. vasut engedélyokmányához (1887. R. T. 1939.); 19. 1884 ápr. 12. 8922. sz. közm. és közl. min. rend. az *ujszász-jászapáthii* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1884. R. T. 495.); 1885 jan. 12. 1001. sz. közm. és közl. min. rend. az ujszász-jászapáthii h. é. vasut engedélyokmányához függelék (1885. R. T. 129.); 20. 1884 jun. 9. 17,136. sz. közm. és közl. min. rend. az *esztergom-nána-ipolysági* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1884. R. T. 747.); 1887 márcz. 18. 11,748. sz. közm. és közl. min. rend. az esztergom-nána-ipolysági h. é. vasut engedélyokmányához függelék (1887. R. T. 1296.); 1890 jun. 18. 35,910. sz. keresk. min. rend., függelék az esztergom-nána-ipolysági h. é. vasut engedélyokmányához (1890. R. T. 972.); 21. 1884 jun. 16. 18,147. sz. közm. és közl. min. rend. a *nagyvárad-vaskóhi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1884. R. T. 764.); 1887 jun. 13. 21,338. sz. közm. és közl. min. rend. a nagyvárad-vaskóhi h. é. vasut engedélyokmányának függeléke (1887. R. T. 1692.).

22. 1885: XVIII. t. cz. a *bihari és békési* h. é. vasutaknak engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 22,631/1885. sz. közm. es közl. min. rend. a bihari vasutak engedélyokmánya tárgyában; (1885. R. T. 698.). 1890 jan. 3. 70,707/1889. sz. keresk. min. rend. a bekésmegyeri h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 112.); 23. 1885: XIV. t. cz. a *mátrai* h. é. vasut kiépítésére és engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1885 decz. 28. 48,300. sz. közm. és közl. min. rend. a *mátrai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1885. R. T. 2189.); 1886 márcz. 14. 10,018. sz. közm. és közl. min. rend., függelék a mátrai h. é. vasut engedélyokmányához (1886. R. T. 264.); 24. 1885 jan. 12. 1002. sz. közm. és közl. min. rend. a *mezőtúr-turkevei* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1885. R. T. 130.); 25. 1885 szept. 9. 33,460. sz. közm. és közl. min. rend. a *vinkovce-brčkai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1885. R. T. 873.); 1894 jan. 14. 89,437/1893. sz. keresk. min. rend., függelék a vinkovce-brčkai h. é. vasut engedélyokmányához (1894. R. T. I. 70.).

26. 1886 márcz. 28. 11,065. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapest-szentlőrinczi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 292.); 1889 ápr. 17. 17,235. sz. keresk. min. rend. a budapest-szentlőrinczi h. é. vasut meghosszabbítására vonatkozó engedélyokmány függeléke (1889. R. T. 1016.); 1894 aug. 2. 53,050. sz. keresk. min. rend., függelék a budapest-szentlőrinczi h. é. vasut engedélyokmányához (1894. R. T. II. 417.). (V. ö. 1895: XXI. t. cz.); 27. 1886 máj. 7. 16,779. sz. közm. és közl. min. rend. a *varasd-goluboveczi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 453.); 1890 febr. 19. 7872. sz. keresk. min. rend. a varasd-goluboveczi h. é. vasut engedélyokmányához függelék (1890. R. T. 166.); 1886 jun. 30. 24,601. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapest-soroksári* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 511.); 1887 jun. 16. 24,687. sz. közm. és közl. min. rend. a budapest-soroksári h. é. vasut engedélyokmányának függeléke (1887. R. T. 1696.); (V. ö. 1889: XIII. és 1895: XXI. t. cz.); 28. 1886 nov. 12. 43,540. sz. közm. és közl. min. rend. a *nyiregyháza-mátészalkai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 804.); 29. 1886 decz. 15. 48,476. sz. közm. és közl. min. rend. a *héjasfalva-székelyudvarhelyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 1209.). (V. ö. 1895: VII. t. cz.); 1892 márcz. 7. 12,946. sz. keresk. min. rend., függelék a héjasfalva-székelyudvarhelyi h. é. vasut engedélyokmányához (1892. R. T. 894.); 30. 1886 decz. 15. 48,477. sz. közm. és közl. min. rend. a *kunszentmárton-szentesi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1886. R. T. 1235.); 31. 1886 decz. 23. 49,729. sz. közm. és közl. min. rend. a *szilágysági* h. é. vasut engedélyokmánya

tárgyában (1886. R. T. 1278.); 1895 jan. 5. 91,765/1894. sz. keresk. min. rend. a szilágysági h. é. vasut engedélyokmányához függelék (1895. R. T. I. 74.).

32. 1887: XXXI. t. cz. a *Szent-Annától Kisjenőig* vezetendő h. é. vasut engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1887 jun. 18. 25,152. sz. közm. és közl. min. rend. a *szentanna-kisjenői* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 1701.). (V. ö. 1893: X. t. cz.); 33. 1887 márcz. 9. 9291. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapest-czinkotai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 443.); 1893 aug. 29. 61,967. sz. keresk. min. rend. a budapest-czinkotai h. é. vasut egy mellékágára vonatkozó engedélyokirat (1893. R. T. 2033.). (V. ö. 1895: XXI. t. cz.); 1887 márcz. 30. 12,819. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapest-szentendrei* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 1320.). (V. ö. 1895: XXI. t. cz.); 34. 1887. márcz. 30. 12,820. sz. közm. és közl. min. rend. a *torontáli* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 1345.); 1890 jul. 1. 39,748. sz. keresk. min. rend., függelék a torontáli h. é. vasutak engedélyokmányához (1890. R. T. 1048.); 1892 decz. 7. 78,361. sz. keresk. min. rend., II. függelék a torontáli h. é. vasutak engedélyokmányához (1892. R. T. 3227.); 1895 máj. 14. 35,854. sz. keresk. min. rend., III. függelék á torontáli h. é. vasutak engedélyokmányához (1895. R. T. I. 929.); 1887 szept. 17. 38,335. sz. közm. és közl. min. rend. a *szabadka-zenta-óbecsei* és a *zenta-horgos-szegedi* h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 1967.); 35. 1887 szept. 11. 36,855. sz. közm. és közl. min. rend. a *taraczvölgyi* h. é. vasut engedélyokmányának függeléke tárgyában (1887. R. T. 1965.); 36. 1887. szept. 17. 38,634. sz. közm. és közl. min. rend. a *félegyháza-csongrádi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 1996.); 37. 1887 okt. 23. 43,691. sz. közm. és közl. min. rend. a *balaton-szentgyörgy-keszthelyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 2077.). (V. ö. 1893: XI. t. cz.); 38. 1887 nov. 19. 41,754. sz. közm. és közl. min. rend. a *kőbányai vontató iparvasut* engedélyezése tárgyában (1887. R. T. 2197.); 39. 1887 decz. 6. 50,015. sz. közm. és közl. min. rend. a *szombathely-pinkafői* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1887. R. T. 2267.); 1888 nov. 6. 50,386. sz. közm. és közl. min. rend., függelék a szombathely-pinkafői h. é. vasut engedélyokmányához (1888. R. T. 2059.).

40. 1888: VIII. t. cz. a *kisujszállás-dévaványa-gyomai* h. é. vasut kiépítésére és engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1888 máj. 22. 24,032. sz. közm. és közl. min. rend. a *kisujszállás-dévaványai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 501.); 41. 1888: XXVIII. t. czikk a *Debreczentől-Füzes-Abonyig* vezetendő h. é. gőzmozdonyú vasutnak és *Oháttól-Polgárig* terjedő szárnyvonalának kiépítésére és engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1889 okt. 18. 54,010. sz. keresk. min. rend. a *debreczen-füzesabonyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 2148.); 42. 1888: XXIX. t. cz. az *eszék-batrinjai* h. é. vasut és *pleternicza-pozsegai* szárnyvonalának engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1892 decz. 25. 88,051. sz. keresk. min. rend. az *eszék-batrinjai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 3270.); 43. 1888 febr. 24. 8214. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapest-lajosmizsei* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 192.); 44. 1888 márcz. 26. 13,577. sz. közm. és közl. min. rend. a *boba-jánosháza-sümegi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 334.);. (V. ö. 1889: XXXV. t. cz.); 45. 1888 ápr. 17. 17,373. sz. közm. és közl. min. rend. a *perjámos-varjasi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 379.); 46. 1888 ápr. 27. 19,328. sz. közm. és közl. min. rend. a *ruma-vrdniki* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 491.); 47. 1888 máj. 23. 22,034. sz. közm. és közl. min. rend. a *borosjenő-csernői* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 529.); 48. 1888 jun. 11. 17,938. sz. közm. és közl. min. rend. *debreczeni városi lóvasut* engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 971.); 1896 jun. 28. 32,582. sz. keresk. min. rend., függelék a debreczeni közuti vasut engedélyokiratához (1896. R. T. II. 41.).

49. 1889: XI. t. cz. a *Deéstől Zilahig* vezetendő helyi érdekü vasut engedélyezéséről és a *szamosvölgyi vasut* függő adósságainak rendezéséről; 1889 ápr. 24. 12,131. sz. keresk. min. rend. a deés-zilahi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 1034.); 50. 1889: XIII. t. cz. *a m. kir. államvasutak és a budapest-soroksár-haraszti helyi érdekü vasut soroksári állomásait összekötő helyi érdekü vasutvonal* engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1889 máj. 9. 20,525. sz. keresk. min. rend. a magy. kir. államvasut és a budapest-soroksári vasut összekötésére építendő összekötő h. é. vasut engedélyokmányának függeléke (1889. R. T. 1059.). (V. ö. 1895: XXI. t. cz.); 51. 1889: XXXV. t. cz. a *Csáktornyától* Zalaszentivánon át *Ukkig* vezetendő h. é. vasut engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1889 jul. 3. 20,496. sz. keresk. min. rend. a csáktornya-zalaszentiván-ukki h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 1713.); 1891 máj 8. 28,831. sz. keresk. min. rend., függelék a csáktornya-zalaszentiván-ukki h. é. vasut engedélyokmányához (1891. R. T. 403.); 52. 1889: XLVII. t. cz. a *somogy-szobb-barcsi* h. é. vasut engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában; 1890 jan. 2. 70,641/1889. sz. keresk. min. rend. a *somogy-szobb-barcsi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 85.); 53. 1889: XLVIII. t. cz. a *dévaványa-szeghalom-kóti* és *szeghalom-füzesgyarmati* h. é. vasut engedélyezéséről; 54. 1889 márcz. 5. 10,681. sz. közm. és közl. min. rend. a *belišće-kapelnai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 285.); 1896 jul. 10. 45,934. sz. keresk. min. rend., függelék a belišće-kapelnai h. é. keskenyvágányu gőzmozdonyu vasut engedélyokiratához (1896. R. T. II. 77.). (V. ö. 1896: XXI. t. cz.); 55. 1889 ápr. 14. 17,271. sz. keresk. min. rend. a *Borossebestől-Gurahonczig* építendő másodrendü gőzmozdonyu vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 1004.); 56. 1889. máj. 27. 24,552. sz. keresk. min. rend. a *poprádvölgyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 1081.); 57. 1889 decz. 26. 68,051. sz. keresk. min. rend. a *kassa-tornai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 2550.); 1891 aug. 22. 52,851. sz. keresk. min. rend., függelék a kassa-tornai h. é. vasut engedélyokmányához (1891. R. T. 1279.); 1893 aug. 26. 61,602. sz. keresk. min. rend., függelék a kassa-tornai h. é. vasut engedélyokmányához (1893. R. T. 2022.); 58. 1889 szept. 29. 46,230. sz. keresk. min. rend., függelék a *svábhegyi fogaskerekü vasut* kiépítésére 1873 jul. 3. 11,343. sz. a. kiadott engedélyokirathoz (1889. R. T. 2071.).

59. 1890: VI. t. cz. a *morvavölgyi* h. é. vasutvonalnak, valamint a *dérényló-stomfai* szárnyvonalnak engedélyezéséről; 1890 ápr. 10. 22,290. sz. keresk. min. rend. a morvavölgyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 628.); 60. 1890: XV. t. cz. a *Holicstól a magyar határszélig* Göding irányában vezetendő h. é. vasut engedélyezéséről; 1890 ápr. 19. 23,971. sz. keresk. min. rend. a holics-gödingi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 690.); 61. 1890: XXXIII. t. cz. a *pozsony-szombathelyi* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1890 jul. 1. 37,792. sz. keresk. min. rend. a pozsony-szombathelyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 1018.); 62. 1890: XXXIV. t. cz. az *esztergom-almás-füzitői* h. é. vasut engedélyezéséről; 1890 jul. 1. 39,749. sz. keresk. min. rend. az esztergom-almás-füzitői h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában 1890. R. T. 1062.); 1891 nov. 23. 75,466. sz. keresk. min. rend., függelék az esztergom-almás-füzitői h. é. vasut engedélyokmányához a tokod-annavölgyi h. é. vasut építésére és üzletére (1891. R. T. 1740.); 1894 szept. 14. 63,911. sz. keresk. min. rend., II. függelék az esztergom-almás-füzitői h. é. vasut engedélyokmányához (1894. R. T. II. 434.); 1895 jul. 30. 79,292. sz. keresk. min. rend. az esztergom-almás-füzitői h. é. vasut táthi munkavágányán a korlátolt közforgalomnak életbeléptetése tárgyában (1895. R. T. II. 539.); 63. 1890: XXXV. t. cz. a *nagymargita-verseczi* h. é. vasut engedélyezéséről; 64. 1890 ápr. 18. 23,028. sz. keresk. min. rend. a *brassó-háromszéki* h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 659.); 65. 1890 ápr. 28. 28,857. sz. keresk. min. rend. a *sümeg-tapolczai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 718.); 66. 1890 jun. 18. 36,396. sz. keresk. min. rend. a *marmarossziget-nagybocskai* és a *szigetkamara-szlatinai* h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 986.); 67. 1890 okt. 18. 62,000. sz. keresk. min. rend. a *petrozsény-livazény-lupényi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 1718.).

68. 1891: XXVI. t. cz. a *nagyszeben-vöröstoronyi* h. é. vasut *Nagyszebentől Felekig* terjedő vonalának megépítésére és üzleti berendezésére szükséges költségek biztosításáról: 1891 jul. 17. 46,011. sz. keresk. min. rend. a nagyszeben-vöröstoronyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 1211.); 1891 jul. 17. 45,996. sz. keresk. min. rend. a *felek-fogarasi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 1183.); 69. 1891 febr. 5. 6800. sz. keresk. min. rend. a *haraszti-ráczkevei* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 90.). (V. ö. 1895: XXI. t. cz.); 70. 1891 febr. 15. 7206. sz. keresk. min. rend. a *Barcstelepen* a Dráva partbiztosítási munkálatainak czéljaira épült munkavágányon a korlátolt közforgalom megnyithatására vonatkozó engedélyokmány tárgyában (1891. R. T. 117.); 71. 1891 márcz. 13. 10,125. sz. keresk. min. rend. a *diósgyőri bányavasuton* a korlátolt személyforgalom megnyithatására vonatkozó engedélyokmány tárgyában (1891. R. T. 167.); 72. 1891 máj. 8. 28,833. sz. keresk. min. rend. a *késmárk-szepesbélai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 404.); 73. 1891 máj. 14. 24,451. sz. keresk. min. rend. a *kassai lóvasut* engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 502.); 1892 szept. 14. 48,106. sz. keresk. min. rend., függelék a Kassa városi lóvasut engedélyokmányához (1892. R. T. 2232.); 1894 jan. 16. 95,509/1893. sz. keresk. min. rend. a kassai lóvasut engedélyokmányához függelék (1894. R. T. I. 87.); 74. 1891 máj. 29. 28,050. sz. keresk. min. rend. a *Zágráb városában* építendő *sodronypálya* engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 601.); 1891 máj. 29. 30,220. sz. keresk. min. rend. a *Zágráb város területén* építendő *lófogatu közuti vasut* engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 609.); 1891 okt. 12. 60,293. sz. keresk. min. rend. a Zágráb városában létesített lóvasut engedélyokmányához függelék (1891. R. T. 1534.); 1892 jul. 22. 39,957. sz. keresk. min. rend., függelék a Zágráb városi lóvasut engedélyokmányához (1892. R. T. 1610.); 75. 1891 okt. 18. 68,087. sz. keresk. min. rend. a *lőcsevölgyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 1536.); 76. 1891 nov. 15. 73,053. sz. keresk. min. rend. a *sárrét-kovásznai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1891. R. T. 1711.).

77. 1892: XXIII. t. cz. a *szentes-hódmezővásárhelyi* h. é. vasut engedélyezéséről; 1892 nov. 20. 78,841. sz. keresk. min. rend. a szentes-hódmezővásárhelyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 2890.); 78. 1892 jan. 15. 85,234/1891. sz. keresk. min. rend., engedélyokmány a *kolozsvári közuti vasut* építésére és üzletére (1892. R. T. 63.); 1893 jan. 21 88,901/1892. sz. keresk. min. rend., függelék a kolozsvári gőzmozdonyu közuti vasut építésére vonatkozó engedélyokiratához (1893. R. T. 276.); 1893 nov. 9. 72,388. sz. keresk. min. rend., második függelék a kolozsvári közuti vaspálya engedélyokiratához (1893. R. T. 2494.); 79. 1892 jan. 27. 83,174/1891. sz. keresk. min. rend. a *szabadka-palicsi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 76.); 1892 decz. 11. 74,363. sz. keresk. min. rend., függelék a szabadka-palicsi h. é. vasut engedélyokmányához (1892. R. T. 3239.); 80. 1892 febr. 12. 7408. sz. keresk. min. rend. az *eszéki lóvasut* engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 872.); 1892 okt. 14. 48,545. sz. keresk. min. rend., függelék az Eszék városi lóvasut engedélyokmányához (1892. R. T. 2837.); 81. 1892 jun. 7. 37,590. sz. keresk. min. rend. az *eperjes-bártfai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 1287.); 1893 máj. 10. 31,693. sz. keresk. min. rend. az eperjes-bártfai h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 934.); 82. 1892 aug. 10. 53,073. sz. keresk. min. rend. a *nagykároly-nagysomkuti* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 1612.); 1893 okt. 12. 74,381. sz. keresk. min. rend., függelék a nagykároly-nagysomkuti h. é. vasut engedélyokiratához a barlafalu-erdőszádai vonalrész folytatólagos kiépítése iránt (1893. R. T. 2415.); 1894 nov. 12. 78,174. sz. keresk. min. rend., II. függelék a nagykároly-nagysomkuti h. é. vasut engedélyokmányához az erdőszáda-nagysomkuti h. é. vasut építésére és üzletére vonatkozólag (1894. R. T. II. 491.); 83. 1892 nov. 23. 65,931. sz. keresk. min. rend. a *gyulafalva-sárréti, gyulafalva-felsősiklói és alsósiklói-sárréti* vonalszakaszok megnyithatására vonatkozó engedélyokmány tárgyában (1892. R. T. 3224.); 84. 1892 decz. 25. 88.312. sz. keresk. min. rend. a *murányvölgyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1892. R. T. 3303.).

85. 1893: X. t. cz. az *aradi és csanádi* egyesült vasutak részvénytársaság hálózatához tartozó vasutvonalak engedélyokmányainak és engedélyokiratainak egyesítéséről; 1894 decz. 3. 86,771. sz. keresk. min. rend. az arad-csanádi vasut Gurahoncz-nagyhalmágyi vonalszakaszára vonatkozó engedélyokmány tárgyában (1894. R. T. II. 512.); 1896 ápr. 13. 22,130. sz. keresk. min. rend., függelék az arad-csanádi vasutak engedélyokmányához (1896. R. T. I. 952.); 86. 1893: XI. t. czikk a *balaton-szent-györgy-*

somogy-szobbi h. é. vasut engedélyezéséről; 1893 jun. 8. 37,781. sz. keresk. min. rend. a balaton-szentgyörgy-somogy-szobbi h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 1493.); 87. 1893: XII. t. cz. a *békés-csanádi* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1893 jun. 6. 40,731. sz. keresk. min. rend. a békés-csanádi h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 1457); 88. 1893: XXXIX. t. cz. a *Gunjától Bosznia határáig* vezetendő h. é. vasut engedélyezéséről (V. ö. 1894: IV. t. cz.); 89. 1893: XL. t. cz. a *budapest-esztergomi* h. é. vasut engedélyezése tárgy.; 1894 jan. 16. 97,881/83. sz. keresk. min. rend. a budapest-esztergomi h. é. vasut engedélyokmánya tárgy. (1894. R. T. I. 89.); 1896 augusztus 22. 54,072. sz. rend. függelék az engedélyokirathoz (1896. R. T. II. 206). 90. 1893 január 8. 701. sz. keresk. min. rend. a *zsebely-csákovári* h. é. vasut engedélyokmánya tárgy. (1829. R. T. 3375.); 91. 1893 febr. 19. 7016. sz. keresk. min. rend. az *ungvölgyi* h. é. vasut engedélyokirata tárgy. (1893. R. T. 300.); 92. 1893 márcz. 10. 15,465. sz. keresk. min. rend. a *borossebes-menyházai* h. é. vasutra vonatkozó engedélyokirat tárgyában (1893. R. T. 507.); 93. 1893 ápr. 12. 26,195. sz. keresk. min. rend. a *kőrösbelovári* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1893. R. T. 610.); 94. 1893 ápr. 19. 28,481. sz. keresk. min. rend. a *szepesbéla-podoliai* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 646.); 95. 1893 ápr. 26. 30,862. sz. keresk. min. rend. a *hidegkút-tamási-i* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 677.); 96. 1893 ápr. 28. 29,091. sz. keresk. min. rend. a *zsitvavölgyi* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 707.); 1895 máj. 16. 36,724. sz. keresk. min. rend., függelék a zsitvavölgyi h. é. vasut engedélyokmányához (1895. R. T. I. 945.); 97. 1893 aug. 18. 59,091. sz. keresk. min. rend. a *debreczen-derecske-nagylétai* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 1979.); 98. 1893 aug. 19. 53,494. sz. keresk. min. rend. a *mármarosszigeti városi lóvasut* engedélyokmánya tárgyában (1893. R. T. 2012.); 99. 1893 szept. 7. 64,616. sz. keresk. min. rend. a *csetnekvölgyi* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 2074.); 100. 1893 decz. 30. 94,941. sz. keresk. min. rend. a *kaposvár-mocsoládi* h. é. vasut engedélyokirata tárgyában (1893. R. T. 2805.).

101. 1894: IV. t. cz. a vinkovce-brecskai h. é. vasutnak a *gunjai állomástól* a Száva áthidalásával *Brecskáig* leendő folytatásáról; 102. 1894: XI. t. cz. a *versecz-kubini* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1894 jun. 3. 41,220. sz. keresk. min. rend. a versecz-kubini h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I 898.); 103. 1894: XIII. t. cz. a *szamosvölgyi* vasut-részvénytársaság hálózatához tartozó vasutvonalak engedélyokmányainak s az ezekhez kiadott függelékeknek egyesítéséről; 104. 1894: XXII. t. cz. a *baja-zombor-ujvidéki* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 1894 jul. 21. 51,993. sz. keresk. min. rend. a baja-zombor-ujvidéki h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 1026.); 105. 1894: XXIII. t. czikk a *szentlőrincz-slatina-nasiczi* h. é. vasut engedélyezéséről; 1894 jul. 21. 51,994. sz. keresk. min. rend. a szentlőrincz-slatina-nasiczi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 1057.); 106. 1894: XXXVIII. t. cz. a *temesvár-nagyszentmiklósi* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jan. 7. 992. sz. keresk. min. rend. a temesvár-nagyszentmiklósi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 77.).

107. 1895: V. t. cz. a *segesvár-szentágothai* h. é. vasut megépitésére és üzleti berendezésére szükséges költségek biztositásáról; 1895 junius 11. 38,563. sz. kereskedelmi miniszteri rendelet a segesvár-szentágothai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 967.); 108. 1895: VI. t. cz. a *párdány-zsombolyai* h. é. vasut engedélyezéséről; 109. 1895: VII. t. cz. a *székely vasutak* kiépitéséről; 110. 1894 márcz. 30. 18,541. sz. keresk. min. rend. a *szepesolaszi-szepesváraljai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 304.); 111. 1894 márcz. 27. 21,808. sz. keresk. min. rend. a *nagyszeben-nagydisznódi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 507.); 112. 1894 máj. 23. 35,411. sz. keresk. min. rend. a *szombathely-rumi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 602.); 113. 1894 jun. 10. 42,311. sz. keresk. min. rend. a *gyulafehérvár-zalathnai* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. I. 931.); 1896 jun. 5. 40,997. sz. keresk. min. rend., függelék a gyulafehérvár-zalathnai h. é. vasut engedélyokmányához (1896. R. T. I. 1508.); 114. 1894 szept. 19. 58,271. sz. keresk. min. rend. a *pozsonyvárosi villamos vasut* engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. II. 435.); 115. 1894 deczember 24. 94,632/1894. számu kereskedelmi miniszteri rendelet a *pozsony-dunaszerdahelyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 406.). 116. 1895: XIX. törvényczikk a *kecskemét-fülöpszállási* helyi érdekü vasut engedélyezéséről; 1895 junius 22. 45,636. sz. keresk. min. rend. a kecskemét-fülöpszállási h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1201.); 117. 1895: XX. t. cz. a Fehér és Tolna vármegyei h. é. vasutak *székesfehérvár-adony-szabolcsi és adonyszabolcs-paksi* vonalainak engedélyezéséről (V. ö. 1896: XXIV. t. cz.; 1895 jun. 22. 45,641. sz. keresk. min. rend. a székesfehérvár-adonyszabolcsi és adonyszabolcs-paksi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1295.); 118. 1895: XXI. t. cz. a *budapesti h. é. vasutak részvénytársaság* tulajdonát képező vasutvonalak engedélyokmányainak és engedélyokmányi függelékeinek egyesítéséről; 119. 1895: XXII. t. cz. a *bodvavölgyi* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1895 jun. 22. 45,633. sz. keresk. min. rend. a bodvavölgyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1125.); 120. 1895: XXIII. t. cz. a *garamberzencze-lévai* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 25. 45,640. sz. keresk. min. rend. a garamberzencze-lévai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895 R. T. I. 1417.); 121. 1895: XXIV. t. czikk a *nógrádvármegyei* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 22. 45,631. sz. keresk. min. rend. a nógrádmegyei h. é. vasutak engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1093.); 122. 1895: XXVI. t. cz. a *pápa-csornai* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 22. 45,634. sz. keresk. min. rend. a pápa-csornai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1156.); 123. 1895: XXVII. t. cz. a *karczag-tiszafüredi* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 22. 45,639. sz. keresk. min. rend. a karczag-tiszafüredi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1264.); 124. 1895: XXVIII. t. cz. a *kaposvár-fonyódi* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 25. 45,637. sz. keresk. min. rend. a kaposvár-fonyódi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1386.); 125. 1895: XXIX. t. cz. a *zólyom brézó-breznóbánya-tiszolczi* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 31. 44,498. sz. keresk. min. rend. a zólyom-brézó-breznóbánya-tiszolczi h. é. vasut en-

gedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1061.); 126. 1895: XXXI. t. cz. a *győr-veszprém-dombovári* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 23. 45,632. sz. keresk. min. rend. a győr-veszprém-dombovári h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1334.); 127. 1895: XXXII. t. cz. a *zalavölgyi* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 jun. 22. 45,638. sz. keresk. min. rend. a zalavölgyi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 1233.); 128. 1895: XXXIII. t. cz. a *csákovár-bókai* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1895 jun. 22. 45,635. sz. keresk. min. rend. a zsebely-csákovári h. é. vasut engedélyokmányához függelék (1895. R. T. I. 1185.); 129. 1895: XLV. t. cz. a *versecz-gattajai* h. é. vasut engedélyezéséről; 1895 decz. 16. 89,491. sz. keresk. min. rend. a versecz-gattajai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 1595.); 130. 1895: LIII. t. cz. a *hegyes-feketehegy-palánkai* h. é. vasut engedélyezéséről; 1896 jan. 2. 92,976/1895. sz. keresk. min. rend. a hegyes feketehegy-palánkai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 162.); 131. 1895: LIV. t. cz. a *temesvár-módosi* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1896 jan. 2. 93,118/1895. sz. keresk. min. rend. a temesvár-módosi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 194.); 132. 1895: LV. t. cz. a *pancsova-petrovoszellói* h. é. vasut engedélyezése tárgyában, 1895 decz. 31. 92,977. sz. keresk. min. rend. a pancsova-petrovoszellói h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 1638.); 133. 1895 mái. 14. 33,473. sz. keresk. min. rend. a *nagybélicz-privigyei* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. I. 899.); 134. 1895 jul. 30. 54,761. sz. keresk. min. rend. a *csorbatói fogaskerekü* vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 636.); 135. 1895 aug. 19. 59,737. sz. keresk. min. rend. a *tátralomniczi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 701.); 136. 1895 szept. 16. 64,975. sz. keresk. min. rend. a *temesvár-buziási* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 784.).

137. 1896: IX. t. czikk a *kecskemét-tiszaughi* h. é. vasut engedélyezése tárgyában; 1896 jun. 4. 38,470. sz. keresk. min. rend. a kecskemét-tiszaughi h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 1411.); 138. 1896: X. t. cz. a *tiszapolgár-nyiregyházai* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 1896 jun. 5. 38,586. sz. keresk. min. rend. a tiszapolgár-nyiregyházai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 1472.); 139. 1896: XI. t. cz. a *temesvár-lippai-radnai* h. é. vasut engedélyezéséről; 1896 jun. 4. 38,469. sz. keresk. min. rend. a temesvár-lippai h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 1379.); 140. 1896: XII. t. cz. az *Alvincztől Nagyszebenen át a vöröstoronyi szoros melletti határszélig* vezetendő gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 1896 jun. 5. 38,479. sz. keresk. min. rend. az alvincz-nagyszeben-vöröstoronyi vasut építési és üzletberendezési feltételeinek megállapítása tárgyában (1896. R. T. I. 1453.); 141. 1896: XIII. t. cz. a *lonjavölgyi* vasut engedélyezése tárgyában; 1896 jun. 5. 38,496. sz. keresk. min. rend. a lonjavölgyi vasut építési és üzletberendezési feltételeinek megállapítása tárgyában (1896. R. T. I. 1441.); 142. 1896: XXI. t. czikk a *viljevo-kapelnanoskorcei* keskenyvágányu h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 143. 1896: XXII. t. cz. a *szegzárd-báttaszéki* h. é. vasut engedélyezéséről; 1896 jul. 9. 44,868. sz. keresk. min. rend. a szegzárd-báttaszéki h. é. gőzmozdonyu vasutra vonatkozó engedélyokirat (1896. R. T. II. 46.); 144. 1896: XXIV. t. czikk a *Fehér és Tolna vármegyei* h. é. gőzmozdonyu vasutak székesfehérvár-sárbogárdi vonalának engedélyezéséről; 1896 jul. 23. 49,357. sz. keresk. min. rend. a Fehér és Tolna vármegyei h. é. gőzmozdonyu vasutak székesfehérvár-sárbogárdi vonalára vonatkozó engedélyokirat tárgy. (1896. R. T. II. 97.). (V. ö. még 1895: XX. t. cz.); 145. 1896: XXVII. t. cz., a *szeged karlovai* h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről; 146. 1896: XXVIII. t. cz., a *sopron-pozsonyi* h. é. vasut és *sércz-szt-margiti* szárnyvonalának engedélyezése tárgy.; 147. 1896: XXIX. t. cz., a *fertővidéki* h. é. vasut engedélyezése tárgy.; 148. 1896 jan. 13. 367. sz. keresk. min. rend. a *bakócsa-felsőmindszent-komlói* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 227.); 149. 1896 április 13. 24,500. számu keresk. min. rend. a *komárom-dunaszerdahelyi* h. é. vasut engedélyokmánya tárgyában (1896. R. T. I. 968.).

150. 1887 okt. 1. 41,402. sz. közm. és közl. min. rend. a *Budapesten az osztrák államvaspályától a Király-utczáig* kisérletképen épitendő villamos vasut engedelyokmánya tárgyában (1887. R. T. 2019.); 1890 ápr. 9. 21,597. sz. keresk. min. rend. a *nagyköruti villamos közuti vasut* engedélyokmánya tárgyában (1890. R. T. 616.); 1891 máj. 10. 27,166. sz. földm. min. rend., függelék a budapesti nagyköruti villamos vasut engedélyokmányához (1891. R. T. 453.); 1893 máj. 28. 29,443. sz. keresk. min. rend., függelék a nagyköruti villamos vasut engedélyokiratához (1893. R. T. 1060.); 151. 1888 jun. 30. 29,967. sz. közm. és közl. min. rend. a *budapesti egyetem-tértől a köztemetőig* épitendő villamos vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 979.); 1889 jun. 18. 27,217. sz. keresk. min. rend. a *budapesti X. ker. köztemetőhöz* vezetendő közuti vasut engedélyokmánya tárgyában (1889. R. T. 1242.); 1893 máj. 25. 71,261. sz. keresk. min. rend., függelék a fővárosi ujtemetőhöz vezető gőzmozdonyu közuti vasut engedélyokiratához (1893. R. T. 1056.); 1896 jan. 30. 5520. sz. keresk. min. rend., függelék az egyetemtér-köztemetőuti villamos vasut engedélyokmányához (1896. R. T. 280.); 152. 1888 jun. 30. 29.967. sz. közm. és közl. min. rend. a *Rudolf-rakparttól a Podmaniczky-utczán át az Andrássy-ut torkolatáig* építendő villamos vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 991.); 153. 1896 jun. 28. 38,994. sz. keresk. min. rend., a dunaparti villamos közuti vasutra vonatkozó engedélyokirat (1896. R. T. II. 193.) 154. 1888 szept. 16 42,741. sz. közm. és közl. min. rend. az *óbudai főtértől a Filatori-gátig* vezetendő közuti vasut engedélyokmánya tárgy. (1888. R. T. 1830.); 1889 jul. 13. 26,946. sz. keresk. min. rend., függelék az óbudai főtértől a Filatori-gátig építendő h. é. vasut engedélyokmányához (1889. R. T. 1741.); 155. 1895 jun. 24. 35,616. sz. keresk. min. rend. a *budapest-vidéki villamos vasut* engedélyokmánya tárgy. (1895. R. T. I. 1328.); 156. 1895 szept. 19. 63,296. sz. keresk. min. rend. a *budapesti közuti vasut villamos hálózatának* engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 817.); 1896 ápr. 13. 14,836. sz. keresk. min. rend., függelék a budapesti közuti vasut villamos vonalaira kiadott engedélyokmányhoz (1896. R. T. I. 949.); 157. 1895 okt. 29. 62,289. sz. keresk. min. rend. a *Miskolcz város* területén létesítendő villamos vasut engedélyokmánya tárgyában (1895. R. T. II. 1235.); 158. 1891 ul. 4. 26,412. sz. keresk. min. rend. a *rákospalota-ujpesti* lóvasut engedélyokmányának közzététele

tárgyában (1891. R. T. 385.); 1894 nov. 11. 81,688. sz. keresk. min. rend. a *budapest-ujpest-rákospalotai villamos vasut* engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. II. 476.); 1894 febr. 28. 10,813. sz. keresk. min. rend., függelék a rákospalota-ujpesti lóvasut engedélyokmányához (1894. R. T. I. 230.); 1896 ápr. 25. 29,257. sz. keresk. min. rend., függelék a budapest-ujpest-rákospalotai villamos vasut engedélyokmányához (1896. R. T. I. 1144.); 159. 1894 aug. 9. 58,632. sz. keresk. min. rend. a *budapesti földalatti villamos vasut* engedélyokmánya tárgyában (1894. R. T. II. 421.); 1896 ápr. 14. 25,151. sz. keresk. min. rend. a budapesti földalatti villamos vasut forgalmi szabályzata tárgyában (1896. R. T. I. 1001.). V. ö. még: 1895: XII. t. czikk a budapesti földalatti villamos közuti vasut-részvénytársaságnak adandó állami kedvezmények tárgyában. 1896 decz. 5. 73,600. sz. keresk. min. rend., a szombathelyi villamos közuti vasut épitésére és üzletére vonatkozólag kiadott engedélyokirat (1896 Budapesti Közlöny 288., 299. sz.)

V. TÖRVÉNY-CZIKK

a Németországgal 1887 deczember 8-án kötött kereskedelmi egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitest nyert 1888. évi február 25-én. A jóváhagyási okmányok kicseréltettek Bécsben 1887. évi deczember 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi február 28-án.)

A Németországgal 1887. évi deczember 8-án kötött kereskedelmi egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő :

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége, az austriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya egyrészről és

Ő Felsége, a német császár, Poroszország királya, a német birodalom nevében másrészről

azon óhajtástól vezéreltetve, hogy az 1881. évi május hó 23-án kötött és 1887. évi deczember 31-én lejáró kereskedelmi szerződés hatályának megszünte után is mindkét részbeli területeiken a kereskedés és forgalom előmozditása czéljából a szerződési viszonyt fentartsák, uj egyezmény kötésére határozták el magukat és e czélból meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége az austriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya :

Kőröspataki gróf Kálnoky Gusztávot, valóságos belső titkos tanácsosát, altábornagyot, a császári ház és a külügyek ministerét

és

Ő Felsége a német császár, Poroszország királya :

VII. Henrik Reuss herczeget, főhadsegédét és lovassági tábornokát, rendkivüli és teljhatalmu nagykövetét Ő Felsége az ausztriai császár és Magyarországi apostoli királyánál, kik jó és illő alakban talált meghatalmazásaiknak kölcsönös közlése után a következőkben állapodtak meg :

1. CZIKK.

Az 1881. évi május hó 23-án az osztrák-magyar monarchia és Németország közt kötött kereskedelmi szerződés az ugyanazon napon kelt zárjegyzőkönyvvel együtt 1888. évi junius hó 30-áig hatályban marad.

Az esetre, ha 1888. évi február hó 15-ike előtt a szerződő felek egyike sem nyilvánitaná a szerződés hatályának megszüntetése iránti szándékát, akkor az érvényben marad egy esztendő lefolytáig azon naptól számitva, a melyen az egyik, vagy a másik magas fél azt felmondja.

2. CZIKK.

Jelen egyezmény jóváhagyandó és a jóváhagyási okmányok minél előbb Bécsben kicserélendők.

Jelen egyezmény a jóváhagyási okmányok kicserélése után azonnal lép életbe.

Minek hiteléül mindkét fél meghatalmazottjai a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt kettős példányban Bécsben, 1887. évi deczember hó 8-án.

Kálnoky, s. k. (P. H.) *VII. Reuss H. hg.*, s. k. (P. H.)

(1) V. ö. a kereskedelmi viszonyoknak Olasz- és Németországgal 1888. évi junius 30-ig leendő ideiglenes rendezéséről szóló 1887: XLI. t. czikket, melynek folyománya a fönti t. czikkben foglalt egyezmény.
A Németországgal kötött és jelenleg érvényes kereskedelmi szerződést az 1892: III. t. cz. tartalmazza.

VI. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1888. évi államköltségvetésről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi márczius 15-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1888. évi márczius 21-én.)

1. §. Az 1888. évre a magyar korona országainak rendes kiadásai:
Háromszázhuszonegy millió ötvenötezer hatszáznyolczvanhét o. é. forintban ;
átmeneti kiadásai:
Két millió kétszázhatvanhétezer négyszázhuszonhat o. é. forintban ;
beruházási kiadásai:
Tizenhárom millió nyolczszázlizenhétezer hatszázhetvenkilencz o. é. forintban ;
rendkivüli közösügyi kiadásai:
Hét millió kilenczszázötvenezer ötvenöt o. é. forintban
állapittatnak és ajánltatnak meg.

2. §. Ez összegek a következő fejezetek, czimek és rovatok szerint oszlanak meg:

A) *Rendes kiadások.*

	frt
I. Fejezet. A királyi udvartartás költségei	4,650,000
II. Fejezet. Ő cs. és ap. királyi Felsége kabineti irodája és e kabineti iroda nyugdijai	72,761
III. Fejezet. Országgyülés:	
1. A főrendiház kiadásai	55,714
2. A képviselőház kiadásai	1.127,887
3. Az országgyülési gyorsiroda személyzetének illetményei	34.470
4. A magyar delegatió kiadásai	6,000
5. Az állami közös függő adósságot ellenőrző bizottság kiadásai	7,000
IV. Fejezet. Az 1888. évre megállapitott közösügyi kiadásokból a magyar korona országait illető összeg	21.691,561
V. Fejezet. Az 1849. évtől az 1867. évig fennállott központi kormány közegeinek nyugdijai átalányképen	64,280
VI. Fejezet. Nyugdijak:	
1. Országgyülés	13,276
2. Állami számvevőszék	14.173
3. Ministerelnökség	5,629
4. Ő cs. és ap. kir. Felsége személye körüli ministerium	7,378
5. Horvát-szlavon-dalmát ministerium	3,025
6. Belügyministerium	442,240
7. Pénzügyministerium	2.240,000
8. Közmunka- és közlekedési ministerium	469,000
9. Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	469,206
10. Vallás- és közoktatásügyi ministerium	194,000
11. Igazságügyi ministerium	1.070,904
12. Honvédelmi ministerium	385,870
VII. Fejezet. Állami adósságok:	
1. Az 1867: XV. t. czikkben elvállalt államadóssági járulék:	
Évi járulék folyó pénzértékben	17.387,300
Évi járulék ezüstben	11.776,000
Évi törlesztési járulék folyó pénzértékben	1.000,000
Évi törlesztési hányad ezüstben	150,000
2. Földtehermentesités és örökváltságok:	
Kamatok és járadékok	9,054,015
Tőketörlesztés	8.018,115
Tőkebeli kiegyenlitések	5,000
Járulék a földtehermentesitési alapigazgatóság költségei fedezésére	40,575
Járulék az erdélyi igazoló bizottmány költségei fedezésére	3,988
Kötvényürlapok és szelvényívek előállitási költségei	1,400
3. Szőlődézsmaváltság:	
Kamatozás	344,942
Törlesztés	1.982,400
Tőkebeli kiegyenlítésekre	200
Kezelési költségek	43,410
4. Maradvány- és irtványföldek megváltása:	
Kamatok	115,250
Törlesztés	100,000
Tőkebeli kiegyenlitésekre	1,000
Kezelési költségekre	7.030
5. Az 1867: XIII. t. cz. alapján felvett vasuti kölcsön:	
Kamatok	4.507,275
Törlesztés	1.305,000
Kezelési költségek	35.179
6. Az 1870: X. t. cz. alapján felvett sorsolási kölcsön:	
Évi járadék	1.224,000
Járulék a pénzügyministerium hitelműveleti osztályának költségeihez	5,000
Járulék a pénzügyministeri számvevőség és a központi állampénztár költségeihez	7,500
Egyéb kezelési és sorsolási költségek	1,000

---

(1) Az 1887. évi államköltségvetést az 1887: XII. t. czikk, az 1889. évit pedig az 1889: XXI. t. czikk tartalmazza.

Az 1888: VI. t. cz. hatályát meghosszabbitották (indemnity) az 1888: XXXIII. és az 1889: IV. t. czikkek.

Az 1888. évi közösügyi kiadásokra pótlólag fizetendő összegről az 1889: VIII. t. cz., ugyanerről, valamint az 1888. évi határvám-bevételek visszamaradása folytán a magyar korona országai által fedezendő kiadásról az 1890: XXXVII. t. cz. rendelkezik.

	frt
7. Az 1870: XXX. t. cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid-elsőbbségi kölcsön:	
Kamatok	54,972
Tőketörlesztés	43,700
Kezelési és sorsolási költségek	227
8. Az 1871: XXXVII. t. cz. alapján felvett gömöri iparvasutak záloglevél-kölcsön:	
Kamatok	332,461
Törlesztés	147,750
Kezelési költségek	1,918
9. Az 1871: XLV. t. cz. alapján felvett 30 millió frtnyi kölcsön:	
Kamatok	1.285,937
Törlesztés	1.087,500
Kezelési költségek	3,598
10. Az 1872: XXXII. t. cz. alapján felvett 54 millió frtnyi kölcsön:	
Kamatok	2.427,344
Törlesztés	1.916,250
Kezelési költségek	6,808
11. Az 1881: XXXII. t. cz. alapján kibocsátott 4%-os aranyjáradék-kölcsön:	
Kamatok	27.250,000
Kezelési költségek	73,962
12. Az 1880: VIII., IX., 1881: X., XI., XLV., 1882: IV. t. cz. 4. §-a, XXI., XXII., XLVII. t. czikk, 1883: II., III. t. czikk 4. §-a, XII., XVI., XXVIII., XXXVI., XXXVII., továbbá az 1884: I. t. cz. 4. §-a, IV., VIII., IX., XIII., XIX., XXIV., XL., 1885: II. t. czikk 4. §-a, XX., 1886: VI. t. cz. 4. §-a, XVII., XVIII., XIX., 1887: XI., XII., XVI., XVII. és XIX. t. cz. alapján felvett 5%-os papirjáradék-kölcsön:	
Kamatok	18.330,000
Kezelési költségek	20,150
13. Az 1880: VIII., IX. és 1881: XI. t. cz. értelmében kibocsátott járadékkötvények és az 1888. évi hiány fedezésére kibocsátandó értékpapirok kamataira	1.000,000
14. A vágvölgyi vasut vételárának hátralékos része után járó kamatra az 1879: XXVII. t. cz. alapján	6,110
15. Az 1880: XX. t. cz. alapján felvett tiszai és szegedi kölcsön:	
Évi járulék	2.401,988
Kezelési költségek	5,286
16. Az 1880: XLIV. t. czikk alapján a zágráb-károlyvárosi vasutvonal megvétele folytán a cs. kir. szab. déli vasuttársaságnak fizetendő évi járulék 16. és 17. részlete	300,000
17. Függő adósság:	
Pénztári jegyek, birói és árvaletétek kamataira, továbbá a pénztári jegyek előállítási, kezelési költsége és bankjutalék	1.574,000
A tiszai és szegedi alap pénzeiből állami kiadások fedezésére igénybe vett összegek évi járulékaira	213,868
VIII. Fejezet. Kamatbiztositást élvezett vasutak átvétele folytán elvállalt adósságok:	
1. Az 1876: L. t. czikk alapján a keleti vasut átvétele folytán elvállalt adósság és felvett 9.989,300 frtnyi kölcsön:	
I. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön	2.301,033
II. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön	1.875,713
A 9.989,300 frtnyi kölcsön	635,260
Kezelési költségek	21,160
2. Az 1880: XXXVIII. t. cz. alapján a tiszavidéki vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	
A részvény-szelvények beváltására	226,946
15.750,000 frtnyi sorsjegy-kölcsön évi járadéka	819,000
a) 19.403,500 frtnyi elsőbbségi kölcsön 5% kamatjára	970,175
b) és tőketörlesztésére	56,000
Kezelési költségek	5,010
3. Az 1884: XXIX. t. czikk alapján az «Első erdélyi vasut» megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvény-szelvény kamatozására és beváltására	730,048
Elsőbbségi kölcsön kamatozására és törlesztésére	1.072,491
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk folytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből az első erdélyi vasutra eső részösszeg kamatozása és tőketörlesztésére	272,037
Kezelési költségek	3,695
4. Az 1884: XXX. t. czikk alapján a báttaszék-dombovár-zákányi (dunadrávai) vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvény-kölcsön kamatozására és beváltására	241,636
Elsőbbségi kölcsön kamatozására és törlesztésére	355,415
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk folytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből a báttaszék-dombovár-zákányi vasutra eső részösszeg kamatozása és tőketörlesztésére	11,326
Kezelési költségek	2,485
5. Az 1884: XXXIX. t. czikk alapján az alföld-fiumei vasut megváltása folytán elvállalt adósság:	
Részvények kamataira és törlesztésére	964,355
I. és II. kibocsátásu elsőbbségi kölcsön kamataira és törlesztésére	1.072,700
Az 1875: XLI. és 1876: XI. t. czikk folytán felvett egyesitett vasuti beruházási kölcsönből az alföld-fiumei vasutra eső részösszeg kamatozására és tőketörlesztésére	75,976
Kezelési költségek	9,824
IX. Fejezet. Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján	7.363,720
X. Fejezet. Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete:	
1. Horvát-Szlavonországok autonom kormányzatának az 1880: LIV. t. cz. értelmében	3.854,134
2. A polgárositott horvát-szlavon határőrvidék beligazgatási szükségletének fedezésére	2.200,000
XI. Fejezet. Állami számvevőszék:	
Személyi járandóságok	105,000
Dologi kiadások	5,100
XII. Fejezet. *Ministerelnökség:*	

	frt
1. A ministerelnökség költségei:	
Személyi járandóságok	73,100
Dologi kiadások	31,000
2. A fiumei és a magyar-horvát tengerparti kormányzó és személyzete költségei:	
Személyi járandóságok	24,880
Dologi kiadások	5,250
3. Rendelkezési alap	200,000
XIII. Fejezet. *Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:*	
Személyi járandóságok:	
Fizetések és lakpénzek	37,468
Tiszti, személyi és működési pótlékok	4,285
Drágasági pótlékok	3,414
Szolgák ruhailletményei	648
Jutalmak és segélyek	1,200
Dologi kiadások	7,240
XIV. Fejezet. *Horvát-szlavon-dalmát minister és személyzete:*	
1. Személyi járandóságok:	
Fizetések és lakpénzek	28,490
Szolgák ruhailletményei	300
Jutalmak és segélyek	450
Dologi kiadások	6,840
XV. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Központi igazgatás és földtehermentesitési alapigazgatóság részére átalánykép	343,864
2. Távirati kiadások	12,400
3. Országos levéltár	31,750
4. Vármegyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásai	4.515,000
5. A főispánok és a budapesti főpolgármester fizetései és lakpénzei	327,320
6. Egészségügyi tanács	1,800
7. Szinművészeti kiadások:	
A magy. kir. operaház állami segélyezésére	210,000
A budapesti nemzeti szinház állami segélyezésére	91,000
A budapesti nemzeti szinház nyugdijintézetének segélyezésére	8,000
A kolozsvári nemzeti szinház állami segélyezésére	14,000
A nemzeti szinházi alapok jövedelméből a szinház szükségletére	27,300
A m. szinészegyesület segélyezésére	5,000
8. Általános közigazgatási kiadások:	
Betegápolási költségek	607,682
Himlőoltási költségek	57,700
Járványok és más rendkivüli okoknál fogva felmerülhető költségek	5,000
Szülházi kiadások	10,000
Lelenczek és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdijai	62,900
Tébolydai kiadások	429,601
Közbiztonsági kiadások	150,000
Országos csendőrség és a predeali nemzetközi vasutnál rendőri szolgálat szükséglete	3.279,770
Toloncz-kiadások	82,009
Életmentési dijak	800
«Hivatalos lap» költsége	7.500
Országos törvények és rendeletek tárának költségei	24,020
Budapesti önkéntes tüzoltó-egylet segélyezésére	5,000
Fővárosi rendőrség átalánya	943,293

	frt
Utlevelek kiállitásával járó költségek	4,197
Előre nem látható költségek	6,000
Karhatalmi költségek	5,000
Országgyülési képviselők választása és a választók névjegyzékének kiigazitása alkalmával felmerülő költségekre	8,000
Katonai előfogati dijpótlékokra szükséges költségek	8,700
Közigazgatási fogházak és toloncházak létesitésére forditandó költségek	117.200
XVI. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	573,808
Dologi kiadások	130,900
2. Pénzügyi közigazgatási biróság:	
Személyi járandóságok	89,641
Dologi kiadások	6.678
3. Pénzügyigazgatóságok és számvevő osztályok:	
Személyi járandóságok	701.810
Dologi kiadások	131,724
4. Illetékkiszabási hivatalok és illetékkezelési számtisztek:	
Személyi járandóságok	429,806
Dologi kiadások	52,421
5. Adófelügyelők és azok segédszemélyzete:	
Személyi járandóságok	885.152
Dologi kiadások	281,274
6. Földadó-nyilvántartási felügyelőségek, helyszinelési felügyelőségek és a kolozsvári kataszteri igazgatóság:	
Személyi járandóságok	185,614
Dologi kiadások	32,485
7. Állami pénztárak:	
a) Központi állami pénztár	62,015
b) Állami pénztár Budapesten	34,156
c) Állami pénztár Zágrábban	15,954
8. Adóhivatalok:	
Személyi járandóságok / Dologi kiadások }	1.136,543
9. Pénzügyőrség:	
Személyi járandóságok / Dologi kiadások }	2.119,595
10. Jogügyi igazgatóságok:	
a) Magyarország:	
Személyi járandóságok	62,580
Dologi kiadások	2,900
b) Horvát-Szlavonország:	
Személyi járandóságok	14,515
Dologi kiadások	1,720
11. Kincstári ügyészségek:	
Személyi járandóságok	57,643
Dologi kiadások	8,213
12. Pénzügyi törvényszékek Horvát-Szlavonországban	6,095
13. Állandó kataster:	
Személyi járandóságok	403,731
Dologi kiadások	126,269
14. Bányászati és erdészeti akadémia Selmeczbányán	105,138
Bányász-iskola Selmeczbányán	8,451
Bányász-iskola Felsőbányán	9,215
Bányász-iskola Nagyágon	510
15. Egyenes adók kezelési, kivetési és beszedési költségei	706,400
A hadmentességi dijról szóló 1880: XXVII. t. cz. 6. §-a értelmében a külön alap javára forditandó	828,535

	frt
16. Fogyasztási adók beszedési költségei	404,154
Fogyasztási-adóvisszatérítések felosztásából	2.555,457
17. Határvám kezelési költségei	335,694
18. Bélyeg kezelési költségei	213,892
19. Jogilletékek és dijak kezelési költségei	33,000
20. Fémjelzés kezelési és üzemi költségei	9,748
21. Ut-, hid- és révvám Horvát-Szlavonországban	9,712
22. Dohányjövedék:	
Dohányjövedéki központi igazgatóság	83,145
Vétel, gyártás, eladás	21.613,764
23. Lottojövedék	1.543,913
24. Sójövedék	2.540,903
25. Perköltségek	60,600
26. Állami jószágigazgatóságok és számvevő-osztályok	140,689
27. Állami jószágok	979,544
28. Bányaigazgatóságok és számvevő-osztályok	165,755
29. Fémbányászat és opálbánya	2.755,510
30. Fémkohászat	3.477,696
31. Pénzverő hivatal fémbeváltással együtt	4.984,162
32. Vasmüvek:	
a) Központi vasműigazgatóság	15,156
b) Vasgyárak	3.591,776
33. Zsilvölgyi kőszénbánya	22,650
34. Sótermelés	973,381
35. Felhagyott bányamüvek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	69,201
36. Állami nyomda	564,700
37. Állami épületek	12,630
38. Budapesti állami hidak	97,879
39. Különféle kiadások	227,249
XVII. Fejezet. *Közmunka és közlekedési ministerium:*	
1. *a)* Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	446,196
Dologi kiadások	165,666
b) Tarifa-bizottság és vasuti tisztképző tanfolyam	8,000
c) Vasuti kormánybiztosok	4,200
d) Müszaki kiképzés előmozdítésére és utazási ösztöndijakra	3,000
2. Magyar kir. postatakarékpénztár:	
a) Személyi járandóságok	81,848
b) Dologi kiadások	128,450
c) A postatakarékpénztári tanács költségei	2,000
3. Államépitészeti hivatalok:	
Személyi járandóságok	404,031
Dologi kiadások	123,212
4. Közutak:	
a) Állami utak fentartása és felügyelete	2.898,826
b) A törvényhatóságoknak utjaik és hidjaik fentartására, különös tekintettel a hadászatilag fontos utak és hidakra	250,000
5. Folyammérnöki hivatalok:	
Személyi járandóságok	114,916
Dologi kiadások	45,583
6. Viziutak	283,110
7. Posta és távirda:	
Személyi járandóságok	4.396,000
Dologi kiadások	4.894,000
8. M. k. államvasutak:	
Személyi járandóságok	8.655,813

	frt
Dologi kiadások	1.209,600
Fentartási és üzemi kiadások:	
a) Pályafentartás és felügyelet	5.198,900
b) Állomási és menetszolgálat	1.991,207
c) Vontatási, mühelyi és kompátkezelési szolgálat	4.721,620
d) Anyagszertári szolgálat	42,500
9. M. kir. államvasutak gépgyára:	
Igazgatóság:	
Személyi járandóságok	111,830
Dologi kiadások	10,760
Különféle kiadások:	
Személyi járandóságok	28,750
Dologi kiadások	8,000
Üzemi és fentartási kiadások:	
a) Általános költségek	8,800
b) Mühelyi költségek	260,000
c) Gyártási költségek	1.507,340
10. Diósgyőri m. k. vas- és aczélgyár:	
Igazgatóság:	
Személyi járandóságok	97,200
Dologi kiadások	10,700
Különféle kiadások:	
Személyi járandóságok	45,900
Dologi kiadások	6,500
Üzemi és fentartási kiadások:	
a) Általános költségek	30,600
b) Mühelyi és bányaköltségek	360,000
c) Gyártási és termelési költségek	2.157,300
XVIII. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	238,850
Dologi kiadások	138,092
2. Ipar, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok:	
Ipari czélokra	70,500
Gépészeti ipariskola Kassán	20,260
Kereskedelmi czélokra	6,370
Külkereskedelmi czélokra	10,000
Szabadalmak és védjegyek kezelése:	
Személyi járandóságok	4,660
Dologi kiadások	3,700
Az 1878: XX. t. czikk értelmében az osztrák kincstár javára 25°/o fejében oda átszámolandó	2,000
3. A gazdaság különböző ágainak emelésére	350,721
4. Selyemtenyésztés emelésére	871,000
5. Gazdasági tanintézetek:	
Magyaróvári gazdasági akadémia	60,370
Keszthelyi gazdasági tanintézet	38,200
Debreczeni gazdasági tanintézet	21,220
Debreczeni földmives-iskola	36,520
Kolozsmonostori gazdasági tanintézet	48,390
Kassai gazdasági tanintézet	61,250
Rimaszombati földmives-iskola	17,150
Zsitva-ujfalui földmives-iskola	14,820
Adai földmives-iskola	11,030
Csákovai földmives-iskola	19,500
Szentimrei földmives-iskola	26,320
Nagy-szent-miklósi földmives-iskola	10,460
Érdiószegi vinczellérképezde	7,420
Tarczali vinczellérképezde	9,940
Budapesti vinczellérképezde	11,860
Nagyenyedi vinczellérképezde	7,450
Ménesi vinczellérképezde	9,100
6. Állami erdők	4.271,701
7. Erdőfelügyelőségek:	

	frt
Személyi járandóságok	108,000
Dologi kiadások	9,000
8. Országos erdei alap	50,000
9. Állami lótenyészintézetek:	
Lótenyészintézeti központi igazgatás	33,990
Méneskari hadapródiskola	6,000
Ménesbirtok-gazdaságok	1.154,230
Ménesek	858,478
Méntelepek	1.238,042
Lóversenyek	25,000
Magánosok és községek méntartásának segélyezésére és közös csikólegelők előmozdítására	10,000
Tenyészanyag vásárlására és a káposztásmegyeri kanczatelep szükségletére (a lótenyész-alap jövedelméből)	14,136
10. Vesztegintézetek:	
Személyi járandóságok	32,460
Dologi kiadások	11,090
A boszniai határszélen 3 vesztegintézet és egy kirendeltség szükséglete	9,600
A kőbányai és soproni sertésvesztegeldék	10,200
11. A keleti marhavész és egyéb járványos állati betegségek elfojtására:	
Személyi járandóságok	43,800
Dologi kiadások	123,700
12. Budapesti állatorvosi tanintézet:	
Személyi járandóságok	34,107
Dologi kiadások	18,893
13. Bányakapitányságok:	
Személyi járandóságok	53,322
Dologi kiadások	10,078
14. Földtani intézet:	
Személyi járandóságok	21,657
Dologi kiadások	16,853
15. Statistikai hivatal:	
Személyi járandóságok	97,680
Dologi kiadások	63,380
16. Tengeri hajózás és révügy:	
Tengerészeti igazgatás:	
Személyi járandóságok	89,310
Dologi kiadások	23,620
Szakoktatás:	
Személyi járandóságok	12,435
Dologi kiadások	2,940
Tengerészeti külön czélokra	38,950
Tengeri kikötők	45,700
17. Budapesti kir. zálogházak	220,000
18. Mértékhitelesités:	
Személyi járandóságok	7,260
Dologi kiadások	7,983
XIX. Fejezet. *Vallás és közoktatásügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	221,420
Dologi kiadások	16,169
2. Tanulmányi ügyek igazgatása:	
Országos közoktatási tanács	6,680
Tankerületi főigazgatóságok	71,000
Népnevelési tanfelügyelőségek	204,650
Vizsgálati bizottmányok	10,000
3. Tanintézetek:	
Felsőbb tanintézetek:	
Budapesti kir. egyetem:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	600,735
Középiskolai tanárképző és az azzal egybekötött gyakorló-iskola:	

	frt
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	38,262
Kolozsvári egyetem:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	221,566
Kolozsvári középiskolai tanárképző:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	14,832
József-műegyetem:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	190,930
Országos mintarajziskola és rajztanárképző:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	52,800
Iparművészeti iskola:	
Személyi járandóságok } Dologi kiadások }	38,290
Középtanodák:	
Gymnasiumok:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:	
Budapesti VII. ker. állami gymnasium, Nagyszebeni «, Kaposvári «, Fiumei «, Losonczi «, Munkácsi «, Zombori «, Fehértemplomi «, Nagybányai «, Szolnoki «	238,450
Reáliskolák:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások, és pedig:	
Budapesti II. ker. állami reáliskola, Budapesti V. ker. « «, Győri « «, Kassai « «, Körmöczi « «, Lőcsei « «, Nagyváradi « «, Pancsovai « «, Pécsi « «, Szegedi « «, Székelyudvarheiyi « «, Temesvári « «, Soproni « «, Dévai « «, Kecskeméti « «, Nagykállói « «, Aradi « «, Székesfehérvári « «, Pozsonyi « «, Brassói « «	511,674
Sümegi reáliskola segélyezésére	4,000
Esztergomi reáliskola segélyezésére	2,000
Vágujhelyi reáliskola segélyezésére	1,200
Felekezeti középiskolák segélyezésére	90,590
Középiskolák közös költségei	12,000
Szakiskolák, és pedig:	
Bábaiskolák: Nagyszebenben, Nagyváradon, Pozsonyban és Szegeden:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	29,000
Budapesti közép-ipariskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	66,600

	frt
Iparos tanulók iskolái: Személyi járandóságok ...	49,400
Fiumei állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	15,400
Soproni állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	9,840
Az ujvidéki polgári iskolával kapcsolatos kereskedelmi és ipariskola részére együttesen:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	12,850
Brassói állami kereskedelmi iskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	12,000
Kereskedelmi iskolák segélyezésére	24,500
Elemi és polgári férfi tanitó-képzők:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti I. ker. férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Bajai férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Félegyházai férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Csurgói férfi elemi és polgári tanitó-képezde ...	
Dévai férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Iglói férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Kolozsvári férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Lévai férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Losonczi férfi elemi és polgári tanitó-képző...	351,245
Mármaros-szigeti férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Modori férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Sárospataki férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Székely-keresztúri férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Zilahi férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Znyó-várallyai férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Aradi férfi elemi és polgári tanitó-képző...	
Csáktornyai férfi elemi és polgári tanitó-képző ...	
Elemi és polgári tanitónő-képzők:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti II. ker. elemi és polgári tanitónő-képző ...	
Kolozsvári elemi és polgári tanitónő-képző...	
Pozsonyi elemi és polgári tanitónő-képző...	193,755
Szabadkai elemi és polgári tanitónő-képző...	
Budapesti VI. ker. elemi és polgári tanitónő-képző ...	
Győri elemi és polgári tanitónő-képző...	

	frt
Tanitóképzők közös költségei...	8,000
Tornapóttanfolyamok ...	3,000
Népnevelési szükséglet ...	1.530,000
A néptanitók nyugdijintézete segélyezése ...	150,000
A «Néptanitók Lapja» kiadására ...	11,000
Állami felsőbb leányiskolák:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások:	
Budapesti állami felsőbb leányiskola	
Kolozsvári « « «	
M.-szigeti « « «	
Trencséni « « «	
Soproni « « «	188,980
Lőcsei « « «	
Pozsonyi « « «	
Beszterczebányai állami felsőbb leányiskola...	
Temesvári állami felsőbb leányiskola	
Kolozsvávi felsőbb leányiskola segélyezésére ...	3,500
Siketnémák intézete Váczon:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	36,100
Vakok országos intézete Budapesten:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	38,200
A vakok országos intézetéből kilépő növendékek segélyezésére, az ápoldai alap tiszta jövedelme ...	2,607
Balatonfüredi szeretetház:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások ...	8,900
Állami tanintézetek épitésére fölvett kölcsönök törlesztése:	
Az egyetemi épületek létesitésére fölvett 2.087,968 frtnyi kölcsön törlesztésének 16. részlete...	146,322
Az egyetemi bonctani intézet felépisére fölvett 300,000 frt kölcsön törlesztésének 13. részlete ...	21,000
Az egyetemi belgyógyászati kóroda felépitésére fölvett 300,000 frt kölcsön törlesztésének 11. részlete ...	21,000
A budapesti egyetemi orvoskari intézetek felépitésére az 1881: XX. t. czikk értelmében beruházott 718,853 frt kölcsön után az idézett t. cz. 3. §-a értelmében 6. részletül ...	43,132
A budapesti egyetemi természettudományi intézetek épitésére forditott 680,000 frtnyi kölcsön törlesztésének 6. részlete ...	40,800
A budapesti V. kerületi állami reáliskola épitésére forditott 250,000 frt kölcsön törlesztésének 6. részlete ...	15,000
A kir. «József»-műegyetem és az állatgyógyintézet létesitésére fölvett 790,000 frtnyi kölcsön törlesztésének 6. részlete	50,000
A kolozsvári egyetemi bonctani intézet 247,844 frtnyi épitési költségének törlesztésére 6. részletül ...	13,800
A budapesti egyetemi első szülészeti kóroda elhelyezésére megvásárolt épület 101,525 forint vételárának 5. törlesztési részlete ...	6,542
A szülészeti kóroda kibővitésére és az egyetemi épitkezésekre szükséges terület nagyobbitására megvett alapitványi ház	

	frt
és telek 161,230 frt vételára után törlesztési 5. részletül	9,674
A festészeti mesteriskola épületére fölvett 69,000 frtnyi kölcsön törlesztésére 6. részletül	4,140
A II. szülészeti kóroda elhelyezésére megvásárolt ház és telek 70,438 frtnyi vételárának fedezésére fölvett kölcsön 5. törlesztési részleteül	6,210
A pozsonyi bábaiskolai épület és telek vételárának fedezésére fölvett 75,660 frtnyi kölcsön után törlesztés fejében 5. részletül	4,540
A pancsovai állami reáliskola építésére fölvett 50,000 frt kölcsön után törlesztési 4. részletül	3,000
A dévai állami reáliskola és internatus epitésére fölvett 83,000 frt kölcsön után törlesztési 4. részletül...	5,000
A budapesti közép-ipariskola és technologiai iparmuzeum számára megvett telkek 70,196 frt vételárából — a Budapest főváros által ezen czélra adományozott 30,000 frt és az ezen összeg után időközben felszaporodott 1,640 frt 70 kr. kamat levonása után — még fenmaradó 38,555 frt 30 kr. kölcsön törlesztése fejében 4. részletül; s ehhez a 41,170 frt 50 krért még hozzávett telek vételára s kamatat fejében fizetendő részlet	4,784
Az országos mintarajziskola kibővítésére megvett telek 25,000 frt vételárának kamata és törlesztése fejében 3. részlet	1,500
A modori állami tanitóképző intézet épületének létesitésére fölvett 120,000 frt kölcsön törlesztésének 3. részlete	5,000
A soproni állami felsőbb leányiskola épületének felépitésére fölvett 138,407 frt kölcsön törlesztésének 3. részlete	8,304
A budapesti törvényszéki orvostani intézet részére megvett telek 49,254 frtnyi vételárának és 206,315 frtnyi építési költségnek 3. törlesztési részlete	14,863
Az országos közoktatási tanács és a tanárképző intézet gyakorló iskolája telkének megvételére és házának épitésére fölvett összesen 220,500 forint kölcsön 3. törlesztési részlet	13,230
Az orvoskari intézetek számára megvett telek és épület 40,000 frt vételárának törlesztésére 3. részlet	2,400
A budapesti VI. ker. állami tanitónőképző intézet kibővitésére megkivántató telek 32,000 frt vételárának és 171,672 frt épitési költségeinek fedezésére fölvett kölcsön tőke- és kamattörlesztési 3. részlete	12,221
Ugyanazon tanitónőképző épületének épitésére fölvett 207,863 frtnyi kölcsön törlesztésére 9. részletül	13,961
A kolozsvári egyetem természet- és orvostudományi intézetei részére létesitendő, s a városi vizvezeték alapjául szolgálandó vizvezeték költségeire (135,270 frt) 3. törlesztési részlet	12,283
A kolozsvári egyetem egészségtani és élettani intézetének épitésére szükséges 158,419 forint kamata és törlesztési 3. részlete	8,959

	frt
A budapesti VII. ker. állami főgymnasium telkének megvételére szükséges 62,000 frt kamata s törlesztési 2. részletéül...	3,700
A budapesti tud. egyetem központi régi épületének részbeni ujra épitésére szükséges 150,000 frtból, az 1888. évben felhasználandó 75,000 frtnak kamata és törlesztési első részlete	4,500
A budapesti I. ker. állami férfitanitóképző épületének épitésére fölvett 322,828 frtnyi kölcsön 4. törlesztési részletéül ...	19,370
A mármaros-szigeti állami férfitanitóképző épületének épitésére fölvett 90,000 frtnyi kölcsön 4. törlesztési részlete ...	5,400
A pozsonyi állami tanitó-képző épületének épitésére fölvett 113,932 frtnyi kölcsön törlesztésére 10. részletül	7,000
A győri állami tanitó-képző épületének épitésére fölvett 82,021 frtnyi kölcsön törlesztésére 5. részletül	4,921
A budapesti közép-ipariskola és technologiai iparmuzeum épületének felépitésére szükséges 350,000 frt kamata s törlesztésére 2. részletül	21,000
A brassói állami főreáliskola telkének megvételére és épitésére fölveendő 105,000 frtból, az 1888. évben felhasználandó 55,000 frt kamata és első törlesztési részlete	3,300
A csáktornyai tanitóképző épületének felépitésére szükséges 46,600 frtnyi kölcsön kamata és törlesztésére első részlet	2,800
4. Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok:	
Utazási ösztöndijak felsőbb és középiskolai tanárok és tanárjelöltek számára	12,000
A nagyszebeni Teréz-árvaház kir. alapitványi javadalma	17,690
A gyulafehérvári r. kath. káptalan részére kir. alapitványi évi járulék	5,985
A kolozsvári elemi iskola rajztanitójának...	315
Alapitványi járulék az erdélyi iskolaalap részére a tanitók fizetéseinek pótlására	10,452
Segély az ösztöndij-alapnak	1,064
Szegény tanulók segélyezésére	1,200
Goldberg-féle ösztöndij: 2 állomás, egyenkint 315 frttal	630
Kamarai járandóság erdélyi helv. hitvallásu evang. egyházak és tanodák számára	14,000
Kamarai járandóság három róm. kath. lelkész számára	187
Halli alapitványi alafák és segélydijak, és pedig:	
7 alafa 420 forinttal, 7 segélydij 210 frttal megkivántató összeg pótlására ...	2,651
A magyarországi középtanodákba járó 15 horvátországi tanuló számára 200 forinttal	3,000
Oly egyetemi magántanárok jutalmazására, kik elméleti szakot adnak elő, melyre rendszeresitett tanszék vagy nem létezik, vagy betöltve nincs, s kiknek a tanári pályán megtartása az illető fakultás véleménye szerint kivánatos	3,000

	frt
Ösztöndijak a magyar határőrvidék számára	4,740
A debreczeni református collegium részére	4,000
Az általános tápintézeti alapba olvasztott nagyszombati convictusi alap és az ebből javadalmazott nagyszombati convictus javára tett kincstári alapitvány után évi járulék fejében	6,090
5. Közművelődési czélok:	
Magyar nemzeti muzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	110,090
Országos képtár és ezzel kapcsolatos magyar történelmi képesarnok...	30,500
Meteorologiai központi intézet:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	14,500
Országos m. kir. zene- és szinművészeti akadémia:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	49,000
Nemzeti zenede segélyezésére	1,500
Iparművészeti muzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	22,400
Technologiai iparmuzeum:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	24,320
Festészeti mesteriskola:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	15,000
Magyar művészeti ösztöndij-alap:	
3 ösztöndij 420 frttal...	1,260
Képzőművészet czéljaira...	15,000
A képzőművészeti társulat segélyezésére	4,000
A nápolyi Stazione Zoologicanak ...	1,252
Festészeti tanfolyam nők számára ...	5,600
Iparművészet czéljaira	1,000
Műemlékek:	
a) Országos bizottság	15,000
b) Vajda-Hunyad várának fentartására átalányul	4,000
A magyar földrajzi, földtani és természettudományi társulatok segélyezésére és országos érdekű kutatásokra	6,000
Magyar történelmi és irodalomtörténeti források és emlékek kiadására és feldolgozására...	15,000
A magy. tud. akadémia részére, az ó-kori classikusok műveinek általa rendezett kiadására	1,500
A magy. tud. Akademia könyvtárának gyarapitására	5,000
A magyar tud. Akademia mathem. és term. tud. osztálya részére, országos érdekű kutatásokra és közleményekre ...	5,000
Elszegényedett hazai irók vagy ezek családjainak segélyezésére...	3,500
Tornamesterek kiképzésére	5,000
Közegészségtani előadások dijazására a jogakadémiákon...	1,000
A nemzetközi földmérés berlini központi irodájának fentartási költségeihez	400
6. Egyházi czélok:	
A görögszertartásu kath. egyháznak...	94,050
Az ágostai hitvallásu evang. egyháznak	34,200
A helvét hitvallásu evang. egyháznak	61,750
A görög keleti hitvallásu egyháznak ...	95,000
Az unitaria hitvallásu egyháznak ...	4,730
Az izraelita vallásuak egyházának ...	4,750
XX. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok	166,128
Dologi kiadások	62,979
2. Királyi Curia:	
Személyi járandóságok	441,241
Dologi kiadások	16,900
3. Királyi tábla Budapesten:	
Személyi járandóságok	608,627
Dologi kiadások	30,200
4. Királyi tábla Marosvásárhelyen:	
Személyi járandóságok	101,461
Dologi kiadások	7,000
5. Királyi főügyészségek:	
Személyi járandóságok	35,380
Dologi kiadások	9,568
6. Királyi törvényszékek és járásbiróságok:	
Személyi járandóságok	5.296,414
Dologi kiadások	1.506,884
7. Királyi ügyészségek:	
Személyi járandóságok	1.000,325
Dologi kiadások	1.515,780
8. Országos fegyintézetek, kerületi börtön, közvetitő intézetek és állami fogház:	
Illavai országos fegyintézet	114,740
Lipótvári országos fegyintézet... ...	128,616
Mária-nostrai országos fegyintézet ...	55,008
Munkácsi országos fegyintézet ...	89,820
Nagyenyedi országos fegyintézet ...	46,620
Soproni országos fegyintézet	112,270
Szamosujvári országos fegyintézet ...	102,110
Váczi országos fegyintézet	116,020
Szegedi kerületi börtön	85,440
Kishartai közvetitő intézet	15,363
Váczi közvetitő intézet	11,020
Váczi állami fogház	5,150
9. Országos rabsegély- és javitóintézeti alap	268,760
10. Telekkönyvezés	7,000
11. Az 1886: XXVIII. t. cz. alapján alkalmazott birák személyi járandóságai és törvények szerkesztése	15,200
XXI. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*	
1. Központi igazgatás:	
Személyi járandóságok és dologi kiadások	295,021
2. Honvédségi intézetek:	
Hadbirósági költségek	4,000
Központi ruharaktár	34,987
Fegyverzeti bizottság...	17,368
Ludovika akademia...	355,765
Honvéd-menház	34,808
3. Ujonczozás-felülvizsgálati költségek	35,000
4. Honvédfőparancsnokság	61,250
5. Kerületi parancsnokságok	228,000
6. Csapatok:	
Gyalogság, Koronaőrség, Lovasság } átalánykép	7.128,423
7. Csendőrségi költségek	19,391
8. Honvédhadbirósági tiszti kar	50,781
9. Honvéd hadbiztosság	69,686
10. Honvéd szakszámvevőség	89,067

frt

11. Alapitványi helyek a közös katonai intézetekben 61,000

Rendes kiadások összege 321.055,687

B) *Átmeneti kiadások és beruházások.*

I. Átmeneti kiadások.

I. Fejezet. *Belügyministerium:*

1. Igazoló bizottmány költsége 2,988
2. Átmeneti rendkivüli kiadások az 1885: XXIV. t. cz. alapján:
   Személyi járandóságok 35,830
   Dologi kiadások 4,170
3. Az 1887. évben szerkesztett gyógyszerkönyv nyomatási költsége fejében 3,000
4. Az összes m. kir. csendőrkerületi parancsnokságok állományának 1 alantas tiszt, 1 őrmester, 6 örsvezető és 60 csendőrrel; alosztályaik számának pedig 13 gyalogörssel leendő szaporitása esetén, egyszersmindenkorra felmerülendő költségekre 10,749

II. Fejezet. *Pénzügyministerium:*

1. A rendelkezés alá jutott állami tisztviselők illetményeire 12,000
2. Az állami javaknál a bérhátralékok leszámolásának keresztülvezetésére, a telepitvényes ügyek lebonyolitására, és az állami javak eladásának előkészitésére szükséges tervek és helyszini szemlék költségeire... 13,000
3. Az 1867. év végéig befektetett tiszti biztositékok visszafizetésére 12,000
4. Szeged város károsult lakosainak az 1880: XX. t. czikk 27. §-a alapján adandó 500,000 frt rovására adott kisebb kölcsönök után a 29. §. illetőleg az 1882: VII. t. cz. 4. §-a értelmében az állami kincstár által fizetendő annuitási részletek 29,640
5. Szeged város lakóinak az 1880: XX. t. czikk alapján adott kamatozó kölcsönökre egyszerre történt visszafizetések folytán az állami kincstár által fedezendő évi járulék 4,680
6. Az 1883: XLI. t. cz. alapján felvett 6.764,800 forintnyi jelzálog-kölcsön kamat- és tőketörlesztésére 403,183
7. Az állami javak eladásának előmozditása czéljából fölvett záloglevélkölcsönök tőke- és kamattörlesztésére; még pedig:
   4½%-os: 1884. évi kölcsön 54,016
   1885. « « ... 110,132
   1886. « « 74,718
   4%-os: 1886. « « 6,875
   1887. « « 50,000
   1888. « « 40,000
8. A bevándorolt bukovinai székelyek szükségleteinek fedezésére 9,715
9. A Rába és mellékfolyóinak szabályozására fölvett kölcsön kamat- és tőketörlesztésének az állami kincstár által fedezendő része, az 1885: XV. t. czikk 7. §-a alapján 376,100
10. A Károlyvárostól Fiuméig vezető ugynevezett Luiza-út helyreállitására szükséges 75,000 frtnak első részlete 25,000
11. Urvölgyi munkások áttelepitésére átalányképp 25,000
12. A fővárosban alkalmazott és szolgálattételre beosztott alsóbbrendü állami hivatalnokok, altisztek és szolgák segélyezésére 250,000

III. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*

1. Phylloxera rovar ellen való védekezés czéljaira 86,000
2. Az «Adria» gőzhajózási társaság segélyezésére... 307,300
3. Az «Adria» gőzhajózási társaság felügyeletére 4,000
4. Gőzhajózási járatok segélyezésére 30,000
5. A m. kir. földtani intézetnek további fölszerelésére 1,000

IV. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*

1. A pancsovai állami reálgymnasiumnak az épitkezés tartamára leendő ideiglenes elhelyezésére... 4,000
2. Magyarország néprajzi leirásának költségeire 4. évi átalány 6,000
3. A budapesti kir. tud. és műegyetemi olvasókör segélyezésére, a központi egyetemi épület épitési idejére bérlendő helyiség czéljára 1,200
4. Az ebdüh elleni gyógymód kisérleteire a budapesti tud. egyetemen ... 3,000
5. Az ev. református és esetleg unitárius középiskoláknál befektetésekre és beruházásokra 40,000
6. A brassói állami reáliskola ideiglenes helyiségének bére 3,300
7. A budapesti tudományos-egyetem volt gondnokának kezelése alatt felgyülemlett és az egyetemi alap által előlegezett 27,915 frtnyi számlatartozások törlesztésére 2. részlet 9,000
8. A budapesti egyetem központi épületének átalakitása folytán felmerült túlkiadások fedezésére 12,600
9. Egy üvegtechnikai műhely s tanfolyam személyi és dologi költségeire a budapesti egyetemen 1,800
10. A nagyszebeni jogakadémia 5 tanára személyi járandóságainak fedezésére 10,010
11. Magyarország földtani térképének előállitási költségeire 420

V. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*

1. Az országos honvédsegélyző-egylet rendelkezésére 80,000
2. Hátibőröndök beszerzésére szükséges 460,000 forintnak 4 évre való felosztása mellett esedékes IV. részlete 115,000

Átmeneti kiadások összege 2.267,426

II. Beruházások.

I. Fejezet. Állandó országház épitésére az 1884: XIX. t. cz. alapján 850,000

II. Fejezet. *Belügyministerium:*

1. A nemzeti szinház faalkotásu szin-

frt

padának vasszerkezetü gépezetekkel kicserélési költségekre II. részlet ... 8.020

III. Fejezet. *Pénzügyministerium:*

1. Épitkezésekre a dohányjövedéknél 100,000
2. Épitkezésekre az állami jószágoknál 61,000
3. Beruházások a bányászat és pénzverésnél:

A körmöczbányai Nándor-altárna berendezésére ... 125,000

A szélaknai bányahivatal alá tartozó bányaműveknél teljesitendő feltárási munkálatokra ... 80,000

A vasműveknél teljesitendő épitkezésekre ... 127,400

A selmeczbányai erdészeti akadémia kiépitésére ... 40,000

4. A vágvölgyi vasut megvételére a 6.988,000 forintal megállapitott vételár 1888. évben fizetendő részlete, az 1879: XXVII. t. cz. alapján ... 488,000
5. 5,614 darab tiszavidéki vasuti részvény törlesztésére, az 1880: XXXVIII. t. cz. alapján ... 1.377,149

IV. Fejezet. *Közmunka- és közlekedési ministerium:*

Uj utak és hidak épitése:

1. Kolozsvármegyében az apahida-szászrégeni állami út folytatólagos épitésére ... 15,000
2. Krassó-Szörény vármegyében a báziás-orsovai állami út Ribisevo és Divics közti szakaszának kiépitésére végrészletként ... 12,600
3. Liptó vármegyében a nagyszombat-krakói állami úton levő 316. számú rózsahegyi Vághid ujból épitésének befejezésére ... 32.400
4. A Barcs és Terézienfeld közti Drávahid kölcsöntörlesztési költsége ... 22,450
5. A honvédelem szempontjából egyes törvényhatósági utakon sürgősen szükségelt hiánypótlásokra ... 350,000
6. A zágrábi Szávahid feletti párhuzammű folytatólagos kiépitésére ... 10,000
7. Az otočać-gospici állami úton 120—121 klmtr közti Gacska-hid vas felszerkezettel való felépitésére ... 30,000

Viziutak épitése:

8. A felső Duna általános szabályozási munkálataira:

a) szabályozási munkálatokra ... 1.050,000

b) felügyeletre ... 50.000

9. A budapesti dunarész szabályozására:

a) a szabályozási művek fentartására 10,000

b) a ráczalmási szakaszon még szükséges kőhányás folytatására ... 80,000

c) felügyelet, felülvizsgálat és szelvényezésére ... 4,000

10. A bajai partbiztositás folytatására 30,000
11. A Tiszánál létesitendő szabályozásra:

a) szabályozási munkákra ... 390,000

b) felügyeletre ... 10,000

12. A Szamosnál létesitendő szabályozásra:

a) szabályozási munkákra ... 98,000

b) felügyeletre ... 2,000

13. Az egyesült Körös folyónál:

a) az átmetszések kiásatására és bővitésére ... 190,000

b) felügyeletre ... 10,000

frt

14. A Temes folyónál:

A folyó hajózhatóvá tételére ... 27,000

15. A Maros folyónál:

Szabályozási munkálatokra ... 30.000

16. A Bodrog folyónál:

a) az átmetszések kiásatására és bővitésére ... 63,000

b) felügyeletre ... 2,000

17. A fiumei kikötő épitésére:

a) épitkezésekre ... 575,000

b) felügyeletre ... 25,000

18. A Drávánál: szabályozási munkákra 150,000
19. A távirda-hálózat fejlesztése és a posta részére megszerzett ingatlanok után résztörlesztések ... 100,000
20. Kiegészitési munkálatokra és leltárszaporitásra az állami vasutaknál .. 1.000,000
21. Uj épitkezésekre és uj forgalmi eszközök beszerzésére az állami vasutaknál:

a) A munkács-beszkidi vonal további kiépitésére V. és utolsó részlet ... 410,000

b) A dombovár-zákányi vonal átalakítására IV. részlet ... 50,000

c) A budapest-dunaparti teherpályaudvaron két raktár és vágányzat létesitésére ... 60,000

d) Győr állomás bővitése és átalakitására III. részlet ... 100,000

e) Bruck állomáson egy rendező pályaudvar kiépitésére III. és utolsó részlet 40,000

f) Fiume állomás kibővitésére III. részlet ... 266,000

g) A budapesti fűtőház és főmühely gépészeti berendezésének folytatására ... 100,000

h) Fahidak vasszerkezettel való kicserélésére IV. részlet ... 600,000

i) A budapest-józsefvárosi keresztezési pont megszüntetése czéljából szükséges épitkezésekre I. részlet ... 300,000

k) Aszód-hatvani második vágány létesitésére ... 80,000

l) 150 darab mozdony beszerzésére V. részlet ... 826,750

m) 600 drb teherkocsi beszerzésére VI. részlet ... 59,560

n) 3000 drb teherkocsi beszerzésére V. részlet ... 1.281,140

o) 2000 drb teherkocsi beszerzésére IV. részlet ... 801,350

p) 100 darab személykocsi beszerzésére III. részlet ... 175,510

q) Folytatólagos fékfelszerelésre, fékvezetékekre és gőzfütési berendezésekre 100,000

22. Beruházások a m. k. állami vasutak gépgyáránál ... 35,000
23. Beruházások és uj épitkezések a diósgyőri vas- és aczélgyárnál ... 130,000

V. Fejezet. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*

1. Gazdasági tanintézeteknél ... 18,350
2. Selyemtenyésztésnél ... 50,000
3. Állami lótenyészintézeteknél ... 37,000
4. Uszorok beszerzésére ... 3,000
5. Kövezési munkákra ... 15,000
6. A fiumei Rudolf-molón épitendő két tárház 240,000 forint költségének II. részletéül ... 80,000
7. Az állami erdőknél ... 141,900

	frt
VI. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. A budapesti egyet. könyvtár hiányainak pótlására szükséges 15,000 frt 5. évi részlete	3,000
2. A budapesti egyetem uj természetrajzi és természettudományi intézeteinek belső felszerelésére szükséges 150,000 frt 3. részlete	15,000
3. A budapesti egyetem természettudományi intézetének tanszerekkel való felszerelésére szükséges 120,000 frt 3. részlete	15,000
4. A kolozsvári egyetemi könyvtár hiányainak kiegészitésére 6 év alatt felveendő 9,000 frtnak 4. részlete	1,500
5. A kolozsvári egyetem uj boncztani, kórboncztani és törvényszéki orvostani intézet alapfelszerelésére szükséges 50,000 frt 3. részletéül	10,000
6. A «József» műegyetemen még hiányzó felszerelésekre	7,000
7. A zombori m. kir. államgymnasium épületének létesitésére szükséges 113,681 frt 5. részletéül	18,000
8. A budapesti I. ker. állami tanitóképző intézetnek tanszerekkel és eszközökkel leendő felszerelésére megkivántató 27,800 frtból 3. részletül	6,000
9. A házi ipart és ipari oktatást terjesztő első egyesület által fentartott és a közoktatási kincstár által átvett pozsonyi ipartanitónő-képző után, a postakincstárnak visszatéritendő 1315 frt tőke, továbbá a pozsonyi takarékpénztárnak visszatéritendő 27,549 frt tőke és kamatainak törlesztésére 3. és utolsó részlet	9,000
10. A festészeti mesteriskola szakkönyvtárára hat év alatt felveendő 6,000 frtnak 4. részletéül	1,000
11. Nők számára nyitott festészeti tanfolyam folytatólagos felszerelésére	1,000
12. Az iparművészeti muzeum szakkönyvtárának kiegészitésére szükséges 8,000 frtnak 3. részletéül	2,000
13. A brassói reáliskola butoraira és tanszereire	1,000
14. A budapesti VI. ker. állami tanitónőképző uj épületszárnyának belső felszerelésére megkivántató 20,000 frt első részletül	5,000
15. A modori állami tanitóképző uj épületének belső felszerelésére szükséges 8,000 frt első részlete	4,000
16. A budapesti egyetem törvényszéki orvostani intézetének belső felszerelésére szükséges 32,000 frt első részletéül	8,000
17. A pancsovai állami főgymnasium belső felszerelésére szükséges 8,000 forint első részlete	4,000
18. A nemzeti muzeum ablakainak és padlójának, valamint több terme mennyezetének megujitására	4,000
19. Az országos közoktatási tanács és a budapesti tanárképző-intézet gyakorló főgymnasiuma számára készülő ház belső felszerelésére szükséges 25,000 frt 2. részletéül	6,000
20. A kolozsvári tud. egyetem uj bonczkórboncz- és törvényszéki orvostani intézetének tanszerekkel leendő ellátására szükséges 40,000 frt 2. részletéül	5,000
21. A dévai állami főreáliskola és internatus felszerelésére szükséges 15,000 frt első részletéül	5,000
22. A kolozsvári egyetem egészségtani és élettani intézetének belső felszerelésére szükséges 40,000 forint első részletéül	5,000
23. A budapesti tud. egyetem központi régi épületének részbeni ujra épitésére szükséges 150,000 frtból az 1888. évben felhasználandó	75,000
24. A brassói állami főreáliskola telkének megvételére és épitésére felveendő 105,000 frtból az 1888. évben felhasználandó	55,000
25. A csáktornyai állami tanitóképző épitésére	46,600
VII. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:*	
Törvénykezési és ügyészségi uj épitkezésekre, átalakitásokra és felszerelésekre	100,000
Beruházások összege	**13.817,679**

C) *Rendkivüli közösügyi kiadás.*

1. Rendkivüli közösügyi kiadás	6.560.919
2. A Bosznia és Herczegovinában, továbbá a Lim területén álló parancsnokságok, intézetek és csapatok 1888. évi rendkivüli szükséglete 4.424,000 forint után	1.389,136
Kiadások főösszege	**345.090,847**

3. §. Az előbbi szakaszban megajánlott kiadások fedezésére Magyarország jövedelmei, a magyar korona országait együtt illető közös költségekre és Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségletére nézve egyszersmind Horvát-Szlavonországok bevételei jelöltetnek ki, a következő előirányzat szerint:

A) *Rendes bevételek.*

I. Fejezet. Állami adósságok:	
1. Az állami kölcsönök tőketörlesztési évi aranyjárulékai fedezésére az 1880: VIII. és 1881: XI. t. cz. alapján kibocsátandó járadékkötvények eladásából	4.442.474
2. A földtehermentesitési kötvények törlesztésének fedezésére az 1880: IX. t. cz. alapján kibocsátandó 5% papirjáradék-kötvények eladásából	8.018.445
3. Szőlődézsmaváltság:	
A váltságkötelezettek járadékai	1.250,000
4. Maradvány- és irtványföldek megváltása:	
A váltságkötelezettek járadékai	229,700
5. Sorsolási kölcsön:	
A budapesti állami hidak tiszta bevételei	493,488

	frt
A főváros által a rakpartokért fizetendő haszonbér ...	13,725
Az 1870: X. t. cz. 4. §-ában megjelölt társulatok és vállalatok által fizetendő községi pótlékok ...	345,790
6. A budapesti állami hidak bevételeiből az 1870: XXX. t. cz. alapján elvállalt budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön szükséglete fedezésére ...	98,899
7. Az 1880: XX. t. cz. alapján felvett tiszai és szegedi kölcsön pénzeiből adott kölcsönök évi járulékai ...	2.401,988
II. Fejezet. Állami számvevőszék:	
Házbérjövedelem a bérbeadott helyiségek után ...	1,795
III. Fejezet. Ő cs. és ap. királyi Felsége személye körüli ministerium:	
A külföldre szóló útlevelek kiállitási dijaiból ...	150
IV. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Központi igazgatás és földtehermentesitési alapigazgatóság:	
Járulék a földtehermentesitési alapból a földtehermentesitési alapigazgatóság költségeinek fedezésére ...	40,575
Járulék az országos törvények és rendeletek tárának jövedelméből az ezen tárat szerkesztő titkár, valamint egy hivataltiszt fizetésének és lakpénzének megtéritéseül ...	2,700
2. Országos levéltár ...	4,255
3. A nemzeti szinházi alapok jövedelméből ...	27,300
4. Általános közigazgatási bevételek:	
Betegápolási költségtéritmény ...	69,560
Törvénytelen ágyból származott, Bécsben és egyéb lajtántuli lelenczházakban ápolt gyermekek tápdijainak visszatéritése ...	42,000
Országos tébolydák bevételei ...	124,583
Tolonczok élelmezési költségtéritménye czimén ...	1,000
«Hivatalos lap» jövedelme ...	36,000
Orsz. törvények és rendeletek tárának jövedelme ...	45,400
A fővárosi rendőrség átalánya ...	479,301
Utlevelek kiszolgáltatásáért járó dijakból ...	10,000
Különféle bevételek ...	1,000
Közigazgatási hatóságok által megállapitott pénzbüntetésekből befolyó jövedelem ...	117,200
V. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. Egyenes adók:	
Földadó: állami adó ...	24.698,636
Földtehermentesitési járulék ...	10.301,364
2. Házadó: állami adó ...	7.220,500
Földtehermentesitési járulék ...	2.779,500
3. Keresetadó: állami adó ...	13.332,040
Földtehermentesitési járulék ...	5.067,960
4. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója:	
Állami adó ...	1.976,470
Földtehermentesitési járulék ...	823,530
5. Bánya-adó: állami adó ...	63,000
Földtehermentesitési járulék ...	27,000
6. Tőkekamat és járadékadó:	
a) Földtehermentesitési kötvények kamatai után ...	669,781

	frt
b) Szőlődézsmaváltsági kötvények kamatai után ...	27,530
c) Maradvány- és irtványföldváltsági kötvények kamatai után ...	7,990
d) A keleti vasuti államkötvények kamatai után ...	60,963
e) Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék utáni adó ...	2.064,083
f) Egyéb tőke-kamatok és járadékok után:	
Állami adó ...	1.867,777
Földtehermentesitési járulék ...	731,876
7. Vasuti és gőzhajózási szállitás használata utáni adó ...	5.600,000
8. Nyereményadó ...	220,000
9. Fegyveradó és vadászati adó ...	500,000
10. Hadmentességi dij ...	3.050,000
11. Általános jövedelmi pótadó ...	16.623,000
12. Késedelmi kamat:	
Állami adó után ...	897,800
Földtehermentesitési járulék után ...	322,200
Maradvány- és irtványföldváltsági járadékok után ...	7,000
13. Adóbehajtási illetékek ...	210,000
14. Adóbehajtási költségtéritmény ...	230,000
Fogyasztási adók:	
15. Szeszadó ...	10.000,000
16. Boradó ...	5.200,000
17. Husadó ...	2.880,000
18. Söradó ...	1.330,000
19. Czukoradó, és pedig:	
a) czukorgyárak üzemi adója ...	1.600,000
b) a gyárak pótlékai az 1878: XXIII. t. cz. értelmében ...	400,000
Az 1881: IV., illetve 1883: V. és 1887: XLVII. t. cz. alapján:	
20. Czukorfogyasztás után ...	2.050,000
21. Sörfogyasztás után ...	1.456,000
22. Ásványolaj-adó ...	3.550,000
23. Sajtolt élesztőtől járó fogyasztási adó	200,000
24. Aranyagiónyeremény ...	926,700
25. Határvám ...	456,850
26. Bélyeg ...	9.340,000
27. Jogilletékek ...	17.600,000
28. Díjak ...	384,000
29. Fémjelzés ...	22,880
30. Ut-, hid- és révvám Horvát-Szlavonországban ...	26,000
31. Dohányjövedék: vétel, gyártás, eladás ...	45.319,410
32. Lottójövedék ...	2.914,000
33. Sójövedék ...	14.799,153
34. Perköltségek ...	73,200
35. Állami jószágok ...	2.913,400
36. Bányaigazgatóságok és számvevőosztályok ...	48,766
37. Fémbányászat és opálbánya ...	2.851,686
38. Fémkohászat ...	3.477,696
39. Pénzverőhivatal fémbeváltással együtt	5.028,256
40. Vasművek ...	3.660,237
41. Zsilvölgyi kőszénbánya ...	35,369
42. Sótermelés ...	973,381
43. Felhagyott bányaművek és a bányászat körüli egyházi és jótékony czélok	1,460
44. Állami nyomda ...	670,000
45. Állami épületek ...	22,185
46. Budapesti állami hidak ...	97,879
47. Állami ingó vagyon ...	46,851
48. Különféle bevételek ...	688,829

	frt
VI. Fejezet. *Közmunka- és közlekedési ministerium:*	
1. Számviteli költségek és kormányfelügyeletért fizetendő illetékek	14,100
2. M. kir. postatakarékpénztár	212,298
3. Államépitészeti hivatalok	49,387
4. Kőutak	15.825
5. Folyammérnöki hivatalok	10,200
6. Viziutak	960
7. Posta és távirda	12.300,000
8. M. k. államvasutak	36.500,000
9. M. k. államvasutak gépgyára	2.244,550
10. Diósgyőri magy. k. vas- és aczélgyár	3.074,500
VII. Fejezet. *Földmivelés-, ipar és kereskedelmi ministerium:*	
1. Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélok	51,500
2. A gazdaság különböző ágainak emelése	156,200
3. Selyemtenyésztés	856,000
4. Gazdasági tanintézetek:	
Magyaróvári gazdasági akadémia ..	29,930
Keszthelyi gazdasági tanintézet ..	17,300
Debreczeni gazdasági tanintézet... ...	2,200
Debreczeni földmives-iskola	31,350
Kolozsmonostori gazdasági tanintézet	21,650
Kassai gazdasági tanintézet	35,920
Rimaszombati földmives-iskola .	10,600
Zsitvaujfalui földmives-iskola	8,240
Adai földmives-iskola	8,200
Csákovai földmives-iskola	13,350
Szentimrei földmives-iskola	15,400
Nagy-szent-miklósi földmives-iskola	3,200
Tarczali vinczellérképezde	4,350
Budapesti vinczellérképezde	3.510
Nagyenyedi vinczellérképezde	980
Ménesi vinczellérképezde	5,650
5. Állami erdők	6.524,367
6. Országos erdei alap...	50,000
7. Állami lótenyészintézetek:	
Ménesbirtok-gazdaságok	1.689.416
Ménesek	493,350
Méntelepek	403,330
A lótenyésztési alap jövedelme ...	14,136
8. Vesztegintézetek	18,000
9. Az 1874: XX. t. cz. értelmében befolyandó birságokból	18,000
10. Budapesti állatorvosi tanintézet ...	13,600
11. Bányailletékek	95,000
12. Statisztikai hivatal	40,000
13. Tengeri hajózás és révügy...	210,900
14. Budapesti kir. zálogházak	220,000
15. Alapok, alapitványok és különféle bevételek	37,750
VIII. Fejezet. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás	73,674
2. Tanintézetek:	
Magyar kir. egyetemi alap	220,421
A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium járuléka az állatorvostani alapból	433
A magyar vallásalaptól a szülészeti kóroda részére megvett ház utáni bérjövedelem	4,000
A budapesti egyetem kórodáin befolyó ápolási dijak	15,000
Kolozsvár város közönsége részéről az ugyanottani egyetem vizvezetékének létesitésére fizetendő járulék	7.633
Tanárvizsgálati dijak	2,400
Tandijszázalékok	3,300
Tanpénzek	139.650
Járulékok az egyes tanintézetek fentartásához	89,845
Siketnémák országos intézete Váczon	21,420
Vakok országos intézete Budapesten ..	24.658
Vakok ápoldai alapja	2,729
3. Ösztöndijak és egyéb tanulmányi czélok	4,740
4. Közművelődési czélok:	
Magyar nemzeti muzeumi alap ...	10,677
Országos zeneakademia...	5,000
Országos szinésziskola	1.000
Magyar művészeti ösztöndijalap... ...	1,354
IX. Fejezet. *Igazságügyi ministerium:*	
1. Központi igazgatás	2,800
2. Királyi főügyészségek	3,000
3. Királyi törvényszékek és járásbiróságok	16,319
4. Királyi ügyészségek	212,640
5. Országos fegyintézetek, kerületi börtön, közvetitő intézetek és állami fogház	147,270
6. Országos rabsegély- és javitóintézeti alap	268,760
X. Fejezet. *Honvédelmi ministerium:*	
Központi igazgatás:	
1. Az Oeffner- és Molterer-féle házak tiszta bérjövedelme	2,000
Honvédségi intézetek:	
2. A Ludovika akadémiai általános alapnak jövedelmeiből és a fizetéses növendékekért fizetett napidijak fejében	177,605
3. Honvéd menházalap jövedelme... ...	1,494
Csapatok:	
4. Az elárverezett, továbbá a ló-vállalkozók által megtéritett lovakért	26,000
5. Haszonvehetetlen töltényhüvelyek és szabályszerütlen ólomért	10,000
6. Nyugdijak: a közös hadügyi tárcza által, a hadsereg állományából a honvédséghez áthelyezett tisztek után fizetendő téritmények	62,400
7. Az elviselt ruházati és felszerelési czikkek hulladékainak eladásából ...	3,000
Rendes bevételek összege	325.827,602

B) *Átmeneti bevételek.*

	frt
I. Fejezet. *Belügyministerium:*	
1. Járulék a földtehermentesitési alapból, az igazoló bizottmányok költségeinek megtéritése fejében	2,988
2. A gyógyszerkönyv példányai egy részének elárusitásából bevárandó II. évi bevétel	1,000
II. Fejezet. *Pénzügyministerium:*	
1. Állami javak eladása, és pedig:	
a) Állami javak eladásából	5.000,000
b) A telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok (hátralékokkal együtt)	1.200,000
c) A maradvány- és irtványföldek váltságdijai	40,000

	frt
2. Bordézsmaváltságból	10,000
3. Állami előlegekből	322,000
4. Szamos-Ujvár várostól peregyezség alapján...	31,541
III. FEJEZET. *Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium:*	
1. Amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőknek leszállitott áron való értékesitéséből, az amerikai kisérleti telepekről s a kecskeméti állami szőlőbirtokról	36,000
IV. FEJEZET. *Vallás- és közoktatásügyi ministerium:*	
1. A budapesti tud. egyetem központi régi épületének részbeni ujra épitésére szükséges 150,000 forintból az 1888. évben felhasználandó s kölcsön utján beszerzendő	75,000
2. A brassói állami főreáliskola telkének megvételére és épitésére felveendő 105,000 frtból az 1888. évben felhasználandó s kölcsön utján beszerzendő	55,000
3. A csáktornyai állami tanitóképző épitésére s kölcsön utján beszerzendő	46,600
Átmeneti bevételek összege	6.820,129
Bevételek főösszege	332.647,731

4. §. A 2-ik §-ban megállapitott összes 345.090,847 frtnyi kiadások és a 3-ik §-ban megajánlott összes ... ... 332.647,731 frtnyi jövedelmek és bevételek között ... ... 12.443,116 forint hiány mutatkozik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy ezen hiányt hitelműveletek utján fedezze.

5. §. Hogy az államnak a 3. §-ban elősorolt jövedelmei folyóvá tételethessenek, a törvényekbe iktatott egyenes és fogyasztási adók, jövedékek, dijak, bélyegek és illetékek, úgyszintén az adóköteles jövedelmek után az 1883: XLVI. t. cz. 9. és az 1886: XXXVII. t. cz. 5. §-ában megállapitott százalékokban kivetendő általános jövedelmi pótadó, a hadmentességi dij, — az ut-, hid- és révvám és az állami vagyon jövedelmei s az állam egyéb bevételei, az eddigi törvényekben eszközölt és a törvényhozás által netalán még teendő módositások megtartásának kikötése mellett, az 1888. évre ezennel megajánltatnak és megszavaztatnak.

6. §. Az előbbi §-ban megszavazott, valamint a 3. §-ban előirányzott s a 4. §-ban a hiány fedezésére kijelölt bevételek csupán a jelen törvényben megajánlott kiadásokra fordittathatnak és átruházás e kiadásoknak se fejezetei, se czimei, se rovatai között nem engedtetik.

Kivételnek csak a rendes kiadások XVI. fejezete, 3., 4., 5. és 6. czimének személyi járandóságai között, továbbá a XVIII. fejezet 5. czime egyes rovatai között és ugyanezen fejezet 9. czimének 4. és 5. rovatai között van helye; ezek között az átruházási jog megengedtetik.

7. §. Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép és végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

VII. TÖRVÉNY-CZIKK

az állategészségügy rendezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi márczius 24-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi márczius 31-én.)

I. FEJEZET.

Átalános határozatok.

1. §. Az állategészségügy vezetése a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister köréhez tartozik.

(1) V. ö. 1893: II. t. cz. a ragadós tüdőlob kiirtásáról, mely e törvényt (81., 82., 105., 106. §§.) módosítja. Az állattenyésztésről v. ö. a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t. czikk 24—31. §§-ait; 1895: XLVII. t. cz. a szarvasmarha-tenyésztés országos emelésére szolgáló alapról.

V. ö. továbbá a közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t. cz. rendelkezéseit.

V. ö. még 1888 aug. 27. horvát-szlavon autonom törvény, az állategészségügy rendezéséről a horvát és szlavon királyságokban; 1893 márcz. 25. törv. a marhavész elnyomásáról.

Korábbi törvényeink, melyek az állategészségügyre vonatkoznak és a melyeket az 1888: VII. t. cz. (159. §.) hatályon kívül helyezett, az 1874: XX. t. cz. a keleti marhavész elleni intézkedésekről, melyet kiegészített és módosított az 1880: XXVI. t. cz.

2. §. Mindaz, a mi az állategészség fentartására, megvédésére, javitására, az állati betegségek gyógyitására és járványok elfojtására szolgál, hatósági felügyelet és intézkedés tárgyát képezi.

3. §. A hatóság a felügyeletet panasz bevárása nélkül is időnként szemlék és vizsgálatok által gyakorolja.

II. FEJEZET.

Intézkedések az állategészségügy megóvására és előmozditására.

Állatok behozatala.

4. §. Ragadós betegségben levő vagy annak gyanujában álló állatoknak az országba behozatala vagy azon való átvitele tilos.

5. §. Ha a szomszédos országok valamelyikében a hasznos házi állatok közt ragadós betegség tör ki, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister élő vagy holt állatoknak behozatalát és átvitelét ezekből az országokból átalában, vagy bizonyos kerületeikből megtilthatja, vagy pedig bizonyos általa kijelölt belépő állomásokra szorithatja és átalában a behozatalt és átvitelt akkép szabályozhatja, hogy a ragadós betegség behurczolásának veszélyét elháritsa.

A korlátozások, a mennyire szükséges, az állati nyers termények és vészkórfogó tárgyakra is kiterjeszthetők.

A tilalmak és korlátozások haladéktalanul közzéteendők.(1)

6. §. Hasznos házi állatok az országba behozatalra vagy azon való átvitelre egyátalában csak oly marhalevéllel bocsáttatnak be, melyben igazolva van az, hogy az állat oly helyről jön, a hol és melynek 30 kilométernyi körületében ezen állatra nézve veszélyes ragadós betegség (24. §.) nem uralkodik. Ezen kivül igazolni kell azt, hogy az állat oly vidéken hajtatott keresztül, a melyen és a melynek 30 kilométernyi körületében az állatra nézve veszélyes ragadós betegség nem uralkodik.

Ha a szállitás vasuton vagy hajón történik, a marhalevelen kivül elég annak igazolása, hogy az állatok utközben ki nem rakattak, avagy ha kirakattak, a kirakás helyén és annak 30 kilométernyi körületében ezen állatokra nézve veszélyes ragadós betegség nem uralkodott.(2)

Állategészségügyi szerződéseink tekintetében v. ö. 1891: IV. t. cz. a *Svájczczal* 1890 decz. 5-én kötött állategészségügyi egyezmény beczikkelyezéséről. Állategészségügyi rendelkezésekről a Svájczczal szemben v. ö. még az 1892: VII. t. czikkbe iktatott kereskedelmi szerződés zárjegyzőkönyve 4. czikkének 8. §-át. — 1892: V. t. cz. a *német birodalommal* 1891 decz. 6-án kötött állategészségügyi egyezmény beczikkelyezéséről; 1893: XXI. t. cz. a *Szerbiával* 1892 aug. 9-én kötött állategészségügyi egyezmény beczikkelyezéséről.

Rumánia tekintetében v. ö. az 1894: XIV. t. czikkbe iktatott kereskedelmi egyezmény pótczikkét.

Az *Olaszországgal* kötött állategészségügyi egyezményt az egyéb részeiben az 1892: VI. t. czikkbe iktatott kereskedelmi és hajózási szerződéssel pótolt és 1888: XV. t. czikkbe iktatott kereskedelmi és hajózási szerződés tartalmazza.

(1) V. ö. 152., 157. §§. V. ö. 1893 jul. 1. 30,308. sz. földm. min. rend. a külföldről érkező állati nyersterményekre kiállítandó származási és egészségi igazolványok érvényességi tartama tárgyában (1893. R. T. 1713.); 1894 febr. 7. 6356. sz. földm. min. rend. a tőlünk Szerbiába kivitt állatok, állati nyerstermények és ragályfogó tárgyakra vonatkozó származási bizonyítványoknak szerb fordítással való ellátása tárgyában (1894. R. T. I. 31.).

(2) V. ö. 1890 jun. 16. 27,143. sz. földm. min. rend. a romániai legelőkről a belépő állomási állatorvos megvizsgálása nélkül hazahajtott szarvasmarhák elkobzása tárgyában (1890. R. T. 963.); 1891 jul. 16.

A marhalevélnek az egészségi állapotra vonatkozó része csak akkor bir hatálylyal, ha keltétől kezdve 10 nap még le nem telt.

Ezen határozatok teljesitése nélkül csak

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

esetről-esetre adott engedélye mellett lehet állatokat az országba behozni, illetőleg azon átvinni.[2]

7. §. Szekerek és kocsik elé fogott állatok marhalevél nélkül bocsáthatók be az országba; föltéve, hogy az illető állatfaj egyátalában, és az illető belépő állomáson bebocsátható.[3]

Marhalevél.

8. §. A ló, szarvasmarha, juh, kecske és sertés tulajdonátruházásánál, vagy szállitásánál, a belföldi forgalomban is, marhalevéllel látandó el.

Gazdaság üzésénél, legeltetésnél és usztatásnál a szállitás marhalevél nélkül történhetik.[4]

9. §. A marhalevelet azon község állitja ki, a melyből a marha elhajtatik.

Egy marhalevél az elhajtásra kerülő állatok összes számára, avagy arra a számra, a melyet a fél kijelöl, de mindig csak egy tulajdonosnak egyfaju (és a mennyiben jegyzettek, csak egyforma jegyü) állataira állitható ki.

E marhalevelen a község igazolni tartozik azt, hogy a község kerületében, valamint tudomása szerint a szomszéd községekben sem uralkodik az illető állatfajra veszélyes ragadós betegség.[5]

10. §. A marhalevelek alakját, érvényességi idejét és kezelését, nemkülönben azt, hogy a külföldi marhalevelek (6. §.) minő alakban fogadhatók el,

---

1242/eln. sz. földm. min. rend. a sertéseknek, juhoknak, kecskéknek és bárányoknak Rumániából Magyarországon átvitele tárgyában (1891. R. T. 904.).

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 40., 152., 157. §§.

(3) V. ö. 40. §.

(4) V. ö. 154. §. *a)* p.

(5) A marhalevelek bélyegkötelezettségéről és kiállításáról v. ö. az 1887: XLV. t. cz. 16. §-át és ennek jegyzeteit. V. ö. továbbá: 1887 jul. 7. 30,104. sz. pénzügymin. rend. a bélyeges lólevél-ürlapok kezelésének módositása tárgyában (1887. R. T. 1752.); 1890 ápr. 25. 18,314. sz. földm. min. rend. a marhalevél-ürlapok kitöltése tárgyában (1890. R. T. 572.); 1891 febr. 3. 3361. sz. keresk. min. rend. a közvetlenül Németországba irányított szarvasmarhák megvizsgálása és azok marhaleveleinek kezelése tárgyában (1891. R. T. 13.); 1891 febr. 19. 8251. sz. földm. min. rend. a versenylovak szállításánál a marhalevél-kötelezettség megszüntetése tárgyában (1891. R. T. 22.); 1891 jul. 18. 30,084. sz. földm. min. rend. a marhalevelek német fordítással való ellátásának szabályozása tárgyában (1891. R. T. 1099.); 1893 márcz. 7. 1618. sz. földm. min. rend. a marhalevelek be nem mutatása által elkövetett mulasztások minősitése és büntetése tárgyában (1893. R. T. 467.); 1893 decz. 16. 69,405. sz. földm. min. rend. a vasuton szállitott állatokat kisérő marhalevelek szabatos kiállítása tárgyában (1893. R. T. 2659.); 1894 jan. 16. 64,449/1893. sz. földm. min. rend. a marhalevelekbe az állatok egészségi állapotát jelző egyes kifejezések beiratásának megtiltása tárgyában (1894. R. T. I. 30.); 1894 okt. 10. 61,170. sz. földm. min. rend. az állategészségügy rendezésére vonatkozó utasítás 22. §. értelmezése s a marhalevél kiállítók e részbeni kötelességei tárgyában (1894. R. T. II. 374.); 1894 okt. 26. 50,044. sz. földm. min. rend. a marhalevelek rovatainak kitöltése körül észlelt szabályellenességek megtorlása tárgyában (1894. R. T. II. 377.); 1895 jan. 4. 78,948/1894. sz. földm. min. rend. az érvényöket vesztett marhalevelek beszolgáltatasa tárgyában (1895. R. T. I. 52.); 1896 máj 26. 15,334. sz. földm. min. rend. a Rumániába vitt állatokra, állati termékekre és ragályfogó tárgyakra vonatkozó marhalevelek, ill. származási és egészségi bizonylatok tárgyában (1896. R. T. I. 1250.).

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

a pénzügyministerrel egyetértőleg rendeletben határozza meg.

Állat-vásárok.

11. §. Állatvásárokon a felhajlott vidéki szarvasmarha a helybelitől elkülönitve állitandó ki.

Szabályszerü marhalevél nélkül állatok a vásártérre egyátalában nem bocsáthatók.

A vásártartásra jogosultak kötelesek gondoskodni, hogy az állategészségrendőri felügyelet czéljából a vásárokon állatorvos alkalmaztassék.

Nemzetközi jelleggel biró állatvásárokon a vágómarha a tenyész- és gazdasági marhától elkülönitve állitandó fel. Ilyen vásárok vásári rendtartását

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

állapitja meg, és felettük saját közege által közvetlen és állandó felügyeletet gyakorolhat.[2]

Mészárosok, marhakereskedők, marhahizlalók.

12. §. Mészárosok, marhakereskedők és marhahizlalók nem községbeli szarvasmarha megvételét, illetőleg behozatalát a községnél 12 óra lefolyása alatt bejelenteni és a marhalevelet ugyanannak további megőrzés végett átadni tartoznak.

Mészárosok és marhakereskedők máshonnan behozott szarvasmarhái a községi marha-állománytól elkülönitve bocsáthatók csak legeltetésre és a behozataltól számitott 8 napon át elkülönitve helyezendők el.

13. §. A hatóság eltilthatja, hogy mészárosok és marhakereskedők akkor, a mikor járvány uralg, idegen istállókba bemenjenek.[3]

Közvágóhid.

14. §. Oly községekben, hol a husfogyasztás jelentékeny, szarvasmarha csak közvágóhidon vágható. Mely községekben legyen közvágóhid felállitandó, azt a közigazgatási bizottság felterjesztése folytán,

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

a belügyministerrel egyetértőleg állapitják meg.

Szarvasmarhák vágásánál, továbbá juhok, kecskék és sertések leszurásánál, a mennyiben ez mint ipar üzetik, az állat egészségi állapota a leölés előtt és utána a hatósági állatorvos által megállapitandó. Hatósági állatorvos hiányában e czélra vágatási biztos alkalmazandó.

---

(1) Jelenleg. az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 153. §. *a)* p. V. ö. 1893 jul. 15. 38,444. sz. földm. min. rend. a ragadós állati betegségektől fertőzött törvényhatóságok nem fertőzött helyein tartott állatvásaroknak állami állatorvosok ellenőrzése alá helyezése tárgyában (1893. R. T. 1714.).

(3) V. ö. 154. §. *b)* p.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister[1]

a vágóhidak helyének megválasztása, a vágatási biztosok képesitése, és a vágási szemlénél követendő eljárás iránt a belügyi ministerrel egyetértőleg rendeletileg fog intézkedni.[2]

Pásztorok.

15. §. Pásztoroknak a község által számba vett és nekik átadott állatok közé más állatokat csak a község engedélyével szabad befogadni.[3]

Vendégfogadók.

16. §. Vendégfogadók, csárdák, és általában mindazon helyek, hol állatok akár átmenetileg, akár állandóan tartózkodnak, folyton felügyelet alatt tartandók, és időszakonkint szabályszerüen fertőtlenitendők.

Közös legelők.

17. §. Mielőtt a szarvasmarha és a ló, juh és kecske telelő helyéről közös legelőre hajtatnék, a község által kellőleg számba veendő és egészségi állapota megvizsgálandó.

A község által számba nem vett marhát a közös legelőre kihajtani tilos.[4]

Marhahajtás és szállitás.

18. §. Vágómarha, és kereskedésre szánt szarvasmarha az ország területén, vasuton és hajón kivül, csak a hatóság által e czélra kijelölt utakon szállitható, illetve hajtható.

Az ilyen lábon hajtott marhacsapatokat a csendőrség, pénzügyőrség, nemkülönben a községi elöljárók ellenőrzik és a megfelelő marhalevelek előmutatását bármikor kivánhatják.[5]

Gyepmesterség.

19. §. Minden község tartozik, ha máskép nem, kisajátitás utján is alkalmas dögtérről gondoskodni.

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 154. §. *c)* p.; 1879: XL. t. cz. 102—104. §§. — V. ö. továbbá: 1889 márcz. 27. 7733. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a korcsmárosok és vendéglősök a juhokat, kecskéket és sertéseket csak vágatási biztos jelenlétében vágathatnak (1889. R. T. 894.); 1889 ápr. 25. 19,957. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend., egyletek, körök stb. által rendezett társas étkezéseknél felhasznált juhok, kecskék és sertések a vágatási biztos nélkül is leszúrhatók (1889. R. T. 929.); 1890 szept. 3. 37,485. sz. földm. min. rend. a húsvágási szabályrendelet mintája tárgyában (1890. R. T. 1429.); 1891 jun. 16. 27,490. sz. földm. min. rend. az állatok levágása alkalmával talált ragadós betegségek esetén a vágóhidi biztosok által követendő eljárás tárgyában (1891. R T. 531.); 1895 jul. 22. 46,302. sz. földm. min. rend. a köz- és magánvágóhidak felállításánál kieszközlendő iparhatósági és építési engedély tárgyában (1895. R. T. II. 149.).

(3) V. ö. 154. §. *d)* p.; 1894: XII. t. cz. 19 §.

(4) V. ö. 154. §. *e)* p.; 1894: XII. t. cz. 23. §. V. ö. 1891 jun. 9. 25,158. sz. földm. min. rend. azon birtokosok, kiknek állatai a községi állatoktól elkülönítve tartatnak és községi legelőre nem hajtatnak, állataik megvizsgáltatására nem kötelezhetők (1891. R. T. 529.).

(5) V. ö. 154. §. *f)* p.

A gyepmesteri szolgálat és a dögterek állategészségügyi tekintetben felügyelet alatt tartandók.

A dögterek megválasztása, a gyepmesterségi teendők, és a felettük gyakorlandó felügyelet iránt

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(1)

a belügyi ministerrel egyetértőleg rendeletileg fog intézkedni.

Vasuti és hajószállitás.

20. §. Lovak, szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek vasuton vagy hajón való szállitásánál a következő szabályok alkalmazandék: (2)

a) az állat csak szabályszerü marhalevéllel vehető fel;

b) a szállitandó állatok csak azon helyre, illetőleg azon helyhez legközelebb eső és marharakodásra berendezett vasuti vagy hajóállomásig vehetők fel, a mely helyre a marhalevél szól;

c) szarvasmarhák a felrakodásnál kirendelt szakértő által állategészségügyi tekintetből megvizsgálandók;

d) vágómarhát tenyész- vagy egyéb gazdasági marhával vasuton egy kocsiban, vagy hajón egy rekeszben szállitani tilos;

e) más országból behozott szarvasmarha honi kérődző állatokkal ugyanazon vasuti vonaton vagy ugyanazon hajón nem szállitható;

f) más országból érkező szarvasmarha a lerakodásnál kirendelt szakértő által állategészségügyi tekintetből megvizsgálandó;

g) az állatok szállitására használt vasuti kocsik, hajók, rakodó hidak és ponkok minden szállitás után fertőtlenitendők.

Vasuti kocsik és hajók fertőtlenitése.

21 §. Fertőtlenités teljesitésére azon vasuti vagy hajózási vállalat köteles, melynek vonalán az állatok kirakása történik.

Ha a kirakodás az országon kivül történt és ott a kocsi vagy egyátalában nem, vagy nem kellő módon fertőtlenittetett, a fertőtlenitést azon vasut- vagy hajóvállalat teljesiti, melynek vonalát a visszatérő vasuti kocsi vagy hajó leg-

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 153. §. *b)* p. V. ö. 1889 nov. 22. 59,506. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az állategészségügyi felügyelet alatt álló magándögterek létesítése tárgyában (1889. R. T. 2470.); 1885 máj. 15. 15,826. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a sertésforgalom szabályozása tárgyában (1885. R. T. 458.); 1886 nov. 15. 24,214. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a sertések, juhok és kecskék vasuti szállításánál előirt szemlélő bizottsági vizsgálatok megszüntetése tárgyában (1886. R. T. 997.); 1890 okt. 6. 33,422. sz. földm. min. rend. a tenyésztési czélokra maganosok által vásárolt mének és kanczák kedvezményes vasuti szállítása tárgyában (1890. R. T. 1690.); 1893 febr. 3. 6241. sz. földm. min. rend. az állatoknak a német birodalomba vagy azon keresztül való szállítása tárgyában (1893. R. T. 7.); 1893 máj. 1. 25,000. sz. földm. min. rend. a Kőbányára irányított sertések szállításanak feltételei tárgyában (1893. R. T. 389.); 1893 40,247. sz. földm. min. rend. a Kőbányára irányított sertések szállítása tárgyában kiadott körrendelet betartása iránt (1893. R. T. 1716.); 1895 jan. 15. 3561. sz. földm. min. rend. a sertéseknek a győri állategészségügyi hivatal területére való szállítása tárgyában (1895. R. T. I. 53.); 1895 máj. 28. 19,699. sz. földm. min. rend. az egy vasuti kocsiba rakható szarvasmarhák számára vonatkozólag (1895. R. T. I. 831.); 1895 okt. 4. 72,132. sz. földm. min. rend. a sertésvész fellépése következtében érvényesítendő forgalmi korlátozások tárgyában (1895. R. T. II. 1132.); 1895 okt. 18. 34,438. sz. földm. min. rend. a csontszállítmányok tárgyában (1895. R. T. II. 1135.); 1895 nov. 30. 94,700. sz. földm. min. rend. az élő sertések Kőbányára szállításának feltételei tárgyában (1895. R. T. II. 1477.).

először érinti. Mely esetekben és mily föltételek mellett mellőzhető a más országban fertőtlenitett kocsi vagy hajó visszaérkezésekor való fertőtlenitése, ezt rendelettel a közmunka- és közlekedésügyi minister a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerrel egyetértőleg fogja meghatározni.

A szállitó vállalatok a fertőtlenitésért külön dijakat szedhetnek. A fertőtlenitési dijakat a közmunka- és közlekedésügyi minister a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerrel egyetértőleg fogja megállapitani.(1)

22. §. A szállitó kocsik és hajók, nemkülönben a szállitásnál használt egyéb eszközök fertőtlenitésének módját a közmunka- és közlekedésügyi minister a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerrel és a belügyi ministerrel egyetértőleg rendeletben fogja megállapitni.

Állatok betegségének és elhullásának följelentése iránti kötelezettség.

23. §. A házi állatok birtokosai, pásztorok, gyepmesterek, mészárosok, vágatási biztosok és mindazok, kik házi állatok gondozásával vannak megbizva, kötelesek a birtokukban, illetőleg a gondozásuk alatt álló állatoknak belső megbetegülését vagy azok elhullását a községeknek azonnal bejelenteni, mely utóbbinak kötelessége az esetet az állat-, esetleg a községi, vagy körorvosnak, és az elsőfoku hatóságnak, a szükséges intézkedés végett, bejelenteni.(2) Házi állatok birtokosait a bejelentéssel járó hivatalos vizsgálat költségei nem terhelik.

Azon állatbirtokosok, kik állatjaik számára állatorvost tartanak, avagy állatjaikra állatorvos által felügyeltetnek, ezen kötelesség alul mentesek; tartoznak azonban gondoskodni arról, hogy minden ragadós betegség esete vagy ily betegségben történt elhullás a községnek azonnal bejelentessék. Állatorvosok szintén csak a ragadós betegség eseteit kötelesek bejelenteni.

Addig is, mig a hatóság a betegség megállapitása és a szükséges óvintézkedések foganatositása iránt intézkedik, a község a beteg állatnak szigoru elkülönitéséről és a netáni ragadós betegség elhurczolásának megakadályozásáról gondoskodik.(3)

III. FEJEZET.

Ragadós állatbetegségek és járványok.(4)

24. §. A jelen törvényben ragadós betegségekre vagy járványokra nézve meghatározott intézkedések a következő ragadós betegségeknél alkalmazandók:

---

(1) V. ö. 1890 jun. 9. 16,583. sz. földm. rend. az enyhébb lefolyásu állati betegségeknél követendő fertőtlenítési eljárás tárgyában (1890. R. T. 824.); 1892 márcz. 1. 10,666. sz. földm. min. rend. a friss állati bőrök szállítására használt eszközök fertőtlenítése tárgyában (1892. R. T. 489.).

(2) V. ö. 154. §. *g)* p.

(3) A ragadós tüdőlob tekintetében v. ö. 1893: II. t. cz. 5. §. *d)* p. — V. ö. 1889 nov. 15. 62,630. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a polgári lóállományban előforduló ragadós betegségek eseteinek a katonai hatósággal való közlése tárgyában (1889. R. T. 2468.); 1893 nov. 13. 60,747. sz. földm. min. rend. a vasuton vagy hajón való állatszállítmányoknál előforduló elhullások esetén követendő eljárás tárgyaban (1893. R. T. 2457.).

(4) V. ö. 1891 jul. 21. 32,636. sz. földm. min. rend. a ragadós állati betegségek járványának megállapítása tárgyában (1891. R. T. 1110.); 1894 okt. 12. 37,340. sz. földm. min. rend. a baromfiak fertőző betegségei elleni védekezés tárgyában (1894. R. T. II. 711.).

a) a keleti marhavész;
b) a lépfene (anthrax);
c) a veszettség;
d) a lovak, szamarak és öszvérek takonykórja, illetőleg bőrférge;
e) a szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések ragadós száj- és körömfájása;
f) a szarvasmarhák ragadós tüdőlobja (ragadós tüdővész);
g) a juhhimlő;
h) a lovak tenyészbénasága, továbbá a lovak és szarvasmarhák ivarszervein keletkező hólyagos kiütések;
i) a lovak, szamarak, öszvérek és juhok rühe;
j) a sertés-orbáncz.

A mennyiben az itt felsorolt állati ragadós betegségeken és járványokon kivül a hasznos házi állatok bármely neménél valamely más itt fel nem sorolt betegség járványos jelleget öltene

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nister[1]

ezen betegség elfojtására a szükségeseket elrendelni köteles.

25. §. E törvény értelmében ragadós betegség gyanujában áll az az állat, melyen valamely ragadós betegség kitörésére utaló tünetek jelentkeznek.

Az olyan állat, melyen ugyan a ragadós betegség kóros tünetei nem észlelhetők, de a melyről alapos a gyanu, hogy a ragadós kóranyagot fölvehette: fertőzés gyanujában állónak tekintendő.

A járvány kitörésének kipuhatolása.

26. §. Mihelyt az elsőfoku hatóság valamely állati betegségről jelentést vesz, vagy bármely módon állati betegség felmerüléséről értesül, a helyszinére hatósági állatorvost küld és a betegség jellegét megállapittatja.

Ha a betegség neme csak bonczolás utján állapitható meg, a hatóság a beteg vagy gyanus állatnak elkülönitését rendeli el és ha nyolcz nap leteltével a betegség még mindig nem állapitható meg bonczolás nélkül, az állat leöletését rendelheti el.

27. §. Ragadós betegség megállapitása után az elsőfoku hatóság a jelen törvényben előirt óvintézkedéseket szigoruan foganatositja és az esetről ép ugy, mint az elrendelt óvintézkedésekről a másodfoku hatóság utján

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nisterhez[2]

részletes jelentést tesz, a kerületi állami állatorvost pedig erről értesiti.

Az elsőfoku hatóság egyuttal vizsgálatot tart annak kideritésére, hogy a betegség mikor és mily uton jött a községbe. Vizsgálatának eredményéről a másodfoku hatóság utján

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nisterhez[2]

jelentést tesz.

28. §. Sürgős esetekben a hatósági állatorvos jogositva van, még a ható-

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán; a földmivelésügyi miniszterhez.

ság intézkedése előtt is a megbetegedett vagy gyanus állatok elkülönitését és őrizetét elrendelni.[1]

Járványok elleni óv- és elfojtó intézkedések.

29. §. Ragadós betegségben lévő, annak gyanujában vagy fertőzés gyanujában álló állatok elkülönitendők, őrizet és megfigyelés alá veendők.

Az elkülönités alá helyezett állat birtokosa köteles arról gondoskodni, hogy az állat az elkülönités tartama alatt a részére kijelölt helyet el ne hagyja és más állattal való érintkezéstől megóvassék.[2]

30. §. Ragadós betegségben lévő, annak gyanujában vagy fertőzés gyanujuban álló állatok és nyers terményeik, nemkülönben oly tárgyak használata, értékesitése és forgalma, melyek ilyen állatokkal érintkezésbe jöttek, vagy melyek a ragadós betegség elhurczolására alkalmasak, korlátozandó.

A ragadós betegség iránt fogékony, vagy oly állatok forgalma, melyek a betegség elhurczolására alkalmasak, szintén korlátozandó.[3]

31. §. Ragadós betegség kitörésekor vagy ily betegség gyanuja esetében a község területén a különböző istállókból való állatok közös legéltetése, bizonyos legelőknek, továbbá közös használatra szánt kutak, itatók és usztatók használata és a beteg vagy gyanus állatoknak nyilvános, vagy közös utakon való forgalma, nemkülönben a kutyáknak kóborlása tilos.[4]

Zár alá helyezés.

32. §. Ragadós betegségben lévő, annak gyanujában vagy fertőzés gyanujában álló állatok istállója elzárandó, szintugy eltiltandó az illető udvarokon, községekben, legelőn, vagy határon a forgalom oly állatokkal vagy tárgyakkal, melyek a betegség elhurczolására alkalmasak.

Járványlepte udvarokban vagy istállókban az állatok gondozásával megbizottakon kivül másnak tartózkodni tilos.

Az istállónak vagy az állat másféle helyének, az udvarnak, vagy legelőnek elrendelt elzárása a birtokost mindazon intézkedések foganatositására kötelezi, melyek az elzárás sikere érdekében elrendeltetnek.[5]

Bunkózás.

33. §. Ha oly állatok, melyeknek forgalmi vagy használati korlátozása vagy elzárása mondatott ki, eltiltott használaton vagy a részükre rendelt helyen kivül, vagy pedig oly helyeken, melyekbe lépniök eltiltatott, éretnek, haladéktalan leölésüket a hatóság — a mennyiben ezt a betegség korlátozása czéljából szükségesnek tartja — elrendeli.[6]

---

(1) V. ö. 105., 106. §§. V. ö. a 7. jegyzetet a 186. lapon.
(2) V. ö. 38. §., 153. §. *c)* p.
(3) V. ö. 38. §., 153. §. *c)* p. V. ö. 1885 ápr. 8. 1008. sz. belügymin. rend. a borsókás sertéshús elárusításának megtiltása tárgyában (1885. R. T. 377.).
(4) V. ö. 38. §.. 154. §. *h)* p.
(5) V. ö. 38. §., 154. §. *h)* p. V. ö. 1892 jun. 25. 30,893. sz. földm. min. rend. a belföldi szarvasmarhaforgalomra nézve alkotott zárlati csoportnak újabb meghatározása tárgyában (1892. R. T. 1386.).
(6) V. ö. 38. §., 154. §. *h)* p. V. ö. 1891 szept. 5. 49,255. sz. földm. min. rend. a kőbányai sertésszállásokban megejtendő kényszerszúrások szabályozása tárgyában (1891. R. T. 1345.).

34. §. Ragadós betegségben elhullott vagy leölt állatok hullája, továbbá ily állatok hulláinak azon részei, melyek a betegség elhurczolására alkalmasak (hus, bőrök, belek, szarvak, körmök stb.) végre az alomtrágya és az állatok hulladékai rendszerint forgalomba nem hozhatók és föl nem használhatók, hanem alkalmas módon, veszélyt nem okozva, ártalmatlanokká teendők.

Mennyiben szabad az efféle állatok husát vagy más részeit mégis forgalomba hozni, ez iránt az V. fejezet intézkedései mérvadók.(1)

35. §. A beteg, vagy gyanus állatok által elfoglalt istállók és egyéb helyek, továbbá a beteg vagy gyanus állatokkal érintkezésbe jött eszközök és egyéb tárgyak és különösen oly személyek ruházata, kik beteg állatokkal érintkezésbe jöttek, fertőtlenitendők.(1)

36. §. Ha a ragadós betegség valamely községben nagyobb mérvben vagy több község területére terjed, a község egészen vagy részben, illetőleg több község mint vészkerület elzárható, és a járvány helyén belül, vagy környékén a marha- és lóvásárok megtartása, valamint mindennemü állatkiállitás tilos, illetőleg a vásárokról egyes állatfajok kizárhatók.(1)

37. §. A járvány helyén vagy környékén levő és a járvány veszélyének kitett állatok állatorvos által megvizsgálandók.

Ezen vizsgálatnál a követendő eljárást

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(2)

rendeletileg állapitja meg.(1)

38. §. Mennyiben, mikor és mily módozatok mellett lehet a jelen törvény 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. és 37. §-aiban foglalt intézkedéseknél kivételnek helye vagy mennyiben alkalmazandó a 20. §. egész terjedelmében nemcsak szarvasmarhákra, hanem más állatokra is: azt esetről-esetre

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nister(2)

állapitja meg.

Járványok megszünése.

39. §. A járvány megszüntnek csak akkor nyilvánitható és a rendkivüli állategészségügyi intézkedések csak akkor szünnek meg, ha már egy ragadós beteg állat sem találtatik az illető udvarban vagy községben, továbbá, ha már a fertőtlenitési eljárás befejeztetett és végre, ha az utolsó felgyógyulási, illetve leöletési, vagy pedig elhullási eset óta az egyes betegségekre nézve a jelen törvényben meghatározott idő (58., 64., 66., 76., 80., 82., 90., 100. és 104. §.) kedvező eredménynyel lefolyt.

---

(1) V. ö. 38. §.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

IV. FEJEZET.

Különös szabályok a keleti marhavésznél.(1)

A) Intézkedések az ország határszélén.

Behozatal.

40. §. Oly országokból, melyekben a keleti marhavész ellen ezen törvény alapelveivel egyező rendszabályok fennállnak és szigorral alkalmaztatnak, a kérődző állatok a 6. és 7. §-ok határozatainak figyelembentartásával szabadon bocsáttatnak be mindaddig, mig az illető ország egész területe a marhavésztől mentes.

41. §. Ha ily ország területén a keleti marhavész kiüt, de az ország határától 40 kilométernél távolabb eső, még csak kevés helyre szoritkozik,

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(2)

a veszélyeztetett határ őrizet alá vételét elrendeli.

A határőrizet ideje alatt:

a) szarvasmarha és egyéb kérődző állat akár élő, akár nem élő állapotban;

b) ezen állatok nyersterményei akár friss, akár száraz állapotban;

c) széna, szalma és egyéb szálas takarmányfélék;

d) használt istállóeszközök és marhaszerszám;

e) viselt ruha, lábbeli és rongy

az illető országból csak

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(2)

által kijelölt belépési állomásokon és csakis akkor bocsáthatók be, ha:

1-ször, hitelesen igazoltatik, hogy az állatok vagy tárgyak vészmentes vidékről (30 kilométernyi körületet értve) valók, hogy ott legalább 30 napig voltak és hogy vészmentes uton szállittattak; és

2-szor, az állatok gyanutlan egészségi állapota egészségi bizonyitvány és a határszélen szakértői vizsgálat által igazoltatik.(3)

Határzár.

42. §. Ha a marhavész a szomszéd országban nagyobb mérvben terjed, vagy az ország határához aggasztó módon közeledik,

földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(2)

a határnak a vészes ország vagy vidék irányában teljes elzáratását rendeli el.

43. §. Határzár elrendelése esetében a kérődzők csak levágásra és a friss hus csak fogyasztásra bocsáthatók be; és pedig a 41. §-ban foglaltakon kivül még a következő feltételek alatt:

a) a bebocsátáshoz minden egyes esetben

---

(1) A korábbi szabályozás tekintetében v. ö. 1874: XX. t. cz.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(3) V. ö. 43., 44., 50., 146. §§., 152. §. *a)* p.; 1878: V. t. cz. 446. §.

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister[1]

külön engedélye kivántatik meg;

b) a szállitás csak vasuton vagy hajón történhetik, még pedig egy huzamban egész a rendeltetési helyig;

c) az országon való átvitelre feladott szállitmányoknál igazolandó még az is, hogy azon határos ország kormánya, melybe a szállitmány legközelebb jut, bevitelét saját határán megengedi.[2]

44. §. Gyári mosáson átment és kellően zsákolt gyapju, zárt ládákban vagy hordókban elhelyezett száraz vagy sózott bél, öntött fagygyu, forralt tej (sós tej) és turó a határzárnál is minden megszoritás nélkül behozható.

Nem gyárilag mosott, avagy mosatlan, de kellően zsákolt gyapju, marha- és kecskeszőr, száraz csont, szarv és köröm, és teljesen száraz bőr, határzár esetében csak akkor bocsátható be — ha az, hogy a szomszéd ország vészmentes vidékeiről való, a 41. §. értelmében igazoltatik és ez esetben is csak a 43. §-ban foglalt föltételek alatt.[3]

45. §. Határzár idejében a használt istállóeszközök és marhaszerszám, továbbá viselt ruha, lábbeli és rongy, végül széna, szalma és egyéb szálas takarmányféle a határnál föltétlenül visszautasitandó.

Szénával, szalmával és efélével csomagolt árúkat tartalmazó hordók és ládák bebocsáthatók ugyan, de a málházásra használt széna, szalma és efféle kirakás után hatósági felügyelet alatt legott megégetendő.[4]

46. §. A 43—45. §-okban felsorolt eseteknél szabályul szolgál, hogy:

a) az állatoknak vagy árúknak utközben való átrakása csakis a vasuti avagy hajózási kezelés által indokolt szükség esetében s teljesen elkülönitett helyen eszközölhető;

b) a vágómarha-szállitmány rendeltetési helyére érkezvén, a kirendelt szakértő által állategészségügyi tekintetből rögtön vizsgálat alá vonandó és egészséges állapotának igazolása után a vágómarha számára kijelölt helyre utasitandó;

c) ha a szállitott marha között utközben vagy rendeltetési helyén a marhavész kiüt, az egész szállitmány a rendeleti uton szabályozandó módozatok mellett levágandó;

d) ha a beszállitandó száraz bőrök, csontok és szarvak vizsgálatánál csak egy darab találtatik is nyers állapotban, az egész szállitmány visszautasitandó.[5]

47. §. Mihelyt a marhavész a határszélhez 40 kilométernél közelebb jelentkezik, ezen törvénynek a vészkerületekre vonatkozó (55. és 56. §-ok) határozatai is alkalmazandók.

Törzskönyvezés.

48. §. Romániával és Szerbiával szemben 35 kilométer távolságra benyuló területen a szarvasmarha ellenőrzése céljából minden községben —

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) V. ö. 44., 46., 50. §§., 152. §. *a)* p.
(3) V. ö. 46., 50. §§., 152. *a)* p.
(4) V. ö. 46., 50. §§., 152. §. *a)* p.
(5) V. ö. 50. §., 152. §. *a)* p.

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

által kiadandó utasitás szerint — rendes törzskönyv fog vezettetni.[2]

Vészes országokkal szemben.

49. §. Szarvasmarháknak behozatala vagy átvitele oly országokból, a honnan a keleti marhavész gyakori uralkodása következtében az országot állandóan vész fenyegeti, tilos.

Azon országokat, a melyek ellen ezen §. rendelkezése alkalmazandó,

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

rendeletben jelöli meg.[3]

50. §. Másféle kérődző állatok, valamint állati termények, széna, szalma és egyéb takarmányféle, ugyszintén viselt ruha, lábbeli és rongyok behozatalára nézve, ha ily országok egész területe vészmentes, vagy a vész az ország határától távol eső csak kevés helyre szoritkozik, a 41. §.; — ha pedig a marhavész nagyobb mérvet ölt, valamennyi kérődző állat, továbbá használt istálló-eszközök és marha-szerszám, végre viselt ruha, lábbeli és rongy feltétlenül visszautasitandók; egyéb nyers állati terményekre a 43—46. §-ok intézkedései irányadók.

Tengerről jövő állatok és áruk.

51. §. A tengeren szállitott kérődző állatok és állati nyers terményeket illetőleg követendő eljárásra nézve szintén az előbbi §-ok szolgálnak zsinórmértékül, azon kivétellel, hogy a tengeren érkező sós vizzel kezelt (macerált) bőr is fertőtlenités nélkül bocsátható be.[4]

B) Intézkedések a marhavész kitörésekor.

Községi elöljáróság teendői.

52. §. Ha valamely állaton a keleti marhavész jelenségei mutatkoznak, vagy ez a vész csak gyanitható is, a községi elöljáróság tartozik arról az illetékes elsőfoku hatóságot azonnal értesiteni, és azon idő alatt is, mig ez a helyszinén megjelenik:

a) a vészgyanus udvart szorosan elzáratni;

b) a község összes marhaállományát (szarvasmarhát, juhot, kecskét) számba venni; [5]

c) a községbeli szarvasmarha, juh- és kecskefalkáknak egymással érint-

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 154. §. *l)* p. V. ö. 1888 decz. 8. 66,973/V. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. azon községek és városok megjelölése, melyek a szarvasmarhákról rendes törzskönyvet tartoznak vezetni (1888. R. T. 2136.); 1889 febr. 10. 3482/V. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a szarvasmarhák ellenőrzése czéljából törzskönyvvezetésre kötelezett és ez alól felmentett községek megjelölése tárgyában (1889. R. T. 2467.); 1894 márcz. 13. 8945. sz. földm. min. rend. a szarvasmarhák törzskönyvezése tárgyában (1894. R. T. I. 252.).

(3) V. ö. 152. §. *a)* p.

(4) V. ö. 152. §. *a)* p.

(5) V. ö. 55. §.

kezését, és a határból való kihajtását megakadályozni; ezenfelül, a mennyiben ezt a helyi viszonyok megengedik, a községbeli szarvasmarháknak szigoru istállózását elrendelni; (1)

d) a gyanus esetet a községben ép ugy, mint a szomszéd helységekben köztudomásra hozni, a lakosságot a vész ragályosságára figyelmeztetni s a rendszabályok szigoru megtartására felhivni.

Az időközben esetleg elhullott marha a vészgyanus udvarban, az erre nézve kitüzött helyen kellően őrzendő és a vizsgálatig el nem takaritandó.(2)

Az elsőfokú hatóság teendői.

53. §. Az illetékes elsőfoku hatóság, mihelyt a vészgyanus esetről értesül, köteles hatósági állatorvos közbenjöttével a kórleletet — ha szükséges — egy beteg állat hullájának bonczolása által megállapitani s a kóresetről a másodfoku hatóságnak jelentést tenni.

Ha a kórlelet folytán a marhavész esete, vagy csak alapos gyanuja is forog fenn, az elsőfoku hatóság köteles:

a) a vészes udvaron kivül a vele szomszédos udvaroknak, ugyszintén a községnek a szomszédos határok irányában való elzárása iránt intézkedni;

b) a község szarvasmarha-állományát megvizsgálni, és ha még meg nem történt volna, összeiratni, ha pedig megtörtént, az összeirás helyességéről meggyőződni;

c) a vészes községekre nézve a ministeri rendeletben előirt további intézkedéseket közhirré tenni s foganatositásuk felett őrködni;

d) a vész honnan és miként történt behurczolása iránt szigoru vizsgálatot meginditani s eredményéről a másodfoku hatóságnak jelentést tenni;

e) végre mindent megtenni, mi a vész továbbterjedésének meggátlása tekintetéből czélszerünek és szükségesnek mutatkozik.(3)

A törvényhatóság első tisztviselőjének teendői.

54. §. A törvényhatóság első tisztviselője (vagy helyettese) a marhavész esetéről értesülvén, a kerületi állami állatorvossal haladéktalanul a helyszinére megy s a kórismét, — ha szükséges, ujból egy vagy két beteg állat hullájának bonczolása által — véglegesen megállapitja; megbirálja az 53. §. alapján történt intézkedéseket, s ha ezek elégtelenek, kiegészitteti; egész eljárásáról legfölebb 24 óra alatt távirati uton tüzetes jelentést tesz

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek.(4)

A vészkerületnek meghatározása iránt a helyi viszonyokhoz képest vagy önállóan, vagy a szomszéd törvényhatóság első tisztviselőjével (vagy helyettesével) egyetértőleg azonnal intézkedik, és erről

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nistert,(4)

---

(1) V. ö. 55. §.
(2) V. ö. 152. §. *b)* p. V. ö. 1891 decz. 2. 63,832. sz. földm. min. rend. a bivalyvész esetén alkalmazandó intézkedések tárgyában (1891. R. T. 1756.).
(3) V. ö. 152. §. *b)* p.
(4) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

továbbá a határos közigazgatási hatóságokat (esetleg a szomszéd ország határos hatóságait is), a mennyiben lehetséges, távirat utján tudósitja.[1]

Vészkerület.

55. §. A vészes helységet vagy helységeket minden irányban 30 kilométerre környező vidék képezi a vészkerületet.

Lehet-e ezen szabálytól utólagos eltérésnek helye, ezt a kerületi állami állatorvos és a törvényhatóság első tisztviselőjének (vagy helyettesének) indokolt felterjesztésére

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[2]

esetről-esetre határozza meg.

A vészkerületbe eső községeknek és pusztáknak nevei a törvényhatóság területén lévő valamennyi községgel, különösen a vészkerülettel szomszédos községekkel haladék nélkül tudatandók és

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek[2]

is feljelentendők.

A vészkerülethez tartozó községekben és pusztákban az 52. §. *b)* és *c)* pontjaiban foglalt óvó rendszabályok szintén keresztülviendők.[3]

56. §. A vészkerülethez tartozó községekben szarvasmarhák által vont szekerekkel közlekedni nem szabad; szarvasmarhát, juhot és kecskét egyik határból a másikba vagy a határból kihajtani, kérődző állatoktól származó nyers terményeket, szénát, szalmát vagy takarmányfélét kivinni tilos. Szarvasmarha-, juh- és kecskevásárok és kiállitások a vészkerületben nem tarthatók.

Különös körülmények fenforgása esetében a vásártartás az érdekelt törvényhatóság egész területén eltiltható, de csak a kerületi állami állatorvos és a törvényhatóság első tisztviselőjének (vagy helyettesének) előterjesztésére

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nistertől[2]

nyert külön engedély mellett.[3]

Lebunkózás.

57. §. A vészbeteg és gyanus állatok leölése oly mértékben alkalmazandó, a melyben azt a vész tovaterjedésének meggátlása vagy gyökeres kiirtása okszerüen megkivánja.

A leölt beteg állatok utasitás szerint eltakaritandók; a leölés után egészségesnek talált állatoknak husa s egyéb testrésze csak azon esetben és ugy értékesithető a vészkerület vagy a vészes község határain belül, ha az értékesités eszközlése a vész terjesztésének lehetőségét is kizárja; a kerületi állami állatorvos szakvéleménye azonban előzetesen mindig meghallgatandó.

---

(1) V. ö. 152. §. *b)* p.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi minister.
(3) V. ö. 47. §., 152. §. *b)* p.

Vész megszünése.

58. §. A vész megszüntnek nyilvánitandó:

a) ha az utolsó elhullás, leölés vagy felgyógyulás esete óta huszonegy napon át uj kóreset elő nem fordult;

b) ha a fertőzött udvarok hatályos fertőtlenitése szabályszerüen végrehajtatott; és

c) ha a vészes helyen és kerületben a marhaállomány megvizsgáltatván, egészséges állapota kétségtelenül kitünt.[1]

Eljárás részletei.

59. §. A vészes udvarok és községek elzárása, az elesett marhák hulláinak az e czélra kiszemelendő helyen és bizonyos módozatok mellett való eltakaritása, a vészbeteg és gyanus marháknak leölése, a többi, a vész iránt fogékony kérődző állatok elkülönitése, szemmeltartása s esetleg leöletése és eltakaritása, egyéb házi állatok elzárása, a betegek kivételes orvoslásának szabályozása, nemkülönben a kérődző állatok nyers terményeinek — vész idején — vasuton vagy hajón való szállitására vonatkozó intézkedések, végre a fertőtlenitési eljárás — ezen törvény alapján kibocsátandó rendelet utján — a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[2] által állapittatik meg.

V. FEJEZET.

Különös szabályok egyes ragadós betegségeknél.

A) A lépfene (anthrax).[3]

60. §. Mihelyt valamely állaton a lépfene megállapittatott, leölését és hullájának szőröstül-bőröstül való kiirtását a hatóság elrendelni tartozik.

61. §. Lépfenében beteg, vagy ezen betegség gyanujában álló állat husának, tejének vagy bármely más terményének forgalomba hozatala vagy felhasználása tilos.[4]

62. §. Lépfenében beteg, vagy ezen betegség gyanujában álló állatokon véres műtéteket csak állatorvos végezhet; ily állatok hullájának bonczolása csak állatorvos jelenlétében szabad.[5]

---

(1) V. ö. 39., 111. §§.

(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(3) V. ö. 1889 máj. 20. 64,359/1888. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a Pasteur-féle lépfene elleni oltások szabályozása tárgyában (1889. R. T. 936.); 1889 szept. 25. 50,831. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a Pasteur-féle lépfene elleni oltások tárgyában 64,359/1888. sz. körrendelet áthágásának minősítése és büntetése iránt (1889. R. T. 2034.): 1893 aug. 17. 28,805. sz. földm. min. rend. a Pasteur-féle lépfene-oltások engedélyezése tárgyában (1893. R. T. 1951.); 1894 jun. 15. 13,781. sz. földm. min. rend. a lépfene, serczegő üszök és sertésorbáncz ellen való védőoltások szabályozása tárgyában (1894. R. T. I. 846.); 1894 aug. 23. 48,915. sz. földm. min. rend. a gyógykovácsoknak védőoltásokra feljogosítása tárgyában (1894. R. T. II. 364.); 1894 nov. 5. 61,668 sz. földm. min. rend. a védőoltások eredményének megállapitása tárgyában (1894. R. T. II. 714.); 1895 nov. 23. 83,482. sz. földm. min. rend. a védőoltások eredményének biztos megállapítása tárgyában (1895. R. T. II. 1464.).

(4) V. ö. 153. §. *d)* p.

(5) V. ö. 154. §. *j)* p.

63. §. Lépfene fertőzésének gyanujában álló állatok a község határában leendő fogyasztás és értékesités czéljából csak az elsőfoku hatóság felügyelete mellett ölhetők le; ily állatoknak más határra való hajtása csak a másodfoku hatóság engedélye és hatósági felügyelet mellett történhetik.

64. §. A lépfene az utolsó elhullási vagy leölési esettől számitott 14 nap mulva tekinthető megszüntnek.(1)

B) A veszettség.

65. §. Mihelyt valamely állaton a veszettség megállapittatott, leölését és hullájának szőröstül-bőröstül való kiirtását a hatóság elrendelni tartozik. Veszettségnek vagy fertőzésének gyanujában álló kutya és macska hasonlókép a hatóság rendeletére kiirtandó.(2)

66. §. Ha másféle házi állatot veszett állat megmart vagy ha az a veszettség gyanujában áll és birtokosa kiirtásába bele nem egyezik: ily állat hatósági felügyelet alatt vagy a birtokos házában, vagy a birtokos költségén házán kivül elkülönitve, mégpedig a ló és szarvasmarha négy hónapig, a juh, kecske és sertés három hónapig tartandó.

Ily állat is a veszettség tüneteinek jelentkezésekor azonnal kiirtandó.(3)

67. §. Mindenki köteles a birtokában levő, vagy gondozására bizott és veszettség gyanujában álló állatot vagy leölni és a 65. §. értelmében kiirtása végett a hatóságot értesiteni, vagy a hatóság intézkedéséig biztos helyre zárni.

A mennyiben a veszettség gyanujában álló kutya embert mart meg, az ilyen kutya a hatóság által a veszettség megállapithatása czéljából őrizetbe vehető.

68. §. Ha veszett, vagy veszettség gyanujában álló kutya (vagy más állat) kóborol, a hatóság tartozik a szomszéd községeket erről értesiteni, és a kutya (vagy más állat) kiirtásáról intézkedni.

Ily esetben elrendelendő, hogy a községben valamennyi kutya megkötve tartassék, vagy pedig biztos szájkosárral pórázon vezettessék; a szabadon járó kutya kiirtandó.(4)

69. §. Ha valamely községben a veszettség járványnyá fajul, valamennyi kutya és macska kiirtása elrendelhető, avagy a hatóság a viszonyoknak megfelelően máskép is intézkedhetik.

70. §. Veszett, vagy veszettség gyanujában álló állat husának, tejének, vagy bármely más terményének forgalomba hozatala vagy felhasználása tilos.(5)

71. §. Veszett, vagy veszettség gyanujában álló állatokon gyógyitási kisérleteket, vagy véres műtéteket csak a hatóság engedélyével szabad végezni; ily állatok bonczolása csak állatorvos, vagy más orvos által szabad.(6)

72. §. A veszettség korlátozása czéljából minden törvényhatóság a törvény életbelépte után hat hónap alatt tartozik a kutyatartásról szabályrendeletet

---

(1) V. ö. 39., 111. §§.; 1879: XL. t. cz. 102. §.
(2) V. ö. 67., 149. §§.; 1879: XL. t. cz. 102. §.
(3) V. ö. 39., 111. §§.
(4) V. ö. 154. §. *i)* p.
(5) V. ö. 151. §. 3., 4. p., 153. §. *d)* p.
(6) V. ö. 154. §. *j)* p.

hozni, a melyben egyuttal a fölösleges kutyák tartásának megszoritása végett alkalmas adó állapitandó meg.[1]

C) A takonykór, illetőleg bőrféreg.[2]

73. §. Mihelyt valamely állaton a takonykór, illetve a bőrféreg megállapittatott, leölését és hullájának szőröstül-bőröstül való kiirtását a hatóság elrendelni tartozik.[3]

74. §. Takonykór gyanujában álló állat a 73. §. értelmében kiirtandó:

a) ha birtokosa kártalanitási igény nélkül beleegyezik;

b) ha a kór terjedése ellen a viszonyok szerint más módon biztositék nem szerezhető.

75. §. Takonykóros állat bármely terményének forgalomba hozatala vagy felhasználása tilos.[4]

76. §. Takonykór fertőzésének gyanujában álló állatok 60 napig elkülönitve és állatorvosi megfigyelés alatt tartandók.

Mennyiben és mily föltételek mellett szabad ily állatokat munkára a község határán belül használni, ezt a hatóság állapitja meg.[5]

77. §. Takonykóros vagy ezen betegség gyanujában álló állaton véres műtétet csak állatorvos végezhet, hullájának bonczolása csak állatorvos jelenlétében történhetik.[6]

78. §. A takonykór eseteit a törvényhatóság első tisztviselője tartozik azon hadtest parancsnokságával, melynek területén a törvényhatóság van, továbbá azon honvédezred parancsnokságával, mely által kincstári lovak községi vállalkozóknak a törvényhatóság területén kiadattak, végre a legközelebbi ménteleppel közölni.

D) A ragadós száj- és körömfájás.[7]

79. §. Száj- és körömfájásban beteg állat husát forgalomba hozni vagy fölhasználni csak hatósági állatorvos meghallgatása után és hatósági engedély mellett szabad.

Ily állatok bőrét csak fertőtlenités mellett szabad forgalomba hozni és felhasználni.

---

(1) V. ö. 1886 márcz. 2. 13,062. sz. belügymin. rend. az ebtartási szabályok szigorú megtartásáról (1886. R. T. 199.). V. ö. 1890 máj. 16. 32,847. sz. belügym. rend. a veszettség elleni védoltási intézet felállítása (1890. R. T. 813.); 1894 márcz, 31. 26,705. sz. belügymin. rend., a veszett ebmarási és víziszony (lyssa) esotekről szóló kimutatások tárgy. (1894. R. T. I. 438.).

(2) V. ö. 1894 okt. 12. 56,215. sz. földm. min. rend. a takonykór gyanuja miatt kiirtott lovak kórismézése körül tapasztalt felületes eljárás megszüntetése tárgyában (1894. R. T. II. 376.); 1896 márcz. 2. 10,707. sz. földm. min. rend. a malleinnak a takonykór felismerése céljából való alkalmazása tárgyában (1896. R. T. I. 729.).

(3) V. ö. 74., 149., 150. §§.

(4) V. ö. 151. §. 3., 4. p., 153. §. *d)* p.

(5) V. ö. 39., 111. §§.

(6) V. ö. 154. §. *j)* p.

(7) V. ö. 1889 nov. 28. 65,481. sz. földm.. ipar- és keresk. min. rend. a kőbányai állandó sertéspiaczon fellépett ragadós lábfájás elfojtása és ujból való behurczolásának megakadályozása tárgyában (1889. R. T. 2471.); 1892 máj. 24. 24,812. sz. földm. min. rend. a Magyarországból a bécsujhelyi sertésvásárra érkezett s ott száj- és körömfájásban betegnek talált sertések visszaküldése tárgyában (1892. R. T. 1138.); 1895 jun. 1. 36,500. sz. földm. min. rend. a sertésvész fellépése esetén teendő hatósági intézkedések tárgyában (1895. R. T. I. 835.); 1895 nov. 8. 83,695. sz. földm. min. rend. a sertésvész megállapítása körül 1895 jun. 1. 36,500. sz. a. kiadott körrendelet alapján fennálló eljárás módosítása tárgyában (1895. R. T. II 1148.); 1896 jul. 29. 40,057. sz. földm. min. rend. a sertésvész kórisméjének a törvényhatósági állatorvosok által leendő megállapítása tárgyában. (1896. R. T. II. 177.).

Ellenben ily állatok tejét forgalomba hozni vagy fölhasználni tilos.(1)

80. §. A ragadós száj- és körömfájás az utolsó elhullás vagy felgyógyulás esetétől számitott nyolcz nap alatt tekinthető megszüntnek.(2)

E) A ragadós tüdőlob (ragadós tüdővész).(3)

81. §. Mihelyt valamely szarvasmarhán a ragadós tüdőlob megállapittatott, levágatását a hatóság elrendelni tartozik.(4)

82. §. Ragadós tüdőlob gyanujában álló szarvasmarha három hónapon át hatósági felügyelet alatt elkülönitve tartandó; ha elkülönitése minden veszélyt elhárító módon nem eszközölhető, levágatását a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister elrendelheti.

Fertőzés gyanujában álló szarvasmarha levágatása a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által marhagazdag vidéken elrendelhető.(4)

83. §. Fertőzés gyanujában álló szarvasmarhának a község határában leendő fogyasztása és értékesitése csak a hatóság engedélye és felügyelete mellett eszközölhető.

Tüdőlob vagy fertőzése gyanujában álló szarvasmarhának más határban leendő levágását és értékesitését a másodfoku hatóság esetről-esetre engedélyezheti

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister(5)

által rendeletileg megállapitandó föltételek és ellenőrzés mellett.(6)

84. §. Ragadós tüdőlobban beteg állat teje csak forralva használható; husa fogyasztásra csak hatósági állatorvos véleménye alapján engedhető meg.

A fogyasztásra alkalmatlannak talált testrészek és a tüdők kiirtandók.

Ragadós tüdőlobban beteg állat bőre és szarvai szabályszerü fertőtlenités mellett forgalomba hozhatók és felhasználhatók.(7)

85. §. Fertőzött istállóba állatokat beállitani csak a kellő fertőtlenités után nyolcz napon át eszközölt bő szellőztetés után szabad.

Legelők, melyeken ragadós tüdőlobban beteg állat járt, tizenöt napra a használattól elzárandók.

86. §. A ragadós tüdőlob beoltása csak hatósági engedélylyel állatorvos által történhetik. Az oltást

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister(5)

rendelettel szabályozza.

Oltott állatok a gyanus állatokkal egyenlő ellenőrzés alá esnek.(8)

---

(1) V. ö. 149., 150. §§., 151. §. 3., 4. p., 153. §. *d)* p.
(2) V. ö. 39., 111. §§.
(3) V. ö. 149., 150. §§. V. ö. 1893 jun. 1. 31,341. sz. földm. min. rend. a tüdővészszel fertőzött területről származó hizott szarvasmarhák a bécs-szt.-marxi vásárra való szállitásának feltételei tárgyában (1893. R. T. 1091.); 1895 máj. 12. 29,900. sz. földm. min. rend. a ragadós tüdőlob kiirtásának sikere érdekében a szarvasmarha legeltetése tárgyában (1895. R. T. I. 826.).
(4) E §-t hatályon kivül helyezte a ragadós tüdőlob kiirtásáról szóló 1893: II. t cz. 8. §-a.
(5) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a foldmivelésügyi miniszter.
(6) V. ö. 151. §. 3., 4. p.
(7) V. ö. 153. §. *d)* p.
(8) V. ö. 154. §. *j)* p.

F) A juhhimlő.

87. §. Ha juhnyájban himlő van és a még egészséges juhok kellően el nem különithetők, az egészséges juhok beoltását a hatóság elrendeli.

A beoltás abban maradhat, ha a nyáj birtokosa kötelezi magát arra, hogy az egészséges juhokat tiz napon belől levágatja.

Ha a himlő nagyobb kiterjedést nyer, vagy ha helyi viszonyoknál fogva elhurczolása más nyájba meg nem gátolható, a veszélyeztetett nyájaknak, sőt a község összes juhállományának beoltása hatóságilag elrendelendő.

88. §. A beoltott juhok a himlőbeteg juhokkal egyenlő ellenőrzés alá esnek.

89. §. Himlőbeteg juhok husát és tejét forgalomba hozni vagy fölhasználni tilos.

Ily juhok bőre csak szabályszerü fertőtlenités mellett hozható forgalomba és használható fel.(1)

90. §. A juhhimlő az utolsó elhullás vagy felgyógyulás esete után számitott 45 nap mulva tekinthető megszüntnek.(2)

G) Tenyészbénaság és az ivarszerveken keletkező hólyagos kiütés.

91. §. Tenyészbéna lovakat fedeztetésre bocsátani nem szabad.(3)

92. §. Tenyészbéna kanczák a hatóság által nyakuk baloldalán T. B. betüvel jelzendők.

Tenyészbéna mének és oly mének, melyek tenyészbéna kanczákat fedeztek, kiherélendők.

93. §. Oly helyeken, hol a tenyészbénaság uralkodik, a fedeztetési idény beállta előtt a tenyészlovak egészségi állapota hatósági állatorvos által megvizsgálandó és tenyésztésre csak az egészséges lovak bocsáthatók.

94. §. Ha a tenyészbénaság nagyobb kiterjedést nyer:

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(4)

a viszonyok szerint a szükséges intézkedéseket elrendeli.

95. §. Az ivarszerveken hólyagos kiütéssel biró lovak és szarvasmarhák betegségük tartamára a tenyésztéstől eltiltandók.(3)

H) A rühkór.(5)

96. §. Rühös lovat, szamarat vagy öszvért(6) birtokosa elkülönitve állatorvos által tartozik gyógyittatni.

97. §. Nagyfokban rühös lovat az állatorvos javaslatára a hatóság leölet és kiirtat.

---

(1) V. ö. 153. §. *d)* p.
(2) V. ö. 39., 111. §§.
(3) V. ö. 154. §. *k)* p.
(4) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(5) V. ö. 1891 decz. 23. 65,667. sz. földm. min. rend. az állategészségügyi törvényben és az annak végrehajtása iránti rendeletben a rühkórra vonatkozó intézkedések helyes alkalmazása tárgyában (1891. R. T. 1758.).
(6) V. ö. 24. §. *i)* p.

98. §. Rüh fertőzésének gyanujában álló lovak harmincz napon át állatorvosi felügyelet alatt tartandók.

99. §. Rühös állatok bőre csak kellő fertőtlenités mellett hozható forgalomba; timártelepekre feldolgozásra ily bőrök fertőtlenités nélkül is közvetlenül vihetők.

Rühös juhok gyapja csak zárt zsákokban hozható forgalomba.[1]

100. §. A rüh az utolsó elhullás vagy felgyógyulás esetétől számitott 30 nap alatt tekinthető megszüntnek.[2]

l) A sertésorbáncz.[3]

101. §. Orbánczban elhullt sertés szőröstül-bőröstül kiirtandó.

102. §. Sertésorbánczban beteg állat husát és zsirját táplálékul forgalomba hozni és fölhasználni tilos.

Mennyiben és mily föltételek mellett lehet azt ipari czélokra fölhasználni, azt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister[4] rendeletben állapitja meg.[1]

103. §. Az orbáncz beoltása csak hatósági engedélylyel és állatorvos által történhetik.

A beoltott állatok a beteg állatokkal egyenlő ellenőrzés alá esnek.[5]

104. §. Az orbáncz az utolsó elhullás, leölés vagy felgyógyulás esetétől tizenöt nap alatt megszüntnek tekinthető.

VI. FEJEZET.

Hatóságilag kiirtott állatok utáni kártérítésről és a járványok ellen alkalmazott óvintézkedések költségeiről.[6]

105. §. A ragadós betegségek kiirtása czéljából a hatóság jelen törvény értelmében elrendelt leöléseknél a birtokos kártalanitást nem kap, ha az állat ragadós tüdőlobban,[7] takonykórban, illetőleg bőrféregben vagy veszettségben betegnek találtatott; valamint ha kutya vagy macska a veszettségnek vagy fertőzésének gyanuja miatt irtatott ki.

Kártalanitás nem jár állami tulajdonban levő állatokért vagy tárgyakért.[8]

106. §. Kártalanitás jár, még pedig

a) a becsérték fele:

1. ha az állat leölése más mint a 105. §-ban emlitett ragadós betegség miatt rendeltetett el;

---

(1) V. ö. 153. §. *d)* p.
(2) V. ö. 39., 111. §§.
(3) V. ö. 1891 jun. 19. 9962. sz. földm. min. rend. a sertésorbáncz ellen alkalmazandó Pasteur-féle védőoltások körül követendő eljárás szabályozása tárgyában (1891. R. T. 533.).
(4) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(5) V. ö. 154. §. *j)* p.
(6) A kártalanítás kérdésében felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. czikk 71. §. 1. p. A költségek behajtásának elrendelése ellen szintén van helye felebbezésnek a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 71. §. 2. p.
(7) A ragadós tüdőlob kiirtásáról v. ö. 1893: II. t. cz. 8. §.
(8) V. ö. 106. §. *a)* 1. p., *b)* p.

2. ha a ragadós tüdőlob, takonykór, illetőleg bőrféreg gyanujában álló állat leöletése rendeltetett el, és az állat a leöletés után is csak gyanusnak bizonyult;

b) a becsérték kétharmada, ha az állat leölése más mint a 105. §-ban említett ragadós betegség gyanuja miatt rendeltetett el, és az állat a leöletés után is csak gyanusnak bizonyult;[1]

c) az egész becsérték, ha az állat leölése bármely ok miatt rendeltetett el, és az állat a leöletés után egészségesnek bizonyult.

Az egész becsérték jár a hatóságilag megsemmisittetni rendelt vészterjesztő tárgyak után is.

107. §. A becslést egy bizottság teljesiti, mely rendszerint két tagból áll, kik közül egyet az érdekelt fél, egyet az illető hatóság jelöl meg. A kerületi állami állatorvos jelenléte esetében a két tagon kivül az állami állatorvos is tagja a becslő-bizottságnak.

Véleményeltérés esetén az ajánlatba hozott összegek átlaga képezi a becsértéket.[2]

108. §. Az állatok becslése lehetőleg azok élő állapotában történik.

Állatoknál ép ugy, mint tárgyaknál, a közönséges érték képezi a becslés alapját.

A leölt állat azon részeinek értéke, mely a hatóság által a tulajdonos rendelkezésére bocsáttatott, a kártalanitás megállapitásánál mindig levonandó.

109. §. A kártalanitást a becslő-bizottság előterjesztése alapján az elsőfoku hatóság határozza meg, mely ellen 15 nap alatt fölebbezésnek van helye; az állami állatorvos a határozatot szintén fölebbezheti.

A mennyiben a kártérités 300 frtnál nagyobb összegben állapittatik meg, a határozat mindenesetre a 2-od fokú hatósághoz, s innen a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerhez fölülvizsgálat végett hivatalból felterjesztendő.[3]

110. §. Kártalanitás nem jár, ha

a) az állat megbetegedése a 23. §. ellenére föl nem jelentetett; továbbá ha

b) a ragadós betegség behurczolása az illető állatbirtokos hibájának vagy mulasztásának róható fel.

111. §. Oly leölt marháért, melynek az országba való behozatala óta a megfigyelési idő (58., 64., 66., 76., 80., 82., 90., 100. és 104. §.) még le nem telt, kárpótlás csakis azon esetben jár, ha az ország területén lett fertőzése igazoltatik.[4]

112. §. A kártalanitási összeg az állam által annak fizetendő, a kinek birtokában a leölt állat találtatott. Az igy eszközölt kártalanitás után a hatóság ellen harmadik személy igényt nem támaszthat.

Zárlat költségei.

113. §. Az ország határainak ideiglenes és állandó elzárásával járó költségeket, nemkülönben az egyes vidékek vagy helységek rendkivüli elzárására

---

(1) A ragadós tüdőlob kiirtásáról v. ö. 1893: II. t. cz. 8. §.
(2) A 107—112. §§-ok rendelkezéseinek alkalmazásáról a ragadós tüdőlob kiirtása esetében v. ö. 1893: II. t. cz. 6. §.
(3) E bekezdést hatályon kívül helyezi a közigazgatási biróságról szóló 1896: XXVI. t. cz. 137. §-a.
(4) A ragadós tüdőlob tekintetében v. ö. 1893: II. t. cz. 5. §. *a)* p.

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által elrendelt katonai, csendőri vagy rendőri segédletnek illetményeit, továbbá az általa kirendelt egyének, állatorvosok és orvosok napidíjait és utiköltségeit az államkincstár viseli.

114. §. Az egyes községek vagy puszták határainak elzárásából eredő költségeket az illető község vagy a vészkerület községei viselik.

Marhavész esetében a költségeket felerészben az államkincstár viseli.

115. §. A vészes helység vagy puszta határán belül elrendelt intézkedések, valamint a beteg állatok elkülönitése, a hullák kivitele és eltakaritása által okozott költség az illető községet vagy a puszta birtokosát, illetőleg bérlőjét terheli.

116. §. Az egyes vészes udvarok fertőtlenitési költségeit az illető birtokosok vagy bérlők viselik.

VII. FEJEZET.

Állatorvosi gyakorlat és gyógyszerészet.(1)

117. §. Állatorvosi gyakorlatra csak annak van joga, ki a budapesti m. kir. állatorvosi tanintézet által kiállitott állatorvosi oklevéllel van ellátva.

Az ország területén eddig gyakorlatra jogositott állatorvosok azonban szerzett jogaikban továbbra is meghagyatnak.

118. §. Külföldi intézeteken oklevelet nyert állatorvosok gyógy-gyakorlata az ország területén, a mennyiben nemzetközi egyezmények másként nem intézkednek, csak szabályszerü honositás (nostrificatio) utján engedhető meg.

Hogy az ő Felsége többi királyságai s országaiban fennálló állatorvosi tanintézetek részéről kiadott oklevelek mennyiben esnek más szempont alá és mennyiben tekintessenek Magyarországban érvényeseknek, az a kölcsönösség alapján a két kormány által állapittatik meg.

119. §. Az ország területén gyakorlatra jogositott magán-állatorvos bárhol szabadon letelepedhetik; köteles azonban a gyakorlat megkezdése előtt oklevelét a kerületi állami állatorvos utján a törvényhatóságnak beiktatás és kihirdetés végett bemutatni.(2)

120. §. A gyakorlatra jogositott állatorvos a gyógymód alkalmazásában nem korlátoltathatik, működésére nézve azonban az állam ellenőrködése alatt áll és az általa elkövetett műhibákért felelős.

121. §. A magánorvoslás dijazása kölcsönös megegyezéstől függ; hol ilyen létre nem jött, peres esetekben szakértők meghallgatásával a biróság határozza meg a dijat.

---

(1) V. ö. 1879: XLVII. t. cz. a kir. József-műegyetem és az állatgyógyintézet állandó elhelyezésére Budapesten emelendő államéptiletekről és az erre megkivántató költségek fedezéséről.

V. ö. 1888. évi 63,174/V. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az állatorvosi tiszti vizsgálati szabályok tárgyában (1888. R. T. 2141.); 1889 márcz. 30. 12,329. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a kétéves tanfolyamot végzett gyógykovácsok állatorvosi gyakorlata tárgyában (1889. R. T. 896.); 1890 aug. 22. 28.828. sz. földm. min. rend. a budapesti állatorvosi akadémia szervezési szabályzata tárgyában (1890. R. T. 1660.); 1893 decz. 29. 59,899. sz. földm. min. rend. az állatorvosi akadémiai tanársegédi minőségben eltöltött időnek a nyugdijnál való beszámitása tárgyában (1893. R. T. 266.).

(2) Az ezen kérdésben hozott megtagadó, ill. betiltó határozat ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 72. §.

V. ö. még 1895 márcz. 5. 13,886. sz. földm. min. rend. az állatoovosok okleveleinek bemutatása és kihirdetése tárgyában (1895. R. T. I. 272.).

122. §. Az állatorvosok kézi gyógyszertár tartására az állami állatorvos véleményének meghallgatása után a törvényhatóság első tisztviselője (vagy helyettese) által feljogosithatók; kötelesek azonban e részben a szabályokhoz alkalmazkodni.

Minden ilyen végérvényesen megadott engedély a belügyi és

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek[1]

bejelentendő.

Az állatorvosok azonban kézi gyógyszertárukból csak oly helyeken szolgáltathatnak ki gyógyszereket, hol gyógyszertár nem létezik.

123. §. A jelen törvény szerint állatorvosi gyakorlatra nem jogositott egyéneknek üzletszerüen állatorvosi teendőket végezni tilos.[2]

124. §. Állati betegségek ellen javaslatba hozott gyógymód, avagy gyógyszernek megvizsgálása és az eredményhez képest alkalmazásának megengedése iránt

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

a belügyi ministerrel egyetértőleg intézkedik.[3]

VIII. FEJEZET.

Állategészségügyi szolgálat[4]

Eljáró hatóságok.[5]

125. §. Az állategészségügyi szolgálatra, felügyeletre és a kártalanitásokra vonatkozó ügyekben a következő hatóságok járnak el:

Elsőfokulag:

a) nagy- és kisközségekben a főszolgabiró (illetőleg helyettese);

b) rendezett tanácsu városokban a polgármester, vagy a tanács által e czélra kijelölt helyettes;

c) törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőri (kapitányi) hivatal, illetőleg annak e czélra kijelölt tagja vagy tagjai;

d) Budapesten a kerületi elöljáró;

e) Fiuméban a rendőrfőnök:

f) a magyar-horvát tengerparton, a tengeren érkező állatok, állati termények és tengeri hajók tekintetében, a révkapitány.

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 153. §. *c)* p.

(3) V. ö. 1896 szept. 3. 32,884. sz. földmivelésügyi miniszteri körrend. az állati betegségek ellen való uj gyógymódok vagy gyógyszerek engedély nélküli alkalmazásának megtiltása tárgyában (1896. Budapesti Közlöny 236. sz.).

(4) V. ö. 1891 jun. 2. 26,497. sz. földm. min. rend. az állategészségügy rendezésére vonatkozó törvényhatósági és községi szabályrendeleteknek szakvéleményezés végett az illető ker. állatorvosokkal leendő közlése tárgyában (1891. R. T. 527.); 1893 máj. 9. 17,500. sz. földm. min. rend. a kőbányai állategészségügyi hivatal szervezete és szolgálati szabályzata tárgyában (1893. R. T. 794.); 1893 máj. 9. 26,700. sz. földm. min. rend. a kőbányai sertéspiacz állategészségügyi rendtartása tárgyában (1893. R. T. 783.); 1894 okt. 10. 50,610. sz. földm. min. rend. a győri sertéspiacz állategészségügyi rendtartása tárgyában (1894. R. T. II. 366.).

(5) A közigazgatási biróságnak hatásköréről állategészségügyi kérdésekben v. ö. 1896: XXVI. t. cz. 71—72. §§., továbbá 28. §. és 30. §. I. p.

Másodfokulag:

az *a)*, *b)* alatti községek és városokra nézve az alispán (illetőleg helyettese), a *c)*, *d)* és *e)* alatti városokra nézve a városi tanács, a magyar-horvát tengerpartra nézve, a tengeren érkező állatok, állati termények és tengeri hajók tekintetében a m. kir. tengerészeti hatóság.

Harmadfokulag:

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi | minister(1)

126. §. A község következő rendőri teendőket teljesit:

a) a hasznos házi állatoknak a község területén való belső megbetegülését vagy azok elhullását a felsőbb hatóságnak azonnal bejelenti;

b) a marhaleveleket kiállitja;

c) őrködik a fogyasztásra kerülő állatok levágásánál szükséges állategészségügyi ellenőrzés felett;

d) az állatvásárok rendtartására felügyel;

e) felügyel arra, hogy a mészárosok, marhakereskedők és hizlalók a jelen törvényben körülirt kötelezettségeiknek pontosan megfeleljenek;

f) nyilvántartja a pásztorokat és őket állategészségügyi teendőjük és kötelezettségük iránt kitanitja;

g) felügyel arra, hogy a hajtóutak betartassanak;

h) a vendéglőket és csárdákat tisztaságuk és fertőtlenitésük tekintetében folyton szemmel tartja;

i) a dögtereket oly állapotban tartja, hogy hozzájuk állat ne férhessen;

k) eljár mindazon ügyekben, a melyeket a törvény és annak alapján kiadott rendelet reá biz; általában őrködik a helyi állategészségügyi teendők felett.

E teendőket nagy- és kisközségekben a biró és községi jegyző, a rendezett tanácsu városokban a rendőrkapitány, vagy a tanács által megbizott tisztviselő, törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitánysági közegek, Budapest fővárosában a kerületi elöljárók, illetőleg a főváros törvényhatósága által az 1872 : XXXVI. t.-cz. alapján megbizott közegek, és Fiuméban a rendőrfőnök végezik.

Községi állatorvos.

127. §. Minden törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu város állatorvost tartani köteles.

Vagyonos községeket, melyekben az állattenyésztés nagy terjedelmü,

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(2)

a belügyministerrel egyetértőleg állatorvos tartására kötelezhet.

Nagyobb terjedelmü állattenyésztést üző több községet kör-állatorvosok tartására nézve a törvényhatóság szabályrendelet által kötelezhet.

128. §. A jelen törvény életbelépte után választott községi (kör-) állatorvosok hivatala állandó.

Fegyelmi tekintetben irányukban ugyanazon törvények alkalmazandók, melyek más községi tisztviselőkre nézve érvényesek.

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter. A közigazgatási biróság hatásköréről állategészségügyi kérdésekben v. ö. 1896: XXVI. t. cz. 28. §., 30. §. 1. p., 71—72. §§.

129. §. A községi állatorvos előzetes pályázat alapján választatik. A községi, valamint a kör-állatorvosok fizetését az illető községi képviselő-testületek, továbbá a kis- és nagyközségeket illetőleg a járási főszolgabirónak, rendezett tanácsu városokat illetőleg pedig a polgármesternek meghallgatásával, az illető községek anyagi viszonyaihoz képest a törvényhatóság állapitja meg.(1)

Azt, hogy a kör-állatorvos melyik községben lakjék, fizetéséhez a községek mily mérvben járuljanak és választására nézve mily arányban vegyenek részt, a képviselő-testület és a járási tisztviselő meghallgatása mellett az alispán határozza meg, mely határozat a belügyi ministerhez felebbezhető.(1)

130. §. A községi és kör-állatorvos községének, illetőleg községi körének helyi állategészségügyi teendőit végzi:

a) az állatokat a községgel előre kötött egyezség vagy szerződésben megállapitott dijazás mellett orvosolja;

b) járvány idején a marhaleveleket ellenjegyzi;

c) megvizsgálja az állatok egészségügyi állapotát levágásukkor és vezeti a vágó-lajstromot;

d) nyilvántartja a községben, illetve a körben lévő hasznos házi állatokat, s egészségi állapotukat figyelemmel kiséri;

e) előforduló állati megbetegülési és elhullási eseteknél a kór nemét megállapitja s ha ez csak bonczolás utján eszközölhető, azt teljesiti és a bonczjegyzőkönyvet megszerkeszti;

f) a mennyiben a vásártartásra jogosultak máskép nem intézkednének, helyben tartandó vásároknál mint szakértő közremüködik;

g) vasuti vagy hajóállomásokon mint szakértő közreműködik;

h) az állategészségügyi bajok elháritása iránt javaslatot készit;

i) az állattenyésztést figyelemmel kiséri s tett tapasztalatait bejelenti;

j) a felügyelete alatt levő községben a lakosságnál elhelyezett, vagy az ott megszemlélés végett összecsoportositott honvédkincstári lovak felett tartandó szemléknél mint bizottsági tag részt vesz;

k) évnegyedenkint állategészségügyi jelentést tesz és állategészségi szempontból figyelemre méltó minden mozzanatot illetékes elöljáróságával és a kerületi állami állatorvossal közöl;

l) eljár mindazon ügyekben, a melyeket a törvény és annak alapján kiadott rendelet reábiz.

Tisztán szakügyekben a törvényhatósági állatorvossal közvetlenül érintkezik.(2)

Állategészségügyi szolgálat a törvényhatóságoknál. Főszolgabiró.

131. §. A főszolgabiró és a vele ugyanazon hatáskörrel biró közegeknek mint állategészségügyi elsőfoku hatóságnak teendői a következők;

a) megfigyeli mindazon mozzanatokat, melyek az állategészségügyre befolyással birnak s tapasztalatai folytán — a mennyiben lehetséges — saját hatáskörében intézkedik; ha pedig a teendők hatáskörén tul esnek, azok iránt a felsőbb hatósághoz jelentéseket, illetőleg javaslatokat tesz;

---

(1) A törvényhatósági bizottság, ill. az alispán határozata ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 28. §. és 30. §. I. p.

(2) V. ö. 1890 jan. 4. 80,761/889. sz. belügym. rend. az állatorvosi kézigyógyszertárakban készletben tartandó gyógyszerek jegyzéke (1890. R. T. 10.). V. ö. a 3. jegyzetet a 192. lapon.

b) felügyel az állategészségügyi szabályoknak hatósága területén való foganatositására (a marhalevél, állatorvosok, pásztorok, közlegelők, közvágóhidak, hajtó-utak, gyepmesterségek, marhavágás ellenőrzése, vágólajstromok vezetése körül), és az e részben tapasztalt hiányok elháritása iránt intézkedik;

c) a járásában lévő állatvásárokat ellenőrzi;

d) a községekben személyesen megjelen, a helyi körülményekről és az állategészségügyi szükségletekről személyesen ismeretet szerez, ennek alapján intézkedik s a foganatositást személyes meggyőződés utján ellenőrzi;

e) járása területén rendelkezik és eljár mindazon ügyekben, melyekre nézve az intézkedési jog a jelen törvényben reá ruháztatott.

Intézkedései az alispánhoz s onnét

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez[1]

felebbezhetők.

Törvényhatósági állatorvos.

132. §. A főszolgabirónak, mint elsőfoku hatóságnak szakközege az illető vármegyei állatorvos.

A törvényhatóság több vármegyei állatorvos alkalmazása esetén mindegyikük számára állatorvosi kerületet jelöl ki.

Ezen állatorvos teendőit a fővárosban a kerületi állatorvosok, törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi állatorvosok, rendezett tanácsu városokban pedig a községi állatorvosok végzik.

A törvényhatósági joggal felruházott városok állatorvosai egyuttal a községi állatorvos teendőit is végzik.

133. §. Törvényhatósági állatorvosnak csak az alkalmazható, ki a köztisztviselők minősitéséről szóló 1883 : I. törvényczikk 1. §-a által kivánt kellékeken kivül állatorvosi oklevéllel bir, két évi állatorvosi gyakorlatot mutat ki, és

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

által rendelettel szabályozandó tiszti vizsgálat letétele által az állategészségügyi rendészet terén jártasságát kimutatta.[2]

134. §. A törvényhatósági állatorvos működési köre következő:

a) az állategészségügy felett őrködik és a tapasztalt hiányok pótlása czéljából az elsőfoku hatóságnak jelentést tesz, illetőleg tiszti köréhez szabott módon közreműködik.

b) ügyel a hatósága területén levő összes állategészségügyi intézményekre;

c) a ragadós betegségeket az elsőfokú hatóságnak és az állami állatorvosnak azonnal bejelenti, és kiküldetés folytán, sürgős esetekben pedig a nélkül a helyszinén megjelen és a fennálló szabályok értelmében intézkedik;

d) a helyi körülményekhez képest a vasuti vagy hajóállomáson mint szakértő közreműködik;

e) székhelyén a községi állatorvosi teendőket végzi;

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) V. ö. 136. §.

f) működési területéről évnegyedenként az elsőfokú hatóság utján állategészségügyi jelentést tesz a törvényhatóságnak s azonfelül jelentését a kerületi állami állatorvossal is közli;

g) eljár mindazon ügyekben, melyeket jelen törvény reá biz.

Törvényhatóság első tisztviselője.

135. §. A törvényhatóságok első tisztviselője (illetőleg helyettese):

a) felügyel arra, hogy az állategészségügyi szabályok a törvényhatóság egész területén pontosan kezeltessenek és végrehajtassanak;

b) megállapitja, a hatósági állatorvos meghallgatása után, a ragadós betegség létét, valamint megszüntét és továbbterjedésének megakadályozása iránt intézkedik;

c) a ragadós megbetegülési és elhullási eseteket rögtön

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek[1]

bejelenti;

d) javaslatba hozza a vasuti és hajó marha fel- és lerakó állomásokat;

e) javaslatba hozza a vasuti és hajóállomásokon működő szakértőket;

f) felügyel a törvényhatóság területén létező állategészségügyi intézményekre;

g) állatvosoknak kézi gyógytárt engedélyez;

h) intézkedik a kör-állatorvosok lakása, fizetése és választása tárgyában:

i) marhavész vagy ennek gyanúja esetében a kerületi állami állatorvással a helyszinére megy s ott az előirt intézkedéseket felülvizsgálja, illetve a hiányok pótlása iránt rendelkezik;

j) kihirdeti a betelepülő állatorvosok okleveleit, az oklevél hiányossága miatt az állatorvosi gyakorlat megtagadása, illetőleg betiltása iránt intézkedik;[2]

k) eljár mindazon ügyekben, melyeket jelen törvény vagy ministeri rendelet reá biz.

Intézkedései és határozatai

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez[1]

felebbezhetők.

Állami állatorvos.

136. §. Az állategészségügyi törvény és rendeletek pontos végrehajtásának ellenőrizésére

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister

állami állatorvosokat nevez ki.

Az állami állatorvos minősitésére nézve a 133. §. irányadó.[3]

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) Az ezen kérdésben megtagadó, ill. betiltó határozat ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 72. §.

(3) V. ö. 1889 máj. 16. 24,964. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az államilag alkalmazott állatorvosok okleveleiket a törvényhatóságnak beiktatás és kihirdetés végett bemutatni nem kötelesek (1889. R. T. 934.); 1889 nov. 5. 58,977. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az állami állatorvosoknak ható-

137. §. Az állami állatorvos tartozik a kerületébe eső törvényhatóságok megkeresésére, ha azt még fontosabb és sürgősebb teendői hátránya nélkül teheti, gyanús esetek felülvizsgálása czéljából a helyszinén azonnal megjelenni, s a tapasztaltakról a megkereső törvényhatóságot értesiteni, és

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek[1]

haladéktalanul jelenteni.

138. §. Az állami állatorvos az állategészségügy körül általa tapasztalt hiányokat és visszaéléseket az illető törvényhatóságnak bejelenti, és erről szükség esetén

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez[1]

is fölterjesztést tesz.

139. §. Az állami állatorvos:

a) inditványt tesz a törvényhatóság első tisztviselőjének a helyi járványok és ragadós betegségek megelőzésére szolgáló intézkedések tárgyában;

b) ragadós betegségek alkalmával személyesen a helyszinén megjelenvén, az elrendelendő óv- és gyógyintézkedések iránt javaslatot tesz, halasztás veszélyénél pedig saját felelőssége mellett a fennálló törvény és szabályok szerint intézkedik s erről egyúttal a törvényhatóság első tisztviselőjét értesiti,

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisternek[1]

pedig jelentést tesz;

c) javaslatot tesz a törvényhatóságnak legelők javitására, illetőleg lecsapolására nézve, a melyeken tapasztalata szerint a legelő egészségtelen állapota rendszerint ragadós betegségek előidézésére okul szolgál.

140. §. A letelepedő állatorvosok okleveleit megvizsgálja, láttamozza, beiktatja és kihirdetés végett a törvényhatóság első tisztviselőjének bejelenti; hiányosságuk esetére az eljárás iránt inditványt tesz.

141. §. A kuruzslás és állatok egészségére veszélyes szokások és előitéletek kiirtására javaslatokat tesz, és sürgős esetekben az illetékes hatóság közreműködésével azonnal is intézkedik.

142. §. Évenkint állategészségügyi jelentést tesz

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez[1]

Átalában teljesiti mindazt, mit törvény vagy rendelet hatáskörébe utasit.

Belépő állomásokon alkalmazott közegek.

143. §. Az állati járványok és ragadós betegségek behurczolásának megakadályozása czéljából az ország határszélein

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1]

állami állategészségügyi szolgálatot tart fenn.

---

sági állatorvosi teendők ellátására való felhatalmazása tárgyában (1889. R. T. 2259.); 1890 márcz. 21. 12,317. sz. földm. min. rend. az állami állatorvosok szervezése és szolgálata tárgyában (1890. R. T. 529.).

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

144. §. Az állategészségügyi személyzet szervezetét, továbbá szolgálatát a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[1] rendelettel szabályozza.

Kormánybiztos.

145. §. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi | minister[1] bármely állategészségügyben kormánybiztosokat küldhet ki oly czélból, hogy a jelen törvény rendeleteinek szigorú alkalmazását biztositsa és hogy a jelen törvény korlátain belül kiadott utasitásainak teljes érvényt szerezzen.

IX. FEJEZET.

Büntetések meghatározása.

146. §. A ki a marhavész terjedése ellen a hatóság által elrendelt zár- vagy egyéb felügyeleti szabályokat megsérti: vétség miatt három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ha a szabályok ezen megsértése következtében valamely marha a ragályos vészbe esett, az, a ki a szabályokat tudva megsértette: egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

A kisérlet büntetendő (1878 : V. t.-cz. 446. §-a).[2]

147. §. Azon állatorvos, a ki sürgős esetekben a hivatásával járó szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha pedig állami, törvényhatósági vagy községi hivatalos alkalmazásban levő állatorvos ezen hivatalos alkalmazásával egybekötött állatorvosi szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő (1879 : XL. t.-cz. 97. §-a).

148. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon állami, törvényhatósági vagy községi hivatalos alkalmazásban levő állatorvos, a ki marhavész idején, habár lemondás folytán, de ennek szabályos elfogadása előtt, hivatalos állását elhagyja, vagy az ezzel egybekötött szolgálat teljesitését alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja (1879 : XL. t.-cz. 98. §-a).[2]

149. §. A ki a felügyelete alatt levő állaton a veszettség vagy más akár az emberekre, akár az állatokra veszélyes betegség jelét észleli, és azon állatot azonnal el nem különiti vagy másként ártalmatlanná nem teszi, egyszersmind pedig az észlelt betegségről a hatóságnak jelentést nem tesz: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő (1879 : XL. t.-cz. 102. §-a).[2]

150. §. A ki beteg állatokról az emberek egészségére háromolható veszélyek kikerülése végett kiadott valamely rendeletet vagy szabályrendeletet

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) Az eljáró hatóság tekintetében v. ö. 158. §.

más, mint a 149. §-ban körülirt esetben szegi meg: száz forintig terjedhető pénzbüntetésssel büntetendő (1879 : XL. t.-cz. 103. §-a).(1)

151. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és száz forint pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a ki az élelemre levágandó marhák vagy más állatok megvizsgálására, s az ezekkel való bánásmódra vonatkozó egészségügyi szabályokat megszegi;

2. a ki olyan marhát, vagy állatot, melyet a fennálló szabály szerint csak a közvágóhidon szabad levágni, máshol vágat vagy vág le; vagy

3. a ki olyan helyeken, a hol közvágóhid nincsen, a marhák vagy más állatok levágása iránt kiadott rendeletet vagy szabályt megszegi, s az ekként levágott marha vagy állat húsát, emberi élelemre árulja, adja vagy használja;

4. a ki elhullott vagy levágott beteg marha vagy állat húsát, e körülményt tudva, emberi eledelre használja vagy e czélra másoknak adja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el, a büntetés két hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető (1879 : XL. t.-cz. 104. §-a).(1)

152. §. Kihágást követ el és háromszáz forint erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki állatokat vagy nyers terményeket a jelen törvény 5., 6., 41., 43., 44., 45., 46., 49. 50. és 51. §-aiban megjelölt belépési állomások kikerülésével, vagy korlátozások figyelemben tartása nélkül hoz be;

b) a ki a marhavész alkalmából a hatóság által az 52—56. §-ok alapján elrendelt intézkedések ellen vét.(2)

153. §. Kihágást követ el és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) azon vásártulajdonos avagy bérlő, a ki a 11. §-ban megkövetelt állategészségügyi rendtartást nem alkalmazza;

b) a ki a 20. §-ban előirt intézkedéseket az állatok vasuti és hajószállitásánál nem tartja meg;

c) a ki a 29. és 30. §-ok alapján elrendelt elkülönitést kellően nem hajtja végre;

d) a ki a 34., 61., 70., 75., 79., 84., 89., 99. és 102. §-ok ellenére beteg állatok husát, tejét és nyers terményét forgalomba hozza vagy fölhasználja;

e) a ki a 123. §. intézkedései ellenére állatokat gyógykezel.(2)

154. §. Kihágást követ el és egyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki a 8. §. ellenére állatokat marhalevél nélkül elád, megvesz vagy szállit;

b) az a mészáros, marhakereskedő vagy marhahizlaló, a ki a 12. és 13. §-okban kivántaknak nem felel meg;

c) a ki a 14. §. rendeleteinek ellenére állatot vágóhidon kivül és állategészségügyi vizsgálat nélkül vág vagy szúr le;

---

(1) Az eljáró hatóság tekintetében v. ö. 158. §.
(2) Az eljáró hatóság tekintetében v. ö. 125. §. (158. §.).

d) az a pásztor, a ki a 15. §. ellenére állatot fogad nyájába;[1]

e) a ki a 17. §. ellenére marhát legelőre hajt;[2]

f) a ki a 18. §. ellenére állatokat arra ki nem jelölt utakon hajt;

g) a ki a 23. §. ellenére az állatok olynemű megbetegedését nem jelenti be, mely betegség az emberekre vagy az állatokra nem veszélyes;

h) a ki a 31., 32. és 33. §-ok alapján elrendelt korlátozásokat szegi meg;

i) a ki a 68. §. alapján kiadott rendelet ellenére kutyáját megkötve nem tartja;

j) a ki a 62., 71., 77., 86. és 103. §-ok ellenére beteg állatokat gyógyit, beolt, rajtuk műtétet végez, illetőleg hullájukat bonczolja;

k) a ki a 91. és 95. §-ok ellenére lovat, vagy szarvasmarhát tenyésztésre alkalmaztat;

l) a ki a 48. §. ellenére marháját a törzskönyvvezetőnek be nem jelenti.[3]

155. §. Hamis bizonyitványokkal eladásra szállitott, vagy tudva hamis bizonyitványokkal vett, vagy szállitott állat; ugyszintén a határszéli törzskönyvekbe be nem jegyzett marha, a helyi vagy határzár megszegése, valamint a kijelölt belépő állomások és hajtóutak elkerülésével hajtott vagy csempészett állat, vagy tárgy elkoboztatik.

Az elkobzás mindig külön határozatban vagy a vétkes egyén ellen hozott itéletben mondandó ki.

Elkobzott állatok és tárgyak — mennyiben a fennálló törvények vagy viszonyok szerint ártalmatlanokká nem teendők — értékesitendők.

A befolyó összeg — a mennyiben az elkobzást nem királyi biróság rendelte el — állategészségügyi czélokra fordittatik és felerészben az államkincstárt, felerészben azon községet illeti, a melynek területén a kihágás elkövettetett. A nagy- és kisközségeket illető összegek a megyei pénztárban kezelendők.[3]

156. §. A jelen törvény által kihágásnak minősitett cselekmények és mulasztások után kiszabott pénzbüntetések állategészségügyi czélokra fordittatnak, és felerészben az államkincstárt, felerészben azon községet illetik, melynek területén a kihágás elkövettetett. A nagy- és kisközségeket illető összegek a megyei pénztárban kezelendők.[4]

157. §. A kihágásokról szól büntetőtörvény (1879 : XL. t.-cz.) átalános határozatai — a mennyiben a jelen törvény világosan eltérő rendelkezést nem tartalmaz — az ezen törvény szerint kihágásoknak minősitett cselekmények és mulasztások megitélésénél is irányadók.

158. §. A 146—151. §§-ban emlitett vétség és kihágások eseteiben az eddig is illetékes hatóságok, a többi §-okban emlitett kihágások eseteiben a 125. §-ban felsorolt hatóságok járnak el.

---

(1) V. ö. 1894: XII. t. cz. 19. §.
(2) V. ö. 1894: XII. t. cz. 23. §.
(3) Az eljáró hatóság tekintetében v. ö. 125. §. (158. §.).
(4) Ugyane czélokra forditandó az 1893: II. t. cz. 7. §-a alapján kiszabott pénzbüntetés. — V. ö. 1894 nov. 2. 62,519. sz. földm. min. rend. az állategészségügyi kihágások után befolyó pénzbüntetésekről és a községi állategészségügyi pénzalapokról szóló számadások felülvizsgálata és ellenőrzése tárgyában (1894. R. T. II. 379.).

X. FEJEZET.

Zárhatározatok.

159. §. Jelen törvény életbeléptével, az 1874 : XX. és 1880 : XXVI. törvényczikkek, valamint az ezzel ellenkező törvények avagy szabályok érvényen kivül helyeztetnek.

160. §. Jelen törvény életbeléptetése idejének meghatározásával és végrehajtásával

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi(1)

továbbá a belügyi és

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

bizatik meg.

VIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a „kisujszállás-dévaványa-gyomai" helyi érdekü vasut kiépitésére és engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában.(3)

(Szentesitést nyert 1888. évi márczius 29-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi april 4-én.)

1. §. A kormány ezennel felhatalmaztatik, hogy a m. kir. államvasutak «Kisujszállás» állomásából kiinduló és Ecsegen, Dévaványán és Nagyálláson át a m. kir. államvasutak «Gyoma» állomásáig vezetendő helyi érdekű gőzmozdonyú vasutnak kiépitésére és üzletére az 1880. évi XXXI. t.-czikkben foglalt feltételek alatt az engedélyt kiadhassa.

2. §. Ezen helyi érdekű vasut engedélyezésének megtörténtéről a közmunka- és közlekedésügyi minister az 1880. évi XXXI. t.-cz. 1. §-a értelméaz országgyülésnek jelentést teend.

3. §. Jelen törvény, melynek végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg, kihirdetése napján lép életbe.

---

(1) E törvény végrehajtása tekintetében a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter jogköre az 1889: XVIII. t. cz. folytán a földmivelésügyi-, — a közmunka- és közlekedésügyi miniszteré pedig a kereskedelemügyi miniszterre szállt át (1889. R. T. 1221.).

(2) V. ö. 1888 okt. 15. 40,000. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az állategészségügyről szóló 1888: VII. t. cz. végrehajtása tárgyában (1888. R. T. 1885.), mely rendelet értelmében a törvény 1889 január 1-én lépett életbe.

V. ö. továbbá 1888 nov. 14. 58,988/V. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. az állategészségügy rendezéséről szóló 1888: VII. t. cz. életbeléptetése alkalmával foganatosítandó fontosabb intézkedések tárgyában (1888. R. T. 2125.); 1893 okt. 6. 29,475. sz. földm. min. rend. az állategészségügy rendezéséről szóló 1888: VII. t. cz. végrehajtására kiadott 40,000/1888. sz. rend. 73. §. *e)* pontjának módositása tárgyában (1893. R. T. 2388.); 1895 márcz. 16. 12,427. sz. földm. min. rend. az 1888: VII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 40,000/1888. sz. utasítás 56. §-ában jelzett 7. minta szerinti kimutatás készítésének mellőzése és az 1894: XII. t. cz. végrehajtási rendelet 23. §-a kiegészítése tárgyában (1895. R. T. I. 345.).

L. még: 1892 jun. 30. 31,060. sz. földm. min. rend. a forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában (1892. R. T. 1389.); 1895 máj. 31. 34,281. sz. földm. min. rend. az állatoknak a kolumbácsi legyek ellen való oltalmazása tárgyában (1895. R. T. I. 834.); 1895 jun 8. 35,688. sz. földm. min. rend. a sertésherélés gyakorlásának szabályozása tárgyában (1895. R. T. I. 859.).

(3) V. ö. 1888 máj. 22. 24,032. sz. közmunka- és közlek. min. rend. a kisujszállás-dévaványa-gyomai h. é. gőzmozdonyu vasut engedélyokmánya tárgyában (1888. R. T. 501.).

IX. TÖRVÉNY-CZIKK

a budapesti királyi itélő-táblánál kisegitő birák alkalmazásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi márczius 20-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi april 4-én.)

1 §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a budapesti királyi itélő-táblánál felszaporodott hátralék feldolgazására az elsőfolyamodásu királyi törvényszékek biráit, a mennyiben az igazságszolgáltatás hátránya nélkül eszközölhető, a budapesti királyi itélőtáblához az 1890. év végéig kellő számban alkalmazhassa. Saját akarata ellenére azonban e czélból székhelyén kivül egy biró sem alkalmazható.

2. §. Alkalmaztatásának tartamára a Budapesten székelő királyi törvényszékektől a királyi itélő-táblához behivott biró évi négyszáz forint pótlékban, a vidéki törvényszékektől behivott biró évi nyolczszáz forint pótlékban részesül.

E pótlék az alkalmaztatás idéjére havi előleges részletekben fizetendő.

A vidéki törvényszékektől behivott birákat ezenfelül a Budapestre és vissza költözésök költségének megtéritéseül 200 forint átköltözködési átalány illeti, mely működésüknek megkezdésekor egy összegben utalványoztatik.

3. §. A behivott birákra nézve az 1887 : XXX. törvényczikk 12. §-a, illetőleg az 1869 : IV. törvényczikk 18. §-a hatályban maradván : ezeknek évenkint csak hat heti szünidőre van igényök.

4. §. A behivandó királyi törvényszéki birák működési pótlékának és átköltözködési átalányainak fedezésére az 1888-ik évre póthitel nyittatik, mely az 1888. évre szóló költségvetési törvény 2. §-a XX. fejezetének 3. cziménél számolandó el.

5. §. A jelen törvény kihirdetése után azonnal hatályba lép és végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

X. TÖRVÉNY-CZIKK

a tenger alatti kábelek védelme iránt kötött egyezmény beczikkelyezése tárgyában.(2)

Szentesitést nyert 1885. évi márczius 16-án. A megerősitési okmányok kicseréltettek Párisban 1885. évi april 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi april 26-án.)

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya, továbbá Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya, Ő Nagyméltósága az argentinai szövetség Elnöke, Ő Felsége a Belgák Királya, Ő Felsége Brasilia Császárja, Ő Nagyméltósága a costaricai köztársaság Elnöke, Ő Felsége Dánia Királya, Ő Nagyméltósága a dominicai köztársaság Elnöke, Ő Felsége Spanyolország Királya, Ő Nagyméltósága az amerikai Egyesült-Államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a columbiai Egyesült-Államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke, Ő Felsége Nagy-Britannia és Irland egyesült királyságok Királynéja, India császárnéja, Ő Nagyméltósága a guatemalai köztársaság Elnöke, Ő Felsége a Hellének Királya, Ő Felsége Olaszország Királya, Ő Felsége az Ottomanok Császárja,

(1) Az ezen törvényben foglalt rendelkezések hatályukat vesztették a kir. itélőtáblák és kir. főügyészségek szervezéséről szóló 1890: XXV. t. cz. 26. §-a folytán, érvényük azonban meghosszabbíttatott az 1890: XXV. t. cz. alapján szervezett uj kir. táblák működése megkezdésének napjáig: 1890: XLIV. t. cz. 1. §. V. ö. a fölebbviteli birósági itélőbirák számáról szóló 1870: XVI. és 1877: V. t. czikket, melyeket kiegészitett az 1880: LXIV. t czikk. Az ezen utóbbiban adott felhatalmazás hatályát kiterjesztette az 1881: LXV. t. czikk.

(2) V. ö. az 1888: XI. és XII. t. czikket.

Ő Felsége Németalföld Királya, Luxemburg Nagyherczege, Ő Felsége a persa Shah, Ő Felsége Portugal és Algarbia Királya, Ő Felsége Ruménia Királya, Ő Felsége összes Oroszország Császárja, Ő Nagyméltósága a salvadori köztársaság Elnöke, Ő Felsége Szerbia Királya, Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya és Ő Nagyméltósága a keleti uruguai köztársaság Elnöke közt Párisban 1884. évi márczius hó 14-én kötött egyezmény, miután az országgyülés által elfogadtatott és a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszág Királya, Ő Nagyméltósága az argentinai szövetség elnöke, Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Kilya, Ő Felsége a Belgák Királyi, Ő Felsége Brasilia Császárja, Ő Nagyméltósága a costaricai köztársaság Elnöke, Ő Felsége Dánia Királya, Ő Nagyméltósága a dominicai köztársaság Elnöke, Ő Felsége Spanyolország Királya, Ő Nagyméltósága az amerikai Egyesült-Államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a columbiai Egyesült-Államok Elnöke, Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke, Ő Felsége Nagy-Britannia és Irland egyesült királyságok Királynéja, India Császárnéja, Ő Nagyméltósága a guatemalai köztársaság Elnöke, Ő Felsége a Hellének Királya, Ő Felsége Olaszország Királya, Ő Felsége az Ottománok Császárja, Ő Felsége Németalföld Királya, Luxemburg Nagyherczege, Ő Felsége a persa Shah, Ő Felsége Portugal és Algarbia Királya, Ő Felsége Ruménia Királya, Ő Felsége összes Oroszország Császárja, Ő Nagyméltósága a salvadori köztársaság Elnöke, Ő Felsége Szerbia Királya, Ő Felsége Svéd- és Norvégország Királya, és Ő Nagyméltósága a keleti uruguai köztársaság Elnöke.

A tenger alatti kábelek által eszközölt távirati közlekedés fentartását biztositani óhajtván, e czélból elhatározták, hogy egyezményt kössenek és erre teljhatalmazottjaikká kinevezték és pedig:

Ő Felsége Németország Császárja, Poroszország Királya: Ő Fn. Hohenlohe-Schillingsfürst Chlodvig Károly Victort, Ratibor és Corvey herczegét, a bajor korona főkamarását, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Nagyméltósága az argentinai szövetség Elnöke: Balcarce urat, a szövetség párisi rendkivüli követét és teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya: Ő Nagyméltóságát Hoyos László grófot, valóságos és belső titkos tanácsosát, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Felsége a Belgák Királya: Beyens báró urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Orbán Lipót urat, rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét, a belga külügyministerium politikai osztályának főigazgatóját stb stb.;

Ő Felsége Brasilia Császárja: Aranjo d'Itajuba báró urat, Brasilia párisi diplomatiai ügyvivőjét stb. stb.;

Ő Nagyméltósága a costaricai köztársaság Elnöke: Somzée Leon urat, a Párisban székelő costaricai követség titkárát stb. stb.;

Ő Felsége Dánia Királya: Moltke-Hvitfeldt gróf urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Ő Nagyméltósága a dominicai köztársaság Elnöke: Almeda báró urat, a dominicai köztársaság párisi teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Spanyolország Királya: Silvela de le Vielleuse Manuel Ő Nagyméltóságát, örökös senatort, a spanyol akadémia tagját, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Nagyméltósága az amerikai Egyesült-Államok Elnöke: Morton L. P. urat, az amerikai Egyesült-Államok párisi rendkivüli követét és teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Vignaud urat, az amerikai Egyesült-Államok Párisban székelő követségének titkárát stb. stb.;

Ő Nagyméltósága a columbiai Egyesült-Államok Elnöke: Triana G. József tudor urat, a columbiai Egyesült-Államok párisi főconsulját;

Ő Nagyméltósága a franczia köztársaság Elnöke: Ferry Gyula urat, képviselőt, a kormánytanács elnökét, a külügyek ministerét stb. stb.;

Cochery Adolf urat, képviselőt, a posta- és távirdaügyek ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Nagy-Britannia és Irland egyesült királyságok Királynéja, India Császárnéja: Ő Nagyméltóságát, nagytiszteletű Bickerton Pemell Richard, Lyons algróf urat, Nagy-Britannia és Irland egyesült királyságok pairjét, Ő britt Felsége titkos tanácsának tagját, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Nagyméltósága a guatemalai köztársaság Elnöke: Medina Crisanto urat, a guatemalai köztársaság párisi rendkivüli követét és teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Ő Felsége a Hellének királya: Maurocordato herczeget, párisi rendkivüli követét és teljhatalmú ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Olaszország Királya: Ő Nagyméltóságát Menabrea gróf urat, valdorai marquist, tábornokát, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Felsége az Ottomanok Császárja: Ő Nagyméltóságát Essad pasát, rendkivüli és teljhatalmú nagykövetét a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő Felsége Németalföld királya, Luxemburg nagyherczege: Zuylen-Nyevelt báró urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Ő Felsége a persa shah: Nazar Aga tábornok urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Portugal és Algarbia királya: Azevedo urat, Portugal párisi diplomatiai ügyvivőjét stb. stb.;

Ő Felsége Ruménia királya: Odobesco urat, Ruménia párisi diplomatiai ügyvivőjét stb. stb.;

Ő Felsége összes Oroszország császárja: ő nagyméltóságát Orloff Miklós herczeg urat, tábornoki szárnysegédet, rendkivüli nagykövetjét és teljhatalmazottját a franczia köztársaság kormányánál stb. stb.;

Ő nagyméltósága a salvadori köztársaság elnöke: Torrès-Caïcedo urat, a salvadori köztársaság párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Szerbia királya: Marinovitch urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Ő Felsége Svéd- és Norvégország királya: Sibbern urat, párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb. stb.;

Ő nagyméltósága a keleti uruguayi köztársaság elnöke: Diaz ezredes urat, az uruguayi köztársaság párisi rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét stb.,

a kik jó és kellő alakban kiállitott teljhatalmazásaik kicserélése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

1. CZIKK.

Jelen egyezmény kiterjed a területi vizeken kivül levő mindazon jogosan lerakott tenger alatti kábelekre, a melyek a magas szerződő felek egyikének vagy több szerződő félnek területein, gyarmatain vagy birtokain parthoz kötve vannak.

2. CZIKK.

Valamely tenger alatti kábelnek szándékosan vagy vétkes gondatlanságból okozott elszakitása vagy megrongálása, a mi által a távirati közlekedés egészben vagy részben megszakittathatnék, vagy akadályoztathatnék: büntetendő, érintetlenül hagyatván a kártéritésre irányzott polgári keresetjog.

Ezen rendelkezés nem terjed ki azon elszakitásokra vagy megrongálásokra, a melyek tetteseinek nem volt más, mint azon jogos czéljuk, hogy életüket, vagy hajóik biztonságát védelmezzék, miután minden szükséges elővigyázati intézkedést megtettek arra nézve, hogy ezen elszakitások vagy megrongálások elkerültessenek.(1)

3. CZIKK.

A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a midőn valamely tenger alatti kábelnek parthoz kötését engedélyezik: tekintettel mind a vonal irányára, mind a kábel kiterjedésére, lehetőleg megfelelő biztonsági föltételeket fognak szabni.

4. CZIKK.

Valamely kábel tulajdonosa, a ki ezen kábel lerakása vagy javitása által egy más kábel elszakitását, vagy megrongálását okozza, tartozik viselni a javitás költségeit, a melyek ezen elszakitás, vagy megrongálás által szükségesekké váltak; fentartatván a jelen egyezmény 2. czikkének alkalmazása, ha ennek helye van.(2)

5. CZIKK.

A tenger alatti kábelek lerakásával vagy javitásával foglalkozó hajók tartoznak megfelelni az összeütközések megelőzése czéljából a magas szerződő felek által egyetértve elfogadott vagy elfogadandott jelek iránti szabályoknak.

Ha valamely kábel javitásával foglalkozó hajó a nevezett jeleket adta: a többi hajók, a melyek ezen jeleket észreveszik vagy észrevehetik, tartoznak

---

(1) V. ö. alább a 9. és 12. czikket; továbbá 1888: XI. t. cz. és XII. t. cz. 7. §.
(2) V. ö. 1888: XI. t. cz.

vagy visszavonulni, vagy távol maradni az illető hajótól legalább egy tengeri mértföldnyire, hogy ez munkájában ne akadályoztassék.

Ugyanezen távolságban tartandók a halászok halász-eszközei és hálói.(1)

Mindazonáltal a halászhajóknak, a melyek az emlitett jeleket viselő távirász-hajót látják vagy láthatják, még huszonnégy órai halasztás adatik arra, hogy az ily módon adott figyelmeztetésnek megfeleljenek, mely idő alatt mozdulataikban nem akadályozhatók.(1)

A távirász-hajó munkálatai a lehető legrövidebb idő alatt befejezendők.(2)

6. CZIKK.

A hajók, a melyek a kábelek helyzetének jelzésére szolgáló bojokat látják vagy láthatják, tartoznak a kábelek lerakása esetén, ugyszintén mikor ezek meg vannak rongálva vagy elszakadtak, ezen bojoktól legalább egy negyed tengeri mértföldnyi távolságban maradni.

Ugyanezen távolságban tartandók a halászok halászeszközei és hálói.(2)

7. CZIKK.

A hajók vagy más vizi jármüvek tulajdonosait, a kik bebizonyithatják, hogy valamely tenger alatti kábel megrongálásának kikerülése miatt feláldozták horgonyukat, hálójukat vagy más halász-eszközüket, a kábel tulajdonosa kártalanitani tartozik.

Ahhoz, hogy ily kártalanitás követeltethessék, szükséges, hogy mihelyt lehet, azonnal az esemény után ez a hajó személyzetének tanuságával támogatott jegyzőkönyv fölvétele által állapittassék meg és hogy a hajó kapitánya 24 óra alatt megérkezése után az első kikötőben, melybe visszatér vagy utközben betér, nyilatkozatot tegyen az illetékes hatóságoknál. Ezek értesitendik a kábel tulajdonosa hazájának konzuli hatóságait.

8. CZIKK.

A jelen egyezmény elleni büntetendő cselekmények fölött itélni azon ország biróságai illetékesek, a melyhez a vizi jármü tartozik, a melyen a büntetendő cselekmény elkövettetett.

Magától értetik egyébiránt, hogy azon esetekben, a midőn az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem lenne végrehajtható: a jelen egyezmény ellen elkövetett büntetendő cselekmények megtorlásának a szerződő államok mindegyikében saját állampolgáraik tekintetében, ezen államok saját törvényeiből vagy nemzetközi szerződésekből folyó bünügyi illetőségi általános szabályok szerint lenne helye.(3)

9. CZIKK.

A jelen egyezmény 2., 5. és 6. czikkeiben foglalt büntetendő cselekmények üldözése az állam által vagy ennek nevében fog történni.(4)

(1) V. ö. 1888: XII. t. cz. 3. §. 2. p.
(2) V. ö. alább 9. és 12. cz.; továbbá 1888: XII. t. cz. 2. §.
(3) V. ö. 1888: XII. t. cz. 14. §.
(4) V. ö. 1888: XII. t. cz. 12. §.

10. CZIKK.

A jelen egyezmény elleni büntetendő cselekmények megállapithatók mindazon bizonyitási eszközök által, a melyek azon ország törvényhozása által el vannak fogadva, a melyben az eljáró biróság székel.

Ha hadihajók vagy a magas szerződő felek egyike által ezzel különösen megbizott hajók parancsnokai azon nézetben vannak, hogy a jelen egyezmény határozatai ellen valamely büntetendő cselekmény követtetett el oly hajó részéről, mely nem hadihajó, a kapitánytól vagy a tulajdonostól követelhetik azon hivatalos iratok előmutatását, melyek által a hajó nemzetisége igazoltatik. — Az iratokon a történt előmutatás azonnal röviden följegyzendő.

Az emlitett tisztek azonfelül jegyzőkönyveket is vehetnek föl, tekintet nélkül a vádlott hajó nemzetiségére. Ezen jegyzőkönyvek azon alakiságok szerint és azon nyelven veendők föl, a melyek szokásosak azon országban, a melynek honosa a tiszt, a ki azokat fölveszi; és bizonyitó eszközül használhatók azon országban, a melyben hivatkozás történik rájuk az ott érvényben álló törvények szerint. A vádlottaknak és a tanuknak jogukban áll, saját nyelvükön mindazon felvilágositásokat hozzá adni vagy hozzáadatni, a melyeket hasznosaknak tartanak; ezen nyilatkozatok kellően aláirandók.(1)

11. CZIKK.

A jelen egyezmény határozatainak áthágása miatt az eljárás és itélethozatal mindig olyan sommás uton fog történni, a hogyan a hatályban levő törvények és rendeletek csak megengedik.

12. CZIKK.

A magas szerződő felek kötelezik magukat, hogy a szükséges intézkedéseket meg fogják tenni vagy illető törvényhozásuknál javaslatba fogják hozni arra nézve, hogy a jelen egyezmény végrehajtása biztosittassék és nevezetesen, hogy akár szabadságvesztéssel, akár pénzzel, akár mindkét büntetéssel megbüntettessenek azok, a kik megsértették a 2., 5. és 6. czikkek rendelkezéseit.(2)

13. CZIKK.

A magas szerződő felek közölni fogják egymással azon törvényeket, a melyek a jelen egyezmény tárgya iránt államaikban már hozattak vagy hozatni fognak.

14. CZIKK.

Azon államok, a melyek nem vettek részt a jelen egyezményben, ehhez kivánságukra hozzájárulhatnak. Ezen hozzájárulás diplomatiai uton közlendő a francziа köztársaság kormányával és ez által a többi aláiró kormányokkal.

---

(1) V. ö. 1888: XII. t. cz. 8., 9. §§.
(2) V. ö. 1888: XII. t. cz. a tenger alatti kábelek védelme iránti büntető határozatok megállapítása tárgyában.

15. CZIKK.

Különösen megállapittatik, hogy a jelen egyezmény határozatai a hadat viselők cselekvési szabadságát semmiben sem korlátolhatják.

16. CZIKK.

A jelen egyezmény hatályba lép azon naptól kezdve, a melyben a magas szerződő felek megegyeznek.[1]

Hatályban marad ezen naptól kezdve 5 évig és azon esetben, ha a magas szerződő felek egyike sem közölte volna a nevezett 5 évi idő lejárta előtt 12 hónappal azon szándékát, hogy ez hatályát veszitse, ezentul is egy évig folytatólagosan hatályban marad és igy továbbra is évről-évre.

Azon esetben, ha az aláirt hatalmak egyike felmondaná az egyezményt, ezen felmondás csak reá nézve lenne hatálylyal.

17. CZIKK.

Jelen egyezmény meg fog erősittetni, s a megerősitett példányok Párisban, mihelyt lehetséges és legkésőbben egy év alatt ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Párisban, huszonhat példányban, 1884. évi márczius 14-én.

Aláirták:

(P. H.)	*Hohenlohe.*	(P. H.)	*Lyons.*
(P. H.)	*Balcarce M.*	(P. H.)	*Medina Crisanto.*
(P. H.)	*Gróf Hoyos László.*	(P. H.)	*Maurocordato.*
(P. H.)	*Beyens.*	(P. H.)	*Menabrea L. L.*
(P. H.)	*Orban Lipót.*	(P. H.)	*Essad.*
(P. H.)	*Itajuba báró.*	(P. H.)	*Zuylen de Nyevelt báró.*
(P. H.)	*Somzée Léon.*	(P. H.)	*Nazar Aga.*
(P. H.)	*Almeda Emanuel.*	(P. H.)	*Azevedo I.*
(P. H.)	*Moltke-Hvitfeldt.*	(P. H.)	*Odobesco.*
(P. H.)	*Silvela Manuel.*	(P. H.)	*Orloff herczeg.*
(P. H.)	*Morton L. P.*	(P. H.)	*Torrès-Caïcedo M. I.*
(P. H.)	*Vignaud Henrik.*	(P. H.)	*Marinovitch I.*
(P. H.)	*Triana G. József.*	(P. H.)	*Sibbern G.*
(P. H.)	*Ferry Gyula.*	(P. H.)	*Diaz I. János.*
(P. H.)	*Cochery A.*		

---

(1) V. ö. 1888 ápr. 27. 15,481. sz. igazs. min. rend. a tenger alatti kábelek védelmére vonatkozó 1888: X., XI. és XII. t. czikkek hatályba léptetése tárgyában (1887. R. T. 311.). E rendelet szerint az egyezmény 1888 május 1-én lépett hatályba.

Pótczikk.

A tenger alatti kábelek védelme tárgyában mai napon kötött egyezmény határozatai az 1. czikk értelmében Ő nagybritanniai Felségének gyarmataira és birtokaira is kiterjednek

az alább itt felsoroltak kivételével: t. i. Canada, New-Foundland, Capföld, Natal, New-South-Wales, Victoria, Queensland, Tasmania, déli Ausztrália, nyugati Ausztrália és New-Zeeland.(1)

Mindamellett az emlitett egyezmény határozatai a fentebb emlitett gyarmatok vagy birtokok bármelyikében is érvénynyel fognak birni, ha ennek nevében ilyen értelemben Ő nagybritanniai Felségének párisi képviselője nyilatkozatot közöl a franczia külügyministerrel.

A fentebb elősorolt gyarmatok vagy birtokok mindegyike, ha az egyezményhez hozzájárult, ugyanazon módon léphet vissza, mint a szerződő hatalmasságok. Ha ezen gyarmatok vagy birtokok egyike az egyezménytől vissza akar lépni, ez esetben Ő nagybritanniai Felségének párisi képviselője fog ezen értelemben nyilatkozatot közölni a franczia külügyministerrel.

Kelt Párisban, huszonhat példányban, 1884. évi márczius hó 14-én.

Aláirták :

Hohenlohe.
Balcarce M.
Hoyos László gróf.
Beyens.
Orban Lipót.
Itajuba báró.
Somzée Léon.
Moltke-Hvitfeldt.
Almeda Emanuel.
Silvela Manuel.
Morton L. P.
Vignaud Henrik.
Triana G. József.
Ferry Gyula.
Cochery A.
Lyons.
Medina Crisanto.
Maurocordato.
Menabrea L. L.
Essad.
Zuylen de Nyevelt báró.
Nazar Aga.
Azevedo F.
Odobesco.
Orloff herczeg.
Torrès-Caïcedo I. M.
Marinovitch I.
Sibbern G.
Diaz I. János.

---

(1) V. ö. 1888 okt. 30. 39,901 sz. igazs. min. rend. Canada, New-Foundland, Capföld, Natal, New-South-Wales, Victoria, Queensland, Tasmania, déli Ausztrália, nyugati Ausztrália és New-Zeelandra való kiterjesztése tárgy. (1888. R. T. 2017.).

XI. TÖRVÉNY-CZIKK

a tenger alatti kábelek védelme iránt Párisban 1884. évi márczius 14-én kötött egyezménynek kiegészitő részét képező nyilatkozat beczikkelyezése tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi ápril 21-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Bécsben 1888. évi márczius 27-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi ápril 26-án.)

A tenger alatti kábelek védelme iránt 1884. évi márczius hó 14-én kötött egyezményt aláirt kormányoknak alólirt teljhatalmazottjai által Párisban 1886. évi deczember 1-én és a német birodalom teljhatalmazottja által 1887. évi márczius 23-án aláirt nyilatkozat az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Nyilatkozat.

Alólirottak, mint a tenger alatti kábelek védelme iránt 1884. évi márczius hó 14-én kötött egyezményt aláirt kormányoknak teljmeghatalmazottjai, czélszerünek találván, hogy a jelzett egyezmény 2. és 4. czikkei kifejezéseinek értelme tüzetesen meghatároztassék, közmegegyezéssel a következő nyilatkozatban állapodtak meg:

Az 1884. évi márczius hó 14-iki egyezmény 2. czikkében előforduló «szándékosan» szó értelme iránt bizonyos kételyek merülvén fel, megállapittatott, hogy a mondott czikkben emlitett bünügyi felelősség iránti rendelkezés nem alkalmazandó az elszakitás vagy megrongálás azon eseteire, a melyek valamely kábel kiigazitása közben véletlenül vagy szükségszerüleg okoztattak, föltéve, hogy ezen elszakitások vagy megrongálások elkerülésére minden elővigyázati intézkedések megtétettek.

Szintugy megállapittatott, hogy az egyezmény 4. czikkének nem volt más czélja és más értelme ne is legyen, mint hogy mindegyik ország illetékes biróságai köteleztessenek arra, hogy saját törvényeik értelmében és a körülmények figyelembevételével döntsék el azon kábeltulajdonos magánjogi felelősségének kérdését, a ki ezen kábel lefektetése vagy kiigazitása által valamely más kábelnek elszakitását vagy rongálását okozza, ugyszintén ezen felelősségnek következményeit is, ha az létezőnek ismertetik el.

Kelt Párisban, 1886. évi deczember hó 1-én és a német birodalom részéről 1887. évi márczius hó 23-án.

Goluchowski s. k.
Münster s. k.
Paz s. k.
Beyens s. k.
Arinos s. k.
Fernandez s. k.
Moltke-Hvitfeldt s. k.
Almeda s. k.
Albareda s. k.
Mac-Lane s. k.
Freycinet s. k.
Lyons s. k.
Medina s. k.
Delyanni s. k.
Menabrea s. k.
Hara s. k.
Essad s. k.
Stuers s. k.
Valbom s. k.
Alecsandri s. k.
Kotzebue s. k.
Pector s. k.
Marinovitch s. k.
Lewenhaupt s. k.
Diaz s. k.

(1) V. ö. az 1888: X. t. czikket.

XII. TÖRVÉNY-CZIKK

a tenger alatti kábelek védelme iránti büntető határozatok megállapitása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi april 21-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi april 26-án.)

1. §. A tenger alatti kábelek által létesitett távirdai összeköttetések védelme iránt 1884. évi márczius hó 14-én kötött nemzetközi egyezmény XII. czikkének végrehajtása végett, az egyezményhez hozzájárultnak tekintendő államok egyikének vagy több ilyen államnak területein, gyarmatain vagy birtokain parthoz kötött tenger alatti kábelekre nézve a következő határozatok állapittatnak meg: (2)

2. §. Kihágást követ el és háromszáz frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavitásával foglalkozó azon hajós, a ki a jelzésekre vonatkozó és az összeütközések megelőzése czéljából megállapitott szabályokat nem követi;

2. azon hajós vagy vizi jármü vezetője, a ki az 1. pontban meghatározott jelzéseket észreveszi vagy észrevehetné, és a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavitásával foglalkozó hajótól legalább is egy tengeri mértföldnyi távolságban nem marad, vagy ily távolságra nem vonul vissza;

3. azon hajós vagy vizi jármü vezetője, a ki a tenger alatti kábelek fekvésének jelzésére rendelt bojokat észreveszi vagy észrevehetné és ezen bójok vonalától legalább is egynegyed tengeri mértföldnyi távolságban nem marad.(3)

3. §. Kihágást követ el és nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő:

1. azon hajós vagy vizi jármü vezetője, a ki — a szükség esetét kivéve — a tenger alatti kábeltől, melynek fekvését a bojok vonalából vagy más módon felismerhette, egynegyed tengeri mértföldnyinél kisebb távolságban horgonyt vetett, vagy a ki jármüvét a tenger alatti kábelek fekvésének jelzésére rendelt bojokhoz megerősitette;

2. a halászjármü vezetője, a ki halász-eszközeit vagy hálóit a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavitásával foglalkozó hajótól legalább is egy tengeri mértföldnyi távolságban nem tartja.

Ezen határozat azonban csak azon megszoritással alkalmaztatik, hogy a halászhajóknak, a melyek az elfogadott jelekkel ellátott távirászhajót észreveszik vagy észrevehetnék, foglalkozásuk befejezésére és a nyert figyelmeztetéshez való alkalmazkodásra 24 órai halasztás van adva.(4)

3. A halászjármü vezetője, a ki halász-eszközeit vagy hálóit a tenger alatti

---

(1) V. ö. az 1888: X. és XI. t. czikket. — V. ö. továbbá az 1878: V. t. cz. (büntetőtörvény) 439. és 440. §§-ait.
L. még: 1888 jun. 4. horvát-szlavon autonom törvény, a tenger alatti kábelek védelme iránti büntető határozatok megállapitása tárgyában.
(2) V. ö. alább 10. §.; továbbá az 1878: V. t. cz. 9., 11., 12. §§-ait, valamint az 1879: XL. t. cz. 13. §-át, melyeknek rendelkezése alól az 1888: XII. t. cz. kivételeket állapít meg.
(3) V. ö. alább 4. §.; továbbá 1888: X. t. cz. 5. és 6. cz.
(4) V. ö. alább 4. §.; továbbá 1888: X. t. cz. 5. cz. 3. és 4. bekezd.

kábelek fekvésének jelzésére rendelt bojok vonalától legalább is egynegyed tengeri mértföldnyi távolságban nem tartja.

4. §. A ki a 2. és 3. §§-ban meghatározott esetekben valamely tenger alatti kábelt elszakit vagy oly módon megrongál, hogy a rongálás a távirdai összeköttetést egészben vagy részben félbeszakithatja vagy gátolhatja, kihágást követ el és nyolcz naptól két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.(1)

5. §. Vétséget követ el és három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki gondatlanságból követ el oly cselekményt vagy mulasztást, a mely által a tenger alatti kábel használhatósága félbeszakittathatik.(2)

6. §. A ki a tenger alatti kábelt szándékosan megrongálja, vagy szándékosan olyan cselekményt vagy mulasztást követ el, mely által a tenger alatti kábel használhatósága félbeszakittathatik vagy gátoltathatik: vétséget követ el és két évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.(3)

7. §. A 4., 5. és 6. §-okban foglalt határozatok nem alkalmaztatnak, ha a tettesek a tényleg beállott szükség által kényszerittetnek arra, hogy a tenger alatti kábelt saját életüknek vagy vizi jármüvük biztonságának megvédése végett elszakitsák vagy megrongálják, — továbbá, ha a szakitás, rongálás vagy használatban való gátolás valamely kábel kijavitása alkalmából véletlenül vagy szükségszerüleg okoztatott, daczára annak, hogy a szakitás, rongálás vagy használatban való gátolás elkerülése czéljából a megkivántató elővigyázati intézkedések megtétettek.(4)

8. §. Kihágást követ el és nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő, a ki a vizi jármü nemzetiségét igazoló hivatalos okiratok előmutatását akkor, a midőn a tenger alatti kábelek védelme iránt kötött egyezmény X. czikke szerint jegyzőkönyv fölvételének helye van, megtagadja.

9. §. Az emlitett egyezmény X. czikkében megállapitott eljárásra hivatott személyek hivatalos eljárásuk közben ugyanazon büntetőjogi oltalomban részesülnek, mint belföldi hatóságaink hivatalos közegei, és a nevezett személyek ellen hivatalos eljárásuk közben elkövetett büntetendő cselekményekre nézve a büntető törvénykönyvek azon rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók, melyek belföldi hatóságaink közegeivel szemben alkalmaztatnak.(5)

10. §. A tettes, a mennyiben kiadatásának helye nincs, állampolgárságára és a büntetendő cselekmény elkövetési helyére való tekintet nélkül, a jelen törvény határozatai szerint büntetendő.

11. §. A büntetésnek külföldön netán kiállott része a büntetés megállapitásánál tekintetbe veendő.(6)

12. §. Az ezen törvényben meghatározott büntetendő cselekmények hivatalból üldözendők és ezek közül a kihágások a kir. járásbiróságok hatásköréhez utaltatnak.(7)

---

(1) V. ö. 5—7. §§.
(2) V. ö. 7. §.; 1878: V. t. cz. 440. §.
(3) V. ö. 7. §.; 1878: V. t. cz. 439. §.
(4) V. ö. 1888: X. t. cz. 2. cz. 2. bekezd.; 1888: XI. t. cz.
(5) V. ö. 1878: V. t. cz. II. R. V. fejezet.
(6) V. ö. 1878: V. t. cz. 13. §.
(7) V. ö. 1888: X. t. cz. 9. cz.

13. §. A katonai birói hatóság alatt álló személyek fölött az eljárás és határozathozatal az illetékes katonai hatóságokat illeti meg a katonai büntető szabályok szerint.

14. §. A nyilt tengeren vagy idegen területi vizeken elkövetett büntetendő cselekmények fölött a birói hatóság azon magyar vizi jármü anyakikötőjének biróságát, a mely jármüvön a tett elkövettetett, vagy azon magyar kikötő biróságát, a melybe a vizi jármü legelőször betért, vagy azon magyar biróságot illeti meg, a melynek területén a tettes kézrekerittetett.

A magyar területi vizeken elkövetett büntetendő cselekmények fölött a birói hatóság az első bekezdésben meghatározott biróságokon kivül, a tett elkövetése helyére nézve illetékes biróságot is megilleti.[1]

15. §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy rendeleti uton jelölje meg azon államokat, a melyek az 1884. évi márczius hó 14-én kötött egyezményhez hozzájárultaknak tekintendők (1. §.).[2]

16. §. Ezen törvény hatálybaléptetési időpontjának meghatározásával és annak végrehajtásával az igazságügyi minister bizatik meg.[3]

XIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a fából való üres és használt petroleum-hordók vámkezeléséről.

(Szentesitést nyert 1888. évi ápril 25-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi ápril 27-én.)

1. §. A fából való üres és használt petroleum-hordók a vámterületen levő kőolajfinomitógyárak részére vámmentesen behozhatók.

2. §. A ministerium felhatalmaztatik, hogy a mult évi október 28-ika óta biztositékkép adott vámdij-összegeket ily behozott hordók után visszatéritse.

3. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe. A ministerium felhatalmaztatik, hogy jelen törvényt hatályon kivül helyezze, mely esetben jelen törvény hatálya három hónap multán az illető rendelet kibocsátása után szünik meg.

A ministerium köteles ezen intézkedéséről az országgyülésnek azonnal indokolt jelentést tenni.

4. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyi és

a földmivelés-, ipar- és

kereskedelemügyi ministerek[4] bizatnak meg.

---

(1) V. ö. 1888: X. t. cz. 8. cz.

(2) V. ö. az 1889 szept. 11. 33,942. sz. igazságügym. rend. Tunis hozzájárulása a kábelek védelme iránt kötött egyezményben (1889. R. T. 2065.); 1893 jan. 25. 3424. sz. igazságügymin. rend. a Sunda szigetek, valamint a Surinam és Curaçao német-alföldi gyarmatok hozzájarulása a tenger alatti kábelek védelmére kötött egyezményhez (1893. R. T. 256.).

(3) V. ö. 1888 ápr. 27. 13,481. sz. igazs. min. rend. a tenger alatti kábelek védelmére vonatkozó 1888: X., XI. és XII. t. czikkek hatályba léptetése tárgyában (1888. R. T. 311.).

(4) Az 1889: XVIII. t. cz. értelmében e törvény végrehajtásának jogköre a kereskedelemügyi miniszterre szállt át.

XIV. TÖRVÉNY-CZIKK

az osztrák-magyar Monarchiának Romániával, a Monarchia két állama és Románia közt fenforgott határvillongások kiegyenlitése végett, a határvonal ujabb megállapitása és azzal kapcsolatos kérdések szabályozása tárgyában kötött, s Bukarestben 1887. évi deczember 7-én november 25-én aláirt nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi ápril 30-án. A megerősitési okmányok kicseréltettek Bukarestben 1888. évi ápril 16-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi május 6-án.)

1. §. Ő Felsége Ausztria császárja és Magyarország apostoli királya, és Ő Felsége Románia királyának meghatalmazottjai által, az osztrák-magyar Monarchia két állama és Románia közt fenforgott határvillongások kiegyenlitése végett, a határvonal ujabb megállapitása és azzal kapcsolatos kérdések szabályozása tárgyában Bukarestben 1887. évi deczember hó 7-én / november hó 25-én kötött nemzetközi egyezmény, miután az a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, s az országgyülés által elfogadtatott, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

---

(1) V. ö. 1876: XXXIV. t. cz. a Brassó-Tömös határszéli vasut kiépitésére szükséges hitelről; 1876: XXXV. t. cz. a temes-orsovai vasut engedélyokmányának részbeni módositásáról; 1879: XIII. t. cz. a román fejedelemséggel vasuti csatlakozások iránt 1874 május 31-én kötött egyezmény némely határozatainak megváltoztatásáról; 1891: XL. t. cz. a rumán királysággal létesitendő vasuti és közuti összeköttetésekről, s úgy az ezekre, mint a már létező csatlakozásokra vonatkozó viszonyok szabályozásáról; 1891: XLI. t. cz. a határ- és földmérési jelek büntetőjogi védelméről. V. ö. még 1891 jul. 10. 49,396. sz. belügym. rend. az 1888: XIV. t. cz. ért. a magyar-román határvonalon felállíttatott határ és földmérési jelek védelme (1891. R. T. 877.); 1891 jul. 15. 50,431. sz. belügym. rend. az 1888: XIV. t. cz. alapján kiadott határőrizeti utasitás (1891. R. T. 879.).

A Moldva-Oláhország felőli országos határ a lefolyt századokban többször lényeges átalakuláson ment át. Az 1699-iki karloviczi béke Erdély határait érintetlenül hagyva, a temesi bánságot Törökországhoz csatolta. Az 1718-iki passarowitzi béke visszaszerezte a bánság birtokát, sőt ide csatolta Kis-Oláhországot is, Oláhországnak a Duna és Olt közötti részét. Az 1739-iki belgrádi béke s az ennek alapján 1741-ben Törökországgal kicserélt nemzetközi határjárási okirat szerint Kis-Oláhország ismét visszakerült Törökországhoz, de egyébként a határok a régiek maradtak. Az 1791-iki sistovai békeokirat megerősitette a belgrádi béke határozatait, de kimondotta, hogy a határokra nézve a háború kitörése előtt 1788 február 9-én fennállott status quo legyen az irányadó. Ily értelemben irják körül a határt a sistovai béke alapján készült 1792-iki határjárási okiratok, melyek nagyjában a fönti egyezménynek is irányadóul szolgálnak, de melyekben a határok nem eléggé szabatosan lévén körülirva, már a jelen század elején számos határvillongás és foglalás merült föl, s ezek a jelen időig folytonosan ismetlődvén, az 1804. és 1839. években indokul szolgáltak arra, hogy az érdekelt országok kormányai bizottságokat küldjenek ki a határvonal pontos megjelölése végett. (V. ö. még 1807: XXXI. t. cz.) E bizottságok azonban gyakorlati eredményre époly kevéssé vezettek, mint az 1867. év előtt folytatott tárgyalások, valamint az 1868., 1869. és 1881. években kirendelt nemzetközi vegyes bizottságok. Végre az 1882. évben újra meginditott tárgyalások folytán ismét kirendeltetett egy nemzetközi vegyes bizottság, mely feladatát, a hely szinén tett tanulmányozások alapján, a jelen egyezmény tárgyát képező határkérdés végmegoldásra czélzó előmunkálatokat az 1883. és 1884. években sikeresen teljesítette. Az e munkálat alapul vétele mellett a magyar kormány által készitett határrendezési tervezetet a közös külügyminiszter is tanulmány tárgyává tette és ennek utána ismét összehivatott Bécsbe egy nemzetközi vegyes bizottság, mely működését 1886 nov. 2-án megkezdette, tárgyálásait 1887 ápril 15-én befejezte, és a határvonalakat a jelen egyezmény értelmében közös egyetértéssel megállapitotta, szabatos határleirásba foglalta és térképileg is feltüntette.

A tárgyalások folyamán az 1792-iki határok visszaállitása vételvén czélul, ezek irányában 11,665 holdnyi területet magyar foglalásnak, mely Románia részére visszabocsáttatik, viszont 1,185 holdnyi területet román foglalásnak talált a bizottság, mely Magyarországhoz visszacsatoltatik.

A magyar kormány az egyezménynek csupán a magyar-román határ rendezésére vonatkozó részét hajtja végre; de miután az egyezménynek az osztrák-román határ rendezését tárgyazó része amazzal szoros összefüggésben van s a kettő szerves egészet képez: az egész egyezmény beczikkelyezése szükségesnek mutatkozott.

2. §. Az egyezmény szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

O Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya egyrészről,

és

Ő Felsége Románia királya

másrészről, kölcsönösen áthatva azon óhajtástól, hogy az államaik közti határvonal véglegesen és állandó módon megállapittassék, e végből egy vegyes bizottságot rendeltek ki, mely a szükséges előmunkálatok eszközlésével megbizatott. Miután ezen bizottság feladatának megfelelt és a határvonalnak ezutáni menetele egyetértőleg megállapittatott, Ő Felségeik a bizottság által kidolgozott javaslat alapján egy szerződésnek megkötését határozták el, és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya:

Goluchowski Agenor gróf urat, kamarását, a Ferencz József-rend csillagos középkeresztesét, a harmadosztályu vaskorona-rend lovagját, rendkivüli követjét és meghatalmazott ministerét Ő Felségénél Románia királyánál;

Ő Felsége Románia királya:

Pherekyde Mihály urat, a romániai királyi korona-rend nagykeresztesét stb., ministerét, a külügyministerium államtitkárját;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

I. CZIKK.

Az Ausztria-Magyarország és Románia közti határ jelenre és jövőre akként állapittatik meg, a hogy az az alantabb foglalt czikkekben körülirva, s a jelen egyezményhez csatolt, annak kiegészitő részét képező térképekbe (A. alatti melléklet) berajzolva van.

A határvonal tekintetében jövőben netán fölmerülhető mindennemü vitás kérdések kiegyenlitésénél ezen térképek, valamint a jelen szerződés határozmányai szolgálnak egyedüli alapul.

II. CZIKK.

Bukovina és Románia közti határ.

A határvonal, mely a Magyarország, Bukovina és Románia közötti Triplex confiniumtól, vagyis a Pietrile rosii hegység gerinczén s jelesül a «Podul de piatra» nevü nyergen fekvő pontból indul ki, az emlitett hegygerinczet éjszaki irányban követi, az 1643 magassági mérjegygyel jelzett ponton keresztül halad, innét kezdve egészben keleti irányt vesz és mindig a hegygerinczet követve, a Munceilor, Lucaciu, Poiana-Venatorului és a Gura-Haiti hegycsucsokon halad át.

Ezen ponttól kezdve a határvonal levonul a Serisor-patak forrásáig és követi ezt a Valea-Arsa patak beömléseig (860 magassági mérjegy), a honnét a

870 magassági mérjegyü ponton át észak-északkeleti irányban a Dealul Negru hegynek Runcul nevü lábáig vonul fel; innét északkeleti irányt vesz, a mennyiben egy tompaszöget képez és egyenes vonalban a Dorna-Neagra patakkal találkozik.

Innen kezdve ezen patak mentén halad annak a Beszterczébe (Bistrita) való beömléseig, azután pedig ezen folyó mentén a Valea-Arameiig (736 magassági mérjegy), a honnét ezen völgyben — a 935 mag. mérjegyen s a völgyképződés kezdetén átvonulva — a Batca-Neagra (1402 magassági mérjegy) hegycsucsig emelkedik.

Ezen ponttól kezdve, a határvonal — ismét a hegygerinczen haladva — a Runculetiu, Petrile-Doamnei, Rareul (1648, 1655, 1529 és 1622 magassági mérjegyek), Theodorescul (1357 és 1393 magassági mérjegy), Obcina Chirilu (1326, 1218, 1294 és 1314 magassági mérjegyek), Capatina (1388, 1383, 1350, 1345 és 1250 magassági mérjegyek), Grebenul (1437, 1470, 1358, 1477, 1378, 1476 és 1240 magassági mérjegyek), Clefile (1376 magassági mérjegy), Alunisul (1342, 1204, 1167, 1316 és 1362 magassági mérjegyek), Grebenul (1361, 1324 és 1303 magassági mérjegyek), Batca-Rea (1217 magassági mérjegy), Capul-Baiesescul (1298, 1279, 1300, 1105, 960, 1012, 1030 és 1017 magassági mérjegyek) nevü hegycsucsokon vezet át, a honnét ezen utóbbi hegy lábán át (918 és 874 magassági mérjegyek) a Negrileasa patakhoz vonul le, ugyanezt keresztülmetszi, s azután a térképen 1017 magassági mérjegygyel ellátott ponton át az Obcina Ciumarnei csucsára (1066 magassági mérjegy) ér föl.

Innét ismét a hegygerinczen menve, a Rangul (1021 magassági mérjegy) és a Gainoasa (940 és 919 magassági mérjegy) hegycsucsokra fut fel a határvonal, s az ez utóbbi csucs és a Cladita-Mare által képezett nyeregig (847 magassági mérjegy) halad, ezen ponttól északnyugati irányt vesz, s a Cladita-Maret egyenes irányban megkerülve, az ez utóbbi hegy és a Cladita-Mica által képezett nyeregig vonul, a honnét azután egyenesen a Cladita-Mare csucsára megy föl (1072. sz. magassági mérjegy.)

Ezen ponttól kezdve ismét a hegygerinczen vonulva, a Rotunda, Obcina-Svoristei (953. és 963. sz. magassági mérjegyek), Obcina-Isakii (995., 985., 840., 882., 595., 663. és 726. sz. magassági mérjegyek), a Plesei (560. sz. magassági mérjegy) nevü hegycsucsokon megy át, a honnét ezen hegy lábán és a 474. sz. magassági mérjegyü ponton át a Dealul-Burago (511. sz. magassági mérjegy) nevü hegycsucsra ér föl.

Ezen ponttól kezdve a határvonal e magaslat tövén keresztül északkeleti irányban vonul lefelé a Valea-Seaca patakig, a 439. magassági mérjegyü pontig, a 423. és 419. magassági mérjegyü pontokon át a térképen *A*-val jelölt pontig ezen patakot követi, a mely pontnál a patak folyását elhagyva, a *B*. és *C*-vel jelölt pontokon halad át s *D*. pontnál a Moldova folyót lépi át.

Innen kezdve irányát északkeletnek veszi, s egy régi idő óta meglevő árkot (394 mag. mérjegy) követve, a Samosel-patakba (398 magassági mérjegy) fut, a melynek mentén a 423 magassági mérjegyü pontig halad fölfelé.

Ezen utóbbi ponttól a határ ismét északkeleti iránynak fordul és egyenest a Lucasesti-völgyig megy, melyet a Samos-Mare patakig (piriu Hranita, határpatak) követ, ezután ezt a Bunesti-patak beömléseig követi. Ezen patak mentén azután felfelé halad, hosszában átmetszi a mesterségesen készitett Bunesti tavat egészen a Dealul-Lung lábáig, a honnét ezen tó északi partján

huzódva el, ismét a Bunesti patakba ér, melynek mentén egy északi irányban a 329. magassági mérjegy közelében levő földszakadékig folytonosan fölfelé halad, a honnét ezen szakadékkal együtt a Dealul Bunesti (Dealul Crucea) hegycsucsra a 408 magassági mérjegyü ponthoz ér.

Ezen ponttól kezdve a határvonal egyenest északkeletnek megy lefelé s egy kis patakba akad, ezt annak a Samos-Mic patakba való beömléseig (a Nemirceni nevü mesterségesen készült tóban fekvő pontig), s azután ezt a Rusina patak beömléseig követi.

Innét a határvonal a 315 és 362 magassági mérjegyü pontokon át a Dumbrava-Rosie magaslat (438 magassági mérjegy) csúcsáig emelkedik, honnét keleti irányt vesz s a Dealul Fisticului csúcsán át (420 magassági mérjegy), innét pedig a Dealul Plavalarilor csúcsán (451 magassági mérjegy) fut keresztül, a honnan ezen magaslat gerinczén haladva, délkeleti irányban vonul lefelé, elvonul egy földszakadék kezdeténél — mely délre elmarad — hogy azután keleti irányt vegyen, s a 379 magassági mérjegyü pontig ér el, honnét a Dealul Cetatuea (Miresti) csúcsára (473 magassági mérjegy) hág fel.

Ezen ponttól a határ délkeleti irányban vonul a Miresti-fensikon át (477 magassági mérjegy) egyenesen a Racova patak eredetéig (baloldali ág), s követi annak folyását a Suceava (Szucsava) folyóba való beömlésig, s közel Filiseni községhez (a térképen Chiliseni) a Balta-Satului-on megy át.

Ezen ponttól kezdve, a Mitocul pataknak (mely a térképen Rustorba nevet visel) torkolatáig, a határvonal a Suceava folyó irányát fogja követni, mihelyt ez a jelen egyezmény III. czikkelyének határozmánya értelmében szabályozva leend. A meglevő határvonal, ugy a mint az a térképen föl van tüntetve, ideiglenesnek tekintetik

A Mitocul torkolatától kezdve a határvonal ennek mentén halad felfelé a Dadului-patak beömléseig, innét pedig ez utóbbinak mentén egészen annak eredetéig.

Ezen ponttól kezdve a határvonal keleti irányban emelkedik felfelé mindaddig, a mig a Suceava (Szucsava) és a Siret (Szereth) folyók közötti vizválasztó vonalhoz ér el, s követi azt a Lazary (508 magassági mérjegy), a 493 magassági mérjegyü ponton, az Obcina-Calafindesti csúcson (506 magassági mérjegy, a térképen Zaranka névvel megjelölve), a 473 és 440 magassági mérjegyü pontokon át, a honnét kezd lefelé haladni, és a 380, 372, 370, 375, 392, 350, 391, 380, 362, 389, 364 és 330 magassági mérjegyü pontokon keresztül vonulva, ekként a Botosanita, Gropana és Negostina nevű falukat Bukovinánál és a Rudesti és Verpole nevű falukat Romániánál elhagyja.

A 330 magassági mérjegyü ponttól kezdve a határvonal egyenesen a Siret (Szereth) folyóba esik, honnét ennek folyását követi a Molnita (Molnicza) patak beömléseig, s innen kezdve ezen patakkal együtt a 340 és 350 magassági mérjegyü pontokon át egész annak eredetéig halad.

Innét felemelkedik észak-északkeleti, utóbb keleti irányban a Prevoroki és Buda faluk között levő magaslatokra, s ezek gerinczét követve, Fontana Talharului és Buda között a 370, 368, 406, 386, 385, 328, 306, 327, 324, 298 és 316 magassági mérjegyü pontokon halad át, s azután a 304 és 247 magassági mérjegyü pontokon át a Lucavita patak eredetéig fut, melyet ennek a Pruthba való beömléseig követ.

(A Lukavita patak Mamornita falutól kezdve a Pruthig Mamornita nevet visel.) .

A Lucavita torkolatától kezdve a határvonal azon irányt követi, a mely iránynyal 1855. évben a Pruth folyó birt, azután pedig a Sineheul és Cotul Grigorcea szigeteket északról azon pontnál, mely a határtérképen és az ide mellékelt részletes terven *(B.* melléklet) *N* betüvel van megjelölve, bekeriti, a hol azután a Pruth mostani folyásával összeesik. Innét Novoselita-ig a Pruthnak 1884. évi folyása, mely a folyam jelenlegi folyásával megegyezik, fog a két állam közt ideiglenes határul tekintetni mindaddig, mig ezen folyó a nemzetközi Pruth-bizottság által szabályoztatni fog.

III. CZIKK.

A Suceava (Szucsava) folyónak szabályozása.

Minthogy a Suceava (Szucsava) jelenlegi folyása, annak árvizek idején bekövetkező gyakori változása következtében nem alkalmas arra, hogy határozott és változatlan határvonalat képezzen, a jelenlegi birtokállapotnak megfelelőleg a térképbe berajzolt vonal, a folyó irányának szabályozásáig, ideiglenes határul fog tekintetni. Ezen utóbbi czélból a szerződő kormányok által kinevezett s mérnökökből álló vegyes bizottság fog kiküldetni és azzal megbizatni, hogy ezen folyó medrének tervét, a meddig az határvonalat képez, vegye fel, s egy szorosan tudományos alapon nyugvó szabályozási tervezetet készitsen. Az ekként elkészitett tervezet a kormányoknak jóváhagyás végett be fog mutattatni.

Az ezen tervezet utján megállapitott folyóirány azután kőből készitett, s ezen egyezmény VI. czikkének rendelkezése szerint felállitandó határjellel fog megjelöltetni, s fogja a jövendőbeli határt képezni.

A tervezet jóváhagyásának ténye által a két kormány nem kötelezi magát arra, hogy a folyószabályozást maga fogja keresztülvinni, de magánfeleknek megengedhető, hogy e czélból a jelen egyezmény IX. czikkében megállapitott határozmányoknak megfelelő munkálatokat foganatosithassanak.

IV. CZIKK.

A Molnita (Molnicza) folyásának szabályozása.

A Molnita (Molnicza) vize, melyet magánfelek a saját magánérdekükben több helyt rendes folyásából elvezettek, régi medrébe vissza fog vezettetni, hogy ezen egyezménynek megfelelőleg határvonalat képezzen. Az erre vonatkozó munkálatok még a határmegjelölés előtt azon állam kormányának kezdeményezése folytán fognak foganatosittatni, a mely államnak területén ama viz jelenleg folyik.

A jelen egyezmény IX. czikke szerint kilátásba helyezett vegyes bizottság nyilatkozni tartozik azon magánfelek beadványai felett, a kiknek telepeik számára vizlevezetésekre van szükségük.

V. CZIKK.

Magyarország és Románia közti határ.

A Magyarország és Románia közötti határ kezdődik a Bukovina, Magyarország és Románia közt fekvő Triplex confiniumnál, a Pietrile rosii nevü hegyen (a Podul de piatra nevü nyeregnél) leszáll a Taieturile patak eredetéhez, követi ezt a Scafa patakba ömléseig, utóbbit a Haita-patakba ömléseig, a Haita-patakot a Neagra-patakba ömléseig; ez utóbbin átkelve, a Cserebükkhegy lábának gerinczén felhág annak csúcsára, — 1455. számu magassági mérjegy (cote).

A határ e ponttól, folyton a hegygerinczen haladva, az 1762. számu magassági mérjegyhez, innen egy gyalogösvényen, a Caliman-Kelemen éjszaki lejtőjén s az 1808. számu magassági mérjegyen át a Dealul Bucinis hegyre, innen folyton ezen hegy gerinczén a Dealul-Dragoeasa-hegyre, az 1354. számu magassági mérjegyhez vezet. Innen közvetlenül a Prislopul csúcsára, a Poiana Prislopulra és a Prislopul és Paltinis közötti nyeregbe, innen a Paltinis-patak (apa loi Zaban) forrásához megy, követi ezt a Dragoeasába ömléseig, és utóbbit a Neagra-patakba ömléseig és a Neagra-patakot azon pontig, a hol abba a Cristisoarapatak beömlik és a hol a Fontana Vinului nevü pont van.

E ponttól a határ az utóbb nevezett patakon felvonul annak eredetéig, onnan a Tibles mic és Tibles mare hegyek között fekvő nyeregbe, innen a hegygerinczen haladva a Tiblesul mic, Dealul verde (cote 1601), Albiuta, Cheteria (cote 1595), Obcina Albilor, Streaja, Prislopul, Preluca Ursului, Piciorul loi Sffirdea és Piatra rosie nevü hegyek csúcsaira; innen leszáll a Prisecarul-patak eredetéhez és ezt a Bistricioara (Tölgyes) patakba ömléseig követi.

Innen a Bistricioarát a Pintecul — Péntek — patakba ömléseig követi a határ, akkor az utóbbiban fölfelé annak eredetéig halad, a honnan felhág a Curmatura Pintecului nyergébe. Innen a Kicerul — Kicsere — hegy lábának hátán, keleti irányban, a hegyláb gerinczén leszáll a Bistrutának a Bistrába ömléseig, tovább halad ez utóbbi patakon a Frinturile patak beömléseig, honnan a Fagetelul-hegy éjszak-nyugati lábának gerinczén felhág ezen hegynek csúcsára (cote 1166).

A Fagetelul csúcsáról a határ az ezen hegy és a Verde-hegy közt fekvő nyeregbe vezet, onnan le a Kitirigul — Köszörükő — patak eredetéhez, követi ezt a Bicaz — Békás — patakba ömléseig, azután ezt a Tikos — Tikos — pataknak beömléseig és ez utóbbit föl eredetéig, honnan az Ivános és Floraea között fekvő nyeregbe, innen le az emlitett nyeregtől délre eredő kis patakba, ezen patakon tovább az Ivánosba ömléseig, ezen utóbbi patakon annak eredetéig, a honnan az Obcina Cepkesului nyergébe vezet.

E ponttól leszáll a határ az Ata-patakba és követi ezt a 847. számu magassági mérjegyig, innen déli irányban felhuzódik a Piciorul Kerekhavas hegyre, keleti irányban leszáll az Ata-Mare patakba, átkel ezen patakon és a Piciorul Icoanei gerinczén felhág a Torogles — Toroklyás — csucsára (cote 1266).

Innen a határ, mindig a hegy gerinczén haladva, a Poiana Crucea Rosie nevü havason át a Batca de piatra nevü hegy csucsára vezet, innen leszáll a

Bratos — Barátos — patakba (cote 840) s ezen átkelvén, a Meleghavas gerinczén a Curmatura Lazaroai nyergébe huzódik. Innen egyenes vonalban dél-keletnek a Bolohanos — Bálványos — és Földtiszt-patakok egyesüléséhez vonul; innen követvén az utóbbi patakot az Arsita Tarcutii éjszaki lábáig, ezen hegyláb gerinczén felhág az Arsita Tarcutii csúcsára (cote 1372.) Innen, folyvást a gerinczen haladva, déli irányban leszáll a Tarcuta patakba (cote 1007). átlépi ezt, felhág a hegygerinczre, átvonul a Grindus — Tarhavas — és Ciudomir — Csudamér — csúcsain, a honnan leszáll a Ciudomir — Csudamér — patak eredetéhez, s ezt követi a a Trotus — Tatros — (Gymes) patakba ömléseig.

Itt átkel a határ a Trotus patakon, követi a m. kir vámhivatal és veszteg-intézet keritésfalát, felvonul az Aldamas — Áldomás sorka — (kőcsup) gerinczére, onnan annak és a Popoi — Pipás — (cote 1272), Poiana-Arsa — Égett mező — (cote 1271) csúcsaira. innen az Apahavas csúcsa alá huzódik, s onnan haránt-irányban az Apahavas harmadik, keleti kupjára, s délnyugati irányban egyenesen a Voica csúcsára (cote 1304) emelkedik föl.

A Voica csúcsától leszáll a határ, ezen hegynek a gerinczét követve, a Ciuges — Csüges — patakba, átmetszi azt a 855. számu magassági mérjegynél, s onnan egyenes vonalban a Kerekbükk csúcsára lép fel (cote 1096). Innen leszáll az Agapioasa — Gyepecze — patakba (cote 872), követi ezen patakot a Sulta — Szulcza — patakba ömléseig, utóbbit a Solintarul — Sólyomtár (Pricske) patakba beömléseig; ez utóbbin fölvonúl, hogy főlhágjon a Solintar — Solyomtár — havas nyergébe és onnan tetejére.

Ezen ponttól leszáll a határ a Ciobanul — Csobányos — patakba, követi ezt a Magyaros-patak beömléseig, utóbbin felvonul és felhág a Magyaros csúcsa mellett az 1366. és 1342. számu magassági mérjegyek között fekvő nyeregbe. Innen a határ, a hegygerinczet követve, átkel az 1342., 1219., 1216. és 1173. számu magassági mérjegyeken, az Obrejescul — Magyaros sorka — gerinczén, az 1098., 1063., 906. és 823. számu magassági mérjegyeken: leszáll az Uz patakig, azon ponthoz, melyet Gardul de piatra — Kőkertnek — neveznek.

A határ innen az Uz patakot követi a Barzantu — Verespatak — (Bardocz) beömléseig. azután követi az utóbbi patakot a Nemira — Fekete patak — (Kecskés) beömléseig és felvonul az utóbbin annak eredetéig. Ezen ponttól felhág a határ a Nemira mare — Nagy-Nemere — és Nemira mica — Kis-Nemere (Tiganca) között fekvő nyeregbe és a hegygerinczen a Nemira mica — Kis-Nemere —, Mikestető Sandru mic — Kis-Sándor — csúcsain át a Sandru mare — Nagy-Sándor — csúcsára vezet.

A Sandru mare csúcsától a határ éjszakkeleti irányban, mindig a hegygerinczen haladva, a Kecskés csúcsán át a 970. számu magassági mérjegyhez vezet, s onnan ezen hegy délkeleti lábának gerinczén a Kecskés patakba száll le, követi ezen patakot a Slanic — Szaláncz patakba ömléseig, az utóbbit föl a Pescarul patak beömléseig, az utóbbit a Poiana la Tabla lábáig, honnan jobbra hajló szög alatt ezen Poianára és onnan a Dealul Brezoiul nevü hegynek gerinczét követve, ezen hegynek csúcsára (cote 1001) emelkedik föl. Innen a hegyek gerinczén elvezet a határ a Dealul Cernica csúcsához (cote 1005), onnan lefelé a 975 magassági mérjegyel jelzett nyeregbe, innen pedig a Cernica patak eredetéhez és ezen patakon annak az Oituz — Ojtos — patakba ömléseig, Sósmezőig (Poiana Sarata).

Átkelvén a határ az Oituz — Ojtos — patakon, felemelkedik a hegyek gerinczére, onnan a Runcul alb (cote 981), Halas, Coarnile (cote 1235) csúcsaira, honnan, folyton a hegygerinczen haladva, a Leány-patakhoz vezet le, követi ezt a Kasin — Kászon — patakba ömléseig, utóbbi patakon felvonul a Clabuc — Kalabucs patak — beömléseig, azután ez utóbbiban egy a Clabuc (Kalabucs alja) nevü hegyről lefolyó kis patak beömléseig, végre ez utóbbin fölemelkedik annak eredetéig, onnan az 1223. számu magassági mérjegyen át a Clabuc (Kalabucs) csúcsáig (cote 1370).

E ponttól levezet a határ a középső hegyhasadékon a Lipsea-patakhoz, követi ezt a Harangbércz-patak beömléseig (cote 804) és a Jáhorosbércz éjszakkeleti lábának gerinczén felhág ezen hegynek ormára (cote 1211) innen déli irányban egy hegyhasadékon leszáll a Paltin-patakig, átlépi ezt és egy, az előbb emlitettel szembeeső másik hegyhasadékon felhág a Sóbércz csúcsára (cote 1290).

E hegycsúcstól a hegység gerinczén halad a határ a Mesteacanul — Mesztáktető — csúcsig, innen déli irányban a hegygerinczen le az 1139. és 844. számu magassági mérjegyeken át a Putna-Vrancii — Putna patakhoz — húzódik, azon ponthoz, a hol a Merului — Jáhoros patak — a Putna patakba ömlik. A Putnán tovább vonul a határ annak eredetéig, átkel a Haray oldala nevü hegy hátán (cote 1671) és elvezet a Zabala — Zabola putna — eredetéig, ezen a Gorul — Gorpatak — beömléseig, azután ezen patakon föl annak eredetéig és innen föl a Giurgiu és Dealul Negru — Fekete halom — közötti nyeregbe (cote 1535).

Ezen ponttól a határ nyugoti irányban a Dealul Negru — Fekete halom — hátán mintegy 700 méternyi távolságig fölfelé emelkedik, azután déli irányban egy hegyhasadékon leszáll a Giurgiu — Gyergyó — patakig, követi ezt a Stina-Giurgiului patak beömléseig, követi ezt föl eredetéig, átkel a Taietura nyergén az 1336. számu magassági mérjegynél; leszáll a Magyarós-bokor patak eredetéhez, követi ezt a Bisca mica — Kis-Baczkába — ömléseig, az utóbbit a Cilianos — Csilyános — patak beömléseig (cote 1036), ezt föl eredetéig; innen a Balescul hegy csúcsára (cote 1561), azután a Balescul és Coriul között fekvő nyeregbe, innen a Coriul — Tamás — patak eredetéhez és ebben a Bisculita — Kis-Baczka — patak beömléseig (cote 1142) vezet.

Innen a határ délnyugoti irányban és egyenes vonalban átkel a Hosszúköz hegyen a Pitak — Petak — patakig, követi ezt a Bisca mare — Nagy-Baczka — patak beömléseig, ezt föl a Surducul — Szurduk — patak beömléseig. s ez utóbbi patakot eredetéig, honnan a Surduk — Poiana cu pietrile — (Döngőkő) nevü nyereghez huzódik.

E ponttól a határ a hegygerinczen a Bota mare — Nagy-Bota —, Bota mica — Kis-Bota —, Zimbrul, Tabla Chei csúcsokon keresztül a la Cheia — Szent-László-Király-Köve — sziklához halad; innen a Buzeul — Bodza — folyóhoz száll le, ezen felvonul a Crasna (Kraszna) patak beömléseig, felmegy e patakon annak eredetéig, s innen a Curmatura Crasneire.

Innen a határ, a hegygerinczen haladva, átkel a Tatarul mic (cote 1413), Kikisan, Tatarul mare — Nagy-Tatár — (cote 1471), Tabla Buzeului (cote 1345) hegyek csúcsain, az 1323., 1183., 1082., 1211. és 1442. számu magassági mérjegyekkel jelölt pontokon, továbbá a Bokirna (cote 1463), Laptele, Valea Stinei, Curul Pámintului — Pirosca — Tigaia, Bratocea, Babesul,

Bobul mic, Bobul mare, Piciorul Caprii, Valea Neagra, Zanoaga Mortului, Zanoaga lui Martin, Cioara, Orlata, Ratoslovul, Priseaca nevü hegyek csúcsaira és a Predelut nyergén; felhág a Musita, Paltinul, Dealul Turcului, Lacul rosu, Gavana, Tót Páltető, Anderbércz tető, Piatra mare (cote 1841), Poiana Judetului, Susaiul, Poristoc — Csáplya tető — nevü hegyek csúcsaira, s innen az utóbb nevezett hegy gerinczén leszáll a predeal-tömösi nagy kőutra.

Innen a határ ismét a hegygerinczre emelkedik és átkel a Vladetul és Fetifoi csúcsokon, azután a Sibot és Piatra Arsa nevü hegygerinczeken, a Dealul Forban és Capatina Porcului csúcsokon, a Curmatura armasaruluin, a Baiul csúcson, a Curmatura Moraruluin és felhág a Dealul Morarului és la Om (Bucegiu csúcsa) csúcsokra. Innen a határ, mindig a hegygerinczen haladva, átkel a Valea Doamnei nyergén, a Batrina, Coltul Tapului, Coltul Grohotis, Strunga mica, Strunga mare, Dudele, Pietrele albe, Sfintul Ilie, Plaiul Mandrului hegyek csúcsain, a Padina Ursului nyergén, a Paicului csúcsán, a Seremet nyergén, a Dilma lui Dragan két ormán, felhág a Mosoiului és Padina Lunga csúcsaira; onnan a Gura Padinii lungi nyergébe, hol a Jon Flanta nevü kőkereszt van: innen a Gruiul lui Lastun csúcsára, a Padina cu drumul nyergébe, továbbá a Piscul Berlindoia (Bocarta), Piscul Giuvelei és Ruiul csúcsaira, s onnan lefelé a la Cruce nevü pont mellett (Törcsvári szoros) a nagy közlekedési kőuthoz vezet.

A la Cruce nevü ponttól ujból a hegység gerinczére emelkedik és azon vonul tovább a határ, átlépi a Predealul, Rogoasa, Sirnei, Galbina, Clabucetul, Poiana Seaca, Piatra lui Craiu (Baiul—Királykő—Königstein), Tamasul mic, Tamasul mare, Fagetul Caprei és Lerescul hegyek csúcsait, utóbbi hegy nyergét, a Comisul és Lutele, a Berevoescul mare, Berevoescul mic, Valea Radului (Vladului), Bratila hegyek csúcsait, az utóbbi hegy nyergén át, a tavak mellett elhaladva, a Ludisorul és Zirna csúcsaira, és annak nyergébe, a Leaota csúcsára és nyergébe vezet. Majd Bindea hegynek négy, Galesescul hegynek két csúcsán át a (Vultoarea), Coltul Vista mare, Moldovanu (Ucea mare), Podragul, Virtopul, Virtoapele, Vinatura lui Boteanu, Budi, Capraretul, Paltinul (Lespezilor) és Negoiu csúcsaira, a Scara vagy Scarisoara nyergén át a Fundul Boiulra, Valea Caldarilére, a Galbenul, Budislavul, Surul, Lacustelor és Cocoriciul csúcsaira, a Cumpána nyergén át, a Tatarul, Kika Fedelesului csúcsaira, innen a hegygerinczen le a Piatra Soculuihoz és innen haránt vonalban a Piatra Albán át a Strunga Sarcihoz, azután le a Valea lui Frate nevü patak eredetéhez, s ezen patakon az Oltul (Olt) folyóig vezet.

Innen a határ az Oltul folyót követi a Riul Vadului nevü patak beömléseig, azután az utóbbin föl annak eredetéhez, felhág az Obirsia Chirculuira, a 2011. és 2001. számu magassági mérjegyek között, és a hegygerinczet követve, átkel a Piatra Chircului (cote 2001), Forgaci, Curmatura, Purgis, Sterpul (Dealul Negru), Voinasita, Curmatura Voineagului, Voineagul Catanesei (cote 1853) nevü hegyek csúcsain és mindig a hegygerinczen haladva, a Curmatura Tiganului nyergébe (cote 1581) huzódik.

A Curmatura Tiganului-ról leszáll a Tiganului patak eredetéhez, tovább megy ezen a Jidului patak beömléseig, azután ezen utóbbi patakon föl az Isvorul lui Dobrun patak beömléseig, ezen patakon föl annak eredetéig, honnan a Dealul lui Dobrun hátára emelkedik föl; innen ezen hegy gerinczén lefelé haladva, átkel a Culmea Turnerelé-n (cote 1433) a Valea Dobrunului

nevü patakhoz és ezen patakon föl, annak a Lotrul folyóba ömléséhez vezet. (Mely pont a Lacul lui Dobru nevet viseli.)

Innen a határ a Lotrul folyón föl az Isvorul Balului-patak beömléséhez, ezen föl a Dealul Larg déli lábához, azután ezen hegynek hátán föl annak csúcsához (cote 1928), innen le a Dealul Larg és Dealul Praja közti nyeregbe (cote 1882) és a Cracul Praja gerinczén az 1767. számu magassági mérjegyhez vezet. Innen nyugati irányban leszáll a határ az Isvorul Praja nevü patakhoz, követi azt a Riul Frumos nevü patakba való ömléseig, azután ezen utóbbi patakot a Slimoiu nevü hegy keleti lábáig, felhág ezen hegyláb hátára, az 1453. számu magassági mérjegyen keresztül az 1527. számuhoz megy; a Slimoiu hegy nyugati lábának gerinczén haladva, leszáll a Salanile patakba, átkel ezen patakon és délnyugati irányban egyenes vonalban a Smida mica hegynek hátára (cote 1508) megy. Innen leszáll a második Salanile patakba, átlépi ezt és a Smida mare patakon fölvezet annak eredetéhez, s innen a Gura Potecului nyergéhez.

E ponttól a határ, a hegység gerinczét követve, átvonul a Salanile (cote 1734), Poiana Muerei, Pravatul, (Cotul Ursului), Bufta csúcsain az 1833. számu magassági mérjegyhez, felhág a Dealul Caprei keleti tetőjére, azután az 1801. számu magassági mérjegygyel megjelölt nyergen és a Dealul Fometescul csúcsán (cote 1871), továbbá a Curmatura Groapa-Seacan átkelve, felhág a Cibanul, Coasta-lui-Rus, Jasul, Paclita, Gruiul és Paringul (Prislop vagy Mindra) csúcsokra (cote 2520, 4.).

A Paringul csúcsától a határ a Surpatele hegy gerinczén fölvezet a Grivele csúcsára (cote 2106, 9.) onnan az 1779, és 1536, 7. számu magassági mérjegyekhez, s a Prislopulra (cote 1373) és a Poiana Ascunsa nevü hegy lábának hátán azon ponthoz vezet le, melylyel szemben a Gropanul patak a Polatistea patakba ömlik; innen egyenes szög alatt letér a Polatistea patakhoz, átlépi ezt és a Gropanul patakon fölmegy annak eredetéhez, fölhág a Gropul és Tapa közötti nyeregbe az 1481. és 1564, 5. magassági mérjegyek között, s innen egyenes vonalban a Petriceea csúcsára (cote 1438), honnan a Petricel nevü hegy éjszaknyugoti lábán leszáll a Stolojoia patakba, s követi ezen patakot a Jiul — Zsily — folyóba beömléseig (mely ponton a Stolojoia patakot Polatisteának is nevezik).

A határ átszeli a Jiul (Zsily) folyót, a Paretele nevü sziklákon át a Candetul csúcsára, a Murgile gerincze mentén a Dragoilul és Dumitru csúcsokra, innen az Obirsia Merisori, Sesul Dimitrei, Obirsia Diului nyeregre, a Dragasul, Sesul Diului Vulcan, Carteanul csúcsaira és az utóbbi nyergén át a Futetul, Streaja, Mutul, Dealul Piscul Rusesc csúcsaira (cote 1630) vezet. E ponttól a határ egyenes vonalban és nyugoti irányban átszeli a Bréea völgyét, fölhág a Virful Negrului csúcsára, innen a hegygerinczen végig haladva, a Cornul Zanoagán át a Dealul Cornilor csúcsára; innen délnyugoti irányban leszáll a Zanoaga patak eredetéhez, ezen patakon tovább vonul annak a Valea Balomir patakba beömléseig, átlépi ezen utóbbi patakot és az azzal szemközt levő hegyhasadékon fölvezet ezen patak eredetéig, s azután a hegygerincz hosszában a Sigleul mic és Sigleul mare csúcsaihoz.

Ez utóbbi ponttól a határ délnyugoti irányban a Cracul Pietrei Maurului nevü hegy gerinczének és lábának mentén leszáll a Valea de Pesti nevü patakba, átkel ezen patakon és egyenes irányban a Pribeagulon át felemelkedik a Dealul Galben azon pontjáig, mely az 1223. sz. magassági mérjegytől déli

irányban 775 méternyire a Dealul Galben ösvényén esik. Innen a határ az 1174, 1296 (Piatra Negrului), 1344. (Restovanul) számú magassági mérjegyeken át a Smida Batrinára vezet föl, s innen leszáll a Valea Boului nevü pataknak a Jiulba (Zsily) ömléseig.

E ponttól a határ a Jiul folyón a Valea Seaca patak beömléseig, ezen tovább fölfelé a Piatra Alba lábáig vonul, itt felemelkedik ezen hegynek gerinczére, áthalad a Soarbele, Paltina és Fetele Manesii csúcsain, innen a Sturul (Scurtele) Galbenul nyergébe és csúcsára, a Scarisoara Galbenii és Curmatura Galbenii gerinczein át a Stina mare, Micusa (Vlásia), Bulzul csúcsaira és a Scarisoara nyergébe vezet.

E ponttól a határ, folyton a hegygerinczen haladva, átkel a Morarul, Glodeanul és Tutila csúcsain és ezen utóbbi hegy délnyugati lábán át az 1974. és 1897. számu magassági mérjegyeken keresztül a Rusece patakhoz, a piriul Dragomir nevü patak beömléséhez, s ezen utóbbi patakon föl annak eredetéhez vezet, s aztán felhág az 1916. számu magassági mérjegy nyergébe. Innen ismét a hegygerinczen át az Isvorul csúcsára, az 1823., 1815., 1733. számu magassági mérjegyekhez, a Curereste csúcsán át (cote 1772) a Cracul Maticului gerinczére, a Dobrovir, Dealul Mlecului (cote 1725), Cupanul (cote 1455), Gasca (cote 1138) csúcsaira, a 980., 896. és 882. számu magassági mérjegyekhez, és a Poiana Schitulon át le a Cerna (Cserna) folyóhoz vezet.

A határ a Cerna folyását követi a 254. számu magassági mérjegygyel jelzett pontig, innen a Secul hegy nyugati lejtőjén létező gyalogösvény mentében a Csezna patakhoz huzódik (Tesna, cote 492.), azután ezen patakon fölvonul a Poiana Gaura Fetei-ig, itt elhagyja a fentebbi patakot és délnyugatnak egyenes vonalban a Poiana Balta Cerbuluira, innen a Curmatura intre plaiurira, továbbá a hegygerinczet követi a Preseaca (cote 1094) és Coseiul (cote 1071) csúcsaira, a Poiana Rotata és Coseiului-on (cote 1050) át a Lunca Camena (Piatra Vinata), az 1228. és 1126. számu magassági mérjegyeken a Piatra lui Cosei, Poiana Cosei, Grebenicul (cote 1143), Poiana Sulita, Plostina Mosorului, a 827., 894. és 927. számu magassági mérjegyeken a Virful Cocosului (cote 920), Poiana Rachelei, Predealul mare csúcsaihoz, a 763., 636. és 647. számu magassági mérjegyekhez és a Meteres nyergébe vezet. E ponttól leszáll a határ a Cerovát patak eredetéhez és ezen patakon lemegy annak a Bachna patakba ömléseig, ezen utóbbi patakon tovább a Cioaca hegy délkeleti lábáig, nevezetesen a tényleges Bachna meder azon pontjáig, mely egyenesen keleti irányban átellenében esik a Cioaca hegy 164 magassági mérjegygyel jelzett kupjának.

E ponttól a határ a Bachna mederben oly vonalon halad, mely a mindkét felől való régi parttól egyenlő távolságra huzódik tovább a verciorova-orsovai kőutig; innen egyenes irányban a magyar és a román vaspályák érintkezési pontjához vonul (azaz a román vaspálya Bachna hidjától északnyugati irányban 132 méterre) átkel a vaspályán és egyenesen a Dunához huzódik.

VI. CZIKK.

Határjelzés.

Az előző czikkekben foglalt határozmányok kivitelére, a szerződést kötő kormányok részéről kellő számú vegyes bizottságok fognak kirendeltetni, melyek feladata leend a határvonalat megjelölni, a jelen egyezményben foglalt határleirás, valamint az ahhoz csatolt és pedig a cs. és kir. törzskar által készitett térképek, (Bukovinát illetőleg: az annak 1 : 25,000 mértékü katonai fölvételéről vett fényképészeti másolatok; Magyarországot és pedig *a)* Erdélyt és *b)* a volt Bánságot illetőleg: azok 1 : 28,800, illetőleg 1 : 25,000 mértékü fölvételeinek hasonló másolatai) alapján, mely utóbbiakban a határvonal vörös szinnel van föltüntetve.

A határ egész terjedelmében Bukovina felől határkövekkel, Magyarország felől fából készitett határoszlopokkal fog megjelöltetni.

Ugy a határkövek, mint a határoszlopok a határvonallal párhuzamos mindkét oldalukon az illető országok kezdőbetüivel láttatnak el, jelesül a határkövek az egyik oldalon B. (Bukovina), a másik oldalon (R. (Románia), a határoszlopok pedig az egyik oldalon M. O. (Magyar Ország), a másik oldalon R. (Románia) betükkel fognak megjelöltetni. A betük alatt folyó számok fognak alkalmaztatni, melyek a Bukovina, Magyarország és Románia között fennálló «Triplex confiniumnál» kezdődnek. Ezen a ponton egy háromoldalu kőlobor fog felállittatni és oldalain a fenti módon a három ország kezdőbetüivel és I. számmal megjelöltetni.

A határkövek és határoszlopok méretei, valamint azok felállitásának módozatai, a *C.* alatt mellékelt vázlatban vannak meghatározva.

A határvonal ott, hol azt valamely folyó képezi, kettős határkövekkel fog megjelöltetni, melyek vizkároknak ki nem tett megfelelő pontokon alkalmazandók.

Az egymással szembeeső határkövek a folyó medrétől (folyam sodra) egyenlő távközökben kell, hogy legyenek. Ezen távközök kivételesen csak azon esetben lehetnek különbözők, ha az eltérést területi nehézségek szükségessé teszik.

A mi a patakokat illeti, azokon a határ rendszerint olyképen fog megjelöltetni, hogy azok eredeténél egy-egy határkő vagy határoszlop, torkolatánál pedig kettő-kettő fog a fenjelzett módozat mellett alkalmaztatni.

A kettős határkövek és határoszlopok azonos folyószámokkal és azon ország kezdőbetüjével jelöltetnek meg, melynek területén állanak. A rónaföldön vagy fönsikon, hol a természetes határvonal a terület alakulásánál fogva ki nem vehető, a határkövek és határoszlopok közt földhalmok vagy kőrakások emelendők és pedig oly távolságban egymástól, hogy egyik a másikától látható legyen. Ezen határhalmok alapjukban két méter átmérőjüek, középen pedig egy méter magasak lesznek.

Ott, hol a határvonal erdőkön vonul át, mindkét oldalon négy méter, öszszesen tehát nyolcz méter széles átvágások fognak eszközöltetni. A határkövek és határoszlopok felállitási pontjai a határtérképen megjelöltetni s a hol lehetséges, a környék három vagy négy állandó pontjára való vonatkoztatás által feltalálhatókká tétetni fognak. A felállitási pontok, valamint a fölvett szögek a *D.* és *E.* alatt ide mellékelt két példányban kiállitandó külön jegyzékbe fognak fölvétetni.

A határmegjelölés költségeit Ausztria-Magyarország és Románia egyenlő részben viselik.

A határmegjelölés a jelen egyezmény jóváhagyásáról szóló okmány kicserélését közvetlenül követő nyár folyamán fog eszközöltetni.(1)

VII. CZIKK.

Időszaki határvizsgálat.

A határjelzés megtörténtét követő két év lejártával az egész határvonalra kiterjedő vizsgálat fog eszközöltetni, azon túl pedig egyetértőleg minden tizedik évben időszaki vizsgálat lesz tartandó, hogy a határvonal ott, hol valamely változást szenvedett, ismét helyreállittassék.

VIII. CZIKK.

A határőrizet czéljaira szolgáló közös utak.

Ott, hol területi nehézségek miatt a határfelügyeleti szolgálatra csak egy ut létezik vagy nyitható, mely vagy magán a határon vonul el, vagy váltakozva egyik országból a másik országba vezet át, ezen ut a szerződő kormányok határfelügyeleti közegei részéről mindenkor kölcsönösen használható. Magától értetik, hogy ezen rendelkezés alapján a jelen egyezményben körülirt, s a határtérképen megjelölt határvonalnak megváltoztatására nézve igény nem támasztható.

A fentebb meghatározott különös eseten kivül, fegyveres határőrségi közegeknek a megjelölt határt sehol és semmiféle ürügy alatt átlépniök nem szabad.

IX. CZIKK.

A határ-folyók és határ-patakokra vonatkozó határozmányok.

A határt képező folyókon és patakokon oly gátak vagy torlasztók, melyek által a viz természetes folyásának más irány adatnék, vagy melyek a vizerőnek ipari vagy más czélokra felhasználására szolgálnának, sem a szerződő kormányok, sem pedig magánosok részéről nem állithatók föl a nélkül, hogy megelőzőleg a szomszédos kormány beleegyezése ki ne eszközöltetett volna. A már fennálló vizépitmények és vizmüvek a kormányok részéről ezen czélra kirendelendő vegyes küldöttségek által megvizsgálandók.

Azon épitmények és müvek, melyek vagy magánosok, vagy pedig a szerződő kormányok jogaira, jelesül a határvonal menetére nézve károsaknak találtatnának, az illetékes hatóságoknak ez érdemben hozandó határozatai alapján átalakitandók vagy lerontandók.

---

(1) V. ö. 3. §.

X. CZIKK.

Tulajdon- és birtok-jogok.

Magától értetik, hogy jelen egyezmény által azon fekvőségek tulajdonosai, melyek egyik országból egészben vagy részben a másikba mennek át, birtokjogaikban és a fekvőségek feletti szabad rendelkezési jogukban rövidséget szenvedni nem fognak.

Mindazonáltal az ily fekvőségre nézve, oly esetekben, midőn az vétel, csere, ajándék vagy hagyományozás utján uj tulajdonosra szállana át, azon államot, melynek területén az illető fekvőség létezik, arra nézve elővásárlási jog illeti meg, a melyet is az a két érdekelt fél által megbizott választott birák, a választott birák meg nem egyezése esetén pedig, az eltérés felett dönteni hivatott birtokbiróság által az ingatlanok helyszokásos értékviszonyaihoz képest meghatározott rendes áron megszerezhet.

XI. CZIKK.

Közlekedés a határon.

A megelőző czikkben tárgyalt fekvőségek tulajdonosai, ezen fekvőségeik használatát illetőleg a legszabadelvübb elbánásban fognak részesittetni; t. i. az ily fekvőségek birtokosai a szolgálatukban lévőkkel és háznépükkel együtt jogositvák, fekvőségeiknek a határvonal által elválasztott egyik részéről annak másik részére közlekedni, gazdasági eszközeikkel, marháikkal, szerszámaikkal stb. stb. oda-vissza szabadon járni-kelni, tekintet nélkül arra, hogy a birtok részben az egyik, részben a másik állam fenhatósága alá tartozik; szintugy jogositva vannak termésüket, marháikat, minden földtermesztvényeiket, nyers és feldolgozott állapotban, egyik birtokrészükről a másikra akadálytalanul, adó- és illetékmentesen átszállitani.

E kedvezmény azonban csak a határvonal által akkép elválasztott földterületek termesztvényeire terjed ki, a nélkül, hogy az illető területek után az egyenes adók behajtását kizárná.

Az ezen kedvezményt élvezők egy — személyiségüket és foglalkozásukat kimutató — igazolványnyal tartoznak magukat ellátni, mely igazolványnak mindkét állam hatósága részéről láttamozottnak kell lennie, a melyet a határhatóságok kivánságára előmutatni tartoznak. Az igazolványért, s annak láttamozásáért semmiféle dij sem fizetendő.

XII. CZIKK.

Jelen szerződés ratifikálandó és a ratifikatiók, mihelyt csak lehetséges, Bukarestben kicserélendők. Hatálya azon napon veszi kezdetét, a melyiken a ratifikatiók kicseréltettek.

Minek bizonyságául az illető meghatalmazottak jelen szerződést aláirták és pecsétjeiket rányomták.

Kelt Bukarestben, két példányban, ezernyolczszáz nyolczvanhét évi deczember hetedikén (november huszonötödikén).

(P. H.) *Goluchowsky* s. k. (P. H.) *M. Pherekyde* s. k.

3. §. A határkijelölés végett a VI-ik czikk értelmében kinevezendő bizottság tagjainak a magyar államterületet illető határkijelölés czéljából kinevezésével, s általában mindannak végrehajtásával, mi ezen egyezményben Magyarországot illeti, a ministerium, illetve a bel-, pénz- és igazságügyminister bizatik meg.

XV. TÖRVÉNY-CZIKK

az Olaszországgal 1887. évi deczember 7-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződésnek, s a hozzá tartozó tarifáknak, pótczikknek, vámkartelnek és zárjegyzőkönyvnek, valamint az ugyanazon napról kelt állategészségügyi egyezménynek beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi május 14-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Rómában 1888. évi május 2-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi május 25-én.)

Az Olaszországgal 1887. évi deczember hó 7-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés és a hozzá tartozó tarifák, pótczikk, vámkartel és zárjegyzőkönyv, valamint az ugyanazon napról kelt állategészségügyi egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatnak.

Szövegük a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya

és

Ő Felsége Olaszország Királya

azon óhajtól vezéreltetve, hogy államaik között a kereskedést és hajózást fejleszszék és előmozditsák, uj szerződés kötésére határozták el magukat és e czélból meghatalmazottaikká kinevezték :

Ő Felsége Ausztria Császárja, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli Királya :

Báró Bruck Károly ő Nagyméltóságát, valóságos belső titkos tanácsosát, az első osztályu vaskoronarend lovagját, a szent Móricz- és szent Lázár-rend középkeresztesét stb. stb. és Ő Felsége az olasz királynál meghatalmazott nagykövetét;

Ő Felsége Olaszország Királya :

Crispi Ferencz ő Nagyméltóságát, képviselőt, a szent Móricz- és szent Lázár- és az olasz koronarend nagykeresztes lovagját, a savoyai katonai rendnek az ezrek érmével diszitett tisztjét stb. stb., ministerelnökét, belügyministerét és ideiglenes külügyministerét ;

Ellena Viktor urat, képviselőt, a szent Móricz- és szent Lázár- és az olasz koronarend nagytisztjét, az osztrák Ferencz József-rend középkeresztesét a csillaggal, stb. stb., államtitkárt a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumban ;

Luzzatti Lajos urat, képviselőt, az olasz koronarend nagykeresztes lovagját, a szent Móricz- és szent Lázár-rend nagytisztjét, a savoyai polgári rend lovagját stb. stb., a költségvetési általános bizottság elnökét ;

Branca Ascanio urat, az olasz koronarend nagytisztjét, a szent Móricz- és szent Lázár-rend középkeresztesét stb. stb.,

kik, jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg :

I. CZIKK.

Az osztrák-magyar monarchia és Olaszország királysága alattvalói között a kereskedés és a hajózás teljesen szabad leend és mindkét szerződő fél alattvalói a másik fél területein szabadon letelepedhetnek. Az olasz

(1) E szerződést, melyet megelőzött az 1879: I. t. czikkbe iktatott kereskedelmi és hajózási szerződés, *a hatályában fennálló állategészségügyi egyezmény kivételével*, pótolja az Olaszországgal 1891 decz. 6-án kötött és az 1892: VI. t. czikkbe iktatott kereskedelmi és hajózási szerződés. V. ö. az 1891: V. t. czikket az ezen szerződés felmondására megállapitott határidőnek meghosszabbitása iránt létrejött megegyezés beczikkelyezéséről.

alattvalók az osztrák-magyar monarchiában és az osztrák és magyar alattvalók Olaszországban, ha a két fél területeinek bármely kikötőjében, városában vagy más helyen letelepednek, vagy ott csak ideiglenesen tartózkodnak is, kereskedésük és iparuk tekintetében nem vonhatók bármily néven nevezendő más vagy magasabb illetékek, terhek, adók vagy dijak alá, mint a melyek a nemzetbeliektől szedetnek; és azon kiváltságok, kivételek, mentességek és bármely más kedvezmények, melyeket a magas szerződő felek egyikének alattvalói a kereskedés és ipar tekintetében élveznek, a másik fél alattvalóira is ki fognak terjedni.

II. CZIKK.

Kereskedők, gyárosok és iparosok általában, kik ki tudják mutatni, hogy azon államban, melyben laknak, az általuk űzött kereskedés és ipar után a törvényes adót fizetik, e czimen, a másik fél területén, semminemü további illeték vagy adó fizetésére nem fognak köteleztetni akkor, midőn csupán kereskedésük vagy iparüzletük érdekében, mustrákkal vagy ezek nélkül, akár személyesen, akár szolgálatukban álló utazók által vásárlásokat tesznek vagy megrendeléseket keresnek.

A magas szerződő felek alattvalói, kik kereskedésük üzése és termékeik elárusitása végett az egyik országból a másikba vásárokra és sokadalmakra mennek, ott kölcsönösen ugyanazon bánásmód alá esnek, mint a saját alattvalók.

A szerződő felek egyikének alattvalói, kik a kétrészbeli területek különböző helyei közt fuvarozást, tengeri- vagy folyamhajózást üznek, ezen iparuk üzéseért a másik fél területén semmiféle iparadó alá nem vethetők.

III. CZIKK.

A magas szerződő felek alattvalói a másik fél területén minden katonai szolgálattétel alól, a szárazon ép ugy, mint a tengeren, és pedig mind a rendes katonaságban, mind a honvédségben fel vannak mentve. Fel vannak továbbá mentve a birói, közigazgatási vagy helyhatósági hivataloskodás minden kötelezettsége, a katonabeszállásolás, minden hadiadó és bárminemü katonai kényszerszolgáltalás és megadóztatás alól, kivéve mindazonáltal az ingatlanok birtoklásával vagy bérlésével egybekötött terheket, valamint azon hadi kényszerszolgáltatásokat és megadóztatásokat, melyeket az illető állam minden alattvalója is, mint ingatlanok birtokosa vagy haszonbérlője viselni tartozik.

Nem vethetők alá sem személyükre nézve, sem ingó vagy ingatlan vagyonuk tekintetében más kötelezettségeknek, megszoritásoknak, dijaknak vagy adóknak, mint a melyekkel a nemzetbeliek terhelvék.

IV. CZIKK.

Az olaszok az osztrák-magyar monarchiában és az osztrákok és a magyarok Olaszországban bármily nemü és természetü ingó és ingatlan javakat szerezhetnek és birtokolhatnak, és ezek felett adásvevés, ajándékozás, csere, házassági szerződés, végrendelet, végrendelet nélküli öröklés, vagy bármely egyéb intézkedés utján szabadon és ugyanazon feltételek mellett rendelkezhetnek, mint a nemzetbeliek, a nélkül, hogy más vagy magasabb adókat, illetékeket vagy dijakat fizetnének, mint a melyekre az illető ország alattvalói a törvények értelmében kötelezvék.

V. CZIKK.

Az olaszok az osztrák-magyar monarchiában és az osztrákok és a magyarok Olaszországban ügyeiket, ép ugy mint a nemzetbeliek, teljesen szabadon és pedig akár személyesen, akár maguk által választott közvetitők által rendezhetik, a nélkül, hogy kötelesek lennének az ügynököknek, bizományosoknak stb., kiknek szolgálatát igénybe venni nem akarják, jutalmat vagy kárpótlást fizetni és a nélkül, hogy e tekintetben más megszoritásoknak vettetnének alája, mint a melyeket az illető ország általános törvényei megállapitanak.

Teljes szabadság engedtetik nekik az adásvevésnél, a forgalmi czikkek árának meghatározásánál és általában kereskedelmi intézkedéseiknél, csakhogy magukat az illető állam vámtörvényeihez alkalmazni és egyedárusságainak alávetni tartoznak.

Hasonlókép jogaik érvényesitése és megvédése végett könnyen és szabadon járulhatnak minden fokozatu birósághoz és közigazgatási hatósághoz.

E czélból élhetnek azon ügyvédekkel, jegyzőkkel vagy ügynökökkel, kiket érdekeik megvédésére alkalmasaknak vélnek és a jogszolgáltatást illetőleg általában ugyanazon jogokat és kiváltságokat fogják élvezni, melyek a nemzetbelieknek jelenleg nyujtatnak vagy jövőben nyujtatni fognak.

VI. CZIKK.

A magas szerződő felek kötelezik magukat, hogy a kölcsönös forgalmat semmiféle be-

viteli, kiviteli vagy átviteli tilalom által nem fogják gátolni.

Ez alól kivételnek helye lehet csupán:

a) az állami egyedáruságok tárgyainál;

b) egészségrendőri tekintetekből, különösen a közegészségügy érdekében, és az e részben elfogadott nemzetközi elveknek megfelelően;

c) hadi szükségleteknél rendkivüli körülmények közt.

VII. CZIKK.

A kiviteli és beviteli illetékeknek összegére, biztositására és beszedésére, valamint az átvitelre nézve is a magas szerződő felek mindegyike arra kötelezi magát, hogy a másik felet mindazon kedvezményekben fogja részesiteni, a melyeket valamely harmadik hatalomnak engedélyez. Más államoknak e tekintetekben jövőben nyujtott minden kedvezmény vagy mentesség a másik szerződő félre azonnal ellenkedvezmény nélkül és már e ténynél fogva kiterjesztendő.

Az emlitett intézkedések mindazáltal ki nem terjednek:

a) azon kedvezményekre, melyek valamely szomszed államnak a határszéli forgalom könnyitésére engedélyeztettek vagy utóbb engedélyeztetni fognak, — sem azon vámkedvezményekre vagy vámmentességekre, melyek csak bizonyos határvonalakra nézve vagy bizonyos kerületek lakosai számára engedélyeztetnek;

b) azon kötelezettségekre, melyeket az egyik magas szerződő fél már létesitett vagy jövőben létesitendő vámegylet alapján elvállalt.

VIII. CZIKK.

Azon osztrák vagy magyar eredetü vagy gyártásu tárgyak, melyek a jelen szerződéshez csatolt *A)* tarifában vannak fölsorolva, az emlitett tarifában megállapitott vámdijak mellett fognak bebocsáttatni, ha azok Olaszországba akár szárazon, akár tengeren bevitetnek.

Az osztrák vagy magyar eredetü vagy gyártásu bármily nemü árúk — legyenek azok felsorolva az *A)* tarifában vagy nem — Olaszországba való bevitelüknél a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódban fognak részesülni.

Azon olasz eredetü vagy gyártásu tárgyak, melyek a jelen szerződéshez csatolt *B)* tarifában vannak felsorolva, az emlitett tarifában megállapitott vámdijak mellett fognak bebocsáttatni, ha azok az osztrák-magyar monarchiában akár szárazon, akár tengeren bevitetnek.

Az olasz eredetü vagy gyártásu bármily nemü árúk — legyenek azok felsorolva a *B)* tarifában vagy nem — az osztrák-magyar monarchiába való bevitelüknél a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódban fognak részesülni.

IX. CZIKK.

Olaszország kötelezi magát, hogy azon czikkekre nézve, a melyek tekintetében a jelen szerződéshez csatolt *B)* tarifában vámmentesség állapittatott meg, az 1887. évi julius 14-iki általános vámtarifában foglalt kiviteli vámoknak számát vagy magasságát az osztrák-magyar monarchia előzetes hozzájárulása nélkül nem fogja emelni. Viszont az osztrák-magyar monarchia kötelezi magát, hogy azon czikkekre nézve, a melyek tekintetében a jelen szerződéshez csatolt *A)* tarifában vámmentesség állapittatott meg, a jelenleg érvényben levő általános vámtarifában foglalt kiviteli vámoknak számát vagy magasságát Olaszország előzetes hozzájárulása nélkül nem fogja emelni.

Az állami egyedáruságok tárgyainak, valamint a hadi fegyvereknek és lőszereknek kezelése a jövőben is az illető államok törvényei és szabályai szerint fog történni.

Mindazon árúk, a melyek az egyik fél területén át a másik szerződő fél területéből kivitetnek, vagy abba bevitetnek, minden átviteli illetékek alól mentesek lesznek, történténjék az átvitel akár közvetlenül, akár lerakás, berakás és ismét felrakás után.

X. CZIKK.

A kétrészbeli szomszéd ország közt és különösen az illető határkerületeik közt kifejlett külön forgalom előmozditása czéljából az alább fesorolt árúk, a visszaszállitás feltétele mellett, és a magas szerződő felek által közös egyetértéssel megállapitott rendszabályoknak megfelelően, a bevitelnél és a kivitelnél bizonyos időre szóló vámmentességet fognak élvezni:

a) mindazon árúk (a fogyasztási tárgyak kivételével), melyek szabad forgalomban az egyik magas szerződő fél területeiről, a másik szerződő fél területeinek vásáraira, vagy sokadalmaira vitetnek, hogy ott közraktárakban vagy vámraktárakban lerakassanak, valamint az olasz, vagy az osztrák és magyar kereskedők utazói által kölcsönösen behozott mustrák, ha mindezen tárgyak és mustrák el nem adatván, előre meghatározott idő alatt visszavitetnek azon országba, melyből kikerültek;

használatban volt jegyes zsákok és hordók, melyek a másik fél területére szállíttatnak, hogy ott megtöltessenek vagy kiürittessenek és igy megtöltve, illetőleg üresen ismét visszavitetnek;

b) az egyik területből a másikra, vásárokra, telelésre vagy az Alpokon való legeltetésre hajtott marhák. Ez utóbbi esetben a beviteli és kiviteli vámmentességet élvezik egyszersmind az illető termények is, minők a másik területen való tartózkodás alatt nyert vaj és sajt, valamint az ott ellett állatok;

c) szalma fonásra, viasz fehérítésre, selyemgubó motolálásra, selyemhulladék gerebenezésre, nyers selyem sodrásra (láncz és vetőlék készitésére);

d) gabnanemüek (ide értve a rizst is) — a határvonal által átmetszett földekről valók — őrlésre;

e) különböző tárgyak fénymázozásra, fényezésre, festésre és kijavitásra.

A *c)* és *d)* alatti esetekben a suly mindig számba veendő, levonván azonban a feldolgozással járó természetes vagy törvényes sulyhiányt.

A többi esetben a kivitt és ismét visszahozott tárgyak azonos volta igazolandó és az illetékes közegek ezen czélból fel lesznek jogositva arra, hogy ezen tárgyakat az érdekelt fél költségére bizonyos ismertetőjelekkel elláthassák.

XI. CZIKK.

A kisérő jegy melletti eljárás alá eső árúk, ha a magas szerződő felek egyikének területéről a másik területre közvetlenül átmennek, nem fognak kirakatni és záraik nem fognak levétetni vagy másokkal helyettesittetni, föltéve, hogy az e tekintetben megállapitott vámszolgálati követelményeknek elég tétetett.

Általában a mennyire lehet, a vámügyi szolgálat alakszerüségei egyszerüsittetni fognak és a vámkezelés gyorsittatni fog.

XII. CZIKK.

Azon belső adók, melyek akár az állam, akár községek és testületek javára, az ország termékeinek előállitását, gyártását vagy fogyasztását terhelik vagy terhelni fogják, semmi szin alatt sem terhelhetik nagyobb mértékben, vagy terhelőbb módon a másik fél területeiről származó hasonló termékeket.

A magas szerződő felek egyike sem sujthatja, belső adó ürügye alatt, a behozatalnál uj vagy magasabb vámmal az oly árúkat, a melyek magában az országban nem termeltetnek.

Ha a magas szerződő felek egyike szükségesnek találná azt, hogy a jelen szerződéshez csatolt tarifákban foglalt valamely belföldi termelésü vagy gyártásu árura uj fogyasztási adó vagy adópótlék vettessék, a hasonló külföldi áru a bevitelnél azonnal egyenlő adóval terhelhető.

XIII. CZIKK.

Az egyik magas szerződő fél területeiről bevitt arany, ezüst, platina vagy más nemes fémből készült aranymives- és ékszerárúk a másik fél területein az illető ország hasonló saját gyártmányaira nézve fennálló törvény szerint, vagy általában kötelezőleg vagy csak a fél kivánatára, ellenőrző eljárás alá esnek.

XIV. CZIKK.

A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a területeik köztl csempészkedés meggátlására és megbüntetésére kellő eszközök által közremüködni, hogy e czélból a másik állam felügyelő-hivatalnokainak minden törvényes segélyt megadni és nekik pénzügyi és rendőrhivatalnokaik, valamint a helyi hatóságok utján általában minden felvilágositást és segitséget, melyre hivatalos eljárásukban szükségük van, nyujtani fognak.

Ezen általános határozatok alapján a magas szerződő felek a mellékelt vámkartelt kötötték.

Oly határszéli vizekre és területrészekre, melyeken a magas szerződő felek területei idegen államokkal határosak, az őrködési szolgálat kölcsönös gyámolitására szükséges szabályok meg fognak állapittatni.

XV. CZIKK.

Árumegállitás és átrakás czimen a magas szerződő felek területein dijak nem szedhetők és a hajózási és egészségrendőri, valamint az adók beszedésének biztositására megkivántató szabályok esetén kivül, egy áruszállitó sem kényszerithető arra, hogy bizonyos helyen megállapodjék és hogy áruit ki- vagy átrakja.

XVI. CZIKK.

Az olaszok Ausztriában és Magyarországban, továbbá az osztrákok és a magyarok Olaszországban, a gyári és kereskedelmi je-

gyek, az iparczikkek mustrái és a minták tekintetében, ugyanazon védelmet élvezendik, mint a nemzetbeliek.

Az egyik magas szerződő fél alattvalói, kik a másik magas szerződő fél területein jegyeik, mustráik vagy mintáik védelmében kivánnak részesülni, ezen jegyeket, mustrákat vagy mintákat az ezen utóbbi területeken fennálló szabályok szerint, vagyis Olaszországban a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnál vagy az ország egyik prefekturájánál és az osztrák-magyar monarchiában a bécsi és a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál letétbe helyezni tartoznak.

XVII. CZIKK.

Az egyik magas szerződő fél hajói a másik fél kikötőiben mind érkezésükkor, mind tartózkodásuk ideje alatt, mind elindulásukkor a nemzeti hajókkal egyenlő bánásmódban fognak részesülni, és pedig az állam, községek, testületek,köztisztviselők vagy bármely intézetek javára szedett bármi nemü vagy nevü illetékek és dijak tekintetében ép ugy, mint a hajóknak a kikötőkben, révekben, öblökben, öblözetekben, kikötő-medenczékben és dockokban való elhelyezését, berakodását vagy kirakodását és általában mindazon formaságokat és egyéb rendszabályokat illetőleg, melyeknek a hajók, legénységeik és rakományaik alávethetők.

Ez áll a parthajózásra nézve is.

XVIII. CZIKK

Mindkét magas szerződő fél hajóinak állami illetősége saját hazájuk törvényei és rendeletei szerint itéletendő meg.

A hajók teherképességének igazolására a hazájukbeli törvények szerint kiállitott mérőlevelek elégségesek, és a hajómérték átszámitása mindaddig nem fog alkalmaztatni, mig a magas szerződő felek közt az 1873. évi deczember hó 5-én jegyzékváltás utján megállapitott egyezmény hatályban marad.

Hasonlóképen minden kedvezmény, melyet a magas szerződő felek egyike a hajók és rakományaik tekintetében valamely harmadik államnak nyujtott, vagy jövőben nyujtani fog, a viszonosság feltétele mellett a másik szerződő fél hajóira és rakományaikra is alkalmazandó.

A jelen szerződés határozatai azonban a nemzeti halászat üzésére nem alkalmazandók.

XIX. CZIKK.

Bárminemü és honnan érkező árúk, melyeknek bevitele, kivitele, átvitele vagy az egyik szerződő fél területein közraktárban való elhelyezése a nemzetbeli hajókon meg van engedve, a másik fél hajóin is hasonlókép bevihetők, kivihetők, átvihetők vagy közraktárban elhelyezhetők és pedig ugyanazon kiváltságok, engedmények, kedvezmények és visszatéritések élvezete mellett és a nélkül, hogy más vagy magasabb vámokat vagy illetékeket tartoznának fizetni, sem más vagy nagyobb megszoritások mellett, mint a melyek a nemzetbeli hajókon bevitt, kivitt, átvitt vagy közraktárban elhelyezett árúkra alkalmaztatnak.

XX. CZIKK.

Az egyik magas szerződő fél azon hajóitól, melyek szerencsétlenség vagy szükség eseteiben a másik magas szerződő fél kikötőibe befutnak, hacsak a tartózkodás szükségtelenül meg nem hosszabbittatik, vagy kereskedelmi müveletre föl nem használtatik, hajózási vagy kikötői illetékek nem szedhetők.

Azon esetben, ha az egyik magas szerződő fél kormányának vagy alattvalóinak hajója a másik fél partjain vagy területein hajótörést vagy sérülést szenved, nemcsak a hajótörést szenvedettek fognak minden segitségben és támogatásban részesülni, hanem a hajók, azoknak részei és töredékei, a hajószerek és minden a hajóhoz való más tárgy is, a hajón talált hajóokmányok, szintugy mint a tengerbe vetett s utóbb megtalált tárgyak és árúk, vagy esetleg az azok eladásából befolyt pénzösszeg a tulajdonosoknak azok, vagy kellően igazolt meghatalmazottjaik kérésére sértetlenül ki fognak szolgáltatni a nélkül, hogy egyebet fizetnének, mint a mentési és őrzési költségeket és általában azon illetékeket, melyeket hasonló esetben a saját nemzetbeli hajók is fizetni kötelesek.

Ha a tulajdonos vagy ennek különös megbizottja nem jelentkezik, a kiszolgáltatás az illető consulok, alconsulok vagy consuli ügynökök kezeihez történik. Megjegyeztetik azonban, hogy az esetben, ha a hajó, a rajta volt tárgyak és árúk a hajótörés alkalmából törvényes kereset tárgyává válnának, az e feletti határozat az ország illetékes biróságainak fentartva marad.

A tenger által kivetett, valamint a hajókárt szenvedett árúk, melyek egyik magas szerződő fél hajójának rakományához tartoztak, a másik fél által a mentési költségen kivül, ha ilyenek voltak, semminemü más illeték alá nem vethetők, kivéve ha azon árúk a belső fogyasztásra bocsáttatnának.

XXI. CZIKK.

A magas szerződő felek területein levő minden természetes és mesterséges vizi utakon a hajózás a másik magas szerződő félhez tartozó hajók vezetőinek ugyanazon feltételek mellett és a hajótól vagy rakományától fizetendő ugyanazon illetékek mellett fog megengedtetni, mint a nemzetbeli hajósoknak.

XXII. CZIKK.

A magas szerződő felek megegyezmek az iránt, hogy a két fél egyikének hajói — a birósági eladás esetét kivéve — az illető hatóság által az eddigi lobogóviselési jog visszavonásáról kiállitott nyilatkozat nélkül a másik fél által állami illetékességüekké nem nyilváníttathatnak.

XXIII. CZIKK.

Az országutaknak és egyéb utaknak, csatornáknak, zsilipeknek, kompoknak, hidaknak és hidnyilásoknak, kikötőknek és kiszálló helyeknek, a hajózható viz megjelölésének és világitásának, a kalauzolás, a darucsigák és nyilvános mérlegintézeteknek, a raktáraknak, a hajóárúk megmentésére, raktározására és biztonságba helyezésére szolgáló intézeteknek s több efféléknek használata, a mennyiben ez épitmények vagy intézetek közhasználatra rendelvék, akár az állam, akár magános jogositottak által kezeltessenek, a másik magas szerződő fél alattvalóinak, hasonló feltételek és ugyanazon illetékek mellett engedendő meg, mint a nemzetbelieknek.

Illetékek, a tengervilágitásra és hajókalauzolásra vonatkozó külön határozatok fentartása mellett, csak az ily épitmények vagy intézetek tényleges használatánál szedethetnek.

Az ország határain áthaladó forgalomra vetett utvámok oly utakon, melyek közvetlenül vagy közvetve a magas szerződő felek országainak egymás közti, vagy a külfölddel való összeköttetésére szolgálnak, az ut hoszszához mérve, a saját állami területre szoritkozó forgalomért járókat meg nem haladhatják.

Ezen határozatok a vasutakra nem alkalmazhatók.

XXIV. CZIKK.

Vasutakon a két magas szerződő fél alattvalói és ezeknek árui mind a viteldijakra és a fuvarozás módjára, mind a szállitás idejére és a közterhekre nézve egyenlő bánásmódban fognak részeltetni.

A magas szerződő felek oda fognak hatni, hogy az illető vasuti igazgatóságok a személy- és áruforgalomban közvetlen feladásokat és közvetlen tarifákat léptessenek életbe, mihelyt és a mennyiben azokat a magas szerződő felek kivánatosaknak jelölendik meg.

A közvetlen forgalomra nézve egységes szállitási határozatoknak megállapitása, különösen a szállitási határidők tekintetében, a mindkét részbeli vasut felügyelő-hatóságok közvetlen megegyezésének tartatik fenn.

A magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy mindkét részbeli területeiken a vasuti forgalmat mindennemü akadály és zavar ellen biztositsák. Ennek következtében az egyik magas szerződő fél területén az ezen területen lévő, de a másik magas szerződő fél vasutjának tulajdonát képező anyagra, ugyszintén a pénztári készletekre és a kölcsönös tarifából eredő követelésekre semmiféle végrehajtás, nevezetesen birósági vagy közigazgatási uton semmiféle lefoglalás nem fog megengedtetni.

A vasuti igazgatóságok a csatlakozó vonatok közlekedésére vonatkozó menetrendeket közös egyetértéssel oly módon fogják megállapitani, hogy sem az utasok, sem az árúk más késedelmet ne szenvedjenek, mint a mely a vasuti, a vám- és az utlevélrendőri szolgálat folytán szükségessé válik.

Ezen menetrendek jóváhagyása mindenik kormánynak fentartatik azon vasuti vonalra nézve, a mely saját területén fekszik.

A magas szerződő felek kötelezik magukat a vasutak igazgatóságainál oda hatni, hogy az ugyanazon nemü vonatok egymással, vagyis a gyorsvonatok gyorsvonatokkal, a személyvonatok személyvonatokkal és a vegyes vonatok vegyes vonatokkal, lehetőleg csatlakozást nyerjenek.

XXV. CZIKK.

A magas szerződő felek azon lesznek, hogy a területeiken levő vasutak kölcsönös forgalma, feltéve azt, hogy az illető két vonal ugyanazon vágányszélességgel bir, lehetőleg megkönnyittessék az által, hogy az egy helyen összetalálkozó pályák közvetlen vágányösszeköttetést nyerjenek, és hogy a waggonok az egyik pályáról a másikra átmenjenek.

A magas szerződő felek ott, a hol határszéleiken közvetlen vágányösszeköttetések vannak és a waggonok átmenete történik, azon árúkat, melyek szabályszerüleg lezárható kocsikban érkeznek és ugyanazon kocsikon az ország belsejében oly helyre szállittatnak, hol a kezelésre jogositott vám- vagy adóhivatal létezik, a határszélen való bevallástól, lerakástól és átvizsgálástól, valamint a csomó-

zártól felmentendik, a mennyiben az illető árúk a rakjegyzékek és fuvarlevelek átadása által bevitelre bejelentetnek.

Oly árúk, melyek szabályszerüleg lezárható vasuti kocsikban, az egyik magas szerződő fél területén keresztül, átrakodás nélkül, a másiknak területéből hozatva, vagy oda való rendeltetéssel átvitetnek: a bevallástól, lerakástól és átvizsgálástól, valamint a csomózártól az ország belsejében épugy, mint a határszéleken felmentendők, a mennyiben a rakjegyzékek és fuvarlevelek átadása által átvitelre bejelentetnek.

Ezen határozatok alkalmazásánál azonban föltételeztetik, hogy az érdekelt vasuti igazgatóságok felelősséget vállalnak az iránt, hogy a kocsik az ország belsejében levő elintéző hivatalnál, vagy a kiviteli hivatalnál sértetlen zárral és kellő időben megérkeznek.

A mennyiben a magas szerződő felek egyike a vámkezelés tekintetében más államokkal az itt emlitetteknél nagyobb könnyitéseket állapitott volna meg, e könnyitések a másik féllel való forgalomnál is a kölcsönősség feltétele alatt alkalmazást találnak.

XXVI. CZIKK.

A magas szerződő felek kölcsönösen megengedik egymásnak, hogy a másik fél mindazon kikötőiben és kereskedelmi piaczain, a hol valamely más állam consulai működésre bocsáttatnak, ilyeneket szintén kinevezhessenek.

A magas szerződő felek egyikének e consulai, a kölcsönsség feltétele mellett, a másik fél területén ugyanazon kiváltságokat, jogositványokat és mentességeket élvezendik, a melyekkel bármily más állam consulai birnak vagy birni fognak.

Az egyik magas szerződő fél hadi- vagy kereskedelmi hajóinak legénységéhez tartozó és a másik fél területére szökött tengerészek kiszolgáltatásánál, az emlitett ügynökök a helyi hatóságok részéről ugyanazon segélyben és támogatásban fognak részesülni, mely a legnagyobb kedvezményt élvező nemzetek ügynökeinek nyujtatik vagy jövőben nyujtatni fog.

XXVII. CZIKK.

A magas szerződő felek föntartják maguknak azt, hogy a szellemi és művészeti tulajdonjognak területeiken való kölcsönös védelmére nézve az alkalmas intézkedéseket utólag megállapithassák.

XXVIII. CZIKK.

A jelen szerződés kiterjed azon országokra is, melyek a magas szerződő felek vámterületeivel jelenleg egyesitve vannak, vagy a jövőben egyesitve lesznek.

XXIX. CZIKK.

Jelen szerződés a jóváhagyási okmányok kicserélésétől kezdve 1891. évi deczember hó 31-ig érvényben marad. Ha azonban a magas szerződő felek egyike sem nyilvánitaná tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt a szerződés hatályának megszüntetése iránti szándokát, az 1897. deczember 31-ig érvényben marad.(1)

A magas szerződő felek fentartják maguknak a jogot, hogy közös egyetértés utján ezen szerződésben bármily változtatást megtehessenek, mely szellemével és alapelveivel ellenkezésben nem áll és melynek szükségét a tapasztalás kitüntetné.

XXX. CZIKK.

Jelen szerződés jóváhagyandó és a jóváhagyási okmányok Rómában minél előbb kicserélendők.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Rómában, kettős kiadásban, 1887. évi deczember hó 7-én.

(P. H.) *Bruck* s. k.
(P. H.) *Crispi F.* s. k.
(P. H.) *Ellena V.* s. k.
(P. H.) *Luzatti L.* s. k.
(P. H.) *Branca A.* s. k.

---

(1) E szerződés érvényét 1892 decz. 31-ig, esetleg 1897 decz. 31-ig meghosszabbitotta volt az 1891: V. t. czikk.

A) Tarifa.

Az Olaszországba való bevitelnél.

	Vám-egység	Vám lira c.
1. Természetes és mesterséges ásványvizek, ide értve a pezsgővizeket is	100 kg.	0·50
2. Sör:		
a) hordókban	hektoliter	3·—
b) palaczkokban	100 palaczk	3·—
3. Tiszta borszesz, hordókban	hektoliter	14·—
4. Tiszta faolaj	100 kg.	6·—
5. Mindennemű élesztő	—	vm.
6. Katáng és egyéb kávépótló, szárítva vagy őrölve is	100 kg.	8·—
7. Borkő (kettős borkősavas káli), nyers borkő, borseprő	—	vm.
8. Lókupakok	100 kg.	220·—
9. Gyökerek, héjak, levelek, virágok, zuzmók, növények és gyümölcsök, festéshez vagy cserzéshez, őrölve vagy nem őrölve	—	vm.
10. Czeruza, puha fába foglalva, fénymázozva is	100 kg.	30·—
11. Szinnyomatos pamut szövetek	100 kg.	
(A fehéritett szövetek vámja s azon fölül 100 kilogrammonkint 75 lira.)		
12. Varrott árúk lenből vagy pamutból:		
a) zsákok, ágy- és asztalnemü, törülközők, függönyök, egyszerüen beszegve és efféle árúk	100 kg.	
(A szövet vámja 10%-kal megtoldva.)		
b) másfélék, kivéve a férfi-ingeket és a hozzájuk való gallérokat és kézelőket	100 kg.	
(A szövet vámja 40%-kal megtoldva.)		
13. Férfi- és gyermek-ruházatok gyapjuból, női köpenyek	100 kg.	
(A szövet vámja 40%-kal megtoldva.)		
14. Faszén	—	vm.
15. Tüzifa	—	vm.
16. Közönséges fa, nyers állapotban fürészelve, négyszegletessé vágva vagy fejszével megnagyolva vagy előkészitve	—	vm.
17. Skatulyáknak, szitaabroncsoknak és efféléknek való vékony falemezek; bármily hosszuságu faabroncsok	—	vm.
18. Parkettáknak való berakott deszkák vagy koczkák	100 kg.	4·—
19. Nem párnázott butorok és kész vagy nyers részeik:		
a) közönséges hajlitott fából	100 kg.	7·50
Nem hajlitott közönséges fából való részekkel, szalma-, nád- és efféle fonadékkal kapcsolatban is.		
b) másfélék közönséges fából	100 kg.	13·—
Közönséges fával furnirozva és szalma-, nád- és efféle fonadékkal kapcsolatban is.		
20. Evezők, karók, rudak	—	vm.
21. Különféle árúk közönséges fából:		
a) nyers állapotban	100 kg.	6·—
b) fényezve vagy festve	100 kg.	13·—
22. Közönséges apró árúk fából	100 kg.	30·—
23. Gyermek-játékszerek fából	100 kg.	60·—
24. Fa-rostanyag, szalma- és egyéb hasonló rostanyag	100 kg.	1.—
25. Fehér vagy szines pépből készült mindenféle papiros	100 kg.	12·50
26. Csomagoló papiros, a szines pépből készült is:		
a) hengerrel nem simitott	100 kg.	3·—
b) hengerrel egy oldalán simitott	100 kg.	5·—
27. Közönséges papiroslemez	100 kg.	2·—
28. Bőrből vagy szövetből készült mindennemü czipész-árúk, a selyemből vagy bársonyból készültek kivételével	100 pár	100·—
29. Lámpák és lámparészek öntött vasból, czink diszitményekkel vagy azok nélkül, ónozva, zománczozva, nikkelezve, mázozva, oxydálva, fénymázozva	100 kg.	18·—
30. Kovácsolt vas- vagy aczélszegek	100 kg.	10·—
31. Kaszák és sarlók	100 kg.	12·—
32. Lámpalángzók és lámpakörözők (Galeries)	100 kg.	75·—
33. Agát, opál, onyx, granit, kikészitve, fonalakra fűzve is	1 kg.	9·—
34. Kályhacsempék közönséges agyagból	100 kg.	3·—
35. Majolika (fayence) vagy árúk szines agyagból, zománczczal, vagy nem átlátszó mázzal bevonva:		
a) koczkalapok, tarkára festve is és közönséges kőedény	100 kg.	6·—
b) fehér vagy egyszinű	100 kg.	10·—
c) többszinü vagy máskép diszitve	100 kg.	14·—
36. Porczellán:		
a) fehér	100 kg.	18·—
b) aranyozott, festett vagy máskép diszitett	100 kg.	35·—
37. Üveg- és kristályárúk:		
a) egyszerüen fuvottak vagy öntöttek, nem szinesek, nem köszörülve, nem metszve, nem vésve	100 kg.	8·50
b) szinesek, az anyagban festve, metszve, köszörülve, csiszolva és vésve	100 kg.	15·—
c) festve, zománczozva, aranyozva, ezüstözve vagy máskép diszitve	100 kg.	18·—
38. Közönséges üvegpalaczkok	100 kg.	4·—
39. Üveg, kristály és zománcz, gyöngy vagy drágakövek alakjában, csillárfüggők és hasonló árúk	100 kg.	30·—
40. Aszalt szilva	100 kg.	2·—
41. Lovak	—	vm.

	Vám-egység	Vám lira c.
42. Sertés:		
a) 10 kilogrammnál nem nehezebb	darab	0·75
b) 10 kilogrammnál nehezebb	darab	3·75
43. Hús, sózva, füstölve vagy másképp elkészitve	100 kg.	25·—
44. Sajt	100 kg.	12·—
45. Stearinsav	100 kg.	8·—
46. Gombok gyöngyházból	100 kg.	100·—
47. Apró árúk:		
a) üvegből	100 kg.	60·—
b) finomak, melyeknek főalkatrésze bármiféle bőr	100 kg.	120·—
48. Külön meg nem nevezett vonó és fuvó hangszerek	darab	1·50
49. Férfi-kalapok nemezből, szőrből vagy gyapjuból, fölszerelve is	100 drb	50·—

B) Tarifa.

Az osztrák-magyar monarchiába való bevitelnél.

	Vám-egység	Vám frt kr
1. Füge:		
a) fris	100 kg.	1·—
b) aszalt	100 kg.	1·—
2. Czitrom, limoni, narancs	—	vm.
3. Sós vizbe rakott czitrom, limoni, narancs	—	vm.
4. Datolya, pisztácz	100 kg.	12·—
5. Mandula:		
a) száraz mandula, héjastul vagy a nélkül	100 kg.	5·—
b) éretlen, héjastul	100 kg.	2·—
6. Fejtetlen czirbolyamag (pignoli); szent jános-kenyér, gesztenye, lazeruoli (zsidóalma); fris, aszalt vagy sózott olajbogyó	100 kg.	2·—
7. Fejtett czirbolyamag (pignoli); gránátalma	100 kg.	12·—
8. Fejtett rizs és rizshulladék	100 kg.	1·50
9. Fris szőlő (enni való) 5 kilogrammnál nem nehezebb csomagokban	100 kg.	2·—
10. Száraz dió és mogyoró, dió- és mogyoróbél	100 kg.	1·50
11. Fris, finom főzelék	—	vm.
Külön meg nem nevezett főzelék, fris állapotban	—	vm.
12. Czitromlé	—	vm.
13. Édes kömény, kömény, lóhermag, mustármag és külön meg nem nevezett magvak	—	vm.
14. Diszitésre való lemetszett virágok és levelek, fris állapotban	—	vm.
15. Külön meg nem nevezett növények és növényrészek, fris állapotban	—	vm.
16. Sertés:		
a) 10 kilogrammnál nem nehezebb	darab	0·30
b) 10 kilogrammnál nehezebb	darab	1·50
17. Öszvér és szamár	—	vm.
18. Mindennemü szárnyas:		
a) eleven	—	vm.
b) holt	100 kg.	3·—
19. Fris halak, édesvizi rákok, fris csigák, scampi (nephrops norvegicus)	—	vm.
20. Tojás	—	vm.
21. Méhköpük mézestül és viaszostul	—	vm.
22. Mindennemü szőr és haj, nyersen vagy elkészitve (és pedig gerebenezve, főzve, festve vagy páczolva, fürtökbe rakva is)	—	vm.
23. Külön meg nem nevezett toll (ágytoll és tollszárak is), meg nem munkált disztollak	—	vm.
24. Tiszta faolaj és lenolaj, hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban	100 kg.	2·40
Jegyzet. Faolaj hordókban, tömlőkben vagy hólyagokban, az e czélra külön felhatalmazott vámhivatalok ellenőrzése mellett emberi élvezetre teljesen használhatlanná téve	100 kg.	0·80
25. Másféle zsiros olajok és faolajkeverékek, hordókban, tömlőkben és hólyagokban	100 kg.	4·—
26. Zsiros olajok palaczkokban és korsókban	100 kg.	10·—
27. Tésztanemü (azaz metélt és hasonló nem sütött készitmények lisztből)	—	liszt vámja
28. Fris vagy elkészitett (és pedig sózott, száritott, füstölt, páczolt) hús	100 kg.	6·—
29. Kolbász	100 kg.	16·—
30. Halak (a héringek kivételével) sózva, füstölve, száritva	100 kg.	3·—
31. Elkészitett halak (marinálva vagy olajba rakva stb.) hordókban	100 kg.	15·—
32. Nyers korálok, furva is, de nem köszörülve	—	vm.
33. Nyers vagy csak nagyjából faragott vagy fürészelt kövek	—	vm.
34. Földnemek és ásványi anyagok:		
a) nyers állapotban	—	vm.
b) égetve, iszapolva vagy őrölve:		
1. festékföldek természetesek	100 kg.	1·—
2. másféle földek és ásványi anyagok	—	vm.
35. Medveczukor	100 kg.	4·—
36. Narancsvirágviz és hasonló illatos vizek borszesz nélkül	100 kg.	6·—
37. Illó olajok:		
a) borostyánkő-, agancs-, kaucsuk-, borostyán-, rozmarin- és fenyőmagolaj	100 kg.	6·—
b) másfélék	100 kg.	25·—
38. Festőfa tuskókban	—	vm.
39. Festéshez vagy cserzéshez való héjak, gyökerek, levelek, virágok, gyümölcsök, gubacs és efélék, szétvagdalva, őrölve vagy másképp aprítva is	—	vm.

	Vám-egység	Vám frt kr
40. Gesztenyefa-kivonat	100 kg.	1·50
41. Manna	100 kg.	1·50
42. Kender nyers állapotban, áztatva, törve, gerebenezve, fehéritve, hulladéka is	—	vm.
43. Kötelek, alattságok, fehéritve, kátrányozva is	100 kg.	5·—
44. Selyemgubók, fonatlan selyemhulladék	—	vm.
45. Selyem (motolált vagy sodrott), czérnázva is, nyers állapotban ...	—	vm.
46. Floret-selyem (fonott selyemhulladék), czérnázva is, nyers állapotban vagy fehéritve	—	vm
47. Férfikalapok nemezből, fölszerelve is	100 kg.	90·—
48. Kalapok szalmából, faszilánkból, nádból, háncsból, kákából, halcsontból és pálmalevelekből:		
a) fölszerelés nélkül...	darab	0·10
b) fölszerelve	darab	0·20
49. Seprők sagginából, nyéllel vagy a nélkül	100 kg.	1·50
50. Lábteritők és gyékények szalmából, háncsból, kákából, kokusdió-rostból, fűből, nádból, szilánkból, széknádból, gyökerekből és efféléből:		
a) nem festve	100 kg.	3·—
b) festve	100 kg.	5·—
51. Szalmaszalagok (szalagnemü mindenféle fonadékok), más anyagok nélkül...	100 kg.	2·—
52. Csomagoló papiros, a szines pépből készült is:		
a) henger utján nem simitott	100 kg.	1·20
b) henger utján egy oldalon simitott	100 kg.	2·—
53. Formás müvek kőpapirospépből, aszfaltból vagy hasonló anyagokból, mázolatlanul és fénymázolatlanul, fával vagy vassal kapcsolatban is	100 kg.	2·—
54. Bőrkeztyük (csak kiszabva vagy szőtt és kötött árúkkal kapcsolatban is)...	100 kg.	50·—
55. Legközönségesebb faárúk, azaz durva kádár-, esztergályos- és asztalos-munkák fából; csupán gyalult faárúk és kerékgyártó-munkák; durva gépek (esztergák, mángorlók, malmok, sajtók, fonókerekek és szövőszékek is); gallyseprők; földmivelési, kerti és konyhaeszközök; mindezen árúk nem festve, nem páczolva, nem firniszelve, nem fénymázozva vagy fényezve, sem más anyagokkal kapcsolatban	100 kg.	1·50
56. Durva kosárkötő-árúk (azaz durva málha-, kézi- és ruhakosarak, kasok, halvarsák és efféle), nem festve, nem páczolva, nem firniszelve, nem fénymázozva vagy fényezve, sem más anyagokkal kapcsolatban	100 kg.	1·50
57. Csont- vagy szaru-gombok ...	100 kg.	25·—
58. Csillárfüggők tömör üvegből, üveggombok, üvegkorálok, üveggyöngyök, üvegzománcz, üvegcsöppek, üvegfonadékok, ha szinesek is	100 kg.	2·—
59. Külön meg nem nevezett üveg- és zománczárúk, más anyagokkal kapcsolatban, a mennyiben a magasabb vámu kaucsuk-, bőr-, fém- vagy apróárúk közé nem tartoznak	100 kg.	12·—
60. Vágott, de nem csiszolt táblák márványból vagy alabastromból	—	vm.
61. Márvány- és alabastrom-munkák, csiszolatlan állapotban vagy csiszolva, a fényűzési árúk kivételével; csiszolt márvány- és alabastromtáblák	100 kg.	1·50
62. Természetes próbakövek, köszörülő- és fenkövek, más anyagokkal való kapcsolat nélkül	—	vm.
63. Korálok (valódiak és nem valódiak), megmunkálva, foglalás nélkül	100 kg.	24·—
64. Közönséges téglák és fedélcserepek, máz nélkül vagy mázzal; agyagcsövek, máz nélkül	—	vm.
65. Közönséges cserépedények közönséges agyagból	100 kg.	0·50
66. Agyagárúk (a porczellán kivételével), egyszinüek vagy fehérek, más anyagokkal való kapcsolat nélkül	100 kg.	5·—
67. Árúk igazi vagy hamis korálokból; filigrán-árúk aranyból vagy ezüstből; árúk lávából, nemes fémmel foglalva	100 kg.	200·—
68. Nyers vagy jegeczes bórsav; nyers vagy finomitott kén; czitromsavas és borkősavas mész; nyers vagy finomitott borkő... ...	—	vm.
69. Tisztitott borax...	100 kg.	2·50
70. Chinin-sulfat	100 kg.	10·—
71. Viaszgyertyák (viaszfáklyák, viasztekercsek)...	100 kg.	12·—
72. Gyujtógyertyácskák viaszból vagy stearinból, a skatulyákkal együtt	100 kg.	3·—
73. Közönséges szappan	100 kg.	2·50
74. Szobrok (szintúgy mellszobrok és állati alakok), valamint domborművek kőből, 5 kilogrammnál súlyosabb darabokban, hasonlóképen szobrok, mellszobrok és állati alakok fémből vagy fából, de legalább is természetes nagyságban...	—	vm.

Pót-czikk.

Hogy az illető határkerületek forgalma számára a mindennapi kereskedés szükségletei által igényelt könnyitések nyujtassanak, a magas szerződő felek megegyeztek a következőkben:

1. §. *a)* Az osztrák-magyar monarchia arra kötelezi magát, hogy az Olaszországból Condino és Tione déltiroli kerületek és a Ledro völgye vasműveibe feldolgozásra hozott ócska vas- vagy vashulladékból évenkint 3000 méter-mázsa, nyers vasból pedig évenkint 2000 méter-mázsa mennyiséget vámmentesen fog bebocsátani.

b) Az olasz kormány a maga részéről megengedi, hogy az *a)* alatt megjelölt mennyiségü ócska vas- vagy vashulladékból és nyers vasból az emlitett vasmüvekben feldolgozott és a következőkben részletezett vasárúk teljesen vámmentesen visszavitessenek.

Az Olaszországból kivitt minden méter-mázsa (100 kilogramm) nyers vasért és vashulladékért az olasz kormány a bevitelnél vámmentesen bebocsát,

vagy 75 kilogrammot rudvasat, nyers tengelyeket, abroncsvasat, ekevasat és nagy vágóeszközöket 20 kilogramm hulladék vagy ócska vas és 80 kilogramm nyers vas fejében,

vagy 67 kilogramm kis vágóeszközöket, lánczot, kapát, baltát, fürészt és ajtó- vagy ablak-vasazatot, vagy öblös árut (casserollerie) 25 kilogramm hulladék vagy ócska vas és 75 kilogramm nyers vas fejében;

vagy végre 72 kilogramm szegkovács-árut 100 kilogramm ócska vas vagy hulladék fejében.

Az emlitett mennyiségekből a teljes 100 kilogrammig hiányzó rész, az egyes czikkek gyártásánál előforduló hulladékra esik, mely a vám leszámitásánál tekintetbe jön.

Azon esetben, ha a *b)* alatt megnevezett gyártmányok előállitásánál az Olaszországból behozott nyers vason vagy vashulladékon kivül még osztrák vagy magyar származásu vas is használtatnék, figyelembe veendő azon arány, melylyel az Olaszországból behozott anyagok a gyártmányban részt vesznek.

Ezen arány adandó esetben, a két magas szerződő fél vámhatóságai által mindegyik vasműre és a gyártmányok minden nemére nézve külön fog megállapittatni.

c) A nyers vasnak és hulladéknak Olaszországból az osztrák-magyar monarchiába való kivitele, illetőleg a bevitele és az előbb emlitett czikkeknek az osztrák-magyar monarchiából Olaszországba való visszavitele, illetőleg ismételi kivitele ugyanazon, Olaszország és déli Tirol határán fekvő, olasz, illetőleg osztrák vámhivatalnál eszközlendő és pedig a kikézitési eljárás alkalmazásával és az osztrák-magyar beviteli vám biztositása mellett.

d) A visszahozatalnak Olaszországba hat havi határidő alatt kell történni. A hitelezett vámok összege az osztrák vámhivatalt megilleti mindazon mennyiségek után, melyek ezen idő alatt ismét ki nem vitetnek. Ezen határidő a vámigazgatóságok egyetértésével, a bevivőnek kérelmére, kivételes esetekben meghosszabbitható.

A vámigazgatóságok a szerződés hatályba lépte előtt, a jelen czikk határozatainak keresztülvitele végett, a szükséges részletek iránt meg fognak egyezni.

2. §. Mind a beviteli és kiviteli vámtól, mind a vámnyugtáért bélyegilletéktől mentesek lesznek az osztrák-magyar és olasz határon való bevitelnél és kivitelnél az osztrák-magyar monarchiában és Olaszországban a következő czikkek:

a) mindazon árumennyiségek, melyek után a beszedendő vám két osztrák értékü krajczárnál vagy a frank öt centime-jánál kevesebb;

b) a marhatakarmányra való fü, széna, szalma, alom, csomagolásra és tatarozásra való moh, közönséges nád és káka, élőnövények (ültetvények és szőlővesszők) gabna kévében, hüvelyesek szárastul, áztatlan kender és len, burgonya;

c) méhkasok élő méhekkel;

d) állatok vére;

e) mindenféle tojás;

f) fris és aludt tej;

g) faszén, kőszén, turfa és turfaszén;

h) épitő- és bányakő, kövező és malomkő, közönséges köszörülő kövek, sarlók és kaszák élesitésére való közönséges fenkövek, mindezen kövek vágatlanul vagy vágva, de nem csiszolva, sem lemezekbe vágva; salak, kavics, homok; égetetlen mész és gipsz; márga, agyag és általában mindenféle tégla és fazekak, pipák és edények készitésére való közönséges agyag;

i) téglák;

k) korpa, sansa (kisajtolt, egészen száraz olajbogyóhéj), olajpogácsa és kifőzött vagy kisajtolt olajos gyümölcsök és magvak másféle hulladékai;

l) kilugzott növényi hamu és kőszénhamu, trágya, ide értve a guanót is, üledék, moslék, törköly, sepredék és mindenféle hulladék; kő- és agyagcserepek; arany- és ezüstsajt; iszap;

m) kenyér és liszt tiz kilogramm és kisebb mennyiségben;

gesztenye tiz kilogramm és kisebb mennyiségben;

fris hus négy kilogramm és kisebb mennyiségben;
sajt két kilogramm és kisebb mennyiségben;
fris vaj két kilogramm és kisebb mennyiségben.

3. §. A beviteli és kiviteli vámtól mentesek lesznek és a vámutakon kivül is szabadon szállithatók: a munkára való marha, a mezőgazdasági eszközök, azon háziszerek és másféle holmi, melyeket a legvégső határszélen lakó földmivelők mezei munkájuk végett vagy lakhelyük változtatása folytán a vámhatáron át behoznak vagy kivisznek.

4. §. Azon mezei termények, — beleértve a fejtett rizst is — melyek a magas szerződő felek alattvalóinak lakásaiktól vagy gazdasági épületeiktől az osztrák-olasz határ által elválasztott birtokain arattatnak, mind a beviteli, mind a kiviteli vámtól menteseknek lesznek, ha ezen épületekbe (a lakásokba vagy gazdasági épületekbe) vitetnek, még pedig az aratástól kezdve deczember végeig.

5. §. A 2. és 3. szakaszban foglalt kedvezmények az osztrák-magyar monarchiában az egész határkerületnek — és Olaszországban a határ mentén lakóknak nyujtatnak, még pedig ezeknek oly övben, mely a vámszolgálat érdekében indokolt helyi kivételekkel — $7^1/_2$ kilométernél nem lesz kisebb.

A magas szerződő felek meg fognak egyezni azon rendszabályok iránt, melyek mellett bizonyos vidékeken, a hol szükségesnek fog találtatni, az osztrák-magyar monarchiában és Olaszországban mind a bevitelnél, mind a kivitelnél vámmentes árúk a határon a vámutakon kivül is, esetről-esetre átbocsáthatók lesznek.

Kelt Rómában, 1887 deczember 7.

(P. H.) *Bruck* s. k.
(P. H.) *Crispi F.* s. k.
(P. H.) *Ellena V.* s. k.
(P. H.) *Luzzatti L.* s. k.
(F. H.) *Branca A.* s. k.

Vámkartel.

I. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyike kötelezi magát arra, hogy a másik fél vám- és államegyedárusági törvényei ellen való áthágások meggátlására, fölfedezésére és megbüntetésére a következő határozatokhoz képest közre fog müködni.

II. CZIKK.

Mindegyik magas szerződő fél kötelességévé teendi a saját vám- és államegyedárusági törvényei ellen való áthágások meggátlására vagy följelentésére utasitott tisztviselőinek, hogy — mihelyt a másik fél hasonló törvényei ellen czélba vett, vagy már elkövetett áthágásról értesülnek — azt az előbbi esetben minden rendelkezésükre álló eszközzel lehetőleg megakadályozzák és arról mind a két esetben országuk illetékes hatóságának jelentést tegyenek.

III. CZIKK.

Az egyik fél pénzügyi hatóságai a másik fél vám- és államegyedárusági törvényei ellen elkövetett és értésükre jutott áthágásokról az utóbbinak pénzügyi hatóságait értesitendik és azoknak a kipuhatolt idevágó tényekről és körülményekről minden felvilágositást megadandnak.

Pénzügyi hatóságok alatt értetnek az osztrák-magyar monarchiában a pénzügyi kerületek igazgatóságai, a fővámhivatalok, a határszéli vagy a pénzügyi felügyelők és a pénzügyőrség biztosai és Olaszországban a közvetett adók igazgatóságai (Intendenza di finanza), a fővámhivatalok és a pénzügyőrség felügyelői és tisztjei.

IV. CZIKK.

Mindegyik magas szerződő fél vámszedő hivatalai a másik fél erre felhatalmazott felsőbb pénzügyi tisztviselőinek, kivánatukra a hivatalos helyiségben minden időben meg fogják engedni azon lajstromok és egyéb okmányok megtekintését, melyek a két állam kereskedelmi forgalmára, valamint a vámhivatalok különös ellenőrzése alá helyezett árúk forgalmára vagy raktározására vonatkoznak.

V. CZIKK.

A magas szerződő felek egymásnak kölcsönösen megengedik, hogy vámhelyeikre tisztviselőket küldhessenek ki oly czélból, hogy a vámügyre és a határszéli őrködésre vonatkozó ügykezelésről tudomást szerezzenek, mi végre ezen tisztviselőknek mindenkor készséggel alkalom nyujtandó.

A két vámterület számvitele és statisztikája iránt a magas szerződő felek egymásnak minden kivánt felvilágositást megadandnak.

VI. CZIKK.

A magas szerződő felek felsőbb pénzügyi hatóságai, vám- és államegyedárusági hivatalnokai, valamint a pénzügyőrségi őrség közegei egymást a csempészkedési kisérletek meggátlására és felfedezésére készséggel támogatni fogják és e czélból egymással nemcsak kölcsönösen közölni fogják a lehető legrövidebb idő alatt észrevételeiket, hanem egymással folytonos érintkezésben is fognak maradni, hogy a kölcsönös közremüködés utján a kitüzött czél elérésére legalkalmasabb intézkedéseket megtehessék.

VII. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyike kötelezi magát arra, hogy megakadályozza azt, hogy oly árukészletek, melyek a másik fél területére csalárd módon való bevitelre szánt árúknak tekinthetők, a határ közelében felhalmoztassanak vagy ott elhelyeztessenek, a nélkül, hogy azokra a csempészet megakadályozására elégséges óvintézkedések alkalmaztatnának.

A határkerületekben idegen meg nem vámozott áruk számára raktárak rendszerint csakis oly helyeken állithatók fel, hol vámhivatalok vannak; ily esetben a vámhatóság ezen raktárakat zár alá veszi és reájuk felügyel. Ha egyes esetekben a zár alá vétel nem eszközölhető, a kitüzött czélnak lehetőleg biztos elérésére alkalmas más ellenőrzési rendszabályok fognak alkalmaztatni.

Idegen megvámozott árúk és belföldi árúk készletei a határkerületekben nem haladhatják meg a megengedhető kereskedelemnek, vagyis a saját állam helyi fogyasztásával arányban álló kereskedelemnek követelményeit. Azon esetben, ha gyanu forog fenn arra nézve, hogy idegen megvámozott áruk vagy belföldi árúk készletei a helyi fogyasztás követelményeit meghaladják, és hogy azok csempészetre vannak szánva, ezen készletek, a mennyiben azt a törvények megengedik, külön vámellenőrzés alá veendők a végből, hogy a csempészet megakadályoztassék.

VIII. CZIKK.

Az egyik magas szerződő fél pénzügyi hatóságainak vagy biróságainak megkeresése folytán a másik fél hasonló hatóságai vagy maguk teszik meg, vagy a saját országuk illetékes hatóságai által megtétetik a szükséges intézkedéseket, hogy a vám- vagy államegyedáruság kijátszására megkisérlett vagy véghez vitt csempészet tényállása megállapittassék vagy annak bizonyitékai összegyüjtessenek és hogy a körülményekhez képest az árúk ideiglenesen zár alá vétessenek.

Mindegyik magas szerződő fél hatóságai az ilyetén megkereséseket ugy teljesitendik, mintha saját országuk vám- vagy államegyedárusági törvényei ellen elkövetett áthágásokról lenne szó.

Hasonlókép az egyik magas szerződő fél vám- és államegyedárusági tisztviselői, valamint pénzügyőrségi közegei, a másik fél illetékes hatóságai által az ő felsőbb hatóságukhoz intézett megkeresés folytán arra is felszólittathatnak, hogy saját országuk illetékes hatósága előtt a másik fél területén megkisérlett vagy elkövetett áthágásra vonatkozó körülményekről vallomást tegyenek.

IX. CZIKK.

A magas szerződő feleknek a Garda-tó vizein az ellenőrzési felügyelettel megbizott pénzügyőrségi közegei föl vannak jogositva arra, hogy a saját területük vizein észrevett csempészőket a másik fél vizein száz méternyi távolságig a parttól üldözhessék és őket az emlitett távolságig a csempészet tárgyaival együtt letartóztathassák; felhatalmaztatnak továbbá arra is, hogy a lefoglalt árúkat, valamint a szállitási eszközöket és a csempészőket, az illető büntető eljárás czéljából, a saját országuk vámhivatalánál átszolgáltassák.

X. CZIKK.

A magas szerződő felek egyike sem fog saját területén a másik fél területére való csempészkedésre alakult egyesüléseket megtürni, sem a csempészkedést biztositó szerződéseket érvényeseknek ismerni.

A magas szerződő felek azonkivül kölcsönösen kötelezik magukat arra, hogy illető területeiken a másik fél alattvalóit, a kik köztudomásulag csempészettel foglalkoznak, felügyelet alatt tartatják.

XI. CZIKK.

Mindegyik magas szerződő fél arra kötelezi magát:

a) hogy azon árúkat, melyeknek bevitele vagy átvitele a másik fél államaiban tilos, ezen utóbbi állam felé csak akkor bocsátja, ha igazoltatik, hogy ezen államnak különös engedélye megadatott;

b) hogy a másik államba rendelt és ott beviteli vám alá eső árúkat csak megfelelő hatáskörrel felruházott átellenes vámhivatal

felé vezető irányban fogja kibocsátani. Ezen engedély csak azon feltétel mellett adható meg, hogy minden szükségtelen tartózkodás mellőztessék és a két állam vámhivatalait összekötő utról minden eltérés kikerültessék. Ugyszintén magától értetik, hogy az árukivitel csak oly órákban történhetik, hogy az árúk az átellenes vámhivatalhoz a hivatalos órákban érkezhessenek.

XII. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyike hasonlókép arra kötelezi magát, hogy a saját területéről kivitelre rendelt átviteli árúkért és az isméti kivitelre szánt meg nem vámolt külföldi árúkért nála letett biztositékot kiadni, valamint a kivitelnél beviteli vámokat visszaadni, vagy fogyasztási adókat visszatériteni nem fogja, ha a másik állam belépti hivatala részéről kiállitott bizonyitvány által nem igazoltatik, hogy az árúk oda szállittattak és bejelentettek.

XIII. CZIKK.

A XI. czikkben *b)* alatt és a XII. czikkben foglalt határozatokat illetőleg, a magas szerződő felek közösen meg fogják állapitani számát és hatáskörét azon hivataloknak, melyekhez a közös határon át az árúk szállitandók, az órákat, a melyekben az árúk vámkezelése és a határon átvitele eszközölhető, továbbá az árúknak a másik állam hivataláig mikép leendő kisérését és végre a vasuti forgalomra vonatkozó különös rendszabályokat.

XIV. CZIKK.

A másik szerződő fél hátrányára elkövetett vagy megkisérlett vám- vagy államegyedárusági csempészkedésekért, azaz beviteli, kiviteli vagy átviteli tilalmak áthágásaiért és a vám vagy egyedárusági illetékek csonkitásáért, a magas szerződő felek mindegyike, a másik fél illetékes hatóságának megkeresése folytán, az áthágót a saját vám- vagy egyedárusági törvényeiben hasonló vagy hasonnemü áthágásokra megszabott büntetéseknek alá fogja vetni az esetben :

1. ha a vádlott azon állam polgára, mely által vizsgálat és büntetés alá vonandó :

2. ha, nem lévén ugyan ezen állam polgára, az áthágás idejében, bár csak mulólag is, ezen állam területén lakott és a vizsgálatot inditványozó megkeresés beérkeztekor vagy azután ezen állam területén kerittetett kézre.

Mindazáltal a másik (megkereső) állam törvényei által megszabott büntetések alkalmazandók, ha enyhébbeknek bizonyulnak.

Ha a pénzbirság, a törvény értelmében, az elvont adóösszeg arányában szabandó ki, azon állam tarifája fog alapul vétetni, melynek vám- vagy egyedárusági törvényei ellen az áthágás elkövettetett.

XV. CZIKK.

A XIV. czikkben emlitett perek folyamában, a másik fél hatóságainak vagy tisztviselőinek hivatalos előadásai ugyanazon bizonyitó erővel birandnak, mint a mely hasonló esetekben a saját állami hatóságok vagy tisztviselők hivatalos előadásainak tulajdonittatik.

XVI. CZIKK.

A XIV. czikk alapján inditott büntető eljárásból származó költségeket, a mennyiben azok a lefoglalt tárgyak értékéből vagy az áthágóktól be nem hajthatók, azon állam köteles megtériteni, melynek érdekében az eljárás foganatosittatott.

XVII. CZIKK.

A XIV. czikk alapján inditott büntető eljárás folytán a vádlottól behajtott vagy az áthágás tárgyainak elárusitásából befolyó pénzösszegekből első sorban a birósági költségek fedezendők ; azután a másik féltől elvont illetékek és végre a birságok fedezendők.

Ez utóbbiak azon állam rendelkezésére maradnak, melyben az eljárás végbe ment.

XVIII. CZIKK.

A XIV. czikk alapján inditott eljárás mindaddig, mig jogerejü véghatározat nem hozatott, azaz itélt dologgá nem vált, azon állam hatóságának megkeresésére, mely azt megindittatta, azonnal abbanhagyandó.

Ez esetben, az eljárás költségeit illetőleg szintén a XVI. czikkben foglalt határozatok alkalmazandók.

XIX. CZIKK.

Mindegyik magas szerződő fél hatóságai és biróságai a másik államban, ennek vám- vagy egyedárusági törvényei ellen elkövetett áthágások miatt vagy a XIV. czikk alapján megindított büntető eljárásra vonatkozólag kötelesek az illetékes hatóság vagy biróság megkeresésére :

1. a kerületükben tartózkodó tanukat és

szakértőket, szükség esetén hit alatt is kihallgatni és a tanukat, a mennyiben az országos törvények a tanuskodás megtagadását meg nem engedik, tanuságtételre szükség esetében szoritani is;

2. hivatalos szemléket tartani és azok eredményeit hitelesen igazolni;

3. oly vádlottaknak, kik a megkeresett biróság kerületében tartózkodnak, a nélkül, hogy az utóbbinak állami kapcsolatához tartoznának, idézéseket és határozatokat kézbesiteni.

XX. CZIKK.

A jelen vámkartelben a szárazföldi kereskedelemre nézve megállapitott határozatok, a mennyiben alkalmazhatók, a tengeri forgalomra is kiterjesztetnek.

XXI. CZIKK.

Az osztrák-magyar monarchia minden kikötőjében, hol Olaszország valamely consuli ügynökének székhelye nincs, a vám- vagy a révhatóság (ezen utóbbi,, miután a vámhivatalt a hajónak közeli elindulásáról értesitette) bármily térfogatu vitorlás hajóknak és a 100 tonnánál kisebb tartalommal biró gőzhajóknak fuvarleveleit — akármily nemzetiségüek ezen hajók — láttamozni fogja, ha azok valamely olasz kikötőbe indulnak.

Oly helyeken, hol olasz consuli ügynököknek székhelye van, ezek az olasz, osztrák és magyar hajók kérdéses fuvarleveleit ingyen fogják láttamozni.

XXII. CZIKK.

A jelen kartelben vámtörvények alatt a beviteli, kiviteli és átviteli tilalmak is és biróságok alatt a magas szerződő felek mindegyikének államaiban az ilynemü saját törvényeik áthágásának megvizsgálására és megbüntetésére rendelt hatóságok értetnek.

Zárjegyzőkönyv az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közt 1887. évi deczember 7-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződéshez.

Az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közt a mai napon kötött kereskedelmi és hajózási szerződésnek aláirásánál az alulirott meghatalmazottak a következő fentartásokat és nyilatkozatokat tették, melyek magának a szerződésnek kiegészitő részét képezendik:

I. A kereskedelmi és hajózási szerződésre vonatkozólag.

A I. czikkhez.

1. §. Az ezen czikkben foglalt megállapodások a magas szerződő felek területein a kereskedés, ipar és rendészet tekintetében hatályban levő és minden más állam alattvalóira alkalmazható külön törvényeket, rendeleteket és szabályzatokat semmi tekintetben sem módositják.

2. §. Azon elv, mely szerint a másik félnek kereskedést vagy ipart üző alattvalói az adók fizetése tekintetében a nemzetbeliekkel tökéletesen egyenlő bánásmód alá esnek, alkalmaztatni fog hasonlókép a társulatok statutumai és egyéb helyi statutumok tekintetében is ott, hol még netalán fennállanak. Ez elv mindazáltal csak akkor alkalmazható, ha a magas szerződő felek mindegyikének törvényei által az iparüzési jogositvány tekintetében megkivánt összes feltételek teljesittettek.

3. §. A magas szerződő felek egyikének területén az illető törvények értelmében megalakult részvénytársaságok és részvényekre alakult betéti társaságok (ide értve a bármily nemü biztositási ágakkal foglalkozó társaságokat is) a másik fél területén, ha az e részben ott fennálló törvényeknek és szabályoknak megfelelnek, kölcsönösen mindennemü jogokat, ide értve a perbenállási jogot is, gyakorolhatják.

A' II. czikkhez.

1. §. Az olaszországi kereskedelmi utazók az osztrák-magyar monarchiában s az osztrák és magyar kereskedelmi utazók Olaszországban a valamely ipar gyakorlására kivetett adók aluli mentességet csak akkor élvezendik, ha a mellékelt mintának megfelelő iparigazolványi jegygyel el vannak látva.

Ezen igazolvány azon naptári év tartamára érvényes, a mely évre ki lett állitva.

2. §. A mi a kereskedést vásárokon és piaczokon illeti, a másik magas szerződő fél alattvalói mind a vásár- és piaczlátogatási jogositvány, mind az ennek folytán fizetendő dijak tekintetében tökéletesen ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint a saját nemzetbeliek.

A VI. czikkhez.

1. §. A VI. czikk *b)* kikezdésében foglalt fentartás alapján a magas szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a phylloxera terjedésének megakadályozása czéljából, a kölcsönös bevitelekre nézve, a Bernben 1881. évi november hó 3-án kötött nemzetközi egyezményben megállapitott rendszabályokat fogják alkalmazni.

A VI. czikk *b)* kikezdésében emlitett fentartás kiterjed azon tilalmi rendszabályokra is, melyek a mezőgazdaság érdekében a kártékony rovarok és egyéb szervezetek terjesztése ellen czéloztatnak.

2. §. A. magas szerződő felek az egészségrendőri szempontból kibocsátott minden forgalmi megszoritást egymással kölcsönösen közölni fognak.

3. §. A marhavész és egyéb ragályos állati nyavalyák terjedése ellen szükséges óvintézkedések végett, különösen tekintettel a határforgalomra, a magas szerződő felek külön egyezmény utján megállapodtak oly intézkedésekben, melyek ezen kölcsönös forgalomnak hathatós könnyitését czélozzák.

A VIII. czikkhez.

1. §. Az osztrák és a magyar posta által kiállitott s az elinditó postahivatal pecsétjével ellátott és az áruküldeményeket kisérő fuvarlevelek Olaszországban a viszonosság föltétele mellett bélyegmentesek leendnek.

2. §. A kedvező bánásmód követelésének indokolására az árubevallásnak magában kell foglalnia az áru származásának megjelölését is.

Ha ezen bevallás helyessége tekintetében kétség támad, az árunak származása bizonyitvány által igazolandó.

Az emlitett bizonyitvány kiállitható vagy a kiviteli hely helyhatósága által, vagy a kiviteli eljárást teljesitő vámhivatal által, legyen az akár az ország belsejében, akár a határon, vagy végre consuli ügynök által; szükség esetén ez okmányt az áruszámla is pótolhatja, ha az illető kormányok ezt elegendőnek találják.

3. §. A származási bizonyitványok és egyéb az árúk származását igazoló okmányok teljesen dijmentesen állitandók ki és láttamozandók.

A X. czikkhez.

Megállapodás létesült az iránt, hogy a kereskedelemnek s a forgalomnak a X. czikk értelmében nyujtott könnyitésére vonatkozólag a feltételek s alakszerüségek a magas szerződő felek ministeriumai közt váltandó közvetlen levelezés utján közös egyetértéssel fognak megállapittatni. E részben a következő elvek lesznek mérvadók:

1. §. Azon tárgyak, melyekért vámmentesség kéretik, a vámhivataloknál minőség és mennyiség szerint bevallandók és vizsgálat alá bocsátandók.

2. §. A gabnanemüeknek (ide értve a rizst is) őrlésre való ideiglenes ki- és bevitelére vonatkozó kedvezmény csak azon esetben adható meg, ha ezen termények a határ által átmetszett földeken nyerettek. Ezen kedvezmény a helyi pénzügyi hatóságok felhatalmazásától tétetik függővé. A magas szerződő felek az ezen ügy szabályozására vonatkozó összes intézkedéseket egyetértőleg fogják megállapitani.

A kivitt vagy visszahozott, valamint a behozott és ismét kivitt tárgyaknak vámkezelése ugyanazon vámhivatalnál eszközlendő, akár a határon, akár az ország belsejében legyen is az.

Ezen intézkedés nem terjed ki a fénymázozandó, fényezendő vagy festendő tárgyakra. Ezeknek vámmentes visszaszállitása az elküldő ország bármely vámhivatalánál történhetik, feltéve, hogy az ily eljárásra jogositott. A kereskedelmi utazók által behozott árumustrák tekintetében a 8. szakasz alatt megállapitott alakszerüségek fognak alkalmaztatni.

3. §. Az ismételi kivitel s a visszahozatal alkalmas határidőhöz köthető, melynek meg nem tartása esetében a törvényes vámok szedhetők.

4. §. A vámösszeg biztositása akár a vámösszeg letétbe helyezése utján, akár más alkalmas módon követelhető.

5. §. A X. czikk *c)* és *d)* alatti kikezdéseiben felsorolt műveletek folytán keletkező sulykülönbségek méltányosság szerint tekintetbe veendők.

Csekély különbségek után vámfizetésnek nem lesz helye.

6. §. A magas szerződő felek gondoskodni fognak arról, hogy a vámkezelés minél kevésbbé terhes legyen.

7. §. A kikészitési eljárásra vonatkozó határozatok csak az ipar üzésének könnyitését czélozván, önként értetik, hogy a szerződő felek mindegyikének jogában álland mindazon végrehajtási és ellenőrzési intézkedéseket elrendelni, melyek a vámtarifa kijátszására irányuló minden kisérlet meggátlására szükségeseknek mutatkoznak.

8. §. A magas szerződő felek mindegyike megjelölendi a maga területén azon vámhivatalokat, melyeknél a kereskedelmi utazók által árumustrák behozhatók és kivihetők.

Az ismétkivitel más vámhivatalnál is történhetik, mint a melynél behozattak.

A behozatal alkalmával a mustrák után járó vám megállapittatik, ezen összeg az eljáró vámhivatalnál vagy készpénzben letétbe helyezendő, vagy kellőleg biztositandó. Az azonosság kellő igazolhatása végett a mustrák lehetőleg pecséttel vagy ólombélyeggel minden költség nélkül megjelölendők.

Az ezen mustrákról felvett jegyzék, melynek alakja a két magas szerződő fél által megállapitandó, magában kell hogy foglalja:

a) a bevitt mustrák számszerinti felsorolását, azok nemét s az azonosságuk felismerhetésére szolgáló megjelölést;

b) a mustrák után eső vámot annak megemlitése mellett, hogy a vámösszeg készpénzben letétbe helyeztetett vagy biztosittatott;

c) megjelölését annak, mily módon jeleztettek meg a mustrák;

d) azon határidőt, melynek elteltével a vámigazgatás az előre fizetett vámot végkép megtartja, vagy, ha ezen összeg biztositva volt, a letett biztositékból magát kielégiti, feltéve, hogy a mustráknak ismét kivitele vagy közraktárban történt elhelyezése nem igazoltatik.

Ezen határidő egy esztendőnél hosszabb nem lehet;

e) ha a kiszabott határidő *(d)* eltelte előtt a mustrák valamely illetékes hivatalnál ismételi kivitel vagy közraktárban való elhelyezés végett felmutattatnak, ezen hivatal meggyőződést szerez magának arról, hogy a kiviendő tárgyak csakugyan ugyanazok, melyek a behozatalnál fel lettek mutatva. Ha e részben semmi kétség fenn nem forog, a hivatal bizonyitani fogja a kivitelt vagy a közraktárban történt elhelyezést s a behozatalkor készpénzben letett vámot visszaadni vagy a biztositék kiadása végett a szükséges lépéseket megtenni fogja.

9. §. Hogy a legeltetésre, telelésre vagy földmivelési munkákra, vásárokra vagy sokadalmakra rendelt marha a határokon lehetőleg gyorsan és könnyen átmehessen, a magas szerződő felek a következő intézkedésekben állapodtak meg:

I. Legeltetésre vagy földmivelési munkákra hajtott marha, az egész vámhatárvonal mentén, bármely vámhivatalnál beléphet.

II. Ha helyi körülményeknél fogva a legeltetésre vagy földmivelési munkákra rendelt marhának a határvámhivatalon át való hajtása a tulajdonosokra nézve nagyon terhes volna, a behajtás és kilépés előtt ezen hivatalnál teendő bevallás elégséges; a pénzügyőrségi közegek mindazáltal a határvámhivataltól nyert bevallás alapján a be- és kilépést ellenőrizni fogják.

A pénzügyőrség ezen bevallásokat — a történtek kellő igazolásával ellátva — a határvámhivatalnak visszaadandja.

III. Ha a határvámhivatal azon ponttól, melynél a kérdéses marha be- vagy kihajtatik, nagyon távol volna, vagy ha a közlekedés elégtelen lenne s ezért a II. alatt emlitett bevallás csak nehezen volna eszközölhető, a be- és kiviteli bevallás az e végből a marhaáthajtás helyére kiküldött pénzügyőri közegnél teljesithető, ki az illető esetekről jegyzéket fog vezetni.

Az olaszországi vagy osztrák vámhivatal által a be- és kiviteli bevallás felvételére és állomásukon kivül fekvő helyen való vizsgálatra kirendelt közegek hivatalos utazásaik után csupán az állami szolgálati szabályzatukban előirt dijakat és költségeket igényelhetik és tekintet nélkül a bevallások vagy a marha számára, naponkint csak egyszer fizettetnek.

Ezen közegek kötelesek lesznek a bevallás bemutatójának átvételi elismervényt kiadni.

Ha több tulajdonos marháit együttes vizsgálat végett egyesitette volna, a fentemlitett közegek azok mindegyikének a kérdéses átvételi elismervényt kiadandják.

IV. A legeltetésre vagy a földmivelési munkára a határvámvonalon áthajtott és ugyanazon napon visszahajtott marha vámügyi kezelésnek nem fog alávettetni; kellő mérvű felügyeleti szabályok fognak azonban az ezen áthajtásnál történhető visszaélések meggátlása czéljából hozatni.

V. A vámhatárhoz való visszaérkezéskor a marha azonossága és darabszáma meg fog állapittatni. Ha ezen vizsgálatnál a marha minőségében a kivitelnél különbség mutatkoznék, akkor az ismételi kivitelnél a helyettesitett marha után s az ismételi behozatalnál a helyettesitő marha után az előirt beviteli vám fizetendő.

Ha a darabszámban mutatkozik különbség, akkor az ismételi kivitelnél a hiányzó darabok után, az ismételi behozatalnál pedig a feles darabok után a beviteli vám fizetendő.

Mindazáltal nem kell vámot fizetni a vámhivatalnál ujra be nem mutatott azon marháért, melynek hiánya törvényszerüen be lett vallva, ha hatóságilag igazoltatik, hogy a hiány baleset következménye.

VI. Ha a visszahajtás vagy a visszkivitel a behajtás vagy a kilépés alkalmával tett bevalláskor kiszabott határidőn tul késik, akkor a bevitel az általános vámkezelés alá esik, hacsak ilynemü elkésések a községi elöljáróság által kellőleg igazolt véletlen körülmények folytán ki nem menthetők.

VII. Az I., V. és VI. pont alatt felsorolt intézkedések a határ-kerületekből a vásárokra hajtott, vagy a határvonalon át telelésre hajtott marhára is hasonlókép alkalmazandók.

VIII. A vámvonalon át legeltetésre, földmivelési munkákra, vásárokra vagy telelésre

hajtott marha számára engedélyezett vámmentesség arányos mértékben az illető termékekre is alkalmazandó. Ennélfogva vámmentesek :

a) a legeltetésre, földmivelési munkákra, vásárokra vagy telelésre hajtott tehenek, kecskék, juhok és kanczák, borjai, gödölyéi, bárányai és csikai; és pedig oly számban, mely a kihajtáskor feljegyzett terhes állatoknak megfelel, tekintetbe véve az időt is, melyet az anyaállatok a vámkerületen kivül töltöttek;

b) a legeltetésről vagy telelésről visszatérő marha után nyert sajt és vaj és pedig egy-egy napra: minden tehén után 0·29 kilogramm, minden kecske után 0·058 kilogramm, minden juh után 0·029 kilogramm sajtot, minden tehén után 0·16 kilogramm, minden kecske után 0·032 kilogramm vajat számitva.

Meg van engedve az is, hogy a másik állam területén történt legeltetésről vagy telelésről visszajövő marha után a visszatértéig nyert sajt és vaj, a marha visszaérkezésének napjától számitandó négy hét alatt is még vámmentesen visszahozassék.

IX. A határon levő vámhivatalnokok s a pénzügyőrség közegei kötelesek azokat, kik a marhát legeltetésre, földmivelési munkára, vásárokra és telelésre a szomszédos határkerületbe áthajtják, figyelmeztetni arra, hogy a bevallást vagy a bebocsátást igazoló okmánynak másodlatát, valamint a hitelezett vám fejében letett biztositékokról szóló elismervényeket jól őrizzék meg, miután ezen okmányok a marha visszaérkezésekor ismét felmutatandók. Az emlitett tisztviselők hasonlóképen kötelesek ezen személyeket a csalárd eljárás következményeiről is felvilágositani.

X. A marha egészségi állapotáról vagy azon körülményről szóló bizonyitványok, hogy a határkerületek minden ragályos állati betegségtől mentesek, csak eredetiben, nem pedig forditásban fognak követeltetni.

A XI. czikkhez.

A XI. czikkben megállapitott könnyitések a következő feltételekhez vannak kötve :

a) az árúk a beviteli vámhivatalnál továbbutalás végett kisérvényi jegyen bevallandók, ehhez hivatalos bizonylat csatolandó, mely az árúknak az elküldés helyén a vámhivatal által történt zárolását s a zárolás módját igazolja ;

b) a vizsgálatnál megállapitandó, vajon ezen elzárolások sértetlenek maradtak-e és vajon elégséges biztonságot nyujtanak-e ;

c) a bevallásnak szabályszerüen kell történnie, mellőzvén minden oly szabálytalanságot vagy mulasztást, mely a küldemény részletes megvizsgálását tenné szükségessé vagy csalárdsági kisérletekre gyanut adna.

Az árúk lerakodása és mérlegelése mellőzhető, ha lerakodás nélkül is határozottan kivehető, hogy a másik fél által alkalmazott zárolás sértetlen és elégséges biztositékot nyujt.

A XII. czikkhez.

1. §. Ezen czikknek intézkedései a magas szerződő felek azon területeire, melyekre a vámtarifa érvénye ki nem terjed, mindaddig, mig ezen kivétel fennáll, nem alkalmazhatók.

2. §. Olaszországban a szesz után a belföldi adó, valamint a vámpótlék a termék valóságos mennyisége és szesztartalma szerint fog beszedetni.

E végből azon belföldi szeszgyárakban, melyek keményitőt vagy egyéb keményitőtartalmu anyagokat (ugymint: gabonát, rizst, lisztet, burgonyát), czukorgyártási vagy finomitási maradványokat (melasse stb.), répát, topinamburt (csicsókát) dolgoznak fel, a termék mennyisége és szesztartalma vagy «exercice» (azaz a terméknek állandó felügyelet által való megállapitása), vagy külön műszer által, melynek czélszerüsége technikai és pénzügyi szempontból el van ismerve, vagy végre ezen két rendszernek egybevetése utján fog megállapittatni.

Ehhez képest magától értetik, hogy Olaszország a csupán borseprőt, gyümölcsöt, gyökereket és bort feldolgozó gyárak tekintetében a belföldi adók beszedésének rendszerére nézve a teljes szabadságot magának fentartja.

A sör után hordókban vagy palaczkokban, a belföldi adó egyenértéke czimén fizetendő pótlék a bevivő választása szerint vagy a megállapitott czukor- vagy szesztartalom, vagy a 16° maximum alapján fog beszedetni.

3. §. A külföldi nyers czukor, akár finomitásra szánt, akár nem, Olaszországba való bevitelénél vám fejében legalább 4/5-ét fogja fizetni azon vámnak, mely a külföldi finomitott czukortól szedetik.

A védelem, melyet a belföldi nyers- és finomitott czukor termelése jelenleg élvez, nem nagyobbitható.

A jelenlegi adórendszer tartama alatt a mesterségesen festett nyers czukor után a finomitott czukor adója fizetendő.

Ha a jelen szerződés tartama alatt az olasz kormány vámkezelésében a hollandi typusok helyett a saccharometrikus rendszernek elfogadását határozná el, az uj kezelésre vonatkozó határozatok csak akkor alkalmazhatók, miután azok a másik magas szerződő féllel közöltettek és közös egyetértésben elfogadtattak.

A XVII. és XVIII. czikkhez.

1. §. A hajók és rakományainak a magas szerződő felek kikötőiben megállapitott egyenlősitése nem terjed ki :

a) oly jutalmazásokra, melyek ujonnan épitett hajók számára adatnak vagy jövőben adatni fognak, a mennyiben ezen jutalmazások a kikötői illetékek vagy vámok alóli mentességben, vagy ily illetékek és vámok mérséklésében nem állanak ;

b) az ugynevezett «Yacht-club»-ok kiváltságaira.

2. §. Határozottan fentartatik ugyan elvben az, hogy a halászati jog a tengerpart mentén kizárólag az illető állam alattvalóit illeti, mégis tekintettel a különleges helyi körülményekre az osztrák-magyar monarchia részéről ezenkivül még tekintettel az Olaszszág által ezért nyujtott ellenengedményekre, mindkét fél részéről egész kivételesen és csupán ezen szerződés tartamára az adriai tenger partja mellett lakó osztrák, magyar vagy olasz alattvalóknak megengedtetik, hogy a másik állam tengerpartja mentén a halászatot üzhessék, — kivételt képezvén e részben a korál- és szivacs-halászat és fentartatván a tengerparttól egy tengeri mértföldre terjedő területen belül a halászat kizárólagos joga a parti lakosok számára.

Ki lett kötve, hogy szigoruan megtartandók az illető államnak azon szabályzatai, melyek a tengeri halászatra és kivált a halivadékra nézve kártékony halászati módoknak eltiltására vonatkoznak.

A XXI. czikkhez.

Az osztrák-magyar monarchia belvizein járó olasz hajók és megforditva az olaszországi belvizeken járó osztrák vagy magyar hajók a rendészeti, veszteglési és vámszabályzatok tekintetében teljesen az ország törvényeinek vannak alávetve.

II. Az A) tarifát (olasz beviteli vámok) illetőleg.

1. Maraschino évenkint 130 hektoliter mennyiségben 100 palaczkonként 25 frank vám mellett bocsáttatik be, ha a palaczk tartalma ½ liternél több, de egy liternél nem több ; 100 palaczkonként 18 frank vám mellett bocsáttatik be, ha a palaczk tartalma egy fél liter vagy ennél kisebb. Az adópótlék tekintet nélkül ezen likőr valódi szesztartalmára hektoliterenként 70 fok szesztartalom alapján fog szedetni.

A szent István koronája területéről érkező szilvapálinka (Slivowitz) évenkint 130 hektoliter mennyiségben hektoliterenkint 25 frank kedvezményes vám mellett bocsáttatik be, feltéve, hogy ezen ital származása az illetékes hatóságok által igazolva van.

2. A természetes bor csak az esetben esik a borvám alá, ha szesztartalma nem haladja meg a 15 fokot. Ha 15 foknál többet tartalmaz, a bor vámján felül az emlitett határt meghaladó minden szeszfok után a szesz vámját fizeti.

A magas szerződő felek szakértőket fognak kijelölni a czélból, hogy közös egyetértésben tanulmányozzák és megállapitsák azon tulajdonságokat, melyekkel a bornak birnia kell, hogy a vámhivatalok által ilyennek elismertessék.

3. Terpentinolaj 100 kilogrammonkint három franknál magasabb vámot nem fog fizetni.

4. Üres töltények, lőkupakokkal vagy egyéb gyuanyaggal az olasz vámtarifa 53. *b)* száma alá tartoznak.

2. Gyantaolajból és mészből készült kocsikenőcs vámmentes.

6. A mustrátlan átlátszó pamutszövetek (graticolatti a foggia di velo) 100 négyszögméterenkint három kilogrammnál nagyobb sulyuak, minőségük szerint a sima szövetek vámját fizetik.

7. A «schiavine» nevezetü közönséges takarók, melyek calcinált gyapjuból készülnek, egészen fehérek, avagy egyszerü szines szegélyekkel ellátvák, 100 kilogrammonkint 22 fr. 50 c. vám mellett bocsáttatnak be, de csak évenkint legfeljebb 400 métermázsa mennyiségben, és az olasz «schiavine»-knek az osztrák-magyar monarchiába való bevitelénél hasonló eljárás kikötése mellett és oly föltétel alatt, hogy ezen termékének származása az illetékes hatóságok részéről kállitott bizonyitványokkal igazoltassék.

8. A gyapjuból készült fekete sálok és kendők, melyek egyik sarkukon selyemhimzéssel ellátvák, még ha selyemrojtokkal szereltek is, a szövet minősége szerint vámoltatnak 25%-o vámpótlékkal.

9. Férfi- és gyermek-ruhák gyapjuból és női köpenyek az Olaszországba való bevitelnél az esetben fizetik a legmagasabb vám alá eső alkatrész vámját, ha ezen alkatrész a ruházat külsejének egy tizedénél nagyobb.

Ha a ruházat külsejének tiz százalékánál többet tesz ki a legmagasabb vám alá eső két vagy több alkatrész együttvéve, az illető áru a legmagasabb vámok alá eső azon alkatrészek vámdijainak számtani átlagának megfelelő vámot fizeti, melyek ezen átlag kiszámitásánál tekintetbe veendők.

10. Furnirozásra való deszkák, koczkák és lemezek, közönséges fából a 16. sz. alá esnek,

ha két milliméter vastagságuak vagy ennél vastagabbak.

11. A 16. sz. alá tartoznak a gyalult faárúk is, ha még nem teljesen kész árúk, továbbá deszkára vagy koczkára fűrészelt vagy vágott, két milliméter vagy nagyobb vastagságu fa.

A 16. sz. alá tartoznak a közönséges fából való nem kirakott parketták vagy padló koczkák, eresztékkel vagy rugóval is.

12. A zsindelyek és dongák a 17. sz. alá esnek.

13. Az olasz uj általános vámtarifához kibocsátandó betűsoros árulajstrom nem fogja módositani az 1883. évi augusztus hó 9-én 1599. sz. a. kelt királyi rendelettel jóváhagyott árulajstrom azon határozatát, mely a műasztalos fához tartozó fanemeket felsorolja.

14. Lapátok, villák, gereblyék, tálak, kanalak, csészék és más háztartási czikkek, eszköz- és szerszámnyelek karikákkal vagy azok nélkül, közönséges faczipők, kikészitésükhöz képest a 21. sz. *a)* és *b)* tételei alá esnek.

A 21. sz. alá foglalt árúk oda tartoznak akkor is, ha vasazattal, abroncsokkal, vagy nemtelen fémből való más hozzávalóval kapcsolatban állanak.

15. Mindenféle gombok fából, kidolgozásuk szerint a faárúk közé osztályoztatnak. Gombok csontból, szaruból, korozzodióból, papirosmachéból és hasonló anyagokból, valamint a csontból, szaruból vagy fából való szopókával stb. szerelt mindenféle pipaszárak, a fából való apróárúk közé esnek.

16. Közönséges papiroslemeznek tekintetik az, a mely pépanyagból vagy az egyes rétegekből csak sajtolás által, enyv segitsége nélkül készült. Egyéb papiroslemez és pedig mind az egyes papirosrétegekből összeenyvezett, mind a papirossal beragasztott, a finom papiroslemezek közé tartozik.

17. Az edzett aczél azonosnak tekintetik a nem edzett aczéllal.

18. A «barna edény» elnevezés alatt ismeretes cserépedény Znaim, Krummnusbaum és Cilliből évenkint 1000 métermázsa mennyiségben 100 kilogrammonkint három frank mérsékelt vám mellett bocsáttatik be, ha ezen áru származása az illetékes hatóság által kiállitott bizonyitványnyal igazoltatik.

19. Agyagból, kőedényből (fayence, majolika) és porczellánból készült pipák, aranyozatlan és ezüstözetlen nemtelen fémből való karikákkal vagy kupakkal kapcsolatban is, ugy vámoltatnak, mint az agyag-, kőedény- vagy porczellánárúk. A nikkel ötvözeteiből készült kupakok és más hozzávalók, melyekkel az efféle pipák szerelvék, nem tekintetnek ezüstözött fémből valóknak.

20. A gyár jegyével vagy nevével, üveglapocskával vagy az űrtartalmat megjelölő bevésett jegygyel ellátott üveg- és kristályárúk a 37. *a)* számból nincsenek kizárva.

21. Az egyszerüen fuvott vagy öntött üveg- és kristályárúk a 37. *a)* sz. alá tartoznak, még akkor is, ha surolt vagy leköszörült fenéküek, szélüek vagy dugójuak.

22. A 37. *b)* alá tartozó üveg- és kristályárúk egészben vagy részben vésve is lehetnek.

23. Olaszország fentartja magának a jogot, hogy a közönséges palaczkokat vagy 100 kilogrammonkint négy frankkal, vagy 100 darabonkint három frankkal vámozza meg. Ebbeli elhatározását az olasz kormány az osztrák-magyar monarchiával 1888. évi február 1-ig közölni fogja.

24. Olaszország arra kötelezi magát, hogy az esetben, ha élő állatjaira a Francziaországba való bevitelnél vámmérséklést elérne, saját állatvámjait is ugyanazon állatokra és ugyanazon mérvben Ausztria-Magyarország irányában leszállitani fogja.

25. 100 kilogrammonkint öt frankos mérsékelt vám engedtetik, évenkint legfeljebb 4000 métermázsa erejéig, az ugynevezett Castradina (ürü és juh száritott és sózott husa) számára. Ezen mérsékelt vámnak alkalmazása származási igazolványok előmutatásától tétetik függővé.

26. A sardellák, acciughe, bojane, scoranze, sgombri, lanzarole, angusigole, maride, robi és suri halak sózva vámmentesek.

A halakkal egy időben, de elkülönitve behozott sóslé vámmentesen fog bebocsáttatni, ha a halak sulyának 10%-át tul nem haladja.

27. A brinza, vagyis az omlós juh- vagy kecskesajt, 100 kilogrammonkint 3 frank vámot fizet, föltéve, hogy az osztrák-magyar monarchiából való származása az illetékes hatóságok által kiállitott bizonyitványokkal igazoltatik. Az ezen mérsékelt vám mellett Olaszországba évenként bevihető mennyiség legfeljebb 800 métermázsáig terjedhet.

28. A maláta ugyanazon vám alá esik, mint az árpa; a száraz hüvelyesek az olasz általános vámtarifa 265. *b)* (gabonanemüek) száma alá esnek.

29. Sózott vagy eczetbe rakott mindennemü káposzta Tyrolból, származási bizonyitványok mellett 100 kilogrammonkint két frank kedvezményes vám mellett fog bebocsáttatni.

30. Pénztárczák, szivartárczák, jegyzőkönyvecskék és másféle hasonló munkák bőrből (a bagaria kivételével) aranyozatlan és ezüstözetlen nemtelen fémmel diszitve, közönséges apróárunak veendők. A nikkel ötvözetekből készült hozzávalók, melyekkel az efféle tárgyak szerelve vannak, nem tekintetnek ezüstözött fémből valóknak.

31. A parasztoknak való közönséges, szerelés nélküli nemezkalapok a tyroli határon át Olaszországba hozva, darabonkint 15 centime

mérsékelt vámot fizetnek, föltéve, hogy Tyrolból való származásuk az illetékes hatóságok által kiállitott bizonyitványnyal igazoltatik.

III. A B) tarifát (az osztrák-magyar monarchiába való bevitelnél alkalmazott vámok) illetőleg.

1. Nem tartoznak a 31. sz. alá az ott felsorolt árúk, a pléhszelenczékbe es effélekbe légmentesen foglalva, vagy máskép?mint az ott felsorolt módon elkészitve, vagy szelenczékbe, üvegekbe és palaczkokba becsinálva fordulnak elő.

2. A selyemhernyó-pete vámmentes marad.

3. A cervelat-kolbász és a szalámi a 29. sz. alatt foglaltatik.

4. Az ürmös (bor) a közönséges bor vámját fizeti, még pedig a legnagyobb kedvezményben részesülő harmadik nemzet irányában alkalmazott vámot.

5. Az esetben, ha a jelen szerződés tartama alatt a bortól az Olaszországba való bevitel alkalmával öt frank 77 ct. vagy ennél kevesebb vám szedetnék, ezen vámdij az osztrák-magyar monarchiából érkező mindennemü borokra is alkalmaztatni fog. Az osztrák-magyar monarchia ez esetben arra kötelezi magát, hogy az olasz borokkal szemben nz 1878. évi decz. 27-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződéshez tartozó zárjegyzőkönyvben a *B)* tarifát (az osztrák-magyar monarchiába való bevitelnél alkalmazott vámok) illetőleg — az 5. III. sz. a. felemlitett külön kedvezményeket engedélyezi. Ez esetben a vám 100 kilogrammonként 3 frt 20 krt fog tenni és az osztrák-magyar monarchiába, akár száraz uton, akár tengeren hordókban érkező borokra alkalmaztatni fog.

6. A 36. és 37. sz. alatt felemlitett vizek és olajok nem tartoznak ezen tétel alá akkor, ha czimjegygyel, használati utasitással és más effélével ellátott edényekben fordulnak elő, a mi által illatszerárúknak mutatkoznak.

Azon sajtnemek, melyek Olaszország különös termelését képezik, azaz a strachino, gorgonzola és a parmesan az illetékes hatóságok által kiállitott származási bizonylatokkal az osztrák-magyar monarchiába 5 frt vám mellett hozhatók be.

8. A sóslébe rakott halak a 30. sz. alá tartoznak.

9. Darabonkint 2 krajczár mérsékelt vám alá esnek a velenczei származásu durva szalmakalapok szerelés nélkül, ha az osztrák-magyar monarchiába az Ala és Cormons közti határon át hozatnak be, föltéve, hogy származásuk az illetékes hatóságok által kiállitott bizonyitványokkal igazoltatik.

10. A mázos vagy máz nélküli hornyolt fedélcserepek Velenczéből a határszéli forgalomban évenkint 25,000 métermázsa mennyiségben, származási bizonyitványok mellett, a 64. sz. szerint fognak bebocsáttatni.

11. A mázos, közönséges vagy iszapolt agyagból való velenczei cserépedény virágokkal és effélékkel több szinüen, durván festve, a határszéli forgalomban és feltéve, hogy származása az illetékes hatóságok által bizonyitva van, a *B)* tarifa 65. sz. szerint fog megvámoltatni.

12. A velenczei üvegárúk neve alatt ismeretes czikkek, milyenek a gyöngyök, «conterie», az 58. számtétel alá esnek, mé. ha a könnyebb szállitás, vagy csomagolás okából fonalakra füzvék is.

13. A velenczei «conterie» (zománcz, üvegcsöppek, gyöngyök, font üveg), kacsuk, bőr, nem aranyozott vagy nem ezüstözött nemtelen fémekkel kapcsolatban az 59. sz. alá tartoznak 12 frt vámmal.

14. A talpbőr a velenczei és bresciai szomszéd tartományból a határszéli forgalomban évenkint 2000 métermázsa mennyiségben 100 kilogrammonkint 8 frt mérsékelt vám mellett azon feltétel mellett fog bebocsáttatni, hogy származási bizonylatok kiséretében hozatik be.

IV. Az A) és B) tarifákat illetőleg:

Olaszország fentartja magának a jogot, hogy az 1888. évi márczius 16. előtt az iránt nyilatkozzék, hogy az 1878. évi deczember 27-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés *A)* tarifájának a len- és kenderfonalak és szövetekre vonatkozó 20., 21., 22., 23., 24. (a csomagoló vászon kivételével) 25., 29. és 30. sz. alatt foglalt vámtételeket alkalmazza azon föltétel mellett, ha az osztrák-magyar monarchia az érvényben álló osztrák-magyar általános vámtarifa 169. *b)* sz. alá eső tiszta, sima és nyüstös selyem-árúk vámját 100 kilogrammonkint 200 frtra leszállitja és ha az érvényben álló osztrák-magyar általános vámtarifa 137. *a)* és *b)* sz. alá eső kenderfonalak vámjait szerződéseseknek jelenti ki.

Az osztrák-magyar monarchia a maga részéről föntartja a jogot, hogy az 1888. évi márczius 16. előtt az iránt nyilatkozzék, hogy a tiszta, sima és nyüstös selyem-árúk vámját 100 kilogrammonkint 200 forintra leszállitsa és az érvényben álló osztrák-magyar általános vámtarifa 137. *a)* és *b)* sz. alá eső kenderfonalak vámjait szerződéseseknek jelentse ki, azon föltétel mellett, ha Olaszország az 1878. deczember 27-én kötött szerződés *A)* tarifájában foglalt vámokat alkalmazza az előbb emlitett len- és kenderfonalakra és szövetekre nézve.

Az esetre, ha a magas szerződő felek elhatározása az emlitett megállapodás értelmében

létrejönne, a len- és kenderfonalak és szövetek vámkezelése egyrészről és a selyem-árúk és kenderfonalak vámkezelése másrészről, az előbb meghatározott mód szerint az 1888. évi márczius 16-án fog életbe lépni.

Az itt létrejött megegyezés után Olaszország a sávolyos len- és kenderszöveteket és damaszk (kamuka-) árúkat ép ugy fogja kezelni, mint a sima vászonszöveteket és viszont Ausztria-Magyarország mindazon tisztán selyemből készült szöveteket fogja sima és nyüstös (armure) árunak tekinteni, a melyek egyszerü s szabályos felületüek, a lánez- és vetülék fonalak egyszerü keresztezésével birnak, melyeknél a minta határozott és csekélyszámu fonalak után ismétlődik, s melyek ép ezért több nyüstnek egyidejü felhasználásával állithatók elő. Ilyenek: a satin (atlas), serges, suraths (sávoly), merveilleux, ottomanes, marquises, gros de Suez, failler francaises, lévantines, reps, gros de Tours név alatt ismert és a nyüstös piquets stb. szövetek.

Mintás (façonirt) szöveteknek mindazok fognak tekintetni, a melyek több fonalrendszerekből készültek, mint a pekins, mely két lánczrendszerből (alapkötést képző és mintázatot létesitő láncztól) áll, avagy a barres, melynél a hatást több vetülék-rendszer idézi elő; továbbá valamennyi koczkázott vagy csikos szövet, a melyeknél a mintázat különböző vetülékek által idéztetik elő, s végre a moirirozott, gauffrirozott, nemkülönben szinnyomattal ellátott szövetek, még pedig mindkét esetben, vagyis akár a kék szövet, akár pedig csak a lánez fonala lett volna nyomva.

Mintás szöveteknek tekintendők mindazok, a melyek oly rajzszerü mintázattal birnak, a melyekhez (mintákhoz) tetszés szerinti számu fonalak (láncz és vetülék irányában) használhatók, s melyek Jaquard-gép segélyével állittatnak elő.

A bársony minden neme, a szalagok és gaze-szövetek mintás szövetek módjára kezeltetnek.

V. A vámkartelre vonatkozólag.

Az 5. és 13. czikkekhez.

Az alai nemzetközi üzemváltó állomás tekintetében a magas szerződők megállapodtak abban, hogy a helyszinére kiküldendő vegyes bizottság azon módozatokat tanulmányozza, melyek a vámszolgálatra szánt helyiségek, a vámműveletek és ezek ellenőrzése tekintetében felmerült kellemetlenségek elháritására alkalmasak. Ezen bizottság tanácskozmányainak eredménye azon egyezmény alapjául fog szolgálni, melynek megkötését a magas szerződő felek maguknak fentartják.

A 7. czikkhez.

A fennálló szabályok szerint külföldi, meg nem vámolt árúk a két vámterület határkerületeiben csupán oly helyeken, hol vámhivatalok vannak és ott is csak a vámhivatali raktárakba, vagy legalább visszaélések ellen elégségesen biztositó ellenőrzés alatt helyezhetők letétbe.

Kölcsönös megállapodás jött létre az iránt, hogy mindaddig, mig ezen szabályok érvényben vannak, a 7. czikkben foglalt határozat végrehajtására elégséges, hogy a magas szerződő felek vámhatóságai a határkerületekben az ily raktáraknak, valamint az elvámolt idegen árúk és a belföldi áruk készleteinek a törvényeknek megfelelően való ellenőrzésére és e mellett a másik fél pénzügyi érdekeinek figyelemben tartására utasittassanak.

A 17. czikkhez.

A 14. czikk szerint inditott eljárás folytán a vádlottra kiszabott vagy a vádlott által önkéntesen elvállalt büntetések elengedése vagy enyhitése azon állam jogában áll, melynek biróságai a büntetést kimondták vagy a vádlott ajánlatát elfogadták. Mielőtt azonban ezen büntetések elengedése vagy enyhitése kimondatik, azon állam illetékes hatóságainak, melynek törvényei megsértettek, mindenesetre alkalom fog nyujtatni, hogy az ügy felett nézetüket nyilváníthassák.

Jelen jegyzőkönyv, — mely minden különös jóváhagyás nélkül is a két magas szerződő fél által jóváhagyottnak és szentesitettnek fog tekintetni azon tény folytán, hogy magának a szerződésnek, melyhez tartozik, jóváhagyási okmányai ki lettek cserélve — két példányban állittatott ki Rómában, 1887. évi deczember hó 7-én.

(P. H.) *Bruck* s. k.
(P. H.) *Crispi F.* s. k.
(P. H.) *Ellena V.* s. k.
(P. H.) *Luzzatti L.* s. k.
(P. H) *Branca A.* s. k.

Minta.

Iparigazolvány

kereskedelmi utazók részére.

Érvényes az 18... évre.

Ezennel igazoltatik, N. ....
ur .... kereskedést üz
(gyárral bir) .. .. társas czég alatt.
.... kereskedőház
szolgálatában áll, mint kereskedelmi utazó és

hogy ezen ház ………………… ………… kereskedést üz (gyárral bir) ………………n.

N. ……………………… ………… ur a fentnevezett társas czég, valamint a következő társas czégek számára……… …… ……………

(az osztrák-magyar monarchiában) (Olaszországban) megrendeléseket gyüjteni és árúkat vásárolni szándékozván, ezennel bizonyittatik, hogy az emlitett társas czég ……………………… hazájában keredelmi üzlete (üzletük) gyakorlásáért a szabályszerü adókat fizeti.

A jelen igazolvány előmutatójának joga van megrendeléseket gyüjteni és árukat vásárolni, de kizárólag utazás közben és csupán az előbb emlitett társas czég …… ………… számára. Hordhat magával mustrákat, de nem árúkat. A megrendelések keresésénél és a vásárlások eszközlésénél minden egyes államban a legtöbb kedvezésben részesülő nemzet kereskedelmi utazóira nézve érvényes szabályokat megtartani és az igazolványt mindig magánál tartani köteles.

(Hely, kelet és az igazolványt kiállitó hatóság aláirása és pecsétje.)

(A kereskedelmi utazó személyleirása, lakhelye és aláirása.)

Állategészségügyi egyezmény.

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya és Ő Felsége Olaszország királya, azon óhajtástól vezéreltetve, hogy illető területeik közt az állatokkal, bőrökkel, szarvakkal és egyéb hasonló terményekkel való kereskedelmet megkönnyitsék és hogy az állatokkal való forgalom és az állati terményekkel való kereskedés következtében, az egyik vagy másik államban uralkodó, vagy kitörő állati járványok behozatalának veszélyét elháritsák, e czélból egyezmény kötésére határozták el magukat és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya:

Báró Bruck Károly ur ő nagyméltóságát, valóságos belső titkos tanácsosát, az első osztályu vaskorona-rend lovagját, a szent Móricz- és szent Lázár-rend középkeresztesét stb. stb., Ő Felsége az olasz királynál meghatalmazott nagykövetét,

Ő Felsége Olaszország királya:

Crispi Ferencz ur ő nagyméltóságát, képviselőt, a szent Móricz- és szent Lázár- és az olasz korona-rend nagykeresztes lovagját, a savoyai katonai rendnek az ezrek érmével diszitett tisztjét stb. stb., ministerelnökét, belügyministerét és ideiglenes külügyministerét;

Ellena Viktor képviselő urat, a szent Móricz- és szent Lázár- és az olasz korona-rend nagytisztjét, az osztrák Ferencz József-rend középkeresztesét a csillaggal, stb. stb., főtitkárt a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumban;

Luzzatti Lajos képviselő urat, az olasz korona-rend nagykeresztes lovagját, a szent Móricz- és szent Lázár-rend nagytisztjét, a savoyai polgári rend lovagját, stb. stb., a költségvetési általános bizottság elnökét,

Branca Ascanio képviselő urat, az olasz korona-rend nagytisztjét, a szent Móricz- és szent Lázár-rend középkeresztesét stb. stb.;

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következő czikkekben állapodtak meg:

1. CZIKK.

A két magas szerződő fél mindegyike arra kötelezi magát, hogy a ragadós betegségben szenvedő, vagy annak gyanujában álló állatokkal, nemkülönben a vészterjesztő tárgyakkal való forgalom megakadályozására, ugyszintén a saját területén kitört állati járványok leküzdésére és elfojtására a szükséges intézkedéseket a leggyorsabb módon meg fogja tenni.

A két szerződő fél mindegyike hivatalos lapjában heti közlést teend közzé, mely a lefolyt héten felmerült állati járványok állapotáról részletes és tüzetes adatokat tartalmazand. Ezen közlések késedelem nélkül át fognak küldetni a másik magas szerződő fél kormányának.

Mihelyt a szerződő felek valamelyikének területén a keleti marhavész kiüt, a másik magas szerződő fél kormánya a vész kiütéséről és terjedelméről közvetlenül, távirati uton fog értesittetni.

A marhavész behurczolása és terjedése iránt szoros vizsgálat fog megejtetni és ezen vizsgálat eredménye a vész behurczolása által fenyegetett ország hatóságaival közöltetni fog.

Ha a marhavész vagy más ragadós állati betegség a határtól 75 kilométernél kisebb távolságban lévő valamely helyen merült fel, az illető kerület hatóságai erről a szomszédos ország illetékes hatóságait késedelem nélkül, és ha szükséges, távirati uton értesitendik.

2. CZIKK.

Ha a magas szerződő felek egyikének területén a keleti marhavész vagy más ragadós állati betegség üt ki, a nem fertőzött vidékekről származó, a járvány által veszélyeztetett állatfajokkal, nemkülönben a ragály elhurczolására alkalmas tárgyakkal való kereskedés, a másik magas szerződő fél területén csak olyan korlátozásoknak vethető alája, a milyen korlátozásoknak az utóbb nevezett országban, a nem fertőzött vidékekről származó, mondott állatokkal és tárgyakkal való forgalom, az állategészségrendőri törvények és rendeletek értelmében és veszélyességének fokára való tekintettel leend alávetve; mindazonáltal a kérődzők és sertések behozatalánál és átvitelénél mindenkor, még járványmentes időben is, a következő rendelkezések fognak alkalmaztatni:

1. Az állatoknak származási helyük községi elöljárósága által kiállitott igazolványokkal kell ellátva lenniök, melyekben az állatok száma, leirása és ismertető jelei, nemkülönben rendeltetési helyük foglaltatnak; ugyszintén ezen igazolványokban annak is bizonyitva kell lenni, hogy a szóban forgó állatok legalább tizenöt napot azon helységben töltöttek, a hol az igazolvány kiállittatott, hogy ezen helység az illető állatfajra veszélyes ragadós betegségtől 30 nap óta ment és hogy a csapat elinditása alkalmával egészségesnek találtatott.

Ezenfelül járvány idejében — hacsak közvetlenül közlekedő vasuti kocsikban vagy hajókban továbbitott állatszállitmányokról nincsen szó — annak igazolása is követelhető, hogy az állatok fertőzött vidékeken keresztül nem szállittattak.

Az igazolványok érvényességi tartama 10 napban állapittatik meg. Ha ezen időtartam a közvetlen szállitás alatt lejár, az állatok oly czélból, hogy az iga-

zolvány ujabb tiz napi érvénynyel birjon, állatorvos által megvizsgálandók és teljesen egészségeseknek nyilvánitandók, a mi az igazolványon bizonyitandó.

2. A fentnevezett állatok behozatala — a vasuton vagy gőzhajón továbbitott szállitmányok kivételével — csak a magas szerződő felek mindegyike által e czélból évenként előre meghatározott napokon és határpontokon át eszközölhető.

3. A magas szerződő felek mindegyike tentartja magának azon jogot, hogy a behozatalra vagy átvitelre szánt, fentnevezett faju állatok egészségi állapotát, a határnak a kijelölt pontokon való átlépése alkalmával megvizsgáltathassa.

A szabályszerü igazolványokkal el nem látott, vagy valamely ragadós betegségben lévő állatok, nemkülönben az olyanok, melyekről alapos a gyanu, hogy a ragály csiráját magukban hordják, visszautasithatók lesznek.

Mihelyt valamely marhacsapatban, a határon megejtett állategészségügyi vizsgálat által a keleti marhavész megállapittatott, az illetékes hatóság, a betegnek talált marhák leöletésére és hulláiknak megsemmisitésére fel van jogositva. Ilyen esetben a másik magas szerződő fél kormánya erről azonnal értesittetni és az ez alkalomból felvett jegyzőkönyv vele késedelem nélkül közöltetni fog a végből, hogy a szükséges elővigyázati intézkedéseket megtehesse és hogy adott esetben állami állatorvost küldhessen ki.

Ha a marhavész a határ közelében terjed, a vész tartamára a kérődzők bebocsátása megtiltható.

Ha a határhoz közel levő helységekben más állati járványok nagy kiterjedést nyernek, az ezen betegségek által veszélyeztetett állatfajok bebocsátása a vész tartama alatt eltiltható. Mindazonáltal, ez utóbbi esetben, vészmentes helységekből származó szállitmányok bevitelre és átvitelre be fognak bocsáttatni, feltéve, hogy vasuton vagy gőzhajón szállittattak és hogy ezen állatok a határ átlépésénél egészségeseknek találtattak.

Járványok idejében a magas szerződő felek mindegyike az állati nyerstermények behozatala és átvitele tekintetében az állategészségrendőri törvényekben és szabályokban megállapitott módozatot fogja alkalmazni.

Mindenkor megszoritás nélkül fognak azonban bebocsáttatni a tejtermények, olvasztott faggyu, mosott vagy calcinált és zsákokban vagy csomagokban levő gyapju és ládákban vagy hordókban elhelyezett száraz vagy sózott belek.

Más fris állati nyerstermények behozatala és átvitele és általában állati nyerstermények behozatala és átvitele száraz állapotban is állategészségrendőri tekintetekből a következő feltételeknek vethető alá:

a) az ilyen termények, hacsak vasuton vagy gőzhajón nem szállittatnak, csak az e czélból kijelölt határpontokon át bocsáthatók be;

b) a szállitmányoknak oly igazolványokkal kell ellátva lenniök, melyekben az igazoltatik, hogy azoknak sem származási helyén, sem ennek 30 kilométernyi kerületében járványok nem léteznek.

3. CZIKK.

Azon vasuti kocsik és hajók, nemkülönben azon hajórakaszok, melyekben lovak, öszvérek, szamarak, szarvasmarhák, kecskék, juhok, sertések, fris bőrök szállittattak, ujból való használat előtt oly tisztitási (fertőtlenitési) el-

járás alá vonandók, mely az esetleg azokhoz tapadt ragálycsirákat teljesen megsemmisiti.

A rakodó-hidak és ponkok minden felrakás után megmosandók.

A magas szerződő felek mindegyike, a magas szerződő felek másikának területén az ilyen vasuti kocsiknak, hajóknak vagy hajórakaszoknak szabályszerüen történt fertőtlenitését a saját területére nézve is érvényesnek fogja elismerni.

A magas szerződő felek kormányai meg fognak állapodni azon feltételek és formaságok tekintetében, a melyek a fertőtlenités elismerése czéljából teljesitendők.

4. CZIKK.

A legeltetés czéljából a magas szerződő felek egyikének területéről a másiknak területére hajtott állatok bebocsátása a következő feltételek mellett engedtetik meg:

a) a nyájak tulajdonosai a határnak az e czélból kijelölt pontjain való átlépésnél a 2. czikk 1. pontjában előirt származási és egészségi igazolványokat fogják előmutatni. Az állatok itt egészségi vizsgálatnak fognak alávettetni. Az olyan állatok bebocsátása, melyek szabályszerü igazolványokkal nincsenek ellátva, vagy melyek ragadós betegségben szenvedőknek találtatnak, megtagadható;

b) az állatoknak visszahajtása származási területükre, csak azonosságuknak igazolása után fog megengedtetni.

Ha mindazonáltal a legeltetés ideje alatt, akár a nyájak egyik részében, akár a legeltetési helytől 20 kilométernél kisebb távolságban levő helyen vagy azon az uton, melyen a nyájnak a határállomáshoz való visszahajtásakor haladnia kell, ezen állatokra nézve ragadós betegség ütne ki, akkor az állatoknak a másik állam területére való visszahajtása meg fog tiltatni, ha csak kényszerkörülmények, mint takarmányhiány, rossz időjárás stb., kivételt nem tesznek szükségessé. Ez utóbbi esetekben, a járvány által még meg nem lepett állatok visszatérése csak azon óvrendszabályok alkalmazása mellett lesz eszközölhető, melyeket a járvány elhurczolásának meggátlása czéljából a magas szerződő felek egyetértőleg megállapitanak.

5. CZIKK.

A határtól legfölebb 5 kilométernyi távolságban fekvő helységek lakosai a határon bármely időben, mindkét irányban, az eke vagy szekér elébe fogott saját állataikkal átmehetnek, de csupán földmivelési munka vagy üzletük folytatása czéljából.

Ilyen esetekben azonban a következő feltételeknek vannak alávetve:

a) földmivelési munka vagy üzlet czéljából a határon átmenő minden fogatnak azon községnek helyi hatósága által kiállitott igazolványával el kell látva lennie, mely községben az állatok istállója van. Ezen igazolvány magában foglalja a fogat tulajdonosának vagy hajtójának nevét, az állatok leirását és a határkerület azon területének megjelölését (kilométerekben), a melyen a fogat dolgozni fog;

b) azonkivül, ugy a kihajtáskor, mint a visszahajtáskor azon határközségnek helyi hatósága által kiállitott igazolvány szükséges, a mely községből a

fogat érkezik, és ha a fogat más községnek területét is átlépi, ezen községnek bizonyitványa is, mely által igazoltatik, hogy az illető község minden állati járványtól teljesen mentes és hogy annak 20 kilométernyi körületében marhavész nem uralkodik. Ezen bizonyitvány 8 napról 8 napra megujitandó.

6. CZIKK.

Jelen egyezmény ugyanakkor lép életbe és ugyanazon tartammal fog birni, mint a mai napon kötött kereskedelmi és hajózási szerződés.

A magas szerződő felek fentartják maguknak azon jogot, hogy a jelen egyezményen közös egyetértéssel minden olyan módositást eszközölhessenek, mely annak szellemével és elveivel nem ellenkezik és melynek czélszerüségét a tapasztalat igazolandja.

7. CZIKK.

Jelen egyezmény jóvá fog hagyatni és jóváhagyási okmányai Rómában a kereskedelmi és hajózási szerződéssel egyidejüleg fognak kicseréltetni.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Rómában, kettős kiadásban, 1887. évi deczember hó 7-én.

(P. H.) *Bruck* s. k.
(P. H.) *Crispi F.* s. k.
(P. H.) *Ellena V.* s. k.
(P. H.) *Luzzatti L.* s. k.
(P. H.) *Branca A.* s. k.

XVI. TÖRVÉNY-CZIKK

a Dániával, a védjegyek kölcsönös oltalma tárgyában 1888 február 9-én kötött egyezmény beczikkelyezéséről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi május 18-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi május 25-én.)

Az osztrák-magyar monarchia és Dánia meghatalmazottjai által Kopenhágában 1888-ik évi február 9-én aláirt egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Azon czélból, hogy Dániában és az osztrák-magyar monarchiában, a gyári és kereskedelmi védjegyek kölcsönös védelme biztosittassék, az e végre kellően meghatalmazott alulirottak a következőkben állapodtak meg:

---

(1) Magyarországon a védjegyek oltalmáról az 1890: II. t. cz. rendelkezik (módos.: 1895: XLI. t. cz.); Ausztriában az 1890 jan. 6. törv. (1890. R. G. Bl. 19.); Dániában az 1880 jul. 2. törv. — V. ö. 1887: XXXVI. t. cz. a Dániával 1887 márcz. 14-én kötött kereskedelmi és hajózási egyezmény beczikkelyezéséről.

I. CZIKK.

A magas szerződő felek mindegyikének alattvalói a másiknak területein és birtokain, bárminemü gyári és kereskedelmi védjegyek oltalma tekintetében ugyanazon jogokban részesülnek, mint a honosak.

Mindazáltal az osztrákok és a magyarok Dániában és a dánok az osztrák-magyar monarchiában nem részesülhetnek több jogban és nem élvezhetik az oltalmat hosszabb idő tartamáig, mint saját hazájukban.

II. CZIKK.

Mindkét magas szerződő fél azon honosai, kik védjegyeikre nézve a másik fél területein oltalomban részesülni óhajtanak; az ezen területeken érvényes szabályoknak megfelelőleg védjegyeiket bemutatni tartoznak, nevezetesen az osztrák-magyar monarchiában a kereskedelmi és iparkamaráknál Bécsben és Budapesten, Dániában pedig a gyári és kereskedelmi védjegyeket lajstromzó hivatalban Kopenhágában.

III. CZIKK.

Jelen egyezmény bármelyik magas szerződő fél részéről történt felmondás után még egy évig érvényben marad, s az abban foglalt megállapodások kihirdetésük napján lépnek hatályba.

Minek hiteléül az alulirottak a jelen egyezményt kiállitották és pecsétjeikkel megerősitették.

Kelt Kopenhágában, kettős kiadványban, 1888-ik évi február 9-én.

(P. H.) *Franckenstein* s. k.
(P. H.) *Rosenörn-Lehn O. D.* s. k.

XVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a csász. királyi szabadalmazott kassa-oderbergi, a magyar északkeleti és az első magyar-gácsországi vasuttársaságok részére további külön állami biztositás nyujtása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi május 25-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi május 26-án.)

1. §. Azon esetre, ha a magyar északkeleti vasut, a császári királyi szabadalmazott kassa-oderbergi vasut és az első magyar-gácsországi vasuttársa-

(1) V. ö. az ezen vasutakra vonatkozó korábbi rendelkezések tekintetében: 1868: XIII. t. cz. a magyar északkeleti vasut kiépítése tárgyában; 1869: VI. t. cz. az első magyar-gácsországi mozdonyvasut kiépítése tárgyában; 1871: XXXVIII. t. cz. az 1869: VI. t. cz. s az azzal beczikkelyezett engedélyokmány némely határozatainak módositásáról; 1875: XL. t. cz. az első magyar-gácsországi vasut állami biztosítékának felemelése és az 1873: XXIII. t. cz. 3. §-ának módositása tárgyában; 1875: XLV. t. cz. a magyar-északkeleti és nyiregyház-ungvári vasutak függő ügyeinek rendezéséről (módos.: 1877: XVI. t. cz.); 1876: XI. t. cz. az állami biztosítást tényleg igénybe vevő vasuttársulatok részéről az 1875: XLI. t. cz. 2. §-a alapján kibocsátandó elsőbbségi kötvényeknek az állam által leendő átvételéről; 1879: XXXVIII. t. cz. a kassa-oderbergi vasut függő ügyeinek rendezéséről és az eperjes-tarnowi vasut magyarországi részével való egye-

ságok az 1876. évi XI. törvényczikk s illetve az 1887. évi XXXIII. törvényczikk alapján engedélyezett beruházási kölcsönrészletek felhasználása óta magyarországi vonalaikon végrehajtott, valamint ugyanezen vonalakon a következő években még foganatositandó beruházások költségeinek fedezésére szükséges kölcsönt jogerejüleg megszavazni fogják, ezen ujabb sorozatu elsőbbségi kölcsönök kamatozása és 60 év alatt leendő törlesztése czéljából a nevezett vasuttársaságok részére együttesen 732,677 osztrák értékü arany forintot, vagy ennek megfelelő német birodalmi arany márka összeget meg nem haladható külön állami biztositás, az alábbi §-okban kikötött föltételek alatt, illetve olykép engedélyeztetik, hogy ezen külön állami biztositás a szóban forgó elsőbbségi kölcsönök kibocsátása idejével, illetőleg a tényleges kibocsátás arányában lépjen hatályba.[1]

2. §. A felveendő kölcsönökből a társaságok első sorban azon kincstári előlegeket kötelesek kamatostól megtériteni, melyek az 1. §-ban emlitett beruházások költségeinek időleges fedezésére kiutalványoztattak, illetőleg a jelen kölcsönök kibocsátásáig esetleg még kiutalványoztatni fognak.

Egyuttal kötelesek a társaságok azon függő kölcsönöket visszafizetni, melyek némely beruházások költségeinek időleges fedezésére kormányengedélylyel köttettek.

A kölcsön többi része csak a közmunka- és közlekedésügyi minister által esetről-esetre engedélyezett beruházásokra forditható; addig pedig az alapszerüleg kezeltetvén, gyümölcsöztetendő, s az ekkép előálló kamatjövedelem a nevezett vasuttársaságok magyarországi vonalainak évi üzleti jövedelmei javára irandó.

3. §. A felveendő kölcsönök évjáradékainak fedezésére kiutalványozandó állami előlegek kamatoztatására nézve az 1875. évi XLI. törv.-czikk 2. §-ának *b)* pontja alatt foglalt határozmány, ugyanezen előlegek és kamatjaik visszafizetésére nézve pedig a kassa-oderbergi vasutat illetőleg az 1866. évi junius hó 26-án kiadott legfelsőbb engedély-okmány 21. §-a,

a magyar északkeleti vasutat illetőleg az 1868. évi XIII. törvényczikk alapján kibocsátott engedélyokmány 22. §-a s illetve a nyiregyháza-ungvári vasutra nézve az 1870. évi XXVIII. törvényczikk által törvénybe iktatott engedélyokmány 27. §-a, végül az első magyar-gácsországi vasutat illetőleg az 1869. évi VI. törvényczikk által törvénybe iktatott engedélyokmány 26. §-a[2]

lesz irányadó, oly módositással azonban, hogy az állam által biztositott tiszta

---

sitéséről; 1883: XXIX. t. cz. az első magyar-gácsországi vasutra vonatkozó 1871: XXXVIII. és 1875: XL. t. czikkek némely határozatainak kiegészítéséről, ill. módosításáról; 1887: XXXIII. t. cz. az első magyar-gácsországi vasut-társaság részére nyujtandó további külön állami biztositás tárgyában; 1889: X. t. cz. a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut elsőbbségi kölcsöneinek konvertálása tárgyában; 1889: XIV. t. cz. az első magyar-gácsországi és a magyar nyugoti vasutak magyar vonalainak megváltásáról; 1890: XXXI. t. cz. a magyar északkeleti vasut részvénytársaság vasutvonalainak beváltásáról.

(1) Az első magyar-gácsországi vasut-részvénytársaság által az 1888: XVII. t. cz. alapján felvett kölcsön visszafizetéséről v. ö. az 1889: XIV. t. czikkbe iktatott szerződés 2. §-ának utolsó bekezdését. Az ezen t. cz. alapján felvett beruházási kölcsön visszafizetéséről v. ö. az 1891: II. t. czikkbe iktatott megváltási szerződés II. §-át.

L. még 1888 jun. 8. 26,789. sz. közmunka- és közlek. min. rend. a magyar északkeleti, kassa-oderbergi és az első magyar-gácsországi vasutak magyarországi vonalait illető 1888. évi kibocsátásu egyesített elsőbbségi kölcsönnek a magyar állam által való átvétele, ill. kibocsátása tárgyában kötött egyezmény (1888. R. T. 949.).

(2) A magyar északkeleti és magyar-gácsországi vasut vonalainak megváltása folytán a 3. §-nak ezekre vonatkozó rendelkezései hatályukat vesztették.

jövedelmet meghaladó fölösleg teljes összegében forditandó az emlitett előlegek és kamatjaik lerovására.

4. §. Felhatalmaztatik a kormány, hogy a fenti 1. §-ban engedélyezett további állami biztositás alapján kibocsátandó kölcsönt azon eljárás szerint, mely az 1876 : XI. törvényczikk nyomán követtetett, mindazonáltal önkényt érthetőleg a jelen törvényben meghatározott feltételek keretében, átvehesse és kibocsáthassa.(1)

5. §. A jelen törvény által engedélyezett külön állami biztositás alapján felveendő elsőbbségi kölcsönök kötvényeinek kibocsátására és telekkönyvi bekebelezésére, ideértve a főkötvények kiállitását is, ugyszintén ezen kölcsönügy iránt a közmunka- és közlekedésügyi minister és a vasuttársaságok közt létesitendő jegyzőkönyvi egyezményekre is a bélyeg- és illetékmentesség megadatik s egyuttal a kibocsátandó elsőbbségi kötvények és azok szelvényei után teljes adó- és bélyegilletékmentesség biztosittatik.(1)

6. §. A kormány felhatalmaztatik, hogy a jelen törvény 2. §-a értelmében az államkincstárnak megtérülő és az 1888. évi zárszámadásokban az átmeneti bevételek közt elszámolandó összegekből 3.600,000 forintot a magyar királyi államvasutakon elhalaszthatlanul szükséges épitkezések és berendezések költségeinek fedezésére fordithasson, még pedig olykép, hogy az ekként engedélyezett hitelből 600,000 forint az 1888. évi állami költségvetésbe *B)* Átmeneti kiadások és beruházások, II. Beruházások. IV. fejezet, Közmunka- és közlekedésügyi ministerium 21. czim. — Uj épitkezésekre és uj forgalmi eszközökre az államvasutaknál; — *i)* rovata alatt a budapest-józsefvárosi keresztezési pont megszüntetése czéljából szükséges épitkezések folytatására és befejezésére; — 3.000,000 forint pedig ugyanezen czimnél uj *r)* rovat alatt «A magyar királyi államvasutak hatvan—miskolcz—szerencsi vonalán második vágány épitésére s azzal kapcsolatos munkákra» pótlólag fölvétessék.

7. §. A kormány a jelen törvény értelmében engedélyezett külön állami biztositás alapján keresztülviendő pénzügyi művelet mikénti lebonyolitásáról, valamint a felveendő elsőbbségi kölcsön- és biztositási részletek vasutankint leendő megállapitásáról az ügy befejezése után a törvényhozásnak részletes jelentést teend.

8. §. Ezen törvény a törvénytárban történő közzététele napján lép életbe és végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

XVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

tartalékosoknak és póttartalékosoknak béke idején tényleges szolgálattételre kivételes visszatartása, illetve behivása tárgyában.(2)

(Szentesitést nyert 1888. évi május 31-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 2-án.)

1. §. Az első évfolyambeli tartalék és a három utolsó sorozási évfolyambeli póttartalék legénysége — a mennyiben ezt különös körülmények követelik — az elkerülhetlen szükség mérve szerint és annak tartamára Ő Felsége parancsára tényleges szolgálattételre visszatartható, illetve behivható, azonban tényleges szolgálatban csak addig tartható, a mig a tartalék emlitett évfolyamába, illetőleg a póttartalék megjelölt sorozási évfolyamaiba tartozik.

Ezen kötelezettség alól kivétetnek azon tartalékosok, a kiknek, ha még sorhadi kötelezettség alatt állanának, igényük volna állandó szabadságolásra, továbbá azon póttartalékosok, a kik nem a sorszámok rendje szerint, hanem különös törvényes kedvezmények alapján osztattak be a póttartalékba.

(1) V. ö. az 1. §. 2. jegyzetét.

(2) V. ö. a véderőről szóló hatályát vesztett 1868: XL. t. cz. 10. §-át; továbbá a jelenleg érvényes 1889: VI. t. cz. 5. §-át és 54. §-ának 4. bekezdését, valamint a honvédségről szóló 1890: V. t. cz. 10. és 14. §§-ait.

2. §. A tartalékosoknak tényleges szolgálatra lett minden behivása egy fegyvergyakorlatul számittatik be. Ha a tényleges szolgálatban eltöltött idő 28 napnál többre terjed, a többlet a második fegyvergyakorlat idejébe beszámitandó; ha pedig ezen szolgálati idő legalább két hónapra terjed, az illetők még a harmadik fegyvergyakorlat alól is, a melyre a tartalékosok a védtörvény értelmében kötelezve vannak, mentesek.

3. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba és annak végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg, a ki ez iránt a közös hadügyministerrel egyetértőleg fog intézkedni.(1)

XIX. TÖRVÉNY-CZIKK

a halászatról.(2)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 14-én. Kihirdettetett az »Országos Törvénytár«-ban 1888. évi junius 16-án.)

I. FEJEZET.

A halászati jog.

1. §. A halászat joga a földtulajdon elválaszthatlan tartozékát képezi és a meder tulajdonosát (1885: XXIII. törvényczikk 4. és 5. §.) illeti.(3)

2. §. Árvizek kiöntéseiben a halászati jog azokat a birtokosokat illeti, kiknek területét az árvizek elboritják.(4)

Ily vizekből a halaknak a mederbe való visszatérését akadályozni tilos.(5)

3. §. A kik a jelen törvény hatályba lépésekor (72. §.) a halászati jogot oly vizterületen gyakorolják, a melynek medre tulajdonukat nem képezi, ezen jogukat az 1. §-ban foglalt rendelkezés ellenében is megtartják az esetben, ha a törvény hatályba lépte után legkésőbb egy év alatt ebbeli jogukat az alispánnál (polgármesternél) bejelentik s ennek folytán jogosultságukat kimutatják.

A jogosultság kimutatására elegendő az is, ha a halászati jognak 20 évi békés birtoklása bebizonyittatik.(6)

4. §. Az alispán (polgármester) köteles a 3. §-ban kitüzött határidő lejárta után az összes beérkezett bejelentések tárgyalására legkevesebb 1, legfeljebb 2 hóra terjedő határnapot kitüzni, ezen határozatát a bejelentővel, a meder tulajdonosával és a község volt földesurával egyenként külön kézbesitvény által, a netáni többi érdekeltekkel pedig az illető község házánál kifüggesztendő és azon kivül a szokásos módon közhirré teendő hirdetmény utján oly felhivással közölni, hogy a bejelentett igény ellenében netán fen-

---

(1) E t. cz. végrehajtása tárgy. v. ö. 1888 jun. 7. 20,743 sz. honv. min. rend. (1888. R. T. 932.).

(2) A halászatra vonatkozó korábbi rendelkezések tekintetében v. ö. Kálmán I. k. 16. cz.; Hk. I. 87. cz. 2. §.; 1574: XXVII. t. cz. 3. §.; 1647: LX. t. cz.; 1836: VI. t. cz. 8. §.; 1840: IX. t. cz. 33. §.

Az 1888: XIX. t. czikkel szorosan összefügg a vízjogról szóló 1885: XXIII. t. cz.

(3) V. ö. a vadászati jogról szóló 1883: XX. t. cz. 1. §-át. V. ö. alább 3. §., 62. §. *b)* p.

(4) Az alispánnak (tanácsnak) e kérdésben hozott határozata ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 77. §. 1. p.

(5) V. ö. 63. §. *a)* p.

(6) V. ö. 4., 6. §§., 62. §. *b)* p.; 1885: XXIII. t. cz. 189. §.

forgó észrevételeiket irásban jelentsék be vagy legkésőbb a tárgyalás alkalmával annál bizonyosabban terjeszszék elő, mert különben kifogásaik többé figyelembe nem vétetnek.

A tárgyalásról rendes jegyzőkönyv vezetendő, szükség esetén tanuk vagy szakértők hallgatandók meg, s a tárgyalás befejeztével az alispán (polgármester) a halászati jog felett határoz.

A határozat az igénylőnek, a meder tulajdonosának, a községnek, a volt földesurnak és mindazoknak, kik észrevételeket adtak be, kézbesitendő.

A hatósági eljárásnál felmerülő költségek az igénylő felet terhelik és általa előlegezendők.(1)

5. §. Az alispán (polgármester) által a 4. §. értelmében hozott határozat ellen közigazgatási uton felebbezésnek helye nincs; ezen határozatban meg nem nyugvó fél azonban birtokon kivül a határozat kézbesitésétől számitandó 6 hónap alatt jogai érvényesitése végett a biróságnál pert indithat.(2)

6. §. A 3. és 5. §-ban megállapitott határidők elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs s a határidők elmulasztása a halászati jog elvesztését vonja maga után.

7. §. Ha a medertulajdonos a 4-ik, illetőleg 5-ik §. értelmében igazolt jogosítottól a halászat jogát megszerzi, a halászati jog a meder tartozékává lesz, és attól többé el nem választható.

II. FEJEZET.

A halászat gyakorlása.

8. §. A ki halászni akar, halászjegyet váltani és azt halászás közben magával vinni köteles.(3)

A halászjegyet a hatóság állitja ki, s azon világosan kiirandó annak neve, állása vagy foglalkozása és lakóhelye, a kinek javára kiállittatik.(4)

A halászjegyek bélyegilletéke személyenkint 2 forintban, a halászatra jogositottnak segédszemélyzete és munkásai részére személyenként 50 krajczárban állapittatik meg.

A halászjegyek érvényének tartama egy év és azoknak alakját és szövegét

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(5)

rendeleti uton állapitja meg.

9. §. Az állami csend- és rendőrök, törvényhatósági közbiztonsági közegek, valamint a pénzügyőrök kötelesek, a halászati jog tulajdonosai, haszonbérlői és alkalmazottjai, valamint az erdők, szőlők, mezők és gátak felügyeletével megbizott személyek pedig jogositva vannak, azokat a kik halászati eszközökkel vizek partjain járnak, a halászjegy előmutatására felszólitani.(6)

10. §. Ezen felszólitásra a halászó halászjegyét előmutatni köteles, a ki

---

(1) V. ö. 7., 11. §§.; 1885: XXIII. t. cz. 190. §.
(2) V. ö. 6., 7., 11. §§.
(3) V. ö. 65. §. *e)* és *f)* p.; 1883: XX. t. cz. 25—27. §§.
(4) V. ö. 1893 máj. 12. 32,090. sz. pénzügymin. rend. a kincstári bélyeges halászjegyek kiszolgáltatására irányuló folyamodványok bélyegilletéke tárgyában (1893. R. T. 950.).
(5) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(6) V. ö. 65. §. *d)* p., 66. §.; 1883: XX. t. cz. 39., 40. §§.

pedig ezt bármely okból elő nem mutatja, tartozik a halászattal azonnal felhagyni, és ha ismeretlen, a felszólitó kivánatára akár nevét és lakását megmondani, a czélból, hogy ezeknek bizonyitására szoritható legyen, alkalmas zálogot adni, akár a felszólitót a legközelebbi község elöljáróságához követni, hogy kiléte ottan kiderittessék.

11. §. A parti birtokos türni tartozik, hogy a 4, illetőleg az 5. §. szerint igazolt jogositott azon vizeket, illetőleg vizrészeket, melyekre halászati joga kiterjed, táblával megjelölje.(1)

12. §. A parti birtokos és a medertulajdonos türni tartozik, hogy a halászatra jogositott a vizhez járjon, hálóját vagy egyéb halászati eszközét a partról a vizbe vethesse és kihuzhassa, — azonban a halászat gyakorlása közben a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdasági és erdészeti tárgyakban vagy területeken okozott minden kárért a halászatot gyakorlók teljes kártéritéssel tartoznak.

E végre megkivántatik, hogy a kár a hatóságnak a kár elkövetésétől számitandó 8 nap alatt felvehetés czéljából bejelentessék.

A vetésekben okozott kárnak becslése mindig oly időben eszközlendő, midőn az termék-mennyiségben megállapitható; a kár vagy természetben vagy pénzértékben térithető meg.(2)

13. §. Zárt vizekben a halászat a halászatra jogosult által korlátlanul gyakorolható.

Zárt vizeknek tekintendők:

a) a mesterséges halastavak, akár állanak halas vizzel összeköttetésben, akár nem;

b) mindazon egyetlen birtokos vagy több birtokos osztatlan tulajdona között fekvő vizek, melyek más halattartó vizekkel nincsenek oly összeköttetésben, hogy a halak az egyikből a másikba átmehetnek.

Vitás esetekben, hogy valamely vizterület zárt viznek tekintendő-e, a 48. és következő szakaszokban megállapitott eljárás alkalmazandó.

14. §. A 13. §. alá nem eső vizek nyilt vizeknek tekintendők.

A halászatot ily vizekben:

a) ha oly fekvésüek és kiterjedésüek, hogy rajtok a halászat a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül és okszerüen űzhető, az egyes jogositottak a jelen törvényben meghatározott korlátok között önállólag gyakorolhatják;

b) ellenkező esetben a jogositottak a jelen törvényben meghatározott korlátok között csak társulattá alakulva gyakorolhatják.(3)

15. §. Azon vizterületeket, melyeken a halászat a 14. §. értelmében önállólag vagy csak társulat által gyakorolható, az egynemü halfajok tenyésztésére alkalmas természetük szerint, az érdekeltek kérelmére vagy hivatalból meginditandó eljárás folytán az illető törvényhatóság közigazgatási bizottságának meghallgatása mellett, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister határozza meg.

---

(1) V. ö. 64. §. *d)* p., 65. §. *c)* p. Az alispánnak (tanácsnak) e kérdésben hozott határozata ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 77. §. 2. p.

(2) Az ezen kérdésben hozott határozat ellen felebbezésnek van helye a közigazgatási birósághoz: 1896: XXVI. t. cz. 77. §. 2. p. — V. ö. 1883: XX. t. cz. 7. §.

(3) V. ö. alább 29., 31. §§.; 1883: XX. t. cz. 3. §.

16. §. Állandóan viz alatt levő oly területek, melyek a halak ivására s a halivadék fejlődésére alkalmasak, kiméleti terekké nyilvánithatók.

Ily esetben a mező- vagy erdőgazdasági használat korlátozásáért a halászati érdekeltek megfelelő kártalanitást tartoznak nyujtani a kiméleti terek tulajdonosainak.

A kiméleti térré való nyilvánitás iránti eljárás az érdekeltek kérelmére vagy hivatalból inditható meg.[1]

17. §. A kiméleti terek határa táblákkal kellőleg megjelölendő.[2]

III. FEJEZET.

A halászati tilalmak.

18. §. A halászat nyilt vizekben, az ezen §-ban felsorolt halfajokra nézve, a tilalmi időszakok alatt tiltva van.[3]

A tilalmi időszakok következőképen állapittatnak meg:

Április 1-től junius 15-ig tilalom alá esik:
Fajtok (Tok, Acipenser schypa).
Fogas-Süllő (Lucioperca sandra).
Kecsege (Acipenser ruthenus).
Kősüllő (Tótsüllő, Lucioperca volgensis).
Márna (Barbus fluviatilis).
Sőreg (Acipenser stellatus).
Szintok (Acipenser glaber).
Tetemestok (Szűkhal, Acipenser Güldenstädtii).
Viza (Acipenser huso).
Április 1-től julius 15-ig:
Ponty (Potyka, Pozsár, Cyprinus carpio).
Szeptember 15-től január 31-ig:
Lazacz (Salmo salar).
Pisztráng (Salar Ausonii).
Márczius 15-től április 30-ig:
Lepényhal (Pérhal, Thymallus vexillifer).
Márczius 1-től május 31-ig:
Galócza (Salmo hucho).

19. §. Uj halfajoknak az országban meghonositása és létező halfajoknak egyes vidékeken veszélyeztetett tenyésztése érdekében, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister ilyen halfajok halászatát az országban, illetőleg egyes vidékeken három évre terjedhető ideig eltilthatja.

Ez uj halfajokra nézve, ha azok honositása sikerül, a kormány rendeleti uton intézkedik tilalmi időről és a legkisebb hosszaságról, melyen alól azokat kifogni nem szabad.

20. §. A következő méreteknél kisebb halakat kifogni nem szabad,[4] és pedig:

---

(1) V. ö. alább 48., 57. §§.
(2) V. ö. 64. §. *d)* p., 65. §. *c)* p.
(3) V. ö. alább 22., 27. §§., 63. §. *a)* p.
(4) V. ö. 22. §.

Fajtok (Tok, Acipenser schypa)	80 cm.
Fogas-Süllő (Lucioperca sandra)	35 «
Galócza (Salmo hucho)	54 «
Kecsege (Acipenser ruthenus)	30 «
Kősüllő (Tótsüllő, Lucioperca volgensis)	40 «
Lazacz (Salmo salar)	50 «
Lepényhal (Pérhal, Thymallus vexillifer)	25 «
Márna (Barbus fluviatilis)	30 «
Pisztráng (Salar Ausonii)	20 «
Ponty (Potyka, Pozsár, Cyprinus carpio)	30 «
Sőreg (Acipenser stellatus)	50 «
Szintok (Acipenser glaber)	80 «
Tetemestok (Szűkhal, Acipenser Güldenstädtii)	100 «
Viza (Acipenser huso)	150 «

Ezen hosszaságok a halaknál a fej elejétől a fark végéig mérendők, és a jelzett méreteknél kisebb halak a vizbe azonnal visszabocsátandók.(1)

21. §. Rákot (Astacus fluviatilis et leptodactylus) április 1-től május 15-éig tilos fogni. Oly rákok, melyek a szemtől a kiegyenesitett fark végéig mérve 8 centiméternél kisebbek, a vizbe visszabocsátandók.(2)

22. §. Mesterséges haltenyésztés és a halaknak más vizekbe leendő áthelyezése végett, a hatóság irásbeli engedélye alapján oly halak is kifoghatók, melyeknek fogása a 18. és 20. §-ok szerint tilos.

Ugyanezen intézkedés a 21. §-nak megfelelőleg a rákokra nézve is alkalmazandó.(3)

23. §. Tilos:

a) a halikraszedés a halászatra jogositott engedélye nélkül; (4)

b) minden oly fogó eszköz, pl. hálók, kosarak, varsák, továbbá minden oly készülék használata, a melynek nyilásai (szemei) nedves állapotban mérve 4 centiméternél szűkebbek vagy alacsonyabbak; (5)

c) minden állandó halfogó készülék (pl. rekesz, kosár, zárháló) alkalmazása, mely közönséges vizállás mellett, a parttól derékszögben mérve a vizfolyás felénél többet elzár; (4)

d) több állandó készülék vagy háló (eresztő háló) használata, ha egymástól legalább 50 méter távolságra nincsenek; (4)

e) halakat elkábitó, megmérgező és robbanó szerek (maszlag, oltatlan mész, méregfű — Euphorbia palustris, dynamit stb.) használata; (6)

f) az éjjeli halászat, napnyugtától napkeltéig; (7)

---

(1) V. ö. 27. §., 63. §. *a)* p.
(2) V. ö. 22., 27. §§., 63. §. *a)* p.
(3) V. ö. 24. §., 64. §. *a)* p.
(4) V. ö. 63. §. *b)* p.
(5) V. ö. 24. §., 63. §. *b)* p.
(6) V. ö. 62. §. *a)* p.
(7) V. ö. 62. §. *b)* p., 63. §. *b)* p.; 1889 szept. 16. 30.677. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a halászatról szóló 1888: XIX. t. cz. 23. §. *f)* pontban megállapított halászati tilalom szabályozása tárgyában (1889. R. T. 2032.); 1891 ápr. 11. 15,667. sz. földm. min. rend. az éjjeli halászati tilalom tárgyában 30,677/1889. sz. a. kiadott rend. kiegészitése iránt (1891. R. T. 247.); 1891 jul. 8. 31,974. sz. földm. min. rend. a Morva-folyó határt képező szakaszán az éjjeli halászati tilalom megszüntetése tárgyában (1891. R. T. 903.).

g) gátaktól, zsilipektől, hallépcsőktől és egyéb vizi műépitményektől 30 méternyire felfelé vagy lefelé, horog kivételével, halászni; [1]

h) vizeket, a bennük levő halak kifogása czéljából szakaszonkint (duga), vagy egészben lecsapolni, vagy ugynevezett bányákban felfogni.[1]

Tisztogatás czéljából történő vizfolyások lecsapolásának idejéről az érdekelt halászati jogositottak 8 nappal előbb értesitendők.

24. §. A

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nister[2]

felhatalmaztatik, hogy egyes vizekben vagy vizrészekben a halászatra káros egyéb fogási módokat vagy fogó eszközök alkalmazását rendeletileg korlátozhassa, esetleg eltilthassa; valamint arra, hogy a 22. §-ban meghatározott czélból történő halászatoknál és kisebb patakoknál a 23. §. *b)* pontjában megállapitott szemnagyságot 25 milliméterig leszállithassa; végül arra, hogy egyes kivételes halfajoknál és körülmények között az éjjeli halászat tilalmát rendeleti uton szabályozhassa, vagy megszüntethesse.

25. §. A halászatra jogositottak kérésére

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- nister[2]

egyes halfajok kiirtása és más hasznosabb halfajok terjesztése czéljából, megszabott területekre és időre, a jelen törvényben eltiltott halászási módokat és a halászatot a tilalmi időben is megengedheti.

26. §. A halászatra jogositottak, ha vadászati jogositványnyal nem birnak is, lőfegyver használata nélkül elpusztithatják a halakra nagyobb mértékben ártékony állatok közül: a vidrát (Lutra vulgaris), a vidranyestet (Mustela lutreola), a csonttörő sast (Halietos albicilla), a halászó sast (Pandion halietos) a jégmadárt (Alcedo ispida), valamint a gémeket, ruczákat és ludféléket; a vadászati terület tulajdonosának, esetleg bérlőjének azonban, az ily módon befogott vagy elejtett vad iránt való tulajdonjoga fentartatik.

Kiméleti tereken a halászat, vadászat, a békafogás, csolnakázás, fürdés, kavics- és iszapszedés, általában minden a halak ivását és fejlődését hátráltató művelet tiltatik.

Tilos ugyanott marhákat, kacsákat, ludakat s egyéb állatokat vizbe ereszteni.[3]

27. §. A 18. §-ban emlitett halakat, ha a 20. §-ban megállapitott méretekkel nem birnak, áruba bocsátani, vagy szállitani tilos.

Olyan halakat pedig, melyeknek fogása bizonyos időben tilalom alá esik, a tilalmi időszak alatt áruba bocsátani vagy szállitani csak a 28. §-ban megállapitott feltételek alatt van megengedve.

Ugyanezen tilalmak a 21. §-nak megfelelőleg a rákokra is alkalmazandók.[4]

28. §. A ki a tilalmi idő beállta előtt fogott vagy zárt vizekből származó halakat vagy rákot a tilalmi idő alatt szállit vagy elád, tartozik származásukat s a befogatási időt, minden egyes esetben a község elöljáróságától kiállitott bizonyitványnyal igazolni.[5]

---

(1) V. ö. 63. §. *b)* p.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(3) V. ö. 16., 17. §§., 63. §. *a)* p.
(4) V. ö. 63. §. *a)* p.
(5) V. ö. 13., 14., 18., 22., 27. §§.

IV. FEJEZET.

A halászati társulatok.

29. §. A jelen törvény 14. §. *b)* pontjában emlitett társulatok az érdekeltek vizterület szerinti többsége által alakithatók meg.(1)

30. §. A halászati társulatok, mint olyanok, saját nevük alatt jogokat szerezhetnek, kötelezettségeket vállalhatnak, a biróságok előtt pert indithatnak és perbe foghatók.(2)

31. §. Ha az érdekeltek társulatot kivánnak alakitani, vagy ha a jelen törvény 14. §. *b)* pontja értelmében valamely vizterületen a halászat csak társulati uton gyakorolható, kimutatás készitendő az érdekelt vizterület nagyságáról és tulajdonosairól; ennek megtörténte után az illetékes törvényhatóság alispánjának (polgármesterének) jelentés teendő, ki az összes érdekelteket legfeljebb két hó lefolyása alatt közgyülésre hivja össze.

E közgyülésen a jelen törvény 53. §-ában meghatározott hatósági közeg elnöklete alatt a társulat megalakul, az elnököt és a választmány tagjait megválasztja, alapszabályait megalkotja, s az alapszabályokat az alakulási jegyzőkönyvvel és a területi kimutatással együtt az illetékes törvényhatóság alispánjához (polgármesteréhez)

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez(3)

leendő fölterjesztés végett bemutatja.

A társulat müködésének további tettleges foganatositását azonban csak a felsőbb jóváhagyás után kezdheti meg.(4)

32. §. A társulat megalakultnak tekintetik, ha az alapszabályok

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister(3)

által jóváhagyattak. Azok, kik a jóváhagyás előtt a társulat nevében eljártak, személyesen és egyetemlegesen felelősek.(5)

33. §. A ki oly vizterületen szerez halászati jogot, a mely valamely társulat kötelékébe tartozik, ez által a társulat tagjává válik.(6)

34. §. Az alapszabályokban minden esetre a következőket kell megállapitani:

1. a társulat nevét és székhelyét;

2. a társulat czélját, azonkivül oly intézkedéseket, melyek által a halállománynak szaporitása és fentartása biztositva van;

3. a választmány szervezetét, mikénti választásának módját, hatáskörét és müködésének tartamát;

4. a közgyülés mikénti összehivását, megtartásának helyét és idejét, hatáskörét, tárgyalási rendjét, a határozatok hozatalának módját és annak megállapitását, mi történjék az esetben, ha az összehivott közgyülés határozatképes nem volt;

---

(1) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 71. §.
(2) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 69. §.
(3) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(4) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 72. §.
(5) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 133. §.
(6) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 77. §.

5. a tagok szavazati jogát és ennek mikénti gyakorlását.(1)

35. §. A szavazatjog az érdekeltség aránya szerint gyakorlandó.

Ez okból az alapszabályokban meg kell határozni az érdekeltség azon legkisebb fokát, mely egy szavazatra jogosit.

Ezen legkisebb foknál kevesebbel érdekeltek, ha önként nem csoportosulnak, a községi elöljáróság által képviseltetnek.

A társulat összes szavazatainak felénél több szavazatot egy érdekelt birtokos sem gyakorolhat.(2)

36. §. A társulat ügyeit, a mennyiben a jelen törvény vagy a társulati alapszabályok értelmében a közgyülésnek nincsenek fentartva, a választmány intézi.

A választmány az elnökből és legalább 4 tagból áll, kik a társulat tagjai vagy meghatalmazottjaik közül választandók.(3)

37. §. A társulatot hatóságok és harmadik személyek irányában az elnök, vagy a választmány által e végre kijelölt tag képviseli.(4)

38. §. Azon ügyletek által, melyeket a választmány a jelen törvény és az alapszabályok alapján a társulat nevében köt, a társulat lesz jogositva és kötelezve.(5)

39. §. A választmány, szemben a társulattal, köteles azon korlátozásokhoz alkalmazkodni, melyekhez képviseleti joga az alapszabályok vagy közgyülési határozatok által kötve van.(6)

40. §. A közgyülés évenkint legalább egyszer összehivandó. A közgyülés tárgyai minden meghivóban kiteendők. Érvényes határozat csakis a meghivóban kijelölt tárgyak felett hozható. Kivételnek e tekintetben az oly inditványra nézve van helye, mely ujabb közgyülés összehivása végett tétetik.(7)

41. §. A társulat szavazattal biró tagjainak egy harmadrésze a közgyülés egybehivását, az ok és czél kijelölése mellett, irásban bármikor követelheti. Ha e kivánságnak az összehivásra jogositott közeg az irásbeli kérelem átvétele napjától számitandó 8 nap alatt meg nem felel, az érdekeltek kérelmére a közgyülés összehivása iránt

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi-	nister(8)

intézkedik.(9)

42. §. Azon tárgyak, melyek felett minden esetben a közgyülés határoz, a következők:

1. az alapszabályok megállapitása és módositása;
2. az elnök és választmány megválasztása, elmozditása és fölmentése;
3. a számadások megvizsgálása;
4. az üzemterv és a költségvetés megállapitása;
5. a kölcsönök felvétele;

(1) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 83. §.
(2) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 84. §.
(3) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 85. §.
(4) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 87. §.
(5) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 88. §. első bekezd.
(6) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 89. §.
(7) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 90. §.
(8) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(9) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 91. §.

6. a tartaléktőke és a pénzek mikénti elhelyezése ;
7. a társulat feloszlása, vagy más társulattal való egyesülése.

A kölcsönök felvételéhez, valamint az alapszabályok módositásához az összes érdekeltek átalános többsége szükséges; ha azonban az első közgyülés nem lenne határozatképes, az e végből ismét egybehivott közgyülésen a jelenlévők határoznak. A társulat feloszlásához ellenben mindenkor az összes érdekeltek kétharmad többsége szükséges.[1]

43. §. A választmány a társulat ügyeit vezeti és neki az összes társulati tisztviselők alá vannak rendelve.

Megválasztja a társulat összes tisztviselőit, ellenőrzi működésüket, főleg pedig a társulati pénztár kellő kezelését, kötelessége átvizsgálni a társulat könyveit, iratait és pénztárát, s teljesiti átalában mindazt, a mit a jelen törvény, a kormány rendeletei és az alapszabályok, valamint a közgyülés egyes határozatai reá ruháznak.

A választmány kötelességének pontos teljesitéseért annak tagjai felelősek.[2]

44. §. Azon közgyülési határozatok, melyek az alapszabályok módositására, a társulat feloszlására vagy más társulattal való egyesülésére, nemkülönben az üzemterv megállapitására vonatkoznak, jogerővel csak akkor birnak, ha

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[3]

által jóváhagyattak.[4]

45. §. A feloszlott társulatnak a tartozások kielégitése után fenmaradó vagyona, más intézkedés hiányában, a társulati tagok közt vizterületük aránya szerint felosztandó.[5]

A társulat vagyonából ki nem elégithető tartozások a társulat tagjait vizterületük aránya szerint terhelik.

A tartozások kielégitését és a fenmaradó vagyonnak a társulati tagok közt való felosztását, a mennyiben az alapszabályok vagy közgyülési határozat másként nem intézkednének, a választmány tagjai eszközlik.[6]

46. §.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[3]

felhatalmaztatik, hogy a jelen fejezetben megállapitott alakszerüségek alól, egyes indokolt esetekben kivételeket engedélyezhessen.[7]

47. §. Ha a halászati társulat az érdekeltek vizterület szerint való többségével meg nem alakul, vagy ha az alapszabályokban megállapitott kötelességeit nem teljesiti, vizterületén a halászati jog

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[3]

rendelete alapján a hatóság által 6 évre bérbe adandó.[8]

---

(1) V. ö. 1883: XXIII. t. cz. 92. §. 1., 4—9. p., utolsó bekezd.
(2) V. ö. 1883: XXIII. t. cz. 94. §.
(3) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(4) V. ö. 1883: XXIII. t. cz. 137. §.
(5) V. ö. 29., 47. §§.
(6) V. ö. 1883: XXIII. t. cz. 102. §.
(7) V. ö. 1883: XXIII. t. cz. 127. §.
(8) V. ö. 14. §. *b)* p., 29., 45. §§.; 1883: XX. t. cz. 3. §.; 1886: XXII. t. cz. 120. §.

A halászati jog bérletéhez hasonló körülmények közt előjoga van annak, a ki az illető vizterület közelében haltenyésztő teleppel bir.[1]

A halászati jog bérbeadása az alispán (polgármester) által az érdekeltek meghallgatása mellett és az előjoggal birók értesitése után, rendszerint csak nyilvános árverés utján eszközöltethetik.

Az árverés módozatait és a kikiáltási árt az alispán (polgármester) állapitja meg, s az árverést az hagyja helyben.

Ha a közárverés sikerre nem vezet, vagy a halászatra jogositottak érdeke kivételesen a magánutoni egyezkedést javallaná: a halászati jog szabad kézből is kiadható, de az erre vonatkozó szerződés csak az alispán (polgármester) jóváhagyása után válik kötelezővé.

Az alispán (polgármester) határozata ellen a közigazgatási bizottsághoz,

illetőleg a földmivelés-, ipar- és kereskede- | lemügyi ministerhez[2]

felebbezés intézhető.

Ha a bérlet lejárt, a társulat megalakitása ujból megkisérlendő.

A bérbe adott halászat tiszta jövedelme a halászatra jogositottakat vizterületük aránya szerint illeti.

V. FEJEZET.

Hatóságok és eljárás.

48. §. Zárt vizek (13. §.) és a kiméleti terek (16. §.) megállapitása körül fölmerülő ügyekben következő hatóságok illetékesek:

elsőfoku hatóság: azon vármegye alispánja, vagy azon törvényhatósági joggal felruházott város polgármestere, melynek területén a vitás vizterület fekszik, illetőleg a kiméleti tér megállapitása czéloztatik;

másodfoku hatóság: ugyanazon törvényhatóság közigazgatási bizottsága;

harmadfoku és végérvényesen határozó hatóság:

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister.[3]

Ezen ügyekben a következő szakaszokban körülirt eljárás alkalmazandó.[4]

49. §. Ha a vitás vizterület, vagy a megállapitandó kiméleti tér több törvényhatóság területére terjed ki, azon alispán vagy polgármester, kihez az eljárás meginditását czélzó kérvény benyujtatott, köteles ezen kérvény másolatát a többi érdekelt törvényhatóság alispánjainak vagy polgármestereinek azonnal megküldeni, hogy azok az értesités vételének napjától számitandó 15 nap alatt az illetékesség ellen esetleg fenforgó észrevételeiket a tudósitó alispánnal vagy polgármesterrel irásban közölhessék.

Ha a felhivott alispánok vagy polgármesterek 15 nap alatt az illetékességre nézve kifogást nem tesznek, első fokban azon alispán vagy polgármester illetékes, kihez a kérvény beadatott; ha pedig az illetékességre nézve

---

(1) V. ö. 64. §. *c)* p

(2) A közigazgatási bizottság e határozata ellen a közigazgatási birósághoz van helye felebbezésnek: 1896: XXVI. t. cz. 78. §.

(3) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter. — A közigazgatási biróság hatásköréről halászati ügyekben v. ö. 1896: XXVI. t. cz. 77., 78. §§.

(4) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 157. §.

kifogás tétetett, azon alispán vagy polgármester, kihez a kérvény benyujtatott, az illetékesség megállapitása végett az összes iratokat

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nisterhez(1)

késedelem nélkül felterjeszti.

Az illetékes alispán vagy polgármester a többi érdekelt törvényhatóság alispánjait vagy polgármestereit a tárgyalásokra minden esetben meghivni tartozik; ezek akadályoztatásuk esetén helyettest küldhetnek.

Az, hogy a meghivott alispán, polgármester vagy ezeknek helyettese a tárgyaláson meg nem jelent, az eljárást és a határozathozatalt meg nem akaszthatja.(2)

50. §. A jogkereső fél az alispánhoz (polgármesterhez) a szükséges okmányokkal felszerelt kérvényt tartozik beadni.(3)

51. §. Az eljáró hatóság a kérvényt az 50. §. szerinti mellékletekkel együtt az érdekeltekre nézve alkalmas helyen 30 napi közszemlére teszi ki, erről, valamint a tárgyalás idejéről az érdekelteket hirdetmény utján értesiti.

A hirdetménynek magában kell foglalni a vizterület, illetőleg a megállapitandó kiméleti tér körülirását, a kérvény kitételének és a tárgyalásnak helyét, továbbá a tárgyalás idejét, mely a közszemle után való időre tüzendő ki, végül pedig azon felhivást, hogy az érdekeltek netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt irásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább adják elő, mivel ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.(4)

52. §. A hirdetmény az érdekelt községekben kifüggesztendő, azon kivül pedig a folyamodó által megnevezett vagy a hatóság előtt ismeretes érdekelteknek kézbesitendő.(5)

53. §. A helyszini tárgyalást fontosabb esetekben az alispán, illetőleg a polgármester vagy helyettese, különben az alispán vagy polgármester megbizása következtében a főszolgabiró, illetőleg a rendezett tanácsu város polgármestere vagy törvényhatósági bizottsági tag vezeti.(6)

54. §. A tárgyalás szóbeli.

A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melyben a felek vagy megbizottjaiknak nyilatkozatai röviden felveendők. A jegyzőkönyv a tárgyalásban résztvevők által aláirandó; az aláirás megtagadásának oka megemlitendő.(7)

55. §. A tárgyalás befejezése után indokolt határozat hozatik.

Ez a határozat az érdekeltekkel az 52. §-ban megállapitott módon közlendő.(8)

56. §. Az eljárásnál felmerülő költségek a folyamodót terhelik s általa előlegezendők.(9)

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 158. §.
(3) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 161. §.
(4) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 163. §.
(5) V. ö. 55. §.; 1885: XXIII. t. cz. 164. §.
(6) V. ö. 31. §.; 1885: XXIII. t. cz. 165. §. első bekezd.
(7) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 166. §.
(8) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 168. §. első és harmadik bekezd.
(9) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 169. §. első bekezd.

57. §. A kiméleti térré való nyilvánitás iránt hozott határozat a nyujtandó kártalanitás nagysága és módozata iránt is intézkedik.(1)

58. §. A kártalanitás összegét, ha egyezség nem jött létre, a közigazgatási hatóság állapitja meg.

A hozott határozat ellen közigazgatási uton fölebbezésnek nincs helye.

Ha az érdekeltek a kártalanitásra vonatkozó határozatban meg nem nyugosznak, a közigazgatási hatósági határozatban megállapitott kártalanitási összeg az illetékes birtokbiróságnál letéteményezendő.

A kártalanitás összege ez esetben a kisajátitási törvényben(2) a kártalanitásra nézve megállapitott eljárás megfelelő alkalmazása mellett az illetékes birtokbiróság(3) által állapitandó meg.(4)

59. §. A ki a kártalanitási összegre vonatkozó közigazgatási határozatban meg nem nyugszik, a kézbesitéstől számitott 15 nap alatt köteles ezt az alispánnak (polgármesternek) bejelenteni s egyuttal kinyilatkoztatni, hogy a jelen törvény 58. §-a értelmében a kártalanitási összeg nagyságát az illetékes birtokbiróság által kivánja megállapittatni.

A kártalanitási összeg nagyságára vonatkozó és a jelen törvény 58. §-ában szabályozott birói eljárás azonban csakis a közigazgatási uton hozott határozat jogerőre emelkedése után inditható meg, mikor is a jogerős hatósági határozat a kártalanitásra vonatkozó tárgyalási iratokkal együtt haladék nélkül az illetékes törvényszékhez teendő át.

A mező- vagy erdőgazdasági használat korlátozása vagy megszüntetése a kártalanitási összegnek a biróság által való végmegállapitása és kifizetése előtt csak akkor engedtetik meg, ha az érdekeltek a kártalanitás fedezésére a biróság által megállapitandó biztositéki összeget, mely a közigazgatási hatóság által megállapitott kártalanitási összegnél kisebb nem lehet, készpénzben vagy óvadékképes s a letétel idejében jegyzett tőzsdei árfolyam szerint számitandó értékpapirokban a birtokbirósághoz leteszik. A biztositékul leteendő összeget az érdekeltek kérelmére szükség esetében a tulajdonos és a szakértők meghallgatása után a kir. törvényszék előzetesen és soron kivül hozandó végzésben állapitja meg, mely ellen jogorvoslatnak helye nincsen.(5)

60. §. Mindazon a jelen törvény hatálya alá eső intézkedéseknél, melyek a 48. §. alá nem tartoznak, és melyekre nézve az illetékes hatóságok magában a törvényben külön megjelölve nincsenek, a következő hatóságok illetékesek: (6)

Első fokban:

1. nagy- és kisközségekben az illető járás főszolgabirója;

2. rendezett tanácsu városokban, valamint önálló törvényhatóságot képező városokban — Budapest főváros kivételével — a város rendőrkapitánya, vagy esetleg a városi tanács által e részben megbizott városi tisztviselő;

3. Budapest fővárosban az illető kerületi elöljáró, vagy a főváros tanácsa által e részben megbizott kerületi elöljárósági tisztviselő.

Másodfokban:

---

(1) V. ö. 16. §.
(2) V. ö. 1881: XLI. t. cz. 43—61. §§.
(3) V. ö. 1881: LIX. t. cz. 6. §.
(4) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 170. §.
(5) V. ö. 1885: XXIII. t. cz. 171. §.
(6) V. ö. 70. §.

1. vármegyékben az alispán;

2. önálló törvényhatóságot képező városokban, valamint Budapest fővárosban is a városi, illetőleg a fővárosi tanács.

Harmadfokban:

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi | m. kir. minister.(1)

61. §. Mindazon esetekben, midőn a felebbezés magában a törvényben kizárva nincs, felebbezésnek a kézbesitéstől(2) számitott 15 nap alatt két egybehangzó határozat ellen is helye van.

VI. FEJEZET.

Büntető határozatok.

62. §. Kihágást követ el és 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki kábitó, mérgező és robbanószerekkel halász (23. §. *e)*;

b) a ki a halászat gyakorlására jogositva nincs, ha a halászatot éjjel, tilalmi időben, kijelölt kiméleti helyen, vagy tiltott eszközzel üzi; vagy pedig, ha a halászatot álczázva, vagy magát felismerhetlenné téve üzi, vagy a tetten érőt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ, a mennyiben a veszélyes fenyegetés, fegyverfogás vagy erőszak sulyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képez.

63. §. Kihágást követ el és 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki jelen törvény 2., 18., 20., 21., 26. és 27. §-aiban foglalt tilalmakat megszegi;

b) a ki a 23. §. *a)—d)* és *f)—h)* pontjaiban foglalt tilalmakat megszegi.

64. §. Kihágást követ el és 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki a 22. §. szerint csakis irásbeli engedély mellett kifogható halakat és rákokat ily engedély nélkül kifog;

b) a ki a halászatra jogositott engedélye nélkül nyereségvágyból halász vagy rákász;(3)

c) azon tulajdonos, ki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérlőt, vagy azt, ki annak engedélyével üzi a halászatot vagy rákászatot, megtámadja, vagy a halászat vagy a rákászat üzésében megakadályozza;(4)

d) a ki a 11. és 17. §-okban megállapitott területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat kárositási szándékból megsemmisiti, elviszi, vagy más helyre átteszi;(5)

e) a ki hamisitott halászjegy használata mellett halász.

65. §. Kihágást követ el és 25 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.
(2) V. ö. 52., 55. §§.
(3) V. ö. 65. §. *a)* p.
(4) V. ö. 47. §., 65. §. *a)* p.
(5) V. ö. 65. §. *c)* p.

a) a ki a halászatra jogositottnak engedélye nélkül, de nem nyereségvágyból, halász vagy rákász;[1]

b) a ki a zárt vizekből fogott halak vagy rákok származását igazoló községi bizonyitványt felmutatni nem képes (28. §.);

c) a ki a 11. és 17. §-okban megállapitott területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat szándékosan megrongálja vagy bemocskolja;[2]

d) a ki a 9. §-ban emlitettek felszólitására a halászattal azonnal fel nem hagy, azoknak sem nevét, sem lakását meg nem mondja, zálogot nem ád, vagy a felszólitót a legközelebbi elöljárósághoz követni nem akarja, vagy a felszólitónak hamis nevet vagy lakást mond be;

e) a ki a nélkül, hogy halászjegygyel birna vagy másnak nevére szóló vagy érvényességére nézve lejárt halászjegy mellett halász;

f) a ki saját nevére szóló jegyét használat végett másnak adja át.

66. §. Kihágást követ el és 5 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki halászjegy nélkül halász (8. §.), a mennyiben az előző szakaszokban meghatározott kihágási esetek valamelyike fenn nem forog, és a ki halászjegygyel bir, azt azonban a 9. §-ban emlitetteknek felszólitására elő nem mutatja.

67. §. A ki két éven belül a halászatra jogositott engedélye nélkül üzött halászatért vagy tiltott eszközök használatáért két izben volt büntetve, attól a halászjegy megvonandó, illetőleg a halászjegy ujabb kiállitása 3 évig terjedhető időtartamra megtagadandó.

68. §. A halászati kihágásokból befolyó pénzbüntetések fele részben az országos közgazdasági alap javára esnek, fele részben pedig azon község szegény-alapját illetik, melynek területén a kihágás elkövettetett.

69. §. A jelen törvény szerint büntetendő cselekményekre is a kihágásokról szóló büntetőtörvénykönyv[3] általános határozatai érvényesek.

70. §. Ezen kihágási ügyekben a 60. §-ban emlitett hatóságok illetékesek.

VII. FEJEZET.

Zárhatározatok.

71. §. A

földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[4]

felhatalmaztatik, hogy országos határt képező folyókon, a mennyiben a szomszédos államokkal a halászat egyöntetü gyakorlatát illetőleg egyezségre jutni nem sikerül, a jelen törvény alól kivételeket engedélyezhessen.

72. §. Ezen törvény életbeléptetése iránt

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[4]

rendeleti uton intézkedik.

---

(1) V. ö. 64. §. *b)* p.
(2) V. ö. 64. §. *d)* p.
(3) 1879: XL. t. cz.
(4) A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter végrehajtási jogköre, az 1889: XVIII. t. cz. folytán. a földmivelésügyi miniszterre szállt át (1889. R. T 1221.).

73. §. A jelen törvény végrehajtásával

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi(1)

a bel- és igazságügyi minister bizatnak meg.(2)

XX. TÖRVÉNY-CZIKK

az égetett szeszes folyadékokra vetett vámtételek után ideiglenesen szedendő vámdij-pótlékról.(3)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 15-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 16-án.)

1. §. Az általános vámtarifa 76. tételszámának *a)* és *b)* pontja alatt megnevezett égetett szeszes folyadékok behozatala alkalmával a vámtarifa e tétele alatt meghatározott vámdijon felül e törvény kihirdetésének napjától kezdve 1888. évi augusztus hó végéig még 30 frtnyi vámdij-pótlék fizetendő.

2. §. Az égetett szeszes folyadékok után járó vámról, a szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készitett sajtolt élesztőnek megadóztatásáról új törvény hatálybaléptekor meglevő égetett szeszes folyadékoknak azon készlete, melyre nézve hivatalos vámbárczákkal igazoltatik, hogy az általános vámtarifa 76. tétele alatt meghatározott vám és e törvény 1. §-ában meghatározott vámdijpótlék befizettetett, az új törvényben netalán meghatározott pótadó fizetése alól mentes.

3. §. E törvény kihirdetése napján lép életbe.

4. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister és a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatnak meg.

XXI. TÖRVÉNY-CZIKKELY

az „osztrák-magyar Lloyd“ gőzhajózási vállalattal kötött hajózási és posta-szerződésről.(4)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 18-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 22-én.)

A közös külügyminister és az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat közt 1888-ik évi márczius hó 19-én kötött hajózási és posta-szerződés a törvényhozás által jóváhagyatván, a hozzá való és a szerződés kiegészitő részét képező jegyzőkönyvvel együtt ezennel oly észrevétel mellett iktattatik az ország törvényei közé, hogy valamint a szerződés a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi és a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministerek egyetértésével jött létre, ugy ezentul is minden oly intézkedés,, mely a szerződésben és a hozzácsatolt és kiegészitő részét képező jegyzőkönyvben a közös külügyministerre bizatik, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, illetőleg a postaügyekben

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a földmivelésügyi miniszter.

(2) V. ö. 1889 febr. 9. 5000. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a halászatról szóló 1888: XIX. t. cz. végrehajtása tárgyában (1889. R. T. 14.). E rendelet értelmében a törvény 1889 május hó 1-én lépett életbe. V. ö. 1889 decz. 13. 57,297. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a halászatról szóló 1888: XIX. t. czikk végrehajtása érdekében a hatóságokhoz beadandó kérvények bélyegzésére vonatkozó kétséges kérdések rendezése tárgyában (1889 R. T. 2474.); 1883 szept. 1. 32,689. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a tengerparti halászat némely szabályainak kezelése tárgyában (1883. R. T. 1261.); 1884 decz. 5. 56,453. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a tengeri halászat tárgyában (1884. R. T. 1827.).

(3) V. ö. az 1888: XXIV. t. czikket, melynek életbe léptével a fönti törvény hatályát vesztette.

(4) E szerződést 1891 decz. 31-ével hatályon kívül helyezte az 1891: XXIX. t. cz. E szerződés megkötésének alapját az 1887: XXIV. t. czikkbe iktatott vám- es kereskedelmi szövetség 2. §-ának VI. pontja képezte. — A Lloyddal korábban kötött szerződéseket az 1878: XXVII. és az 1872: XXVI. t. czikkek tartalmazzák.

a közmunka- és közlekedésügyi magyar királyi ministernek a kereskedelmi és vámszövetség által kikötött egyetértésével történjék.

Szövege a következő:

Hajózási és posta-szerződés,

mely egyrészről a magyar országgyülés és az osztrák birodalmi tanács alkotmányos jóváhagyásának fentartása mellet a cs. és kir. közös külügyministerium, másrészről az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat között 1888. évi márczius hó 19-én a következő módon köttetett meg:

I. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat kötelezi magát, hogy a mellékletben elősorolt járatokat a jelen szerződés idejére a külügyministerium által jóváhagyott menetrendek szerint a következő czikkben megállapitott költségmegtérités mellett fenn fogja tartani. Ezen melléklet egész tartalmára nézve a jelen szerződés kiegészitő részét képezi.

A szerződéses járatoknak netaláni megváltoztatása, szaporitása, kevesbitése vagy teljes megszüntetése a szerződő felek közt kötendő külön egyezményeknek van fentartva.

A külügyministerium fentartja magának, hogy a Lloydot annak előzetes meghallgatása mellett a szerződéses menetek járatrendjében fel nem vett kikötőhelyek érintésére is utasithassa, feltéve, hogy ez által az illető vonal számára rendelt hajókkal a menetrend megtartása lehetetlenné nem válik. A Lloydnak ily módon kötelességévé tett járatbővitések egyedül a *B* és *C* csoportok alatti járatokra vonatkozhatnak és azok összes mértföldmennyisége a *B* csoportnál 3000, a *C* csoportnál pedig 5000 tengeri mértföldet meg nem haladhat.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a külügyministerium felhivására a belföldi szolgálatban egyes kevésbbé fontos kikötőket a főkikötőhelyekhez vezető mellékvonalok előmozditása czéljából menetrendéből kihagy, és hogy ezen mellékvonalakat az azokon hajóihoz szállitott árúk után engedélyezendő szállitási jutalékok által segélyezni fogja.

Uj, a mellékletben elő nem sorolt időközi járatok életbeléptetése azon vonalakon, melyeken a cs. k. vagy a magyar királyi kormány egy más vállalatnak időközi járatait segélyezi, a külügyministerium jóváhagyásától függ.

II. CZIKK.

A segélyzett járatok után fizetendő költségmegtérités mértföldenkint a következő:

a) a gyorsjáratoknál 11½ tengeri mértföld óránkinti menetsebesség mellett 2 frt 60 kr. o. é.;

b) azon járatoknál, melyeknél a menetsebesség óránként 10 tengeri mértföld, 1 frt 65 kr. o. é.;

c) az ennél csekélyebb menetsebességgel eszközlendő járatoknál 1 frt 05 kr. o. é.

A mértföldpénzek évi összege azonban 1,300.000 o. é. forintot meg nem haladhat.

III. CZIKK.

A külügyministerium fentartja magának azon jogot, hogy a keleti vasutak kiépitésének mérve szerint az egyes vonalakat és menetrendeket megfelelően módositsa és az ennek folytán esetleg elmaradó járatokra eső segélyösszeget a fennálló szerződési feltételek mellett uj vonalakra átruházza.

IV. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat arra kötelezi magát, hogy a szerződéses járatoknál csak oly hajókat fog alkalmazni, melyek a menetsebesség, a személyszállitás, a levél- és kocsipostai szolgálat, végre a rakóhely tekintetében az egyes vonalak követelményeinek megfelelnek és kellő biztonságot nyujtanak.

Az alkalmazandó gőzhajók brutto-térfogatának legalább is a következőnek kell lenni:

a) A 7., 10. és 12. számu vonalon, valamint a 9. számunak Corfu és Prevesa közötti részén 350 tonna:

b) a 3., 4., 8., 9. (kivéve az *a)* alatt emlitett részét) és 11. számu vonalon: 700 tonna;

c) a 6., 14., 16. és 17. számu vonalon: 1,000 tonna;

d) az 1., 2., 5., 13. és 15. számu vonalon: 1,700 tonna.

A cs. kir. és a m. kir. kormánynak bármikor szabadságában áll az «osztrák-magyar Lloyd» hajóit az emlitett követelmények iránt megvizsgáltatni.

A jelen szerződés megkötése után épitett vagy ujonnan beszerzett, s a szerződéses járatokon alkalmazandó gőzhajók az osztrák-magyar «Veritas» vagy más hasonló értékü belföldi intézetnél, mint a legmagasabb osztályhoz tartozó hajók osztályozandók.

Az ujonnan épitendő vagy még az épitőhelyen levő hajóknak, valamint azok gépeinek tervezetei az épités megkezdése, illetőleg az épitési szerződés megkötése előtt a külügyministeriumhoz tudomásvétel végett fölterjesztendők. A készen beszerzett hajók tervei

pedig a gépek terveivel együtt azonnal a vétel megtörténte után bemutatandók.

V. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat kötelezi magát arra, hogy a mellékletben megjelölt járatok félbe ne szakittassanak, valamint arra is, hogy a menetrendtől eltérés ne történjék, a mire nézve a felelősséget elvállalja.

Ha bármely okból is késések fordulnának elő, azok a menetsebesség fokozása által lehetőleg pótolandók.

Ha a belföldi, valamint a trieszt-alexandriai (1. számu), fiume-alexandriai (2. számu), trieszt-pyräus-konstantinápolyi (5. számu), trieszt-fiume-konstantinápolyi (13. számu), trieszt-fiume-smyrnai (14. számu), pyräus-smyrnai (6. számu) és konstantinápoly-smyrna-alexandriai (15. számu) vonalak valamely kiindulási, vég- vagy fontosabb csatlakozási pontján a menetrend szerinti indulásban, vagy érkezésben 3 órát meghaladó késés fordul elő, szintugy ha a szerződéses vonalak menetrendjébe felvett valamely kikötő nem érintetik, a társaság szerződésszerü birság alá esik. Ez alól kivételnek akkor van helye, ha a félbeszakitást vagy rendzavarást oly rendkivüli körülmények okozták, melyeknek elháritása nem állott a vállalat hatalmában és ha bebizonyittatik, hogy a felmerült késés a menetsebesség fokozása által sem volt már elkerülhető. Az 1., 2., 5., 6. és 15. számu járatban előforduló késésnél minden további óra után 25 frtig, a többi járatban minden további óra után 15 frtig, és valamely kikötő nem érintésének esetében 120 frtig terjedhető birság fog kivettetni, mely a mértföldpénzekből vonatik le.

Valahányszor egy gőzhajó a kiindulási kikötőbe visszaérkezik, a szerződéses járatok pontos megtartásának ellenőrzése czéljából egy minden szükséges adatot tartalmazó kivonat fog a hajónaplóból a rév-, illetőleg cs. és kir. consulatusi hivatalnak átadatni.

A szerződés szerint fennálló vagy jövendőben szerződésileg berendezendő járatoknál csak a külügyministerium előzetesen nyilvánitott helybenhagyásával történhetik a járatrendben és a kijelölt megállapodási helyekben változtatás.

VI. CZIKK.

A személyforgalomra nézve egyáltalán, az áruforgalmat illetőleg pedig az osztrák és a magyar kikötőkből eszközlendő kivitelre nézve a külügyministerium által jóváhagyott normáltarifák birnak érvénynyel. Hasonlókép a külügyministerium jóváhagyása alá tartozik minden az áruszállitásra vonatkozó határozat.

A normáltarifák megváltoztatása a szerződés tartama alatt csakis a külügyministerium beleegyezésével történhetik.

Az osztrák-magyar monarchia ki- és beviteli forgalmára megállapitott normáltarifák és fuvardijak nem lehetnek magasabbak azoknál, melyek a külföld versenyző kikötőivel való forgalomra nézve azonos, vagy hasonló feltételek mellett fennállnak. Erre nézve a külügyministeriumnak jogában áll a tarifák, illetőleg a fuvardijak megfelelő rendezését követelni.

A jelen szerződésben emlitett külföldi járatoknál a Fiuméból vagy Fiuméba, illetőleg Triesztből vagy Triesztbe való személy-, áru- és pénzszállitás tarifája tökéletesen ugyanaz lesz, mint a Triesztből és Triesztbe, illetőleg a Fiuméból és Fiuméba való szállitás tarifája.

A Triesztből, illetőleg Fiuméból kiinduló forgalomra nézve a jóváhagyott tarifáktól eltérőleg engedélyezett dijmérséklések, refactiák, a tengeri szállitással összefüggésben levő kikötőilletékek, vagy egyéb kedvezmények a Fiuméból, illetőleg Triesztből kiinduló forgalomra nézve is érvénynyel birnak, ha hasonnemü árúk egy és ugyanazon hajón szállittatnak ugyanazon rendeltetési helyre.

A megállapitott járatrendben foglalt külföldi kikötőkből behozott árúkra nézve a szállitási dij kiszabása tekintetében nem fog külömbség tétetni, vajon rendeltetési helyük Trieszt vagy Fiume; ezen tekintetben mindkét kikötőre nézve teljesen egyenlő eljárás fog követtetni.

Ezen egyenlő eljárási mód fog azon nem segélyzett Lloyd-járatokra nézve is követtetni, melyek valamely szerződéses vonallal csatlakozásban állnak.

A Lloyd mindenkép azon lesz, hogy a Fiuméból, illetőleg Triesztből jövő küldemények elszállitásában a közvetlenül Triesztben, illetőleg Fiuméban feladottakhoz képest se késedelem, se kárositás elő ne forduljon; különösen pedig gondja lesz arra, hogy a fennebb emlitett járatoknál, melyek a járatrend szerint ezen kikötők egyikét nem érintik, a küldemények átszállitása megtörténjék, a nélkül, hogy a fuvardijakra nézve megállapitott egyenlőség veszélyeztessék.

VII. CZIKK.

Az «osztrák magyar Lloyd» arra kötelezi magát, hogy szénszükségletét lehetőleg belföldi termékkel fedezi s e czélra belföldi bányákból évenkint legalább 30,000 tonnát, és pedig 20,000-et Ausztria, 10,000-et pedig

Magyarország területéről, pályázat utján oly módon szerez be, hogy a Fiuméból kiinduló vonalak számára szükséges mennyiség Fiuméba, a Triesztből kiinduló vonalak számára szükséges mennyiség pedig Triesztbe, mint átadási helyre szállittassék.

VIII. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajói ezentul is azon kedvezményben részesülnek, hogy ha azon helyre való tekintetből, hova a hajó indul, vagy a honnan érkezik, egyáltalán szüksége forog fenn a révhivatali és tengeri egészségügyi, valamint rendőri közegek közbenjöttének: azok, induláskor az utra bocsájtó engedélynek (speditio), érkezéskor pedig a szabad közlekedést megengedő okmánynak kiszolgáltatása végett, éjjel ép ugy, mint nappal, a hajóra tartoznak menni. Ily esetben a társaság köteles a szükséges járműveket ezen közegek rendelkezésére bocsátani.

IX. CZIKK.

Oly időben, midőn vesztegzár vagy megfigyelés lett elrendelve, megengedtetik az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalatnak, hogy mindazon meneteknél, melyeknél a fennálló rendszabályok értelmében a vesztegzár tartama megröviditteik, ha a tengeri egészségügyi rendszabályoknak megfelelő teendőket a hajón lévő hites egészségügyi őrök utazás közben végezik, az egészségügyi őröket már valamely osztrák vagy magyar kikötőből való elinduláskor vehesse föl a hajóra, azok kirendelésére az illető rév- és egészségügyi hivatalt kérvén fel.

X. CZIKK.

A ki- es berakodás eszközlésére rendes viszonyok között megkivántató idő tartamára az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajói számára valamennyi osztrák vagy magyar kikötőben, melyeket rendesen érintenek, egy meghatározott hely jelöltetik ki a parton; hol ezt a helyi viszonyok meg nem engedik, külön uszor bocsáttatik rendelkezésükre.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajói a szerződés tartama alatt ép ugy mentesek a consuli hajóilletékek fizetésétől az összes cs. és kir. consuli hivataloknál, mint a haditengerészet hajói. Ellenben a kikötői s egyéb hajózási illetékeket az osztrák és magyar kikötőkben, ugy szintén a lajstromozási illetékeket is tartoznak megfizetni.

XI. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat kötelezi magát, hogy a külügyi szolgálatban alkalmazott hivatalból utazó államhivatalnokokat és szolgákat ezentul is, mint eddig, az illető határozatok szerint összes vonalain dijmentesen szállitja.

A Lloyd továbbá kötelezi magát, hogy a cs. és kir. közös hadügyministerium felszólitására mozgósitás vagy háboru esetén valamennyi rendelkezésére álló hajóját, a szükséghez képest és megfelelő dij mellett a haditengerészet szolgálatába, illetőleg a hadigazgatás czéljaira, vagyis a bevonulók szállitására s egyéb katonai szállitmányok vitelére átengedendi.

Szükség esetén azon hajók is e czélra rendelkezésre bocsátandók, melyek meg vannak ugyan már rakva, de még el nem indultak, valamint azok is, melyeket még idejekorán vissza lehet vezényelni.

E tekintetben megjegyeztetik, hogy ha a haditengerészetnek a mozgósitás vagy háboru esetén átadott hajókon a társasági közegek hibájából tengeri baleset vagy tüzvész által sérülés vagy kár okoztatik, az a társulatot terheli. A cs. és kir. haditengerészet csak azon károkat és veszteségeket tériti meg, melyeket az ellenség müködése vagy a hadi lőszer felrobbanása okozott.

Azon esetek, melyekben a hajókon történt sérülésekből eredő költségek a társaságot terhelik, a cs. és kir. közös hadügyministeriummal a hajóknak a haditengerészet szolgálatába bocsátása iránt kötendő szerződésben fognak részletesen meghatároztatni.

Hogy a Lloyd a cs. és k. közös hadügyministerium követelményeinek teljesen megfelelhessen, a külügyministerium, ha szükséges, meg fogja engedni, hogy mozgositás vagy háboru esetén egyes szerződéses külföldi járatok megszüntettessenek.

A cs. és kir. közös hadügyministerium pedig, ha csak lehet, a Lloydot már a mozgósitás megkezdése előtt értesitendi a szükséges hajók mennyiségéről, a végből, hogy ez azokat a hadi czélokra visszatartsa.

A mozgositási vagy hadi czélokra visszatartott hajóknak várakozási idejére a Lloydnak járó kártalanitás egy erre nézve a cs. és kir. közös hadügyministerium és a társulat között kötendő külön egyezmény alapján fog nyujtatni.

A katonai szállitmányokra nézve általában a cs. és kir. közös hadügyministerium és az «osztrák-magyar Lloyd» között már fennálló egyezmény határozatai mérvadók; ebben azon vitelbérkedvezmények is megállapitvák, melyeket a vállalat a katonai szállitmányoknak s az egyes utazó katonai személyeknek nyujt

és melyek ezentul valamennyi segélyzésben részesülő bel- és külfödi járatra ki fognak terjesztetni.

Mindkét egyezmény — azon változtatások fentartásával, melyek később egyetértőleg netalán eszközöltetnének — a jelen szerződés tartamára érvénynyel fog birni.

Azon esetre, ha a katonai szállitmányok számára nyujtott kedvezményekről szóló egyezmény bármely okból hatályon kivül helyeztetnék; minden körülmények között fenn fog maradni a hajózási társaság azon kötelezettsége, hogy a katonai szállitmányokat és utazó egyes katonai egyéneket, nemkülönben mindennemű katonai tárgyakat a polgári szállitmányokra nézve fennálló dijtételek feléért szállitsa.

XII. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» azon külföldi kikötőkben, melyeket hajói érintenek, a cs. és kir. consuli hatóságok vagy cs. és kir. követségek irásbeli felszólitására, a hazaküldendő tengerészeket vagy más tengerészeti utlevéllel (tengerészeti szolgálati könyvvel) ellátott egyéneket köteles fölvenni és Triesztbe, Fiuméba vagy menetközben érintendő más osztrák vagy magyar kikötőbe szállitani, ezen szolgálatáért semminemü dijt, tehát az élelmezési költségek megtéritését sem követelhetvén: kivéve azon eseteket, midőn a hazaszállitási költségek, melyek netán a törvény szerint a hajótulajdonost vagy a hajóról megmentett tárgyak eladásából befolyt összeget terhelnék, az illető hatóságok utján behajtatnak. Az ily módon dij nélkül szállitott egyének a III. osztalyu utasokkal egyenlő elhelyezésben és élelmezésben részesülnek, szabadságában állván a hajó parancsnokának, hogy őket esetleg utközben a hajó szolgálatában alkalmazhassa; a Lloyd ügynökei és kapitányai azonban rendszerint nem kötelezhetők arra, hogy akaratuk ellenére egy hajóra egyidejüleg 12 egyénnél többet vegyenek fel.

Egyéb a cs. és kir. consuli hivatalok vagy a cs. és kir. követségek irásbeli felszólitására hazaszállitandó vagyontalan osztrák vagy magyar honpolgárokért mindig a harmadik osztályu menetdij s azon felül élelmezés fejében minden napra 50 arany krnyi dij fizetendő; ezen dijak megtéritése iránt a teljesitett szállitás igazolása után Triesztben vagy Fiuméban az illető tengerészeti hatóság fog intézkedni. Ha ezen vagyontalan honpolgárok hadkötelesek, szállitásuk ingyen történik.

Ugyanezen módon fognak a dijak a Lloydnak azon a jelen czikk első bekezdésében kivételképen emlitett esetekben is utólagosan folyóvá tétetni, midőn a tengerészek hazaszállitásának költségei behajthatók. Az osztrák-magyar monarchiából hazájukba visszaküldendő vagyontalan külföldieknek az osztrák-magyar monarchia valamelyik hatóságának megkeresésére történő szállitásánál ugyanazon föltételek lépnek érvénybe, melyek a vagyontalan osztrák vagy magyar honpolgárok szállitására nézve fennállanak.

A fennebb emlitett hazaszállitásoknál figyelembe lesz veendő, hogy beteg egyének (névszerint az őrültek is) mindenesetre akkép helyeztessenek el a hajón, hogy az utasok miattuk kellemetlenségnek vagy háboritásnak kitéve ne legyenek s hogy a kellő felügyelet iránt a szükséges intézkedések megtétessenek.

A raboknak hajóra vitelét a consuli hatóságok a Lloyd-ügynökségekkel egyetértőleg eszközlendik. A hajón a Lloyd személyzete a hatósági közegekkel együttesen őrködik ezen egyének fölött; a kikötőkben időzés tartamára a rabok őrizetére szükség esetén a consuli hatóságok segélye is igénybe vehető

XIII. CZIKK.

A mennyiben az «osztrák-magyar Lloyd» a posta-forgalmat közvetiti, az osztrák cs. kir. és a magyar kir. postaintézetek üzeméhez tartozó közegnek tekintetik, s mint ilyen a postatörvények és szabályok összes idevágó határozatainak alá van vetve.

Az osztrák cs. kir. és a magyar királyi postaigazgatásnak ennélfogva jogában áll, az «osztrák-magyar Lloyd» minden gőzhajóját valamennyi, tehát nem szerződéses járataik alkalmával is, mindennemü levél- és kocsipostai szállitmányok továbbitására felhasználni, tekintet nélkül arra, hogy honnét és hova küldetnek azok; ezen hajók ennélfogva a hajózási okmányokban postahajóknak fognak neveztetni.

A két postaigazgatásnak azon joga, melynél fogva az «osztrák-magyar Lloyd»-ot a posta továbbitására és közvetitésére felhasználhatják, kiterjed a Lloyd hajóinak idegen postaintézetek vagy hajók részéről átadott mindennemü levélposta-küldeményre (zárt levélcsomagra) is.

XIV. CZIKK.

Az «osztrák magyar Lloyd» köteles a XIII. czikkben emlitett levélpostaküldemények, valamint a hivatalos kocsipostaküldemények továbbitását és közvetitését is ingyen teljesiteni

Ha a postaintézet a hivatalos kocsipostaküldeményeket tengeri balesetek ellen biztosittatni kivánja, ezért a Lloydnak a vele egyetértőleg megállapitott tarifa szerint járó biztositási dij megtérítendő.

A közönség fogyasztására szánt, egyedárusság tárgyát képező czikkek és egyéb kincstári termékek nem tekinthetők hivatalos kocsipostaküldeményeknek.

A magánjellegü kocsipostaküldemények továbbitása és közvetitése a vitelbérnek, biztositott küldeményeknél ezen felül még a tengeri biztositási dijnak is megfizetése mellett történik és pedig vagy a közönség számára általában érvényes, vagy egy külön megállapitandó mérsékelt tarifa szerint. Az egy és ugyanazon kocsipostai rovatba felvett magánjellegü kocsipostaküldemények a Lloyd-illetékek megtéritése tekintetében egy egyedüli küldemény gyanánt fognak tekintetni.

Az «osztrák-magyar Lloyd» az osztrák-magyar monarchiába vagy idegen országokba szóló s oly helyeken feladott áruszállitmányokat, hol nem létezik osztrák cs. kir. vagy magyar királyi postahivatal, azon esetben, ha a feladó a továbbitást az osztrák vagy magyar postaintézet által akarná eszközöltetni, tartozik átvenni és az illető postaintézetnek átadni. Ily küldemények szállitásáért a feladási helytől azon osztrák vagy magyar kikötőig, hol azok leadatnak, az «osztrák-magyar Lloyd» azon dijakat kapja, melyek a közönség számára általában érvényes vagy egy külön megállapitandó mérsékelt tarifában előirvák. Az «osztrák-magyar Lloyd» dijtételei, a mennyiben a kocsipostaküldeményekre vonatkoznak, csak a két postaigazgatás beleegyezésével változtathatók meg.

XV. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» összes hajóival és egész vagyonával kezeskedik a neki átadott levél- és kocsipostai küldeményekért, a mindenkori postaszabályok mérve szerint: a tengeri szerencsétlenség vagy erőhatalom esetében azonban csak akkor, ha a küldemény külön biztositva volt.

XVI. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» tartózkodni fog levélposta-küldeményeknek saját számlájára leendő közvetitésétől, az osztrák-magyar monarchiában épugy, mint a külföldön is és gondoskodni fog arról, hogy alkalmazottjai is igy járjanak el.

Az osztrák cs. kir. vagy magyar királyi postaigazgatás kivánatára a társaság gyüjtőszekrényeket fog hajóin felállitani a levélposta-küldemények betétele és gyüjtése czéljából.

A postai küldemények elhelyezésére minden hajón egy külön, megfelelő nagyságu és kellő biztosságu helyiség fog szolgálni, mely zárva tartandó és a postakezeléssel megbizott társulati hajótiszt különös felügyelete alatt álland.

A külügyministerium kivánatára egyes helyeken kellő képességgel biró Lloyd ügynökök fogják a postakezelést, mérsékelt jutalék és a társaság kezessége mellett, az állam számlájára azon postaszabályoknak megfelelőleg teljesiteni, melyek az illető időben a Keleten működő osztrák cs. kir. vagy magyar királyi postahivatalokra nézve fennállanak.

Az «osztrák-magyar Lloyd» és ügynökei által bevételezett postailletékek a közös pénzügyek számára fognak beszolgáltatni.

XVII. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» a portomentességet élvezi a társulatnak az ügynökökkel s ezeknek egymás között váltott szolgálati levelezésére nézve, a mennyiben ezt a Lloyd hajói továbbitják és azon feltétel alatt, hogy a czimen a küldő neve s ezen megjegyzés «a Lloyd szolgálatai levelezése» ki van irva.

XVIII. CZIKK.

Ha az illető postaigazgatás jónak látná a postaküldeményeket saját közegeivel kisértetni, a postahivatalnok részére egy elsőosztályu hely s ezen kivül egy, a posta kezelésére alkalmas cabine, postavezetők vagy szolgák részére pedig egy másodosztályu hely, továbbá a postaküldemélyek elhelyezésére egy külön elzárt hely fog dijmentesen átengedtetni. A postaintézet által esetleg kiküldött felügyelőnek egy elsőosztályu hely szintén dijmentesen engedendő át.

Az illető közegek az ellátásért, ha e tekintetben külön megállapodás nem létezik, a naponkinti 1 frt 50 krnyi mérsékelt dijat fogják fizetni.

XIX. CZIKK.

Ha a hajót utközben baj éri, annak kapitánya köteles, és pedig azon esetben, ha szolgálatot teljesitő postatiszt van a hajón, annak meghallgatásával intézkedni, hogy a posta mielőbb és minél biztosabban továbbittassék. Az ez által felmerülő költségeket a vállalat viseli.

XX. CZIKK.

A postaszolgálat lebonyolitásának közelebbi módozatai a két postaigazgatás és az «osz-

trák-magyar Lloyd» társaság között kötendő külön egyezmény által fognak szabályoztatni.

XXI. CZIKK.

Az igazgatótanács összes tagjai, valamint a társaság által az osztrák-magyar monarchiában és a külföldön állandó fizetéssel alkalmazottak osztrák vagy magyar honpolgárok kell hogy legyenek; az állandó fizetést élvező alkalmazottak tekintetében kivétel csakis a közös külügyministerium beleegyezésével tehető. Az «osztrák-magyar Lloyd»-társaság a tengerészeti szolgálatba való felvételnél a haditengerészet tényleges szolgálatában levő és tartalékos tengerésztisztjeit, valamint a tartalékos tengerészapródokat egyenlő feltételek mellett más pályázókkal szemben előnyben fogja részesiteni. Továbbá a hadseregben és haditengerészetben, valamint a két honvédségben szolgált altisztek alkalmazása tekintetében aláveti magát a segélyzett vasuti és gőzhajózási vállalatokra nézve fennálló törvényes határozatoknak.

XXII. CZIKK.

A cs. k. és magyar királyi kereskedelmi ministeriumok a társaság igazgatótanácsába egy-egy tagot neveznek ki s e kinevezésnél az alapszabályoknak az igazgatótanácsosok részvénybirtokát illető határozataihoz nincsenek kötve.

XXIII. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd»-társaság kötelezi magát, hogy a jelen szerződés tartama alatt elvi kérdéseknél — minők a társaság fennállása, uj kölcsönök felvétele, vagyonának terhelése, a társasági részvénytőke szaporitása vagy csökkentése általában, a társasági vagyonhoz tartozó gőzhajók és ingatlanok állományának változtatása, eladása vagy elzálogositása — a közös külügyministerium jóváhagyása nélkül nem intézkedik.

Az «osztrák-magyar Lloyd» a hajók, hajóalkatrészek és gépek épitésénél és kijavitásánál belföldi anyagok alkalmazását lehetőleg tekintetbe veendi; hajóinak, a hajógépeknek és hajókazánoknak a külföldről való beszerzésére a közös külügyministerium jóváhagyása szükséges; e jóváhagyás azonban meg nem tagadható, ha bebizonyittatik, hogy a megrendelés az osztrák-magyar monarchiában a kellő időben nem teljesithető, vagy hogy a beszerzés külföldön rendkivüli módon kedvező feltételek mellett történhetik.

XXIV. CZIKK.

A Lloyd kötelezi magát, hogy legkésőbb minden hó 15-éig a bécsi, budapesti, trieszti és fiumei hivatalos lapokban közzéteszi azon brutto-jövedelmeket, melyek az év kezdetétől a közzététel napját megelőző második hónap végeig befolytak.

XXV. CZIKK.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a társasági alapszabályokat, ezen szerződés határozataival összhangzásba hozza. A módositott alapszabályok a szerződéssel egy időben fognak életbe lépni, és a szerződés ideje alatt a közös külügyministerium beleegyezése nélkül meg nem változtathatók.

XXVI. CZIKK.

A külügyministerium felügyel arra, hogy a társasággal kötött egyezmény pontosan megtartassék.

Azon jogot is fentartja magának, hogy a Lloyd üzleti könyveibe betekinthessen és üzleti eljárását megvizsgáltathassa.

A külügyministerium által kirendelendő kormánybiztos tudta nélkül semminemü fontosabb igazgatási rendszabály sem határozható el. A kormánybiztos jogositva van az igazgatótanács és a közgyülés üléseiben, valahányszor szükségesnek tartja, résztvenni, az általános érdekkel netán ellenkező határozatokat felfüggeszteni és erről a külügyministeriumnak további intézkedés végett jelentést tenni.

Tekintettel a külügyministerium által kirendelendő ellenőrködő közegek fáradozására és a kormány felügyeleti jogának gyakorlásából eredő kiadások fedezésére, az «osztrák-magyar Lloyd»-társaság kötelezi magát, hogy évenkint o. é. 4,000 forintnyi átalányt fog a közös külügyministerium által megnevezendő állami pénztárba fizetni.

XXVII. CZIKK.

A Lloyd kötelezi magát, hogy Fiumében egy megfelelő tág hatáskörrel felruházandó aligazgatóságot állit fel.

A Bécsben és Budapesten fennálló főügynökségek továbbra is megmaradnak s fel fognak hatalmaztatni, hogy a küldő kivánatára az árúk tengeri szállitására vonatkozó szerződést, sőt az esetre, ha közvetlen irányitások léteznek, az egész, vagyis a feladás helyétől a rendeltetési helyig való szállitásra

vonatkozó szerződést is, a Lloyd igazgatósága nevében megköthessék.

XXVIII. CZIKK.

Az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat kötelezi magát, hogy az árúknak az üzletszabályzat határozatainak megfelelő rendes szállitására gondot visel. Ezen szabályzat netáni módositásához a külügyministerium jóváhagyása szükséges.

A társaságnak gondja lesz arra is, hogy az utasok a kellő figyelmes bánásmódban részesüljenek.

A társaság hajóin, valamint ügynökségeinél is, panaszkönyvek fognak rendelkezésre állani, melyeket az illető révhivatalok, a consuli hatóságok és a kormánybiztos bármikor megtekinthetnek.

XXIX. CZIKK.

A Lloyd-vállalatnak joga van a költségmegtérités kifizetését (II. Czikk) tizenkét havi-részletben igényelni. Minthogy azonban a költségmegtérités összege a bejárt tengeri mértföldek arányához képest véglegesen csak az év lejártával állapitható meg, ennek fejében az állampénztárból kamat nélküli előlegek fognak engedélyeztetni, melyek a jelen szerződés tartamára 105,000 o. é. forintnyi összegben, minden hó elején, utalványozás utján tétetnek folyóvá.

Minden polgári év végével az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási társaság a közös külügyministerium elé terjesztendi az év folytában tett szerződésszerü menetek kimutatását, mely alkalommal az illetékes kikötői s consuli hatóságok hivatalos bizonyitványaival igazolandó, hogy a menetek a kimutatott számban s kiterjedésben tényleg megtörténtek.

Mihelyt ezen kimutatás megvizsgáltatott s érvényesittetett, megtörténik a leszámolás a fölvett előlegekkel szemben s vagy kifizettetik a Lloyd-vállalatnak a netaláni birságpénzek levonása után a javára mutatkozó követelés, vagy ha a követelés kisebb volna a fölvett előlegek összegénél, levonatik a fölülfizetett összeg a legközelebbi vagy következő több hónapra eső részletekből, vagy esetleg a szerződés lejártával készpénzben térittetik vissza.

Ha a szerződésszerü menetek hosszabb ideig tartó félbeszakitása állana be, fentartja magának a közös külügyministerium az ötödik czikkben megállapitott határozatok épségben hagyása mellett azt a jogot, hogy a fentebb biztositott havi előlegeket időnkint alább szállithassa vagy egészen megszüntethesse; mindazáltal oly esetben, ha a félbeszakitás nem a vállalat hibájából keletkezett, a Lloydnak jutó költségmegtérités évenkint 1,000,000 o. é. frtnál kevesebbre le nem szállitható.

XXX. CZIKK.

A külügyministerium jóváhagyása nélkül az «osztrák-magyar Lloyd» négy százaléknál magasabb osztalékot nem adhat. Ha a tiszta nyereség valamely évben az akkori részvénytőke 6 százalékát meghaladja, a mutatkozó többlet a külügyministerium és a társaság között akkép osztatik fel, hogy a külügyministerium annak egyharmadát, a társaság pedig kétharmadát kapja.

XXXI. CZIKK.

Jelen szerződés tartama 1888. év julius hó elsejétől számitandó 10 évre állapittatik meg.

Minek hiteléül jelen szerződés két, német és magyar szövegü egyenlő példányban állittatott ki s a szükséges aláirásokkal és pecsétekkel láttatott el.

Bécs, 1888. évi márczius hó 19-én.

Kálnoky s. k.
M. v. Morpurgo s. k.
Otto Baron Bruck s. k.

Melléklet.

KIMUTATÁSA

az «osztrák-magyar Lloyd» gőzhajózási vállalat által, az osztrák-magyar monarchiában és a külföldön szerződésileg teljesitendő járatoknak.

Tételszám	A járatok megnevezése	Az évi menetek száma	Egy-egy járattal menet és jövet befutott tengeri mértföld. száma
	A) Járatok óránkint legalább 11½ tengeri mértföld sebességgel.		
1	Trieszt-Alexandria és vissza	52	2402
	B) Járatok óránkint legalább 10 tengeri mértföld sebességgel.		
2	Fiume-Alexandria és vissza...	12	2330
3	Trieszt-Cattaro és vissza	52	756
4	Fiume-Cattaro és vissza	52	584
5	Trieszt-Corfu-Piräus-Konstantinápoly és vissza	52	2386
6	Piräus-Smyrna és vissza	52	418
	C) Járatok óránkint legalább 8 tengeri mértföld sebességgel.		
7	Trieszt-Spalato-Metkovich és vissza	52	543
8	Trieszt-Pola-Durazzo-Corfu és vissza	52	1262
9	Trieszt-Pola-Dalmatia-Korfu-Preveza és vissza	52	1464
10	Fiume-Trieszt és vissza	52	254
11	Fiume-Cattaro és vissza	52	772
12	Spalato-Metkovich és vissza	52	156
13	Trieszt-Fiume-Corfu-Patras-Piräus-Syra-Salonich-Konstantinápoly és vissza	26	3690
14	Trieszt-Fiume-Corfu-Candia-Smyrna és vissza	52	2605
15	Konstantinápoly-Smyrna-Cyprus-Beirut-Alexandria és vissza	26	2674
16	Konstantinápoly-Küstendzse-Braila és vissza	40	758
17	Konstantinápoly-Trapezunt-Batum és vissza	12	1246

Jegyzőkönyv.

Az «osztrák-magyar Lloyd»-társasággal kötött hajózási és postaszerződésnek a mai napon történt aláirása alkalmával a jelen jegyzőkönyvbe még a következő megállapodások vétettek fel:

Az I. czikkhez.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a trieszt-alexandriai (1-ső számu) vonalon, uj gőzhajóknak szolgálatba helyezése esetén, olyanokat fog alkalmazni, melyek óránkint 13 tengeri mértföldnyi folytonos sebességet kifejteni képesek.

A Lloyd készségének ad kifejezést, hogy a vegliai, verbenicoi, besca-nuovai, arbei és meladai kikötőket az eddigi mérvben érinteni fogja mindaddig, mig erre nézve más módon gondoskodva nem lesz.

A Lloyd kötelezi magát, hogy az (5-ik-számu) trieszt-konstantinápolyi járatot a korinthusi csatorna megnyitása után, azon keresztül fogja vezetni.

A trieszt-fiume-smyrnai (14-ik számu) vonalnak fiume-corfui részén menet és jövet óránkint 10 tengeri mértföldnyi sebességgel fognak járni, a nélkül, hogy az ezen vonalra nézve megállapitott költségmegtérités e miatt változnék; Corfuban pedig közvetlen csatlakozás fog létesittetni az (5-ik számu) trieszt-konstantinápolyi vonallal.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a külügyministerium felszólitására a várna-konstantinápolyi vonalon a mindkét irányu járatokat még a jelen szerződés hatálybalépte napjától számitandó hat hónapon át az eddigi módon, de ingyen fentartandja.

Azon szerződéses járatoknál, melyeknél a menetrend szerint Fiume érintetik, a kiindulási ponton a hajók rakhelyiségének egyharmada ezen kikötő részére fentartandó; ezen reservált rakhely fölött a Lloyd csak azon

esetben rendelkezhetik másképen, ha az a Fiuméból jövő vagy oda irányitott kisebb küldemények számára legkésőbb 24 órával, nagyobb mennyiségü küldemények számára pedig legfeljebb 8 nappal a hajó elindulása előtt igénybe nem vétetett.

Ha az imént emlitett szerződéses menetek számára a hajónak Fiuméból vagy Fuméba elindulta előtt 14 nappal nagyobb mennyiségü (a hajórakhely harmadánál többet igénybe vevő) küldemények vagy esetleg egy egész hajórakományt képező árúk jelentetnek be, az esetre a Lloyd kötelezi magát, hogy ezen nagyobb szállitmányok berakására szükséges helyről gondoskodni fog, illetőleg egy megfelelő nagyságu hajót fog rendelkezésre bocsátani. Egy teljes hajórakomány alatt az illető vonalon alkalmazott hajóknak a IV-ik czikkben meghatározott rakképessége értendő.

A IV. czikkhez.

Az ezen czikknek *a)* pontjában foglalt határozat nem vonatkozik a fiume-triesztí (10-ik számu) vonalon jelenleg alkalmazásban levő gőzhajókra.

Az «osztrák-magyar Lloyd» biztositási ügyletek megkötésénél, a magyar biztositó intézeteket kellően figyelembe veendi.

A tervek megvizsgálása alkalmával (a czikk utolsó bekezdése) nyilvánuló kivánalmak a Lloyddal megállapodás létrehozatala vagy az esetleg felmerülő kárpótlási igények megállapitása czéljából közöltetni fognak.

Az V. czikkhez.

A részletes menettervek, melyeket a Lloyd a szerződés mellékletében kitüntetett megállapodások alapján a jövendőbeli menetrendre nézve ki fog dolgozni, legkésőbb egy hónappal a szerződés életbelépte előtt jóváhagyás végett a külügyministerium elé terjesztendők.

A menetrendek s azoknak esetleges módositásai 14 nappal hatályba léptük előtt Bécsben, Budapesten, Triesztben és Fiuméban közhirré teendők, hacsak a külügyministerium korábbi életbeléptetésüket nem kivánná, vagy meg nem engedné.

Ugyanily módon előzőleg hozandók nyilvánosságra a nem szerződéses időszaki járatok menetrendjei is.

Egyes járatok rendszerint, a mennyire lehetséges, idejekorán ugyancsak az emlitett helyeken teendők közhirré.

Ha valamely, a menetrendekbe felvett kikötőnek érintése vesztegzári intézkedések miatt nem mutatkoznék tanácsosnak s annak mellőzésére a külügyministerium beleegyezésének kikérése idő rövidsége miatt nem volna eszközölhető; a társaság az erre vonatkozó határozatot csakis a kormánybiztos meghallgatásával s hozzájárulásával fogja hozni. Ha sürgős esetekben a külügyministerium beleegyezése arra nézve, hogy egy, a menetrendbe fel nem vett kikötő érintethessék, nem volna kikérhető, erre nézve is csak a kormánybiztos meghallgatása és hozzájárulása mellett hozható határozat. Ha valamely vonalon a közlekedés folytatására vesztegzárak fennállása miatt több hajóra volna szükség, mint a mennyi azon vonal számára rendes viszonyok között megkivántatik, a Lloyd a járatok számát megfelelően leszállithatja; erre nézve azonban, a mennyiben ez egyáltalán lehetséges, a külügyministeriumnak jóváhagyása előzőleg kieszközlendő.

Ha a gőzhajó a menetrendben megállapitott indulási idő után érkezik meg, a megállapodás azon időtartamra szoritandó, mely a ki- és berakodás, valamint a posta átvételére és átadására okvetlen megkivántatik.

A VI. czikkhez.

A Lloyd minden változtatást, melyet a normáltarifán tenni szándékozik, annak tervbe vett hatálybaléptetése előtt legalább is 8 héttel a külügyministerium elé terjesztendi jóváhagyás végett; a módositás helybenhagyottnak tekintendő, ha az emlitett határidőn belől a külügyministerium részéről más intézkedés nem tétetik.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a normáltarifákat és általános refactiákat, valamint azoknak minden módositását is, Bécsben, Budapesten, Triesztben és Fiuméban egyidejüleg és legalább 14 nappal a hatálybalépés előtt kihirdetendi.

Szintugy kötelezi magát a helybenhagyott normáltarifából engedélyezett kedvezményeket és dijmérsékléseket negyedévi kimutatásokban a külügyministeriumnak utólagosan bejelenteni.

A külügyministerium fentartja magának, hogy saját tájékoztatása czéljából az osztrák és magyar kikötőkbe eszközlött bevitelre nézve alkalmazásba vett fuvardijakra vonatkozó kimutatásokat kivánhassa.

Ha dijtételmérséklések oly módon engedélyeztetnek, hogy azok a szállitmányok bizonyos évi mennyiségéhez vagy valamely érdembe hozandó minimalis dijösszeghez kötvék, vagy a meddig a lépcsőzetes refactiák rendszere érvényben marad, a külügyministeriumnak jogában áll, a Triesztből vagy Fiuméból a jelen szerződésben meghatározott vonalakon érintett külföldi kikötőkbe irányuló kivitelre vonatkozólag azon esetben, midőn a forgalmi

viszonyok a nevezett két kikötő egyikére vagy másikára nézve a megállapitott évi mennyiség vagy minimalis dijösszeg elérését lehetetlenné teszik, azoknak megfelelő leszállitását kivánni az illető kikötő javára.

Ha azon indokolt kivánat nyilvánittatnék, hogy közvetlen combinált szárazföldi és tengeri tarifák léptessenek életbe és erre nézve a tekintetbe jövő vasutigazgatások hozzájárulása elérhető, azon esetre a Lloyd kötelezi magát, hogy a külügyministerium felszólitására a maga üzletkörében ilynemü tarifákat létesiteni fog.

A jelen szerződésben meghatározott vonalokon érintett kikötőkből kiinduló oly különjáratoknál, melyeknél a rakomány rendeltetési helye részben Trieszt, részben pedig Fiume, a dijtételek tekintetében e két kikötő között nem szabad különbséget tenni. Azonos rakodási feltételek mellett ezen paritás oly különjáratoknál is meg fog tartatni, midőn a hajók teljes rakománynyal indulnak el a két kikötőbe.

A Lloyd gondoskodni fog, hogy az utazó közönségnek valamennyi szerződéses vonalon I. és II. osztályu mérsékelt áru menet-térti jegyek álljanak rendelkezésére.

A VII. czikkhez.

A Lloyd kötelezettsége a belföldi kőszénnek a megállapitott mennyiségben való beszerzésére azon föltételhez köttetik, hogy annak tüzelő ereje a Lloyd által rendesen használt angol kőszénével oly arányban álljon, mint 84: 100; továbbá, hogy a belföldi szén Triesztbe vagy Fiuméba szállitva ne legyen drágább, mint a mibe ott az angol szén kerül.

A mennyiben a Lloyd külföldről szerez be kőszenet, annak az osztrák-magyar monarchiába való szállitásánál hasonló körülmények mellett a hazai hajókat figyelembe veendi.

A IX. czikkhez.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a trieszt-alexandriai (1. számu) és a trieszt-konstantinápolyi (5. számu) vonalon közlekedő hajókon a tengeri egészségügyi igazgatás által felesketett orvost fog tartani. A külügyministerium fentartja magának, hogy a jelen szerződés tartama alatt ezen kötelezettséget szükség esetén a Lloydnak egyéb vonalaira is kiterjeszthesse. Az oly Lloyd-hajókon, melyek egy keleti vesztegintézetben vesztegzár alá helyeztetnek, s melyeken 50-nél több utas van, kik a vesztegzár idejét a hajón óhajtják kitölteni, szintén fog orvos alkalmaztatni.

A X. czikkhez.

Egy, a triesztí uj kikötőben fekvő térségnek áruraktárak épitése czéljából való átengedésére nézve a Lloyd a cs. kir. kereskedelmi ministeriummal fog egyezségre lépni. Fiumét illetőleg az ott jelenleg a társaság használatában levő épület a szerződés tartama alatt rendelkezésére álland.

A XI. czikkhez.

Az «osztrák-magyar Lloyd» igazgatása az osztrák és magyar partok mentén eszközlendő rendes gőzhajójáratok menetrendjét (menettervét) irásbelileg közlendi azon országos pénzügyigazgatóságokkal, illetőleg pénzügyigazgatóságokkal, melyeknek igazgatási területén az érintendő kikötők léteznek; ugyanazoknál bejelentendi szintén irásbelileg és legalább 8 nappal a hatálybalépés előtt a menetrend mindennemü módositását is, hogy arról az alantas hatóságok és hivatalok értesittethessenek.

A vezető pénzügyi hatóságok azon megbizottjai, valamint azon pénzügyőrségi hivatalnokok és alkalmazottak, kik a vámhivatali forgalomnak a partok mentén és az annak kezelésével foglalkozó vámhivataloknak ellenőrzésével különösen megbizatván, az illető «osztrák-magyar Lloyd»-gőzös kapitányánál igazolják magukat a vezető pénzügyi hatóság által kiállitott erre vonatkozó és a megbizott hivatalnok vagy alkalmazottnak nevét és szolgálati minőségét is kitüntető igazolványnyal — fel vannak jogositva, hogy az «osztrák-magyar Lloyd» hajóit a hivatalos vizsgálatok és kutatások czéljából az igazolványban megjelelt partrészek mentén kisérjék és az utasok kiszállására, valamint az áruknak partra vitelére felügyeljenek.

Az «osztrák-magyar Lloyd»-nak a hajón tartózkodó alkalmazottjai, valamint annak az érintett kikötőkben levő ügynökei tartoznak ily esetekben a pénzügyi közegeknek felvilágositás vagy segélynyujtás iránt tett megkereséseit készséggel teljesiteni.

Az emlitett igazolványok birtokában levő közegek az ezen okmányokban megjelelt vonalon a menetrend szerint közlekedő hajón dij nélkül szállitandók, és pedig a hivatalnokok az első helyen, a pénzügyőrségi legénységhez tartozó alkalmazottak pedig a második helyen. Ellátásukért az illető közegek, ha erre nézve nem volnának külön megállapodások, az 1 frt 50 krnyi mérsékelt napi dijtételt fizetendik.

Az «osztrák-magyar Lloyd»-nak az egyes kikötőkben müködő ügynökségei által elfoglalt helyiségek az azokhoz tartozó raktárak-

kal együtt az ide vágó szabályzatok értelmében a vámilletéki ellenőrzésnek alávetvék.

Az «osztrák magyar Lloyd»-nak 1856. évi decz. 31-én 535. C. sz. a. kelt körlevelében bizonyos rendü utasoknak kivételkép engedett vitelbérkedvezmények, illetőleg a teljes díjelengedés, a mennyiben az ott felsorolt polgári tisztviselőkre, valamint a missionariusokra és szerzetesekre vonatkoznak, ezentul is érvényben maradnak.

Ennélfogva a Lloyd kötelezi magát ezen körlevélnek megfelelő átdolgozására és ujból való közhirrétételére.

A XVI. czikkhez.

A társaság a postaszolgálat kezelésével megbizott ügynökökre vonatkozó minden személyváltoztatást a trieszti posta- és távirda-igazgatóságnál, illetőleg a konstantinápolyi nagykövetségi postahivatalnál kellő időben be fog jelenteni.

A XXI. czikkhez.

Az «osztrák-magyar Lloyd» a kinevezéseknél a két államterület polgárait megfelelő arányban fogja figyelembe venni.

A XXIII. czikkhez.

Az ezen czikk második bekezdésében a külügyministeriumnak fentartott s a külföldön eszközlött megrendelésekre vonatkozó jóváhagyás a kazánok pótlásánál nem szükséges. A társaság azonban e tekintetben is, a menynyire csak lehetséges, a belföldi termékeknek elsőbbséget adand.

A XXV. czikkhez.

A Lloyd által eszközlött értékleirások semmi esetre sem terjedhetnek tul a gőzhajók és egyéb jármüvek valóságos anyagértékének minimalis határán.

A XXVI. czikkhez.

A kormánybiztos megkeresésére mindenkor megengedendő, hogy a Lloydnak a kormányhatóságokkal váltott levelezését és az erre vonatkozó iktató-könyvet megtekinthesse.

A XXVII. czikkhez.

A fiumei főügynökség, mint a Lloyd aligazgatósága megfelelő hatáskörének érvényesítése végett a szükséges meghatalmazással és személyzettel fog elláttatni. Ezen aligazgatóság képviselendi hatáskörének korlátain belül a társaságot a magyar közönséggel és közlekedési intézetekkel való érintkezésben: ez adja ki a hirdetményeket, látja el a Fiuméból kiinduló járatokra vonatkozó kereskedelmi és forgalmi teendőket, állapitja meg a meghatározott korlátok között a fuvardijakat és köti meg a szállitási szerződéseket. Az aligazgatóság intézi el a magyar üzletekben a felszólamlásokat, visszatéritéseket, a kártalanitási és a szállitási határidő tullépése miatt emelt igényeket; az vizsgálja felül végre a fiumei járatok panaszkönyveit. Az aligazgatóság mellett a Lloyd igazgatása által kiküldött négy tagu bizottság fog müködni, mely egy megállapitandó ügykezelési rend alapján fog az aligazgatóság administrativ teendőiben részt venni. Ezen bizottságnak hivatása lesz továbbá a magyar forgalomra vonatkozó kivánalmakat, panaszokat és kezdeményezéseket tárgyalni, azokra vonatkozólag javaslatokat tenni és azokat a Lloyd igazgatásánál közvetiteni. E bizottsággal közlendő a Triesztre nézve engedélyezett minden vitelbérkedvezmény is a végből, hogy azoknak szerződésszerü alkalmazásánál a fiumei forgalomban gondoskodhassék.

A XXVIII. czikkhez.

A hajókon levő panaszkönyvek lapszámozandók és hivatalosan láttamozandók. Ha uj panaszkönyvek osztatnak ki, a régiek bekivánandók és elteendők, mihelyt az azokba feljegyzett panaszok mind elintézést nyertek. A panaszkönyvet az annak őrizetével megbizott hajótiszt az utazók kivánatára ki tartozik szolgáltatni. Az abba feljegyzett panaszokat a kapitány azonnal alaposan megvizsgálni köteles. Ennek megtörténtével a panasz hiteles másolatának és az arra vonatkozó tárgyalási iratoknak beterjesztése mellett, a révhivatalnak, illetőleg a kiindulási kikötőben müködő cs. és kir. consuli hivatalnak jelentést teend, hogy ott a tényállás megvizsgáltathassék s a panasz elintéztethessék. A különböző osztályu utasok használatára álló minden közös helyiségben falragaszok által tudomásra hozandó, hogy melyik hajótiszt van a panaszkönyv őrizetével s annak a közönség használatára bocsátásával megbizva.

A XXXI. czikkhez.

A szerződő felek két évvel a jelen szerződés lejárta előtt kölcsönösen tudatni fogják egymással, vajon elvileg hajlandók-e a szerződési viszony megujitására.

A Lloyd kötelezi magát, hogy a két szerződési példány egyike után a megfelelő bélyeg-

illetéket megfizetendi; az előirt bélyegdij 10 évi részletekre akként osztandó fel, hogy az illető részösszeg mindig az évi subventio czimén fizetett első havi részletből fog levonatni.

A jelen jegyzőkönyv elválaszthatlan alkatrészét képezi a szerződésnek, melyre vonatkozik s azzal egyenlő jogerővel bir.

A jelen jegyzőkönyv két példányban állittatott ki és iratott alá.

Bécs, 1888. évi márczius hó 19-én.

Kálnoky s. k.
M. v. Morpurgo s. k.
Otto Baron Bruck s. k.

XXII. TÖRVÉNY-CZIKK

az árverési csarnokokról.[1]

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 18-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 22-én.)

1. §. Ingó tárgyak árverésével üzletszerüen foglalkozni csak külön engedély mellett szabad.

2. §. Ezen engedélyt

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. | kir. minister[2]

adja.[3]

Ezen engedély meghatározott területre és legfölebb 25 évre kizárólag is adható.

3. §. A

földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. | kir. minister[2]

a kir. belügyi ministerrel megállapitja az árverési vállalat üzleti szabályzatait, a szedhető dijakat és a vállalat által leteendő biztositékot.

4. §. Az engedélyezett árverési vállalat müködésének megkezdésével müködési területén az ingó tárgyakra vonatkozó minden nyilvános árverés rendszerint az árverési csarnokokban eszközlendő.

Ezen határozat alól mindazonáltal a birói vagy más közhatósági árverések, valamint a vasutak és a gőzhajózási vállalatok által az üzletszabályzat határozatai értelmében eszközölt árverések az illetékes hatóság további intézkedéseig kivétetnek.

Azon ki nem váltott zálogtárgyak, melyek az 1881: XIV-ik törvényczikk 15. §-a értelmében árverés utján értékesitendők, azon területeken, melyeken a jelen törvény értelmében árverési csarnokok létesittettek: ezen árverési csarnokokban árverezendők.

Az eljárásra nézve

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi mi- | nister[2]

felhatalmaztatik, hogy az 1881: XIV-ik törvényczikk[4] 16—21. §-aiban foglalt intézkedéseket rendeleti uton módosithassa.

---

(1) V. ö. 1879: XL. t. cz. 128. §.; 1884: XVII. t. cz. 51., 52. §§.
(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.
(3) V. ö. 1884: XVII. t. cz. 10. §.
(4) E t. czikk a kézizálog-kölcsönügyletről rendelkezik.

Azt, hogy az árverés alá bocsátandó ingó tárgyak közül, melyek nem szállitandók az árverési csarnokba, a 3. §-ban megjelölt hatóságok az engedélyokmányban határozzák meg.

5. §. Horvát-Szlavonországokban a horvát-szlavon dalmátországi bán intézkedik mindazon ügyekben, a melyek a jelen törvényben

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi,(1)

valamint a belügyi ministereket illetik.

6. §. Jelen törvény végrehajtásával

a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi(1)

és a belügyi minister, Horvát-Szlavonországokban a horvát-szlavon-dalmátországi bán bizatik meg.

XXIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a czukoradóról.(2)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 20-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 23-án.)

I. FEJEZET.

Alapelvek.

A fogyasztási adó tárgya és megszabása.

1. §. Mindennemü czukor, mely nyers anyagokból vagy korábbi czukortermelés maradékaiból termeltetik, az alább következő határozmányok szerint, fogyasztási adó alá esik, és pedig:

1. a répaczukor és minden hasonnemü czukor (nádczukor), tekintet nélkül tisztaságára, az emberi élvezetre nem alkalmas szörpnek egyedüli kivételével,

100 kilogramm tiszta suly után .... 11 frt — kr.(3)

2. másnemü czukor:

a) tömör állapotban .... 3 frt — kr.;

b) hig állapotban .... 1 « — «

alá (4)

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter (1889. R. T. 1221.).

(2) E törvény némely határozmányait 1897 julius 31-ig terjedő hatálylyal módosítja az 1896: XIX. t. cz.

E törvényt közvetlenül megelőzően a czukoradóról az 1878: XXIII. t. cz. rendelkezett, melyet módosított az 1880: XLVII. t. cz. A czukoradóról rendelkeztek még: 1868: II. t. cz. a czukor és égetett szeszes italok kivitelénél visszatéritendő fogyasztási adóról; 1868: XX., 1869: XX. és 1870: LVII. t. cz. a czukoradóról.

V. ö. 1895 szept. 6. 44,979. sz. pénzügymin. rend. a sör-, szesz-, ásványolaj- és czukortermelés megadóztatására nézve alakított fogyasztási adó-szaktanácsok szervezeti szabályzata tárgyában (1895. R. T. II. 857.).

A czukoradó Magyarország és Ausztria területén a vám- és kereskedelmi szövetség ideje alatt egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezeltetik: 1878: XX. t. cz. XI. cz.; 1887: XXIV. t. cz. 2. §.

(3) A fogyasztási adót 1897 julius 31-ig terjedő hatálylyal 13 frtra emelte az 1896: XIX. t. cz. 1. §-a.

V. ö. alább 2., 45., 46. §§. és a jelen törvény második fejezetét.

(4) V. ö. 3., 10. §§.

Jutalom a czukorkivitelnél.[1]

2. §. 1888. évi augusztus hó 1-jétől kezdve az 1. §. 1. pontjában megjelölt czukortermelvényeknek a vámvonalon át való kivitelénél következő kiviteli jutalom engedélyeztetik:

a) minden 100 kilogramm tiszta sulyu kivitt olyan czukor után, melynek polarisatiója 93%-on alul áll és legalább 88%-ot tesz .... 1 frt 50 kr.;

b) minden 100 kilogramm tiszta sulyu kivitt olyan czukor után, melynek polarisatiója $99^5/_{10}$%-on alul áll és legalább 93%-ot tesz ...... 1 frt 60 kr.;

c) minden 100 kilogramm tiszta sulyu kivitt olyan czukor után, melynél a polarisatió legalább is $99^5/_{10}$% .... 2 frt 30 kr.

Azon vámhivatalokat, melyek a fennebb megszabott kiviteli jutalom igénybevétele mellett a vámvonalon át való kivitelre bejelentett czukortermelvényekre nézve a kiviteli eljárást foganatosithatják, a pénzügyminister jelöli meg.[2]

3. §. Ha az egy termelési évad, vagyis az egyik év augusztus havának 1-jétől a rá következő év julius havának utolsó napjáig terjedő idő alatt az osztrák-magyar vámterületről a vámvonalon át kivitt összes czukor utáni kiviteli jutalom (2. §.)

öt millió forintot[3]

meghalad: az

5 millió forintot[3]

meghaladó összeget az 1. §. 1. pontjában megjelölt czukrot termelő gyártelepek összes vállalkozói az illető kincstárnak megtériteni tartoznak.

A minden egyes czukorgyártelep részéről teljesitendő megtérités megállapitásánál következő eljárás követendő:

1. A minden egyes czukorgyártelepről az illető termelési évadon belül elszállitott czukormennyiségekre nézve kiszámittatik azon összeg, mely azokra a vámvonalon át való kivitelnél a különböző kiviteli jutalmi tételek (2. §.) szerint esett volna.

Ez összegből levonatik azon összeg, mely az ugyanazon termelési évadon belül a czukorgyártelepekre netalán behozott idegen czukortermelvényekre a vámvonalon át való kivitelnél a kiviteli jutalmi tételek (2. §.) szerint esett volna.

2. Az ekkép az osztrák-magyar vámterület összes czukorgyártelepeire nézve nyert eredmény összegeztetik és azután kiszámittatik azon hányad, mely az állampénztárba befizetendő jutalom-téritmények összegéből a fennebbi főösszeg minden forintjára esik.

3. A kiszámitott hányad és az 1. pont szerint kinyomozott eredmény alapján kiszámittatik azon összeg, melyet minden egyes czukorgyártelep megtériteni tartozik.

E téritmény a hivatalos értesitéstől számitott harmincz nap alatt válik esedékessé.

---

(1) V. ö. 59. §.
(2) V. ö. 3. §.
(3) Ez összeget kilencz millióra emeli (1897 julius 31-ig): 1896: XIX. t. cz. 2. §., mely szerint a vállalkozók csakis ezen 9 milliót meghaladó összeget tartoznak megtériteni.

E téritmény pontos befizetésére nézve a pénzügyminister a termelési évad kezdete előtt megfelelő biztositékot követelhet.[1]

A fogyasztási adóra vonatkozó személyes fizetési és kezességi kötelezettség.

4. §. A fogyasztási adó fizetésére kötelezve van:

1. A czukortermelési vállalkozó és jövedék-csonkitás esetében az üzletvezető a vállalkozónak közvetlen szavatolása mellett.

2. Az, kinek részére szabadraktárakból meg nem adóztatott czukortermelvények szolgáltatnak ki, ezen raktárház vállalkozójának közvetlen szavatolása mellett.

3. Az, ki czukortermelvényeket, tudva azt a körülményt, hogy azok a fogyasztási adó alól törvényellenesen elvonattak, magához vesz.

A fogyasztási adó fizetésére kötelezett két vagy több személy kötelezettségének terjedelme.

5. §. Ha a 4. §-ban emlitett esetekben két vagy több személy van a fogyasztási adó fizetésére kötelezve: eme kötelezettség őket egyetemlegesen terheli.

Dologi kezesség a fogyasztási adóért.

6. §. A czukortermelvények után járó fogyasztási adó ezen termelvényeket mindaddig terheli, mig azok a gyártelepen (15. §.) vagy szabadraktárban, vagy hivatalos zár alatt, vagy a gyártelepről valamely szabadraktárba való szállitás alatt, vagy megforditva, vagy kivitelre irányuló szállitás alatt állanak és minden más magánjogi czimből származó igényt megelőz.

A czukortermelvények emez esetek egyikében sem juthatnak szabad forgalomba magánjogi czimből eredő igény alapján mindaddig, mig az azokat terhelő fogyasztási adó le nem fizettetett, vagy nyujtott hitel esetében előirva nem lett.

7. §. A czukortermelvények a le nem fizetett fogyasztási adó fedezése végett a fogyasztási adó fizetésére különben nem kötelezett harmadik személyek irányában is igénybe vehetők a következő esetekben:

a) az ellen, ki az árut a fogyasztási adó fizetésére kötelezett személy nevében és előnyére, avagy attól az árura nézve nyert zálogjog alapján birlalja;

b) az ellen, kitől a fogyasztási adó fizetésére kötelezett személy jogositva van a tárgyat tulajdoni keresettel polgári peres uton visszakövetelni;

---

(1) V. ö. 10., 11. §§. V. ö. 1888 okt. 2. 58,889. sz. pénzügymin. rend. a jutalom mellett való czukorkivitel iránti szabályzat kiigazítása tárgyában (1888. R. T. 1882.); 1889 febr. 3. 1989. sz. pénzügymin. rend. a vámvonalon át jutalom igénybevétele mellett kivitt czukortermelvényekre nézve nyujtandó biztosíték tárgyában (1889. R. T. 228.); 1890 jun. 21. 63,262. sz. pénzügymin. rend. a czukorgyártelepek vállalkozói által fizetendő kiviteli jutalmi térítmények biztosításául nyujtandó biztosíték mérvének megállapítása tárgyában (1890. R. T. 1090.); 1893 jun. 17. 42,848. sz. pénzügymin. rend. a czukorgyártelepek vállalkozói által esetleg fizetendő kiviteli jutalmi térítmények biztosításául nyujtandó biztosíték mérvének megállapítása tárgyában (1893. R. T. 1531.); 1895 máj. 8. 33;713. sz. pénzügymin. rend. a czukorgyártelepek vállalkozói által esetleg fizetendő jutalmi megtérítések biztosításául nyujtandó biztosíték mérvének megállapítása iránt (1895. R. T. I. 1459.); 1896 febr. 18. 4567. sz. pénzügymin. rend. a czukorgyártelepekről a vámvonalon át való kivitelre rendelt, egy és ugyanazon ürzár alá helyezett különböző nemű fogyasztási czukornak egy küldeményben egyesithetése tárgyában. (1896. R. T. I. 811.)

c) azon birtokos ellen, ki az áru megszerzésénél annak minőségéből, feltünő olcsó árából, az előző birtokos ismert személyes tulajdonságaiból, üzletéből vagy foglalkozásából, avagy más körülményekből alapos gyanut kellett hogy meritsen arra nézve, hogy a tárgy a fogyasztási adó alól törvényellenesen elvonatott.

8. §. Ha az olyan czukortermelvények birtokosa, melyek után a fogyasztási adó még nem fizettetett le, azokra zálogjogot szerzett: ő ezen zálogjogot a fizetetlen fogyasztási adó lerovása előtt nem érvényesitheti, ha a zálogjog megszerzésénél tudta, vagy a tárgy minőségéből, az adós ismeretes személyi viszonyaiból, üzletéből, vagy foglalkozásából, avagy más körülményekből alapos gyanut kellett hogy meritsen arra nézve, hogy a tárgy a fogyasztási adó alól törvényellenesen elvonatott, vagy hogy ezen tárgy után a zálogjog megszerzése idejében a fogyasztási adó még nem fizettetett le.

9. §. Az olyan czukortermelvények, melyek után az államkincstárnak a le nem fizetett fogyasztási adóra igénye van, a fogyasztási adó lefizetése esetében a birtokosnál hagyatnak.

Ha azonban a birtokos a fogyasztási adót nem fizeti le: a fogyasztási adó alá eső czukortermelvények annak költségén hivatalos őrizet alá veendők, s abban az esetben, ha a fogyasztási adó befizetése a hivatalos őrizet alá vétel napjától számitott három hónapon belül be nem következik, nyilvánosan elárusittatnak. A befolyt vételár a fogyasztási adónak és az őrizet és elárusitás költségeinek levonása után a tulajdonosnak kiszolgáltatik.

Illetékesség a fogyasztási adó fizetésének kötelezettségére és annak mérvére nézve.

10. §. Sem az a kérdés, hogy fizetendő-e az 1. §-ban megjelölt fogyasztási adó, vagy teljesitendő-e a 3. §-ban megjelölt megtérités vagy sem? sem pedig a fogyasztási adó vagy a megtérités mérvének meghatározása, nem képezheti birósági eljárásnak tárgyát.

A fogyasztási adóhátralékok behajtása.

11. §. A le nem fizetett fogyasztási adók és a 3. §. értelmében járó téritmények a hátralékos közadók behajtására nézve megszabott módon hajtandók be.

Segédkezés a megadóztatás keresztülvitelénél.

12. §. Minden községi előljáró köteles a jelen törvény határozmányainak végrehajtására hivatott közegeknek hivatalos teendőikben kérelmükre haladék nélkül segédkezet nyujtani.

A községi előljárónak e czélra kirendelt közege köteles ezen hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, ha netalán kihágás vagy szabálytalanság fedeztetett fel, a felvett tényleirást és leletet, a kihallgatási jegyzőkönyveket és a jövedéki vizsgálathoz tartozó minden okmányt és segédiratot szintén aláirni, és egyáltalában minden törvényes segélyt szolgáltatni.

A vasuti és gőzhajózási igazgatóságok kötelesek a pénzügyminister rendel-

kezéséhez képest czukortermelvényeknek általuk közvetitett szállitásáról kimutatásokat adni.[1]

Felelősség a fennálló szabályok teljesitéseért.

13. §. Ha valamely adókövetelés a fennálló szabályok szem elől tévesztése folytán veszendőbe megy: az, kit a mulasztás terhel, az államkincstárnak az okozott kárért felelős.

II. FEJEZET.

Általános intézkedések az 1. §. 1. pontjában megjelölt czukor után járó fogyasztási adó biztositása és behajtása iránt.[2]

A gyártelep leirása és a gyári müeszközök és a tartóedények átnézete.

14. §. Ki nyers anyagokból vagy valamely korábbi czukortermelés maradékaiból czukrot termel, vagy ilyen termelvényeket finomit: köteles legkésőbben négy héttel az üzlet megnyitása előtt minden termelési évadban annak a kir. pénzügyigazgatóságnak, melynek kerületében a vállalat fekszik, két példányban benyujtani:

1. egy pontos és alaprajzzal ellátott leirást a gyártelepről (15. §.) és az ehhez tartozó helyiségeknek egymás közötti és kifelé való összeköttetéséről, valamint azon utakról, melyeken a termelvények a gyártelepről elszállitandók;

2. a gyártelepen levő összes müeszközök és a czukortermelvények tartására szolgáló szilárdan álló edények jegyzékét;

3. a müszaki eljárás leirását általában, annak megjelölésével, hogy a vállalat az illető termelési évadban milynemü czukrot (nyers czukrot, fogyasztási czukrot stb.) szándékozik termelni és milyen gyárjegygyel szándékozik termelvényeit ellátni;

4. a napi üzleti időt a nappali és esetleg éjjeli órák szerint megjelölve és az üzletvezető megnevezését. A megjelölt iratok (1., 2., 3., 4.) olvashatólag legyenek irva és sem megmásitott, sem áthuzott, sem kivakart részeket ne artalmazzanak, mert ellenesetben visszaadatnak.[3]

A gyártelep fogalma.

15. §. A gyártelephez, melynek leirását a vállalkozónak be kell mutatnia (14. §.), tartoznak:

1. az üzleti helyiségek, vagyis azok a helyiségek, melyekben a czukortermelés vagy finomitás által igényelt müszaki eljárás gyakoroltatik;

2. azok a helyiségek, melyekben az ezen ejárás által előállitott czukortermelvények tartatnak;

3. a keritésen (16. §. 1. pont) belül létező minden többi épület.[4]

---

(1) V. ö. 1890 jan. 9. 68,258/1889. sz. keresk. min. rend. a vasuti és gőzhajózási vállalatok által czukor adóztatási czélokra kiszolgáltatandó vevény és fuvarlevél-másodlatok (1890. R. T. 138.).
(2) V. ö. alább 45. §.
(3) V. ö. 17., 18., 25. §§.
(4) V. ö. 6., 29., 51. §§.

A gyártelep ellenőrzésére szolgáló követelmények.

16. §. 1. A gyártelepnek legalább is 2 méter magas kerítéssel, kőfallal, palánkkal, rácscsal, karózattal kell bekeritve lennie.

A már fennálló czukorgyártelepnél a kerítést épületek is képezhetik, ezekben azonban nem szabad, hogy belülről kifelé vezető összeköttetések legyenek s emez épületeknek mindazon nyilásai, melyeken át ilyen összeköttetés létesithető, legfeljebb öt centiméternyi nyilásokkal biró sodronyrostélylyal látandók el.

Hasonló módon zárandók el az üzleti és raktári helyiségeken, valamint az azokkal közvetlen összeköttetésben álló épületeken ama nyilások és ablakok, — a kémények és szelelőkürtők kivételével, — melyek vizszintesen mérve a kerítéstől 5 méternél kisebb távolságra vannak.

Ha a kerítést palánk, rács vagy karózat képezi: a palánk deszkái, vagy a rácsozat, illetve a karózat rudjai legfeljebb hét centiméternyi távolságban állhatnak egymástól.[1]

2. Azokon a czukorgyártelepeken, melyek a jelen törvény hatálya alatt létesittetnek, a kerítésen belül és kivül fekvő épületek a kerítéstől nem kevesebb, mint öt meternyi távolságra kell hogy legyenek. A már fennálló czukorgyártelepeken uj épületek a kerítéstől 5 méternél kisebb távolságra nem emelhetők.

Méltánylást érdemlő körülmények esetében azonban a pénzügyminister e szabály alól kivételt engedhet.

3. A kerítés csak olyan bejáratokkal birhat, melyek a vállalat üzletbentartásának lehetővé tételére szükségesek, és a rendes közlekedés számára nappal (31. §.) legfeljebb 4, és éjjel (31. §.) legfeljebb 2 bejárat lehet nyitva. A rendes használat czéljaira nyitva nem tartott bejáratok a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegek ellenzára alatt tartandók és csak ezek jelenlétében nyithatók ki a szükséges használat tartamára.

Méltánylást érdemlő indokokból a pénzügyminister megengedheti, hogy egy bejárat a személyzet közlekedése számára nyitva tartassék, ha ez által a nyitva tartandó kapuknak emlitett legnagyobb száma túl nem hágatik.[2]

Lelet-felvétel.

17. §. A pénzügyigazgatóság a leirások és jegyzékek (14. §.) alapján, ha azok külsőleg nem hiányosak, a leirt üzlethelyiségek, müeszközök, szerek és a czukortermelvények tartására rendelt szilárdan álló edények megvizsgálását rendeli el.

A vállalkozó köteles eme vizsgálatnál minden felvilágositást és utbaigazitást, mely a jövedéki ellenőrzés czéljaira szükséges, készséggel megadni.

Az üzlethez tartozó személyek is kötelesek a pénzügyi közeg ebbeli felhivásának eleget tenni.

Ezen vizsgálat teljesitésénél mindenekelőtt arra kell figyelemmel lenni, hogy a 16. §-ban foglalt követelmények tökéletesen teljesitve legyenek.

---

(1) V. ö. 15. §.
(2) V. ö. 17. §.

Az üzleti helyiségeknek kifelé szóló és az üzletre nézve nélkülözhető összeköttetései, melyek a jövedéki felügyeletet megnehezitenék, a pénzügyigazgatóság kivánatára az üzem megnyitása előtt, vagy ha az ebbeli felhivás az üzem folyama alatt tétetnék, azonnal, a vállalkozó által saját költségén megszüntetendők, vagy legalább is teljes biztonságot nyujtó módon használaton kivül helyezendők.

A szemle megejtése és a lelet megállapitása után a pénzügyi közeg a létermelő és lepároló készülékeket, valamint a czukortermelvények tartására rendelt szilárdan álló edényeket hivatalos jelekkel és számokkal ellátni, és a vizsgálat eredményéről jegyzőkönyvet felvenni köteles, melynek a jövedéki felügyelet alapjául kell szolgálnia és mely ennélfogva a vállalkozó vagy helyettese által, valamint az üzletvezető által is, ebbeli minőségének kitüntetése mellett, aláirandó. E jegyzőkönyvben pontosan megjelölendők a kerités kapui és az utak, melyeken a czukortermelvények elszállitása a gyártelepről, tekintettel egyrészről a vállalat szükségletére, másrészről a jövedéki ellenőrzés követelményeire történhetik.

A vállalkozó által benyujtott iratoknak (14. §.), valamint a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvnek egy-egy példánya, az iratoknak megvizsgálása, hivatalos pecséttel ellátása és azon napnak, melyen benyujtattak, rájegyzése után a vállalkozónak kézbesittetik.

A vállalkozó köteles mindezen iratokat a gyártelepen, egy erre rendelt tartályban megőrizni, oly módon, hogy ahhoz a pénzügyi közegek minden időben hozzáférhessenek.

A vállalkozó köteles azon időpontot, melyben az üzlet megkezdetni fog, a pénzügyigazgatóság által kijelölt hivatalnál, 48 órával előbb bejelenteni.[1]

A gyártelep megjelölése.

18. §. A hivatalos vizsgálat (17. §.) időpontjától kezdve köteles a vállalkozó a keritésen át a gyártelepre vezető főbejárat felett, kivülről könnyen olvasható s a vállalat minőségét határozottan megjelölő feliratot alkalmazni, ugyszintén köteles az üzleti és raktárhelyiségek bejárásai felett is azok rendeltetését jelző feliratokat alkalmazni és azokat jókarban tartani.

Köteles továbbá a vállalkozó és távolléte esetében az üzletvezető a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi tisztviselőnek legkésőbben 24 óra alatt két példányban benyujtandó irásbeli jelentést tenni minden oly változásról, mely a vállalat megállapitott berendezésére, vagy azon egyénekre nézve áll be, kiknek bejelentésére kötelezve van.

A vállalkozó és távolléte esetében az üzletvezető, felelős az iránt, hogy a gyártelep főbejárata, s az üzleti és raktári helyiségek bejáratai fölött alkalmazott feliratok, valamint a müeszközökön alkalmazott hivatalos jelzések sé tetlen állapotban maradjanak.

Ha a hivatalos jelzés valamelyik müeszközön véletlen eset folytán vagy más módon megrongáltatik vagy teljesen megsemmisittetik: a vállalkozó, vagy távollétében az üzletvezető, köteles annak megujitása czéljából 24 óra alatt azon időponttól számitva, midőn a megrongálásról vagy megsemmisitésről tudomást nyert, jelentést tenni.

(1) V. ö. 18., 51., 55. §§.

Függetlenül az üzletvezető bejelentésére nézve a 14. §-ban foglalt kötelezettségtől, köteles a vállalkozó egy a távolléte alatt a gyártelepen jelenlevő személyt kijelölni, ki nevében a gyártelep felügyeletére hivatott pénzügyi közegeknek a szükséges felvilágositásokat megadja. Feltételeztetik, hogy az, ki az üzletet vezeti, vagy az, ki az üzletvezető távollétében az üzleti segédekre és munkásokra felügyel, a vállalkozó részéről felhatalmaztatott, hogy nevében felvilágositásokat adjon. Ha a vállalkozó erre más személyt rendel, köteles ezt a gyártelep felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek irásban bejelenteni.(1)

Határozmányok az üzletnek időleges vagy teljes megszüntetésére nézve.

19. §. Ha vállalkozó vállalatának üzletét legalább is 4 hétre megszünteti, köteles erről az üzlet megszüntetése után legfeljebb 14 nap alatt a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknek irásban jelentést tenni.

A pénzügyi közegek e jelentés alapján a kész és nem kész czukortermelvények összes készletéről leltárt vesznek fel.

A vállalkozónak szabadságában áll az adóköteles kész czukortermelvények megállapitott mennyisége után a fogyasztási adót részben vagy egészben azonnal készpénzben lefizetni, vagy azokra nézve a részére engedélyezett adóhitelt venni igénybe.

A megadóztatott mennyiségek a vállalkozónak mindkét esetben szabad rendelkezésére bocsáttatnak azon kötelezettséggel, hogy azokat az üzlet ismétí megkezdése előtt a gyártelepről eltávolitsa.

A megadózatlanul maradt adóköteles kész czukortermelvények súlyuk megállapitása után az üzletszünet tartama alatt biztos, hivatalos zár alá helyezésre alkalmas raktárakban, hivatalos ellenzár alatt tartatnak. Szabadságában áll azonban a vállalkozónak, hogy legalább is 12 órával előbb benyujtandó jelentés, illetve váltott fizetési bárcza alapján, az erre hivatott pénzügyi közeg közbenjárása mellett, a raktárakból az üzlet szünetelése alatt is szállithasson el czukortermelvényeket.

Az adóköteles nem kész czukortermelvények az üzletszünet tartama alatt föltétlenül hivatalos ellenzár alatt, be nem jelentett eltávolitás ellen teljesen biztositott helyiségekben tartandók.

Az üzlet ismétí megnyitását vállalkozó legalább is 8 nappal előbb a pénzügyigazgatóságnak bejelenteni tartozik.

E hatóság azután eme 8 napi időközön belül intézkedik az iránt, hogy a hivatalos ellenzár alatt tartott kész czukortermelvények sulya ujból megállapittassék.(2)

Hivatalos zár alkalmazása, felelősség annak épségben tartásáért.

20. §. Mindaddig, mig a vállalat üzlete szünetel, a czukortermeléshez mellőzhetlenül szükséges müeszközök, hivatalos lepecsételés vagy más alkalmas módon (hivatalos zár által) használaton kivül helyezhetők.

---

(1) V. ö. 30. §.
(2) V. ö. 21., 30., 55. §§.

Az üzleti időn belül az üzletvezető, az üzleti időn kivül a vállalkozó, vagy ha ez a pénzügyigazgatóságnál helyettest nevezett meg, ez utóbbi felelős a hivatalos zár épségben tartásáért, ha csak be nem igazolja, hogy a sértést valamely véletlen esemény, mely neki (az üzletvezetőnek, illetve a vállalkozónak vagy helyettesének) be nem számitható, vagy oly idegen személy hibája okozta, a kiért ő nem felelős.

Mely müszerek és mily eszközökkel helyezendők használaton kivül, azt ezen müszerek czéljához és minőségéhez képest a pénzügyi közegek határozzák meg.

A hivatalos zár levétele.

21. §. Azt az időpontot, midőn valamely hivatalos zár alá helyezett müeszköz ismét használatba veendő, köteles a vállalkozó vagy annak helyettese legalább hat órával előbb a vállalat állandó felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek, ha pedig nem áll fenn folytonos felügyelet, azon legközelebbi pénzügyi közegnek bejelenteni, a melynek felügyeleti körzetében a vállalat fekszik.

Ha a bejelentett időpontig pénzügyi közeg a gyártelepen nem jelennék meg a hivatalos zár levétele végett, a vállalkozó vagy annak helyettese fel van jogositva, hogy a zárt maga vehesse le.

Hasonló feltételek alatt történik a hivatalos zárnak levétele a müszerekről, vagy helyiségekről (19. §.) abban az esetben is, midőn azokon javitások eszközlendők.

Oly előre nem látható és elhárithatlan esemény alkalmával, mely a hivatalos zár levételét mellőzhetlenül szükségessé teszi, a hivalalos zárak előzetes bejelentés nélkül is levehetők, de erről legfeljebb 24 óra alatt jelentés teendő és a zárlevétel mellőzhetlenül szükséges volta igazolandó.

Müszerek, melyeknek a gyártelepen meg kell lenniök.

22. §. A gyártelepen következő müszereket kell tartani, s a pénzügyi közegeknek kivánatukra mindenkor rendelkezésükre bocsátani, u. m.:

1. egy a czukortermelvények megmérésére alkalmas és szabályszerüleg hitelesitett mérleget;
2. egy Reaumur-féle hévmérőt;
3. egy sürmérőt.(1)

A vállalkozó kötelezettsége az állandó felügyelettel megbizott közegek elhelyezése tekintetében.

23. §. A vállalkozó köteles a vállalat közvetlen és állandó felügyeletére hivatott pénzügyi közegek számára a keritésen belül fekvő valamelyik épületben legalább is 4 füthető szobából álló lakást konyhával és a többi szükséges mellékhelyiséggel, valamint a pénzügyigazgatóság kivánatára a keritésnek a rendes közlekedés számára nyitva álló kapuinál őrszobákat, továbbá

(1) V. ö. 1881 jan. 7. 454. sz. pénzügymin. rend. a Hadek-féle számlálógép alkalmazása a répaczukorgyárak áztató edényeibe foganatosítandó töltések számának meghatározásánál (1881. R. T. 75.).

abban az épületben, melyben a czukortermelésre vonatkozó müszaki eljárás gyakoroltatik, vagy a czukortermelvények tartatnak, egy alkalmas, a szükséges asztalokkal, székekkel stb. ellátott füthető helyiséget, mint irodát átengedni, s a lakóhelyiségek és a konyha, valamint az iroda számára a fütéshez és világitáshoz szükséges anyagot szolgáltatni.

A lakásért fizetendő házbér, valamint a fütésért és világitásért járó megtérités a pénzügyigazgatóság és vállalkozó között egyezségileg állapittatik meg.

Ha egyezség nem jönne létre, ezen lakbér az elsőfolyamodásu közigazgatási hatóság által állapittatik meg, fentartatván a felsőbb közigazgatási hatósághoz való felebbezhetés joga.

Kötelezettség a kész czukortermelvények sulyának megállapitására.

24. §. A vállalkozó köteles a termelésből kikerült kész és elárusitásra alkalmas czukormennyiségek sulyát saját személyzete által megállapittatni és a megmért czukrot azonnal zárt helyiségekbe rakatni.

Hogy eme folytonos mérések hivatalos ellenőrzése lehetővé tétessék, azoknak kezdete a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknek a megelőző napon irásban bejelentendő.

Ha a hivatalos ellenőrzés mellett már megmért czukor ujból átdolgoztatni szándékoltatik: erről a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknek a megelőző napon irásbeli jelentés teendő. Az átdolgozásra szánt czukor a pénzügyi közegek közbejötte mellett megmérendő s ez az illető feljegyzésekben (33. §.) keresztülvezetendő.

III. FEJEZET.

Határozmányok a czukortermelvények megjelölése tekintetében.

A czukortermelvényeknek iparjegyekkel való megjelölése.

25. §. Minden czukorgyárnak az árujegy- és minta-oltalomra nézve fennálló rendszabályok értelmében lajstromozott s kizárólag csak általa használt árujegygyel kell birnia, mely minden az illető gyárban előállitott kész és elárusitásra alkalmas czukorra rendelet utján meghatározandó megfelelő módon alkalmazandó.(1)

A megadóztatott czukortermelvényeknek hivatalos jegyekkel való megjelölése.(2)

26. §. A megadóztatott czukortermelvények a gyártelepről vagy szabadraktárból való elszállittatásuk előtt hivatalos jegyekkel látandók el.

(1) V. ö. 49. §. 1891 febr. 11. 129,787/1890. sz. pénzügymin. rend. az adómentes szörp (czukorüledék) szállitásánál használt tartályoknak iparjegyekkel való ellátása tárgyában (1891. R. T. 176.).

(2) V. ö. 1888 jul. 16. 42,484. sz. pénzügymin. rend. a megadóztatott czukortermelvényeken alkalmazandó zárjegyek leirása tárgyában (1888. R. T. 909.); 1888 jul. 17. 42,495. sz. pénzügymin. rend. a külföldről érkező czukortermelvényeknek hivatalos zárjegyekkel való ellátása tárgyában (1888. R. T. 907.); 1888 aug. 21. 49,952. sz. pénzügymin. rend. a megadoztatott czukorból kandisz-czukort előállitó vállalatok által a kandisz-czukornak hivatalos zárjegygyel való ellátása körül teljesitendő kötelezettségek tárgyában

A pénzügyminister egyetértve az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel, meghatározza e czélból a csomagolásnak és a hivatalos jegy alkalmazásának módját, valamint a legkisebb sulyt, melylyel a jegyekkel ellátandó czukorsüvegeknek, koczkaczukor-ládáknak, dobozoknak stb. birniok kell. Azokra a czukornemekre nézve, melyeknél ez lehetséges, a pénzügyminister az osztr. cs. kir. pénzügyministerrel egyetértve, meghatározhatja azt is, hogy a hivatalos jegyekkel ellátott egyes csomagokban foglalt czukor egyenlő tiszta sulylyal birjon.

A vámvonalon belül mindazon adóköteles czukortermelvényeknek, melyek valamely gyártelepen vagy szabad raktáron kivül találtatnak, hivatalos jegyekkel kell ellátva lenniök mindaddig, mig kicsinybeni eladás, fogyasztás vagy másnemü felhasználás végett a hivatalos jegyekkel ellátott csomagból ki nem veendők.

Az olyan czukortermelvények, melyek azon időpont után, a melytől kezdve, és olyan esetekben, a melyekben hivatalos jegyekkel kell hogy ellátva legyenek, szabályszerüen alkalmazott jegyek nélkül, vagy hamisitott, utánzott vagy már használva volt jegyekkel ellátva találtatnak, az adózatlan, illetve vámolatlan árúkra nézve megszabott elbánás alá esnek.

Azoknak kötelezettsége, kik czukorkereskedéssel vagy eladással foglalkoznak, vagy olyan ipart üznek, melynél czukor használtatik fel.

27. §. A ki 1888. évi augusztus hó 1-én túl czukorkereskedést vagy árulást, vagy olyan ipart akar folytatni, illetőleg kezdeni, melynél czukor használtatik fel, köteles ezt legkésőbben 1888. évi julius hó 15-ig, s ki ilyen üzletet vagy ipart 1888. évi augusztus hó 1-je után akar nyitni, legkésőbben 14 nappal a megnyitás előtt bejelenteni.

Ha e személyek czukortermelvényeket olyan időpontban és olyan állapotban vesznek át, midőn azoknak hivatalos jegyekkel kell ellátva lenniök, kötelesek az átvételkor arról meggyőződni, hogy az átvett czukron a hivatalos jegyek szabályszerüen alkalmazva vannak. Ha ez alkalommal azt látják, hogy a jegyek hiányoznak, hamisitottak, utánzottak, vagy már használva voltak, s erről legkésőbben az átvétel időpontjától számitott 48 óra alatt a legközelebbi pénzügyi közegnél jelentést tesznek, az 50. §. szerinti büntető eljárás alá nem esnek.

A fennemlitett személyek akkor, mikor a czukortermelvényeket a hivatalos jegyekkel ellátott csomagból kiveszik, e jegyeket szétszakitani vagy más módon használhatlanokká tenni tartoznak.[1]

28. §. Az előző 27. §-ban megjelölt személyek abban az esetben, ha a náluk talált oly czukortermelvényeken, melyeknek hivatalos jegyekkel kellene ellátva lenniök, a hivatalos jegyek hiányoznak, kötelesek eme czukortermelvényeknek szerzését és megadóztatását vagy megvámolását kimutatni.

(1888. R. T. 1773.); 1889 szept. 27. 63.353. sz. pénzügymin. rend. a megadóztatott czukorból készült porczukor hivatalos zárjegyekkel való ellátása tárgyában (1889. R. T. 2198.).

(1) V. ö. 29., 56. §§. 1891 jun. 20. 50,153. sz. pénzügymin. körrend. a czukoreladással vagy annak felhasználásával foglalkozó üzletek vállalkozóinak személyében előforduló változások bejelentése tárgyában (1891. R. T. 712.).

Hasonló igazolásra van kötelezve a fuvarszállitó is, valamint mindenki, ki czukortermelvényeket saját szükségletét feltünően meghaladó mennyiségben szállit vagy tart, a szállitott, illetve készletben tartott czukortermelvényekre nézve, ha ezeken a megszabott hivatalos jegyek hiányoznak; — az áruszállitó azonban csak akkor, ha a fennálló jövedéki szabályok értelmében kötelezettségszerüleg adandó felvilágositásokat megtagadja.(1)

A pénzügyi közegek ellenőrzési joga; a vállalat kötelezettsége az ellenőrzés gyakorlása tekintetében.

Ellenőrzési jog általában.

29. §. A gyártelepek (15. §.) az üzlet tartama alatt és a meddig a pénzügyigazgatóság szükségesnek találja, állandó jövedéki felügyelet alá helyeztetnek.

A pénzügyi közegeknek a keritésen belől levő minden helyiségbe — az üzleti vagy raktári helyiségekkel belső összeköttetésben nem álló lakások kivételével — a belépés és ott a hivatalos eljárásuk teljesitésére szükséges tartózkodás minden időben akadálytalanul megengedendő és hivatalos eljárásukban a vállalkozó vagy helyettese, vagy szolgaszemélyzete által kivánatukra a szükséges segédmunka megadandó.

Az üzleti és raktári helyiségekkel belső összeköttetésben nem álló lakszobákba a belépés hivatalos eljárás czéljából a pénzügyi közegeknek csak a községi előljáróság, vagy a közigazgatási hatóság egy tagja vagy kiküldöttje kiséretében s ez esetben is csak nappal engedtetik meg.

Jövedéki vizsgálatoknál a czukortelepen köteles a vállalkozó a bárczákat, a 33. §-ban emlitett lajstromokat és feljegyzéseket és más okmányokat, melyeknek megőrzése elrendelve van, késedelem nélkül előmutatni és szükség esetében téritvény mellett a pénzügyi közegeknek kézbesiteni. A gyártelep felügyeletével megbizott pénzügyi közegek kötelesek a bekeritett területről kifelé való közlekedésre is felügyelni és ennélfogva joguk van az e czélból szükséges szemléket megejteni.

A czukorkereskedők, kisárusok, valamint azok is, kik iparüzletükben czukortermelvényeket használnak fel, szintén kötelesek a pénzügyi közegeknek a czukortermelvények árulására és tartására rendelt helyiségekbe a belépést, valamint a hivatalos eljárás teljesitésére azokban szükséges tartózkodást nappal és a mennyiben a helyiségek éjjel is nyitva tartatnak, éjjel is, akadálytalanul megengedni, és azoknak hivatalos eljárásukban maguk vagy szolgaszemélyzetük által kivánatukra a szükséges segédmunkát nyujtani.

A czukortermelvények készletének felvétele.

Hiány és többlet esetében követendő eljárás.

30. §. A pénzügyi közegek a pénzügyigazgatóság rendeletére a gyártelepen a czukortermelvények készletének sulyát a lajstromok és feljegyzések

---

(1) V. ö. 60. §.

(33. §.) lezárása után esetről-esetre a 19. §-ban emlitett eseten kivül is megállapithatják. Rendszerint azonban a készletek felvétele évenként csak egyszer és pedig — a 19. §-ban emlitett esetet kivéve — lehetőleg a legcsekélyebb készlet idejében eszközlendő.

Ha a felvételnél azzal a készlettel szemben, melynek a lajstromok és feljegyzések (33. §.) zárlata szerint kellene lenni a raktárban, többlet mutatkozik: ez bevételbe teendő.

Ha ellenben hiány merül fel, s e hiány száraz, kemény, fehér vagy egyáltalán olyan czukornál, melynek polarisatiója legalább 99$^1/_2$%-ot tesz (fogyasztási czukor), az utolsó szemle óta bevételezett mennyiségnek $^1/_4$%-át, más czukornál (nyers czukornál) pedig 4%-át meghaladja; a hiánynak ezt meghaladó része megadóztatandó, ha csak a vállalkozó teljes hitelt érdemlő módon be nem bizonyitja, hogy a hiányzó mennyiség szabályszerüen lépett ki, vagy elemi csapás folytán megsemmisült, s hogy utóbbi esetben az elemi csapásról, mihelyt az neki vagy megbizottjának (18. §.) tudomására jutott, 24 óra alatt a pénzügyigazgatóságnál irásban jelentést tett. Az ily módon esedékes fogyasztási adó legfeljebb 24 óra alatt az erre kijelölt hivatalnál készpénzben befizetendő.

Ha a talált többlet vagy hiány az utolsó szemle óta bevételbe helyezett mennyiséggel szemben a fogyasztási czukornál $^1/_2$%-ot vagy a nyers czukornál 4%-ot meghalad: a büntető eljárás folyamatba teendő.

Az itt előadott határozmányok szerinti eljárás követendő azon különbözetek tekintetében is, melyek a készleteknek a 19. §-ban elrendelt megállapitásánál merülnek fel.

Határozmányok a czukortermelvényeknek a gyártelepről való elszállitásának ideje és utja tekintetében; továbbá a könyvvezetésre vonatkozólag.

A czukortermelvények elszállitásának ideje.

31. §. Czukortermelvényeket a gyártelepről elszállitani, valamint a gyártelepre behozni, és czukortermelvényeket nyilt udvaron egyik épületből a másikba átszállitani vagy átvinni április havától bezárólag október haváig reggeli 6 óra előtt és esti 7 óra után, november havától bezárólag márczius haváig reggeli 7 óra előtt és esti 5 óra után, rendszerint nem szabad. Kivételt eme szabály alól a pénzügyigazgatóság engedélyezhet.(1)

Meghatározott utak a czukortermelvények elszállitására.

32. §. A czukortermelvényeknek a gyártelepről való elszállitása csak azokon az utakon történhetik, melyeket e czélra a pénzügyigazgatóság a vállalat forgalmi viszonyaira és a hivatalos felügyelet követelményeire való tekintettel megjelöl.

---

(1) V. ö. 16. §. 3. p., 51. §.

Könyvvezetés.

33. §. Minden czukorgyártelepen maga a vállalkozó vagy megbizottja által következő feljegyzések vezetendők:

1. a 24. §. értelmében eszközlendő mérésekről;

2. más vállalatoktól, vagy valamely szabadraktárból adózatlanul beszerzett czukor átvételéről, valamint a czukornak további felhasználásáról;

3. egy czukor-eladási lajstrom.

Az 1—3. alatt emlitett feljegyzések mintái rendeleti uton állapittatnak meg és a nyomtatványokat a vállalkozónak az előállitási költség megtéritése mellett a pénzügyigazgatóság szolgáltatja.(1)

A feljegyzésekbe való bevezetés, és azoknak beküldése.

34. §. 1. A 33. §. 1. pontjában elrendelt feljegyzésbe való bevezetéseknek a minden 24 órában egyik nap reggeli 6 órájától másnap reggeli 6 órájáig elkészitett czukormennyiségeket kell tartalmazniok, s e bevezetések minden nap legkésőbb reggeli 8 óráig kell, hogy befejeztessenek.

2. A 33. §. 2. pontjában elrendelt feljegyzésben az adózatlanul beszerzett czukormennyiségek azonnal a megmérés és betározás megtörténte után teendők bevételbe. A 24 órai időközökben egyik nap reggeli 6 órájától a következő nap reggeli 6 órájáig a czukorkészletből feldolgozásra kivett czukormennyiségek mindennap legkésőbben reggeli 8 óráig teendők kiadásba.

3. Az eladási lajstromban (33. §. 3. pont) a czukor eladása esetről-esetre, minőségének és sulyának pontos kitüntetésével, a vevő nevének és lakhelyének kitétele mellett, ugy a törzs-, mint a szelvénybárczába, összhangzóan bevezetendő.

4. A 33. §. 1—3. pontjaiban felsorolt feljegyzésekbe történt minden bevezetés a vállalkozó vagy megbizottja és a közremüködő pénzügyi közegek által aláirandó.

5. A 33. §. 1., 2., 3. pontjai alatt felsorolt feljegyzésekhez abban az esetben, ha a gyártelepről kiszállitott vagy oda behozott czukortermelvények vasuton vagy gőzhajón szállittatnak, az azok feladási állomásán kiállitott feladási vevények, illetve szállitó-levelek is csatolandók.

6. A 33. §. 1., 2., 3. pontjai alatt felsorolt feljegyzések havonként lezáratnak és a maradó készletnek a következő hónapra nyitandó feljegyzésekbe történt átvitele után az azokhoz tartozó adóbárczákkal, szállitó-levelekkel, feladási vevényekkel és a netaláni többi melléklettel együtt a pénzügyigazgatóságnak terjesztendők be.

A feljegyzésekhez csatolt mellékletekről (5. p.) és a vállalkozónak a pénzügyigazgatósághoz történt felterjesztéséről (6. p.) az állandó felügyelettel megbizott pénzügyi közeg ideiglenes bizonylatot ad, s ugyanannak a szállitólevelek, feladási vevények és netaláni egyéb mellékletek a pénzügyigazgatóság részéről történt megtekintés után a benyujtástól számitott egy hónap alatt visszaadandók.

---

(1) V. ö. 29., 30., 34. §§.

A pénzügyi hatóság joga a vállalat feljegyzéseinek és iparkönyveinek megtekintésére.

35. §. A pénzügyigazgatóságnak joga van kiküldöttjei által a vállalat összes iparkönyveit, vezettessenek ezek a gyártelepen vagy másutt, megtekinteni és azokból azon adatokról, melyek a termelés mennyiségére és nemére, a czukortermelvények beszerzésére, hováforditására és eladására vonatkoznak, kivonatokat készittetni.

Határozmányok a fogyasztási adó fizetésére nézve.

Adóköteles müvelet.

36. §. A czukortermelvényeknek a gyártelepről vagy valamely szabadraktárból való elszállitása, tekintet nélkül arra, vajon ez fogyasztási adófizetés alá esik-e vagy sem, adóköteles müveletnek nyilvánittatik.

Bejelentés.

37. §. Valahányszor a czukorgyártelepről élvezetre nem alkalmas s ennélfogva adómentes szörp vagy valamely czukorgyártelepről vagy szabadraktárból adó alá eső czukortermelvények elszállittatni szándékoltatnak, a vállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegeknél irásban két példányban bejelentendő:

1. a kitározásnak, illetve a küldemény kilépésének napja a gyártelepről;
2. a szállitmányt képező czukornak neme és tiszta sulya:
3. a küldemény rendeltetési helye és közvetlen átvevőjének czime;
4. a fizetendő fogyasztási adó összege.

Mielőtt a küldemény kilépése bekövetkezik, a bejelentésbe még a következők veendők fel:

5. a tartályoknak, melyekből a küldemény áll, száma, jelei és számjegyei;
6. a czukortermelvények neme, nyers és tiszta sulya minden csomagnál, süvegczukor elszállitása esetében pedig a süvegek száma és összes sulya;
7. a szállitmány kilépésének napszaka a gyártelepről és a szállitási eszközök.

Ha üzletszünet miatt a gyártelepen nem volna már állandó felügyelet: a bejelentés 12 órával a czukortermelvények szándékolt elszállitása előtt az erre kijelölt közegnél nyujtandó be.

Az adóköteles czukortermelvények után a fogyasztási adó azokon az eseteken kivül, melyekben a 42. §. értelmében az adózatlan elszállitás meg van engedve, az elszállitandó czukortermelvényeknek hivatalosan megállapitott tiszta sulya után fizetendő.[1]

---

(1) V. ö. 43., 51., 52., 57. §§.

Czukortermelvényeknek egyszerre elszállitandó legkisebb mennyisége.

38. §. A gyártelepről, kivéve azt az esetet, midőn a czukortermelvények készlete a raktárakban kimerittetik, egyszerre 500 kilogrammnál kevesebb nem léphet ki.[1]

E szabály a czukorminta-küldeményekre nem terjed ki.

A vállalkozók és azoknak alkalmazottjai részére szánt czukortermelvények kiszolgáltatása.

39. §. A vállalkozó vagy annak alkalmazottjai részére a gyártelep keritésén belül való fogyasztásra szánt czukor csakis sulyának és nemének előzetes bejelentése, a suly hivatalos megállapitása és a fogyasztási adó lefizetése után vitethetik a lakásokba.[2]

Fizetési határidő és a fogyasztási adó hitelezése.

40. §. A fogyasztási adó, a mennyiben nem a 42. §. szerinti adózatlan elszállitás esete forog fenn, az erre megjelölt adóhivatalnál azelőtt fizetendő le, mielőtt bejelentetik, hogy a czukortermelvények a gyártelepről elszállittatnak.

Annak mellőzésére, hogy czukortermelvényeknek minden egyes adóköteles elszállitása esetében külön adófizetést kelljen teljesiteni: szabadságában áll a vállalkozónak leszámolásra előzetesen olyan pénzösszeget befizetni, melyből a fogyasztási adó több küldemény után fedeztethessék.

Elegendő biztositék mellett azonban, ama czukorgyári vagy szabadraktári vállalkozók részére, kik sem nyereségvágyból származott bűntett vagy vétség, avagy ilynemü kihágás, sem csempészet, vagy a czukortermelvények utáni fogyasztási adóra vonatkozólag elkövetett sulyos jövedéki kihágás miatt elitélve nem voltak, a fogyasztási adó fizetésére nézve hitel engedélyeztetik oly módon, hogy az egy-egy hónapban előirt összegek az előirás hónapjának lejárta után következő negyedik hónap utolsó napjáig hiteleztetik, tehát például a január havi fogyasztási adó csak május utolsóján és ha e nap ünnepnap volna, a legközelebbi köznapon fizetendő le egyszerre.

A hitel a vállalkozó kérelmére az egy termelési évadon belül eső adóelőirásokra nézve engedélyeztetik.

Az engedély ujabb kérelemre évenkint megujittatik.

A ki a hitelezett összegeket a hitel határidején belül le nem fizeti, attól a termelési évad hátralévő idejére a hitel megvonatik és tőle a legközelebbi termelési évadra a hitel teljesen megtagadható. Ez esetben az összes még fizetetlen hitelezett összegek az esedékesség napjától, illetve a hitel megvonásának napjától számitandó hatszázalékos késedelmi kamatokkal együtt végrehajtás utján hajtandók be.[3]

---

(1) V. ö. 1893 ápr. 15. 26,279. sz. pénzügymin. rend. a czukormennyiségek tiszta súlyának megállapitásánál a kilogr. tört részeivel való elbánás tárgyában (1893. R. T. 743.).

(2) V. ö. 45. §. második bekezd.

(3) Az adó- és vámhitelt a pénzügyi igazgatóságok engedélyezik: 1889: XXVIII. t. cz. 8. §. 2. *c)* p. — V. ö. 1882 aug. 22. 40,020. sz. pénzügymin. rend. a hitelezett ásványolaj-, szesz- és czukorfogyasztási adó-

Ha a fogyasztási adó befizetése készpénzben előre történik: ez esetben tekintet nélkül arra, vajon a fogyasztási adóra nézve van-e hitel engedélyezve, vagy nincs, a fogyasztási adónak 1 1/8 százaléka az adóköteles javára leszámittatik. Ez abban az esetben is megtörténik, ha az olyan vállalkozó, kinek részére hitel (3-ik bekezdés) van engedélyezve, az egy-egy hónap alatt előirt összegeket ugyanazon hónap utolsó napján készpénzben befizeti.[1]

A czukortermelvények adó alá eső elszállitásának feltételei.

41. §. Adóköteles czukortermelvényeket a gyártelepről vagy szabadraktárból — a 42. §-ban emlitett esetek kivételével — nem szabad kiszállitani mindaddig, mig az adóbefizetési vagy adóhitelbárcza a gyártelepen, illetve a szabadraktárban és pedig annak kezében nincsen, ki a pénzügyi közegeknek felvilágositásokat adni tartozik, és mig az elszállitandó termelvények sulya hivatalosan meg nem állapittatott s azok hivatalos jegyekkel szabályszerüen ellátva nem lettek.

Hivatalos megvizsgálás előtt a gyártelepről az adómentes szörp sem szállitható el.

Ha a küldemény valamely akadály által feltartóztatik: a fogyasztási adó visszatérittetik, illetve leiratik, ha az akadályról az állandó felügyelet végett a gyártelepen jelenlevő pénzügyi közegeknek, vagy ha az elszállitás idejében állandó felügyelet nem áll fenn, a legközelebbi pénzügyi közegnek és ha ilyen abban a helységben, melyhez a gyártelep tartozik, nem léteznék, az e közeg számára szánt jelentésnek egyidejü elküldése mellett, a községi elöljáróságnál irásban azonnal jelentés tétetik.[2]

A czukortermelvények adózatlan elszállitása.

42. §. Az államkincstár biztositására szükséges föltételek és elővigyázatok mellett adózatlanul szállittathatik el:

a) az olyan fogyasztási czukor vagy nyersczukor, mely a vámvonalon belül valamely czukorgyártelepről szabadraktárba, vagy szabadraktárból avagy valamely czukorgyártelepről a vámvonalon át kivitetik; [3]

b) az olyan nyersczukor vagy homokczukor, mely a vámvonalon belül valamely czukorgyártelepről vagy szabadraktárból czukorgyártelepre szállittatik.

Ha az adózatlanul elszállitott czukortermelvények bejelentett rendeltetésüknek idejekorán át nem adatnak, azok után a fogyasztási adó lefizetendő.[4]

A czukorminták után járó fogyasztási adó fizetésének módozata.

43. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a czukorgyártelepekről kivitt czukorminták utáni fogyasztási adónak fizetési módja, valamint e czu-

---

biztositékul elfogadható értékpapirok tárgyában (1882. R. T. 1231.); 1888 okt. 10. 59,308. sz. pénzügymin. rend. a fogyasztási adó (ásványolaj-, czukor-, sör- és szeszadó) hitelezése tárgyában (1888. R. T. 2022.).

(1) V. ö. 43. §.
(2) V. ö. 43., 51. §§.
(3) V. ö. 45. §.
(4) V. ö. 37., 40., 41. §§.

korminták elszállitásának bejelentése tekintetében, az osztr. cs. kir. pénzügyministerrel egyetértve, a jelen törvény 37., 40. és 41. §-ainak határozmányai alól kivételeket engedélyezhessen és az ebbeli eljárást rendelet utján szabályozhassa.

Szabadraktárak.

44. §. A czukor tartására rendelt szabadraktárakra nézve a közelebbi határozmányokat a pénzügyminister rendeleti uton fogja megállapitani.

IV. FEJEZET.

Általános határozmányok az 1. §. 2. pontjában megjelölt nemü czukortermelvények után járó fogyasztási adó biztositására és beszedésére nézve.

45. §. A jelen törvény 14—41. §-aiban, valamint a 42. §. *a)* betüje alatt foglalt határozmányok az 1. §. 2. pontjában megjelölt czukornemek termelésére nézve is érvényesek.

Az emlitett határozmányok alól a pénzügyminister az osztr. cs. kir. pénzügyministerrel egyetértve könnyebbitő kivételeket engedélyezhet.

V. FEJEZET.

Határozmányok az 1. §. 1. pontjában megjelölt adózatlan czukornak az osztrák-magyar vámterületen belül az ehhez tartozó országok közötti forgalmára nézve.

46. §. Ha az 1. §. 1. pontjában megjelölt adóköteles czukortermelvények a magyar korona országaiban fekvő valamely czukorgyártelepről vagy szabadraktárból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokban vagy a közös osztrák-magyar vámterülethez tartozó Boszniában és Herczegovinában fekvő valamely czukorgyártelepre vagy szabadraktárba, vagy megforditva, adózatlanul szállittatnak; ez esetben a czukortermelvényeket terhelő fogyasztási adó a czukortermelvényeket befogadó terület által annak a területnek, melyből a czukortermelvények származnak, megtérittetik abban a mérvben, a mely mérvben eme czukortermelvények mennyisége nagyobb, mint a befogadó területről kiviteli jutalmak mellett a vámvonalon át kivitt czukortermelvények mennyisége.

E megtérités kölcsönös leszámolások alapján minden egyes czukortermelési évadra, vagyis az egyik év augusztus havának 1-ső napjától, a közvetlenül utána következő év julius havának utolsó napjáig terjedő időre, a fogyasztási adótételeknek megfelelően szabatik meg, de azzal a módositással, hogy a czukortermelvények — a legalább is 99·5%-ot polarizáló czukor kivételével — csak olyan sulyrészszel számittassanak, mely az azokból finomitás utján nyerhető, legalább is 99·5%-ot polarizáló czukorra, vagyis azoknak nyeredékére (Rendement) esik.

Nyeredék gyanánt vétetik azoknál a czukortermelvényeknél, melyek

					súly-százalék
98%-ot és azon felül polarizálnak,					93
98%-on alól 97%-ig				«	90
97	«	« 96	«	«	88
96	«	« 95	«	«	87
95	«	« 94	«	«	85
94	«	« 92	«	«	80
92	«	« 91	«	«	77
91	«	« 90	«	«	76
90	«	« 88	«	«	74
88	«	« 86	«	«	72
86	«	« 84	«	«	70

A 84%-on alul polarizáló czukortermelvényeknél a nyeredék akkép állapittatik meg, hogy polarizáczió utján meghatározott jegeczesithető czukortartalomból a hamutartalom ötszöröse levonásba hozatik.

VI. FEJEZET.

Büntető határozatok.

47. §. A kik a pénzügyi közegeket abbeli jogaik gyakorlatában, melyeknél fogva az iparüzők műhelyeibe beléphetnek, az iparüzlet folyama alatt jelen lehetnek, vagy a fennálló szabályok korlátain belül kutatást tarthatnak, törvényes ok nélkül gátolják, és a műhelyekbe való belépésnek, kutatásnak ellenszegülnek, az iparüzlet folyama alatti jelenlétüket akadályozzák, vagy pedig a helyiségek és tartályok kivánt felnyitását, az iparkönyvek, adóbárczák vagy más okiratok szabályszerü előmutatását megtagadják, a mennyiben az általános büntető törvény szerinti eljárásnak helye nincs, 100 forinttól 1,000 forintig terjedhető pénzbirsággal büntettetnek.(1)

48. §. Ki a 47. §-ban felsorolt törvénybe ütköző ellenszegülés eseteiben az ellenszegülés ideje alatt, vagy ha ellenszegülés nem történt is, de a hivatalos eljárás teljesitése vagy az ezen eljárás feletti felügyelet alatt a pénzügyi közegek tudta és beleegyezése nélkül, adótárgyakat az emlitett helyiségekből vagy tartályokból elvisz, megsemmisit, vagy minőségükre nézve oly módon átalakit, hogy az adótárgyak ez által a fogyasztási adó alól elvonatnak: ezen áthágásért, valamint annak megkisérléseért is, a szabályellenesen elvitt, megsemmisitett vagy átalakitott tárgytól járó adónak 8-szoros összegétől annak 16-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha pedig a büntetés kiszabása alapjául szolgáló adóösszeg teljes biztossággal megállapitható nem lenne: 200 frttól 5,000 forintig terjedhető pénzbüntetés alkalmazandó.

49. §. Ki a 27. §-ban megszabott bejelentést elmulasztja, 2 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetés alá esik.

Ugyanilyen büntetés alá esik a czukorgyártelep vállalkozója is, ha a 25. §-ban elrendelt árujegyet vagy egyáltalán nem, vagy hiányosan alkalmazza.

---

(1) V. ö. 48. §.

50. §. Azokban a kihágási esetekben, melyekben a pénzbüntetés a fogyasztási adó mérvétől függ: a kihágás tárgya a kiszabandó pénzbüntetés biztositására zálogul szolgál, olyformán, hogy abban ez esetben, ha az illető fél a pénzbüntetést le nem fizetné, a kihágás tárgya elárvereztetik és annak árából a megröviditett adó levonása után fenmaradó összeg a pénzbüntetés fedezésére fordittatik.

51. §. Ha adóköteles termelvények a gyártelepről, vagy a szabadraktárból elszállittatnak, a nélkül, hogy ez a 37. §. értelmében bejelentetett volna, vagy ha a bejelentett elszállitás a 41. §-ban meghatározott időn kivül történik: e cselekmény a megröviditett vagy a megröviditès veszélyének kitett fogyasztási adó 8—16-szoros összegével büntetendő. Ugyanaz a büntetés alkalmazandó, ha a czukortermelvények:

a) más, és nem a czukortermelvényeknek a bekeritett gyártelepről való kiszállitására a 17. §. szerint meghatározott kijáratokon át szállittatnak el;

b) a 15. §. 3. pontjában emlitett épületek valamelyikében adózatlanul találtatnak.

Ha adóköteles czukortermelvények (1. §. 1. p.) a 31. §-ban meghatározott időn kivül nyilt helyen, a keritésen belül hivatalos zár nélkül találtatnak, az üzletvezetőre 5 forinttól 500 forintig terjedhető rendbirság szabandó.

52. §. Habár a 37. §-ban elrendelt bejelentés benyujtatott ugyan, de az adótárgy mennyiségére nézve valótlan bevallás történt oly módon, hogy annak mennyisége a valóságban a bejelentettnél nagyobb volna, a büntetés a fogyasztási adó amaz összegének 8—16-szorosával szabandó meg, melylyel az adó helyes bejelentés esetében nagyobb lenne azon adóösszegnél, mely a valótlan bejelentés szerint járna.

53. §. Ki a gyári műeszközökön vagy más tárgyon pecséttel vagy más módon alkalmazott hivatalos zárt megsérti, a mennyiben az általános büntető törvények szerinti büntetésnek helye nincs, 5 frttól 500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a kihágás elkövetőjét büntetés alá vonni nem lehet, a vállalkozó, ha felelősségének feltétele megvan, 2—200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

54. §. A czukortermelvények után járó fogyasztási adóra vonatkozó szabályok egyéb áthágásai, melyek nincsenek külön büntetéssel sujtva, mint szabályellenességek 5—500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

55. §. Az üzletnek a czukorgyártelepen a 17. §. utolsó bekezdésében, továbbá a 19. §. utolsóelőtti bekezdésében elrendelt bejelentés előtti megkezdése 1,000 frttól 10,000 frtig, és az üzletnek a megkezdésre bejelentett nap előtti megkezdése 100—1,000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

56. §. Ha a 27. §-ban megjelölt személyek valamelyike czukortermelvényeket oly időben és oly állapotban, midőn azoknak hivatalos jegyekkel ellátva kell lenniök, hamisitott, utánzott vagy már használt jegyekkel ellátva — habár eme körülményekről tudomással birt vagy foglalkozásánál fogva kellő figyelem mellett tudomással kellett volna, hogy birjon, — vagy hivatalos jegyek nélkül készletben tart, magához vesz, áruba bocsát, más személynek elad, terjeszt, vagy terjeszteni igyekszik: a megröviditett, vagy a megröviditès veszélyének kitett fogyasztási adónak 8-szoros összegétől, an-

nak 16-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — A büntetés megszabásánál a jövedéki kihágás tárgyát képező czukortermelvények után járó fogyasztási adó veendő alapul.

Ugyanazok a személyek, ha czukortermelvényeknek hivatalos jegyekkel ellátott csomagból való kivétele alkalmával e jegyeket szétszakitani vagy más módon használhatlanokká tenni elmulasztják: 2 frttól 200 frtig terjedhető rendbirsággal büntetendők.(1)

57. §. Ha az adóköteles művelet helytelen bejelentésénél (37. §.) az adóköteles czukortermelvények mennyiségében olyan többlet vagy hiány találtatik, mely a bejelentett mennyiség 5 százalékát meg nem haladja, büntető eljárásnak nincsen helye.

58. §. Czukortermelvényeknek a gyártelepről való be nem jelentett adóköteles elszállitásáért, valamint az 56. §-ban emlitett jövedéki kihágásért a pénzbüntetés 200 frtnál csekélyebb összeggel semmi esetben sem szabathatik meg.

59. §. Jövedéki kihágás gyanánt büntetendő:

1. ha a kiviteli jutalomra vonatkozó igény fentartásával benyujtott kiviteli nyilatkozatban a czukor a hivatalosan talált mennyiségnél 5%-nyi különbözetet meghaladó nagyobb mennyiségben tüntettetett ki, vagy

2. ha ilyen kiviteli nyilatkozatban a kiviteli jutalom magasabb kiméret szerint vétetik igénybe, mint a milyen a talált czukorra nézve megállapitva van, vagy

3. ha a czukor, mely után a kiviteli jutalom igénybe vétetik, nem olyan minőségü, a milyenért kiviteli jutalom adatik, vagy ha czukor helyett más tárgy találtatik.

A büntetés annak az összegnek 8—16-szorosával szabandó meg, mely kiviteli jutalom fejében az 1. alatti esetben a czukor mennyiségében talált különbözet után, a 2. alatti esetben többlet gyanánt és a 3. alatti esetben egyáltalában igénybe vétetnék.

Ha a hivatalos megállapitás eredménye szerint a czukortartalom 88, illetve 93 vagy 99$^5/_{10}$ polarizaczionális százalékon alól áll és a különbözet $^5/_{10}$ százalékot meghalad: a kiviteli jutalom, illetve annak magasabb kimérete megtagadtatik; ha pedig a különbözet 1 százalékot meghalad, e megtagadáson kivül a büntető eljárás is folyamatba teendő.

60. §. A szerzés vagy megadóztatás vagy megvámolás a 28. §. szerint követelt igazolásának elmulasztása miatti büntetés megszabásánál kivétel nélkül az a fogyasztási adóösszeg veendő alapul, mely a nem igazolt czukortermelvények mennyiségére esik.

61. §. A czukorgyártelepnek, illetve szabadraktárnak üzletvezetője és ennek a gyártelep, illetve a szabadraktár helyéről való távollétében annak helyettese, czukortermelvényeknek bejelentés nélkül vagy a bejelentés és a bárcza tartalmától eltérőleg történt elszállitásánál tettesnek tekintetik; hacsak ő ennél az elszállitásnál nem ártatlan és az elszállitás tárgya nem képezte egyszersmind lopásnak vagy sikkasztásnak tárgyát.

A vállalkozó, ha az üzletet nem maga vezeti, az üzletvezető, illetve annak helyettese terhére megszabott pénzbüntetésekért feltétlenül felelős.

---

(1) V. ö. 58. §.

62. §. A czukortermelvényektől járó fogyasztási adóra vonatkozó szabályok áthágása miatt kiszabott pénzbüntetéseket még abban az esetben sem szabad meghatározott legkisebb mértékök alá leszállitani, ha a törvényes büntető eljárás abbanhagyása engedélyeztetik.

A büntetés elévülése.

63. §. A czukortermelvények után járó fogyasztási adóra vonatkozó törvény és szabályok megszegéseért vádlottat nem lehet büntetés alá vonni, ha a büntetendő cselekmény vagy mulasztás elkövetése óta 3 év elmult és vádlott ez idő alatt felelősségre nem vonatott.

Illetékesség.

64. §. Kihágási esetekben, a mennyiben a rendes büntető eljárás elhatároztatott, ha nem forog fenn a jövedék szándékos megröviditése, első fokon az 1883. évi XLIV. t. cz. 102. §-ának harmadik bekezdése alapján, a pénzügyministeriumhoz való felebbezhetéssel a pénzügyigazgatóság,(1) a többi esetben első fokon az 1871. évi LXVI. t. cz. alapján felállitott törvényszékek, második és utolsó fokon pedig az 1872. évi XXXVIII. t. cz. alapján a budapesti(2) királyi itélőtábla határoznak.

Horvát-Szlavonországokban ebben az esetben az 1871. évi LXIV. t. cz. által a törvényhozás további intézkedéséig fentartott pénzügyi törvényszékek illetékesek.

VII. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

Kötelezettség a czukorkészletek bejelentésére; a bejelentés elmulasztásának büntetése. Az 1888. évi augusztus 1-én talált czukorkészletek megadóztatása.

65. §. Mindazok. kik 1888. évi augusztus hó 1. napján az 1. §. 1. pontjában megjelölt nemü adóköteles czukortermelvényekből 100 kilogrammnál nagyobb készlettel birnak, kötelesek annak tiszta súlyát, valamint a helyet és a helyiségeket, melyekben a czukorkészletet tartják, 1888. évi augusztus hó 1-étől számitott 3 nap alatt az erre megjelölt pénzügyi közegeknek irásban bejelenteni.

E bejelentés elmulasztása, valamint a helytelen bejelentés, ha a különbözet 5 százaléknál többet tesz, a be nem jelentett czukormennyiség, illetőleg a bejelentett és a talált czukormennyiség közötti különbözet minden 100 kilogrammja után 11 frttal büntettetik.

Az emlitett bejelentés alapján a czukorkészletek hivatalosan megállapittatnak.

Az ily módon megállapitott czukorkészletek, melyek 1888. évi augusztus hó 1-én a hivatalos felügyelet alá eső czukorgyártelepeken kivül fognak találtatni és melyek e telepekről való kiszállittatásukkor fogyasztási adó alá esnének, 750,000 métermázsa legalább is 99⁵/₁₀ százalékot polarizáló czukor levonása után olyképen fognak a czukor megadóztatásából az 1887/8-iki termelési évadban elérendő tiszta jövedelem megállapitásánál számba vétetni (1878. évi XXIII. t.-cz. 2. §. 2. p. és 3. §. és 1880. XLVII. t.-cz. 3. §.), mintha a vámvonalon át kiszállittattak volna; 100 kilo-

(1) A czukoradóra vonatkozó törvények végrehajtása a pénzügyigazgatóság hatáskörébe tartozik: 1889: XXVIII. t. cz. 7. §. 2. p.
(2) Az 1890: XXV. t. cz. folytán az összes (11) kir. itélőtáblák.

gramm $99^{5}/_{10}$ százalékot polarizáló czukor után azonban csak 11 frt és 100 klgr. $99^{5}/_{10}$ százaléknál kevesebbet polarizáló czukor után csak 9 frt 50 kr. számittatik.

Méltánylást érdemlő esetekben, az olyan vállalatoknak, melyek 1887/88-iki termelési évadban fogyasztási czukrot termeltek, kérelmükre megengedheti a pénzügyminister, hogy a rendes eladásuk czéljaira három hóra szükséges fogyasztási czukormennyiséget biztos raktárakban hivatalos ellenzár alatt a gyártelepen belül is tarthassák. Az e módon raktározott czukorkészletek súlya az 1888/89-iki termelési évad kezdetén hivatalosan megállapitandó, és azok az 1887/88-iki termelési évadban elérendő tiszta jövedelem megállapitásánál akként veendők számba, mintha abban az időben az illető gyártelepen kivül találtatnának.

E czukorkészletek azután az államkincstár biztositására szükséges föltételek és óvrendszabályok mellett a gyártelepről legkésőbben 1888. évi október hó 31-ig adómentesen bocsáthatók szabad forgalomba.

A czukorkészleteknek hivatalos jegyekkel való megjelölése.

66. §. Az 1888. évi augusztus hó 1-én a vámterületen készletben talált adóköteles czukortermelvények tekintetében a hivatalos jegyek alkalmazására és a szerzés megadóztatás vagy megvámolás igazolásának kötelezettségére nézve a 26. és 28. §-okban foglalt határozmányok csak 1888. évi szeptember hó 1-ső napjától kezdve nyernek alkalmazást.

A 27. §-ban megjelölt személyeknél meglevő adóköteles czukortermelvények az 1888. évi augusztus hó utolsó napjáig terjedő idő alatt — hacsak eladás, fogyasztás vagy másnemű felhasználás czéljából nem kell csomagolatlanul maradniok — hivatalos jegyekkel látandók el.

Ennélfogva kötelesek az emlitett személyek az 1888. évi augusztus hó 1-én náluk levő adóköteles czukortermelvényeket 1888 augusztus hó 3-áig és azokat a hivatalos jegyekkel még el nem látott adóköteles czukortermelvényeket, melyeket az 1888. évi augusztus hó folyamában üzleti helyiségökbe bevisznek, 24 óra alatt a hivatalos jegyek alkalmazása czéljából az erre hivatott pénzügyi közegnél bejelenteni.

67. §. Jelen törvény hatálya
a fiumei vámkülzet kivételével(1)
a magyar korona országainak összes területére kiterjed, és annak a 14. és 17. §-okban foglalt határozmányai 1888 junius 1-én, a 27. §. első bekezdésében foglalt határozmánya julius hó 15-én, többi határozmányai pedig augusztus hó 1-én lépnek életbe; az utóbbi naptól kezdve a czukortermelés megadóztatására vonatkozó 1878. évi XXIII. t. czikknek(2) még érvényben álló, valamint az 1880. évi XLVII. törvényczikknek(2) határozmányai hatályon kivül helyeztetnek azzal, hogy a most emlitett törvényczikkek határozmányai ellen a jelen törvény életbelépte előtt felmerült és jogérvényes határozattal még el nem látott kihágási esetek még az emlitett törvényczikkek határozmányai alá esnek.

68. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, a belügyminister és az igazságügyminister, Horvát-Szlavonországokra nézve a pénzügyminister bizatik meg, ki e tekintetben a Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjával egyetértőleg jár el.(3)

---

(1) E t. czikk hatályának kiterjesztéséről a korábbi fiumei vámkülzetre v. ö. 1891: XX. t. cz. Fiume tekintetében v. ö. még: 1891: XVIII. t. cz. 5. §. *a)* 1. és 2. p.

(2) Az 1878: XXIII. t. cz. a czukoradóról, az 1880: XLVII. t. cz. pedig az 1878: XXIII. t. cz. módosításáról rendelkezett.

(3) V. ö. 1888 jul. 9. 41,513. sz. pénzügymin. rend. utasítás a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. czikk végrehajtása tárgyában (1888. R. T. 712.); 1888 nov. 24. 68,692. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránt kibocsátott utasítás módosítása tárgyában (1888. R. T. 2189.); 1889 aug. 17. 36,430. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtására vonatkozó utasítás 15. §. 3. és 5. pontjának módosítása tárgyában (1889. R. T. 1997.); 1890 febr. 28. 17,048. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránt közzétett utasítás

XXIV. TÖRVÉNY-CZIKK

az égetett szeszes folyadékok után járó vámról, a szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készitett sajtolt élesztőnek megadóztatásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 20-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 23-án.)

ELSŐ FEJEZET.

Alapelvek.

1. §. *A vámtétel meghatározása.*

Az általános vámtarifának 76. tételszáma következőkép módosittatik:

Égetett szeszes folyadékok:

a) likőrök, puncseszenczia és más édesitett égetett szeszes folyadékok, arrak, rum, francziapálinka, cognac, 100 kilogrammonkint ... ... 76 frt,

b) más égetett szeszes folyadékok, kevert pálinkafélék is, 100 kilogrammonkint ... ... 60 frt.

Jegyzet. Az égetett szeszes folyadékoknak termelésekor vagy a szabad forgalomba való bocsátásakor fizetendő adó a vámtételekben benfoglaltatik.

2. §. *A szeszadó tárgya, neme és megszabása.*

A vámvonalon belül termelt szesz adó alá esik, mely a szeszfőzdék nemeihez képest, melyekben a termelés történik, a termeléskor mint termelési adó, vagy a szesznek a hivatalos ellenőrzés alól a szabad forgalomba bocsáttatásakor mint fogyasztási adó fizetendő.

A termelési adó minden hektoliter és szeszfok (hektoliterfok alkohol, liter alkohol) után a meghatározott 100 foku szeszmérő szerint 35 krajczárt tesz.

---

némely határozmányainak módositása, illetve kiegészítése tárgyában (1890. R. T. 195.); 1891 jul. 11. 52,043. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránt kiadott utasítás némely határozmányainak módosítása tárgyában (1891. R. T. 932.); 1893 máj. 3. 29,522. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránt kiadott utasításnak a czukortermelvények iparjegyekkel való ellátására vonatkozó rendelkezések kiegészítése tárgyában (1893. R. T. 1063.); 1893 jun. 2. 39,260. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránti utasítás 24. §. *D)* a. foglalt és a czukortermelvények a bejelentett időben elszállítás akadályozásának esetére vonatkozó rendelkezések kiegészítése tárgyában (1893. R. T. 1528.); 1893 nov. 23. 123,872. sz. pénzügymin. rend. a czukoradóról szóló 1888: XXIII. t. cz. végrehajtása iránti utasítás 1. §-ának módosítása tárgyában (1890. R. T. 2041.).

(1) E törvényt, melyet kiegészít a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiségnek fölosztásáról szóló 1888: XXV. t. cz., közvetlenül megelőzően a szeszadóról rendelkezett az 1884: XXI t. cz. a szeszadóról, valamint a sajtolt élesztőnek a szesztermeléssel együttes készitésének megadóztatásáról és a sajtolt élesztő után eső behozatali vám felemeléséről.

Az ennél korábbi törvények pedig voltak: 1868: XVI. t. cz. a szeszadóról; 1875: XLVI. t. cz. a szeszadó iránti törvény és szabályok adómentes pálinkafőzésről szóló 89. §-ának az 1876. évi január 1-ével a polgárosított bánáti határőrvidék és titeli zászlóalj valamennyi lakosára való kiterjesztése tárgyában; 1878: XXIV. t. cz. a szeszadóról.

V. ö. továbbá: 1894: XV. t. cz. a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztosítása tárgyában.

A szeszadóra vonatkozó törvények végrehajtása a pénzügyigazgatóság hatáskörébe tartozik: 1889: XXVIII. t. cz. 7. §. 2. p.

1895 szept. 6. 44,979. sz. pénzügymin. rend. a sör-, szesz-, ásványolaj- és czukortermelés megadóztatására nézve alakitott fogyasztási adó szaktanácsok szervezeti szabályzata tárgyában (1895. R. T. II. 857.).

A szeszadó Magyarország és Ausztria területén a vám- és kereskedelmi szövetség ideje alatt egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint kezeltetik: 1878: XX. t. cz. XI. cz.; 1887: XXIV. t. cz. 2. §.

A fogyasztási adónak két tétele van, t. i. 35 krajczár és 45 krajczár minden hektoliterfok (liter) alkohol után.[1]

3. §. *A fogyasztási adóknak kisebbik tétele mellett termelhető szesz, illetve alkohol-mennyiség felosztása.*

Az alkoholmennyiség, melyet a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdékben a kisebbik adótétel mellett egy-egy termelési időszakban vagyis az egyik év szeptember havának első napjától a közvetlenül rá következő év augusztus havának utolsó napjáig termelni szabad, az 1898-ik évi augusztus hó 31-éig az egész osztrák-magyar vámterületre nézve ... ... 1.878,000 hliterben állapittatik meg.

Ebből a magyar korona országaira	872,542 hliter,
a birodalmi tanácsban képviselt királyságokra és országokra	997,458 «
és az osztrák-magyar vámterülethez tartozó Bosznia és Herczegovina területére	8,000 «

esik.

A fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiségnek egyénenkénti felosztása iránt az illető állam törvényhozása önállóan intézkedik.[2]

4. §. *A sajtolt élesztő termelésétől járó adó.*

Ha a szesztermeléssel együtt sajtolt élesztő (elárusitásra szánt élesztő) is készittetik: a termelt, illetve a termelésnél termelési adó alá eső minden liter alkohol után $2^1/_2$ krajczárnyi adó fizetendő.[3]

5. §. *Adómentes pálinkafőzés.*

Azoknak, kik a szeszes folyadékokkal sem kicsinyben, sem nagyban nem kereskednek, megengedtetik, hogy öntermesztette anyagokból önmaguk és velök egy kenyéren levő háznépük vagy cselédeik részére évenkint (az évet szeptember 1-től augusztus végéig számitva) legfeljebb 50 foku (a százfoku szeszmérő szerint) pálinkát, 1 hektolitert meg nem haladó mennyiségben adómentesen főzhessenek. Ha lisztes anyagok fordittatnak az adómentes pálinkafőzésre, arra 2 hektoliternél nagyobb ürtartalmu főzőüstöket használni nem szabad.

6. §. *Mentesség a fogyasztási adó fizetése alól.*[4]

Az államkincstár biztositására szükséges feltételek és elővigyázati intézkedések mellett ama szesz, mely mint olyan, avagy likőrben vagy rumban, melyhez felhasználtatott, vagy borban, melyhez a szesztartalom emelése végett vegyittetett, a vámvonalon át kivitetik, vagy mely, az eczetkészitést is ideértve, ipari czélokra, valamint gyógyászati és tudományos czélokra, vagy főzésre, fütésre, tisztitási czélokra és világitásra fordittatik, fogyasztási adó alá nem esik. Az ipari czélokra adómentesen utalt szesz után azonban a rendeleti uton közzéteendő határozmányok értelmében ellenőrzési illeték fejében minden liter alkohol után $1^1/_2$ krajczár fizetendő az által, kire a szesznek adómentes utalása szól.

Ugyanezen határozmányok érvényesek azon szeszre nézve is, mely valamely termelési adó alá eső szeszfőzde részéről a szeszmérőgép jelzései

---

(1) V. ö. 10. §.; 1888: XXV. t. cz. 1. §.
(2) V. ö. 1888: XXV. t. cz. 1. §.; 1894: XV. t. cz. 2. §.
(3) V. ö. 53. §. II. p.
(4) V. ö. 98. §.

alapján megadóztatandó volna, de kivitel czéljára adómentesen raktároztatik.[1]

7. §. *Kedvezmény a mezőgazdasági szeszfőzdék részére.*[2]

1. A fogyasztási adó alá eső mezőgazdasági szeszfőzdék minden hektoliter alkohol után, mely az erre vonatkozó határozmányok szem előtt tartásával gyártelepükről elszállittatik, az állampénztárból jutalomban részesittetnek, mely jutalom:

a) ha az alkohol beszámittatik abba az alkoholmennyiségbe, melyet az illető szeszfőzde a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhet (3. §.), 4 hektoliteren felül 7 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 3 forintot, 2 hektoliteren felül 4 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 4 forintot és 2 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 5 forintot tesz;

b) ha azonban e beszámitásnak helye nincs, 4 hektoliteren felül 7 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 1 forintot, 2 hektoliteren felül 4 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 2 forintot és 2 hektoliterig terjedő átlagos napi alkoholtermelésnél 3 forintot tesz.

2. Mezőgazdaságinak az a szeszfőzde tekintetik, melynél a következő határozmányok együttesen megvannak:

a) Az illető szeszfőzdének valamely mezőgazdasággal akként kell összekötve lennie, hogy kizárólag vagy legnagyobb részben e mezőgazdaság terményeiből nyerje a szesztermeléshez szükséges anyagokat; viszont a szesztermelésnél nyert moslékot mint takarmányt vagy legalább is az e moslékon hizlalt marhától származó trágyát ennek a mezőgazdaságnak szolgáltassa.[3]

b) A szeszfőzdének üzletterjedelme az egyes havi bejelentési időszakokban naponként átlag 7 hektoliter alkohol termelését meg nem haladhatja és

---

(1) V. ö. 8., 76. §§. — V. ö. továbbá 1888 szept. 29. 59,338. sz. pénzügymin. rend. a denaturált szesz elárusítása tárgyában (1888. R. T. 1877.); 1888 okt. 14. 58,392. sz. pénzügymin. rend. a glycerinszappan készítésére felhasználandó szesz denaturalizálása tárgyában (1888. R. T. 2027.); 1888 nov. 2. 57,903. sz. pénzügymin. rend. az adómentes használatra szánt szesz tárgyában kiadott szabályzat némely pontjainak helyreigazítása iránt (1888. R. T. 2060.); 1888 decz. 8. 73,047. sz. pénzügymin. rend. a kalapgyártáshoz szükséges szesz denaturálása tárgyában (1888. R. T. 2193.); 1889 márcz. 23. 19,093. sz. belügymin. rend. az általános denaturáló szeszszel denaturált szeszszel való visszaélések meggátlása tárgyában (1889. R. T. 869.); 1889 jul. 29. 43,420. sz. pénzügymin. rend. az adómentes használatra szánt szesznek az általános denaturáló szeszszel való denaturálására vonatkozó határozmányok módosítása tárgyában (1889. R. T. 1983.); 1889 aug. 9. 34,297. sz. pénzügymin. rend. az eczetgyártásra használt szesznek a denaturáló szeszszel való vegyítésének aránya és a denaturáló szesznek megállapítása tárgyában (1889. R. T. 2192.); 1890 márcz. 27. 44,581. sz. pénzügymin. rend. az adómentes használatra szánt szesznek denaturálására vonatkozó szabályrendelet 1. pontjának módosítása tárgyában (1890. R. T. 745.); 1890 nov. 2. 116,441. sz. pénzügymin. rend. a ruganyos szövetek kikészítésére használt szesz denaturálása tárgyában (1890. R. T. 1790.); 1890 nov. 27. 38,595. sz. keresk. min. rend. a szesz denaturalásánál használt faedények és borszesztartályok hitelesítésénél szedhető díjak maximuma tárgyában (1890. R. T. 2019.); 1891 szept. 24. 74,650. sz. pénzügymin. rend. az eczetgyártási czélokra adómentesen beszerzett szesz felhasználásának ellenőrzése tárgyában (1891. R. T. 1563.); 1892 jan. 7. 75,368/1891. sz. pénzügymin. rend. a denaturált szeszt felhasználó iparüzleteknek fogyasztási adóval nem terhelt szeszt felhasználó iparüzletektől való teljes elkülönítése tárgyában (1892. R. T. 159.); 1893 jan. 15. 58,342/1892. sz. pénzügymin. rend. a cognac, liqueur és rumgyárosok által vezetendő árújegyzékről (1893. R. T. 372.); 1893 ápr. 26. 20,850. sz. pénzügymin rend. Háromszék megyében az égetett szeszes folyadékok nagybani forgalmára vonatkozó árújegyzékek vezetése tárgyában (1893. R. T. 751.); 1894 febr. 6. 4271. sz. pénzügymin. rend. a «Spiritus menthæ crispæ»-nek az adómentesen beszerzett nem-denaturált szeszből való készítésének eltiltása tárgyában (1894. R. T. I. 185.); 1895 ápr. 9. 14,429. sz. pénzügymin. rend. a «Tinctura Zingiberis»-nek a gyógyszerészek által adómentesen beszerzett, nem denaturált szeszből való készítésének eltiltása tárgyában (1895. R. T. I. 1030.).

(2) V. ö. 97. §.; 1888: XXV. t. cz. (8. §.).

(3) A ragadós tüdőlob kiirtása czéljából levágott állatokért adandó kártalanitásról v. ö. 1893: II. t. czikk 5. §. *b)* p.

a mezőgazdasághoz tartozó szántóföldek, rétek és legelők területéhez olyan arányban kell állnia, hogy a havi bejelentési időszak egy-egy üzleti napjára eső átlagos alkoholtermelés hektáronként 3 liter alkoholt meg ne baladjon.

c) A szeszfőzdének évi üzleti ideje szeptember, október vagy novemberben kezdődő nyolcz havi időtartamra szoritkozzék.

Az üzlet 8 havi időtartamra való megszoritásának nincsen helye a sajtolt élesztőt készitő mezőgazdasági szeszfőzdéknél, ha azok napi alkoholtermelése átlag 4 hektolitert meg nem halad.

A 2. *a)* alatt meghatározott ama feltételtől, hogy valamely mezőgazdasági szeszfőzde egészben, vagy legnagyobb részben a vele összefüggő mezőgazdaság terményeiből nyerje a szesztermelésnél szükséges anyagokat, csakis abban az esetben tekinthetni el, ha e feltétel teljesitését köztudomásu rossz termés akadályozza.

3. A fennebbi határozmányok (1. és 2. p.) az olyan szeszfőzdékkel szemben is alkalmazandók, melyeket valamely szövetkezet tart üzletben, ha e szövetkezet tagjai mezőgazdaságoknak tulajdonosai vagy haszonbérlői s itt a szövetkezet valamennyi tagjának mezőgazdaságaihoz tartozó szántók, rétek és legelők összes területe beszámitandó.

4. Ki igényt tart arra, hogy valamely szeszfőzde a mezőgazdaságiak közé soroztassék, tartozik ebbeli igényét a pénzügyigazgatóságnál bejelenteni s egyszersmind hitelt érdemlő módon kimutatni, hogy a fennebbi feltételek megvannak. E bejelentés legkésőbben 4 héttel nyujtandó be annak az időszaknak a kezdete előtt, mely időszakban a kisebb adótételben való részesülés igénybe vétetik, — ellenkező esetben már nem vétetik figyelembe.

8. §. *Jutalom és adóvisszatérités a szesz kivitelénél.*(1)

Ha szesz, melyet adó terhel, az adó leirásának igénybevételével (6. §. és 64. §. utolsó bekezdése) hordókban, vagy más hitelesitett tartályokban és legalább is 50 liter mennyiségben a vámvonalon át kivitetik: literenként annak minden hektoliterfoka után 5 krajczárnyi jutalom engédélyeztetik.

Az olyan szesz után, melyet adó nem terhel, ha a fennebb jelzett mennyiségben a vámvonalon át kivitetik, a fennebbi jutalmon kivül minden liter alkohol után adóvisszatérités fejében $17^1/_2$ krajczár engedélyeztetik.

Likőrnek a vámvonalon át való kivitelénél, ha a küldemény hordókban vagy $^1/_4$, $^1/_2$, 1 vagy több literes palaczkokban legalább is 25 litert tartalmaz: a jutalom literenként $1^3/_4$ krral számittatik.

Az adóvisszatérités utalványok utján eszközöltetik, melyek a kiviteltől számitott 6 hónap mulva válnak esedékessé.(2)

9. §. *Az évi összes jutalmak legnagyobb összege.*

1. Az egy-egy termelési időszak alatt az osztrák-magyar vámvonalon át kivitt égetett szeszes folyadékok után a megelőző 8. §. szerint járó jutalmak egészben egy millió (1.000,000) forintot meg nem haladhatnak.

2. Égetett szeszes folyadéknak a vámvonalon át való kivitelénél a 8. §-ban megállapitott tételek szerint járó jutalomnak csak fele utalványoztatik ki.

Ha az illető termelési időszakban kivitt alkoholmennyiség a jutalmi tételek

---

(1) V. ö. 1894 aug. 3. 56.262. sz. keresk. min. rend. a szeszadó-megtérítési eljárás alá eső szeszes folyadékokat tartalmazó postaküldemények kezelése tárgyában (1894. R. T. II. 418.).

(2) V. ö. 9. §.

szerint számitva a fennebbi maximalis összegnél (1. pont) nem vesz igénybe nagyobb összeget: a jutalom másik fele a termelési időszak végén kifizettetik.

Ha azonban az illető termelési időszakban kivitt alkoholmennyiség nagyobb összeget venne igénybe: kiszámittatik, hogy a jutalmak maximalis összegéből mennyi esik a kivitt alkoholmennyiség minden hektoliterjére.

E kiszámitásnál a likőrre nézve literenként $1^{3}/_{4}$ krral megállapitott jutalmi tételnek megfelelő alkoholmennyiség a száz foku szeszmérő szerint 35 fokkal vétetik számba.

Ha az igy kiszámitott összeg nagyobb, mint a jutalom fele, vagyis hektoliterfokonként $2^{1}/_{2}$ krnál többet tesz: az emez összeg és a már nyujtott fél jutalom közötti különbözet a teljes jutalmi tétel erejéig a termelési időszak lejártával a kivitelt eszközlött feleknek pótlólag kifizettetik. Ha pedig a kivitt alkoholmennyiség után hektoliterfokonként mutatkozó összeg kisebb, mint a $2^{1}/_{2}$ krral már nyujtott jutalom: a kivitelt eszközlött felek kötelesek a már felvett és a tényleg járó jutalom közötti különbözetet az államkincstárnak az ebbeli értesités vételétől számitott 14 nap alatt végrehajtás terhe mellett megtériteni.

10. §. *A szeszadó iránti illetékesség.*

Sem az a kérdés, hogy fizetendő-e a 2. §-ban meghatározott adó, vagy sem? sem az adó mérvének meghatározása, birósági eljárás tárgya nem lehet.

11. §. *A szeszadóbeli hátralékok.*

A le nem fizetett szeszadó azon módon hajtandó be, mint egyéb állami adók.

Csőd esetében a szeszadó a többi állami adóval egy osztályba sorozandó.

12. §. *Segédkezés a megadóztatás keresztülvitelénél.*

A községi elöljáróságok kötelesek a jelen törvény határozmányainak végrehajtására hivatott közegeknek hivatalos eljárásukban kivánatukra haladék nélkül segédkezet nyujtani.

A községi elöljáróságnak erre kirendelt közege köteles eme hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, kihágás vagy szabályellenesség esetében a felvett tényleirást vagy leletet, a kihallgatási jegyzőkönyveket és a vizsgálathoz tartozó minden egyéb okmányt és segédiratot szintén aláirni és egyáltalában mindenben törvényes segélyt szolgáltatni.

A vasuti és gőzhajózási vállalatok kötelesek a pénzügyminister rendelkezéséhez képest égetett szeszes folyadékoknak általuk közvetitett szállitásáról kimutatásokat szolgáltatni.

13. §. *Elévülés,*

A szeszadó elévül, ha annak beszedése, vagy biztositása öt éven át nem szorgalmaztatott.

14. §. *Felelősség a fennálló szabályok teljesitéseért.*

Ha valamely adókövetelés a fennálló szabályok szem elől tévesztése folytán veszendőbe megy: az, kit a mulasztás terhel, az államkincstárnak az okozott kárért felelős.

15. §. *Az adóra vonatkozó személyes fizetési és kezességi kötelezettség.*

1. A termelési adó és a sajtolt élesztő utáni adó fizetésére a szeszfőzde vállalkozója, és jövedék-csonkitás esetében az üzletvezető van kötelezve a vállalkozónak közvetlen szavatossága mellett.

2. A fogyasztási adó fizetésére kötelezve van:

a) az, ki a szeszt szabad rendelkezésre átveszi; jövedék-csonkitás esetében a szeszfőzde, illetve a szabadraktár üzletvezetője, a vállalkozónak közvetlen szavatossága mellett;

b) az, ki szeszt, tudva azt a körülményt, hogy az a fogyasztási adó alól törvényellenesen elvonatott, magához vesz.(1)

16. §. *Az adó fizetésére kötelezett két vagy több személy kötelezettségének terjedelme.*

Ha a 15. §-ban emlitett esetekben két vagy több személy van az adó fizetésére kötelezve, eme kötelezettség őket egyetemlegesen terheli.

17. §. *Dologi kezesség a fogyasztási adóért.*(2)

A fogyasztási adó a szeszt mindaddig terheli, mig az az üzleti helyiségekben (26. §.), vagy szabadraktárban, vagy hivatalos zár alatt, vagy az üzleti helyiségekből valamely szabadraktárba való szállitás alatt vagy megforditva, vagy kivitelre irányuló szállitás alatt áll, és minden más magánjogi czimből származó igényt megelőz.

A szesz emez esetek egyikében sem juthat szabad forgalomba magánjogi czimből eredő igény alapján mindaddig, mig az azt terhelő fogyasztási adó le nem fizettetett vagy nyujtott hitel esetében előirva nem lett.

18. §. Harmadik személy irányában, ki a fogyasztási adó fizetésére nincsen különben is kötelezve, a szesz a le nem fizetett fogyasztási adó beszedése czéljából következő esetekben vétethetik igénybe, és pedig:

a) az ellen, ki a szeszt a fogyasztási adó fizetésére kötelezett személy nevében és előnyére, avagy az attól arra nézve nyert zálogjog alapján birja;

b) az ellen, kitől a fogyasztási adó fizetésére kötelezett személy jogositva van a tárgyat tulajdoni keresettel polgári peres uton visszakövetelni;

c) az ellen a birtokos ellen, ki a szesz megszerzésénél alapos gyanut kellett hogy meritsen arra nézve, hogy a tárgy a fogyasztási adó alól törvényellenesen elvonatott.

19. §. Ha az olyan szesz birlalója, mely után a fogyasztási adó még nem fizettetett le, arra zálogjogot szerzett: ő e zálogjogot a fizetetlen fogyasztási adó lerovása előtt nem érvényesitheti, ha a zálogjog megszerzésénél tudta, vagy alapos gyanut kellett hogy meritsen arra nézve, hogy az égetett szeszes folyadék a fogyasztási adó fizetése alól törvényellenesen elvonatott, vagy hogy az után a zálogjog megszerzése idejében a fogyasztási adó még nem fizettetett le.

20. §. Az olyan szesz, melynél az államkincstárnak a le nem fizetett fogyasztási adóra való igénye fenforog, a fogyasztási adó lefizetése esetében a birlalónál hagyatik.

Ha azonban a birlaló a fogyasztási adót nem fizeti le: a fogyasztási adó alá eső égetett szeszes folyadék annak költségén hivatalos őrizet alá veendő s abban az esetben, ha a fogyasztási adó lefizetése a hivatalos őrizet alá vétel napjától számitott három hónapon belül be nem következik, nyilvánosan elárusittatik.

---

(1) V. ö. 16., 58., 67., 78., 79. §§.

(2) V. ö. 1894 nov. 1. 79,259. sz. pénzügymin. rend. a fogyasztási adóval terhelten szállított szesz iránt biztosítéknak letéti bárczák által való fedezése tárgyában (1894. R. T. II. 611.).

A befolyt vételár a fogyasztási adónak és az őrizet és elárusitás költségeinek levonása után a jogositottnak kiszolgáltatik.

MÁSODIK FEJEZET.

Általános szabályok az adó biztositása iránt.

21. §. *Az üzleti helyiség leirása és a müeszközök és tartályok jegyzéke.*

A ki égetett szeszes folyadékot termelni vagy ezt lepárolás utján átalakitani szándékozik: köteles az üzleti helyiségek leirását és az üzleti műeszközök jegyzékét, illetőleg az üzletbejelentést a kiszabott határidő alatt (44. és 53. §§.) benyujtani.(1)

22. §. *A lepároló készülékek bejelentése.*

A lepároló készülékek ama birtokosai, kik a 21. §-ban emlitett foglalkozások egyikét sem üzik és ilynemü lepároló eszközök készitésével vagy eladásával sem foglalkoznak; e készülékeket, beszerzésüktől számitandó 48 óra alatt, az illetékes helybeli vagy legközelebbi pénzügyi közegnek irásban két egyenlő példányban bejelenteni tartoznak. A bejelentés egyik példánya, a megtörtént benyujtásról szóló záradékkal ellátva, a félnek visszaadatik.

E bejelentéstől a gyógyszerárusok csak azokra a lepároló készülékekre nézve vannak felmentve, melyeknek ürmérete egy literneél nem nagyobb, vagy melyek nem fémből, hanem más anyagból készitvék.(2)

23. §. *A vállalkozónak (21. §.) általános kötelezettségei az iparüzlet tekintetében.*

A vállalkozó köteles iparüzletét a szeszfőzde külső részén könnyen felismerhető felirással megjelölni.

Felelős továbbá az üzleti műeszközökön és műszereken lévő hivatalos jelek épségben tartásáért, és főleg köteles e jeleknek vagy mások által vagy véletlenül történt megsértését vagy teljes megsemmisitését, legfelebb 24 óra alatt attól az időponttól számitva, midőn arról tudomást szerzett, a jelzés megujitása végett a legközelebbi pénzügyi közegnek bejelenteni.

Függetlenül az 53. és 75. §§-ban a vállalkozóra rótt abbeli kötelességtől, hogy az üzletvezetőt és a felügyelő személyzetet bejelenteni tartozik, köteles a vállalkozó távolléte idejére az üzleti helyiségben tartózkodó oly egyént is kijelölni, a ki az üzleti helyiség felügyeletével megbizott pénzügyi közegek által kivánt felvilágositásokat az ő nevében megadja.

Feltételeztetik, hogy az üzletvezető vagy ennek távollétében az, a ki a segédek és munkások felügyeletével van megbizva, a vállalkozó által eme felvilágositásoknak a vállalkozó nevében való megadására felhatalmaztatott.

Ha a vállalkozó erre más valakit rendel, ezt az iparüzlet felügyeletével megbizott legközelebbi pénzügyi közegnek irásban tartozik bejelenteni.

Az üzleti helyiség leirásának, a müeszközök és műszerek jegyzékének, az adóköteles müvelet bejelentésének, az üzleti akadályokról tett és más szükségessé vált jelentéseknek a benyujtásukat igazoló hivatalos bizonyitványnyal ellátott példányait az adóbárczával és a vállalat lajstromával együtt az üzleti

(1) V. ö. 22., 23. §§.
(2) V. ö. 76. §.

helyiségben kell tartani oly helyen, hogy azokhoz a pénzügyi közegek könynyen hozzáférhessenek.

Ha a vállalkozó egészen felhagy üzletével, tartozik ezt a most emlitett pénzügyi közegnek irásban bejelenteni, mert ama kötelezettségétől, mely szerint az üzleti helyiségeken, a műeszközökön és edényeken lévő hivatalos jelekre felvigyázni tartozik, csakis akkor mentetik fel, ha az ebbeli jelentés benyujtásának megtörténtét igazoló bizonyitvány kezében van.

Ha a szeszfőzde terménye a fogyasztási adó alá esik, a pénzügyi közegek e bejelentés alapján az összes szeszkészletek mennyiségét megállapitják.

A vállalkozónak szabadságában áll a megállapitott alkoholmennyiség után a fogyasztási adót részben vagy egészben azonnal készpénzben lefizetni, vagy arra nézve az engedélyezett adóhitelt venni igénybe.

Mindkét esetben a fogyasztási adó alá eső alkoholmennyiség a vállalkozó szabad rendelkezésére bocsáttatik.

A megadózatlanul maradt alkoholmennyiség ugy kezelendő, mintha szabadraktárban volna elhelyezve.[1]

24. §. *Az erjesztő kádak ürméretének nagyobbitása, a termelési anyagok és a moslék eltartása, az edényeknek a földbe való beeresztése, a műeszközöknek helyükből való kimozditása, a főzési üzlethez nem tartozó műeszközöknek és edényeknek az üzleti helyiségekben való tartása.*

Tilos:

1. szeszfőzésre alkalmas anyagokat beczefrézett állapotban az üzleti helyiségekhez tartozó azon helyiségeken kivül tartani, melyekben a müszaki eljárás vagy finomitás gyakoroltatik;

2. a moslékot a főzési helyiségben tartani;

3. a czefretartó kivételével bármely más edényt, külön engedély nélkül, a földbe beereszteni;

4. a műeszközöket és edényeket az anyaélesztő-edényeknek, az élesztőedényeknek és élesztőkeverő-kádaknak kivételével az üzleti helyiségekben, a számukra kijelölt helyről kimozditani, kivéve azt az esetet, midőn ez csak rövid időre, azoknak tisztitása czéljából történik;

5. az üzleti helyiségekben az iparvállalat folytatásához nem tartozó üzleti eszközöket és edényeket tartani.

6. Ezen kivül a termelési adó alá eső szeszfőzdékre nézve még tilos: [2]

a) a czefre kiömlését az erjesztő kádakon alkalmazott bármely készülék által meggátolni, a kiömlő czefrét erjesztési czélokra be nem jelentett edényekben felfogni, vagy általában a czefre készitésére rendelt és bejelentett edényeket a bejelentett ürméreten tul nagyobbitani;

b) az üzleti helyiségekben az adó alá eső müveletre bejelentett anyagokon kivül más, szeszfőzésre alkalmas anyagokat, vagy ezeket az anyagokat beczefrézett állapotban az üzleti helyiségeken kivül tartani.[3]

25. §. *Az edényeknek vagy műeszközöknek más czélokra való használata.*

Az iparvállalat teljes megszüntetését kivéve, a czefre készitésére rendelt

(1) V. ö. 75. §.
(2) V. ö. 62. §. V. p.
(3) V. ö. 1893 ápr. 28. 29,341. sz. pénzügymin. rend. az erjesztő kádaknak több főzet útján nyert sörlével eszközlendő megtöltésére vonatkozó határozmányok részbeni módosítása tárgyában (1893. R. T. 947.).

edényeket és főzőkészülékeket, ha ezek hivatalos zár alá helyezve nem lennének is, sem az üzleti helyiségekből eltávolitani, sem más czélra, mint a bejelentettre, használni nem szabad, mielőtt a vállalkozó ebbeli szándékát a szeszfőzde felügyeletével megbizott legközelebbi pénzügyi közegnek bejelentette és az eme bejelentésnek megtörténtét igazoló bizonyitványt kezéhez vette volna.

Azokban a kisebbszerü szeszfőzdékben, melyek a 32. §. I. pontja alatt felsorolt főzőkészülékkel birnak, és melyekben a főzőkészülék és üstsisak és a hütőkészülék lepecsételése által tétetik használaton kivül: a főzőkészüléknek más czélra, mint szeszfőzésre való használata bejelentés nélkül is szabad.

26. §. *Az üzleti helyiség fogalma.*

Az üzleti helyiségekhez, melyeknek leirását vállalkozó benyujtani köteles, tartoznak:

1. azok a helyiségek, melyekben a termelés műszaki eljárása vagy a szeszfinomitás gyakoroltatik; (1)

2. azok a helyiségek, melyekben a készitett termény tartatik, a mennyiben azok az 1. pont alatt felsorolt helyiségektől 500 méternél távolabb nem esnek;

3. minden az 1. vagy 2. pont alatt felsorolt helyiségek valamelyikével közvetlen összeköttetésben álló helyiség. (2)

27. §. *A hivatalos zár alkalmazása. Felelősség annak épségben tartásáért.*

Az iparüzlet szünetelése alatt a műeszközök hivatalos lepecsételés által vagy más alkalmas módon (hivatalos lezárolás által) használaton kivül helyeztetnek.

Az üzleti időn belül az üzletvezető, az üzleti időn kivül a vállalkozó, vagy ha ez a pénzügyigazgatóságnál helyettest nevezett meg, ez utóbbi felelős a hivatalos zár épségben tartásáért, hacsak be nem bizonyithatná, hogy a megsérülés neki (az üzletvezetőnek, illetve a vállalkozónak vagy helyettesének) be nem számitható véletlen eset, vagy idegen személy hibája által, kiért ő nem felelős, történt.

Mely műeszközök és mily módon helyezendők használaton kivül, azt eme műeszközök czéljához és minőségéhez képest a pénzügyi közegek határozzák meg.

Műeszközök és műszerek, melyek nem szándékoltatnak használatba vétetni, az iparüzlet folyama alatt is használaton kivül helyeztethetnek hivatalos zár alkalmazása által, ha a pénzügyi közegek ezt szükségesnek találnák. (3)

28. §. *A hivatalos zár levétele.*

Ha amaz időpontig, midőn valamely hivatalos zár alatt levő műeszköznek (edénynek) bejelentett használata megengedhető, a pénzügyi közeg annak levételére meg nem jelenik, a vállalkozó maga veheti le a hivatalos zárt.

29. §. *Az adóköteles művelet fogalma, felelőssége annak, ki azt vezeti.*

Ama cselekmények, melyeknek bejelentése a termelési, illetve a fogyasz-

---

(1) V. ö. 88. §.
(2) V. ö. 17., 30., 66. §§.
(3) V. ö. 82. §.

tási adó megszabása vagy biztositása végett elrendeltetett, adóköteles müveletnek neveztetnek.

A megtörtént bejelentésről, annak megvizsgálása után, a vállalkozónak az e czélra rendelt hivatalos lajstromokból nyomatott bárcza állittatik ki, és abban azokra a szeszfőzdékre nézve, melyek a termelési adó alá esnek, az adó megtörtént lefizetése vagy — ha és a mennyiben adóhitelnek van helye, — az adó előirása; ama szeszfőzdék részére ellenben, melyeknek terménye a fogyasztási adó alá esik, a bejelentett alkoholmennyiség bizonyittatik.

Csak akkor, ha e bárcza az üzleti helyiségben és a vállalkozó vagy ama személy kezében van, ki a vállalkozó nevében a kellő felvilágositásokat megadni tartozik, szabad a szeszfőzés adóköteles müveletét a bejelentett időben megkezdeni és az arra megjelölt műeszközöket és edényeket használatba venni.

Az adóköteles müvelet ugy hajtandó végre, a mint az bejelentetett és amint azt a kiszolgáltatott bárcza tartalmazza; minden önkényes eltérés az illető büntetési szabályok alkalmazását vonja maga után.

Különösen meg van tiltva a szeszfőzés adóköteles müveletéhez szabályos hivatalos megjelöléssel el nem látott edényeket és műeszközöket használatba venni.

Az, a ki a szeszfőzés adóköteles müveletét vezeti, az üzlet székhelyén való jelenléte alatt foganatba vett s be nem jelentett vagy a bejelentéstől és a bárcza tartalmától eltérő adóköteles müvelet tettesének tekintetik.

30. §. *Hivatalos szemle.*(1)

A jelen törvény végrehajtására hivatott pénzügyi közegek az üzleti helyiségekbe (26. §.) nappal, és a bejelentett üzlet folyama alatt éjjel is, szabadon bemehetnek és hivatalos eljárásuk kellő befejezéseig ottan tartózkodhatnak.

A vállalkozó köteles vagy személyesen vagy munkásai által nekik hivatalos eljárásukban kivánságukra segédkezet nyujtani.

E közegek az üzleti helyiségekbe a fentemlitett eseteken kivül is szabadon bemehetnek valamely községi elöljárósági közeg vagy más hatósági személy jelenlétében és hivatalos eljárásukban őket akadályozni nem szabad.

Jövedéki vizsgálatok esetében köteles a vállalkozó, illetve helyettese, az adóbárczákat, lajstromokat és egyéb okmányokat, melyeknek megőrzését a törvény rendeli, vonakodás nélkül előmutatni és szükség esetén a pénzügyi közegeknek téritvény mellett átadni.

---

(1) V. ö. 1891 okt. 22. 73,125. sz. pénzügymin. körrend. a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék ellenőrzése tárgyában (1891. R. T. 1665.).

HARMADIK FEJEZET.

A termelt alkoholmennyiség megállapitása, annak, valamint a szesztermeléssel összekötött sajtolt élesztő-készitésnek megadóztatása.

ELSŐ RÉSZ.

A megállapitási módok megjelölése és a szeszfőzdéknek a két adóztatási mód szerinti felosztása.

31. §. *Megállapitási módok.*

Az alkoholmennyiség a különböző termelési anyagokhoz, a főzőkészülék minőségéhez és a beczefrézésre szánt ürméret nagyságához képest:

I. a főzőkészülék termelőképessége szerint átalányozás utján;[1]

II. a várható alkohol mennyisége szerint: a szeszfőzővel kötendő szabad egyezkedés (megváltás) utján;

III. a szeszmérő-gép jelzései alapján a tényleges termelvény szerint állapittatik meg.[2]

32. §. *A szeszfőzdék felosztása.*

E czélra (31. §.) a szeszfőzdék felosztatnak:

I. oly szeszfőzdékre, melyek lisztes anyagokat (gabonaféléket, burgonyát és hüvelyes veteményeket, kivéve a keményitőt) dolgoznak fel, ha a következő feltételek együttesen megvannak: [3]

a) a vállalkozóknak mezőgazdáknak kell lenniök, kik a szeszfőzést csak öntermesztette anyagokból évenkint csak szeptember, október vagy novemberben kezdődő hat havi időszakon belől és kizárólag azért gyakorolják, hogy marhaállományuk fentartására moslékot, de csak a marhaállománynak megfelelő mennyiségben nyerjenek, vagy eltekintve ettől, ha — gabonát dolgozván fel — csak öntermesztette megromlott vagy meg nem érett gabonát használnak szeszfőzésre;

b) a vállalkozók ugyanazon egy községben csak egy szeszfőzdét birhatnak és tarthatnak üzletben;

c) a szeszfőzdében levő czefreedények összes ürtartalma 13 hektolitert meg nem haladhat, és csak egy főzőkészülék közvetlen tüzeléssel használható, mely főzőkészülék más alkatrészekkel nem bir, mint egyetlen kazánnal, keverő készülékkel, kazánsisakkal, hütőpalaczkkal, hütő kigyócsővel, vagy nem több, mint két egyenes hütőcsővel és az üstsisakot a hütőkészülékkel egybekötő csővel és melynek üstje 2 hektoliternél nem nagyobb ürtartalmu és csak az üstsisak levétele mellett tölthető meg.

Ezen feltételeken kivül megkivántatik még, hogy a főzőkészüléknél a fütési felület és töltési ür közötti arány azon mérvet meg ne haladja, melyet a pénzügyminister az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg rendeleti uton fog megállapitani.[4]

---

(1) V. ö. 34. §.
(2) V. ö. 32., 33. §§.
(3) V. ö. 1889 aug. 25. 56,436. sz. pénzügymin. rend. a termelési adó alá eső azon szeszfőzdékről, melyek lisztes anyagokat dolgoznak fel (1889. R. T. 2195.).
(4) V. ö. 25., 33., 34., 40., 42., 49., 88. §§.

II. Az I. alá nem tartozó oly szeszfőzdékre, melyek lisztes anyagokat dolgoznak fel.(1)

III. Oly szeszfőzdékre, melyek növényi rostokat (Cellulose), csicsókát (Topinambour), keményitőt, répát vagy czukorüledéket — melyhez a czukorgyártás hulladékai, szörp és más magasabb czukortartalmu folyadékok is soroztatnak — dolgoznak fel.(2)

IV. Oly szeszfőzdékre, melyek borhulladékokat (törkölyt stb.) dolgoznak fel és égetett szeszes folyadékkal együtt borsavas sókat termelnek.(3)

V. Oly szeszfőzdékre, melyek az I., II. és III. alatt felsoroltaknál egyéb anyagokat, ugymint gyümölcsöt, törkölyt, bogyós gyümölcsöket, gyökérnövényeket, seprőt és mézes vizet stb. dolgoznak fel.

33. §. *Átalányozás a főzőkészülék termelőképessége szerint.*

A főzőkészülék termelőképessége szerinti átalányozás alá a 32. §. I. és V. pontjai alatt felsorolt szeszfőzdék esnek.

A 32. §. I. pontja alatt megjelölt szeszfőzdékre nézve a pénzügyminister a törvény ama követelménye alól, hogy a feldolgozandó érette nem válhatott vagy megromlott gabona a vállalkozónak saját termése legyen, kivételt engedélyezhet.(4)

34. §. *Megváltás.*

A 31. §. II. pontja alatt emlitett megváltásnak helye van:

1. Azokra a szeszfőzdékre nézve, melyek legfeljebb két főzőkészüléket, és pedig olynemüeket használnak, melyek csakis a 32. §. I. pontja alatt felsorolt alkatrészekkel birnak és melyek üstjeinek ürtartalma együttvéve négy hektolitert meg nem halad, ha a vállalkozó földbirtokos és öntermesztette gyümölcsöt vagy saját bortermeléséből nyert törkölyt vagy seprőt, vagy bogyós gyümölcsöt, vagy gyökérnövényeket vagy egyéb vadon termő gyümölcsnemüeket használ szesztermelésre.

Felhatalmaztatik azonban a pénzügyminister, hogy tekintettel a szőlőtörkölyt feldolgozó némely mezőgazdasági kisebb szeszfőzdék sajátlagos viszonyaira, ezeknél a megváltás utján való adóztatást akkor is alkalmazhassa, ha azoknak főzőkészüléke a 32. §. 1. pontjában felsorolt alkatrészeken kivül még egy alszesz-üsttel és két dephlegmator-tányérral is el van látva, és valamennyi üstnek ürtartalma három hektoliternél nem nagyobb.

2. A 32. §. I. pontjában megjelölt szeszfőzdékre nézve, ha azok főzőüstjének ürtartalma 100 liternél nem nagyobb.

3. Azokra a szeszfőzdékre nézve, melyeknek vállalkozói serfőzők, ha ezek csak saját termelésük hulladékait — a romlott sört kivéve — használják fel a szesztermelésre, tekintet nélkül a főzőkészülék minőségére.(4)

35. §. *Az alkoholmennyiségnek megállapitása a tényleges termelvény szerint.*

Az alkoholmennyiségnek a szeszmérőgép jelzései alapján a tényleges termelvény szerinti megállapitása alá a 32. §-ban II., III. és IV. alatt felsorolt szeszfőzdék esnek.

---

(1) V. ö. 33., 35., 36., 38., 54. §§.

(2) V. ö. 35., 36., 66., 67. §§.

(3) V. ö. 35., 36., 54. §§.; 1894 ápr. 26. 82,297/1893. sz. pénzügymin. rend., nyilt helyeken a főzőkészülék termelőképessége szerint átalányozás útján adózó és szőlőtörkölyt feldolgozó szeszfőzők által szeszfőzési czélokra, szesznek más beszedési körből való beszerzése tárgyában (1894. R. T. I. 633.).

(4) V. ö. 78. §.

Az alkoholmennyiség megállapitásának ezen módja a 32. §. V. pontjában megjelölt szeszfőzdékre nézve is egyes egész termelési időszakokra engedélyezhető.(1)

36. §. *Az adófizetés módja.*

A főzőkészülék termelőképessége szerinti átalányozás vagy a megváltás esetében az adó a termelésnél fizetendő.

Az adófizetés ugyanezen módja alkalmazandó a 32. §. IV. pontjában felsorolt szeszfőzdékre, valamint a 32. §. V. pontjában megjelölt azon szeszfőzdékre nézve is, melyekben az alkoholmennyiség a tényleges termelvény szerint állapittatik meg. Ellenben az ama szesz után járó adó, mely a 32. §. II. és III. pontjában felsorolt szeszfőzdékben termeltetik, abban az időpontban szedendő be, melyben a szesz a hivatalos ellenőrzés alól a szabad forgalomba megy át.(2)

MÁSODIK RÉSZ.

A főzőkészülék termelőképessége szerinti átalányozásról.

37. §. *Az átalányozás alapja.*

A főzőkészülék termelőképessége szerinti átalányozás alapját képezi:

a) a czefremennyiség, mely a főzőkészülék napi termelőképességének megfelel;

b) az e czefremennyiség minden hektoliterje után, a feldolgozásra szánt anyagok neméhez képest, hektoliter-fokokban megállapitott alkoholnyeredék.

38. §. A főzőkészülék napi termelőképessége, azaz: ama czefremennyiség, mely — a napot 24 órával számitva, — az alszesztöltésekkel együtt naponta kifőzhető, következőképen állapittatik meg:

A. Lisztes anyagok feldolgozása mellett az üst literekben vett töltési képességének négyszeres mennyiségével.(3)

B. A 32. §. V. pontjában felsorolt anyagok feldolgozása mellett:

1. oly főzőkészüléknél, mely más alkatrészekkel nem bir, mint egy közvetlen tüzelésü üsttel, keverőkészülékkel, üstsisakkal, hütőpalaczkkal, kigyóalaku vagy egyenes hütőcsövekkel és az üstsisakot a hütőkészülékkel egybekötő csővel: az üst literekben vett töltési képességének háromszoros mennyiségével; (3)

2. oly főzőkészüléknél, mely az 1. pont alatt felsorolt alkatrészeken kivül még:

a) egy czefremelegitővel, vagy

b) rectificatorral, alszesztartóval, dephlegmatorral stb. is el van látva, az üst literekben vett töltési képességének négyszeres mennyiségével; (3)

3. oly főzőkészüléknél, mely az 1. pont alatt felsorolt alkatrészek mellett még egy czefremelegitővel és egy vagy több oly alkatrészszel bir, mely a 2. *b)* pont alatt fel van sorolva: az üst literekben vett töltési képességének ötszörös mennyiségével; (3)

4. a gőzerőre berendezett főzőkészüléknél: az üst literekben vett töltési

---

(1) V. ö. 64. §. utolsó bekezd.
(2) V. ö. 70., 78. §§.
(3) V. ö. 46., 50. §§.

képességének legalább nyolczszoros mennyiségével számittatik, melybe a gőz beeresztetik.(1)

Ha az utóbb (4. pont alatt) emlitett főzőkészülékek valamelyikénél nagyobb napi termelőképesség vélelmezhető, az a pénzügyi hatóság és a szeszfőző között megejtendő egyezkedés utján, és ha ilyen egyezkedés létre nem jön, próbafőzés által állapittatik meg.

Az üst töltési képességét teljes űrtartalmának négyötöd (4/5) része képezi.

Ha a főzőkészülék literekben kifejezett naponkénti termelőképessége (*A*., *B*. 1., 2., 3. és 4.) 10-zel maradék nélkül nem osztható, az lefelé kikerekitendő, hogy 10-zel osztható legyen.

Ha oly főzőkészülékek fordulnak elő, melyeknek termelőképességét ez a §. meg nem határozza, azt a pénzügyminister az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg állapitja meg.(2)

39. §. Ha a főzőkészülékre szeszszel vegyitett törköly kerül, akkor a 38. §. szerint megállapitott termelőképességnek négyötöd része vétetik az átalányozás alapjául.

A hektoliter-részek kikerekitése tekintetében itt is a fennidézett §. szabályai mérvadók.

40. §. *Alkoholnyeredék.*

Az alkoholnyeredék — a feldolgozásra szánt anyagok neméhez képest — hektoliterenként következőkép állapittatik meg, és pedig:

a) lisztes anyagok feldolgozásánál (32. §. I. pontja) 6 fokkal;

b) nyári vagy téli szilva, cseresznye, meggy, sárga vagy őszi baraczk, vagy más csontáros gyümölcs (kökény kivételével), bor, borseprü, bor- vagy gyümölcsmust, szőlő és mézes viz feldolgozásánál 3 fokkal;(3)

c) som, kökény, csipkebogyó, alma, körte és más magvas vagy bogyós gyümölcs és gyökérnövények, nemkülönben szőlőtörköly és sörfőzési hulladék feldolgozásánál 2 fokkal;(3)

d) magvas gyümölcstörköly feldolgozásánál 1¼ fokkal.(3)

A 32. §. I. pont alatt megjelölt szeszfőzdék, melyek főzőüstjének űrtartalma 100 liternél nem nagyobb — azoknak kivételével, a melyek nem érett vagy megromlott gabonát nem kizárólag azért dolgoznak fel, hogy a vállalkozó marhaállományának eltartására moslékot nyerjenek, — az *a)* pont alatt meghatározott alkoholnyeredékből 20%-nyi leengedésben részesittetnek arra az üzletre nézve, mely szeptember, október vagy november hónapokban kezdődő hat havi időszakon belül esik.

Azon kisebb mezőgazdasági szeszfőzdék részére, melyekben csak olyan szőlőtörköly fordittatik szesztermelésre, melynek alkoholtartalma lőre előállitása czéljából vizzel történt kilugozás folytán csekélyebb, az alkoholnyeredéket a pénzügyminister minden hektoliter czefre után egy fokkal állapithatja meg.

41. §. *Adóköteles művelet.*

Az adóköteles művelet, lisztes anyagokra nézve a szeszfőzésre szánt anyagoknak az erjesztő-kádakba való átvitelekor, a 40. §. *b)*, *c)* és *d)* betüi alatt

(1) V. ö. 43., 46. §§.
(2) V. ö. 42. §. 2. p., 44. §.
(3) V. ö. 41., 47., 49. §§.

felsorolt anyagokra nézve pedig a szeszfőzésre szánt anyagoknak (czefrének) a főzőkészülékre való átvitelekor kezdődik.(1)

42. §. *Lisztes anyagok feldolgozásánál használt edények korlátozása.*

A 32. §. I. pont alatt megnevezett szeszfőzdék tekintetében különösen még a következők rendeltetnek:

1. az összes edények használatba vételük előtt hivatalosan megjelzendők és megmérendők;

2. a czefre készitésére és eltartására két kádnál többet használni nem szabad, és azoknak összes űrtartalma a főzőkészülék napi termelőképességének (38. §.) kétszeresét meg nem haladhatja;

3. a czefre a főzőkészülékre való átviteléig hűtőkészülék alkalmazása nélkül egy és ugyanazon edényben készitendő, és az erjedt czefre ebből az edényből közvetlenül a főzőkészülékre felöntendő;

4. oly szeszfőzdékben, melyek az élesztőt mesterséges uton készitik, az e czélra rendelt edények egyike sem haladhatja meg az illető erjesztőkád űrtartalmának tizedrészét, és ezek az edények együttvéve az erjesztőkádak összes űrtartalmának tizedrészét meg nem haladhatják.(2)

43. §. *Keverőkádak stb. használatba vételének feltételei.*

Keverőkádakat, hűtőbárkákat, hűtőbocskákat, czefretartályokat és egyáltalában oly edényeket és műeszközöket, melyek az erjedés kezdete előtt vagy a szeszfőzésre szükséges erjedés után, de a kifőzés előtt bekevert anyagok elhelyezésére és tartására rendelvék, csak azok a szeszfőzdék használhatnak, melyek a 38. §. *B.* 3. és 4. pontjában megjelölt tulajdonságokkal biró főzőkészülékeket használnak.

44. §. *A szeszfőzési üzlet bejelentése, lelet felvétele, termelőképesség megszabása.*

A ki szeszfőzési iparvállalathoz kezd, tartozik az évi termelési időszak kezdete előtt (45. §.) legalább négy héttel a községet, melyben a szeszfőzde létezik és ennek összeirási számát, a főzőkészülék termelőképességének megállapitása czéljából, a szeszfőzdére felügyelő legközelebbi pénzügyi közegnek irásban vagy szóval bejelenteni.

E bejelentés alapján a főzőkészülék minősége és alkatrészei, az üst űrtartalma, és — ha lisztes anyagok szándékoltatnak feldolgoztatni, — az emez anyagok feldolgozására rendelt edények, ugymint: erjesztőkádak stb. űrtartalma hivatalosan megállapittatik, valamint ezek az edények és főzőkészülékek hivatalosan megjelöltetnek.

E hivatalos eljárás eredménye a szeszfőző, vagy — ha ez irni nem tudna — két elfogulatlan tanu által aláirandó jegyzékbe foglaltatik, melyben a főzőkészülék napi termelőképessége (38. §.) is kitüntetendő.

A főzőkészülék, valamint a czefre előállitására rendelt edények űrtartalmának megállapitása vizbeöntés által eszközlendő.(3)

---

(1) V. ö. 88. §.

(2) V. ö. 49. §.; 1894 febr. 28. 95,657/1893. sz. pénzügymin. körrend. az erjesztő kádakba töltött friss czefre mennyiségének a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdékben vezetett szeszfőzési lajstromokba való bevezetése tárgyában (1894. R. T. I. 243.).

(3) V. ö. 21. §.

45. §. *Átalányozási időszak.*

A termelőképesség megállapitása a szeptember 1-től augusztus hó végeig terjedő évi időszakba eső egész üzleti időre (termelési időszak) történik.

A termelési időszak alatt a főzőkészüléknek a termelőképességre befolyással biró bármely változtatása tilos.

Ha ily változtatás a következő termelési időszakra nézve szándékoltatik: a szeszfőző tartozik ebbeli szándékát ennek a termélési időszaknak a kezdete előtt legalább tizennégy nappal a fent körülirt módon bejelenteni, mely bejelentés tekintetében a pénzügyi hatóság a fentérintett szabályokhoz képest jár el.

Ezt az esetet kivéve, a termelőképességnek ujbóli hivatalos megállapitása, ha a szeszfőző részéről előbb nem kivántatnék, csakis az utolsó hivatalos megállapitástól számitandó három év leforgása után történik.[1]

46. §. *Bejelentés. a)* Tartalma és benyujtásának módja.

Az adóköteles művelet annál az adóhivatalnál vagy pénzügyi közegnél jelentendő be, melyhez a szeszfőzde utalva van.

E bejelentés ama szeszfőzdék részéről, melyek főzőkészülékeinek termelőképessége a 38. §. *B.* 3. és 4. pontja alatt van megállapitva, irásban két egyenlő példányban nyujtandó be; ama szeszfőzdék részéről ellenben, melyek főzőkészülékeinek termelőképessége a 38. §. *A.* és *B.* 1. és 2. pontjai alatt van megállapitva, szóbeli bejelentések is elfogadhatók, melyek a pénzügyi közeg által irásilag két példányban vétetnek fel.

A bejelentésnek következőket kell tartalmaznia:

a) a szeszfőző elő- és vezetéknevét; a község nevét, melyben a szeszfőzde létezik és ennek összeirási számát;

b) a feldolgozásra szánt anyagok nemét és — lisztes anyagoknál — a használatba veendő erjesztő- és élesztő-kádak számát és ürtartalmát;

c) a főzőkészülék számát és a hivatalos jegyzékben megállapitott napi termelőképességét hektoliterekben kifejezve;

d) a termelési anyagoknak a főzőkészülékre való átvitele kezdetének napját és óráját és lisztes anyagok feldolgozása esetében ezen anyagoknak az erjesztő kádakba való átvitele kezdetének napját és óráját;

e) a főzés befejezésének napját és óráját;

f) a *d)* és *e)* betük alatt megjelölt időpontok közötti időszakot, azaz a főzés időtartamát napokban és órákban, midőn is az órarészek egész órának veendők;

g) ha a bejelentett idő tartama alatt sajtolt élesztő készitése is szándékoltatik, ennek a körülménynek felemlitését.

Az irásbeli bejelentés, minden vakarás és törlés kerülésével, olvashatólag szerkesztendő és a szeszfőző vagy megbizottja aláirásával vagy kézjegyével ellátandó.

47. §. *b)* A benyujtás ideje.

Az adóköteles művelet rendszerint megkezdése előtt legalább 48 órával bejelentendő; a pénzügyigazgatóság azonban e határidőt a szeszfőző kérelmére rövidebbre is szabhatja, a mennyiben azt az ellenőrzés időszerü foganatositásával összeegyeztethetőnek tartja.

---

(1) V. ö. 44. §.

Lisztes anyagok feldolgozása esetében az adóköteles műveletnek legalább is nyolcz napi szakadatlan főzési időtartamra kell terjednie.

A pénzügyminister azonban felhatalmaztatik, hogy ezt a főzési időtartamot 24 órára is leszállithassa.

Ha az adóköteles művelet a 40. §. *b)*, *c)* és *d)* betüje alatt megnevezett anyagok feldolgozása mellett eszközöltetik, akkor az legalább 24 órai szakadatlan főzési időtartamra kell hogy terjedjen.

48. §. *Az adóátalány megszabása.*

Az adóhivatal vagy pénzügyi közeg az adóátalányt a bejelentés alapján akként szabja meg, hogy a főzőkészüléknek hektoliterekben megállapitott termelőképességét:

a) a bejelentett főzési időtartammal;

b) a bejelentett anyag után hektoliterenként megállapitott alkoholfokok mennyiségével; és

c) a hektoliterfok (liter alkohol) után 35 krral meghatározott adótétellel szorozza, sajtolt élesztő készitése esetében minden megadóztatandó hektoliterfok után még $2^1/_2$ kr. adó számitandó hozzá.

49. §. *Az adóátalány megszabása, ha különféle anyagok dolgoztatnak fel.*

Ha különféle szesznyeredéket adó anyagok jelentetnek be szeszfőzésre, az adóátalány megszabása az után az anyagnem után történik, a mely után a legmagasabb alkoholnyeredék van megállapitva.

A 40. §. *b)*, *c)* és *d)* betüje alatt felsorolt anyagoknak lisztes anyagokkal vegyes feldolgozása csak a 32. §-ban I. pont alatt megnevezett szeszfőzdéknek engedtetik meg, és csak a 42. §-ban foglalt szabályok szoros megtartása mellett.

50. §. *Az adó visszatéritése üzletakadályok alkalmából.*

Az üzleti akadályok adóvisszatéritésre vagy adóleirásra rendszerint igényt nem adnak.

Ha azonban a főzőkészülék üzletbevétele elemi csapás következtében tökéletesen lehetetlenné válik: az adóvisszatérités vagy adóleirás arra az időszakra, a melyen át a főzőkészüléknek bejelentett üzletbetétele az elemi csapás folytán lehetetlen volt, az alatt a feltétel alatt engedtetik meg, ha a bekövetkezett elemi csapás, az üzleti akadály megállapitása czéljából a legközelebbi pénzügyi közegnél két példányban irásbelileg azonnal bejelentetik. Megengedtetik azonban, hogy az esetben, ha az irásbeli bejelentésnek a pénzügyi közegnek történt átadásától számitandó nyolcz óra eltelte után pénzügyi közeg meg nem jelennék, a szeszfőző az üzleti akadályt, valamint az üzlet állapotát, a községi elöljáróságnak kiküldöttje által két elfogulatlan tanu jelenlétében megállapittathassa.

Az üzleti akadályról tett irásbeli bejelentésnek, az átnyujtás napja és órájának hivatalos igazolásával, valamint az átvevő pénzügyi közeg aláirásával ellátott egyik példánya a szeszfőzőnek a maga igazolására visszaadatik.

A szeszfőzdék, melyek a 38. §. *A.* vagy *B.* 1. és 2. pontja alatt megnevezett főzőkészülékeket használják, jogositva vannak az üzletakadály bejelentését szóval is megtenni, és ily esetben e szeszfőzdék a bejelentés tartalmát magában foglaló és a bejelentés megtörténtét tanusitó hivatalos igazolványt kapnak.

HARMADIK RÉSZ.

I. CZIM.

A termelt alkohol mennyiségének a szeszmérőgép jelzése alapján való meghatározása.

51. §. *A szeszmérőgép alkalmazásáról.*

Az ellenőrzési szeszmérőgép alkalmazásánál következők követeltetnek:

1. A főzőhelyiség szükség esetében a pénzügyi hatóság egyetértésével akként rendezendő be, hogy a szeszmérőgép abban könnyen hozzáférhető és látható, a főzőkészülék hütőkádjától és a főzőhelyiség mindegyik falától különkülön legalább 65 centiméternyi távolságra eső helyen felállitható legyen.

2. A főzőkészülék hütőkádja oly szerkezetü legyen, hogy annak belső berendezése tökéletesen megvizsgáltathassék és teljes biztositékot nyujtó hivatalos zár alá helyeztethessék.

3. A főzőkészülékeknek oly berendezéssel kell birniok, hogy azok a tartályok, melyekben alkoholtartalmu párák fordulnak elő, nemcsak egymás közt, hanem a főzőkészülékkel (kazánokkal, főzőüstökkel) és hütőkádakkal (kigyóalaku csővel) is. tartós, szilárd és biztos összeköttetésben álljanak.

4. A főzőkészülék ama csöveinek és tartályainak, melyekben alkoholtartalmu párák, továbbá azoknak a csöveknek és tartályoknak, melyekben (a czefrét kivéve) a szeszmérőgépen még át nem folyt alkoholtartalmu folyadékok vannak, sem megromlott sem toldott vagy foltozott helyekkel birniok nem szabad és csakis olyan nyilásokkal szabad ellátva lenniök, melyek az üzlethez szükségesek és melyekhez kivülről hozzá lehet férni, e nyilásoknak azonban csapokkal kell ellátva lenniök, melyek csakis abban az irányban vannak furattal ellátva, a mely irányban az alkoholtartalmu páráknak vagy folyadékoknak vezettetniök kell és a mely csapoknak arra a czélra való tágitását, kiemelését vagy eltávolitását, hogy az alkoholtartalmu párák vagy folyadékok kifelé elvezettethessenek, hivatalos zár által akként lehessen megakadályozni, hogy ily elvezetés e zárnak könnyen észrevehető megsértése nélkül lehetséges ne legyen.

E határozat azonban nem alkalmazható a biztonsági szelepekre, ha ezek a főzőkészülék (párolási vagy főzési ürtér) felső fedelén, vagy ama gőzvezető csövek legfelsőbb pontjain vannak alkalmazva, melyek a főzőkazánokat egymás között, vagy a rectificatorral, illetőleg dephlegmatorral összekötik.

E szelepekre nézve is a pénzügyi hatóság visszaélések meggátlására szolgáló intézkedéseket követelhet.

5. Azok a csövek, melyek a szeszmérőgépen még át nem folyt alkoholtartalmu folyadékoknak (czefrét kivéve) vezetésére vannak rendelve, külön festés által felismerhetőkké teendők, és azoknak minden oldalról könnyen megvizsgálhatóknak kell lenniök.

6. A főzőkészülék hütőkádját a szeszmérőgéppel összekötő cső egyenes irányba helyezendő s ettől való eltérésnek csak a cső két végén s csakis akkor lehet helye, ha azt a hütőkészülékkel és a szeszmérőgéppel való összeköttetése szükségessé teszi.

E cső, mely három méternél hosszabb nem lehet, pénzügyi közeg jelenlétében, sima, mázolatlan horganylemezből készitett külön boritócsővel ak-

ként látandó el, hogy a két cső között mindenütt körülbelül három centiméter szélességü ür maradjon.

Ott, hol e cső valamely falon keresztülvezettetik, annak a fal mindegyik oldalától hat centiméternél kisebb, és nyolcz centiméternél nagyobb távolságban lennie nem szabad.

Ha pedig az összekötő cső valamely falban levő ajtón vagy ablakon vezettetik keresztül, annak a falazattól való távolsága nyolcz centimétert is meghaladhat.

7. Ha a főzőkészülék oly berendezéssel bir, hogy az alkoholtartalmu folyadék a főzőkazánba visszavezettethetik, akkor a moslék leeresztésére szolgáló csövet oly módon kell valamely tartályba vezetni és annak oly szerkezettel kell birnia, hogy alkoholtartalmu folyadék e csövön át elvezethető ne legyen a nélkül, hogy az nagyobb mennyiségü moslékkal össze ne vegyüljön; vagy e csőnek legalább nyolcz centiméternyire kell a főzési ürbe függőlegesen felnyulni, vagy ép oly magasságu vizmentesen hozzáillesztett gyürüvel környezve lennie, ugy, hogy a moslékot csupán ezen a csövön át teljesen leereszteni soha se lehessen, hanem a moslék bizonyos része mindig hátramaradjon.

Ha a főzőkészülék ugynevezett separatorral van összekötve, a separator leeresztő csövének oly berendezéssel kell birnia, hogy a lepárolás folytán a separatorban összegyült maradék közvetlenül a pöczecsatornába folyjon.

8. Ha alszesz termeltetik és az ujra a főzőkészülékbe vezettetik, annak a szeszmérőgép jelzéseiből való kihasitása meg nem engedtetik.

52. §. *A főzőkészüléknek szeszmérőgéppel való ellátása.*

A szeszfőzdékben létező külön hütőkészülékkel ellátott minden egyes főzőkészülék a pénzügyminister rendeletének megfelelő szeszmérőgéppel és a hozzátartozó horganyboritóval ellátandó. Kivételnek azonban a töményitésre rendelt főzőkészülékek az esetben, ha a 76. §. szerint az adómentes töményitésnek a szesztermeléssel való egyesitése meg van engedve.

A szeszfőző a szeszmérőgép biztos felállitására a pénzügyi hatóság által szükségesnek ismert minden előmunkálatot és a készülék beszerzését saját költségén tartozik eszközölni.

Az e törvény hatálybaléptekor szükséges szeszmérőgépeket ama szeszfőzdék számára, melyek addig a beczefrézésre szánt ürméret termelőképessége szerint átalányozva voltak, valamint ama szeszfőzdék számára is, melyek a terményadó mellett az utolsó termelési időszakban naponként öt hektoliternél több égetett szeszes folyadékot nem termeltek, a pénzügyi hatóság a kincstár költségén fogja szolgáltatni.

53. §. *Az üzleti helyiség leirása, a müeszközök jegyzéke.*

I. Általános kötelezettség.(1)

A szeszfőző tartozik legkésőbben négy héttel a termelési időszak kezdete előtt, és annak folyamában legalább 14 nappal annak a hónapnak a kezdete előtt, melyben az üzlet kezdetét veszi; a községet, melyben a szeszfőzde létezik, és ennek összeirási számát a pénzügyigazgatóságnak bejelenteni, és az üzlet gyakorlatához tartozó helyiségek pontos leirását, valamint az üzleti helyiségekben található, a szeszfőzési üzlethez tartozó összes müeszközök és

---

(1) V. ö. 75. §.

edények, nevezetesen: a kádak, hütőbárkák, katlanok, kazánok stb. jegyzékét, űrtartalmuknak pontos megjelölése mellett, két egyenlő példányban beterjeszteni, és a leirásban vagy a jegyzékben a munkások felügyeletével megbizott, valamint azt az egyént is megnevezni, ki az üzletet folytonosan, vagy a szeszfőző távollétében vezeti, és a ki ebbeli minőségét saját aláirása által megerősiteni tartozik.

Ugy a leirásban, valamint a jegyzékben minden változtatás, törlés vagy vakarás tilos; ellenkező esetben ez irományok a pénzügyigazgatóság által visszautasitandók.

A leirásnak, valamint a jegyzéknek egy-egy példánya, a megtörtént benyujtásról szóló hivatalos záradékkal ellátva, a szeszfőzőnek vagy megbizottjának igazolására visszaadatik.

Az emlitett leirás és jegyzék a következő termelési időszakokra is érvényes, ha ezekre nézve változtatás nem szándékoltatik.

Az edények (54. §.) ürtartalma azonban okvetlenül ujólag megállapitandó, ha ez az utolsó három termelési időszak alatt meg nem történt, vagy ha azt a szeszfőző határozottan kivánja.

Ha azonban a szeszfőzde berendezésében változtatás szándékoltatik, ez legkésőbben 14 nappal a termelési időszak kezdete előtt, és ha a változtatás a termelési időszak folyama alatt szándékoltatik, 14 nappal a czélba vett foganatositás előtt a pénzügyigazgatóságnak a kellő hivatalos intézkedés végett bejelentendő.

A felügyelő-személyzetben vagy az üzletvezető személyében történt változásokat a szeszfőző 24 óra alatt a szeszfőzde felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek bejelenteni köteles.

II. Kötelezettség sajtolt élesztő készitésénél.

A szeszfőző, ki szeszfőzdéjében sajtolt élesztőt késziteni kiván, ebbeli szándékáról legkésőbb 14 nappal a készités megkezdése előtt a pénzügyigazgatóságnak két példányban szerkesztendő bejelentést köteles benyujtani.

E bejelentés legalább két egymásután következő két havi üzletbejelentési időszakra oly módon kötelező, hogy a sajtolt élesztő készitése után eső adó (4. §.) még akkor is fizetendő, ha a szesztermelés mellett sajtolt élesztő nem is készittetnék.

A bejelentés egy példánya, a megtörtént benyujtásról szóló hivatalos záradékkal ellátva, a szeszfőzőnek visszaadatik.[1]

54. §. *A leletjegyzőkönyv felvétele.*

A pénzügyigazgatóság a leirás és jegyzék (53. §.) alapján az emlitett helyiségek, müeszközök és edények hivatalos megvizsgálását, valamint az edények és tartályok ürtartalmának megállapitását elrendeli.

Az ürtartalom megállapitása czéljából a következő edények és tartályok vizbeöntés által mérendők meg, ha csak azoknak alakja nem alkalmas arra, hogy az ürtartalom köbszámitás utján pontosan megállapittassék; és pedig:

a) az erjesztő kádak,

b) az élesztőosztó kádak (előerjesztő kádak),

c) az élesztő kádak,

d) az anyaélesztő edények,

(1) V. ö. 21., 23., 54., 75 §§.

e) az anyaélesztő hütőbárkák,

f) a czefretartályok és az élesztővel vegyitett erjedő vagy erjedt czefre felvételére szánt czefreszivattyuk (montejus),

g) egyáltalában mindazok az edények, melyek erjedő vagy élesztővel már vegyitett czefre befogadására, vagy — a főzőkészülék kivételével — erjedt czefre elhelyezésére szolgálnak,

h) a szesztartályok.

A vállalkozó köteles e munkálatnál minden felvilágositást és utbaigazitást, mely a jövedéki ellenőrzés czéljaira szükséges, készséggel megadni.

Az üzlethez tartozó többi egyén is köteles a pénzügyi közeg ebbeli felhivásának eleget tenni.

E vizsgálat teljesitésénél mindenekelőtt arra kell figyelemmel lenni, hogy a szeszmérőgép alkalmazására nézve az 51. §-ban foglalt követelményeknek tökéletesen elég legyen téve. Ha e követelmények teljesitvék, következik a szeszmérőgépnek felállitása, annak a főzőkészülékkel való összekötése és a főzőkészülék hütőkád stb. csapjain és összekötő helyein a hivatalos zárak alkalmazása.

Mindezen hivatalos cselekmények eredményéről a szeszfőzde vállalkozója vagy annak meghatalmazott helyettese által is aláirandó jegyzőkönyv (leletjegyzőkönyv) veendő fel és ebben az alkalmazott hivatalos zárak száma és minősége is, továbbá a főzőkészülék stb. ama helyei, melyeken e zárak alkalmaztattak, pontosan megnevezendők, és azok a számok, melyeket mindenik felállitott szeszmérőgépnek óraszerkezete a hivatalos zárak alkalmazása után mutat, betükkel és számjegyekkel kitüntetendők.

A leletjegyzőkönyv felvételekor minden főzőkészüléknél, mely olyan szeszmérőgéppel van összekötve, a melyik nem közvetlenül az alkoholmennyiséget, hanem a termelvény mennyiségét és annak alkoholtartalmát vagy a termelvény mennyiségét mutatja és a szeszpróbák gyüjtésére van berendezve, annak szerkezetéhez képest egyszersmind a termelvény átlagos alkoholtartalma is megállapitandó és a leletjegyzőkönyvben megemlitendő.

Ez az átlagos alkoholtartalom azonban az olyan szeszfőzdékben, melyeknek átlagos napi termelése a havi bejelentési időszakban 2 hektoliter alkoholt meg nem halad, a 100 foku szeszmérő szerinti 70 fokon alól, azokban a szeszfőzdékben, melyeknek átlagos napi termelése a havi bejelentési időszakban 2 hektoliteren felül 7 hektoliterig terjed, 75 fokon alól és azokban a szeszfőzdékben, melyeknek átlagos napi termelése a havi bejelentési időszakban 7 hektolitert meghalad, 80 fokon alól nem fogadtathatik el.

A most megállapitott alkoholtartalom veendő alapul a leszámolásnál akkor, ha a szeszmérőgép jelzése csekélyebb alkoholtartalmat mutatna.

A legkisebb átlagos alkoholtartalomra vonatkozó fennebbi határozmányok azonban azoknál a szeszfőzdéknél, melyek a 32. §. IV. és V. pontjában felsorolvák, nem nyernek alkalmazást.[1]

---

(1) V. ö. 55. §. V. ö. 1888 jul. 30. 47,795. sz. pénzügymin. rend. utasítás a szeszfőzdékben alkalmazásba vehető új szerkezetű Beschorner, Dolainsky és Prick-féle szeszmérő-gépek leirása és alkalmazása iránt (1888. R. T. 1086.); 1888 okt. 8. 53,031. sz. pénzügymin. rend. a szeszes folyadékok szesztartalmának meghatározására szolgáló lepároló készülékek leirása és használata tárgyában (1888. R. T. 2029.); 1889 nov. 3. 77,473. sz. pénzügymin. rend. a termelési adó alá eső és lisztes anyagokat feldolgozó szeszfőzdékben alkalmazott főzőkészülékek fütési felületének meghatározása tárgyában (1889. R. T. 2580.); 1890 jan. 22. 70,487/1889. sz. keresk. min. rend. az alkoholtartalomnak a szeszadó ellenőrzése czéljából való

55. §. *A leletjegyzőkönyv érvényességének tartama.*

A megelőző 54. §. értelmében felvett leletjegyzőkönyv a következő üzleti időszakokra is érvényes, ha csak ezekre nézve változtatás nem szándékoltatik.

56. §. *Szeszmérők, czukormérők és hőmérők a pénzügyi közegek használatára.*

A szeszfőzde helyiségeiben következő műszereket kell teljesen használható állapotban tartani és a szeszfőzde felügyeletére hivatott pénzügyi közegeknek kivánatukra mindenkor rendelkezésükre bocsátani, u. m.:

a) egy szabályszerü szerkezettel biró 100 foku szeszmérőt;

b) egy a jövedéki közegek számára előirt szerkezettel biró czukormérőt, mindkét műszert hitelesitési igazolványnyal ellátva; továbbá

c) egy Réaumur szerinti hőmérőt.

57. §. *A szeszfőzés adóköteles műveletének kezdete és terjedelme.*

A szesztermelésnél az adóköteles művelet, ha lisztes anyagok és növényi rostok (Cellulose) dolgoztatnak fel, ezeknek az anyagoknak a keverő-kádakba (czukorképző-kádakba) való átvitelekor, ha czukorüledék és ezzel egy sorba tartozó anyagok dolgoztatnak fel, az anyagoknak az oldó-kádakba való átvitelekor, és répa, valamint csicsóka (Topinambour) feldolgozása esetében ezeknek az anyagoknak az áztató-edényekbe való átvitelekor, keverő-, oldó- vagy áztató-edények hiányában pedig, az anyagoknak az erjesztő-kádakba való átvitelekor kezdődik, és magában foglalja a czefrézési eljárásnak minden további mozzanatait, a czefre erjedését és annak lepárolását.

Ha olyan edények használtatnak, melyek a szesztermelésre szánt nyers anyagok felforralására szolgálnak (czefrefőző-készülékek, a czefrét előre felforraló készülékek, burgonyapároló-készülékek), és melyek valamely hütőkészülékkel, légszivattyuval stb. vannak ellátva, vagy a hütőbárkával csővezeték által vannak összekötve; továbbá, ha gabonát vagy kukoriczát feldolgozó szeszfőzdében olyan áztatóedények használtatnak, melyek az erjesztőkádakkal vagy a főzőkészülékkel csatornák vagy csövek által közvetlen összeköttetésben állanak, vagy gőzvezetékkel birnak, a szeszfőzési adóköteles művelet a nyers anyagoknak már ezekbe a műeszközökbe való átvitelekor veszi kezdetét.

---

megállapitására használt szeszmérők tárgyában (1890. R. T. 147.); 1890 ápr. 30. 21,622. sz. keresk. min. rend. az új szerkezetű Dolainszky-Beschorner és Prick-féle szeszmérő-gépek hitelesitése tárgyában (1890. R. T. 826.); 1890 okt. 27. 89.709. sz pénzügymin. rend. a szeszmérőgépek által jelezett mennyiségek megállapításánál követendő eljárás és a szeszmérőgépek alkalmazása iránti utasítás módosítása tárgyában (1890. R. T. 2030.); 1891 aug. 17. 38,812. sz. keresk. min. rend. a szeszmérők hitelesítésére vonatkozólag 1874. évi 9334. szám alatt kiadott földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 34. és 35. §§-ainak, továbbá a hitelesitési díjak tárgyában kiadott 1874. évi 15,448. sz. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet VII. szakaszának, valamint a szeszmérők hitelesitése tárgyában kiadott 1889. évi 70,487. sz. pótrendeletnek módositása és a mértékhitelesítés körül követendő eljárás tárgyában 1875. évi 430. szám alatt kiadott földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet VII. szakaszának hatályon kívül helyezése iránt (1891. R. T. 1503.); 1893 okt. 29. 73,898. sz. pénzügymin. rend. a pálinkafőző készülékek kölcsönvételekor követendő eljárás tárgyában (1893. R. T. 2558.); 1894 jan. 3. 94,785/1893. sz. pénzügymin. rend. a Beschorner A. M. rendszere szerint szerkesztett szeszmérőgépeken eszközlendő javítások tárgyában (1894. R. T. I. 166.); 1894 márcz. 12. 12,089. sz. pénzügymin. körrend. a szeszmérőgépek alkalmazása mellett eszközlendő további biztosítások tárgyában (1894. R. T. I. 381.).

V. ö. még 1892 aug. 24. 15,464. sz. pénzügymin. rend. az alkoholnyeredéknek, a czefrének mennyisége és sűrűsége, valamint annak erjedési foka (attenuatiója) alapján való kiszámítása iránt kiadott útmutatás részbeni módositása tárgyában (1892. R. T. 1944.).

58. §. *Az adóköteles művelet bejelentése.*

Az adóköteles művelet legkésőbben 24 órával annak kezdete előtt annál az adóhivatalnál, melyhez a szeszfőzde utalva van, irásban bejelentendő.

A bejelentések hivatalos nyomtatványon szerkesztve, három egyenlő példányban nyujtandók be; olvashatólag legyenek irva és a vállalkozó vagy az üzletvezető által sajátkezüleg aláirva, és javitásokat, törléseket vagy vakarásokat ne tartalmazzanak, mert különben el nem fogadtatnak.

A bejelentésnek a benyujtás igazolásával ellátott egyik példánya a félnek az adóbárczával együtt visszaadatik.

A bejelentéseknek az egy havi időszak alatt foganatba veendő összes adóköteles műveletre kell kiterjedniök. Ennek az időszaknak kezdete és vége minden szeszfőzde részére a pénzügyigazgatóság által külön állapittatik meg és a bejelentések ezen az időszakon tul nem terjedhetnek.

Egy nap alatt ennél a számitásnál az egyik nap reggeli nyolcz órájától a következő nap ismét reggeli nyolcz órájáig terjedő idő értendő. Ha tehát valamely szeszfőzde, melynek havi időszaka p. o. valamely hónapnak 18-ik napjától számitandó, adóköteles műveletét csak annak a hónapnak 25-ik napján kezdi meg, vagy félbeszakitás után ismét folytatja: a bejelentés és azzal kapcsolatban álló leszámolás semmi esetre sem terjedhet a következő hónap 25-ik napjának reggeli 8 órájáig, hanem annak 18-ik napja reggeli 8 órájáig.

A bejelentéseknek következőket kell tartalmazniok:

a) a szeszfőzőnek, valamint annak a községnek a nevét, melyben a szeszfőzde létezik s ennek összeirási számát;

b) az adóköteles művelet kezdetének hónapját, napját és óráját, valamint azt a napot, melyen az adóköteles művelet be lesz fejezve, annak felemlitésével, vajjon a főzőkészülék éjjel-nappal, vagy csak nappal fog-e működésben tartatni. Ha a bejelentett időszakon belül az üzlet megszakittatni szándékoltatik, az adóköteles művelet kezdete és befejezése mindegyik üzleti szakra külön bejelentendő;

c) a feldolgozandó anyagok nemét és mennyiségét. A mennyiség mindegyik anyagra nézve külön suly szerint tüntetendő ki;(1)

d) a használatba venni szándékolt erjesztő-edények (erjesztő-kádak, élesztő-kádak stb.) számát, számjegyeit és űrtartalmát;(1)

e) a termelendő alkoholnak körülbelől várható mennyiségét hektoliterfokokban (hektoliterfok alkohol) R + 12 hőfok mellett és abban az esetben, ha a szeszfőzde a termelési adó alá esik, a fizetendő adónak összegét is;

f) ha a bejelentett idő alatt sajtolt élesztő késziitése is szándékoltatik, ennek a körülménynek és a sajtolt élesztő után járó adónak a bejelentését;

g) a használatba veendő főzőkészülékek, valamint az ezekkel összekötött szeszmérőgépek nemének és számjegyeinek bemondását. Ha akkor, a mikor a bejelentés benyujtatik, a szeszfőzési üzlet félbe van szakitva: mindenütt a szeszmérőgépek órajelzése is szavakban és számokban külön kiteendő.(2)

59. §. *A bejelentés megváltoztatása.*

A feldolgozandó anyagok neme és mennyisége (58. §. *c)* pont), ha erről legalább huszonnégy órával előbb a szeszfőzde felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek irásban jelentés tétetetik, utólagosan is megváltoztatható.

---

(1) V. ö. 59. §.
(2) V. ö. 64. §.

Ilyen előzetes bejelentés és ennek egyuttal a szeszfőzde lajstromába való bevezetése mellett a bejelentett erjesztőedények (58. §. *d)* pont) mennyiségében és űrtartalmában is tételhetik változtatás.

Hasonlólag a bejelentéshez képest a bejelentési időszak fennmaradó részére aránylag eső alkohol mennyisége is ily pótbejelentés mellett felemelhető vagy leszállitható.

60. §. *A bejelentett alkoholmennyiségben megengedett büntetésmentes különbözetek.*

Az alkoholmennyiség bejelentésénél 15 százaléknyi különbözet felfelé és lefelé akként engedtetik meg, hogy csak az eme mértéket meghaladó különbözet legyen szabályellenesség gyanánt büntetendő, ha csak be nincs bizonyitva, hogy az államkincstár megröviditletése forog fenn.

Annak megitélésénél, vajjon a 15 százaléknyi különbözet nem lett-e meghaladva, mindig csak az egy és ugyanazon bejelentés alapján előállitott termelvény mérvadó.

61. §. *A szeszmérőgép rendes menetében előforduló bajok.*

a) A baj bejelentése.

Ha a használatban álló valamely szeszmérőgép rendes menetében bármi baj tapasztaltatnék: a szeszfőzde vezetője köteles ezt a szeszfőzde felügyeletével megbizott pénzügyi közegnek két egyenlő példányban szerkesztett beadványban azonnal a végre bejelenteni, hogy a baj oka kipuhatoltassék.

A bejelentés egyik példánya a benyujtás igazolásával ellátva, a szeszfőzdének, saját fedezetére visszaadatik.

A bejelentés akkor, a mikor elküldetik, azonnal teljes tartalma szerint oly módon vezetendő be a szeszfőzde lajstromába, hogy az irás a lajstrom lapoldalának teljes szélességét elfoglalja.

A szeszmérőgép rendes menetében előforduló oly bajok, melyekről a bejelentés a lajstrom illető helyén nincsen a fennebb jelzett módon bevezetve, ugy tekintendők, mintha be nem jelentettek volna.(1)

62. §. *b)* Az alkoholmennyiség megállapitásának módja a baj tartama alatt.(2)

I. Ily baj tartama alatt (61. §.) a szeszfőzés olyan szeszfőzdében, melyben csak egy szeszmérőgép van alkalmazásban, legfeljebb a baj bekövetkeztétől számitandó 10 napon át s a következő feltételek alatt folytatható:

1. A szeszfőzési üzlet ekként való folytatásának ideje alatt az 54. §-ban felsorolt edények mennyiségében és űrtartalmában változtatás nem tétethetik.

2. Erre az időszakra nézve előállitott alkoholmennyiség gyanánt 24 óránként és a bejelentett erjesztő-edények (58. §. *d)* pont) űrtartalmának minden hektoliterje után az a mennyiség vétetik, mely az ugyanannak a bejelentési időszaknak a baj bekövetkeztét megelőzött részében, a szeszmérőgép jelzései szerint minden üzleti napra és a bejelentett erjesztő-edények minden hektoliterjére, — vagy ha erjesztő-edényeknek tilalomellenes használata esetében a tényleg használt erjesztő-edények űrtartalma a bejelentettnél nagyobb volt — a tényleg használatban volt erjesztő-edények minden hektoliterjére esik.

---

(1) V. ö. 63. §.
(2) V. ö. 94. §.

Ha ez az időszak teljes 10 üzleti napot nem tenne ki és a folyó bejelentési időszakot közvetlenül megelőzött 6 havi időközön belül a szeszgyárra nézve olyan havi leszámolás eszközöltetett, mely legalább is 10 üzleti napra terjedett, ez esetben 24 óránként és a bejelentett erjesztő-edények űrtartalmának minden hektoliterje után a termelt alkoholmennyiség ennek a leszámolási időszaknak arányában számittatik ki.

3. Az alkoholmennyiség semmi esetre sem lehet csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a bejelentés szerint a baj tartamára aránylag esik.

II. Oly szeszfőzdékben, melyekben a szeszmérőgéppel összekötött több főzőkészülék van alkalmazásban, a szeszfőzés az egész üzletre kiterjedőleg alkalmazandó előbb felsorolt feltételek (I., 1., 2. és 3. pont) mellett szintén folytatható, a mely esetben azonban a termelt alkoholmennyiség magától érthetőleg a rendes menetben lévő szeszmérőgépek által jelzett mennyiségnél csekélyebbre nem vehető.

III. Ha valamely szeszfőzdében a szeszmérőgépek rendes menetében egy termelési időszak lefolyása alatt háromszornál gyakrabban fordul elő akadály: az üzlet folytathatására fent szabott tiz napi határidő (I. pont) leszállitható, esetleg teljesen is megvonható.

Ez a határidő abban az esetben is leszállitható, ha a szeszmérőgép pótlása rövidebb idő alatt is megtörténhetik.

IV. Oly szeszfőzdékben, melyekben szeszmérőgéppel összekötött több főzőkészülék van alkalmazásban, a szeszfőzés oly módon is folytatható, hogy a rendes menetében akadályozott szeszmérőgéppel összekötött főzőkészülék, az akadály bekövetkezte időpontjában benne foglalt czefre lepárolása után hivatalosan használhatlanná tétetik.

Ez után a lepárolás után az alkoholmennyiség a főzőkészülék hivatalosan megállapitott közönséges termelőképességének megfelelően szabandó meg.

V. A pénzügyminister az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg elrendelheti, hogy a valamely szeszmérőgép rendes menetében bekövetkezett akadály tartama alatt termelt alkoholmennyiség, a czefre mennyisége és sürüsége, valamint annak elerjedési foka (attenuatiója) alapján határoztassék meg.

Ily esetben a 24. §. 6. pontjának *a)* betüje alatt foglalt tilalom feltétlenül érvényesitendő.[1]

63. §. *Üzlet-akadályok.*

Ha elháríthatlan esemény következtében a szeszfőzési üzlet fennakadást vagy félbeszakitást szenved, ugy hogy az adóköteles műveletet a bejelentés szerint végrehajtani nem lehet, akkor az üzletvezető köteles az akadályról a szeszfőzde felügyeletével megbizott legközelebbi pénzügyi közegnél irásban két példányban azonnal jelentést tenni.

A tett bejelentés a 61. §-ban megszabott módon a szeszfőzde lajstromába bevezetendő. Üzletakadályok, melyek a megszabott módon a lajstromba be nem vezettettek, ugy tekintendők, mintha be nem jelentettek volna.

Ha az ilyen szabályszerüleg bejelentett akadály miatt a szeszfőzést az arra bejelentett időn át folytatni nem lehet, akkor a bejelentett alkoholmennyiség abban a mértékben szállittatik le, a melyben az az akadály beálltáig történt szesztermelés eredménye által kimeritve nincsen.

---

(1) V. ö. 64. §.

Ha pedig ilyen akadály miatt a bejelentés szerint még hátralevő üzleti időre csak az üzlet módjának megváltoztatása válik szükségessé, ez esetben új bejelentés nyujtandó be.

64. §. *A termelt alkoholmennyiségnek havonkénti megállapitása.*

A havi bejelentési időszak végén (58. §.) a termelt alkoholmennyiség a szeszmérőgép jelzései szerint, a szeszmérőgép rendes menetében netalán történt zavar esetében kipuhatolt eredmény (62. §.) figyelembevételével, hivatalosan megállapittatik.

Ha a szeszfőzde a termelési adó alá esik, ez az adó a megállapitott alkoholmennyiség után kiszámittatik, és ha a bejelentés szerint fizetendő termelési adó az ezen leszámolás szerint mutatkozó adónál kisebb, a hiány, ha a szeszfőzde hitellel bir és a biztositék még elégséges, a hitelbe betudandó; az adónak netalán fedezetlenül maradt része pedig, vagy ha a szeszfőzde vállalkozója hitelt nem élvez, az egész hiány, három nap alatt végrehajtás terhe alatt pótlólag befizetendő.

Ugyanezen határozmányok megfelelőleg alkalmazandók a sajtolt élesztő termelése után járó adóra nézve, abban az esetben, ha sajtolt élesztő készittetik.

Ha a termelési adó alá eső valamely szeszfőzdének vállalkozója a termelt egész alkoholmennyiséget vagy annak egy részét kivitelre szánja, és e czélra az alkoholmennyiségnek adómentes beraktározását kéri (6. §.) az ez után járó adó a leszámolásnál megállapitott adóösszegből kihasittatik és szabályszerü biztositék mellett előirásba vétetik. Az előirásba vett adó abban az arányban, melyben a vele terhelt szesz a vámvonalon át tényleg kivitetik, vagy a szabad forgalomba megy át, leiratik, illetőleg a szabad forgalom számára való kiraktározás alkalmával azonnal lefizetendő.[1]

65. §. *Szeszfőzési lajstrom.*[2]

Az üzletvezető vagy személyesen vagy helyettese által hivatalos nyomtatványon előkészitett lajstromot tartozik vezetni, melyben az adóköteles müvelet kezdetétől annak befejezéseig következő adatok tüntetendők ki:

a) minden egyes beczefrézés befejezése előtt az arra forditott nyers anyagok neme és súlya;

b) azonnal, mihelyt egy erjesztő kádba fris czefre töltetett, ennek a kádnak a száma és az abban foglalt czefrének mennyisége;

c) 12 óráról 12 órára a szeszmérőgép órájának jelzései. Ha több szeszmérőgép van használatban, az óra jelzéseinek minden egyes beiktatásánál az illető szeszmérőgépnek száma is kiteendő, melyre a jelzés vonatkozik;

d) minden egyes beiktatás napja és órája.

E lajstromba a felügyelő pénzügyi közegek is bejegyzik az általuk teljesitett szemlének eredményét. E lajstrom havonként a megejtett leszámolás után berekesztendő és azt az a pénzügyi közeg, ki a leszámolást tette, a hozzátartozó bejelentéssel és a netán előfordult üzletakadályokról, vagy a szeszmérőgépnél előfordult bajokról vagy hiányokról stb. tett és igazolt jelentésekkel együtt magához veszi.

---

(1) V. ö. 8., 90. §§.
(2) V. ö. 42., 95. §§.

II. CZIM.

A termelvénynek a 32. §. II. és III. pontjában felsorolt szeszfőzdék üzleti helyiségeiből vagy szabadraktárból való elszállitása.

66. §. *Az egyszerre elszállitandó legkisebb mennyiség.*[1]

A szesznek a 32. §. II. és III. pontjában felsorolt szeszfőzdék üzleti helyiségeiből (26. §.) való elszállitása vagy a fogyasztási adónak lefizetése nélkül, vagy annak lefizetése mellett történik.

A fogyasztási adónak lefizetése nélkül történhetik az elszállitás, ha a szesz:

a) az azt terhelő fogyasztási adóval együtt szabadraktárba vitetik át, vagy

b) az adóleirás fentartásával a vámvonalon át kivitetik, vagy

c) másnemű adómentes czélokra fordittatik.

Fogyasztási adó alá eső szesz a szabadraktárakból is, ép ugy mint a szeszfőzdékből, a fogyasztási adó lefizetése mellett vagy a nélkül szállitható el. A fogyasztási adó lefizetése nélkül való elszállitásnak a fennebb *a)* és *b)* alatt megjelölt esetekben és ha a szabadraktár szeszfinomitóval helyi összeköttetésben áll, a *c)* alatt megjelölt esetben is van helye.

A szeszkészlet kimeritésének esetét kivéve, az üzleti helyiségekből vagy szabadraktárból egyszerre 1 hektoliternél kevesebb szesz nem szállitható ki.[2]

67. §. *A szesznek a 32. §. II. és III. pontjában felsorolt valamely szeszfőzdéből vagy szabadraktárból való elszállitásának bejelentése.*[3]

Valahányszor szesznek a 32. §. II. és III. pontjában felsorolt valamely szeszfőzde üzleti helyiségeiből vagy valamely szabadraktárból való elszállitása szándékoltatik, köteles a szeszfőzde, illetve a szabadraktár vezetője a szeszfőzde, illetve a szabadraktár felügyeletére hivatott pénzügyi közegnek irásbeli bejelentést tenni. E bejelentésnek tartalmaznia kell;

1. az elszállitás napját,
2. az elszállitandó szesznek mennyiségét és alkoholtartalmát,
3. a rendeltetési hely megnevezését és az átvevő nevét,
4. abban az esetben, ha az elszállitás nem történhetik a 66. §. értelmében adófizetés nélkül, az esedékes adóösszeget.

Ha adófizetés nélkül való elszállitás s különösen, ha a szesznek a vámvonalon át való kivitele forog fenn, a bejelentés az e tekintetben fennálló szabályok értelmében eszközlendő.[4]

---

(1) V. ö. 1892 szept. 19. 63,033. sz. pénzügymin. rend. több átvevő részére szánt alkoholmennyiségeknek valamely szeszfőzdéből, szesz-szabadraktárból vagy szesz-szabadraktárrá nyilvánitott szeszfinomitóból való elszállitása tárgyában (1892. R. T. 2243.); 1892 szept. 20. 64,059. sz. pénzügymin. rend. a szabadraktárrá nyilvánitott szeszfinomitóval helyi összeköttetésben lévő szeszfőzdékben a fogyasztási adóról szóló számadások mikénti vezetése tárgyában (1892. R. T. 2245.); 1894 márcz. 6. 14,284. sz. pénzügymin. körrend. a szesz-szabadraktárak, illetve szabadraktárakká nyilvánitott szeszfinomitó gyárak részére a határozott alkoholmennyiségnek egyharmad százalékában engedélyezett apadás kiszámitása tárgyában (1894. R. T. I. 248.).

(2) V. ö. 96. §. V. ö. 1893 okt. 22. 74,911. sz. pénzügymin. rend. a szesznek súly szerinti kiszállitásánál a hordó göngysúlyának előzetes megállapitása tárgyában (1893. R. T. 2555.).

(3) V. ö. 1891 márcz. 27. 5944. sz. pénzügymin. rend. a szesznek szeszfőzdékből és szabad-raktárakból való elszállitására vonatkozó határozmányok értelmezése tárgyában (1891. R. T. 458.).

(4) V. ö. 96. §.

68. §. *Az elszállitás időpontja.*

A szesznek elszállitása meg nem történhetik mindaddig, mig a szesz elszállitására vonatkozó bejelentés a szeszfőzde, illetve szabadraktár felügyeletére hivatott pénzügyi közegnél be nem nyujtatott, és erről ennek a közegnek az igazolványa a szeszfőzdében, illetve a szabadraktárban és pedig annak a kezében nincsen, ki a pénzügyi közegeknek felvilágositásokat adni tartozik, és abban az esetben, mikor az adófizetés nélkül való elszállitás nincs megengedve, mig az illető adóhivatal által a fogyasztási adó lefizetéséről vagy hitelezéséről kiállitott igazolvány annak a kezében nincsen, ki a pénzügyi közegeknek felvilágositásokat adni tartozik.

A pénzügyi közegeknek az elszállitásnál való közremüködésére vonatkozó határozmányok rendeleti uton fognak közzététetni.(1)

69. §. *Az elszállitott szesztől járó fogyasztási adó iránti szavatosság.*

A szeszfőzde vagy a szabadraktár vállalkozója az elszállitott szeszt terhelő fogyasztási adót, valamint 5 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetést tartozik megfizetni, ha a szesz a küldő által bejelentett és a körülményeknek megfelelő határidőn belől a bejelentett szabadraktárba be nem érkezett, illetve a vámvonalon át ki nem lépett.

E fizetési kötelezettség alól csak az olyan alkoholmennyiségre nézve van mentességnek helye, melyről bebizonyittatott, hogy szállitás közben megsemmisült.

Egyébiránt a fogyasztási adóval terhelt szesz-szállitmányokra nézve ugyanazok a határozmányok érvényesek, melyek az utalt vámolatlan külföldi áruk szállitására nézve fennállanak.

Ha az, kihez a szesz az azt terhelő fogyasztási adóval együtt utalva van, a küldeményt nem veheti át, mert szabadraktárra szóló engedélylyel nem bir, vagy mert szabadraktárában a küldemény nem helyezhető el, vagy ha az átvételt megtagadja: a küldő köteles a fogyasztási adót a fizetési felhivás vételétől számitott 14 nap alatt végrehajtás terhe mellett befizetni.

Abban az esetben, ha a szesz a fogyasztási adó lefizetése nélkül a szeszfőzde üzleti helyiségeibe ismét vissza, vagy valamely más szabadraktárba szállittatnék, ez iránt a felügyeletre hivatott pénzügyőri közegnél megfelelő jelentés teendő.

70. §. *Számadás a fogyasztási adóról.*

a) A szeszfőzdében.

A fogyasztási adó alá eső mindegyik szeszfőzdében (36. §.) ezen adóról számadás vezettetik. E számadásban előirásba vétetik az összes termelvény, illetve az ebben foglalt alkoholmennyiség.

Ellenben leiratik:

a) az alkoholmennyiség, mely után a fogyasztási adó készpénzben vagy a hitel felhasználásával lerovatott; (2)

b) az alkoholmennyiség, mely fogyasztási adóval terhelten szabadraktárba vitetett át, vagy a vámvonalon át kivitetik; vagy (3)

c) adómentes felhasználásra szállittatott el;

d) a raktári apadás és ha a szesz magában a szeszfőzdében finomittatik,

(1) V. ö. 96. §.
(2) V. ö. 71. §.
(3) V. ö. 72. §.

a finomitási apadás is a rendeleti uton közzéteendő határozmányok értelmében.[1]

Tekintettel azon apadásra, melynek a fogyasztási czélokra tovább feldolgozott szesz alája van vetve, a pénzügyminister 5%-ig terjedhető fogyasztási adóleengedést adhat.[1]

71. §. *b)* A szesz tartására rendelt szabadraktárban.

A fogyasztási adóról minden egyes szabadraktárra nézve szintén vezettetik hivatalos számadás.

Abban előiratnak:

a) az átvett alkoholmennyiségek, melyeket fogyasztási adó terhel;

b) az átvett alkoholmennyiségek, melyeket fogyasztási adó nem terhel.

A leirás tekintetében az előző 70. §. *a)*, *b)* és *d)* pontjainak határozmányai mérvadók.

Az olyan szabadraktárnál, mely valamely szeszfinomitóval helyi összeköttetésben áll, a leirás azon alkoholmennyiségekre, melyek adómentes felhasználásra szállittatnak el, valamint a rendeleti uton megszabott határok között a finomitással összekötött apadásra is kiterjed.[1]

72. §. *A készlet megállapitása a szeszfőzdékben és a szabadraktárakban.*

A fogyasztási adó alá eső szeszfőzdékben és szabadraktárakban a szeszkészletek, illetve az azokban foglalt alkoholmennyiségek időről-időre hivatalosan felvétetnek. Ha a talált készlet kisebb, mint a milyennek a szeszfőzde (70. §.) vagy szabadraktár (71. §.) fogyasztási adójáról vezetett számadás zárlata szerint kellene lennie és ezen különbözet 5%-nál nagyobb: a vállalkozó köteles a hiány után a fogyasztási adót a megállapitástól számitott három nap alatt végrehajtás terhe mellett befizetni, hacsak teljes hitelt érdemlő módon be nem bizonyitja, hogy a hiányzó alkoholmennyiség elemi csapás folytán megsemmisült és az elemi csapásról, mihelyt az a vállalkozónak, s ha a vállalatot nem maga vezeti, helyettesének tudomására jutott, 24 óra alatt a pénzügyigazgatóságnál jelentést tett.

Ha a hivatalos felvétel alkalmával talált többlet 5%-ot meghalad, a talált többlet a fogyasztási adóról vezetett számadásban előirásba vétetik.

Ha a talált hiány vagy többlet 5%-ot meg nem halad: erre nézve az üzleti időszak végén összleszámolás ejtetik meg, és ezen leszámolásnál mutatkozó végkülönbözetre nézve, melyet a hiányok és többletek kölcsönös kiegyenlitése eredményez, a fenti határozmányok érvényesitendők.

A fogyasztási adóval terhelten valamely szabadraktárba utalt alkoholmennyiségek, melyekre nézve a szabadraktár átvételi elismervénye még nem érkezett be, de az erre megszabott határidő sem járt még le, mint végleg még el nem intézett tételek veendők előirásba.

73. §. A szesz tartására rendelt szabadraktárakra vonatkozó közelebbi határozmányok, valamint a szesznek adómentes felhasználására vonatkozó határozmányok rendelet utján fognak közzétételni.[2]

---

(1) V. ö. 72. §.
(2) V. ö. 75. §.

III. CZIM.

A fogyasztási adóval terhelt szesznek, az osztrák-magyar vámterületen belül az ehhez tartozó területek között való forgalmára vonatkozó határozmányok.(1)

74. §. Azokra az alkoholmennyiségekre nézve, melyek a magyar korona országai, valamint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok és az osztrák-magyar közös vámterülethez tartozó Bosznia és Herczegovina területe közötti forgalomban fogyasztási adóval terhelten előfordulnak, rendeltetik, hogy a most emlitett három terület egyikéről a másik két terület valamelyikén fekvő szabadraktárba átszállitott alkoholmennyiségek után akár a kisebbik, akár a nagyobbik adótétellel vannak terhelve, a fogyasztási adó, a kisebbik adótétel alkalmazása mellett a befogadó terület által annak a területnek, honnan az alkoholmennyiségek származtak, abban a mértékben térittessék meg, a mely mértékben ezek az alkoholmennyiségek nagyobbak azoknál az alkoholmennyiségeknél, melyek a befogadó területről a vámvonalon át kiszállittattak.

E czélból a három terület között minden termelési időszakra nézve leszámolás eszközöltetik.

E leszámolás alól kivétetnek azok az alkoholmennyiségek, melyek egyik területről a másik területre közvetlenül adómentes felhasználásra utaltatnak át.

NEGYEDIK FEJEZET.

Az égetett szeszes folyadékok töményitéséről és átalakitásáról.

75. §. A ki égetett szeszes folyadékot magasabb fokra töményit, vagy likört, vagy rozsólist, vagy más különféle anyagokkal kevert égetett szeszes folyadékot készit: tartozik legalább is 4 héttel a jelen törvény életbeléptetése előtt, és a ki későbben kezd ily iparvállalatot, legfeljebb 4 héttel az üzlet

---

(1) V. ö. 1889 márcz. 17. 12,362. sz. keresk. min. rend. a szeszes folyadékokat magukban foglaló szállítmányok tartalmának a fuvarleveleken való megjelölése tárgyában (1889. R. T. 991.); 1889 jun. 10. 56,417/1888. sz. keresk. min. rend. a vasuton szállitott szeszes folyadéknak a fuvarlevelen való kitüntetése tárgyában (1889. R. T. 78.); 1889 okt. 25. 74,291. sz. pénzügymin. rend. a szesznek vasuti tartálykocsikban külföldre való kivitelénél követendő eljárás tárgyában (1889. R. T. 2378.); 1890 aug. 18. 83,720. sz. pénzügymin. rend. a szeszes folyadékoknak ürzár alatt gőzhajók által közvetitett forgalmánál a fővámhivatalok részére adandó felhatalmazás tárgyában (1890. R. T. 1386.); 1893 decz. 21. 87,917. sz. keresk. min. rend. a 20% vagy ennél kevesebb vizet tartalmazó eczetsav vagyis a 80% eczetsavat tartalmazó eczetlé vasuton szállitása tárgyában (1893. R. T. 2797.); 1894 márcz. 12. 15,284. sz. pénzügymin. körrend. a szállítás alatt levő égetett szeszes folyadékok bejelentése tárgyában (1894. R. T. I. 388.); 1894 aug. 15. 60,647. sz. pénzügymin. körrend. a már megadóztatott égetett szeszes folyadékok egy litert meghaladó küldeményeinek a magyar korona országainak területe és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területe között leendő szállítására, a vasutakon és gőzhajózási vonalokon kívül engedélyezett szárazföldi és vizi utak meghatározása tárgyában (1894. R. T. II. 530.); 1894 aug. 28. 63,990. sz. pénzügymin. körrend. a már megadóztatott égetett szeszes folyadékok egy litert meghaladó küldeményeinek a magyar korona országainak területe és Bosznia és Herczegovina területe közötti szállítására, a vasutakon és gőzhajózási vonalokon kívül engedélyezett szárazföldi utak tárgyában (1894. R. T. 546.); 1894 szept. 13. 66,971. sz. pénzügymin. rend. a már megadóztatott égetett szeszes folyadékoknak egy liternyi mennyiségét meghaladó küldeményeknek vitorlás hajókon való szállíthatása tárgyában (1894. R. T. II. 548.); 1894 okt. 25. 78,043. sz. pénzügymin. körrend. a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokból vagy Bosznia és Herczegovinából származó és a nevezett országok határától 15 kilométernél távolabbra eső vasuti állomásokra átutalójegy nélkül érkezett, de a czímzett fél által el nem fogadott, adóval nem terhelt égetett szeszes folyadékokat tartalmazó küldeményekre nézve követendő eljárás tárgyában (1894. R. T. II. 602.). E rendeletet kiegészíti 1894 decz. 22. 78,042. sz. pénzügymin. rend. (1894. R. T. II. 613.).

megnyitása előtt, az üzleti helyiség leirását és a müeszközök jegyzékét, az üzletvezető megnevezése mellett az 53. §. 1. pontjában megszabott módon a pénzügyigazgatóságnál benyujtani.

Ha a vállalkozó üzlete czéljaira olyan égetett szeszes folyadékokat is kiván beszerezni, a melyek után a fogyasztási adó még nem fizettetett meg és e végből azt kivánja, hogy a szeszes folyadékok töményitésére berendezett üzlete szabadraktárnak (73. §.) nyilvánittassék: köteles az égetett szeszes folyadékok tartására rendelt helyiségeket és tartályokat, valamint az utóbbiaknak ürméretét is bejelenteni.

A pénzügyigazgatóság e nyilatkozat benyujtása folytán a lelet felvételét és a müeszközök hivatalos megjelölését elrendeli.

A lelet felvétele azokban az iparvállalatokban, a melyek égetett szeszes folyadékokat a fogyasztási adóval terhelten szereznek meg, kiterjed a szeszes folyadékok tartására rendelt raktárhelyiségekre és tartályokra, valamint ez utóbbiak ürméretének megállapitására is.

Az üzleti helyiség leirásának és a müeszközök jegyzékének egyik példánya a szemle után a hivatalos pecsét ráillesztése és a benyujtás idejének feljegyzése mellett a vállalkozónak azzal a kötelezettséggel adatik vissza, hogy azt az üzlethelyiségben egy arra rendelt és a pénzügyi közegeknek is könnyen hozzáférhető tartályban megőrizze.

A vállalkozó minden változásról, mely az iparvállalat állapotában vagy a szolgálati személyzetben történik, melynek bejelentésére kötelezve van (23. és 53. §§.), az iparvállalat felügyeletével megbizott pénzügyi közegnél jelentést tenni tartozik.[1]

76. §. *Az égetett szeszes folyadékok töményitésének és átalakitásának bejelentése.*

A ki a 75. §-ban meghatározott iparvállalatot gyakorolja, köteles legkésőbb 24 órával a főzőkészülék üzletbe helyezése előtt az iparvállalat felügyeletével megbizott legközelebbi pénzügyi közegnek irásbelileg két példányban bejelenteni:

a) az üzletbe veendő főzőkészülék számát;

b) az üzlet kezdetének és befejezésének hónapját, napját, óráját;

c) abban az esetben, ha fogyasztási adóval terhelt szesz vétetnék töményités alá, valamint abban az esetben is, ha olyan szesz, likör vagy másnemű szeszes folyadékok készitésére szándékoltatnék fordittatni, melyeknek alkoholtartalma a szeszmérővel meg nem állapitható: a szeszben foglalt alkohol mennyiségét és utóbbi esetben azokat az adatokat is, melyek a fogyasztási adó lefizetését, illetve hitelezését igazolják.

Ilyen igazolás nem kivántatik meg akkor, ha a szesznek adómentes kivitele (6. §.) meg van engedve.

A bejelentésnek egy egész havi időszakra kell kiterjedni.

A bejelentésnek az átnyujtás hivatalos igazolásával ellátott egy példánya a vállalkozónak saját igazolására visszaadatik.

E bejelentéstől fölmentvék azok a gyógyszerárusok, kik sem égetett szeszes folyadékok termelésével, sem ilyeneknek eladásával nem foglalkoznak, de csak abban az esetben, ha oly lepároló készülékeket használnak, melyek

---

(1) V. ö. 23. §.

bejelentésére nem kötelezvék (22. §.), vagy melyeknek főzőkazánja 25 liternél nem nagyobb űrmértü.

Mindazonáltal az ilyen gyógyszerárusok is jövedéki ellenőrzés alatt állanak.

Ezenkivül felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy nyilvános intézeteket és vegyészeti kisérleti állomásokat a saját czéljaikra alkalmazott lepároló készülékek bejelentése alól felmenthessen.(1)

77. §. *Égetett szeszes folyadékok tömények töményitéssel és átalakitással együttes termelésének tilalma és föltételes engedélyezése.*(2)

Azoknak a szeszfőzdei vállalkozóknak, kik a termelési adót fizetik, a szesznek adómentes töményitése, illetőleg a 76. §-ban megnevezett szeszes italok készitése csak abban az esetben engedtetik meg, ha az e czélra használandó főzőkészülék olyan helyiségben van felállitva, mely a szeszfőzdének a czefre készitésére és kifőzésére rendelt helyiségeivel sem ajtók vagy ablakok, sem csatornák vagy csövek által vagy bármely más módon összekötve nincs, és e mellett, ha a töményitéskor (rektifikacziókor) a töményitendő égetett szeszes folyadék a százfokú szeszmérő szerint legalább 30 foknyi alkoholtartalommal bir.

Azoknak a szeszfőzdéknek, melyekben a termelt alkoholmennyiség a tényleges termelvény alapján a szeszmérőgép jelzései szerint állapittatik meg, az égetett szeszes folyadékoknak töményitése (a rozsólis stb. előállitására szükséges vegyitéssel együtt, vagy a nélkül) következő feltételek mellett engedtetik meg:

1. a töményitő készülékhez tartozó csöveknek, melyek gőz- vagy folyadékok vezetésére rendelvék, külön festéssel kell ellátva lenniök;

2. a szeszfőzde erjedényei s főzőkészülékei és a töményitő készülék között közvetlen csőösszeköttetésnek nem szabad lenni;

3. a töményitő készülék töltésére csak egyetlen csővezetéknek szabad közvetlen a nyers szesz befogadására rendelt szesztartóból, melynek hitelesitve és megjelölve kell lennie, vagy egy, a jelen esetben hivatalos zár alá helyezendő szeszgyüjtőből a töményitő készülékbe vezetni. E csővezeték, melybe a czefre átbocsátásának megakadályozhatására egy átlyukasztott fémlap illesztendő be, alkalmasnak kell lennie arra, hogy szükség esetében biztos zár alá legyen helyezhető.

A töményitő készülék kiüritésére szintén csak egyetlen, szükség esetében elzárható csővezetéknek szabad szolgálni;

4. a töményitő készüléknek az égetett szeszes folyadékok felvételére szolgáló tartálya (kazánja) egy hivatalos elzárásra alkalmas készülékkel legyen ellátva, mely által ennek az edénynek a tartalmából próbák vétethessenek ki.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Az adó esedékessége, annak hitelezése, kamatleszámitolás.

78. §. *Az adó esedékességének időpontja.*

A szesz után járó termelési adó (36. §.) az e törvény 33. és 34. §-aiban megjelölt szeszfőzdék részéről teendő szabályszerü adóbejelentés benyujtásá-

(1) V. ö. 52. §.
(2) V. ö. 92. §. 7. p., 100. §.

nak időpontjában válik esedékessé, és — az adóhitelezés esetét kivéve, — adóbárcza kiszolgáltatása mellett azonnal befizetendő.

A szesz után járó fogyasztási adó abban az időpontban válik esedékessé, a melyben az azzal terhelt szesznek a szeszfőzde üzleti helyiségéből, vagy valamely szabadraktárból szabad forgalomba való hozatala bejelentetik, és — az adóhitelezés esetét (79. §.) kivéve, — adóbárcza kiszolgáltatása mellett azonnal befizetendő.

Annak elkerülése czéljából, hogy a szesznek fogyasztási adó alá eső minden egyes elszállitása esetében külön adófizetést kelljen teljesiteni, meg van engedve, hogy a szeszfőzdének, illetőleg a szabadraktárnak vállalkozója leszámolásra előzetesen olyan összeget tehessen le, melyből a fogyasztási adó több küldemény után fedeztethessék.

A sajtolt élesztő adója a szabályszerü bejelentés benyujtása alkalmával válik esedékessé, és — az adóhitelezés esetét kivéve, — adóbárcza kiszolgáltatása mellett azonnal befizetendő.

79. §. *Az adó hitelezése. Kamatleszámitolás.*

A termelési adó alá tartozó szeszfőzdék vállalkozóinak, kik a szesztermelést oly terjedelemben üzik, hogy az ez után járó termelési adó egy termelési időszak alatt legalább hatszáz forintra rug, megfelelő biztositék mellett megengedtetik, hogy az üzlet bejelentése, illetve az adóköteles müvelet alapján fizetendő termelési adót, és abban az esetben, ha a szesztermeléssel sajtolt élesztő készitése is egybeköttetik, a sajtolt élesztő utáni adót is legkésőbben az adó esedékességi időpontjától (78. §.) számitott hat hó mulva fizethessék.

A fogyasztási adó fizetésére, elegendő biztositék mellett, négy havi hitel engedélyeztetik: a fogyasztási adóval terhelt szesz átvevőinek, a szabadraktárak vállalkozóinak és azoknak a szeszfőzdei vállalkozóknak, kiknek termelvényei fogyasztási adó alá esnek, és pedig különbség nélkül oly módon, hogy az egy-egy hónap folyama alatt a szesznek a szabadforgalomba történt átmenetekor előirt összegek az elszállitás hónapjára következő negyedik hó utolsó napján, igy pl a január havában előirt fogyasztási adó május hó utolsó napján, és ha ez a nap ünnepnapra esnék, a reá következő hétköznapon legyen egyszerre befizetendő.

Likőrgyárosok számára megfelelő biztositék mellett 12 hóig terjedő hitel adatik.

Azoknak a szeszfőzdei vállalkozóknak, kiknek termelvényei fogyasztási adó alá esnek, az általuk készitett sajtolt élesztő után járó adó tekintetében megfelelő biztositék mellett hat havi hitel engedélyezhető.

A hitelezés a vállalkozók kérelmére az egy termelési időszakban előirt adókra nézve engedélyeztetik és a vállalkozó kérelmére évről-évre megujittatik.

E kedvezményből mindazok kizáratnak:

1. a kik nyereségvágyból eredő büntett, vétség, vagy hasonló kihágás vagy csempészkedés, vagy az iparvállalatukban elkövetett pénzügyi kihágás miatt már elmarasztalva voltak;

2. kik csőd alatt állanak.

Ki valamely esedékes hitelrészlettel adós marad, annak a folyó termelési időszak még hátralevő idejére hitel többé nem engedélyezhető, sőt annak a hitelezés a következő termelési időszakra is egészben megtagadható.

Ez esetben a még hátralevő hitelezett összes adótartozás, ennek az esedékességi naptól, illetőleg a hitel elvesztése napjától számitandó hatszázalékos késedelmi kamataival együtt, végrehajtás utján beszedendő.

Ha a fogyasztási adó előlegesen a bejelentés alkalmával (78. §.) készpénzben befizettetik, a vállalkozó javára, — tekintet nélkül arra, hogy adóhitel engedélyeztetett-e vagy nem, — a befizetett adóból 1¹/₈ százalék leszámittatik.

A sajtolt élesztő után járó adóból az olyan vállalkozók javára, kiknek szesztermelvényei fogyasztási adó alá esnek, a sajtolt élesztő utáni adónak a bejelentés alkalmával készpénzben való befizetése esetében 2 százalék számittatik le.(1)

HATODIK FEJEZET.

Büntetési határozatok.(2)

ELSŐ RÉSZ.

Általános határozatok.

80. §. *A pénzügyi közegek akadályozása hivatalos eljárásukban.*

A kik a pénzügyi közegeket ama jogaik gyakorlatában, a melyeknél fogva az iparüzők mühelyeibe beléphetnek, az iparüzlet folyama alatt ott jelen lehetnek, vagy a fennálló szabályok korlátain belül kutatást tehetnek, törvényes ok nélkül gátolják, és a mühelybe való belépésnek, kutatásnak ellenszegülve, az iparüzlet folyama alatti jelenlétüket akadályozzák, vagy pedig a helyiségek és tartályok kivánt felnyitását, az iparkönyvek, adóbárczák vagy más okiratok szabályszerű előmutatását megtagadják: a mennyiben az általános büntetőtörvény szerinti eljárásnak helye nincs, 100 frttól 1000 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntettetnek.

81. §. *Az adó alá eső tárgyak elsikkasztása vagy megsemmisitése.*

Ki azon időközben, mig a pénzügyi közegek a 80. §-ban felsorolt esetekben a hivatalos eljárásban akadályoztattak, vagy ha ellenszegülés nem történt volna is, de a hivatalos eljárás teljesitése vagy az ebbeli eljárás feletti felügyelet alatt a pénzügyi közegek tudta és beleegyezése nélkül adótárgyakat az emlitett helyiségekből vagy tartályokból elvisz, megsemmisit, vagy minőségükre nézve oly módon átalakit, hogy az adótárgyak ez által a szesz adó alól elvonatnak: ezért az áthágásért, valamint annak megkisérléseért is,

(1) Az adó- és vámhitelt a pénzügyi igazgatóságok engedélyezik: 1889: XXVIII. t. cz. 8. §. 2. *c)* p. — V. ö. 1889 febr. 4. 1990. sz. pénzügymin. rend. a fogyasztási adóval terhelten szállitott szesz iránti biztositéknak az elfogadó fél által való nyujtása tárgyában (1889. R. T. 231.); 1889 febr. 4. 1991. sz. pénzügymin. rend. a szesznek a fogyasztási adó lefizetése nélkül való szállitása esetén nyujtandó biztositéknak egyetemleges kezesség által való nyujtása tárgyában (1889. R. T. 239.); 1890 szept. 6. 26,183. sz. igazs. min. rend., csődbe jutott vagy elitélt szeszkereskedők ügyében hozandó birói határozatok a pénzügyigazgatósággal közlendők (1890. R. T. 1699.).

(2) E rendelkezések nyernek alkalmazást a szeszadónak a fogyasztási terület részére való biztositásáról szóló 1894: XV. t. cz. áthágása esetében: 1894: XV. t. cz. 9. §.

V. ö. 1895 jan. 27. 2253. sz. pénzügymin. rend. a pénzügyminiszterium fogyasztási szakszámvevősége által teljesitett szakszigorlat alkalmával fölfedezett és a fogyasztási adók iránt érvényben lévő törvények rendelkezései szerint szabályellenességnek vagy másnemű jövedéki kihágásnak minősitett cselekmények vagy mulasztások iránti vizsgálatoknál követendő eljárás tárgyában (1895. R. T. I. 149.)

a szabályellenesen elvitt, megsemmisitett vagy átalakitott tárgytól járó fogyasztási adónak nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig a pénzbüntetés alapjául szolgáló szeszadó teljes biztossággal megállapitható nem volna, 200 forinttól 5000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel sujtatik.

82. §. *A hivatalos zár megsértése.*

A pecséttel vagy más módon alkalmazott hivatalos zár megsértésére kiszabott pénzbüntetésben a közvetlen tettes, és ha ez büntetésre nem vonathatik, a 27. és 28. §-okban foglalt határozatok tekintetbevételével az üzlet vezetője, illetőleg a vállalkozó marasztalandó el.

83. §. *Dologi kezesség.*

Kihágási esetekben, midőn a pénzbüntetés a szeszadó összegétől függ, a kihágás tárgya a kiszabandó pénzbüntetés biztositására zálogul szolgál, és pedig olyformán, hogy abban az esetben, ha a pénzbüntetést az illető fél le nem fizetné, a kihágás tárgya elárvereztessék, és annak árából a felmerült költségek és a megröviditett adó levonása után mutatkozó többlet a pénzbüntetés fedezésére forditassék.

84. §. *A pénzbüntetések enyhitése.*

Az e törvényben kiszabott pénzbüntetéseket még abban az esetben sem szabad meghatározott legkisebb mértékükön alul leszállitani, ha a törvényes büntető eljárás abbanhagyása lenne is engedélyezhető.

85. §. *A vállalkozó kezessége a pénzbüntetések iránt.*

A szeszfőzde üzletvezetője vagy az üzleti helyiségekből való távollétének ideje alatt annak helyettese, a be nem jelentett, illetőleg a bejelentés és az adóbárcza tartalmától eltérőleg foganatositott szeszfőzési müvelet tettesének tekintetik.

Ugyszintén szesznek az üzleti helyiségekből vagy a szabadraktárakból bejelentés nélkül vagy máskülönben szabályellenes elszállitásánál is a szeszfőzde, illetőleg szabadraktár üzletvezetője tettesnek tekintetik, hacsak ő vagy helyettese ennél az elszállitásnál nem ártatlan, és az áthágás tárgya nem képezte egyszersmind lopásnak vagy sikkasztásnak tárgyát.

A szeszfőzde, illetőleg a szabadraktár vállalkozója, ha az üzletet nem maga vezeti, az üzletvezető, illetve annak helyettese terhére megszabott pénzbüntetésért föltétlenül szavatol.

86. §. *A kihágás elévülése.*

A jelen törvény határozmányai, vagy az arra vonatkozó szabályok elleni kihágás, ha azért az illető a vétkes cselekvény vagy mulasztás napjától számitott 3 év alatt kérdőre nem vonatott, büntetés tárgya többé nem lehet.

87. §. *A szabályellenességek büntetése.*

A jelen törvénybe ütköző és külön büntetéssel nem sujtott minden egyéb cselekmény és mulasztás, mint szabályellenesség 5—200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

MÁSODIK RÉSZ.

Különös büntetési határozatok azokra a kihágásokra nézve, melyek a termelési adóra vonatkozó szabályok ellen követtetnek el.

88. §. a) *Az adóköteles művelet tekintetében.*

A megröviditett vagy a megröviditės veszélyének kitett termelési adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetésnek van helye:

1. ha a szeszfőzés adóköteles művelete (41. §.) megkezdetik a nélkül, hogy a szabályszerü bejelentés benyujtatott és a szeszfőzde az adóbárcza birtokában volna, vagy ha sajtolt élesztő szabályszerü bejelentés nélkül készittetik; mely esetben a büntetés megszabásának alapjául a be nem jelentett főzési időszak legalább nyolcz nappal veendő számitásba;

2. ha az adóköteles müvelet szabályszerüleg bejelentetett és adóbárcza váltatott ugyan, de

a) a czefre lisztes anyagokból más edényekben készittetik vagy helyeztetik el, mint a melyek bejelentettek és hivatalosan megjelöltettek; vagy

b) azokban a szeszfőzdékben, melyeknek a keverőkádak, hütőbárkák stb. használata megengedtetett, a keverőkádakban vagy hütőbárkákban erjedő vagy erjedt czefre, és az erjedt czefre eltartására rendelt edényekben erjedő vagy friss czefre vagy kevert anyagok helyeztetnek el (43. §.); vagy

c) az adóköteles müvelet más anyagokkal eszközöltetik, mint a melyek bejelentettek és a melyektől az adó fizettetett; vagy

d) a szeszfőzésre szánt anyagoknak a főzőkészülékekre való átvitele a bejelentett időszak előtt megkezdetik; vagy

e) az adóköteles müvelet a bejelentett időszakon túl folytattatik; vagy

f) a czefre vagy alszesz más főzőkészülékkel, mint a mely bejelentetett, vagy más helyen, mint a mely bejelentetett, főzetik ki.

Megröviditett vagy megröviditės veszélyének kitett adónak tekintetik: azokban az esetekben, mikor a czefre vagy a beczefrézett vagy bekevert anyagok szabályellenes készitése vagy elhelyezése forog fenn, az az adó, mely a szabályellenesen készitett vagy elhelyezett czefre vagy anyag mennyisége után 40. §-ban megállapitott alkoholnyeredék szerint jár, más esetekben az az adó, mely az átalányozási szabályokhoz képest megrövidittetett, vagy a megröviditės veszélyének kitétetett; mely tekintetben az *f)* betü alatt emlitett esetben ugy kell eljárni, mintha bejelentés és adófizetés egyáltalában nem történt volna.

Ha pedig lisztes anyagokból készitett czefre oly égetőkészülékkel főzetett ki, mely más alkatrészekkel van ellátva, mint a melyek a 32. §-ban I. alatt megneveztettek vagy melynek ürtartalma két hektolitert meghalad, avagy a mely a sisak levétele nélkül megtölthető: ez esetben a büntetés a tényleg termelt alkoholmennyiség után a fogyasztási adó nagyobbik tétele alapján és legalább 100 forintnyi összegben szabandó meg

Ha az adóköteles szeszfőzési müvelet lisztes anyagok feldolgozása mellett a 32. §. I. *a)* pontjában meghatározott 6 havi időszakon kivül gyakoroltatik, vagy ha lisztes anyagok beczefrézett állapotban az üzleti helyiségekhez tartozó azon helyiségeken kivül tartatnak, melyekben a műszaki eljárás és fino-

mitás gyakoroltatik (26. §. 1. pontja), a fentebbi határozmányok értelmében alkalmazandó büntetésen kivül 20 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetésnek van helye.

Ugyanezen büntetésnek van helye abban az esetben is, ha a 32. §. I. pontjában felsorolt valamely szeszfőzdének vállalkozója tilalomellenesen oly lisztes anyagot használ szeszfőzésre, melyet nem önmaga termesztett.

89. §. b) *A hivatalos zár megsértése.*

Az edényekre és műeszközökre alkalmazott hivatalos zár megsértése 6 forinttól 500 forintig, ha pedig a zár megsértése pénzügyi kihágással van összekötve, 10 frttól 500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.(1)

HARMADIK RÉSZ.

Különös büntetési határozatok a fogyasztási adóra vonatkozó szabványok ellen elkövetett kihágásokra nézve.

90. §. a) *A szeszfőzés és sajtolt élesztő-készités be nem jelentése.*

Ha az adóköteles szeszfőzési művelet a kiszabott feltételek teljesitése nélkül eszközöltetik: az be nem jelentettnek tekintendő, és a megröviditett, vagy a megrövidités veszélyének kitett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha ez alkalommal a szesztermelés a szeszmérőgép szabályszerü használatával történt: az adó a 64. §. határozata értelmében szabandó meg, és ez az eredmény veendő a büntetés kiszabásának alapjául.

Ha pedig a be nem jelentett adóköteles művelet a szeszmérőgép használata nélkül eszközöltetett, vagy a szeszmérőgép rendes menetének megakadályoztatása vétetett észre: az előtalált erjesztő edények összes űrtartalmának minden hektoliterje, és a be nem jelentett adóköteles művelet minden napja után 8 foknyi alkoholnyeredék vélelmeztetik és vétetik az adó és büntetés kiszabásának alapjául.

Ha kiderül, hogy a szeszmérőgép rendes menetének akadályoztatása daczára, az annak jelzései szerint járó adó több volna annál az adóösszegnél, mely 8 foknyi alkoholnyeredék alapulvételével mutatkozik, az első összeg veendő a büntetés kiszabásának alapjául.

Ha valamely szeszfőzdében sajtolt élesztő készittetik a nélkül, hogy annak készitése adó alá bemondatott volna, a sajtolt élesztő készités bejelentésének elmulasztása annak az adónak nyolczszoros összegétől tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik, mely adó a sajtolt élesztő készitése után annak az egész hónapnak a tartamára járt volna, a melyben a kihágás elkövettetett.

91. §. b) *A bejelentett adóköteles müveletnek a bejelentett időpont előtti megkezdése.*

A bejelentett adóköteles műveletnek a bejelentett időpont előtt való megkezdése abban az esetben, midőn az a szeszmérőgép használata mellett eszközöltetett és annak rendes menete nem zavartatott meg, csak az adóköteles műveletben előfordult szabályellenesség gyanánt büntetendő.

---

(1) V. ö. 99. §.

Más esetekben a bejelentett adóköteles müveletnek idő előtti megkezdése ugyanazzal a pénzbüntetéssel fenyitendő, mint a be nem jelentett adóköteles müvelet. (90. §)

92. §. c) *Alkoholtartalmu folyadékok vagy alkoholtartalmu párák elvezetése. A szeszmérőgép jelzéseire gyakorolt külhatás. Be nem jelentett főzőkészülékek használata, új főzőkészülékek be nem jelentett felállitása. A szeszmérőgéppel össze nem kötött hütőkészülékek használata vagy tartása.*

500 frttól 5000 frtig terjedhető büntetésnek van helye:

1. ha a szeszmérőgépen át nem folyt szeszes folyadék külső befolyás által, melynek véletlenségét a fél bebizonyitani nem képes, elvezettetett;

2. ha alkoholtartalmu pára ily külhatás folytán távolittatik el;

3. ha a szeszmérőgép helyes jelzése a termény mennyiségére vagy foktartalmára, avagy mindkettőre nézve szándékosan akadályoztatik;

4. ha bármi okból támadt akadályról haladéktalanul jelentés nem tétetik;

5. ha a bejelentett üzlet tartama alatt be nem jelentett főzőkészülék használtatik;

6. ha előleges bejelentés nélkül a szeszfőzdében valamely főzőkészülék állittatik fel;

7. ha alkoholtartalmu pára süritésére és az ebből kifejlődő szeszes folyadékok előállitására alkalmas oly hütőkád létezése vagy alkalmazása találtatik a szeszfőzdében, mely a szeszmérőgéppel összeköttetésben nincsen; kivéve a töményitő készülék hütőkádját abban az esetben, ha a szeszfőzésnek és adómentes töményitésnek egyesitése a 77. §. értelmében meg van engedve.

Ismétlés esetében a fent emlitett pénzbüntetés megkettőztetendő.

Adómegröviditésnek tekintetik és a fent emlitett pénzbüntetésen felül még a megröviditett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető büntetésnek van helye: ha alkoholtartalmu folyadék, mielőtt a szeszmérőgépen átfolyt volna, az adó megfizetése nélkül eltávolittatik.

E kihágás esetében az adó, mely egyuttal a pénzbüntetés kiszabásának alapjául is veendő, akként számitandó ki, mntha a kihágás annak felfedezését megelőző három hónapon át szakadatlanul elkövettetett volna, hacsak be nem bizonyittatik, hogy a kihágás tartama más, vagy annak terjedelme nagyobb volt.

Ha ez alatt sajtolt élesztő is készittetett: az ez után járó adó és annak megröviditése miatti pénzbüntetés tekintetében, hasonló eljárás követendő.

93. §. d) *A bejentett szeszfőzési üzlet szabályellenes folytatása.*

500 frttól 5000 frtig terjedhető büntetésnek van helye, ha a bejelentett szeszfőzési üzlet szabályellenesen akkor is folytattatik, ha a szeszmérőgép rendes menetében akadályozva van.

E birságon kivül a szeszes folyadéknak az adó megröviditésével történt termelése, a megröviditett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető külön pénzbüntetéssel büntettetik.

A megröviditett adó következőleg határoztatik meg:

Mindenekelőtt megállapittatik:

a) az adóösszeg, mely a szeszmérőgép tényleges jelzései szerint az eme szeszmérőgép jelzéseinek megállapitásával összekötött utolsó hivatalos szemle

óta lefolyt időszaknak megfelel, akár történt e szemle alkalmával leszámolás, akár nem;

b) az adóösszeg, mely ugyanarra az időszakra esik, ha a bejelentett és netán bejelentés nélkül használt erjesztőkádak összes űrtartalmának minden hektoliterje után 8 foknyi naponkénti alkohol-nyeredék vétetik a megadóztatás alapjául.

Az *a)* alatti adóösszeg azután a *b)* alatti összeggel összehasonlittatik, és az az összeg, melylyel az utóbbi az elsőnél nagyobb, tekintetik a megröviditett adó összegének.

94. §. e) *A czefreedények és eszközök tilos használata.*

Szabályellenesség gyanánt minden egyes esetben 20 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fenyitendő:

a) ha a keverőkádakban, hütőbárkákban, hütőbocskákban és általában oly edényekben, melyek a tett bejelentés szerint csak oly czefre tartására rendelvék, mely még erjedni nem kezdett, erjedő vagy erjedt czefre találtatik;

b) ha czefre más erjesztő edényekben találtatik, mint a melyek eleve vagy pótlólag bejelentettek, vagy ha általában oly edényekben találtatik, melyek a leleti jegyzőkönyv szerint czefre tartására nem rendelvék.

Ha azonban ilyen kihágás oly időben követtetik el, melyre nézve, — a szeszmérőgép rendes menetében bekövetkezett akadály folytán, — a megadóztatandó alkoholmennyiség a 62. §. I., II. és V. pontjai értelmében állapittatik meg: az adómegröviditésnek tekintendő, és a tilalom ellenére használt edények minden hektoliterje után számitandó 50 frtnyi pénzbüntetéssel büntetendő.

Hektoliterrészek ebben az esetben egész hektolitereknek veendők.

95. §. f) *A szeszfőzde lajstromának hiányos vagy valótlan vezetése.*

A szeszmérőgép órajelzéseinek, vagy a 65. §-ban meghatározott egyéb adatoknak a szeszfőzde lajstromába a kellő időben be nem iktatása, valamint minden eme lajstromban talált más valótlanság, mint hamis könyvvezetés 5—200 frtig terjedhető büntetés alá esik.

96. §. g) *Szesznek az üzleti helyiségből vagy szabadraktárból való szabályellenes elszállitása.*

Adómegröviditésnek tekintetik, és a megröviditett, vagy a megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel fenyitendő: ha a szesz valamely üzleti helyiségből vagy szabadraktárból szabályszerü bejelentés (67. §.) nélkül és — a mennyiben nem adómentes elszállitás (66. §.) esete forog fenn — az adó befizetését, illetőleg hitelezését igazoló bárcza (68. §.) előleges kiváltása nélkül elszállittatik, vagy ha az elszállitásra bejelentett alkoholmennyiségnek hivatalos felvételénél a bejelentéssel szemben oly többlet vagy kevesblet állapittatik meg, a mely öt százalékot meghalad.

A szesznek valamely üzleti helyiségből vagy szabadraktárból bejelentés nélkül való elszállitásáért megállapitandó pénzbüntetés 200 frtnál kevesebb nem lehet.

97. §. h) *A fogyasztási adó kisebbik tételének vagy a 7. §-ban a mezőgazdasági szeszfőzdék részére engedélyezett jutalomnak jogosulatlan igénybevétele.*

Adómegröviditésnek tekintetik és a megröviditett, vagy a megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros

összegéig terjedhető pénzbüntetésnek van helye, ha hamis bemondás vagy hamis adatok alapján:

a) a fogyasztási adónak kisebbik tétele, vagy

b) a 7. §-ban a mezőgazdasági szeszfőzdék részére engedélyezett jutalom jogosulatlanul igénybe vétetik.

A büntetés kiszabásánál alapul vétetik:

az *a)* alatti esetben, a fogyasztási adónak nagyobbik és kisebbik tétele közötti különbözet azon alkoholmennyiség után, melyre az igény vonatkozik;

a *b)* alatti esetben azon jutalom összege, mely a szeszfőzdében a 7. §. 2. *b)* pontja szerint megengedett legnagyobb üzletterjedelem mellett a 7. §. 2. *c)* pontjában meghatározott üzleti idő alatt termelhető alkoholmennyiség után esik.

98. §. i) *A szesznek ipari czélokra való adómentes felhasználása iránt fennálló szabályok megszegése.*

Adómegröviditésnek tekintetik, és a megröviditett vagy a megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetésnek van helye:

1. ha a szesz, mely a 6. §-ban megjelölt czélokra adómentesen szolgáltatott ki, más czélokra fordittatik; vagy

2. ha az ilyen szeszt a nélkül, hogy az teljes biztosságot nyujtó módon emberi élvezetre használhatlanná tétetett volna, az a személy, a ki azt a 6. §-ban megjelölt czélokra vette, más személynek engedi át.

A pénzbüntetés kiszabásának alapját mindkét esetben a fogyasztási adó nagyobbik tételének alkalmazása mellett kiszámitandó az az összeg képezi, mely a más mint a jelzett czélokra felhasznált, illetőleg a más személynek átengedett szeszben foglalt alkoholmennyiség után jár.

A pénzbüntetés azonban 200 frtnál csekélyebb nem lehet.

E pénzbüntetésen kivül attól, ki az itt emlitett áthágást elkövette, már az áthágás első esetében, a neki engedélyezett kedvezmény megvonható.

99. §. k) *A hivatalos zár megsértése.*

A hivatalos zárnak megsértése a 89. §. határozmányaihoz képest büntetendő.

NEGYEDIK RÉSZ.

100. §. *Különös büntető határozatok azokra a kihágásokra nézve, a melyek az égetett szeszes folyadéknak magasabb fokra való töményitése vagy átalakitása iránt hozott szabályok ellen követtetnek el.*

1. 500 forinttól 5000 forintig terjedhető büntetésnek van helye, ha oly vállalatban, melyben égetett szeszes folyadékok finomitása (töményitése) történik:

a) más alkoholtartalmu folyadék (czefre) öntetik a töményitő készülékbe;

b) a töményitő-készülék töltésére, illetőleg kiüritésére rendelt és hivatalosan biztositott csővezetéken kivül, más vezeték alkalmaztatik.

Ha e mellett adómegröviditės követtetett el, azonkivül a megröviditett, vagy a megröviditės veszélyének kitett fogyasztási adó nyolczszoros összegétől annak tizenhatszoros összegéig terjedhető pénzbüntetés is alkalmazandó.

2. Az égetett szeszes folyadék termelésének és magasabb fokra való töményitésének vagy átalakitásának ugyanabban az üzleti helyiségben való egyesitése tekintetében érvényes tilalom áthágása (77. §.) minden egyes esetben 5—500 frtig terjedhető büntetés alá esik.

3. 2—100 frtig terjedhető büntetésnek van helye:

a) ha a szesz a nélkül, hogy a szabályszerü bejelentés benyujtatott és az arról szóló hivatalos bizonyitvány az üzletvezető kezében volna, a főzőkészülékre felöntetik;

b) ha szesz a főzőkészülékre a bejelentett időn kivül öntetik fel;

c) ha a termelési adó fizetésére kötelezett szeszfőzdében oly égetett szeszes folyadék öntetik fel a töményitésre rendelt főzőkészülékre, mely 30 foknál kisebb alkohol-tartalommal bir (77. §. első bekezdése).

ÖTÖDIK RÉSZ.

Különös büntető határozatok azokra a kihágásokra nézve, melyek az égetett szeszes folyadékoknak a vámvonalon át való kivitelénél követtetnek el.

101. §. a) *A kiviteli nyilatkozat és a hivatalos lelet közötti különbözetek, melyek adómegröviditės gyanánt büntetendők.*

Adómegröviditésnek tekintetik és a jogosulatlanul igényelt kiviteli jutalomnak, illetve adóvisszatéritési összegnek nyolczszorosától annak tizenhatszorosáig terjedhető pénzbüntetésnek van helye:

1. ha a kiviteli jutalom, illetve az adóvisszatérités iránti igény fentartásával benyujtott kiviteli nyilatkozatban a likörnél a folyadék mennyisége, más égetett szeszes folyadéknál az alkohol-mennyiség, miként ez a folyadék mennyiségének a szabályos 100 foku szeszmérő szerint fokokban megállapitott foktartalommal történt szorozása folytán mutatkozik, a hivatalosan talált mennyiségnél 5 száztólival magasabban tétetett ki, a nélkül, hogy a hiány a szállitás alatt a folyadék mennyiségében, illetőleg annak alkohol-tartalmában netán történt változás szabályszerü bejelentése által igazoltatnék,(1)

2. ha azokban az esetekben, a midőn:

a) likőr, vagy

b) más égetett szeszes folyadék kiviteli jutalom, illetve adóvisszatérités mellett kivitelre bejelentetik, az *a)* betü alatti esetben más folyadék, mint likör, — a *b)* betü alatti esetben az égetett szeszes folyadékok közé nem tartozó folyadék p. o. viz vagy bor találtatik.

A pénzbüntetés kiszabásának alapjául veendő:

az 1. pont alatt felsorolt esetekben az az összeg, melylyel a kiviteli nyilatkozat alapján járó kiviteli jutalom, illetve adóvisszatérités a hivatalos lelet szerint járó összegnél magasabb;

a 2. pont alatti esetekben ama teljes összeg, a mely mint kiviteli jutalom, illetve adóvisszatérités igazolatlanul vétetett igénybe.

102. §. *b) A kiviteli nyilatkozat és a hivatalos lelet közötti különbözetek, melyek szabályellenességek gyanánt büntetendők.*

A 101. §. 1. pontja alatt emlitett olynemü különbözetek esetében, melyek

(1) V. ö. 102. §.

3%-nál többet, de 5%-nál kevesebbet tesznek, 2—200 frtig terjedhető büntetésnek van helye.

HETEDIK FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

103. §. Égetett szeszes folyadékok után, melyek 1888. évi szeptember hó 1-én a vámvonalon belül találtatnak, minden liter alkohol után 24 krnyi pótadó fizetendő, melyre a fogyasztási adóra vonatkozó határozmányok nyernek megfelelő alkalmazást.

A pótadó fizetése alul mentes:

1. oly szesz, mely a szeszforgalmat közvetitő iparosok (korcsmárosok, kis mértékben kereskedők, pálinkamérők stb.) birtokában van, ha az 20 liter alkoholt meg nem halad, valamint olyan szesz, mely más háztartásokban a családfő birtokában van és 10 liter alkoholnál nem több;

2. az a szesz, mely a 6. §-ban megjelölt czélokra van rendelve, ha az államkincstár biztositására szükséges feltételek teljesitvék.

Mindazok a személyek, kik 1888. évi szeptember hó 1-ső napján olyan égetett szeszes folyadék-készlettel birnak, mely összesen 20, illetőleg 10 liternél több alkoholt tartalmaz, kötelesek 1888. évi szeptember hó 1-étől számitva három napon belől e folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az erre kijelölt pénzügyi közegnél irásbelileg bejelenteni.

Kivételnek ugy a bejelentés módja, mint az alkoholtartalom meghatározása tekintetében a likörökre és más hasonló égetett szeszes folyadékokra nézve van helye, mely iránt az intézkedés rendeleti uton fog megtétetni.

A szeszfőzők és mindazok, kik égetett szeszes folyadékokkal kereskedést üznek, vagy ilyeneket kicsinyben kimérnek, kötelesek 1888. évi szeptember hó 1-től számitott 60 nap alatt égetett szeszes-folyadék-készleteikre nézve, a mennyiben ezek nem tartoznak a pótadómentes alkoholmennyiségek közé, és különben is a fentebbi pótadóval illetve az uj fogyasztási adóval terhelve nincsenek, azoknak szerzését, vagy a pótadónak, illetve az új fogyasztási adónak, vagy az 1. §. szerinti vámnak lerovását kimutatni.

Likörgyárosoknak az általuk fizetendő pótadóra nézve a pénzügyminister 1889. év végéig terjedhető hitelt engedélyezhet. Szintúgy megfelelő részlettizetést engedélyezhet a pénzügyminister oly magánfeleknek is, kik a fizetendő pótadót vagyoni helyzetüknél fogva egyszerre lefizetni képtelenek. A vonatkozó közelebbi intézkedés rendeleti uton fog megtétetni.

Ha az 1888. évi szeptember hó 1-jén meglévő égetett szeszes folyadékok készletének e bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholmennyiség 5 száztólival csekélyebb annál az alkoholmennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapittatik: az igy megrövidített, vagy a megrövidités veszélyének kitett pótadó 8-szoros összegétől annak 16-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmazandó.

A bejelentésben foglalt másnemü valótlanságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 2 frttól 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fenyittetnek.

Ha a készletek szerzésének, illetőleg azok megadóztatásának és elvámolásának szabályszerü beigazolása elmulasztatik, a nem igazolt alkoholmennyiség után járó pótadó 8-szoros összegétől annak 16-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetésnek van helye.

A pótadó kiszámitására és beszedésére vonatkozó részletes határozatokat a pénzügyminister, egyetértőleg az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel, rendeleti uton fogja közzétenni.

Azok a mezőgazdasági szeszfőzdék, a melyek eddig a szeszadót a beczefrézésre szánt ürméret termelőképessége szerinti átalányozás utján fizették, az 1888/9. évi 8 havi termelési időszakot 1888. évi deczember hóban is megkezdhetik.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Zárhatározatok.

104. §. *Illetékesség kihágási esetekben.*

Jelen törvény megszegései fölött, a mennyiben az 1883: XLIV. törvényczikk 104. §-a értelmében a rendes eljárás abbanhagyása nem engedélyez-

tetett, ha az adó szándékos megrövidítése fenn nem forog, az 1883: XLIV. t. cz. 102. §-a 3-ik bekezdése értelmében a pénzügyministerhez intézendő felebbezés fentartásával elsőfokulag a pénzügyigazgatóságok; a többi esetekben az 1871: LXVI. t. cz. által megjelölt elsőfolyamodású törvényszékek és az 1872: XXXVIII. t. cz. alapján a

budapesti [1]

kir. itélőtábla, mint második és utolsó folyamodású biróság határoznak.

Horvát-Szlavonországban ezekben az esetekben az 1871: LXIV. t. czikk által a törvényhozás további intézkedéséig fentartott pénzügyi törvényszékek illetékesek.

105. §. *A törvény hatálybaléptének napja és az égetett szeszes folyadékok termelése után járó fogyasztási adóra vonatkozó eddigi törvényes határozmányoknak hatályon kivül helyezése.*

E törvény kiterjed a magyar korona országai összes területére és 1888 szeptember 1-én lép életbe. E naptól kezdve az 1884: XXI. t. cz.[2] határozmányai hatályon kivül helyeztetnek azzal, hogy a jelen törvény életbelépte előtt elkövetett és jogérvényes itélettel még el nem döntött kihágási esetek még az 1884: XXI. t. cz. határozmányai alá esnek.

106. §. *Végrehajtási záradék.*

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister, a belügyminister es igazságügyminister, Horvát-Szlavonországokra nézve a pénzügyminister, ki e tekintetben egyetértőleg Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok bánjával jár el, bizatik meg.[3]

---

(1) Az 1890: XXV. t. cz. értelmében az összes (11) kir. itélőtáblák.

(2) Az 1884: XXI. t. cz. szól a szeszadóról, valamint sajtolt élesztőnek a szesztermeléssel együttes készitésének megadóztatásáról és a sajtolt élesztő után eső behozatali vám felemeléséről.

(3) V. ö. 1888 aug. 8. 45,145. sz. pénzügymin. rend. utasitás az égetett szeszes folyadékok után járó vámról, szeszadóról és a sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló 1888: XXIV. t. cz. végrehajtása tárgyában (1888. R. T. 1179.); 1888 okt. 11. 61,808. sz. pénzügymin. rend. a szeszadótörvény (1888: XXIV. t. cz.) végrehajtása iránti pénzügymin. rend. *E)* mellékletének *g)* függelékében előforduló hibás szöveg kiigazitása tárgyában (1888. R. T. 1884.); 1888 decz. 9 74,967. sz. pénzügymin. rend. a szeszfőzdék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel mellett termelhető szeszmennyiség felosztásáról szóló 1888: XXV. t. cz. végrehajtása iránt kibocsátott rend. 3. §-ának helyreigazitása tárgyában (1888. R. T. 2194.); 1894 aug. 7. 59,773. sz. pénzügymin. körrend. a szeszadóról szóló 1888: XXIV. t. cz. végrehajtása iránti utasítás 8. §-a V. 3. pontjának helyesbítése tárgyában (1894. R. T. II. 529.).

V. ö. még: 1893 nov. 22. 84,444. sz. keresk. min. rend. a szesznek Szerbiában való gyártására, ellenőrzésére és elárusítására vonatkozó szerb kir. pénzügymin. szabályzatról (1893. R. T. 2508.).

V. ö. 1888 okt. 24. 64,376. sz. pénzügymin. rend. a faszesz vizsgálatánál követendő eljárás tárgyában (1888. R. T. 2038.).

L. végül: A m. kir. belügyi, pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterek 1894 decz. 26. rend. az úgynevezett erősítő essencziák behozatalának, iparszerű előállításának, forgalomba hozatalának és égetett szeszes italokkal való egyesítésének megtiltása tárgyában (1894. R. T. II. 615.).

XXV. TÖRVÉNY-CZIKK

a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiségnek felosztásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi junius 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi junius 28-án.)

1. §. Az égetett szeszes folyadékok után járó vámról, a szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készitett sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló 1888. évi XXIV. törvényczikk 3. §-a szerint a magyar korona országaiban a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék által a kisebbik adótétel mellett termelhető 872,542 hektoliternyi évi alkoholmennyiség a szeszfőzdék közt három évről három évre terjedő időszakokra osztatik szét; azon elv szem előtt tartása mellett, hogy az ujonnan keletkező szeszfőzdék közül csak a mezőgazdaságiak, a 2. §-ban foglalt eset kivételével, ugy most, mint a három-három évi felosztási időn belül is, részesülhetnek a felosztásban.

E felosztás a mezőgazdasági és ipari szeszgyárak közt akként történik, hogy az egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel mellett termelhető 872,542 hektoliter alkoholból az 1888/89., 1889/90. és 1890/91-iki termelési időszakok mindegyikére 300,000 hektoliter, a 3. §. *A)* betüjének *a)* és *b)* pontjaiban megjelölt mezőgazdasági szeszfőzdék közt, 540,000 hektoliter, a 3. §. *B)* pontjában megjelölt ipari szeszfőzdék közt osztatik meg, 32,542 hektoliter pedig az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék részére tartatik fenn.

Az ipari szeszfőzdék részére igy fentartott szeszmennyiségből az első három évben 27,000 hektoliter, a 2-ik három évben ismét annyi és a 3-ik három évben is annyi lesz, még ujra keletkező gazdasági szeszfőzdék részesitése céljából igénybe vehető.

Ezen kivül ugyancsak a mezőgazdasági szeszfőzdék részére tartatik fenn első sorban a kisebb adótétel mellett főzhető az az alkoholmennyiség, mely egyes ipari szeszfőzdék végleges felhagyása folytán rendelkezésre marad.(2)

2. §. Ha az egyes szeszfőzdék a részükre a 4. és 5. §-ok értelmében kiosztott alkoholmennyiséget valamely termelési időszakban egészben vagy részben előállitani nem képesek, az elő nem állitott mennyiség a szerint, a mint ez a szeszfőzde mezőgazdasági vagy iparszerü volt, első sorban a többi mezőgazdasági, illetőleg iparszerü szeszfőzde között ugyanazon termelési időszakra ideiglenesen megosztatik, s a gazdasági szeszfőzdék részesedéséből igy fenmaradó összeg az ipari, s az ipari szeszfőzdékéből fenmaradó összeg a gazdasági szeszfőzdék között csak az esetben osztható ki, ha az a fentebbiek szerint igénybe nem vétetik.

Mig ha valamely mezőgazdasági, akár ipari szeszfőzde üzletével végleg felhagy, vagy üzletével két egész termelési időszakon tul szünetel, a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholból ekként rendelkezésre maradó mennyiség, melyre nézve az illető gyárnak minden további igénye megszünik, első sor-

(1) V. ö. az 1888 XXIV. t. czikket.
(2) V. ö. 5. §.

ban a 4. §. III. pontja szerint esetleg a felosztási időszakon belül is ujonnan keletkező mezőgazdasági gyárak részére fordittatik, másodsorban pedig, ha ezek által ki nem merittetnék, a fenmaradó mennyiség minden termelési időszakra ideiglenesen a többi mezőgazdasági szeszfőzde közt osztandó szét mindaddig, mig később keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék által igénybe nem vétetik és már létező ipari szeszfőzdék csak az esetben lesznek abban részesithetők, ha ezen mennyiség a fennebbi módon részben vagy egészben igénybe nem vétetnék. Uj ipari szeszgyár pedig abban csak az esetben részesithető, ha az a fentebbi módozatok egyike szerint sem vétetnék igénybe.

3. §. A kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiség első felosztásánál figyelembe vétetnek:

A) Azon mezőgazdasági szeszfőzdék:

a) melyek az 1884. évi szeptember hó 1-jétől 1887. évi augusztus hó végeig terjedő időszakon belül üzletben voltak;

b) azok, a melyek az 1884. évi szeptember hó 1-jétől 1887. évi augusztus hó végeig terjedett időszakon belül üzletben nem voltak ugyan, de a melyek 1884. évi szeptember hó 1-je előtt már fennállottak és utoljára az 1881/82., 1882/83. és 1883/84-iki termelési időszakok egyikében termeltek szeszt, ha 1889. évi január hó 1-ső napja előtt ismét üzletbe helyeztetnek;

c) általában mindazok, a melyek a fentebbi idő alatt üzletben nem voltak, vagy nem is léteztek, de 1889. évi január hó 1-ig üzletbe helyeztetnek.

B) Azon ipari szeszgyárak:

a) a melyek az 1884. szeptember 1-től 1887. augusztus végeig terjedő időszakon belül üzletben voltak;

b) a melyek ezen időszakon belül üzletben ugyan nem voltak, de azt megelőzőleg az 1882. szeptember 1-től 1884. augusztus végeig terjedő időszakon belül voltak üzletben, ha gyári berendezésök megvan és 1889. január 1-ig üzletbe vétetnek;

c) általában mindazok, a melyek 1888. január 1-ig üzletbe helyeztettek.

4. §. A mezőgazdasági szeszfőzdék által a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholmennyiség első felosztásánál a következő eljárás követendő:

I. A 3. §. *A) a)* pontjában emlitett szeszfőzdéknél:

1. megállapittatik az alkoholmennyiség, mely után mindenik szeszfőzde az 1884/85., 1885/86. és 1886/87-iki termelési időszakok mindenikében az adóleengedést számba nem véve, adózott;

2. ehhez az alkoholmennyiséghez

a) a beczefrézésre szánt ürmérct termelőképessége szerinti átalányozás alá esett szeszfőzdéknél 80 %;

b) a termény mennyisége és meghatározott átlagos foktartalma szerint a szeszmérőgép jelzései alapján adózott szeszfőzdéknél 1884. évi szeptember havára 5 %, az 1884. évi október hó 1-jétől 1887. évi augusztus hó végeig terjedő időre pedig 22 % hozzáadatik.

Az ily módon kiszámitott összes alkoholmennyiség ahhoz képest, a mint az illető szeszfőzde csak egy vagy két, vagy mindhárom időszak alatt volt üzletben, egészben, fele részben vagy egyharmad részben képezi azt az alapot, melynek arányában az illető szeszfőzde a mezőgazdasági főzde részére kihasitott 300,000 hektoliterből részesül.

II. A 3. §. *A) b)* pontjában emlitett mezőgazdasági szeszfőzdék mindegyikére nézve az illető szeszfőzde berendezésének és az azzal összefüggő mezőgazdasági követelményeknek tekintetbevételével a mezőgazdasági szeszfőzdék sorából meghivandó két szakértő meghallgatása után a pénzügyminister állapitja meg azt az alapot, melynek arányában az illető szeszfőzde a mezőgazdasági gyárak részére kihasitott 300,000 hektoliterből részesül.

A részesedési alapot képező alkoholmennyiség nem lehet azonban nagyobb azon alkoholmennyiségnél, mely az ezen §. I. pontjában emlitett hasonló nagyságu és berendezésü szeszfőzdékre átlag esik.

III. A 3. §. *A) c)* pontjában emlitett mezőgazdasági szeszfőzdékre nézve hasonlóképen az illető szeszfőzde berendezésének és az azzal összefüggő mezőgazdasági követelményeknek tekintetbevételével a mezőgazdasági szeszfőzők sorából meghivandó két szakértő meghallgatása után a pénzügyminister állapitja meg azt az alkoholmennyiséget, a melyben azok az ujonnan felállitandó mezőgazdasági szeszfőzdék részére az 1. §. szerint kihasitott 32,542 hektoliterből részesülnek.

Ezen szeszfőzdék részesedése nem lehet nagyobb, mint a mennyiben a jelen §. I. pontjában emlitett hasonló nagyságu és berendezésü szeszfőzdék átlagban tényleg részesülnek. Ha ellenben az ezen szeszfőzdék részére az 1. §. szerint kihasitott 32,542 hektoliter nem elegendő arra, hogy a részökre megállapitott egész alkoholmennyiség kiadathassék, mindegyikre nézve aránylagos levonásnak leend helye. Mig az esetben, ha a 3. *A) c)* pontjában emlitett főzdék s illetőleg az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék az egész 32,542 hektoliternyi mennyiséget nem igénylik, az minden termelési időszak kezdetén ideiglenesen mindaddig az ipari szeszfőzdék közt osztandó szét, mig az időközben keletkező mezőgazdasági szeszgyárak igénybe nem veszik.

Ezen ideiglenes felosztásnál a sajtolt élesztőt előállitó szeszfőzdék a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholból rájok eső mennyiségnek 15%-áig előnyben részesitendők.(1)

5. §. Az ipari szeszfőzdék részére az 1. §. szerint fentartott 540,000 hektoliter első felosztásánál a következő eljárás követendő:

I. A 3. §. *B) a)* pontjában emlitett ipari szeszfőzdékre nézve megállapitandó az az alkoholmennyiség, mely után az 1883/84., 1884/85., 1885/86., vagy 1886/87-iki termelési időszakok alatt adóztak.

Az ekként megállapitott alkoholmennyiséghez a beczefrézésre szánt ürméret termelőképessége alapján az átalányozás utján adó alá vont alkoholmennyiségekhez pedig az 1883. évi szeptember 1-től 1884. szeptember végeig terjedő időre 140%, azontul pedig 80%, a terményadó alá vont alkoholmennyiségeknél az 1883. évi szeptember 1-től 1884. szeptember végeig terjedő időszakra 5%, azontul pedig 22% hozzászámitandó.

Az ekként kiszámitott alkoholmennyiségnek a szerint, a mint az illető gyár 1., 2., 3., vagy mind a négy termelési időszak alatt üzemben volt, teljes összege, fele, egy harmada vagy negyede képezi azt az alapot, melylyel az illető szeszfőzde, az ipari gyárak részére az 1. §. szerint fentartott 540,000 hektoliterben részesül. Ha azonban valamely szeszfőzdének ekként kiszámi-

(1) V. ö. 2., 6. §.

tott részesedési alapja 85%-át sem tenné annak a szeszmennyiségnek, a mely a fentebbi számitás szerint az emlitett 4 termelési időszak bármelyikében az illető szeszfőzde maximalis termelését képezte, akkor 10% levonásával az illető szeszfőzdének azon évi termelése veendő részesedési alapul, mely a 4 termelési időszakban a legnagyobb.

Ha valamely szeszfőzde nem mind a 4 termelési időszak alatt volt üzemben, akkor megállapitott részesedési alapjából, ha 12 hónapon át szünetelt, 15%, ha 12—24 hónapon át szünetelt, 30%, azontul terjedő szünetelésnél pedig 40% levonandó.

Ha valamely szeszfőzde részesedési alapja 2,880 hektolitert nem halad meg, a részesedési alaphoz ennek, a mennyiben sajtolt élesztőt készit, 60%-a különben pedig 50%-a s ha a részesedési alap 2,880 hektolitert meghalad ugyan, de 4,320 hektoliternél nem nagyobb. ennek, a mennyiben sajtolt élesztőt készit, 40%-a, különben pedig 30%-a; végre, ha a részesedési alap 4,320 hektolitert meghalad ugyan, de 7,200 hektoliternél nem nagyobb, 10%-a hozzáadandó.

II. A 3. §. *B) b)* és *c)* pontjai alatt emlitett szeszfőzdéknél a főzde berendezésének és termelőképességének tekintetbevételével az ipari szeszgyárosok köréből meghivandó 2 szakértő meghallgatása után a pénzügyminister állapitja meg azt az alapot, melynek arányában az illető főzde az ipari gyárak részére fentartott 540,000 hektoliterben részesül.

Az igy megállapitott alap azonban nem lehet nagyobb azon alkoholmennyiség felénél, a mely egy hasonló berendezésü ipari szeszgyárra az I. pont értelmében az ugyanazon pont negyedik bekezdésében megállapitott levonások nélkül esnék.

III. Az egy-egy ipari főzde részére a fenti II. és III. pontok alapján az 540,000 hektoliterből kihasitandó mennyiség napi 4 hektoliternél csekélyebb nem lehet.[1]

6. §. Az egyes főzdék részére a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholból a három termelési idényre szóló első felosztási időszakra megállapitott mennyiség a további felosztási időszakra is érvényben marad s változás alá egyedül az ipari szeszfőzdéknél esik annyiban, a mennyiben az ipari szeszfőzdék részére fentartott évi 540,000 hektoliterből az 1. §-ban meghatározott mennyiségek az ugyanott meghatározott időközökben a mezőgazdasági szeszfőzdék részére a szükséghez képest levonandók.

E levonás a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholnak az egyes ipari szeszfőzdék részére megállapitott mennyiségéből akként történik, hogy azon ipari szeszfőzdéknél, melyek évi termelése 5,000 hektolitert meg nem halad, 3%, 5,000—10,000 hektoliterig terjedő évi termelésnél 4%, — 10,000-től 15,000-ig terjedő évi termelésnél 5%, a szükségelt mennyiség teljes kiegészitésére még igényelt rész pedig arányosan azon gyárak hányadából vonatik le, melyek évi termelése 15,000 hektolitert meghalad.

Az 5. §. III. pontjának azon rendelkezése, hogy az egy-egy ipari főzde részére kihasitandó mennyiség napi 4 hektoliternél csekélyebb nem lehet, ezen levonások által érintetlenül hagyatik.

A kisebb adótétel mellett főzhető alkoholnak ugy az ipari szeszfőzdék há-

---

(1) V. ö. 2., 6. §.

nyadából levonandó mennyisége, valamint az egyes ipari szeszfőzdék netaláni végleges megszünése esetén rendelkezésre maradó mennyiség is a mezőgazdasági szeszfőzdék közt minden ujabb felosztási időszak kezdetén akként osztandó szét, hogy az

a) első sorban azon mezőgazdasági szeszfőzdék hányadának kiegészitésére forditandó, a melyek megállapitott hányadából a 4. §. III. pontja értelmében aránylagos levonás eszközöltetett s

b) csak másodsorban ezek hányadának kiegészitése után osztandó szét a 4. §. III. pontjában megállapitott módon az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék közt.

Ha a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholból a mezőgazdasági gyárak közt ekként szétosztandó mennyiség sem a már korábban keletkezett gyárak hányadának kiegészitésére, sem pedig az uj gyárak részére nem igényeltetnék; az évről-évre, mindaddig mig uj gyárak esetleg a felosztási időszakon belül is nem keletkeznek, ideiglenesen a már meglevő mezőgazdasági gyárak hányadának arányos növelésére forditható, és az ipari szeszfőzdék abban csak az esetben részesithetők, ha ezen mennyiség a fentebbi módon egészen vagy részben igénybe nem vétetik.

7. §. A pénzügyministerium felhatalmaztatik, hogy az állam tulajdonába jutott ipari szeszfőzdékre a kisebb adótétel mellett főzhető alkoholmennyiségből eső hányadot ideiglenesen az élesztőt előállitó szeszfőzdékre eső hányadnak kiegészitésére (4. §.) fordithassa s a mutatkozó szükséghez képest egyes oly ipari szeszfőzdék vagy mezőgazdasági szeszfőzdék közt oszthassa szét, a melyeknek a kisebb adótétel mellett előállitható szeszből ezen törvény határozmányai szerint kiadott hányada berendezésükhöz képest aránytalanul csekély.

8. §. Az egyes szeszfőzdék részéről a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett való alkoholtermelésre vonatkozó igény legkésőbben 4 héttel az illető felosztási időszak (1. §.) kezdete előtt az I. foku pénzügyi hatóságnál bejelentendő.

Azok a szeszfőzdék, melyek a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhető alkoholmennyiség felosztásánál mint mezőgazdasági szeszfőzdék kivánnak tekintetbe vétetni, az emlitett bejelentéssel egyidejüleg azt is kötelesek igazolni, hogy az 1888. évi XXIV. t.-cz. 7. §-a értelmében mezőgazdasági jelleggel birnak.

Az első felosztásnál azonban az a körülmény, hogy valamely szeszfőzde az 1888. évi XXIV. törvényczikk 7. §. 2. *c)* pontjában meghatározott nyolcz havi időszakon kivül is üzletben volt, nem zárja ki azt, hogy az illető szeszfőzde mezőgazdaságinak elismertessék.

9. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.[1]

---

(1) V. ö. 1888 jul. 16. 43,521. sz. penzügymin. rend. a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdék által egy-egy termelési időszak alatt a kisebbik adótétel szerint termelhető szeszmennyiségnek felosztásáról szóló 1888: XXV. t. cz. végrehajtása tárgyában (1888. R. T. 1037.).

XXVI. TÖRVÉNY-CZIKK

az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályok elháritása tárgyában.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi julius 9-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi julius 15-én.)

1. §. Az 1879. évi VIII. törvényczikkel beczikkelyezett berlini szerződés LVII. czikke szerint az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályok elháritására szükséges munkálatok végrehajtása, az e munkák költségeinek fedezésére szolgáló ideiglenes dijszedési jogot biztositó 1871. évi márczius 13-án kelt londoni szerződés VI. czikkében foglalt határozatnak Ausztria-Magyarország javára való fentartásával Ausztria-Magyarországra bizatott. Ezen munkálatoknak az emlitett ideiglenes dijszedési jog igénybevételével leendő végrehajtását a monarchia két államkormánya között létrejött megállapodáshoz képest a magyar állam vállalja magára. Ehhez képest elrendeltetik, hogy az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályok elháritására szükséges munkálatok

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

által bemutatott általános tervek szerint a magyar államkincstár költségén

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

által hajtassanak végre. E ministernek kötelessége mindazon intézkedéseket megtenni, a melyek a munkálat lehető legsikeresebb végrehajtásának és a létesitett munkálat fentartásának és kezelésének érdekében szükségesek lesznek.

2. §. Ezen legfeljebb 1895. év végeig befejezendő munkálatoknak költségei az időközi kamatokkal együtt kilencz millió o. é. forintban állapittatnak meg.(3)

A közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

és a pénzügyminister felhatalmaztatnak, hogy az imént emlitett összegnek akár

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

költségvetésének beruházásai közé felveendő évi részletek, akár külön hitelművelet utján leendő fedezéséről, illetve megszerzéséről közös egyetértéssel gondoskodhassanak; önként értetvén, hogy a törvényhozás jóváhagyása előzőleg kikérendő lesz.

3. §.

A közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

utasittatik, hogy az 1879: VIII. törvényczikkbe iktatott berlini szerződés

---

(1) V. ö. 1889: XII. t. cz. az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályoknak az 1888: XXVI. t. czikkel elhatározott elháritására szükséges költségek fedezéséről; 1892: XXXII. t. cz. az aldunai Vaskapu-zuhatagon át épülő csatornának, valamint a csatornától Orsováig terjedő folyamrésznek további lemélyítése tárgyában; 1895: XVI. t. cz. az aldunai Vaskapu szabályozásánál felmerülő pótmunkálatokról, valamint a szabályozási munka költségeinek hitelművelet útján leendő fedezéséről.

(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

(3) V. ö. az 1. jegyzetben idézett törvényeket a költségek felemeléséről.

LVII. czikke értelmében a jelen törvény által elrendelt munkák költségének fedezésére szolgáló és a kereskedelmi hajóktól, illetve a hajózási forgalomtól szedhető ideiglenes dijaknak nagyságát, a beszedés megkezdésének időpontját és módozatait a netán még szükséges egyéb tárgyalások eredményéhez képest, a pénzügyministerrel egyetértőleg megállapitsa és szabályozza.

4. §.

A közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

a munkák előhaladásáról évenkint az állami költségvetés előterjesztése alkalmával a törvényhozás elé kimeritő jelentést fog tenni.

A munkák végrehajtása után pedig pontos leszámolás lesz eszközlendő, hogy ennek segélyével a kiviteli tényleges költségek az időközi kamatokkal és a netáni pénzbeszerzési költségekkel kiegészitve összegileg megállapittassanak.

Ezen ekként megállapitott összegről, annak évi kamat és törlesztési hányadairól, a munkák évi fentartási és kezelési költségeiről, valamint a mindezek fedezésére szolgáló és az előző §-ban emlitett dijszedésből befolyó jövedelemről külön számadás és nyilvántartás lesz vezetendő. Az évenkinti eredményről szerkesztett kimutatás az állami költségvetés, illetve zárszámadás kapcsán a törvényhozásnak ugyancsak évenkint bemutatandó lesz.

5. §. Ezen törvény a törvénytárban történő közzététele napján lép eletbe és végrehajtásával

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

és a pénzügyi minister bizatnak meg.

XXVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a budapesti gőzmozdonyu körvasutról.(2)

(Szentesitést nyert 1888. évi julius 9-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1878. évi julius 15-én.)

1. §. A Budapest főváros Duna-balparti területén fekvő vasuti állomásoknak az egyes gyár- és iptartelepekkel való összeköttetése czéljából egy a m. kir. államvasutak kőbányai, illetve rákosi állomásából kiinduló és a budapest-czinkotai helyi érdekü vasut s a kerepesi út áthidalása, valamint a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaság budapest-rákospalotai vonalának keresztezése utján a főváros V. kerületében fekvő felső Dunapartig (Margithidig) vezetendő körvasutnak, mint államvasuti vonalnak megépitése a bemutatott tervek alapján ezennel elrendeltetik és ezen pálya kiépitése czéljából szükséges intézkedéseknek a jelen törvény határozmányai értelmében leendő megtételére a közmunka- és közlekedésügyi minister felhatalmaztatik.

Azt, hogy ezen körvasuttal akár az épitésnél, akár később, — mely gyár-

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán. a kereskedelemügyi miniszter.

(2) V. ö. 1891: XXIV. t. cz. a budapesti Duna-jobbparti gőzmozdonyu körvasutról. V. ö. még 1889: XIII. t. cz. a m. kir. államvasutak és a budapest-soroksár-haraszti h. é. vasut soroksári állomásait összekötő h. é. vasutvonal engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában.

és ipartelepek köttessenek össze, a fenforgó viszonyok mérlegelése alapján a közmunka- és közlekedésügyi minister határozza meg.

Felhatalmaztatik továbbá a nevezett minister, hogy a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaságnak engedélyt adhasson arra, miszerint saját vonalát az emlitett körvasuttal akár azon ponton, hol ez utóbbi a budapest-rákospalotai vonalszakaszt keresztezi, akár pedig budapesti, vagy rákospalotai állomásával, akár esetleg mindhárom ponttal összeköttetésbe hozhassa, s illetőleg az e végből szükséges összekötő vágányokat a minister által jóváhagyandó tervek és feltételek szerint saját költségén kiépitse.(1)

2. §. A megelőző §-ban megjelölt körvasut és annak minden tartozéka ugy a tulajdon jog, mint az üzlet tekintetében a magyar királyi államvasutak hálózatának kiegészitő részét képezi.

A vonal üzlete egyelőre csak a nyilvános áruforgalomra rendezendő be, — felhatalmaztatik azonban a közmunka- és közlekedésügyi minister, hogy a körülményekhez képest a személyforgalmat is engedélyezhesse.

3. §. A körvasut megépitése, valamint az erre megkivánt költségek beszerzése iránt a magy. kir. államvasutak és a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaság közt 1888. évi január hó 16-án létrejött s a közmunka- és közlekedésügyi minister által feltételesen jóváhagyott jegyzőkönyvi megállapodások tudomásul vétetnek és ez alapon a nevezett minister felhatalmaztatik, hogy a létesitendő körvasut két millió ötszázezer forinttal előirányzott épitési költségeinek a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaság által leendő előlegezése, valamint az ezen összeg visszafizetése iránt a fenti jegyzőkönyvi egyezmény értelmében a nevezett társasággal létesitett megállapodást végleg jóváhagyhassa és az annak foganatositására szükséges intézkedéseket megtegye.

4. §. A kisajátitási jog ezen körvasut kiépitése és üzlete czéljaira az 1881. évi XLI. törvényczikk értelmében megadatik.

Felhatalmaztatik a közmunka- és közlekedésügyi minister, hogy a szóban forgó körvasut kiépitése és üzlete czéljaira netán szükséges fővárosi közterületeket (utakat, utczákat, tereket, középületeket s azok bárminemü tartozékait stb.), valamint közhasználatra szolgáló egyéb vállalatok területeit és azok járulékait a létesitendő körvasut megépitése és üzlete érdekében megkivántató mérvben és terjedelemben, akár a tulajdonjognak teljes kisajátitása, akár pedig az 1881. évi XLI. törvényczikk 85. §-a értelmében megállapitandó együttes használati szolgalom utján igénybe vétethesse, és hogy az emlitett területeken az épitési munkálatokat a minister által jóváhagyandó épitési tervek, illetőleg az általa kiadandó épitési engedély alapján a kisajátitási, illetve a mennyiben annak helye lehet, a kártalanitási eljárástól is függetlenül azonnal foganatosittathassa. — Ha a közmunka- és közlekedésügyi minister által megszabandó záros határidő alatt az emlitett közterületekre vonatkozó szolgalmi jog gyakorlása, valamint a használat és fentartás módja iránt a tulajdonossal barátságos egyezség létre nem jönne: ezen kérdésekben az 1881. évi XLI. törvényczikk 85. §-a értelmében nevezett minister határoz.

A netán kisajátitandó, illetve szolgalmi joggal terhelendő fentebb jelzett

---

(1) V. ö. az ezen épitésre kiadott engedélyokmányt az 1888 decz. 11. 55,490. sz. közmunka- és közlek. min. rendeletben (1888. R. T. 2174.).

területekre vonatkozó kártalanitás tekintetében az 1881. évi XLI. törvényczikk II. és IV. fejezetében foglalt határozmányok jelen esetben oly megszoritással nyernek alkalmazást, hogy az igénybe veendő területekre nézve meginditandó egyezkedési tárgyalások, illetve a törvény alapján netán folyamatba teendő kártalanitási eljárás a vasut megépitésének foganatba vételét és kivitelét nem akadályozhatja.

5. §. Jelen törvény, — melynek a pénzügyministerrel egyetértő végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister bizatnak meg, a törvénytárban történő megjelenése napján lép életbe.

XXVIII. TÖRVÉNY-CZIKK

a Debreczentől—Füzes-Abonyig vezetendő helyi érdekü gőzmozdonyu vasutnak és Oháttól—Polgárig terjedő szárnyvonalának kiépitésére és engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában.

(Szentesitést nyert 1888. évi julius 9-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi julius 15-én.)

1. §. A ministerium ezennel felhatalmaztatik, hogy a debreczen-hajdunánás-büd-szentmihályi helyi érdekü vasut Debreczen vásártéri állomásából kiinduló és Füzes-Abonynál a magyar királyi államvasutakhoz csatlakozó fővonalnak, s ezen fővonal ohát-kócsi állomásából elágazólag Polgárig vezetendő szárnyvonalnak, mint helyi érdekü gőzmozdonyu vasutnak kiépitésére és üzletére az 1880. évi XXXI. és az 1888. évi IV. törvényczikkekben foglalt feltételek alatt az engedélyt kiadhassa.[1]

2. §. Ezen helyi érdekü vasut engedélyezésének megtörténtéről a közmunka- és közlekedésügyi minister az 1880. évi XXXI. törvényczikk 1. §-a értelmében az országgyülésnek jelentést teend.

3. §. Jelen törvény, melynek a pénzügyministerrel egyetértő végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister bizatik meg, a törvénytárban történő megjelenése napján lép életbe.

XXIX. TÖRVÉNY-CZIKK

az eszék-batrinjai helyi érd. vasut és pleternicza-pozsegai szárnyvonalának engedélyezésére vonatkozó felhatalmazás tárgyában.

(Szentesitést nyert 1888. évi julius 9-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi julius 15-én.)

1. §. A ministerium ezennel felhatalmaztatik, hogy a magyar királyi államvasutak eszéki állomásából kiindulva, Nasiczon és Pleterniczán át a magyar királyi államvasutak tervezett bród-gradiskai vonalának batrinjai állomásába beágazólag vezetendő helyi érdekü gőzmozdonyu vasutnak és Pleterniczától Pozsegáig vezetendő szárnyvonalának kiépitésére és üzletére az 1880. évi

(1) Ez engedélyokmányt l. a közmunka- és közlekedésügyi miniszternek 1889 okt. 18. 54,010. sz. rendeletében (1889. R. T. 2148.).

XXXI. és az ezt kiegészitő és módositó 1888. évi IV. törvényczikkekben foglalt feltételek alatt az engedélyt kiadhassa.(1)

2. §. Ezen helyi érdekü vasut engedélyezésének megtörténtéről a közmunka- és közlekedésügyi minister az 1880. évi XXXI. törvényczikk 1. §-a értelmében az országgyülésnek jelentést teend.

3. §. Jelen törvény, melynek a pénzügyministerrel egyetértő végrehajtásával a közmunka- és közlekedésügyi minister bizatik meg, a törvénytárban történő megjelenése napján lép életbe.

XXX. TÖRVÉNY-CZIKK

a Spanyolországgal 1880. évi junius 3-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés meghosszabbitásáról szóló egyezmény beczikkelyezéséről.(2)

(Szentesitést nyert 1888. évi julius 21-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Madridban 1888. évi junius hó 12-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi augusztus 1-én.)

A Spanyolországgal 1880. évi junius hó 3-án kötött (1881 : XVI. törvényczikkbe iktatott) kereskedelmi és hajózási szerződés meghosszabbitásáról szóló egyezmény ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli királya

és

Ő Felsége Spanyolország királya és nevében Ő Felsége a regens királyné

azon óhajtól vezéreltetve, hogy az osztrák-magyar monarchia és Spanyolország között a kereskedelmi és hajózási viszonyok állandóbb szabályozást nyerjenek, e végből egyezmény kötésére határozták el magukat és meghatalmazottaikká kinevezték:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. stb. és Magyarország apostoli hirálya:

Dubsky V. gróf ő nagyméltóságát, valóságos belső titkos tanácsost és kamarást, a jeruzsálemi szt. János-rend lovagját, a császári vaskorona-rend és a spanyol katholikus Izabella-rend nagykeresztesét stb. stb. és

Ő Felsége Spanyolország királya:

Don Segismundo Moret y Prendergast ő nagyméltóságát, a III. Károly-rend nagykeresztesét, államministerét

kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után a következőkben állapodtak meg:

Egyetlen czikk.

Az 1880. évi junius hó 3-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés, mely az osztrák-magyar monarchia és Spanyolország között kereskedelmi és hajózási viszonyokat szabályozza, 1892. évi február hó 1-ig továbbra is érvényben marad.

Azon esetben, ha tizenkét hóval az emlitett határidő előtt a magas szerződő felek egyike sem nyilvánitaná a szerződés hatályának megszüntetése iránti szándékát, ezen szerződés egy év leteltéig érvényben marad, azon naptól számitva, melyen azt a magas szerződő felek egyike vagy másika felmondotta.

A jelen egyezményre vonatkozó jóváhagyási okmányok Madridban a lehető legrövidebb idő alatt fognak kicseréltetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Madridban, kettős kiadványban, az ezernyolczszáznyolczvanhetedik évi deczember hó huszonhetedik napján.

(P. H.) *Dubsky V. gróf* s. k.
(P. H.) *Moret S.*

---

(1) Ez engedélyokmányt l. a kereskedelemügyi miniszter 1892 okt. 23. 88,051. sz. rendeletében (1892. R. T. 3270.).

(2) Ez egyezmény ideiglenes meghosszabbitásáról v. ö. 1891: XLII. t. cz.

XXXI. TÖRVÉNY-CZIKK

a távirda, a távbeszélő és egyéb villamos berendezésekről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi augusztus 8-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi augusztus 14-én.)

1. §. A távirda, a távbeszélő és a villamos jelzők, illetve ezeknek felállitása, berendezése és üzletbentartása, — azoknak kivételével, melyek az egyes házak belsejében, ugyszintén más köz- vagy magánterület által el nem választott telken avagy összefüggő birtokon a közhasználat kizárásával terveztetnek, s melyeknek létesitése és használata semmiféle engedélyhez kötve nincs — az államnak fentartott jogai közé tartoznak.

Ennélfogva bárki másnak arra, hogy a magyar korona területén távirdát, távbeszélőt vagy villamos jelzőt létesithessen, berendezhessen és üzletben tarthasson, a jelen törvényben megállapitott engedélyt előzetesen kell kieszközölnie.

Az állami távirda, távbeszélő és villamos jelzők ezen jogi természetét nem változtatja meg azon körülmény, ha ezek üzlete bérbe adatnék vagy bármely egyéb módon más által gyakoroltatnék.

2. §. Azon közhasználatu távirdáknak és távbeszélőknek mások részére való engedélyezése, melyek a magyar korona területén tulmenőleg terveztetnek vagy ezen területen belül egyenként tizezernél több lakossal biró oly

---

(1) E berendezések vezetékeinek támszerkezetei a mezei közös dülőutak mentén felállíthatók: 1894: XII. t. czikk 38. §.

V. ö. 1889 jul. 27. keresk. min. rend., egyezmény Ausztria és Magyarország közt a budapest—bécsi távbeszélő tárgyában (1889. R. T. 2067.); 1893 máj. 22. 36,859. sz. keresk. min. rend. a budapest—bécsi távbeszélőnek a budapesti távbeszélő előfizetői által való használata tárgyában (1893. R. T. 1048.). — 1889 julius 19. 31,260. sz. keresk. min. rend. Temesvárott nyilvános távbeszélő állomások felállítása tárgyában (1889. R. T. 1747.).; 1889 november 4. 54,499. sz. keresk. min. rend. Nagyvárad város területén felállítandó nyilvános távbeszélő állomások tárgyában (1889. R. T. 2191.).; 1889 november 24. 61,699. sz. keresk. min. rend. a környékbeli távbeszélők tárgyában (1889. R. T. 2544.); 1895 decz. 17. 77,821. sz. keresk. min. rend. a belföldi helyközi (interurbán) távbeszélő berendezéseknek a budapesti környékbeli távbeszélő-hálózat előfizetői és nyilvános állomásai által való használata tárgyában (1895. R. T. II. 1627.).; 1890 márcz. 6. 10,818. sz. keresk. min. rend. Pécs városában nyilvános távbeszélő állomások felállítása tárgyában (1890. R. T. 185.).; 1893 márcz. 7. 14,892. számú keresk. min. rend. az állami kezelésben lévő távbeszélő hálózatok előfizetőinek bekapcsolásáról (1893. R. T. 500.); 1883 márez. 7. 14,893. sz. keresk. min. rend. a távbeszélő előfizetési dijainak leszállitásáról (1893. R. T. 502.); 1893 máj. 21. 26,487. sz. keresk. min. rend. a magánhasználatu távbeszélők díjainak leszállítása tárgyában (1893. R. T. 1046.).; 1893 deczember 3. 82,934. sz. keresk. min. rend. a «Telefon-Hirmondó» berendezésére vonatkozó engedélyokirat tárgyában (1893. R. T. 2539.); 1894 szept. 26. 65,138. sz. keresk. min. rend. a Budapest székesfőváros területén létesített «Telefon-Hirmondó» engedélyokmányának függeléke tárgyában (1894. R. T. II. 450.); 1894 máj. 27. 21,957. sz. keresk. min. rend. a külterületi előfizető állomásoknak a városi távbeszélő-hálózatba való bekapcsolása tárgyában (1894. R. T. I. 896.). V. ö. továbbá: 1896 julius 12. 62,730. sz. belügymin. rend. a törvényhatósági távbeszélő-hálózat magánvezetékének létesítése és fentartási költsége tárgyában (1896. R. T. II. 12.).

A korábbi rendelkezések tekintetében v. ö. 1880 máj. 25. 4767/IX. sz. földm., ipar- és keresk. min. rend. a Budapesten és Ujpesten létesítendő telefon engedélyokmánya tárgyában (1880. R. T. 249.); 1883 jun. 29. 18,609. sz. közm. és közl. min. rend. a budapesti telefonnak a távirdával összeköttetése és a táviratoknak telefonon fel- és leadása tárgyában (1883. R. T. 800.); 1884 szept 19. 13,060. sz. közm. és közl. min. rend. a magántelefonvezetéknek a szomszéd város nyilvános telefonhálózatával való összeköthetése tárgyában (1884. R. T. 1357.); 1884 szept. 30. 36,173. sz. közm. és közl. min. rend. a magánhasználati távbeszélő összeköttetések engedélyezése által fizetendő évi díjak leszállítása tárgyában (1884. R. T. 1376.); 1884 nov. 10. 11,458. sz. közm. és közl. min. rend. Budapest és Ujpest területén nyilvános telefonállomások felállítása tárgyában (1884. R. T. 1788.); 1886 nov. 26. 45,626. sz. közm. és közl. min. rend. Pozsony város területén nyilvános telefonállomások felállítása tárgyában (1886. R. T. 1073.).

városokat, illetve községeket kötnének össze, melyek állami távirdával vagy állami távbeszélővel már ellátva vannak, a törvényhozást illeti meg; minden más esetben az engedélyezés

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

hatásköréhez tartozik.

A vasutak és más közlekedési vállalatok üzleti távirdái, távbeszélői vagy villamos jelzői iránt, ugy a multra nézve, mint a jövőben az engedélyokmányok határozmányai mérvadók.

Ha valamely ilyetén berendezésről az engedélyokmány nem rendelkeznék és azt a forgalmi vállalat létesiteni kivánná, ehhez

a közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

engedélye előzetesen kieszközlendő.

A minister az ily engedély feltételeit külön fogja megállapitani.

Egyebekben a jelen törvény határozmányai alkalmazandók.

Azon esetekben, midőn a közszolgálat, közbiztonság, közegészség, árvédelem, vagy tüzoltás czéljaira szükséges távirda, távbeszélő vagy villamos jelző berendezések létesitéséről van szó, a közmunka- és közlekedésügyi ministernek jogában áll az engedélyezés feltételeit könnyiteni és a jelen törvény 3. §-ának egyes rendelkezéseitől eltérni.[2]

3. §.

A közmunka- és közlekedésügyi minister[1]

által saját hatáskörében kiadható engedély-okiratban, a mennyiben az előző §. kivételt nem tesz, minden esetre biztositandók a következők:

1. Az állam fentartott joga.

2. Az engedély időtartama, mely a közhasználatu berendezéseknél 50 éven, a magán-használatu berendezéseknél pedig 10 éven tul nem terjedhet.

3. Az államnak azon joga, hogy a közhasználatu berendezéseket tartozékaikkal együtt, az engedély tartamán belül is és az engedélyokiratban meghatározandó feltételek alatt beválthassa.

4. A közhasználatu berendezések az engedély lejártával összes tartozékaikkal együtt teljesen használható állapotban, ingyen és tehermentesen az állam tulajdonába mennek át.

A magánhasználatu berendezések az engedélyes tulajdonában megmaradnak. A mennyiben azoknak további, de minden egyes megujitás esetében 10 éven tul nem terjedhető fentartása, az engedélytartam utolsó évének első felében ki nem eszközöltetnék, illetve meg nem adatnék: az engedélyidő lejárta napjától számitandó 14 nap alatt lebontandók és eltávolitandók, mit ha az engedélyes tenni elmulasztana, az alábbi 11. §. alkalmazható.

5. Az államrendészet érdekei.

6. A közmunka- és közlekedésügyi ministernek azon joga, hogy a közhasználatu berendezések használati dijait megszabhassa és módosithassa.

7. A közhasználatu berendezéseknek mindenki által egyaránt lehető használata az államrendészet által megkivánt korlátozások között (l. fent 5. pont).

8. Közhasználatu berendezéseknél az engedélyesnek azon kötelezettsége,

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. értelmében, a kereskedelemügyi miniszter (1889. R. T. 1221.).
(2) V. ö. 5., 80. §§.

mely szerint azon esetben, ha ugyanazon helység területén más közhasználatu távirda, távbeszélő, vagy villamos jelző berendezés léteznék, ezeknek a saját berendezésével leendő összekapcsolását

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

felhivására és az általa meghatározandó idő alatt saját költségén eszközölni tartozik.

9. Azon kikötés, hogy az engedély élők közti jogügylet utján, csak

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

engedélyével, illetve jóváhagyásával ruházható át másra.

4. §. Ha vagy haláleset folytán, vagy birói árverés következtében az engedélyezett vállalat tulajdona más személyre menne át, valamint akkor is, ha az engedélyes ellen gondnokság rendeltetik, csőd nyittatik, vagy a vállalatra vagy tartozékaira végrehajtás vezettetik: ezen változások az illetékes hatóság, illetve biróság által

a közmunka- és közlekedésügyi ministernek(1)

bejelentendők; önként értetvén, hogy ha a vállalat tulajdonjoga bármely czimen uj tulajdonosra menne át, ez által az engedélyokirat határozmányai változást nem szenvednek és az abban foglalt jogok és kötelezettségek érintetlenül maradnak.

A mennyiben halálozás esetében az engedély idegen állampolgárra szállna át,

a közmunka- és közlekedésügyi ministernek(1)

jogában áll az engedélyt az idegen állampolgártól azonnal elvonni vagy saját választása szerint azt követelni, hogy az üzletvezetés oly belföldi állampolgár által gyakoroltassék, kinek személyében

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

megnyugszik.

5. §. Az 1. és 2. §. szerint az engedélyezés tárgyát képező berendezések létesitésére és üzletére vonatkozó müszaki és eljárási szabályokat

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

állapitja meg.

A huzalvezetés, felerősités és bekapcsolás tervei

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

előző jóváhagyását igénylik.

6. §. Az 1881. évi XLI. törvényczikk rendelkezéseinek(2) kiterjesztésével a távirdáknak felállitásán felül a távbeszélőknek és villamos jelzőknek közhasználatra való felállitása is azon vállalatok közé soroztatik, a melyekre nézve az idézett törvényczikk értelmében kisajátitásnak van helye.

A jelen törvényben tárgyalt berendezések az idézett törvény 6. §-ának rendelkezése alól kivétetnek.

A közutaknak, utczáknak és tereknek közhasználatu távirdák, távbeszélők,

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.
(2) V. ö. 1881: XLI. t. cz. 1. §. 9. p.

vagy villamos berendezések felállitására vagy áthelyezésére történő igénybevételének módozatait — figyelemmel a közlekedés akadálytalan fentartására —

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

esetről-esetre állapitja meg.

Ezen megállapitást megelőzőleg a törvényhatósági joggal biró városok területén

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

küldöttjének vezetése alatt bejárás tartandó, melyhez a Budapest szab. kir. fővárost érdeklő esetekben a fővárosi közmunkatanács, a főváros közönsége és a fővárosi állami rendőrség, a többi törvényhatósági joggal biró vagy legalább 10,000 lakossal biró rendezett tanácsu városok területét illetőleg az illető törvényhatóság és rendőri hatóság, illetve az emlitett rendezett tanácsu városoknál a polgármester meghivandó. E bejárás eredménye felett

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

határoz.

Midőn valamely állami berendezés létesitését a nevezett minister közérdekből sürgősnek jelenti ki, az előbbi pontban emlitett bejárás mellőzhető.

7. §. A ház- és földtulajdonosok és birtokosok kártérités nélkül eltürni tartoznak, hogy a közhasználatu távirdák, távbeszélők és villamos jelzők huzalai épületeik és földjeik felett a légürben

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

által esetről-esetre megállapitandó magasságban, a vállalat költségére elvezettessenek oly módon, hogy ez által az ingatlannak korlátlan használatában akadályozva ne legyenek.

A mennyiben épitkezések vagy átalakitások miatt a légürben vezetett huzaloknak magasabbra helyezése válnék szükségessé: ez az ingatlan tulajdonosának vagy birtokosának bejelentésétől számitott 45 nap alatt a vállalat által saját költségére foganatositandó.(2)

8. §. A közhasználatu távirdák, távbeszélők és villamos jelzők huzalainak a vállalat költségére az épületekre vagy azok tetőzetére való felerősitését és bekapcsolását, valamint az ingatlan korlátlan használatának akadályozása nélkül a föld alatt elvezetését, az épület- és földtulajdonosok és birtokosok eltürni kötelesek; azonban a huzaloknak felerősitése vagy bekapcsolása avagy a föld alatt való elvezetése által okozott káraiknak megtéritését, illetve az előbbi állapot helyreállitását követelhetik.

Az épület lebontása, átalakitása, felemelése vagy uj épület létesitése esetében, az épületre vagy annak tetőzetére felerősitett vagy bekapcsolt, illetőleg a föld alatt elvezetett huzalok az ingatlan tulajdonosának vagy birtokosának bejelentésétől számitott 45 nap alatt a vállalat által saját költségére eltávolitandók, illetőleg áthelyezendők.(2)

9. §. A 7. és 8. §§. második bekezdésében emlitett bejelentés módozatait,

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.
(2) V. ö. 9. §.

valamint a bejelentéstől számitott 45 nap sikertelen eltelte után a huzalok eltávolitásánál követendő eljárást

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

az igazságügyi ministerrel, illetőleg Horvát-Szlavonországok bánjával egyetértőleg kiadandó rendelet utján állapitja meg.

A 8. §. eseteiben igényelhető kártalanitást, ha az érdekeltek között egyezség nem jő létre, a biróság állapitja meg. A huzalvezetés berendezése alkalmával okozott károk eseteiben a kártalanitás megállapitására az 1881. évi XLI. t. cz. II. és IV. fejezetének szabályai megfelelően alkalmazandók, s az e végből szükségeseknek mutatkozó eljárási különös szabályokat

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

rendeleti uton állapitja meg.

A később okozott károk megtéritése egyezség hiányában a törvény rendes utján követelhető.

10. §. Az állami távirdák, távbeszélők és villamos jelző berendezések törvényhatósági vagy községi adópótlékokkal vagy bármely más járulékokkal és illetékekkel meg nem terhelhetők. Ily állami berendezések bérlői azonban épen ugy, mint a hasonnemü közhasználatu vállalatok engedélyesei is, ebbeli tiszta jövedelmük után a fennálló adózási törvények értelmében ugy az állami adókat, mint az ezek után kivetett törvényhatósági vagy községi pótlékokat viselni tartoznak.

Kivétetnek ezen rendezés alól a közszolgálat, közbiztonság, közegészség, az árvédelem vagy tüzoltás és egyéb hasonló czélokra engedélyezett berendezések, melyek után semmiféle adó vagy illeték nem szedhető.

11. §. A ki közterület által, vagy mások tulajdonát képező magánterület által elválasztott telkén vagy birtokán előzetes engedély nélkül távirda, távbeszélő vagy villamos jelző berendezést létesit, vagy engedély nélkül fentart, vagy a ki a magánhasználatu távirdát a magánhasználat természetével ellenkező módon használja, kihágást követ el és

a közmunka- és közlekedésügyi ministernek(1)

illetve megbizott közegének inditványára 50 forinttól 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen kihágás eseteiben a kihágások tekintetében illetékes királyi biróságok itélnek.

A közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

az engedély nélkül létesitett berendezést az illető közigazgatási (rendőri) hatóság utján azonnal lezáratja, egyszersmind a berendezőt felhivja, hogy a berendezést a felszólitás vétele napjától számitandó 8 nap alatt távolitsa el, mit ha meg nem tenne, e berendezés a panaszolt fél költségére ugyancsak a rendőri hatóság által azonnal eltávolitandó lesz.

A kihágás jogerejü megállapitása után a fél tulajdonát képező berendezési és felszerelési anyagok az eljáró hatóság által el is árverezhetők és a befolyandó összeg a pénzbüntetés és az eljárási költségek fedezésére forditandó.(2)

---

(1) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.
(2) V. ö. a hatóság tekintetében: 1880: XXXVII. t. cz. 40. §. 5. p., 43. §. — V. ö. még alább 13., 14. §§.

12. §. Azon büntető határozatok, melyek a távirdák megrongálói ellen a közbiztonság szempontjából a büntető törvényekben alkottattak s érvényben fennállanak, a távbeszélők és villamos jelzők megrongálóival szemben is érvényesek, illetve ezekre is kiterjesztetnek.(1)

13. §. A magyar korona területén netán már létező engedélyezés alá eső és nem az eddig érvényben volt szabályrendeletek alapján létesitett távirda, távbeszélő, vagy villamos jelző berendezések birtokosai a jelen törvény életbelépése napjától számitandó 45 nap alatt tartoznak

a közmunka- és közlekedésügyi ministerhez(2)

engedélyért folyamodni, minek elmulasztása esetén, vagy ha a minister az engedélyt megtagadná, köteles a birtokos a fenti határidő lejártával, illetve az elutasitó ministeri rendelet vétele napjától 8 nap alatt az egész berendezést saját költségén eltávolitani, ellenkező esetben az előző 11. §. határozmányai alkalmazandók.

14. §. A közterületeken a villamvilágitások, ugyszintén bármely másféle villamvezetékek csak ugy létesithetők és helyezhetők el, hogy azoknak berendezése és nevezetesen a villamáramnak vezetése által a közhasználatu távirdák, távbeszélők és villamos jelzők müködése meg ne akadályoztassék és meg ne zavartassék.

E végből a villamvilágitási vagy egyéb villamvezetéki berendezések, kiviteli, valamint azoknak később bármikor czélba vett módositásának, kiegészitésének stb. tervei

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

előző jóváhagyása alá terjesztendők.

Ha a minister a tervek és jelesen a vezeték-elhelyezés módjának megbirálása alapján arról győződnék meg, hogy a vezeték elhelyezése és általában a tervezet kivitele, a már létező közhasználatu távirda, távbeszélő, vagy villamos jelző müködését megakaszthatná, vagy megzavarhatná, ugyszintén azon esetben, midőn ezen hátrányok utólag, azaz: akkor keletkeznének, mikor a villamvilágitás vagy más czélu villamvezetés már müködésben van, megkövetelheti, hogy az, a ki a villamos világitást, vagy az egyéb villamos vezetést létesiteni kivánja, illetve fentartja, saját költségén a terveket, illetve a vezeték elhelyezését kellően módositsa, áthelyezze és mindazon óvintézkedéseket foganatba vegye, melyeket a minister elrendel.

Az ellen, a ki

a közmunka- és közlekedésügyi minister(2)

előző jóváhagyása, vagy a minister által a fenti bekezdés értelmében támasztott kivánság foganatositása nélkül létesit, módosit, vagy fentart villamos világitást, avagy egyéb villamvezetéki berendezést, a jelen törvény 11. §-ában körülirt büntetés és eljárás alkalmazandó.(3)

---

(1) V. ö. 1878: V. t. cz. 439—441. §§.

(2) Jelenleg, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi miniszter.

(3) V. ö. 1891 febr. 17. 4565. sz. keresk. min. rend. a villamos erőt és sürített levegőt szolgáltató ipartelepeknek az iparhatósági telepengedélyezés alá eső üzlettelepek sorába való fölvétele iránt (1891. R. T. 120.); 1894 aug. 2. 59,381. sz. belügymin. körrend. a villanyvilágitás berendezéséhez szükséges anyagok és czikkek beszerzésénél a hazai ipar érdekeinek figyelembevétele iránt (1894. R. T. II. 313.); 1895 jan. 19. 49,768. sz. belügymin. rend. a villamos világító és munkaátviteli berendezésekre vonatkozó szerződések

15. §. A jelen törvény a törvénytárban történő megjelenése napján lép életbe és az igazságügyi ministerrel és Horvát-Szlavonországokra nézve a bánnal egyetértő végrehajtásával,

a közmunka- és közlekedésügyi minister(1)

bizatik meg.(2)

XXXII. TÖRVÉNY-CZIKK

némely államadósság beváltásáról.(3)

(Szentesitést nyert 1888. évi november 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi november 29-én.)

1. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy az alábbi 2. §-ban felsorolt kölcsönök kötvénybirtokosainak a kötvényekben kifejezett tőkét az állam s illetőleg az állam által megváltott egyes vasutak korábbi birtokosai nevében és helyett felmondhassa és a mennyiben a bevonandó kötvények birtokosai a 6. §. szerint kibocsátandó mérsékeltebb kamatozásu kötvényeket elfogadni hajlandók nem lennének, a bevont kötvények névszerinti teljes tőkeértékét készpénzben kifizethesse.

2. §. Az 1. §. értelmében:

A) 1. az 1867-ik évi XIII. t. cz. alapján felvett magyar vasuti kölcsönnek,

2. az 1871-ik évi XLV. t. cz. alapján felvett 30 millió forintos kölcsönnek,

3. az 1872-ik évi XXXII. t. cz. alapján felvett 54 millió forintos kölcsönnek,

4. az államositott magyar keleti vasut 1873-ik évi másodkibocsátásu 30 millió forintnyi elsőbbségi kölcsönének,

5. a magyar vasutak által az 1875. évi XLI. s az 1876. évi XI. törvényczikkek alapján kibocsátott egyesitett elsőbbségi kölcsönből az államositott vasutakra eső résznek,

6. a gömöri vaspálya terhére az 1871: XXXVII. t. cz. alapján kibocsátott államvasuti záloglevélkölcsönnek,

B) 7. az államositott magyar keleti vasut 1869-ik évi első kibocsátásu 45.020,100 forintnyi elsőbbségi kölcsönének,

8. az államositott első erdélyi vasut 1867-ik évi 21 millió forintnyi elsőbbségi kölcsönének,

9. az államositott alföld-fiumei vasut 1870-ik évi 19.000,000 frtnyi első kibocsátásu és 1874-ik évi 1.706,600 frtnyi másodkibocsátásu elsőbbségi kölcsöneinek,

---

megkötése alkalmából szakértők meghallgatása tárgyában (1895. R. T. I. 820.); 1895 aug. 21. 72,291. sz. belügymin. rend. a villamos világítási és villamos munkaátviteli berendezések iránt kötendő szerződések pontozatai tárgyában (1895. R. T. II. 9497.).

(1) Jelenleg a végrehajtás, az 1889: XVIII. t. cz. folytán, a kereskedelemügyi minisztert illeti meg (1889. R. T. 1221.).

(2) V. ö. 1890 jul. 18. 23,445. sz. keresk. min. rend. a távirda, távbeszélő és más villamos berendezésekről szóló 1888: XXXI. t. cz. végrehajtása tárgyában (1890. R. T. 1210.). Ugyancsak e t. czikk végrehajtása tárgyában v. ö. 1892 jul. 2. 41,215. sz. keresk. min. rend. (1892. R. T. 1533.).

(3) Az ezen t. czikkben megkezdett beváltás folytatásáról v. ö. 1892: XXI. t. cz. némely államadósság beváltásáról s a koronaérték behozatalára szükséges aranybeszerzésről.

10. az államositott tiszavidéki vasut 1872-ik évi 20 millió forintnyi elsőbbségi kölcsönének,

11. az államositott báttaszék-dombovár-zákányi (duna-drávai) vasut 1873-ik évi 6.954,200 frtnyi elsőbbségi kölcsönének, végre

C) 12. a magyarországi földtehermentesitési adósságnak, ide értve az erdélyi és temesi földtehermentesitési adósságot is, és pedig valamennyi felsorolt adósságnak mindazon kötvényei bevonandók lesznek, melyek 1889-ik évi január 1-től kezdve válnak esedékesekké.(1)

3. §. A kölcsönök felmondása csak a kamatszelvények esedékességének határnapjára történhetik és nem szólhat rövidebb időre, mint a mely időköz az illető kölcsönök törlesztési terve szerint a kötvények kisorsolásától számitva azok esedékességeig meg van állapitva.

A felmondás a bel- és külföld mindazon helyein s lehetőleg ugyanazon módon teendő közzé, a mely helyeken s a mely módon az illető kölcsön kisorsolt kötvényei eddig köztudomásra hozattak.

Azon határidőn tul, a melyre a felmondás történt, a felmondott kötvényektől kamat nem jár.

A felmondási határidő végeig le nem járt s hiányzó szelvények értéke a kifizetendő tőkéből levonandó.

4. §. A felmondott kötvények teljes tőkeértéke ugyanazon pénzértékekben fizetendő vissza, mint a mely pénzértékekben az illető adósságnem kisorsolt kötvényei eddigelé is beváltattak.

5. §. Mihelyt lejár azon határidő, a melyre a felmondás történt, a felmondott kölcsöntőke biztositására bekebelezett zálogjog azon pályatestekről, melyekre az 1868: I. és az 1881-ik évi LXI-ik törv. cz. értelmében alakitott összpontositott telekkönyvbe bekebelezve van, hivatalból törlendő; a mennyiben azonban valamely kölcsön nem teljesen, hanem csak részben mondatik fel, a telekkönyvi törlés bekebelezése csak a felmondott részre szoritkozhatik.

6. §. A 2. §-ban felsorolt kölcsönök kötvényeinek bevonhatása végett a felmondás arányában a jelenleg forgalomban levőknél alacsonyabb kamatra szóló adómentes kötvények bocsáthatók ki olyképen, hogy a 2. §. *A)* 1—6. pontjai alatt felsorolt kölcsönök egy egységes o. é. aranyforint, német birodalmi márka és frankokról, s a mennyiben szükséges, részben sterling font értékről is szóló törlesztéses vasuti államkölcsönné, a 2. §. 7—11 pontjai alatt felsorolt kölcsönök egy egységes osztr. ért. ezüstforintról szóló törlesztéses vasuti államkölcsönné, s a földtehermentesitési adósság egy egységes osztr. értékről szóló és szintén törlesztés alá eső adóssággá alakittassanak át.(2)

7. §. Az egységes uj arany kölcsön és az egységes uj ezüst kölcsön biztositására a zálogjog ugyanazon pályatestekre, melyeket a bevonandó kölcsönök jelenleg terhelnek és pedig a két egységes uj vasuti államkölcsön egyenlő rangsorozati elsőséggel a részkötvények kibocsátása előtt hivatalból akként kebelezendők be, hogy azokat a 2. §-ban felsorolt kölcsönök kötvényeinek bevonása után a telekkönyvi rangsorozatban az államositott tiszavidéki vasut vonalain csakis ezen vasut 1864. évi sorsjegykölcsönének biztositására bekebelezett 15.750,000 o. é. frt, mely bezárólag 1924-ig járó

(1) V. ö. 6., 7., 11., 13., 15. §§.
(2) V. ö. 13., 15. §§.

819,000 frtnyi évjáradékkal törlesztendő, az államositott alföld-fiumei (nagyvárad-eszéki), első erdélyi és báttaszék-dombovár-zákányi (duna-drávai) vasutak vonalain csak a részvényeseket a megváltásból folyólag illető járandóság, a bevonandó kölcsönök biztositására jelenleg szolgáló többi vonalakon pedig egyátalán semmi más tehertétel ne előzze meg.

A gömöri vasutakra az uj kölcsönök, csak az ezen vasutakat terhelő államvasuti záloglevélkölcsön teljes bevonása, illetőleg az egész kölcsön felmondási határidejének lejárta után lesznek bekebelezhetők.

8. §. Az uj földtehermentesitési kötvények alapszerü biztositása végett, azok a földtehermentesitési alapigazgatóság által állitandók ki, annak ellenőrzése alatt kezelendők es törlesztendők s azok évi törlesztési és kamatozási szükségletének biztositására az állam általános jövedelmein kivül az egyenes adók után szedendő földtehermentesitési pótlék rendeltetik.[1]

9. §. A kibocsátandó uj kötvények törlesztési határideje az aranyértékben kibocsátandó vasuti államkötvényeknél legfelebb 75 évre, az osztrák értékü ezüstre szóló államvasuti kötvényeknél legfelebb 80 évre s az uj földtehermentesitési kötvényeknél legfelebb 70 évre terjedhet s a kibocsátandó kötvények szövegében azon biztositás is adható, hogy azok a közelebbi tiz év alatt csakis a törlesztési tervekben megállapitott módon fognak bevonatni.

A kibocsátandó kötvények összege, törlesztésök határideje, valamint a kötvényeknek a forgalomból kivonandó kötvények névleges kamatjánál mindenesetre alacsonyabb kamatlába akként állapitandó meg, s értékesitésök is akként eszközlendő, hogy mindhárom kölcsön évi kamatja és tőketörlesztési járuléka együttvéve a bevonandó kölcsönök 1888. évi kamatozási és tőketörlesztési szükségletében necsak teljes fedezetet találjon, hanem hogy a hitelmüveletek keresztülvitele után a szükséglet a maihoz képest évenkint legalább is annyival kevesbedjék, mint a mennyi a törlesztési járulékok fedezése végett az 1880: VIII. és IX. s illetőleg az 1881: XI. törvényczikk[2] alapján kibocsátható járadék-kötvények eladásából 1889-ik évre bevételként előirányozható.

10. §. A hitelmüvelet keresztülvitelére az alábbi 15. §-ban kitüzött határidő lejártáig az 1880. évi VIII. és IX. s illetőleg az 1881-ik évi XI. törvényczikk[2] alapján a törlesztési járulékok fedezésére járadék-kötvények nem bocsáthatók ki, a hitelmüvelet sikeres keresztülvitele után pedig az idézett törvényczikkek hatályukat vesztik.

11. §. Ugy az arany és az ezüst értékre szóló vasuti államkölcsönök, mint az ujonnan kibocsátandó földtehermentesitési adósság kötvényeiért befolyó összegek kizárólag csak a 2. §-ban megjelölt kölcsönök kötvényeinek bevonására s ezen kölcsönök kötvényei közül is csak azoknak törlesztésére forditthatók, a melyek 1888. év végéig esedékesekké még nem váltak.

A mennyiben a kölcsönök kötvényeinek értékesitéséből oly fölösleg maradna, a mely a 2. §-ban megjelölt kölcsönök kötvényeinek bevonására nem

(1) Az ezen t. cz. értelmében kibocsátott 4%-os magyar földtehermentesítési kötvényekhez hasonló kötvényeket bocsátott ki a pénzügyminiszter a horvát-szlavon földtehermentesítési adósság kötvényei helyett: 1891: XXVIII. t. cz. 2. §.

(2) Az 1880: VIII. t. cz. szól az államkölcsönök tőketörlesztési évi járadékainak fedezéséről; az 1880: IX. t. cz. a földtehermentesítési kötvények törlesztéséről; az 1881: VI. t. cz. pedig az 1880: VIII. t. cz. 1. §-ának módositásáról.

szükségeltetik, ezen fölösleg az 1889. évtől kezdve még megállapitandó földtehermentesitési kárpótlások fedezésére s illetőleg egyéb állami adósságok törlesztésére forditandó.

12. §. Az 1889-ik évi január 1-je után megállapitandó földtehermentesitési kárpótlások a jogosultaknak teljes összegökben készpénzben fizetendők ki s a mennyiben az előző §. értelmében fedezetet nem nyernének, az állami költségvetésben e czélra előirányzandó hitelből fedezendők.

13. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy az államositott keleti vasut részvényei helyett az 1876: L. törvényczikk alapján kibocsátott államkötvényeket az előbbi szakaszokban megállapitott módon szintén bevonhassa s ezek fedezése végett a 6. §. értelmében szintén arany értékre szóló vasuti államkötvényeket bocsáthasson ki, illetőleg az egységes uj aranykölcsönt a kibocsátandó kötvények névértékével fölemelhesse az esetre, ha a kibocsátandó kötvények kamatja és törlesztési járuléka a bevonandó kötvények mai évi kamatozási és tőketörlesztési szükségletében, a kamatok után járó adót leszámitva, teljes fedezetet talál.

14. §. A 2. §. *A)* 5. pontja alatt, nemkülönben az ugyanezen szakasz *B)* 8., 9., 10. és 11-ik pontjai alatt felsorolt kölcsönök kötvényeinek bevonása s a kibocsátandó arany és ezüst értékekre szóló kölcsönök erejéig a zálogjog telekkönyvi bekeblezése csakis az illető vasuttársulatok közgyüléseinek hozzájárulásával történhetik.

15. §. Az előző szakaszokban engedélyezett hitelmüveletek 1890-ik év végeig keresztül viendők, s ugy a 2. §-ban megjelölt kölcsönök bevonásáról, mint a 6. §. alapján kibocsátandó kölcsönök kötvényeinek értékesitéséről s a befolyt értékek felhasználásáról az országgyülésnek legkésőbb az 1891-ik év folyama alatt jelentés teendő.

16. §. Ezen törvény kihirdetésével azonnal hatályba lép, s annak végrehajtásával a pénzügyi, a belügyi, a közmunka- és közlekedésügyi és az igazságügyminister bizatik meg.

XXXIII. TÖRVÉNY-CZIKK

az 1889. év I. negyedében viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi deczember 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi deczember 28-án.)

1. §. A ministerium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jogérvényes adókra és állami jövedékekre vonatkozó öszszes, jelenleg fennálló vagy ezután hozandó — törvényeket, azok időközben bekövetkezhető módositásainak figyelembevételével, az 1889. év első negyedében érvényben tarthassa, és az ezek alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat az alább következő szakaszokban meghatározott módon fedezhesse.

2. §. A kiadási tételekre nézve az 1888. évi állami költségvetésről szóló VI-ik törvényczikk rendelkezései irányadók, felhatalmaztatik azonban a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhessen ezen törvény érvény-

(1) E t. czikk hatályát 1889 jun. 30-ig kiterjesztette: 1889: IV. t. cz. Az 1889. évi államköltségvetést az 1889: XXI. t. cz. tartalmazza.

ben léte alatt, melyek időközben alkotott külön törvények vagy törvényes intézkedések folytán fedezendők.

3. §. Az ezek folytán teendő kiadások az 1889. évi költségvetés keretébe lesznek beillesztendők.

4. §. Jelen törvény hatálya az 1889. évi államköltségvetésről szóló törvény életbeléptével megszünik.

5. §. Ezen törvény 1889. évi január hó 1-én lép életbe és végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XXXIV. TÖRVÉNY-CZIKK

a Magyarország s Horvát-Szlavon-Dalmátországok között az 1880. évi LIV. törvényczikk értelmében létrejött pénzügyi egyezmény hatályának ujabb meghosszabbitásáról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi deczember 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi deczember 28-án.)

1. §. Az 1880. évi LIV. t.-cz. 2. §-ában megállapitott határidő, valamint az idézett törvényczikk 5. és 6. §-ai szerint Horvát-Szlavonországok önkormányzati beligazgatási költségeinek fedezésére meghatározott százaléknak és évi átalánynak érvénye az 1889-ik évi január hó elsejétől deczember hó végeig meghosszabbittatik. Az idézett törvényczikkben foglalt többi határozatok jelen törvény által nem érintetnek.

2. §. E törvény az 1889-ik évi január elsejével lép hatályba s annak végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XXXV. TÖRVÉNY-CZIKK

az állami italmérési jövedékről.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi deczember 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi deczember 28-án.)

I. FEJEZET.

Alapelvek.

1. §. A szeszes italok kimérése és kis mértékben való elárusitása felett a kizárólagos rendelkezési jog az állam részére tartatik fenn.

2. §. Ezen kizárólagos jog folytán korcsmákat nyitni vagy a már meglevőket fentartani csak az állam engedélye mellett szabad. Senkinek sem szabad az illetékes pénzügyi hatóság engedélye nélkül:

I. bort (bormustot).

II. gyümölcsbort,

III. sört,

IV. bármely égetett szeszes folyadékokat:

---

(1) A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt létrejött pénzügyi egyezményt az 1889: XL. t. cz. tartalmazza. Az 1880: LIV. t. czikkben foglalt egyezmény hatályát korábban az 1887: XLIII. t. czikk hosszabbitotta volt meg.

(2) E t. czikk — melynek kiegészítője a következő 1888: XXXVI. t. czikk — némely határozmányait kiegészíti az 1890: XXXVI. t. cz., még pedig három irányban: rendelkezik a szesznek nagyban való eladásáról, a fűszer-, anyag- és vegyeskereskedők kimérési jogáról és az italmérési jövedék tárgyát képező folyadékoknak kiviteléről oly helyre, a hol az 1888: XXXV. t. cz. nincs hatályban.

Úgy az 1888: XXXV., valamint az azt kiegészítő 1890: XXXVI. t. czikket módosítja az 1892: XV. t. cz.

L. a szeszadóról szóló 1888: XXIV. t. czikket és jegyzeteit is.

1. kimérni vagyis a felsorolt szeszes italokat ülő vagy álló vendégeknek, az üzlet helyiségeiben vagy azon kivül való fogyasztásra akár nyilt, akár zárt edényekben iparszerüleg kiszolgáltatni;

2. kis mértékben elárusitani vagyis ugyanazokat a szeszes italokat zárt edényekben, még pedig a bort és az égetett szeszes folyadékokat (2. §. I., IV.) 100, sört pedig (2. §. III.) 25 literen alóli mennyiségben, az üzleti vagy elárusitási helyiségen kivül való fogyasztásra elárusitani.(1)

3. §. A kimérésre és a kis mértékben való elárusitásra az engedélyt a vállalkozó irásbeli kérelmére, az üzlet helye szerint illetékes kir. pénzügyi igazgatóság adja meg.

Az engedély megadása előtt tartozik a kir. pénzügyigazgatóság a vállalat helye szerint illetékes közigazgatási hatóságot és pedig Budapesten az állami rendőrséget, törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitányt, rendezett tanácsu városokban ezek polgármesterét, egyéb helyeken a főszolgabirót, Horvát-Szlavonországokban pedig a megfelelő s a bán által rendeleti uton kijelölendő hatóságot, az iránti nyilatkozatra felhivni, hogy az engedély megadása s a folyamodó személye ellen nincs-e kifogása. Ha a felhivott hatóságnak kifogása nincsen, vagy a felhivás kézbesitésétől számitott 15 nap alatt nem nyilatkozik, az engedély akadálytalanul megadható. Ha ellenben a pénzügyigazgatóság a közigazgatási hatóság kifogása daczára is az engedély megadása mellett van, valamint ha az engedélyt megtagadó határozatot hoz s az ellen a vállalkozó 15 nap alatt felebbezéssel él, az ügy végeldöntés végett a pénzügyminister elé terjesztendő, ki ez esetben a belügyministernek, Horvát-Szlavonországokban a bánnak meghallgatása mellett, végérvényesen határoz.(2)

Azok, kik a pénzügyi hatóság részéről kimérési vagy kis mértékben való elárusitásra engedélyt nyernek, ebbeli üzletökre az iparhatóságtól külön nem kötelesek engedélyt kérni; a pénzügyigazgatóság azonban az engedély kiadásáról az elsőfoku iparhatóságot s a mennyiben ez nem lenne ugyanaz avval a közigazgatási hatósággal, melytől előlegesen vélemény kérendő, evvel is esetről-esetre közölni tartozik.(3)

4. §. A pénzügyi hatóság által adandó engedély kérelmezésére kötelezvék

---

(1) V. ö. 4. §. — A szőlős gazdák részére engedélyezett kedvezményről v. ö. 1892: XV. t. cz. 3. §.

(2) V. ö. 8., 10. §§.; továbbá: 1894 máj. 14. 35,062. sz. belügymin. rend. a szeszes italoknak álló vendégek részére poharankint, továbbá nyilt edényekben és utczán át kismértékben való kiszolgáltathatásának korlátozása tárgyában (1894. R. T. I. 590.); 1894 decz. 22. 93,722. sz. belügymin. rend. a szeszes italoknak kávés üzletekben és czukrászdákban való kiszolgáltatásáról szóló engedélyek kiadása tárgyában (1894. R. T. II. 702.). Ugyanerről v. ö. 1894 okt. 27. 35,005. sz. pénzügymin. rend. (1894. R. T. II. 605.); 1895 máj. 21. 19,214. sz. pénzügymin. rend. az italméréssel és kismértékben való elárusítással foglalkozó üzletek hatályosabb ellenőrzése czéljából használandó vizsgálati ivek (szemleivek) tárgyában (1895. R. T. I. 1468.); 1895 jun. 12. 47,306. sz. belügymin. rend. a szeszes italok kimérésével és kismértékben elárusításával foglalkozó üzletekben vezetett vizsgálati iveknek a közigazgatási közegek által leendő kitöltése tárgyában (1895. R. T. I. 817.); 1895 jun. 15. 87.896. sz. pénzügymin. rend. a szeszes italok kimérésével vagy kismértékben való elárusításával nem foglalkozó birtokosok által, öntermesztette gyümölcsből készített, saját házi szükségletre szánt gyümölcsbor megadoztatása tárgyában (1895. R. T. I. 1489.).

(3) E határozmányok megfelelően alkalmazandók a szesznek nagyban való eladására szóló engedély megadásánál: 1890: XXXVI. t. cz. 2. §. — V. ö. még: 1896 máj. 28. 43,617. sz. belügymin. rend. az égetett szeszes italok poharazására és nyilt edényekben való kimérésére szóló engedélyek kiszolgáltatása körül követendő eljárás újabb szabályozása tárgyában (1896. R. T. I. 1092.). Ugyane tárgyról v. ö. 1896 máj. 4. 30,083. sz. pénzügymin. rend. (1896. R. T. I. 1181.); 1896 jul. 24. 59,072. sz. belügymin. rend. a szeszes italok kimérésére és kismértékben elárusitására vonatkozó engedélyek megadása, azok számának megállapítása és az engedély megvonása ügyében önálló, külön, indokolt vélemény adása iránt (1896. R. T. II. 19.).

s az engedély kinyerése előtt sem a kimérést, sem a kis mértékben való elárusitást nem gyakorolhatják :

1. korcsmárosok, vendéglősök, italmérők s általában mindazok, kik a 2-ik §-ban felsorolt szeszes italok kiméréssével vagy e mellett kis mértékben való elárusitásával is foglalkoznak ;

2. sör- és szeszfőzdék vállalkozói, bor-, sör- és szeszkereskedők abban az esetben, ha a szóban levő szeszes italokat kis mértékben árusitják el ;

3. más kereskedők, szatócsok és mindazok, kik rendes üzletökön kivül, a fent emlitett szeszes italoknak kis mértékben való elárusitásával is foglalkoznak ;

4. czukrászok, kávésok, és ha az előző pontok alá nem esnek, mindazok, kik a 2-ik §-ban emlitett szeszes italokat csakis poharankint iparszerüleg szolgáltatják ki ;

5. bortermelők, kik saját termésü boraiknak kis mértékben való elárusitásával foglalkoznak.(1) (2)

II. FEJEZET.

A kimérésnek és kis mértékben való eladásnak engedélyezéséről.

5. §. Kimérésre, vagy kis mértékben való elárusitásra szóló engedély, nemökre való tekintet nélkül, csak olyan teljes koru egyéneknek adható, kik teljesen megbizhatók, feddhetlen előéletüek és magyar állampolgárok, vagy legalább az 1886. évi XXII. t. cz. 15. § a értelmében, — Horvát-Szlavonországokban az ott érvényben levő törvények értelmében — a magyar korona országainak valamely községében letelepülési engedélyt nyertek.

Nem teljes koruak csak a gyámhatóság beleegyezésével s csak azon feltétel alatt nyerhetnek engedélyt, ha oly üzletvezetőt állitanak, a ki az engedélyt kérőkre nézve előirt föltételeknek megfelel. Jogi személyek szintén ily üzletvezető állitására kötelezvék. Az üzletvezető neve s a személyében beálló változás a pénzügyigazgatóságnak esetről-esetre bejelentendő.

Vasutaknak állomáshelyein és hajókon, nemkülönben a katonai laktanyákban és gyakorló helyeken levő vendéglőkben italmérési engedély, ha az előirt kellékeknek különben megfelelnek, azoknak adható csak, kiket a vasuti és hajózási vállalat s az illetékes katonai parancsnokság e végre kijelöl.

Vasuti, vizszabályozási és egyéb nagyobb épitkezéseknél, ugy ipartelepeken és fürdőkben, nemkülönben a közlekedési révek és hidak mellett, ha külön vendéglő felállitása szükségesnek mutatkozik, az italmérési engedély

---

(1) V. ö. 1889 nov. 9. 41,475. sz. igazs. min. rend. az italmérési engedélylyel birók elleni csődök vagy az azok ellen hozandó büntető határozatok az illetékes kir. pénzügyigazgatóságokkal közlendők (1889. R. T. 2481.); 1891 márcz. 6. 9417. sz. keresk. min. rend. a szeszes italok kiméréssével foglalkozó üzletek megkezdéséhez és gyakorlásához szükséges engedély megadása tárgyában (1891. R. T. 161.); 1891 ápr. 4. 16,736. sz. belügymin. rend. a szeszes italok kimérésénél a közegészségi szempontok ellenőrzése tárgyában (1891. R. T. 243.); 1893 ápr. 20. 20,097. sz. pénzügymin. rend. a szállodákban és vendéglőkben lévő kávéházi üzletek a szeszes italok kiszolgáltatására szükséges külön engedély tárgyában (1893. R. T. 945.); 1894 jun. 1. 36,679. sz. pénzügymin. rend. a kaszinók és más társaskörök által kért italmérési engedélyek kiadásánál követendő eljárás tárgyában (1894. R. T. I. 1091.); 1896 jan. 17. 112,393/1895. sz. belügymin. rend. a kimérési üzletszám fölemelésének javaslatba hozatala tárgyában (1896. R. T. I. 67.). — L. továbbá: 1895 ápr. 11. 24,438. sz. belügymin. rend. a korcsmákra (bormérésekre), sörházakra (sörmérésekre) és pálinkamérésekre vonatkozólag szabályrendelet alkotása tárgyában (1895. R. T. I. 776.). — Az italmérési illetékről v. ö. 12., 14., 16., 17. §§.

(2) V. ö. 37. §. 1. p.

kiadásánál a vasuti vállalat, illetőleg az épittető, az ipartelep és a fürdő, valamint a rév és hid tulajdonosának vagy az általa kijelölt egyéneknek lehetőleg elsőbbség adandó.(1)

6. §. A mennyiben az előző §. két utolsó bekezdésében foglalt határozmányok nem vétetnek alkalmazásba, az engedélyek megadásánál az alábbi pontok szerinti sorrendben előny adandó:

1. pusztai birtokok tulajdonosai, birtokosai és haszonbérlőinek, az általuk birtokolt vagy bérelt pusztabirtokokon adandó italmérési engedélyre nézve, ha azon felhivásra, mely a pénzügyigazgatóság által záros határidő kitüzése mellett hozzájok intézendő, kinyilatkoztatják, hogy az italmérést maguk vagy megbizottaik által kivánják gyakorolni;

2. azoknak, a kik szálló vendégek befogadására szolgáló vendéglő-épületekkel birnak, vagy ilyeneket épiteni szándékoznak s azokat e czélra is használják;

3. azoknak, a kik az italmérést azon községben eddig is gyakorolták, ha olyan épületeket birnak tulajdonul vagy bérben, melyekben az italmérés eddig is gyakoroltatott;

4. ha az italmérést eddig nem is gyakorolták, azoknak, a kik azon épületeket birják tulajdonul vagy bérben, melyek eddig is az italmérés czéljaira szolgáltak;

5. ha nem is ezen épületeket birják vagy bérlik, de más alkalmas helyiséggel rendelkeznek, azoknak, kik az italmérést ugyanazon községben eddig is gyakorolták;

6. azoknak, kik regále-bérleti vállalatoknál voltak alkalmazva, azokra a községekre nézve, a melyekben müködtek;

7. általában hasonló feltételek mellett más községbeliek ellenében a helybeli illetőségüeknek.

Az engedély megtagadandó, s ha már kiadatott, visszavonandó attól, a ki ellen oly tények merülnek fel, a melyekből arra lehet következtetni, hogy az engedélyt tiltott játék, orgazdaság, uzsora, erkölcstelenség előmozditására és terjesztésére használja fel.(2)

7. §. A kimérési engedélyek kiadásánál a kimérési helyiség fekvésére, épitésmódjára, berendezésére, arra, hogy a helyiség templomoktól, iskoláktól, kórházaktól lehetőleg távol, olyan utczán vagy téren s ugy legyen épitve és berendezve, hogy a rendőri felügyelet minél könnyebbé tétessék, és arra, hogy a közegészségügy követelményeinek megfeleljen, különös gond forditandó s ezek iránt a községi elöljáróság is meghallgatandó.

A helyiség megváltoztatása nyilt helyeken csak a pénzügyigazgatóság beleegyezésével történhetik. Zárt városokban a helyiség megváltoztatása a pénzügyigazgatóságnak azonnal bejelentendő, ez azonban a változtatás ellen kifogást csak akkor tehet, ha az uj helyiség az e §-ban előirt föltételeknek meg nem felel.(3)

---

(1) E határozatok megfelelően alkalmazandók a szesznek nagyban való eladására szóló engedély megadásánál: 1890: XXXVI. t. cz. 2. §. — Szeszes italok kimérésére vagy kismértékben elárusítására való engedély laktanyák és gyakorlóhely kimérési helyiségeiben v. ö. 1895: XXXIX. t. cz. 6. §.
V. ö. alább 10. §. *d)* p.

(2) V. ö. 8. §. — L. még 1879: XL. t. cz. 85. §.; 1884: XVII. t. cz. 155. §.

(3) E bekezdés határozmányai megfelelően alkalmazandók a szesznek nagyban való eladására szóló engedély megadásánál: 1890: XXXVI. t. cz. 2. §. — L. még alább 16. §., 17. §. 2. p. és 1884: XVII. t. cz. 34. §.

8. §. A kis mértékben való elárusitások száma nem korlátozható, ellenben az akár ezekkel együtt, akár külön kiadandó kimérési engedélyek száma az állandó és hullámzó lakosság szükségletére, a közlekedési, forgalmi, társadalmi és gazdasági viszonyokra való tekintettel állapitandó meg, s a tényleg meglevő kimérések száma a szükség követelményeinek megfelelőleg apasztható.

A kimérési helyiségek számának leszállitása czimén az engedély azoktól, a kik a jelenleg fennálló törvények és rendeletek alapján az italmérési jog gyakorlatára a 6. §-ban megállapitott sorrendben jogositva vannak s különben is minden előirt kelléknek megfelelnek, az engedély meg nem tagadható; s ha csak arra okot nem szolgáltatnak. a jelen törvény hatálybaléptének első három évében meg nem vonható. Oly engedélyesektől, a kik városokban az engedélyt 1888. november 1-seje előtt egyszersmindenkorra teljesitett fizetés által egész életökre megszerezték, az engedély megvonása, a kimérések számának leszállitása indokából, csak hat év mulva történhetik meg. Ezen első három, illetőleg hat év leteltével is csak bizonyos, előre meghatározandó s legalább is egy évre terjedő záros határidő lejártával vonható meg, a kimérések számának leszállitása czimén, az engedély.

Az italmérési engedélyek számának meghatározása s a szükséghez mért apasztása tekintetében a pénzügyigazgatóság s a 3. §-ban megállapitott közigazgatási hatóság egyetértőleg határoznak. Határozataik ugy az érdekeltekkel, mint a községi elöljárósággal közlendők, s a kézhezvételtől számitandó 15 napon belül a pénzügyministerhez felebbezhetők, a ki a belügyministerrel, s Horvát-Szlavonországokban a bánnal egyetértőleg a beadott felebbezésekre nézve közvetlenül, az esetre pedig, ha a pénzügyigazgatóság s a 3. §-ban emlitett közigazgatási hatóság egyetértésre jutni nem tudnak, az érdekelteknek s a községi elöljáróságnak előleges meghallgatása mellett határoz.(1)

9. §. Az italmérési engedély rendszerint határozatlan időre adatik, de ugy az 5. §. értelmében épitkezések tartamára adott esetekben, valamint általában mindazon esetekben, midőn a különleges helyi viszonyok teszik azt kivánatossá, ideiglenesen vagy meghatározott időhöz kötve is adható.

A kis mértékben való elárusitásra szóló engedély mindig határozatlan időre adandó.

Az engedélyben mindig külön megjelölendő a jogosult neve, a kimérhető vagy kis mertékben eladható szeszes italok neme, eladási módja s a helyiség, melyben a kimérés vagy kis mértékben való elárusitás gyakorolható.

Az engedélyben megjelölt helyiségen kivül a kimérés csakis vásárok, bucsuk s egyéb sokadalmak alkalmával gyakorolható, de csakis azon község határában, melyre az engedély szól s csakis azon alkalmakkor, melyek az engedélyben megjelölvék.

A helyiségre s az italmérés gyakorlására nézve engedélyezett minden változás az engedélybe is bevezetendő.

---

(1) V. ö. 1896 jul. 24. 59,072. sz. belügymin. rend. a szeszes italok kimérésére és kismértékben elárusítására vonatkozó engedélyek megadása, azok számának megállapítása és az engedély megvonása ügyében önálló, külön, indokolt vélemény adása iránt (1896. R. T. II. 19.). V. ö. még alább 10. §. és 1884: XVII. t. cz. 12. §.

A szeszes italok kimérését az, a kinek nevére az engedély szól, maga vagy megbizottja utján gyakorolhatja.

Azon helyiség, a melyben kimérés vagy kis mértékben való elárusitás gyakoroltatik, a pénzügyminister által rendeletileg megállapitandó külső felirással vagy jelvénynyel látandó el.

10. §. Az italmérésre vagy kis mértékben való eladásra szóló engedély

1. megszünik:

a) ha az engedélyes arról lemond;

b) ha meghal;

2. elvonható:

a) ha az engedélyes csődbe jut;

b) ha bűntett vagy vétség miatt jogérvényesen elitéltetik;

c) ha foglalkozásának azon minősége, melynek alapján a kis mértékben való eladásra engedélyt nyert, megszünik;

d) ha elveszti azon kellékeket, melyeket az 5. §. az engedély feltételéül tüz ki;

e) ha az italmérések száma a 8. §. határozataihoz képest apasztatik;

f) ha az italmérési illeték vagy italmérési adó fizetésére kötelezett fél tartozását az esedékesség beálltával nem fizeti le s tartozásának a fizetés iránti megintés kézhezvételétől számitandó 15 nap alatt sem tesz eleget;

g) ha a jelen törvény büntető határozatai vagy az italmérés gyakorlatára vonatkozó szabályrendeletek az engedély elvonhatását állapitják meg;

h) ha az egészségre ártalmas, vagy bármily italt hamis név vagy czim alatt hoz forgalomba; végre

i) ha az engedélyes az engedélyt annak kiadatásától számitott három hó alatt, vagy később bármikor egy hónapon át nem gyakorolja.

A jelen §. 1. *b)* pontjában emlitett esetben az engedélyes özvegye az üzletet uj engedély nélkül is folytathatja, ha az 5. §-ban előirt kellékeknek megfelel s ezt a pénzügyigazgatóságnál 15 nap alatt igazolja. Özvegy nem létében, vagy ha az ezen jogával élni nem akarna, az üzlet a kiskoru gyermekek vagy unokák javára folytatható.

Az engedély megvonása iránt a községi elöljáróságnak, a közigazgatási vagy pénzügyi közegnek kezdeményezésére a pénzügyigazgatóság és a 3. §-ban megjelölt közigazgatási hatóság a 8. §-ban foglalt rendelkezések szerint egyetértőleg hoznak határozatot. Ha a határozatra nézve egyet nem értenek, vagy ha a határozatot az illető vagy a községi elöljáróság a kézhezvételtől számitandó 15 nap alatt felebbezi, a pénzügyminister a belügyministernek — Horvát-Szlavonországokban a bánnak — meghallgatása mellett végérvényesen határoz. A jogérvényes visszavonási határozat a közigazgatási hatósággal s a mennyiben ez nem lenne egyszersmind az elsőfoku iparhatóság, ezzel is közlendő.

A jelen törvény büntető határozatainak alkalmazása esetében az engedély visszavonása iránt a pénzügyi hatóság a közigazgatási hatóság meghallgatása nélkül is határozhat, de határozatát ez esetben is tartozik közölni a 3. §-ban megjelölt közigazgatási hatósággal s a mennyiben ez nem egyszersmind az elsőfoku iparhatóság, ezzel is.

III. FEJEZET.

A kimérési és kis mértékben való eladás utáni szolgáltatásokról.

11. §. A kimérésre és kis mértékben való eladásra engedélylyel birók állandó összegben megállapitandó évi italmérési illetéket s a kimért szeszes italok neméhez és mennyiségéhez mért italmérési adót tartoznak fizetni.[1]

A) *Az italmérési illetékről.*

12. §. Az italmérési illeték meghatározásánál az üzletek terjedelmökhöz képest Budapesten öt, másutt ellenben három osztályba sorozhatók.

Italmérési illeték fejében a szerint, a mint üzletük Budapest fővárosában az 1., 2., 3., 4. vagy 5-ik, a többi községekben az 1., 2. vagy 3-ik osztályba soroztatik, minden évre fizetni tartoznak:

I. a jelen törvény 4. §-ának 1. pontjában felsorolt vállalkozók:

1. Budapest főváros területén 500, 300, 200, 100 vagy 50 frtot;

2. a törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városokban, vagy oly községekben, melyek törvényhatóságnak vagy kir. törvényszéknek székhelyei, a mennyiben népességük:

a) 20,000 léleknél nagyobb, 100, 75, vagy 50 frtot:

b) 10,000—20,000 lélekből áll, 75, 50, 40 frtot;

c) 10,000 léleknél kisebb, 50, 40, 30 frtot;

3. más községekben, a mennyiben népességük:

a) 20,000 léleknél nagyobb, 50, 40, 30 frtot;

b) 10,000—20,000 lélekből áll, 40, 30, 20 frtot;

c) 10,000 léleknél kisebb, 30, 20, 10 frtot;

II. a jelen törvény 4. §-ának 2. pontjában meghatározott vállalkozók a megállapitott tételeknek négy ötödét;

III. a 4. §. 3. pontjában felsorolt vállalkozók a megállapitott tételek három ötödét;

IV. a 4. §. 4. pontjában felsoroltak a megállapitott tételek két ötödét;

V. a 4. §. 5. pontjában felsorolt bortermelők a megállapitott tételek egy ötödét. Azon bortermelők, kik csak saját termésöket és az évnek csak kisebb részében árusitják el kis mértékben: a megállapitott tételek egy tizedét.

Az évközben keletkező üzletek italmérési illetéke az első naptári évre fennállásuk tartamának arányában állapitandó meg, az évközben megszünő üzletek italmérési illetékének azon része pedig, mely a megszünés idejéig esedékessé még nem vált, törlésbe hozandó.

A vasutaknak állomáshelyein, a hajókon, nemkülönben a katonai laktanyákban levő vendéglősök vagy markotányosok által fizetendő italmérési

(1) A bor (bormust) és gyümölcsbor után járó italmérési adót a borfogyasztási adóval, a sör után járó pedig a sörfogyasztási adóval egyesíti az 1892: XV. t. cz. 1. §-a.

V. ö. 1891 jun. 23. 50,531. sz. pénzügymin. körrend. a gyógyszerészek italmérési adó- és illetékfizetési kötelezettsége tárgyában (1891. R. T. 713.); 1894 febr. 7. 6484. sz. pénzügymin. rend. a gyógyszerészek által gyógyászati czélokra kiszolgáltatott cognacnak italmérési adó- és illetékmentessége tárgyában (1894. R. T. I. 186.).

illetéket a pénzügyminister az illetők üzleti viszonyainak figyelembevételével, az előző pontokban meghatározott tételeken alul is megállapithatja.[1]

13. §. Azt, hogy az egyes adóköteles felek az előző 12. §-ban megállapitott osztályok melyikébe sorolandók ; egy, minden község részére alakitandó kivető bizottság határozza meg.

A kivető bizottság áll a pénzügyi hatóság kiküldöttének elnöklete alatt az illető község elöljáróságának egy kiküldöttéből s a pénzügyi hatóság által oly községekben, melyekben az italméréssel foglalkozóknak ipartestületeik vagy ipartársulataik vannak, az ezek által, másutt pedig a kereskedelmi és iparkamarák által kijelölt egyének közül meghivott egy szakértőből.[2]

14. §. Az osztályba sorozás a 4. §. 1. pontjában s illetőleg a 12. §. l. pontjában emlitett vállalatokra nézve akként eszközlendő, hogy egy-egy évi italmérési illeték együttvéve községenként legalább is annyit tegyen, hogy minden ötszáz lélek után :

1. Budapest főváros területén 100 forint ;

2. a törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsu városokban, vagy oly községekben, melyek törvényhatóságnak vagy kir. törvényszéknek székhelyei, a mennyiben népességük :

a) 20,000 léleknél nagyobb, 75 frt,

b) 10,000—20,000 lélekből áll, 50 frt ;

c) 10,000 léleknél kisebb, 40 frt ;

3. más községekben, a mennyiben népességük :

a) 20,000 léleknél nagyobb, 40 frt ;

b) 10,000—20,000 lélekből áll, 30 frt ;

c) 10,000 léleknél kisebb, 20 forint fizettessék évenként italmérési illeték fejében.

Ha valamely községben a 4. §. 1. pontjában emlitett vállalatok száma oly csekély, hogy az italmérési illetéknek egy-egy községre nézve meghatározandó minimalis összege nem lenne elérhető, az egyes vállalatok italmérési illetéke, a 12. §-ban meghatározott tételek megfelelő felemelése utján állapitandó meg ; ellenben, ha valamely községben a 4. §. 1. pontjában emlitett vállalatok száma oly nagy, hogy a 12. §-ban meghatározott tételek alkalmazása mellett az italmérési illeték együttvéve többet tesz a községre nézve a fönnebb megállapitott határozmányok szerint kivethető tételek évi összegének másfélszeresénél ; a tételek leszállitandók mindaddig, mig valamely községben a kimérések számának szabályozása a 8. §. szerint keresztül nem vitetik. Midőn azonban valamely községben a kimérések számának szabályozása a 8. §. szerint keresztülvitetett, a 12. §-ban megállapitott tételek az illető községre nézve többé le nem szállithatók.

Az évközben keletkező üzletek (4. §. 1. pont) után az italmérési illeték az első naptári évre az üzlet terjedelméhez képest állapitandó meg s az illető többi üzletek illetékére befolyással nincsen.

Oly községek, melyek népessége 500 léleknél kisebb, ugy tekintetnek, mintha népességük 500 lélekből állana.

Ha valamely község népességének száma 500-zal maradék nélkül nem

---

(1) V. ö. 14., 16. §.
(2) V. ö. alább 38. §.

osztható, a 100-at meghaladó maradék teljes 500-nak vétetik, kisebb maradék ellenben elejtetik.

Valamely község (beszedési kör) népességének meghatározásánál mérvadó az utolsó népszámlálás eredménye.

A 4. §. 2—5. pontja alatt felsorolt vállalatok által a 12. §. II—V. pontjai szerint fizetendő italmérési illetékek kizárólag az egyes vállalatok terjedelméhez képest állapitandók meg.

15. §. Az italmérési illeték három évről három évre terjedő időszakonkint vettetik ki, az időközben kiadott engedélyek után pedig a három évi időszakból még hátralevő idő tartamára az üzlet minőségének és terjedelmének figyelembevételével más hasonló üzletekhez viszonyitva a pénzügyigazgatóság által állapittatik meg.

Az italmérési illeték megállapitott összegéről fizetési iv állittatik ki és kézbesittetik az illeték fizetésére kötelezettnek.

A kivető bizottság által s az időközben a pénzügyigazgatóság által megállapitott illeték ellen birtokon kivül 8 nap alatt a pénzügyigazgatóság székhelyén alakitandó felszólamlási bizottsághoz s ennek eltérő határozata esetében a határozat vételétől számitandó 8 nap alatt harmad és utolsó fokban a pénzügyministerhez felebbezésnek van helye.

A pénzügyigazgatóság székhelyén alakitandó felszólamlási bizottság a pénzügyigazgatóból, vagy helyetteséből, mint elnökből s két szakértőből áll, kiket a belügyminister — Horvát-Szlavonországokban illetve a bán — által kijelölt szakértők sorából esetről-esetre a pénzügyigazgatóság hiv meg.(1)

16. §. A jogérvényesen megállapitott illeték arra az üzletre bir érvénynyel, melyre a megállapitás történt s a három évi kivetési időszakon belül változás alá csak az esetben vonható, ha az üzletnek a jelen törvény 12. §-a szerint meghatározott jellege változik, vagy pedig más helyiségbe tétetik át. Ezen a 7. §. szerint a pénzügyigazgatóság tudomására hozandó változások esetén, a pénzügyigazgatóság az engedélyt a változásnak megfelelőleg kiigazitja s a mennyiben annak szüksége forog fenn, az előző §-ok értelmében az italmérési illeték megfelelő ujabb megállapitása iránt is intézkedik.

B) *Az italmérési adóról.*

17. §. A 4. §-ban felsorolt minden vállalkozó tartozik az általa kimért, vagy kicsiben elárusitott, a 2. §-ban részletezett összes szeszes folyadékok után italmérési adó fejében fizetni és pedig:

1. a bor (bormust) minden hektoliterje után zárt városokban 2 frtot, nyilt helyeken 3 forintot;(2)

2. a gyümölcsbor minden hektoliterje után 1 frtot;(2)

3. a sör minden hektoliterje után 2 frtot;(2)

4. közönséges pálinka után, melynek alkoholtartalma a meghatározott 100 foku szeszmérő szerint 30 fokot nem halad meg, hektoliterenként 4 frt 50 krt;(3)

---

(1) E határozmányok megfelelően alkalmazandók a szesznek nagyban való eladására szóló engedély megadásánál: 1890: XXXVI. t. cz. 2. §. — V. ö. alább 38. §.

(2) A bor (bormust) és gyümölcsbor után járó italmérési adót a borfogyasztási adóval, a sör után járót pedig a sörfogyasztási adóval egyesíti az 1892: XV. t. cz. 1. §-a.

(3) E rendelkezések részbeni módosításáról v. ö. 1892: XV. t. cz. 6—12. §§.

5. közönséges pálinka után, melynek alkoholtartalma 30 fokon felül van, de 50 fokot meg nem halad, nemkülönben különleges pálinkafélék (mint szilvorium, törkölypálinka, gyümölcspálinka stb.) után, habár alkoholtartalmuk 30 fokon alul van is, hektoliterenként 7 frt 50 krt; [1]

6. akár közönséges, akár különleges pálinkák s más szesz után, ha alkoholtartalmuk 50 fokot meghalad, hektoliterfokonként 15 krt; [1]

7. likőrök, puncseszencziák és más édesitett szeszes folyadékok, továbbá arak, rum, cognac után, ha csak az előző 6-ik pont szerint magasabb adó alá nem esnének, hektoliterenként 12 frtot. [1] [2]

18. §. Az italmérési adó beszedésére nézve adóvonallal körülzárt városok és nyilt községek (beszedési körök) közt tétetik különbség.

Budapest főváros és Pozsony szab. kir. város adóvonallal körülzárt városok.

A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy azokat a városokat, melyek népessége 20,000-et meghalad, valamint a 10,000 lélekszámot meghaladó, általános házbéradó alá eső városokat, a belügyministerrel — Horvát-Szlavonországokban a bánnal — egyetértőleg, a szükséghez képest körülzárhassa és hogy viszont az ezen §. alapján jövőben zárt városoknak nyilvánitandó városokat ismét nyilt községeknek nyilvánithassa.

a) Az italmérési adó beszedéséről zárt városokban.

19. §. Zárt városokban azon utak és helyek, melyeken az italmérési adó alá eső czikkeket beszállitani vagy le- és kirakni szabad, nyilvánosan közhirré tétetnek és könnyen felismerhető jelekkel elláttatnak.

Az italmérési adó alá eső tárgyaknak egyéb utakon és helyeken való beszállitása tilos.

20. §. Zárt városokban az italmérési adó fizetésére kötelesek:

a) mindazok, kik adó alá eső czikkeket az adóvonalon át behoznak;

b) az adóvonalon belől létező sörfőzdék, szeszfőzdék (ide értve az égetett szeszes folyadékok magasabb fokra való töményitésével foglalkozó vállalatokat is), továbbá a likőr- és rumgyárosok és általában a szesztartalmu italokat készitők, ha gyártmányaikat maguk fogyasztják, vagy az illető zárt város területén való fogyasztás végett másoknak átadják.

Az adóztatás alapját az *a)* alatti személyeknél a behozott czikkek, a *b)* alatti vállalatoknál pedig a fogyasztás alá kerülő czikkek mennyisége képezi.

21. §. Zárt városokban az adóvonalon át behozni szándékolt adóköteles czikkek, azok beszállitása alkalmával a fogyasztási adóhivatalnál szóval vagy irásban bejelentendők. [3]

22. §. Az adó zárt városokban az árszabás tételei szerint az adóvonalon át behozott adóköteles czikkek, valamint az adóvonalon belül termelt és fogyasztás alá kerülő adóköteles czikkeknek megfelelő összegben a fogyasztási adóhivatal által a czikkeket behozó felek terhére azonnal kiszabatik s a behozatal előtt kifizetendő; a sör- és szeszfőzdei vállalatok, likőr- és rumgyárosok, valamint általában a zárt városok területén szesztartalmu italokat készi-

(1) E rendelkezések részbeni módositásáról v. ö. 1892: XV. t. cz. 6–12. §§.

(2) V. ö. az égetett szeszes folyadékoknak más beszedési körzetből való behozatala tekintetében: 1890: XXXVI. t. cz. 6. §. — V. ö. alább 32. §.

(3) V. ö. 61. §.

tők terhére pedig az adóvonalon belül termelt adóköteles czikkekről vezetendő iparkönyvek alapján havonkint, minden hó 1-ső napján a lefolyt hóra megejtendő leszámolás utján szabatik meg és 3 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő.

A pontos befizetés egy izbeni elmulasztása esetén a pénzügyi hatóság megfelelő biztositékot követelhet.

A leszámolásoknál tekintetbe vehető apadékot a pénzügyminister rendeleti uton állapitja meg.

A leszámolás alapján fizetendő italmérési adóra nézve a pénzügyi hatóság kellő biztosíték mellett hat havi hitelt engedélyezhet.[1]

23. §. Átviteli borkereskedők, helybeli bortermelők, sörkereskedők, szesz tartására rendelt szabadraktárak, továbbá szeszkereskedők, likőr- és rumgyárosok adó alá eső czikkeket a pénzügyminister által előzetesen megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett előleges adófizetés nélkül is behozhatnak, illetőleg átvehetnek és azokat és pedig a bort és szeszt (pálinkát) legalább 50, sört pedig legalább 25 liternyi mennyiségben ismét kiszállithatják, illetőleg adómentes ipari czélokra felhasználhatják, vagy az adóval terhelten más feltételes adómentességet élvező kereskedőnek vagy iparosnak átadhatják.

Külföldre való kivitelnél égetett szeszes folyadékok általában legalább 50 és likőrök pedig legalább 25 liter mennyiségben is kiszállithatók.

Az igy behozott czikkeknek az adóvonalon belül fogyasztásra kerülő mennyisége után járó adóösszeg havonként minden hó 1-ső napján a lefolyt hóra megejtendő leszámolás alapján a fogyasztási adóhivatal által, az előző §. határozmányaihoz képest állapitandó meg és fizetendő be.

A szesztermelési adó alá eső szeszfőzdék által tényleg termelt minimalis szeszmennyiség az illető szeszfőzde termelési viszonyainak figyelembevételével rendeleti uton állapitandó meg.[1]

24. §. A zárt városon keresztülszállitandó adóköteles czikkek után italmérési adó nem jár, ha a czélba vett átvitel iránt a fogyasztási adóhivatalnál jelentés tétetik és ezen czikkek minden tartózkodás nélkül hivatalos kiséret mellett keresztülszállittatnak vagy mindaddig, mig a keresztülszállitás meg nem történik, a fogyasztási adóhivatal által zár vagy felügyelet alá vétetnek.

β) Az italmérési adó beszedéséről nyilt helyeken.

25. §. Nyilt helyeken az italmérési adó biztositása és beszedése iránt a kir. pénzügyigazgatóságok intézkednek.

26. §. Az italmérési adó beszedése nyilt helyeken következőleg eszközöltetik:

1. megváltás utján, midőn a kincstár magukkal az egyes adókötelezettekkel vagy az egész községre kiterjedőleg azok többségével, vagy végre magával a községgel az általuk fizetendő italmérési adó iránt bizonyos időtartamra kiegyezik;[2]

---

(1) V. ö. a likör- és rumgyártmányok tekintetében: 1890: XXXVI. t. cz. 8. §. V. ö. alább 61. §.

(2) V. ö. 1895 febr. 18. 4163. sz. belügymin. rend. a községek és a kincstár között az italmérési adók megváltása vagy kibérlése tekintetében létrejött szerződések törvényhatósági jóváhagyást nem igényelnek, ellenben az ezen jogok hasznosítása iránt a községeknek egyesekkel kötött szerződései a törvényhatóság által jóváhagyandók (1895. R. T. I. 210.). — V. ö. alább 49. §.

2. bérbeadás utján, midőn valamely község összes adókötelezettjei adójának beszedése iránt a községgel vagy más vállalkozóval haszonbéri szerződést köt;[1]

3. kincstári kezelés utján, midőn a kincstár azokban az esetekben, ha az 1. és 2. pont alatt emlitett egyezségek létre nem jöhetnének, vagy bármi más okból az italmérési adót pénzügyi közegek által szedeti be.[2]

27. §. A megváltásnál az italmérési adóátalány meghatározásának alapját rendesen azok az adatok képezik, melyek az adókötelezettek által kimért vagy kicsinyben elárusitott szeszes folyadékok mennyisége, neme, minőségére vonatkozólag hivatalból gyüjtettek. A jelen törvény életbeléptetésétől számitott első három év alatt olyan üzleteknél, melyek folytatása addig az ezen törvény által megszüntetett italmérési jog haszonbérletén alapult, az italmérési adó megállapitásának alapját a haszonbér összege is képezheti.

28. §. A megváltás keresztülvitele első sorban az egyes adókötelezettekkel kisérlendő meg.

Ha ez a mód eredményre nem vezet, de az egy községbeli adókötelezettek többsége kijelenti, hogy ők hajlandók azt az összeget megfizetni, melyet a pénzügyigazgatóság a megváltás alapjául az egész község összes adókötelezetteire megállapitott s ezen összeg pontos és hiánytalan befizetéseért az egyetemleges szavatosságot is elvállalják: akkor a többséggel a megváltási szerződés az egész község italmérési adójára nézve megköthető.

Ha a megváltás az adókötelezettek többségével sem sikerül, a községgel kisérlendő meg a megváltás.

Ez esetben a kötelezettek többsége vagy a község azok irányában, kik a megváltási szerződéshez nem járultak, mint az italmérési adó bérlője tekintendő, s mindazon jogokat gyakorolja, melyeket a bérlő az alábbi 30. §. értelmében gyakorolni jogositva van.

Megváltás esetében az italmérési adó havi utólagos részletekben fizetendő.

Ha a megváltási szerződés a községgel jő létre, a községet 500 frtig terjedő megváltási összegig ennek 5%-a, ezentúl terjedő megváltási összegeknél pedig azoknak 2%-a beszedési jutalékkép illeti, mely jutalék azonban évi 2000 frtot meg nem haladhat.[3]

29. §. Ha az előző §-ban körülirt megváltás egyik módja sem sikerült, az adóbeszedési jognak bérbeadását kell megkisérleni.

A bérbeadás megkisérlése az adóköteles üzletekben kimért és elárusitott italok neme, mennyisége és minőségéhez mért haszonbéri összegeknek községenkinti megjelölése és előleges kihirdetése mellett történhetik.

Kivételesen több község italmérési adójának beszedési joga együttesen is haszonbérbe adható.

A bérbeadást csak nyilvános árverés utján és pedig ugy nyilvános szóbeli, mint irásbeli zárt ajánlatok elfogadása által szabad eszközölni.

Az árverés előzetesen mindig közhirré teendő, s ha kivételesen több község italmérési jogának együttes bérbeadása czéloztatik, ez a körülmény az árverési hirdetményben világosan kiteendő.

30. §. A bérlő jogait és kötelességeit, a közte és a pénzügyigazgatóság

(1) V. ö. alább 49. §.
(2) V. ö. 31. §.
(3) A beszedési jutaléknak e §-ban megállapitott mérvét változatlanul hagyja: 1892: XV. t. cz. 6. §.

közt fennálló jogviszonyt, a haszonbérleti szerződésben foglalt árverési feltételek szabályozzák.

Az alábbi 31—37. §-ban foglalt azon jogok, melyeket kincstári kezelés esetén az állam gyakorol, a bérlőt is megilletik.[1]

31. §. Mindazon esetekben, mikor a jelen törvény 26. §-ának 3. pontja értelmében az italmérési adó kincstári kezelés utján a pénzügyi közegek által szedetik be, annak kivetése a pénzügyigazgatóság választása szerint akképen történhetik:

1. hogy a pénzügyigazgatóság egyes adókötelezettekkel saját italmérési adójuk összegére nézve megegyezik;

2. vagy a kincstári közegek az adóköteles vállalkozó által, az alábbi §-okban meghatározott módokon beszolgáltatandó adatok alapján időről-időre utólagosan vagy a kimérésre, illetőleg kis mértékben való elárusitásra beszerzett czikkek után esetről-esetre vetik ki az adóösszeget, vagy végre

3. a kivetés az alábbi 38. §. értelmében ugyancsak a kincstári közegek által, a hivatalos és esetleg az adókötelezett által nyujtandó adatok alapján, minden évre előre teljesittetik.

Ezen beszedési módok különböző adóköteles felek irányában egy-egy községben együttesen is alkalmazhatók.[2]

32. §. Az előző 31. §. 1. pontjában emlitett esetben a pénzügyigazgatóság és az adóköteles fél között egyezményileg megállapitott összeg képezi a fizetendő italmérési adót.

A 31. §. 2. pontjában emlitett esetben az adó a tényleg kimért vagy kis mértékben eladott czikkek neme, minősége és mennyiségéhez képest fizetendő.[3]

E végből az adókötelezettek tartoznak az általuk beszerzett, termelt vagy termesztett adóköteles czikkekről bevételi árujegyzéket vezetni, ebbe az adótételek szerint való adóztatás kezdetekor meglevő készleteiket nemök, menynyiségök és minőségök szerint felvenni, a később bevételezendő adóköteles czikkeket az adószedésre jogositottnak esetről-esetre bejelenteni és ezeket is beraktározásuk alkalmával ugyanazon árujegyzékbe folytatólagosan bevezetni.

A bejelentés, ha a czikkek nyilvános közlekedési vállalat utján érkeznek, mennyiségökre való tekintet nélkül, ha pedig más szállitási mód vétetett igénybe és azok mennyisége a jelen törvény 17. §-ának 4—7. pontjai alatt emlitett czikkekre nézve 50 litert, az ugyanezen §-nak 1—3. pontjai alatt emlitett czikkekre nézve pedig 1 hektolitert meghalad, legalább 3 órával a czikkek beraktározása előtt, ellenben csekélyebb mennyiségben beszerzett czikkekre nézve legfeljebb 2 órával azok beraktározása után szóval vagy irásban teendő meg. Az adó megállapitása, az árujegyzékek lezárása mellett, havi leszámolás alapján történik.

---

(1) V. ö. 28. §. — V. ö. 1896 febr. 16. 90,524/1895. sz. pénzügymin. rend. a fogyasztási, ital- és szesz-italmérési adók beszedési jogának bérletéből eredő jövedelem megadóztatása körül követendő eljárás tárgyában (1896. R. T. I. 810.).

(2) V. ö. 32., 61. §§. — V. ö. 1895 máj. 4. 28,905. sz. belügymin. rend. a községekre utalt fogyasztási, ital- és italmérési adóknak a községi lakosokra vagy birtokosokra való mikénti kivetése tárgyában (1895. R. T. I. 789.).

(3) V. ö. 1893 decz. 21. 92,260. sz. pénzügymin. rend. az állami italmérési jövedékről szóló 1888: XXXV. t. cz. 32. §. 2. bekezdésének értelmezése tárgyában (1893. R. T. 2867.). — V. ö. alább 34. §.

Jogukban áll az adókötelezetteknek az adóévben beszerzett czikkek után, az ezekről esetről-esetre teendő bejelentés alapján, az adót azonnal lefizetni, mely esetben a havi leszámolások elmaradnak, ez esetben azonban az adótételek szerint való megadóztatás kezdetekor meglévő készletektől az adó előlegesen szintén lefizetendő s a bejelentés, valamint az árujegyzék vezetésére nézve, a fentebbi rendelkezések változatlanul foganatosithatók.

Az adókötelezett felek készleteiknek megadóztatását, illetőleg azok bejelentését az adószedésre jogositott kivánatára mindig igazolni tartoznak.[1]

33. §. A 32. §. értelmében havi leszámolás mellett megállapitandó adó alól kivétetnek azok a czikkek, melyeket az adóköteles fél más hasonló adóköteles félnek elárusitott; zárt városba, vagy oly területre szállitott, melyre ezen törvény hatálya ki nem terjed, ha azok mennyisége minden egyes eladási esetben a 2. §. 2. pontjában meghatározott mérvet meghaladja.

Külföldre való kivitelnél a leszámolás mellett megállapitandó adó alól azok a czikkek is kivétetnek, melyek égetett szeszes folyadékoknál általában legalább 50, és likőröknél legalább 25 litert tesznek.

A ki az adó alóli kivételt igénybe veszi, tartozik azonban kiviteli árujegyzéket vezetni s ebbe az adó alól kiveendő czikkeket esetenként bejegyezni s a mellett:

a) ha az áruczikkek más adóköteles félnek árusittatnak el, vagy zárt városba szállittatnak, azokról a vásárló fél részére eladási bárczát kiszolgáltatni és ezen czikkeknek az illető községben vagy városban adó alá történt bejelentését az eladási bárczára vezetendő igazolvány által 60 nap alatt kimutatni, egyszersmind pedig azon czikkek elszállitását két órával a kiszállitás előtt az adószedésre jogositottnak szóval vagy irásban bejelenteni, vagy

b) ha a czikkek oly területre szállittatnak, melyre ezen törvény hatálya ki nem terjed, a kiszállitás időpontját két órával előbb az adószedésre jogositottnak szóval vagy irásban bejelenteni, vagy ezen czikkeket a bejelentési határidő lejárta előtt közvetlenül kiszállitásukat megelőzőleg természetben az adószedésre jogositott elé állitani és ezen bejelentési kötelezettségen tul még azon czikkekre nézve, melyek nyilvános közlekedési vállalat utján küldetnek, azok kiszállitását feladási vevénynyel igazolni.

Azok az adóköteles felek, kik az adó alóli kivételt igénybe vették, de a jelen törvény határozmányait megsértik vagy másnemü pénzügyi kihágás miatt jogérvényesen elitéltettek, ezen kedvezményből kirekeszthetők.

A pénzügyigazgatóság ebbeli határozata 15 nap alatt a pénzügyministerhez felebbezhető.[2]

34. §. A 31. §. 2. pontja értelmében járó adó, végrehajtás terhe mellett az adó megállapitását követő három nap alatt fizetendő.

A lefizetett adóösszegeket az adószedésre jogositott akként tartozik nyugtázni, hogy a tartozás minősége és a megadóztatott czikkek mennyisége a nyugtából tüzetesen kivehető legyen.

Ezen nyugták (adóbárczák) bélyegmentesek.[3]

35. §. A pénzügyi hatóság közegeinek és az adószedésre jogositottnak szabadságában áll a 32. és 33. §-ok szerint teendő bejelentések valóságáról,

---

(1) V. ö. 35., 61. §§.
(2) V. ö. a likör- és rumgyártmányok tekintetében: 1890: XXXVI. t. cz. 8. §. — V. ö. alább 35., 36. §§.
(3) V. ö. 37. §.

valamint a beviteli és kiviteli árujegyzékek mikénti vezetéséről meggyőződést szerezni és az adókötelezettek készleteit megszemlélni.

36. §. Azon adóköteles személyek irányában, kik a 33. §. alapján az adó alóli kivételt igénybe veszik, fentartatik az adószedésre jogositottnak az a joga, hogy azokat a hordókat és edényeket, melyekben a fogyasztási adó alá még nem vont adóköteles czikkek tartatnak, zár alkalmazása által hozzáférhetetlenekké tegye.

Ezen intézkedés azonban csak adócsonkitás iránti alapos gyanu esetén és a pénzügyigazgatóságtól nyert előleges engedély mellett alkalmazható és akkor is csak olyformán, hogy ez által az üzlet menete ne gátoltassék.

Ha az adószedésre jogositott a bejelentéstől számitott két óra leteltéig a zár eltávolitását nem eszközli, az adóköteles fél a zárt maga is leveheti.

37. §. Ha az italmérési adó a 34. §-ban meghatározott határidő alatt be nem fizettetik, a hátralékos fél az adószedésre jogositott által tartozásának nyolcz nap alatti lefizetésére a községi elöljáróság utján irásban megintetik, eredménytelenség esetében pedig első sorban a hátralékos fél birtokában levő adóköteles czikkek az adóztatás erejéig biztositékképen, egy községi elöljárósági, illetőleg városi tanácsbeli kiküldött és egy pénzügyi közeg közbejöttével lefoglalhatók és őrizet alá vehetők.

Ha a hátralék az ily módon eszközölt biztositást követő további nyolcz nap alatt sem fizettetik le, a hátralékösszeg a közadók módjára az 1883. évi XLIV. t.-cz. értelmében végrehajtás utján hajtatik be.

38. §. A jelen törvény 31. §-ának 3. pontja alatt emlitett esetben az italmérési adó kivetése akképen történik, hogy a jelen törvény 13. §-a szerint szervezett kivető-bizottság az adóköteles vállalkozó által évenkint forgalomba hozott adóköteles tárgyak mennyiségéről gyüjtött hivatalos, esetleg az adóköteles által rendelkezésre bocsátott adatok alapján az italmérési adó mennyiségét mindenkor egy évre előre megállapitja.

Ezen megállapitás ellen mind a kincstári közegek, mind az adóköteles felek a jelen törvény 15. §-ában megjelölt felszólamlási bizottsághoz nyolcz nap alatt felfolyamodhatnak s felfolyamodásukat uj adatokkal is támogathatják. A felszólamlási bizottság végérvényesen határoz.

39. §. Az adóköteles felek és az adószedésre jogositott között felmerülő oly panaszok felett, melyek az italmérési adó megszabását, beszedését, szóval az adószedésre jogositottnak a kincstár részéről átengedett jogok miképeni gyakorlását érintik, a mennyiben az elsőfoku közigazgatási hatóság által mindenekelőtt megkisérlendő egyezség nem sikerülne, az illetékes pénzügyigazgatóság és másodfokulag a pénzügyminister határoz.

A pénzügyigazgatóság határozata ellen irányzott felebbezés a határozat kézbesitésétől számitandó 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál nyujtandó be.

IV. FEJEZET.

Általános határozatok.

40. §. Sem az a kérdés, fizetendő-e italmérési illeték vagy adó, sem az illeték vagy adó mérvének meghatározása birósági eljárás tárgya nem lehet.(1)

(1) V. ö. a közigazgatási biróságról szóló 1896: XXVI. t. cz. 81. §-ának 3. pontját (1889: XXVIII. t. cz. 21. §.; 1892: XV. t. cz.).

41. §. Az italmérési illeték és adó, kivéve, midőn ez irányban a jelen törvény másként intézkedik, félévenkint előre közvetlen azon kir. adóhivatalnál fizetendő, melyhez az illeték- és adóköteles vállalat tartozik.

42. §. A le nem fizetett italmérési illeték és adó azon módon hajtandó be, mint egyéb állami adó.

43. §. Az italmérési illeték és adó csőd esetében az állami adókkal egy osztályba sorozandó.

44. §. Az italmérési illeték és adó elévül:

1. ha az nem vettetik ki öt év alatt, azon naptól számitva, melyen az adóztatásnak meg kellett volna történnie;

2. ha a kivetés évétől kezdve öt év alatt nem szorgalmaztatott, vagy nem biztosittatott.

Szorgalmazásnak vétetik az adóbeszedéssel megbizott közegek által történt s vevénynyel beigazolt megintés.

Pénzügyi kihágás esetében az elévülési határidő az italmérési illeték és adóra nézve azon naptól számittatik, a mely napon a kihágás elkövettetett.

Vétkes mulasztás folytán bekövetkezett behajthatatlanság esetén az államnak e részbeni kárát az tartozik megtériteni, a ki azt a biztositás vagy végrehajtás elmulasztása által okozta.

45. §. A vasuti és gőzhajózási vállalatok kötelesek a pénzügyminister rendelkezéséhez képest az italmérési adó alá eső tárgyaknak általuk közvetitett szállitásáról kimutatásokat adni.

A szesz- és sörfőzdék az általuk más adóköteles feleknek eladott szesz, illetőleg sörkészletek mennyiségét és minőségét a pénzügyi hatóság kivánatára szintén kimutatni tartoznak.(1)

46. §. A községi elöljáróságok és törvényhatósági közegek kötelesek a jelen törvény határozmányainak végrehajtására hivatott közegeknek hivatalos eljárásukban, kivánatukra, haladék nélkül segédkezet nyujtani.

A községi elöljáróságnak erre kirendelt közege köteles eme hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, kihágás vagy szabályellenesség esetében a felvett tényleirást vagy leletet, a kihallgatási jegyzőkönyveket és a vizsgálathoz tartozó minden egyéb okmányt és iratot szintén aláirni és egyáltalában minden törvényes segélyt szolgáltatni.

47. §. Az összes illeték- és adóköteles üzletek és vállalatok az illeték és adókötelezettség tekintetében, a rendeleti uton meghatározandó pénzügyi hatóságok és közegek felügyelete alatt állanak.

Ennek folytán ezen üzletek és vállalatok vállalkozói kötelesek a pénzügyi és az ezek támogatására rendelt közigazgatási és községi közegeknek üzletükbe való lépését bármikor megengedni, üzleti könyveik és jegyzékeiknek az illeték és adóköteles tárgyak forgalmára vonatkozó részét, ugy a hivatalos fizetési meghagyásokat, kivetési határozatokat és a teljesitett fizetésekről szóló nyugtákat felmutatni és elismervény ellenében átadni, végre az adóköteles tárgyak készletének felvételét és megállapitását megengedni.(2)

---

(1) V. ö. 1891 febr. 20. 11,320. sz. keresk. min. rend. az italmérési adó alá tartozó postaküldeményekről a pénzügyigazgatóságoknak adatok szolgáltatása tárgyában (1891. R. T. 135.); 1891 aug. 14. 50,711. sz. keresk. min. rend. az állami italmérési jövedékről szóló törvény rendelkezései alá eső szeszes folyadéknak, valamint a dohánynak vasuton való szállítása, s az ebbeli szállítmányokkal elkövethető jövedék-csonkítások meggátlása körül a pénzügyőrség részéről követendő eljárás szabályozása tárgyában (1891. R. T. 1499.); 1892 febr. 2. 5183. sz. pénzügymin. rend. a bormustráknak italmérési adótól mentesen való szétküldésénél követendő eljárás szabályozása tárgyában (1892. R. T. 365.). (2) V. ö. 38. §.

48. §. Az emberi élvezetre alkalmatlanná tett (denaturált) szesznek kis mértékben ipari czélokra való elárusitása az alábbi feltételek mellett az italmérési adótól mentesen történik.

Azok, a kik kimérést gyakorolnak, az emberi élvezetre alkalmatlanná tett (denaturált) szesz eladásával nem foglalkozhatnak.

Azok, a kik emberi élvezetre szeszes folyadékokat kis mértékben árusitanak el, foglalkozhatnak ugyan ezzel egyidejüleg az emberi élvezetre alkalmatlanná tett (denaturált) szesz eladásával is, de ez esetben:

1. az italmérési illeték megállapitásánál ez a körülmény figyelembe veendő, s

2. az emberi élvezetre alkalmatlanná tett (denaturált) s általok elárusitott szesz az italmérési adótól csak annyiban adómentes, a mennyiben igazolják, hogy az ilyen szeszt honnét s mily mennyiségben szerezték.

49. §. Ha az italmérési adó beszedése megváltás, vagy bérbeadás (26. §. 1-ső és 2-ik pont) utján eszközöltetik, a kötendő szerződésekben akár minden szeszes italra, akár azok egyik-másik nemére megállapitható a legmagasabb ár, melyen a szerződés tartama alatt a kimérés vagy kis mértékben való eladás történhetik.

Ezen kivül arra is feljogosittatik a pénzügyminister, hogy a törvényhatóság előterjesztésére, vagy annak meghallgatásával a legmagasabb árt a belügyministerrel — Horvát-Szlavonországokban a bánnal — egyetértőleg egy-egy év tartamára oly helyeken is megállapithassa, a hol az ár természetes alakulását szabályozó versenyt az illető hely, vagy esetleg a vidék különleges viszonyai, vagy a vállalkozók magatartása teszik szükségessé.

A legmagasabb ár megállapitásánál minden esetben a hasonló gazdasági viszonyok közt levő szomszédos vidékek árai szolgálnak mértékül.[1]

V. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

50. §. Ha az italmérésre jogosittottakat Horvát-Szlavonországok is az 1888. évi XXXVI. t.-cz. határozmányainak megfelelőleg kivánják kártalanitani, felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy a kártalanitási tőke-szükséglet erejéig Horvát-Szlavonországok bánjával egyetértőleg az idézett 1888 : XXXVI. t.-cz. alapján kibocsátandó czimletekkel azonos kötvényeket bocsáthasson ki, s az italmérési jövedéknek Horvát-Szlavonországokban elért jövedelméből első sorban a kibocsátandó kötvények kamatozási és törlesztési szükségletét fedezhesse.

Az évi szükséglet nagyságát, mely azonban a Horvát-Szlavonországokban az italmérési jövedékből befolyó tiszta jövedelmet nem haladhatja meg, a pénzügyminister Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával egyetértőleg állapitja meg, s arra nézve a közös törvényhozás jóváhagyását külön törvény utján eszközli ki.

51. §. Azok, kik a jelen törvény életbelépte előtt a jelen törvény szerint

(1) V. ö. 1888 aug. 27. 58.115. sz. belügymin. rend. a bejelentett czégü füszer-, anyag- és vegyeskereskedésekben elárusitható csemegebor, illetőleg édesített szeszes italok árminimumának felemelése tárgyában (1888. R. T. 1757.).

adóköteles vállalatokat folytattak, a mennyiben vállalatukat tovább folytatni akarják, tartoznak legkésőbb 1889. évi október 1-sejéig az erre szóló engedélyért az illetékes kir. pénzügyigazgatósághoz irásban folyamodni. A pénzügyigazgatóság határozata ellen a pénzügyministerhez felfolyamodásnak van helye. Folyamodók kérvényük jogerejü elintézéséig vállalatukat akadálytalanul gyakorolhatják.(1)

52. §. Az italmérésre ez idő szerint jogosultak, ha e jogukat bérbe adták, ugy azok is, a kik ilyen jogokat bérelnek, tartoznak bér- vagy haszonbérszerződéseiket a pénzügyi hatóságoknak azok kivánságára felmutatni, vagy elismervény mellett átadni.

A jelen törvény életbeléptetését követő három év mulva a szerződések felmutatása vagy beszolgáltatása többé nem követelhető.

A pénzügyi hatóságok által ezen szerződésekről vett és általuk hitelesitett másolatok hiteles másolatoknak tekintetnek.(2)

53. §. 1889. évi deczember 31-ével az italmérési jogra és az annak hasznositására szolgáló épületekre és beltelkekre vonatkozó bérleti szerződések megszünnek s ezen megszünésből folyólag a bérlők, ha csak az ezen esetre adandó kártéritésre nézve a szerződés különös kikötést nem tartalmaz, sem a bérbeadók, sem a kir. kincstár ellen semminemü kártéritési igényeket nem érvényesithetnek, de a mennyiben az állami italmérési jog azon községben, melyre szerződésök vonatkozik, egyelőre továbbra is bérbeadás utján hasznosittatik, méltányos feltételek mellett nekik más vállalkozókkal szemben elsőbbség adandó.

Ha az italmérési jog földbirtokkal vagy az italmérés hasznositására szolgáló épületeken és beltelkeken kivül más épületekkel, beltelkekkel vagy egyéb bérleti tárgyakkal együtt egy szerződéssel adatott bérbe, a jelen törvény folytán a szerződésnek csak az italmérési jogra vonatkozó intézkedései szünnek meg. Ez esetben, a mennyiben a bérleti szerződésben az italmérési jogra eső bérösszeg elkülönitve nincsen, vagy egyébként a szerződés eltérő intézkedést nem tartalmaz; az együttes haszonbéri összegből a tulajdonos által az italmérési jogért kapott kártalanitás 5 %-a, az esetben pedig, ha a bérlő tartozott az adót fizetni, a kárpótlás $4^1/_2$%-a leszámitandó. Az italmérési jog hasznositására szolgáló épületeket és beltelkeket a bérlő a haszonbéri idő tartama alatt használhatja vagy albérbe adhatja és pedig azon esetben is, ha a szerződésben az albérbeadás tiltva van. Ily együttes bérbeadás esetében jogában áll a bérlőnek az egész haszonbéri szerződést 1889. évi deczember 1-ére fölmondani, ha a haszonbérlet főtárgyát vagy nevezetesebb részét az italmérési jog képezte. E felmondás a bérbeadónak legkésőbb 1889. évi julius 1-sejéig tudomására adandó.

54. §. A zárt városok területén az 1889. évi deczember utolsó napjával fenmaradó adóköteles czikkek készletei, ha azok a sörre 25, egyéb adóköteles czikkekre nézve pedig 50 litert meghaladnak, 1890. év január hó 3. napjáig a fogyasztási adóhivatalnál irásban bejelentendők, és ezek után az árszabási tételnek megfelelő italmérési adó legkésőbb ugyanazon hó 20. napjáig végrehajtás terhe alatt a fogyasztási adóhivatalnál befizetendő.

55. §. A pénzügyminister az 54. §. szerint adó alá eső készletek után járó italmérési

(1) V. ö. 57. §. 1. p.
(2) V. ö. 57. §. 3. p.

adótartozások lefizetésére figyelemreméltó esetekben s kellő biztositék mellett hat havi időre terjedhető halasztást engedélyezhet.

56. §. 1892. évi deczember 31-ig(1) jogositva van a kincstár az egyes nyilt községekben az italmérési jövedéket olykép is hasznositani, hogy a község területén gyakorolható kizárólagos italmérési jogosultságot szerződésszerüleg meghatározott évi bérért a községre vagy pedig, ha a községgel megegyezni nem lehet, egy vagy több vállalkozóra ruházza.

A kincstár és a vállalkozók közti jogviszonyt a szerződés szabályozza és a bérlők s azok megbizottjai az italmérési illeték és adó fizetésétől mentesek.

Ezen esetben annak az italmérési illetéknek és adónak beszedési joga is a bérlőkre ruházható, melyet a jelen törvény értelmében azok, a kik azon a területen, melyre a bérszerződés szól, szeszes folyadékokat kis mértékben árusitanak el, a kincstárnak tartoznának fizetni. Ha az italmérési illeték mennyiségét illetőleg az ennek fizetésére kötelezettekkel a bérlők megegyezni nem tudnának, az illeték a jelen törvény rendelkezései szerint (12—16. §§.) állapittatik meg.

VI. FEJEZET.

Büntető határozatok.

57. §. A ki:

1. engedély nélkül szeszes italokat kimér, vagy kicsiben elárusit (4., 51. §§.);

2. elmulasztja bejelenteni, ha vállalatának jellege változik, vagy pedig azt nyilt községben előleges engedély nélkül, zárt városokban a pénzügyigazgatóságnál teendő bejelentés nélkül más helyiségbe teszi át (7. §.);

3. a jelen törvény életbeléptetésétől számitott három év alatt, a pénzügyi hatóságok felszólitására az italmérési jog hasznositására kötött bér- és haszonbéri szerződéseket fel nem mutatja (52. §.):

mind a három esetben 1-től 100 forintig terjedő pénzbüntetéssel fenyitendő.

Ezen kivül a bejelentésre kötelezett felek még az adó alól általuk elvont adóköteles czikkek után járó italmérési adó 10—20-szoros összegét tartoznak megfizetni, mely azonban 25 forintnál csekélyebb nem lehet.(2)

58. §. A ki a pénzügyi közigazgatási hatósági és községi közegeket vagy az adószedésre jogositottat akadályozza azon jog gyakorlatában, a melynél fogva a jövedéki ellenőrzés alatt álló illeték- és adóköteles feleknél üzletekben és vállalkozási helyiségekben (47. §.) megjelenhetnek, az előirt könyvek és feljegyzések mikénti vezetéséről meggyőződést szerezhetnek és a készleteket felvehetik, vagy pedig a ki az adóköteles czikkek tartására rendelt helyiségek és tartályok felnyitását, az üzleti könyvek, illeték- és adónyugták, vagy más okiratok törvényszerü előmutatását megtagadja, a mennyiben az általános büntető törvények szerinti eljárásnak nem volna helye, 10 forinttól 100 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntettetik.

59. §. Az 58. §-ban felsorolt törvényellenes ellenszegülés eseteiben, ha az ellenszegülés a belépés és a hivatalos cselekmény teljesitése közti időben történik, vagy ha ellenszegülés nem is történt volna, de a teljesitett hivatalos eljárás alatt, a hivatalos közegek, illetőleg az adószedésre jogositott tudta és beleegyezése nélkül az adótárgyak az emlitett helyiségből elvitetnek, megsemmisittetnek, vagy minőségükre nézve oly módon alakittatnak át, hogy e

---

(1) E rendelkezést módosítja: 1892: XV. t. cz. 10. §., Horvát-Szlavonországok tekintetében: 1892: XV. t. cz. 14. §.

(2) V. ö. 65. §.

miatt a jelen törvény alkalmazása lehetetlenné válik: ezen cselekmények, sőt azoknak megkisérlése is az elvitt, megsemmisitett tárgytól járó adónak tizszeres összegétől annak huszszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetnek. Ha égetett szeszes folyadék vitetik el, semmisittetik meg vagy alakittatik át, és annak mennyisége megállapitható, minősége azonban nem tudatik, a pénzbüntetés alapjául 95 foku szesz veendő.

Ha ellenben az adótárgyaknál sem a mennyiség, sem a minőség biztossággal megállapitható nem volna, 10 forinttól 200 forintig terjedő pénzbüntetés alkalmazandó.(1)

60. §. A ki az üzleti helyiségre, vagy edényekre alkalmazott hivatalos zárt megsérti, a mennyiben az általános büntető törvények szerinti eljárásnak nem volna helye, 5 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha pedig azt, a ki a kihágást elkövette, büntetés alá vonni nem lehetne, magára az adóköteles félre 2 forinttól 100 forintig terjedhető rendbüntetés szabandó.(1)

61. §. Ezen törvény rendeleteinek oly megszegése esetében, midőn az italmérési adó megrövidittetett, vagy a megröviditės veszélyének kitétetett, a megröviditett, vagy a megröviditės veszélyének kitett adó tizszeres összegétől annak huszszoros összegéig terjedhető pénzbüntetés szabandó ki

nyilt községekben:

a) ha adóköteles czikkek beszerzéséről, illetőleg termeléséről a 32. §-ban előirt bejelentés nem tétetik;

b) ha a 32. §. szerint rendelt bejelentések oly valótlanul tétetnek, hogy azok szerint csekélyebb adó esnék;

c) ha a 33. §-ban engedett adó alóli kivétel oly czikkre nézve vétetett igénybe, vagy követeltetett, melyekre nézve az nem jár;

zárt városokban:

a) ha italmérési adó alá eső czikkek bejelentés és adózás nélkül zárt városba hozatnak (21. §.);

b) ha ilyen czikkek iránt, midőn zárt városba hozatnak, oly valótlan bejelentés tétetett, hogy azok után a bejelentés szerint csekélyebb adó esnék;

c) ha italmérési adó alá eső czikkek zárt városba nem a hivatalosan kijelölt uton és helyen vitetnek;

d) ha a külön engedély folytán (23. §.) italmérési adó előleges fizetése nélkül zárt városba hozott czikkeknek az adóvonalon belül fogyasztott része az adó alól elvonatik, vagy az adó leirása, illetőleg visszatéritése oly czikk után követeltetik, melyért adóleirás, illetőleg visszatérités nem jár;

e) ha a zárt városban termelt adóköteles czikkek a 22. §-ban előirt leszámolás alól elvonatnak.(2)

62. §. Minden jövedéki kihágás az előző §-okban elősorolt büntetéseken felül még az italmérési vagy a kis mértékben való eladásra szóló engedély elvonásával is büntethető.

A jelen törvénybe ütköző és külön büntetéssel nem sujtott minden egyéb

---

(1) V. ö. 65. §.

(2) E rendelkezések megfelelően alkalmazandók az 1890: XXXVI. t. cz. megsértői ellenében is (9. §.). — V. ö. 65. §.

cselekmény és mulasztás, mint szabályellenesség, 5—50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.[1]

63. §. A jelen törvény határozmányai vagy az arra vonatkozó szabályok elleni kihágás, ha azért az illető a vétkes cselekvény, vagy mulasztás napjától számitott három év alatt kérdőre nem vonatott, büntetés tárgya többé nem lehet; a jelen törvénynek az engedély elvonására vonatkozó büntető határozatai azonban ezen három év leteltével is alkalmazásba vehetők.[2]

A kihágás elévülése nem ment fel senkit az italmérési adó fizetési kötelezettsége alól, a mennyiben ennek beszedésére a megkivántató feltételek megvannak.[1]

64. §. Kihágási esetekben, midőn a pénzbüntetés az italmérési adó összegétől függ, a kihágás tárgya a kiszabandó pénzbüntetés biztositására zálogul szolgál és pedig olyformán, hogy abban az esetben, ha a pénzbüntetést az illető fél le nem fizetné, a kihágás tárgya elárvereztessék és annak árából a felmerült költségek és a megröviditett adó levonása után mutatkozó többlet a pénzbüntetés fedezésére fordittassék.[1]

65. §. Minden oly esetben, midőn a pénzbüntetés az elvont adó sokszorosában (az 57. §. utolsó bekezdése, az 59. és 61. §§.) állapittatik meg, az 1871 : LXVI. t.-cz. 1. §-a és az 1872 : XXXVIII. t.-cz. 2. §-a alapján erre felhatalmazott biróságok, Horvát-Szlavonországban ellenben az 1871 : LXIV. törvényczikk alapján fennálló pénzügyi törvényszékek határoznak.

Minden más esetben (az 57. §. három első pontja, az 58., 60. és 62. §§.) első folyamodásilag a pénzügyi igazgatóság és felebbezés esetében a pénzügyminister határoz.

Az eljárást az 1883. évi XLIV. t.-cz. 100—110. §-ai szabályozzák.

VII. FEJEZET.

Zárhatározatok.

66. §. A jelen törvény intézkedései által a fogyasztási adókra és ezek közt a bor- és husfogyasztásra s a sör- és czukorfogyasztásra vonatkozó törvények és szabályok rendelkezései továbbra is változatlanul hagyatnak,[2] valamint változatlanul hagyatnak az 1868. évi XXX. t.-cz. 18. §-ának[3] és az 1886. évi XXXVII. t.-cz. 4. §-ának azon intézkedései is, hogy a bor- és husfogyasztási adók Horvát-Szlavonországokban az eddigi gyakorlat szerint továbbra is a községi kiadások fedezésére forditandók.

67. §. Az italméréssel és italoknak kis mértékben való elárusitásával foglalkozó vállalatoknak és azok vállalkozóinak azon viszonyaira nézve, melyeket a jelen törvény intézkedései nem érintenek, továbbra is az eddig érvényben volt törvényeken, rendeleteken és statutumokon alapuló szabályok hagyatnak hatályban s ezek alkalmazására azok a hatóságok illetékesek, melyek ez ideig illetékesek voltak, s jelesül a rendőri és orvosrendőri felügyeletet és fenyitő hatóságot továbbra is a fennálló szabályok értelmében az ezen teendőkkel eddig megbizott állami, helyhatósági vagy községi közegek gyakorolják. Ezen

---

(1) E rendelkezések megfelelően alkalmazandók az 1890: XXXVI. t. cz. megsértői ellenében is (9. §.)
(2) V. ö. az 1887: XLV. és az 1892: XV. t. cikknek ezen adókra vonatkozó rendelkezéseit.
(3) V. ö. az 1889: XL. t. cikknek jelenleg érvényes 5. §-át.

közegek a jelen törvény rendelkezései alá tartozó vállalatok és vállalkozókra vonatkozó határozataikat az illetékes kir. pénzügyigazgatósággal közölni kötelesek, mely a közölt jogerejü határozatokat intézkedéseinél figyelembe venni tartozik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy egyetértőleg a belügyministerrel — Horvát-Szlavonországokban a bánnal — a szeszes italoknak a jelen törvény alapján való kiméréseinél és kis mértékben való eladásánál követendő egészségügyi rendszabályokat, az azok áthágására kiszabandó büntetéseket és a rendőri és orvosrendőri felügyelet gyakorlását rendeleti uton állapitsa meg.

68. §. A városoknak az italmérés gyakorlására, nemkülönben a bor-, sör- és égetett szeszes folyadékok utáni községi szolgáltatásokra vonatkozó szabályrendeletei és egyéb érvényben levő intézkedései legkésőbb 1889-ik évi julius 1-éig felülvizsgálandók. Felhatalmaztatik a pénzügyi és a belügyi minister, hogy azon városokra nézve, melyekben az italmérési jog s a községi adók fejében fizetett szolgáltatások különben el nem különithetők, egyetértőleg és rendeletileg intézkedhessenek az iránt, hogy a jelenleg érvényben levő községi szolgáltatások az italmérési jog s a községi adószedési jog szerint elkülönittessenek, ez alapon a városokat illető kártalanitás alapja meghatároztassék s mindaddig, mig az érvényben levő törvényeknek megfelelőleg ujabb intézkedés nem történik, a mondott adótárgyak után ezentul is szedhető községi szolgáltatások mérve és beszedési módja, a városok különleges viszonyainak megfelelőleg, megállapittassék.

Az italmérési adó után sem törvényhatósági, sem községi pótadó nem szedhető.

69. §. Ha az 1893. évtől kezdve az államnak az állami italmérési jövedékből eredő tiszta jövedelme többet tenne, mint a mennyi az összes kártalanitási tőke kamatjainak és évi törlesztési járulékainak fedezésére szükséges, ezen tiszta jövedelmi többletből a törvényhatósági joggal felruházott városok, a rendezett tanácsu városok, nemkülönben azok a községek, melyek az italmérési jogot ezen törvény hatályba léptekor a kártalanitásról szóló 1888. évi XXXVI. t.-cz. 2. §-ának 1., 3., 4. vagy 5. pontjaiban megjelölt czimeken gyakorolták, részesitendők az esetben; ha az illető városban vagy községben az italmérési jövedék tiszta bevétele többet tesz, mint a mennyi ugyanazon város, illetőleg község után adott összes kártalanitási tőke évi kamatjaira és tőketörlesztési járulékaira szükséges. A jövedék tiszta jövedelmének az illető város vagy község területén elért többletéből az emlitett községek 10%, a rendezett tanácsu városok 20%, a törvényhatósági joggal felruházott városok 30%, a zárt városok 40% erejéig részesitendők.

Ha az államnak az italmérési jövedékből eredő tiszta jövedelmi többlete nem tenne annyit, hogy abból a városokat és községeket a megjelölt százalékok erejéig megillető részesedési hányad teljesen kielégithető lenne, a mutatkozó többlet a részesedésre jogosult városok és községek közt a területükön az illető évben elért bevételi többlet s részesedési százalékuk figyelembe vételével arányosan osztandó meg.

A kijáró részesedés 1893-tól kezdve minden év végével, melyben nagyobb volt a bevétel, kiadandó; de ha 1893. után egyes években az italmérési jövedékből az illető városban vagy községben elért jövedelem kevesebbet tenne, mint a mennyi az illető város vagy község után megállapitott összes

kártalanitási tőke kamatozására és tőketörlesztési járulékaira szükséges, a következő években mutatkozó többletből első sorban az előző évek hiányával felérő összeg visszatartandó.

Zárt városokban a jövedelemben való részesedés igénye már 1890. évvel kezdődik.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy azon határőrvidéki községeknek, melyek az italmérés jövedelméből eddig is részesittettek, a kincstár részére az illető község után megállapitandó kártalanitási tőke kamatjait felerészben kiszolgáltassa.

70. §. Jelen törvénynek az előkészitésre vonatkozó összes intézkedései, valamint azok, a melyek az 1889. év folyama alatt határidőket állapitanak meg, a kihirdetés után azonnal lépnek életbe.

Nyilt helyeken a kis mértékben való eladásra vonatkozó határozatok 1889-ik évi február hó 1-én lépnek életbe.

A kis mértékben való eladástól járó italmérési illetékek az 1889-ik évre a kincstárt, ellenben a kis mértékben eladott szeszes italoktól járó italmérési adó a jelenlegi jogosultakat illeti.

Ugyancsak 1889-ik évi február hó 1-étől kezdve lépnek mindenütt életbe jelen törvénynek a kimérésre vonatkozó büntető határozatai is azok ellenében, a kik a kimérést jogosulatlanul gyakorolják; a büntető határozatok azonban csak a jogosult kérelmére vehetők alkalmazásba s a megállapitott illeték, adó és birság is a jogosultak javára esik.

Ezen átmeneti évre nézve a pénz- és belügyministerek ugy a kimérési jognak, mint a kis mértékben való eladásnak gyakorlását a jelenleg fennálló törvények és szabályok alapján, ezen törvény határozmányainak megfelelőleg rendeleti uton szabályozzák.

A kis mértékben való elárusitásra, valamint a kimérésre vonatkozó intézkedések a zárt városokra nézve, nemkülönben ezen törvénynek minden egyéb intézkedései 1890. január 1-én lépnek életbe.

Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy ezen törvény életbeléptetését Horvát-Szlavonországokat illetőleg a bán kivánatára 1890. évi julius 1-sejéig, Fiumét és kerületét illetőleg pedig azok viszonyainak az 1868. évi XXX. t.-cz. 66. §-ának értelmében eszközlendő végleges rendezéséig felfüggeszthesse.

71. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister és a belügyi, az igazságügyi a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint a közmunka- és közlekedésügyi ministerek, Horvát-Szlavonországokra nézve a pénzügyminister és a közmunka- és közlekedésügyi minister, kik e tekintetben Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával egyetértőleg járnak el, bizatnak meg.[1]

---

(1) V. ö. 1888 78,188. sz. pénzügymin. rend. az állami italmérési jövedékről szóló 1888: XXXV. t. czikk némely határozmányainak végrehajtása tárgyában (1888. R. T. 2358.); 1889 jun. 22. 33,450. sz. pénzügymin. rend. az állami italmérési jövedékről szóló 1888: XXXV. t. cz. végrehajtása tárgyában (1889. R. T. 1273.); 1892 febr. 25. 96,936/1891. sz. pénzügymin. rend. az 1888: XXXV. t. cz. végrehajtása iránt 1889. évi 33,450. sz. a. kiadott utasitás 6. §-ának az italmérési engedélyek megadásánál követendő eljárásra vonatkozó rendelkezéseinek kiegészítése tárgyában (1892. R. T. 1093.).

XXXVI. TÖRVÉNY-CZIKK

az állami italmérési jövedékről szóló 1888 : XXXV. t. cz. folytán adandó kártalanitásról.(1)

(Szentesitést nyert 1888. évi deczember 26-án. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi deczember 28-án.)

I. FEJEZET.

Alapelvek.

1. §. Azok, a kik eddig italmérési jogot gyakoroltak, az állami italmérési jövedékről szóló 1888. évi XXXV. t. cz. hatálybalépte folytán a jelen törvény korlátai között (2. §.) és határozmányai szerint kártalanitásra tarthatnak igényt, mely az idézett törvényczikk értelmében hasznositandó italmérési jövedéknek egy e czélra kiküldendő bizottság ellenőrzése alatt álló jövedelméből, s a mennyiben ez bármely okból elégséges nem lenne, az államkincstárból fedezendő.

2. §. Kártalanitás adandó azokért a jogokért, a melyek:

1. nemesi birtok jogán,
2. törvényen (urbéri jogon),
3. kiváltságon (privilegium) alapulnak,
4. községek mint jogi személyek által gyakoroltattak,
5. végre mindazon jogokért, melyek 1848-ban és azóta önjogon háboritlanul gyakoroltattak.

Mindezen jogokért kártalanitás csak azon esetben adandó, ha a jogból vont haszon után az 1882. évi január hó 1-jétől 1886. évi deczember 31-ikéig terjedő öt év alatt, vagy legalább ezen öt évnek egyike alatt adó fizettetett.(2)

3. §. Az italmérési jogoknál a kártalanitás alapját rendszerint maga a jog után az 1882. évi január 1-jétől 1886. évi deczember 31-ikéig adó alá vont összes jövedelemnek egy ötöde képezi. Ugy ezen esetben, valamint az alábbi 5., 6., 7., 8. és 10. §§. értelmében megállapitandó kárpótlási alapból azonban 10% mindig levonandó. Az ekként megállapitott tiszta kárpótlási alapnak huszszoros összege képezi a kártalanitás teljes összegét. Ha az adókivetés ellen 1886. deczember 31-ike előtt felebbezés adatott be, de elintézést később nyert, ez esetben a felebbezés folytán megállapitott adójövedelem vétetik figyelembe.

Ha a jogosult bérszerződéssel igazolja azt, hogy az 1882. évi január 1-től az 1886. évi deczember 31-ikéig terjedő idő alatt az italmérési jog haszna után az állami, törvényhatósági és községi adókat, esetleg azok egy részét, a haszonbéri összegen felül a bérlő volt köteles fizetni, s az adókiszabás

(1) E törvény ma már csak történelmi értékü, mivel a kártalanítás végre van hajtva.
V. ö. 1889 decz. 27. horvát-szlavon autonom törvény az italmérési jog kártalanításáról a horvát és szlavon királyságokban.
V. ö. az italmérési jog tekintetében: 1836: VIII. t. cz. 2. §.; 1871: LIII. t. cz. 5. §. L. még 1550: XXXVI. t. cz., 1559: LI. t. cz., 1647: XLIX. t. cz., 1655: XXXI. t. cz., 1681: XVIII. t. cz., 1715: LXXXII. t. cz., 1723: XIII. t. cz. 6. §. és LXXVI. t. cz., 1729: IV. t. cz.
(2) V. ö. 15. §.

adataiból kitünik, hogy a bérlő által fizetett ezen adók nem számittattak a kiszabás alapjául szolgáló jövedelemhez: akkor a bérlő által fizetett ezen adók összege a kártalanitás alapjául szolgáló összes jövedelemhez hozzászámitandó.

Ha pedig az adó nem magának az italmérésnek haszna után van előirva, hanem annak összegében az italmérés hasznositására szolgáló ingatlanok, esetleg a malom- vagy vásárjog, hid-, ut- vagy révvám stb. haszna, illetőleg az értök járó bérösszeg utáni adó is bentfoglaltatik, akkor mindenekelőtt az állapitandó meg, hogy az adóból, illetőleg az annak alapjául szolgáló jövedelemből mennyi esik magára az italmérési jogra.

Ha az elkülönités azért nem állapitható meg, mert az ingatlanoknak az adó alapjául szolgáló hasznát meghatározni nem lehet, akkor a kártalanitásnak, az ezen §. első bekezdése szerint kiszámitandó teljes összegéből először levonandó a jog hasznositására szolgált ingatlanoknak az 1887. évi XLV. t. cz. 4. §-a szerint megállapitandó törvényszerü legkisebb értéke, s az ezen levonás után fenmaradó összeg képezi a kártalanitás teljes összegét.[1]

4. §. A 3. §-ban foglalt általános szabályok alól a kártalanitás alapjául szolgáló jövedelem kiszámitása tekintetében eltérésnek a pénzügyi közegek kivánatára a következő 5. §-ban, a jogosultak kérelmére pedig csak a következő 6—10. §-okban meghatározott esetekben és az ott meghatározott módon van helye.

5. §. Ha az adókivetés alapjául szolgált szerződés, vagy az azt helyettesitő bevallás azon alapos kételyt ébresztené az illetékes kir. adófelügyelőben, hogy a jövedelem félrevezetési szándékból tulságos nagynak tüntettetett elő, a kártalanitás összege a szomszédos s a hasonló természetü italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községek jövedelmének figyelembevételével, egyezség, vagy az alábbi 11. §. szerint illetékes hatóság által állapitandó meg.[2]

6. §. 1. Ha a jogosult bebizonyitja, hogy az itélmérési jogot:

a) közbiztonsági tekintetből egyes concret esetre nézve kiadott hatósági intézkedés folytán, vagy pedig

b) egyes, szintén concret esetre nézve kiadott s nyilván téves hatósági intézkedés folytán nem jövedelmeztethette ugy, a mint azt fennálló törvényeink értelmében különben jövedelmeztethette volna;

2. ha az 1886. év végéig az italmérési jog rendezése hatósági jogerejü határozattal befejeztetett, vagy legalább a rendezés iránti eljárás megkezdetett, és a jogosult az italmérési jognak, illetőleg az italmérési adó beszedési jogának hat évre való bérbevétele által, vagy kellő biztositékot nyujtó bérlőnek megjelölése által biztositja, hogy ezen hat év alatt legalább is a kártalanitási összegnek megfelelő jövedelem be fog folyni:

ezen esetekben a kártalanitás összege, ha az 1882—1886-iki öt évi időszakban volt egy vagy több év, melyek jövedelmét a hatósági intézkedés nem befolyásolta, illetve melyek jövedelmében a rendezés utáni állapot már kifejezésre jut, ezen évek átlagos jövedelme alapján, ellenesetben pedig a szomszédos s a hasonló természetü italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községek jövedelmének figyelembevételével egyezség vagy

(1) V. ö. 4., 6. §§.
(2) V. ö. 4. §.

az alábbi 11. §. szerint illetékes hatóság által állapitandó meg. A jelen §. 1. pontjának *b)* bekezdése esetében azonban az egy-egy községre nézve megállapitandó kártalanitások összege együttvéve nem lehet nagyobb, mint a mennyi a 3. §. első bekezdése szerint a tényleg fizetett adó alapjául szolgáló együttes jövedelemnek megfelel; hacsak be nem igazoltatik, hogy a hatósági intézkedés a községben gyakorolt valamennyi italmérés jövedelmét korlátozta.(1)

7. §. Ha valamely törvényhatósági joggal felruházott város hivatalosan felülvizsgált zárszámadással és haszonbér esetén haszonbéri szerződéssel is igazolja, hogy az 1882. évi január 1-jétől az 1886. évi deczember 31-ikéig terjedő időben az italmérési jogból több hasznot huzott, mint a mennyi adóalapul felvétetett, s a pénzügyminister kivánatára az italmérési jognak bérbevétele által biztositékot nyujt az iránt, hogy a kártalanitási összegnek megfelelő jövedelem legalább három évig a jövőben is be fog folyni:

ez esetben a zárszámadás által igazolt magasabb összeg számittatik a kártalanitási alap megállapitásánál, de ebből levonandó az az összeg, melylyel az állam a kisebb adófizetés folytán károsult.

Azok a városi, még inkább állami közegek, kik e hibás adókivetést okozták, törvényszerü felelősségre vonandók.(1)

8. §. Ha az italmérési jog után az 1882. évi január 1-jétől az 1886. évi deczember 31-ikéig terjedő időben jövedelmi, illetve tőkekamat- és járadékadó nem fizettetett ugyan, de a jogosult bebizonyitja, hogy az általa vagy az italmérési jog gyakorlója által a fentirt idő alatt fizetett kereseti, házbér- vagy egyéb adó alapjául szolgáló összegbe az italmérési jog jövedelme is felvétetett s igy e jövedelem is meg volt adóztatva:

ez esetben a kereseti, házbér- vagy egyéb adó alapjául felvett összegnek az italmérési jogra eső része képezi a kártalanitás alapját, mely egyezségileg vagy az alábbi 11. §. szerint illetékes hatóságok által állapittatik meg.

9. §. Ha a jogosult a jogot az államtól 1882. évi január 1-je óta szerezte meg, ez esetben a kikötött vételár képezi a kártalanitás összegét. A mennyiben az italmérési joggal együtt az italmérés hasznositására szolgáló épületek vagy egyéb tárgyak is adattak el, ezeknek értéke becslés utján állapitandó meg, és ha a becslés alapján egyezség jön létre, az ingatlan és az eladás egyéb tárgyai a megállapitott érték levonása mellett a jelenlegi tulajdonos birtokában maradnak. Ha egyezség nem jön létre, akkor is az összes vételár képezi a kártalanitás összegét és mindaz visszamegy az állam tulajdonába, a mi az eladás tárgyát képezte.(1)

10. §. Ha a jogosult az 1886-ik évi deczember 31-ike előtti időből eredő s hitelt érdemlő szerződéssel vagy számadással, avagy más hitelt érdemlő adatokkal igazolja, hogy az 1882. évi január hó 1-jétől az 1886. évi deczember hó 31-ikéig terjedő időben megadóztatott italmérési joga után tényleg nagyobb tiszta jövedelmet élvezett, mint a mennyi után az adó fizettetett; akkor a kártalanitás összege a tényleges tiszta jövedelemnek, valamint a szomszédos s a hasonló természetü italmérési jog tekintetében ugyanoly körülmények közt levő községek jövedelmének figyelembevételével egyezség

---

(1) E §. nem volt alkalmazható az elkésve, ill. szabálytalanul bejelentett italmérési jogok kártalanítása körül: 1890: XXXVIII. t. cz. 2. §.

utján, ha pedig egyezség létre nem jő, a 11. §. szerint illetékes hatóság becslése utján állapitható meg.

Oly jogosultaknak, a kiknek hitelt érdemlő szerződései, számadásai vagy hitelt érdemlő okiratai nincsenek, de 1889. évi márczius 31-ikéig(1) irásban bejelentik a bizonyitás azon módozatát, melylyel teljes hitelt érdemlőleg igazolni képesek, hogy tényleg nagyobb jövedelmet élveztek, mint a mennyi után adó fizettetett, a tárgyalás folyamán bizonyitékaik érvényesitésére alkalom nyujtandó s a nekik járó kártalanitás szintén az előadott módon állapitható meg, de csakis az esetben, ha a bizonyitás a jövedelmi alap helyessége iránt kételyt nem hagy fenn.

A bizonyitékok elfogadhatósága mindig alapos birálat tárgyává teendő; jogában állván a közigazgatási bizottság albizottságának (11. §.) s a pénzügyministernek, azok elfogadhatóságának elbirálása végett pótló adatokat kivánni, az érdekelteket, valamint hit alatt tanukat és szakértőket kihallgattatni.

Ha a kártalanitás ezen alapon állapittatik meg, annak összegéből az adó alá nem vont jövedelem után járó állami adónak és járulékainak, még pedig, ha az adó alapjául vett vallomást maga a jogosult vagy magán regale tulajdonos alkalmazottja állitotta ki, vagy az adó megállapitásához szükséges adatok beszolgáltatására hivatalból külön föl lett szólitva, nyolczszoros összege; — különben pedig, ha a vallomást nem maga vagy magán regaletulajdonos alkalmazottja állitotta ki, vagy az adatok beszolgáltatására felhiva nem lett, négyszeres összege, ezen kivül a törvényhatósági és községi pótléknak mindig egyszeres összege mindazon évekre levonandó, melyekre az adózás nem felel meg a megállapitott tényleges jövedelemnek. A kártalanitásnak ekként megállapitandó tőkeösszege, a mennyiben az a jogosultnak ezen törvény határozmányai szerint közforgalmu állami kötvényekben adandó ki, csak 1892. végével lesz kiszolgáltatható.

Ugyanezen határozmányok alkalmazandók az esetben is, ha nem a jogosult, hanem jogelődje mulasztotta el a tényleges jövedelmet adó alá bevallani, azon eltéréssel, hogy ez esetben az adó alá nem vont jövedelem után járó állami adónak és járulékainak mindig csak négyszeres összege s a törvényhatósági és községi pótléknak egyszeres összege vonandó le a kártalanitási tőke összegéből.

A kártalanitás megállapitásának a 6—10. §-okban foglalt kivételes módozatai csakis azon esetben alkalmaztathatnak, ha a jogosult összes bizonyitékait 1889. évi márczius hó 31-ikéig a kir. adófelügyelőnél irásban benyujtja.(2)

11. §. Az állam által adandó kártalanitás megállapitására s az avval összefüggő mindennemü kérdések eldöntésére a következő közigazgatási hatóságok illetékesek, és pedig:

1. az a kir. adófelügyelő, vagy annak e czélra kirendelendő helyettese, kinek müködési területén a község, melyben a jog gyakoroltatik, fekszik;
2. a törvényhatósági közigazgatási bizottságnak albizottsága;
3. a pénzügyminister.

---

(1) E határidőt 1889 ápr. 30-ig meghosszabbította: 1889: V. t. cz. 1. §.

(2) E §. nem volt alkalmazható az elkésve, ill. szabálytalanul bejelentett italmérési jogok kártalanitása körül: 1890: XXXVIII. t. cz. 2. §.

A törvényhatósági közigazgatási bizottság az ezen teendők ellátására hivatott albizottságot akként alakitja meg, hogy rendszerint tagjainak sorából egy elnököt s két rendes tagot, s ezeken kivül akadályoztatásuk esetére elnökhelyettest s legalább két póttagot választ.

A közigazgatási bizottság előterjesztésére a pénzügyminister megengedheti, hogy az albizottság részben a közigazgatási bizottság tagjainak körén kívül álló egyénekből alakittathassék, illetőleg egészittethessék ki.

E bizottság tagjai az 1883: XLIV. t. cz. 21. §-ában megállapitott módon ünnepélyes fogadást tartoznak tenni.

Határozathozatalra az elnökön kivül két tag jelenléte szükséges.

Az albizottságban szavazatnélküli előadóként a kir. adófelügyelő vagy annak e czélra kirendelendő helyettese működik, a ki a jegyzői teendők ellátásáról is gondoskodik.

Az albizottság elnöke és tagjai azon napokra, melyeken ülést tartanak, az állampénztárból a pénzügyminister által rendeleti uton megállapitandó napidijakban részesülnek.

Az albizottság ügyrendjét a pénzügyminister rendeleti uton állapitja meg.[1]

12. §. A kártalanitás megállapitására hivatott s a 11. §. 1., 2. és 3. pontjai alatt elősorolt hatóságoknak tartatik fenn különösen azon kérdések eldöntése:

1. van-e egyáltalán a jog kártalanitásának helye;
2. a jogért adandó kártalanitás összege mily alapon állapitandó meg;
3. mekkora legyen a kártalanitásnak összege; végre
4. azon kérdés eldöntése, hogy kiadható-e az igényt támasztónak s mily arányban a megállapitott kártalanitás összege.

Ellenben azon kérdések elbirálása, melyekben közigazgatási uton nem hozható tisztába, hogy a megállapitott kártalanitás kit vagy kiket s mily arányban illet, a biróságok illetékességének tartatik fenn.

II. FEJEZET.

Kártalanitási eljárás.

13. §. Kártalanitás csak az esetben adatik, ha a jogosult s illetőleg törvényes képviselője ebbeli igényét legkésőbb 1889. évi márczius hó 31-ikéig[2] a kir. adófelügyelőnél irásban bejelenti.[3]

Kártalanitási igényét az is jogositva van bejelenteni, a ki igazolja, hogy a jog vagy a kártalanitási igény jogszerüen reá ruháztatott, vagy bebizonyitja, hogy egészben vagy részben ő a jogositott, habár a jog után az adó más néven fizettetett is, vagy pedig igazolja, hogy tulajdoni igényének megállapitása végett hatósági eljárás van folyamatban, vagy végre kijelenti, hogy a birói eljárást legkésőbb 1889. évi junius hó 30-ikáig folyamatba teendi.

Közösen gyakorolt italmérési jognál s általában a közös tulajdont képező igényeknél, egyik igényjogosultnak bejelentése valamennyi igényjogosultnak javára esik.

---

(1) V. ö. 1889 máj. 8. 17,124. sz. pénzügymin. rend. az italmérési jogokért járó kártalanitási összegek megállapitásánál eljáró albizottság részére (1889. R. T. 1147.). — V. ö. 5., 6., 10., 12. §§.
(2) E határidőt 1889 ápr. 30-ig meghosszabbitotta. 1889: V. t. cz. 1. §.
(3) V. ö. 1890: XXXVIII. t. cz. az elkésve, illetőleg szabálytalanul bejelentett italmérési jogok kártalanitása tárgyában.

Oly bejelentések, melyek nem az illetékes adófelügyelőnél tétettek, vagy melyekben a község, a melyben gyakorolt italmérési jogért kártalanitás kéretik, jelezve nincsen, vagy pedig tévesen van jelezve, nemkülönben oly bejelentések, melyek oly igényt támasztók részéről történnek, kik azt állitják, hogy a jogot vagy a kártalanitási igényt időközben megszerezték, de sem ezt, sem pedig azt, hogy tulajdoni igényök megállapitása végett hatósági eljárás van folyamatban, nem igazolják; figyelembe nem vehetők, hanem hivatalból visszautasitandók. A visszautasitásról a bejelentő, ha lakhelye tudva van, értesitendő, ha pedig lakhelye tudva nincs, részére és költségére a kir. adófelügyelő által azonnal ügygondnok rendelendő és az elutasitó végzés ennek kézbesitendő.

Ha a bejelentő vagy a részére rendelt ügygondnok az elutasitó végzés vételétől számitandó 15 nap alatt a hiányt pótolja, vagy a hibát jóvá teszi, a bejelentés tárgyalás alá veendő. Különben az 1889. márczius 31-ike után érkező bejelentések, valamint azok a bejelentések, melyekben az jeleztetett, hogy a tulajdoni igény megállapitása végett 1889. junius 30-ikáig birói eljárás tétetik folyamatba, de az eljárás folyamatbatétele legkésőbb julius 15-ikéig nem igazoltatik, tekintetbe semmi szin alatt sem vehetők, s a később jelentkezők az állam irányában semmiféle kártalanitási igényt nem támaszthatnak, fenhagyatván abbeli joguk, hogy netaláni magánjogi igényeiket harmadik személyek ellenében birói uton érvényesithessék.

A kir. adófelügyelő a kellő időben történt bejelentésekről a bejelentőnek igazolványt tartozik kiszolgáltatni.(1)

14. §. A beérkezett bejelentéseket a kir. adófelügyelő külön jegyzőkönyvbe vezetni, községenként csoportositani, s a kártalanitási összeg mepállapitására szükséges adatokkal felszerelni tartozik.

Ezen adatok beszerzésénél az állami, törvényhatósági és községi közegek, nemkülönben a biróságok, a kir. adófelügyelőnek megkereséseit haladék nélkül teljesiteni, s egyes meghallgatandó magánfelek is a szükséges felvilágositásokat megadni tartoznak.

15. §. A 13. §-ban megállapitott bejelentési határidők lejárta és a kártalanitás megállapitására szükséges adatok beszerzése után a kir. adófelügyelő a kártalanitás összegének egyezségi megállapitására határidőt tüz ki s erre mindazon bejelentőket, a kiknek bejelentései a 13. §. szerint tárgyalás alá vehetők, irásban akként idézi meg, hogy egy-egy község valamennyi jogosultjával a tárgyalás egyszerre legyen megtartható.

Az egyezségi tárgyalás határideje a községben hirdetményileg is közzéteendő, s a tárgyaláson minden jogosult jogositva van megjelenni.

Jogositva van továbbá minden törvényhatóság és község magát a tárgyaláson egy-egy bizalmi férfi által képviseltetni az esetben, ha mint meghivott bejelentő ezen különben képviselve nem lenne.

Az egyezkedés a 2. §. értelmében kártalanitandó jogért adandó kártalanitásra terjed ki.

A mint az egyezkedési tárgyalás folyamán valamely jogosulttal egyezség jött létre, az irásba foglalandó s a jogosult vagy megbizottja által aláirandó.

Ha ily módon az egyezség egy község valamennyi jogosultjával megkötte-

---

(1) V. ö. 15. §.

tett, az egyezségek az összes iratokkal jóváhagyás végett a pénzügyministerhez terjesztendők fel, ki az egyezségeket jóváhagyja, vagy pedig ujabb egyezkedési tárgyalást rendelhet el, avagy az ügyet elsőfoku elbirálás végett a közigazgatási bizottság albizottságához utasithatja. Ha ellenben egy-község jogosultjaival egyáltalán nem, vagy nem valamennyi, hanem csak egy vagy néhány jogosultjával köttetett meg az egyezség, az egész község összes jogosultjainak ügyei, még pedig azok, melyekben az egyezség megköttetett, az egyezségre nézve esetleg teendő véleménynyilvánitás végett; azok pedig, melyekben az egyezség meg nem köttetett, első fokban leendő érdemleges elbirálás végett, a közigazgatási bizottság albizottságához terjesztendők.[1]

16. §. A közigazgatási bizottság albizottsága az egyezség utján meg nem állapitott kártalanitási ügyeknek, nemkülönben általában a pénzügyminister által hozzá utalt ügyeknek tárgyalására határnapot tüz ki s arra a jogosultakat az előző §-ban megállapitott módon akként idézi meg, hogy egy-egy község valamennyi jogosultjának ügyében egyszerre legyen határozat hozható.

A jogosultaknak ezen tárgyalásnál is jogukban áll összes érveiket s adataikat szóval vagy irásban előterjeszteni, elmaradásuk azonban a határozat hozatalát nem akadályozza.

A közigazgatási bizottság albizottsága az előterjesztett adatok alapján a kártalanitás összege s az evvel összefüggő s az 5—10. §-okban felsorolt kérdések tekintetében együttesen hoz érdemleges elsőfoku határozatot, ha pedig szükségét látja, az adatok kiegészitését rendelheti el, egy kiküldöttje által helyszini szemlét tarthat, s az érdemleges tárgyalásra későbbi határidőt tüzhet ki.

A közigazgatási bizottság albizottságainak tárgyalásairól jegyzőkönyv vezetendő, s ebbe a tárgyalás főbb mozzanatai, a határozat s annak indokolása felveendők.

A határozatot s annak indokait az elnök szóbelileg hirdeti ki s a jelen nem levő jogosultnak, vagy a bejelentésben megnevezett megbizottjának irásban kézbesitteti. A mennyiben a megkisérlett kézbesités eredményre nem vezet, a hozott határozat a kir. adófelügyelőnél kifüggesztendő.

Az érdemleges határozatok ellen jogában áll a jogosultaknak, a határozat kihirdetésétől s illetőleg a jelen nem lévőknek az irásban közölt határozat kézbesitésétől és ennek eredménytelensége esetében a kifüggesztéstől számitandó 15 napon belül ugy a határozat érdemére, mint az eljárás alakiságaira nézve irásban a pénzügyministerhez felebbezni s az adófelügyelőhöz benyujtandó felebbezésöket ujabb érvekkel és adatokkal is támogatni.

A közigazgatási bizottság albizottságának minden érdemleges határozata a netalán beérkezett felebbezésekkel s a kártalanitási ügyre vonatkozó minden adattal együtt a pénzügyministerhez terjesztendő fel, a ki, ha ujabb, vagy további tárgyalás szükségét nem látja, a kártalanitási ügyben végleg határoz.

A kir. adófelügyelőnek jogában áll, a közigazgatási bizottság albizottságának közbeszóló határozatait is a pénzügyministerhez felebbezni, a ki a közigazgatási bizottság albizottságát érdemleges határozat hozatalára utasithatja.[1]

---

(1) V. ö. 17. §.

17. §. A kártalanitás összege végérvényesen mindig a pénzügyminister által állapittatik meg. Ebből folyólag a kártalanitás végleges megállapitását tárgyazó minden ügy végleges eldöntés végett a pénzügyministerhez terjesztendő fel; igy a jogosultakkal a jogokra nézve kötött egyezségek, nemkülönben a közigazgatási bizottság albizottságának nem felebbezett érdemleges határozatai is. Ezek a jogosultakra nézve az egyezség aláirásával s illetőleg a felebbezési határidő leteltével kötelezőkké s jogerejüekké válnak, a kincstárra nézve azonban csak az esetben, ha a pénzügyminister által is megerősittetnek.

A közigazgatási bizottság albizottságának azon elsőfoku határozatai helyébe, melyeket a pénzügyminister másodfokban végérvényesen megváltoztat, mint jogerejü határozat a pénzügyminister határozata lép; ellenben ha a pénzügyminister ujabb eljárást rendel el, vagy az egyezséget meg nem erősiti, a közigazgatási bizottság albizottságának elsőfoku határozata s a megkötött egyezség a jogosultakra nézve is megszünik kötelező s jogerejü lenni, s a pénzügyminister utasitásához képest az előző 15. és 16. §-ok szerint ujabb eljárásnak lesz helye.

18. §. A pénzügyminister az általa elintézett ügyeket, hozott határozatával az adófelügyelőhöz küldi le, a ki ezt az albizottságnál bejelenti s a jogosultakkal azonnal irásban közli.

III. FEJEZET.

A kártalanitás módozatai.

19. §. A kártalanitásnak végleg megállapitott összege e czélra külön kiadandó, s 70 év alatt sorsolás utján beváltandó, az alábbi kivételektől eltekintve, előmutatóra szóló, közforgalmu állami kötvényekkel nyer legkésőbb 1892. év végéig kielégitést; azon töredékrész azonban, mely a legkisebb névértékü kötvénynél is csekélyebb, az igény megállapitása után azonnal készpénzben fizettetik ki.

A holt kéznek, törvényhatóságoknak, városoknak, községeknek, alapitványoknak, hitbizományi vagyon birtokosainak s a közalapoknak járó kártalanitás egész összegéről egy-egy kötményezett kötvény állittatik ki, mely forgalomképes kötvényekkel csakis a vagyonkezelésök felügyeletére hivatott illetékes hatóságnak s a pénzügyministernek engedélyével cserélhető ki.

A mennyiben a községek felsőbb hatóságok jóváhagyásával fölvett községi kölcsöneik biztositékául közjövedelmeiket és ezek által a regále-jogból eredő jövedelmeiket is lekötötték, ezen engedély kiadása előtt a kölcsönadók meghallgatandók és beleegyezésök nélkül ezen váltságtőke el nem idegenithető.(1)

20. §. A kártalanitási tőkének kötvényekben kiadandó részétől 1890-ik évi január 1-jétől kezdve kamat jár. Ez a kamat lehet vagy évi 5%, mely esetben a kamatjövedelem 10%-os tőkekamat- és járadékadó alá esik, s ez

---

(1) V. ö. 1893 jul. 31. 38,080. sz. belügymin. rend. a rendezett tanácsu városok, kis és nagyközségek, urbéres közbirtokosságok tulajdonát képező regále-kártalanítási kötvényekről szóló kimutatások tárgyában; (1893. R. T. 1927.); 1890 márcz. 31. 37,985. sz. pénzügymin. rend. az italméresi jog kártalanítási összegének felvétele tárgyában (1890. R. T. 749.). — V. ö. alább 25. §.

az esedékes kamatokból a kifizetés alkalmával levonatik; vagy évi $4\frac{1}{2}$%, melyet tőkekamat- és járadékadó nem terhel. A kamat, a kötvények kiszolgáltatásának idejéig, az 1890. január 1-jétől bezárólag 1892. végeig terjedő időre kiadandó járadékszelvények ellenében, minden év végével, az állami kötvények kiadása után pedig a kötvények bevonásáig, az azokhoz kiadott félévenként utólag lejáró szelvények ellenében, azok esedékességéhez képest fizettetik ki.[1]

21. §. A járadék-szelvények, valamint a kártalanitás összege a királyi adóhivatalok utján rendszerint azon jogositottnak adatik ki, kinek részére az megállapitva lett.

Ezen szabálytól eltérésnek a következő esetekben van helye:

I. Az igényjogosultság iránti kétség esetében:

1. ha az a körülmény, hogy a kártalanitás kit illet, nincs tisztába hozva, vagy a részesedési arány vitás, s a közösen jogosultak nem valamennyien együttesen kivánják felvenni a kártalanitás összegét;

2. ha jogutódlás esetén a jogutód ebbeli jogát, még pedig örökösödés esetén jogerejü birói határozattal, más esetekben birói vagy gyámhatósági, vagy más közhatósági jogérvényes határozattal, vagy közjegyzői avagy közjegyzőileg hitelesitett magánokirattal igazolni nem tudja, valamint akkor is, ha ily igazolás daczára a jogutódlás vitásnak tünik fel.

II. Zálogjogos hitelezők bejelentése esetében:

1. ha valamely jelzálogos hitelező igazolja, hogy a kártalanitás alapjául szolgáló italmérési jog a jelzálogul lekötött ingatlannal elválaszthatlan kapcsolatban van;

2. ha valamely jelzálogos hitelező igazolja, hogy a kártalanitás alapjául szolgáló italmérési jog kivételesen bevezettetett azon telekjegyzőkönyvbe, melyre jelzálogjoga be van keblezve;

3. ha valamely hitelező igazolja, hogy a kártalanitás alapjául szolgáló italmérési jogra nézve birói foglalás által zálogjogot szerzett;

4. ha valamely hitelező igazolja, hogy a kártalanitás alapjául szolgáló italmérési jogra nézve annak világos lekötésén kivül a zálogjogot tényleg megszerezte.

Az itt II. 1—4. alatt felsorolt hitelezők elsőbbségi joguk elvesztésének terhe alatt tartoznak követeléseiket 1889. évi deczember 31-ikéig[2] az illetékes királyi adófelügyelőnél bejelenteni, s e bejelentéshez a II. 1. és 2. pontok eseteiben a hiteles telekkönyvi kivonatot, a II. 3. pont eseteiben a birói lefoglalást igazoló hiteles okmányt és a II. 4. pont esetében a zálogjog világos lekötését és a zálogjog tényleges megszerzését igazoló hiteles okmányokat csatolni, ellenesetben az ily módon fel nem szerelt bejelentések figyelembe nem vétetnek.

A hitelezők bejelentéseiben a követelés tőke- és járulék-összege is részletezendő.

III. Peres igények, s letiltás vagy foglalások eseteiben:

---

(1) V. ö. 1891 jan. 15. 4420. sz. pénzügymin. rend. az 1888: XXXVI. t. czikk 20. §-a alapján kiadott regále-kártalanítási járadék-szelvényiveknek $4\frac{1}{2}$%-os regále-kártalanítási kötvényekkel leendő kicserélése tárgyában (1891. R. T. 172.). — V. ö. alább 25. §.

(2) E határidő helyébe az 1889 ápr. 30-át tette: 1889: V. t. cz. 2. §. V. ö. 1889 jul. 1. 1966/P. M. sz. pénzügymin. rend. az italmérési jogra vagy annak helyébe lépett kártalanítási igényre vonatkozó követelések bejelentésének határideje tárgyában (1889. R. T. 1269.).

ha a kártalanitási összegre vonatkozó utalvány kelte előtt zárlat vagy foglalás intéztetik.

A jelen szakasz I—III. pontjai alatt elősorolt esetekben a járadék-szelvények és a kártalanitási összeg az érdekeltek értesitése mellett birói letétbe tétetnek s azoknak csak bejelentéssel nem érintett fölöslege adható ki a jogosultnak vagy megbizottjának.(1)

Oly esetekben, midőn egyedül közadó-tartozások miatt vezettetik foglalás a kártalanitási összegre, a kártalanitási összeg megfelelő részének lefoglalása és a közigazgatási végrehajtás keresztülvitele iránt az 1883:XLIV. t. cz. értelmében a kir. adófelügyelő intézkedik. Ha az italmérési jogot a kincstár adta el és a vételárra nézve teljes kielégitést nem nyert, jogositva van a kincstár a vevőt illető járadékszelvényeket és kártalanitási tőkét a vételárhátralék erejéig fedezetül visszatartani.(2)

22. §. A mennyiben a járadékszelvényekre a fennebbi §. alapján igény nem támasztatik s azok a jogosultnak akadálytalanul kiadhatók lennének, jogában áll minden egyes jogosultnak, ha ebbeli kivánságát legkésőbb az előző év végeig a kir. adófelügyelőnél bejelenti, azt követelni, hogy az 1890—92. évek mindegyikének végével lejáró járadékszelvények már az illető év folyamán egyes közadótartozásaiba beszámittassanak.

A beszámitás módozatai iránt a pénzügyminister rendeleti uton intézkedik.(3)

23. §. A közforgalom tárgyát képező állami kötvények tőzsdei jegyzése iránt a forgalomba hozatallal egyidejüleg intézkedés teendő. Az államot, mint magántulajdonost illető kártalanitási kötvények azonnal forgalomba hozhatók, de az azokért befolyó készpénz csak a törvényhozás külön rendelkezéseihez képest használható fel.(4)

24. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy akár közvetlenül, akár pedig valamely pénzintézet közvetitése mellett oly intézkedéseket tehessen, melyek lehetővé teszik, hogy a felek kivánatára az 1890—92. évek mindegyikének végével lejáró járadékszelvények már az illető év folyamán előlegesen leszámitolhatók s a csak később igényelhető kötvények bizonyos előre meghatározott árfolyamon már előre értékesithetők legyenek.(5)

Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminister, hogy a mennyiben ez a kötvények árfolyamának veszélyeztetése nélkül lehetséges, a jogosultakat illető kötvények egy részét már 1890. január 1-jétől kezdve, a még esedékesekké nem vált járadékszelvények bevonása ellenében kiszolgáltathassa.

---

(1) V. ö. 1890 ápr. 30. 14,839. sz. igazs. min. rend. az italmérési jog kártalanításáról szóló 1888: XXXVI. t. cz. értelmében birói letétbe helyezett járadékszelvények utalványozása tárgyában (1890. R. T. 607.).

(2) V. ö. 1889: XXXIII. t. cz. 5. §.

(3) V. ö. 1890 febr. 10. 92,155/1889. sz. pénzügymin. rend. az italmérési jog után járó kártalanítás kamatai fejében kiadandó járadékszelvényeknek az egyenes adótartozásokba való beszámítása tárgyában (1890. R. T. 191.).

(4) Az államot, mint magán regáletulajdonost illető kártalanítási kötvények eladásából befolyó összegeknek az 1889. évi államköltségvetésben mutatkozó hiány fedezésére fordításáról v. ö. 1889: XXI. t. cz. 4. §. V. ö. 1889. XXXIII. t. cz. 3. §. Az ezen t. cz. értelmében az állam, mint magántulajdonos részére megállapított kártalanítási tőkéknek a pénztári készletekbe bevonásáról v. ö. 1895: XV. t. cz. 1. §.

(5) E §. rendelkezésait módosította az 1888: XXXVI. t. czikk alapján nyujtandó előlegekről szóló 1889: XXXIII. t. cz., megengedvén, hogy a pénzügyminiszter a kártalanítási tőkékre már az 1889. év folyamán is előleget adhasson. V. ö. 1889 aug. 3. 48,620. sz. pénzügymin. rend. az 1888: XXXVI. t. cz. értelmeben az italmérési jog kártalanítása fejében adandó tőkékre vonatkozó előlegek tárgyában (1889. R. T. 1757.).

25. §. Az előző 19. és 20. §-ok értelmében foganatositandó kötvény-kibocsátásokról s egyéb intézkedésekről az országgyülésnek a kötvények kibocsátásának befejezéseig évenkint jelentés teendő.

IV. FEJEZET.

Zárhatározatok.

26. §. Utasittatik a pénzügyi és a belügyminister, hogy a mennyiben ezt az erre vonatkozó összes viszonyok tanulmányozása után lehetségesnek találják, egy év leforgása alatt a törvényhozás elé terjesztendő törvényjavaslattal állapitsák meg a módozatokat, melyek mellett a községek a kártalanitási összegek erejéig nekik jutó kötvényeket olyan hitelszövetkezetek alaptőkéjére fordithatják, melyek

1. ezen összegek után a községeknek évi 4% kamatot biztositanak, a melyeknek
2. ügykezelése és alapszabályai olyanok, hogy náluk a község tulajdonát képező összegek biztonsága veszélyeztetve nincs, a melyek végre
3. a tartalékalap iránt alapszabályszerüleg ugy intézkednek, miszerint remélhető, hogy a községek e tőkéik felett a rendelkezési jogot mihamarább visszanyerik.

Ha a községekre jutó kártalanitási összegeknek ily czélra leendő forditása lehetségesnek nem mutatkoznék, erről, ugyancsak egy év leforgása alatt, a törvényhozásnak jelentés teendő.

27. §. A jelen törvény alapján eszközlendő kártalanitási eljárásra vonatkozó összes iratok, nyilatkozatok, nyugták, beadványok és azok minden melléklete, a hozott határozatok és felebbezések s az állam tulajdonába kerülő ingatlanok átruházásai bélyeg- és illetékmentesek.

28. §. Az 1889-ik évi április 1-ső napjától[1] kezdve az állami kártalanitás tárgyát képező jogok, a mennyiben előbb ingatlanok tartozékát képezték is, megszünnek az ingatlan tartozékai lenni, s az ezen jogok helyébe lépő kártalanitási igény engedményezése s zálogul adása a kincstárral és harmadik személyekkel szemben csak akkor érvényes, ha a jogügylet közjegyzői okiratba vagy pedig biróilag avagy közjegyzőileg hitelesitett, vagy gyámhatóságilag jóváhagyott magánokiratba foglaltatik s az átruházásról, illetőleg zálogba-adásról a kir. adófelügyelő értesittetik. Ilyen értesités eszközlendő akkor is, ha a kártalanitási igényre végrehajtás vezettetik.

Ezen értesitésről, valamint a kártalanitási összegre vonatkozó tulajdoni és zálogjogi igénybejelentésekről a kir. adófelügyelő által községenkint (pontos) napló vezetendő, a mely napló, valamint az értesitések és igénybejelentések a hivatalos órákban mindenki által megtekinthetők és azokról bélyeges hiteles kivonatok és kiadványok vehetők.

A napló vezetésének módozatát a pénzügyminister az igazságügyministerrel egyetértőleg rendeletileg szabályozza.

Az 1889-ik évi márczius 31-ik napjáig a kártalanitás tárgyát képező jogokra szerzett és a 21. §. szerint bejelentendő dologi és elsőbbségi jogok a fennálló jogszabályok szerint itélendők meg.[2]

---

(1) E határnapot május 1-ével pótolta: 1889: V. t. cz. 2. §.
(2) V. ö. 1889: XXXIII. t. cz. 5. §.

29. §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a közigazgatási hatóságok által végleg megállapitott s a felmerült magánjogi igények miatt jelen törvény értelmében birói letétbe helyezett kártalanitási összegekre vonatkozó igények eldöntését, ide értve a részesedési arány megállapitását is és a kártalanitási összegnek kiutalását tárgyazó birói eljárást, a birói illetőség megállapitásával kapcsolatosan, rendeleti uton szabályozza.(1)

30. §. Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyi, a belügyi és az igazságügyi minister bizatik meg.(2)

XXXVII. TÖRVÉNY-CZIKK

a Svájczczal 1888. évi november 23-án kötött kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről.(3)

(Szentesitést nyert 1888. évi deczember 29-én. Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi deczember 31-én. A megerősitési okmányok kicseréltettek Bécsben 1888. évi deczember 28-án.)

A Svájczczal 1888. évi november hó 23-án kötött kereskedelmi szerződés ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

(Hivatalos forditás.)

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb., és Magyarország apostoli királya egyrészről

és

a svájczi szövetség szövetségtanácsa másrészről,

azon óhajtól vezéreltetve, hogy államaik között a kereskedést fejleszszék és előmozditsák, uj szerződés kötésére határozták el magukat és e czélból meghatalmazottaikká kinevezték, még pedig:

Ő Felsége Ausztria császárja, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya:

Kőröspataki gróf Kálnoky Gusztáv urat, az aranygyapjas-rend vitézét, valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, altábornagyot, a császári ház és a külügyek ministerét, és

Magyar-szögyéni és szolgaegyházi Szögyény-Marich László urat, valóságos belső titkos tanácsosát és kamarását, a császári ház és a külügyek ministeriumának első osztályfőnökét;

a svájczi szövetség szövetségtanácsa:

Aepli A. O. urat, rendkivüli követét és teljhatalmu ministerét Ő császári és apostoli királyi Felségénél,

Cramer-Frey Konrád urat, a svájczi nemzeti tanács tagját, és

Blumer Ede urat, Glarus canton Landammanját:

kik, jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kölcsönös közlése után, a következő czikkekben állapodtak meg:

I. CZIKK.

A beviteli és kiviteli illetékeknek összegére, biztositására és beszedésére, valamint az átvitelre nézve is, a szerződő felek mindegyike arra kötelezi magát, hogy a másik felet mindazon kedvezményekben fogja részesiteni, a melyeket valamely harmadik hatalomnak engedélyez. Más államoknak e tekintetben jövő-

(1) V. ö. 1890 márcz. 12. 8811. sz. igazs. min. rend. az 1888: XXXVI. t. cz. 29. §-a értelmében igazs. min. rendelettel szabályozott eljárás folyamában eszközlendő postai kézbesítésekről, hirdetményekről, alkalmazott bélyeg- és illetékszabályokról és birói letétbe helyezett kártalanítási tőkeösszegek lefoglalásáról (1890. R. T. 254.); 1889 decz. 17. 45,896. sz. igazs. min. rend. az 1888: XXXVI. t. cz. értelmében birói letétbe helyezett kártalanítási összegekre vonatkozó magánjogi ügyek eldöntésénél s a kártalanítási összegek kiutalásánál követendő eljárás tárgyában (1889. R. T. 2485.); 1890 márcz. 5. 366/P. M. sz. pénzügymin. rend. az 1888: XXXVI. t. cz. értelmében birói letétbe helyezett kártalanítási összegekre vonatkozó magánjogi igények eldöntése és azok kiutalványozásánál a bélyeg és illeték szempontjából felmerülő kérdések szabályozása tárgyában (1890. R. T. 198.).

(2) V. ö. 1889 jan. 31. 8368. sz. pénzügymin. rend. az állami italmérési jövedék behozatala folytán adandó kártalanításról szóló 1888: XXXV. t. cz. végrehajtása tárgyában (1889. R. T. 93.).

(3) E szerződést — a melyet megelőzött az 1869: X. t. czikkbe iktatott szerződés — pótolja a Svájczczal 1891 decz. 10-én kötött és az 1892: VII. t. czikkbe iktatott kereskedelmi szerződés.

ben nyujtott minden kedvezmény vagy mentesség a másik szerződő félre azonnal, ellenkedvezmény nélkül és már e ténynél fogva kiterjed.

Az imént emlitett intézkedések mindazáltal ki nem terjednek:

1. azon kedvezményekre, melyek valamely szomszéd államnak a határszéli forgalom könnyitésére engedélyeztettek vagy utóbb engedélyeztetni fognak, — sem azon vámkedvezményekre vagy vámmentességekre, melyek csak bizonyos határvonalakra nézve vagy bizonyos kerületek lakosai számára engedélyeztetnek;

2. azon kötelezettségekre, melyeket az egyik szerződő fél már létesitett vagy jövőben létesitendő vámegylet alapján elvállalt.

A szerződő felek továbbá kötelezik magukat, hogy a kölcsönös forgalmat semmiféle beviteli, kiviteli vagy átviteli tilalom által nem fogják gátolni.

Ez alól kivételnek helye lehet csupán:

a) a jelenleg fennálló vagy jövőben netán létesitendő állami egyedárusságok tárgyainál;

b) köz- és állategészségrendőri tekintetekből, különösen a közegészségügy érdekében és az e részben elfogadott nemzetközi elveknek megfelelően;

c) hadi szükségleteknél, rendkivüli körülmények közt.

Az iménti *b)* kikezdésben emlitett fentartás kiterjed azon tilalmi rendszabályokra is, melyek a mezőgazdaság érdekében, a kártékony rovarok és szervezetek elterjedésének meggátlása czéljából foganatosittatnak.

A szerződő felek a köz- és állategészségrendőri szempontból elrendelt minden forgalmi megszoritást egymással kölcsönösen közölni fognak.

II. CZIKK.

Azon osztrák vagy magyar eredetü vagy gyártásu tárgyak, melyek a jelen szerződéshez csatolt *A)* tarifában vannak fölsorolva, Svájczba való bevitelüknél, az emlitett tarifában megállapitott vámdijak mellett fognak bebocsáttatni.

Az osztrák vagy magyar eredetü vagy gyártásu bármely nemü árúk — legyenek azok felsorolva az *A)* tarifában vagy nem — Svájczba való bevitelüknél, a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódban fognak részesülni.

Azon svájczi eredetü vagy gyártásu tárgyak, melyek a jelen szerződéshez csatolt *B)* tarifában vannak felsorolva, az osztrák-magyar monarchiába való bevitelüknél az emlitett tarifában megállapitott vámdijak mellett fognak bebocsáttatni.

A svájczi eredetü vagy gyártásu bármily nemü áruk — legyenek azok felsorolva a *B)* tarifában vagy nem — az osztrák-magyar monarchiába való bevitelüknél, a legnagyobb kedvezményt élvező nemzet irányában alkalmazott bánásmódban fognak részesülni.

Az árúknak a szerződésszerü bánásmódban leendő részesitése végett az áru-bevallásnak magában kell foglalnia származásuk megjelölését is.

A svájczi, valamint az osztrák vagy a magyar árúk bevivői rendesen kölcsönösen fel lesznek mentve azon kötelezettség alól, hogy származási bizonyitványokat mutassanak föl.

A mennyiben azonban az osztrák-magyar monarchiába vagy a Svájczba való bevitelnél a vámok magasságában az árúk származásához képest különbség tétetnék, származási bizonyitványok fölmutatása kivételesen követelhető.

Ily bizonyitvány kiállitható vagy az elküldési hely helyhatósága által, vagy a kiviteli eljárást teljesitő — akár az ország belsejében, akár a határon levő — vámhivatal által, vagy végre consuli ügynök által; szükség esetén ez okiratot az áruszámla is pótolhatja, ha az illető kormányok ezt elegendőnek találják.

A helyhatóságok vagy a vámhivatalok által kiállitott származási bizonyitványok consuli láttamozást nem igényelnek. De ha ily láttamozás kiállittatik, akkor az, szintugy mint a szóban levő bizonyitvány kiállitása, dijmentes.

III. CZIKK

Mindazon árúk, a melyek az egyik fél területén át a másik szerződő fél területéből kivitetnek, vagy abba bevitetnek, minden átviteli illeték alól mentesek lesznek, történjék az átvitel akár közvetlenül, akár lerakás, berakás és ismét felrakás után.

IV. CZIKK.

A kétrészbeli szomszéd országok közt és különösen az illető határkerületeik közt kifejlett külön forgalom előmozditása czéljából, az alább felsorolt árúk, a visszaszállitás feltétele mellett, és a szerződő felek által közös egyetértéssel megállapitandó rendszabályoknak megfelelően, a bevitelnél és kivitelnél időleges vámmentességet fognak élvezni:

a) mindazon árúk, melyek az egyik szerződő fél területeinek szabad forgalmából, a másik szerződő fél területeinek vásáraira, vagy sokadalmaira vitetnek, vagy a vásári és sokadalmi forgalmon kivül is a végett szállittatnak a másik fél területeire, hogy ott közraktárakban vagy vámraktárakban lerakassanak, valamint a

svájczi, az osztrák vagy a magyar kereskedők utazói által kölcsönösen bevitt mustrák, ha előre meghatározandó idő alatt a nélkül, hogy eladattak volna, visszavitetnek azon országba, melyből kikerültek;

használatban volt mindennemű üres, jegyes zsákok és üres, jegyes hordók, melyek a másik szerződő fél területéből behozatnak, hogy megtöltve visszavitessenek, vagy a melyek visszahozattatnak, miután előbb megtöltött állapotban kivitettek volt, a mennyiben ezen tartályok hat hónapon belül hozatnak vissza;

b) az egyik területről a másikra, mezei munkára, vásárokra, telelésre vagy legeltetésre hajtott marhák;

c) ujraöntés végett átvitt harangok és nyomdabetük, szalma fonásra, viasz fehérítésre, selyemhulladék gerebenezésre; bőrök (szőröstül vagy a nélkül) Engadinból, a samnauni- és a Münstervölgyből, osztrák területen való cserzés végett;

d) tárgyak kijavitásra.

A *c)* alatt említett esetekben a suly mindig számba veendő, levonván azonban a feldolgozással járó természetes vagy törvényes sulyhiányt.

A többi esetben a kivitt és ismét visszahozott tárgyak azonos volta igazolandó és az illetékes hatóságok ezen czélból fel lesznek jogositva arra, hogy ezen tárgyakat, az érdekelt fél költségére, bizonyos ismertető jelekkel elláthassák.

A mi a himzések kikészitési eljárását illeti, az Vorarlberg és Liechtenstein herczegség részére a jelen szerződés tartamára, ujból biztosittatik. Ezen kikészitési eljárás alá kizárólag a magában Vorarlbergben és Liechtenstein herczegségben himzett áru esik.

Ezen kedvezményt a Svájczban, Vorarlbergben vagy Liechtenstein herczegségben letelepült vagy tartózkodó czégek és személyek a teljes egyenlőség alapján élvezik, a nélkül, hogy átalában, avagy különösen a vámhivatali bevalláshoz való bocsátás tekintetében, különbség volna tehető; nevezetesen a szerint, a mint az illető egyén az egyik vagy a másik szerződő fél alattvalója, vagy a szerint, a mint a Svájczban, Vorarlbergben vagy Liechtenstein herczegségben letelepült megbizó meghatalmazottja gyanánt jár el.

A kikészitési eljárás alapján himzés czéljából Svájczból kivitt és felhasználatlanul visszahozott fonalak a svájczi vámhivataloknál vámmentesen bocsáttatnak be. Himzéshez való fonalakból külön pótszállitmányok, szükség esetén, mindkét fél részéről meg vannak engedve.

A himzésre rendelt egész vagy fél szövetdarabok, melyek a munka hibás kivitele következtében ujra himzés végett, ujból Vorarlbergbe vagy Liechtenstein herczegségbe küldetnek, ezen kikészitési eljárás alól kizárva nincsenek.

A szövetek himzéséhez szükséges és az ezen kikészitési forgalomban behozott és ismét kivitt mintalapok (carton) kölcsönös vámmentességben részesülnek.

V. CZIKK.

A kisérő jegy melletti eljárás alá eső árúk, ha a szerződő felek egyikének területéről a másik fél területére közvetlenül átmennek, nem fognak kirakatni és záraik nem fognak levétetni vagy másokkal helyettesittetni, föltéve, hogy az e tekintetben közös egyettértéssel megállapitott vámszolgálati követelményeknek elég tétetett.

Átalában, a mennyire lehet, a vámügyi szolgálat alakszerüségei egyszerüsittetni fognak és a vámkezelés gyorsittatni fog.

Az előzőkben megállapitott könnyitések a következő feltételekhez vannak kötve:

a) az árúk a beviteli vámhivatalnál, továbbutalás végett, kisérvényi jegyen bevallandók, ehhez hivatalos bizonylat csatolandó, mely az árúknak az elküldés helyén a vámhivatal által történt zárolását s a zárolás módját igazolja;

b) a vizsgálatnál megállapitandó, vajon ezen elzárolások sértetlenek maradtak-e és vajon elégséges biztonságot nyujtanak-e;

c) a bevallásnak szabályszerüen kell történnie, mellőzvén minden oly szabálytalanságot vagy mulasztást, a mely a küldemény részletes megvizsgálását tenné szükségessé, vagy csalárdsági kisérletek gyanujára okul szolgálhatna.

Az árúk lerakása és megmázsálása mellőzhető, ha lerakás nélkül is határozottan kivehető, hogy a másik fél által alkalmazott zárolás sértetlen és elégséges biztositékot nyujt.

VI. CZIKK.

Azon belső adók, melyek akár az állam, vagy cantonok, akár a tartományok, községek és testületek javára, az ország termékeinek előállitását, gyártását, vagy fogyasztását terhelik vagy terhelni fogják, semmi szin alatt sem terhelhetik nagyobb mértékben, sem terhelőbb módon a másik fél területeiről származó hasonló termékeket.

Oly termékek, a melyek az egyik szerződő fél területén állami egyedáruság tárgyát képezik, valamint oly tárgyak, a melyek, ily monopolizált árúk előállitására szolgálnak, az egyedáruság biztositása czéljából, a behozatalnál, pótilletékkel terhelhetők, még az eset-

ben is, ha a hasonló belföldi termékek vagy tárgyak ily illetéknek alávetve nincsenek.

A szerződő felek egyike sem sujthatja, belső adó ürügye alatt, a behozatalnál, uj vagy magasabb vámmal azokat az árúkat, a melyek magában az országban nem termeltetnek és a melyek a jelen szerződéshez tartozó tarifákban felsorolva vannak.

Ha a szerződő felek egyike szükségesnek találná azt, hogy a jelen szerződéshez csatolt tarifákban foglalt valamely belföldi termelésü vagy gyártásu árura uj fogyasztási adó vagy adópótlék vettessék, a hasonló külföldi áru a bevitelnél azonnal egyenlő adóval vagy adópótlékkal terhelhető.

A szerződő felek fentartják maguknak a jogot, hogy azon termékeket, a melyek előállitására szesz használtatott, oly illetékkel terhelhessék, a mely a felhasznált szeszre eső belső adónak megfelel.

VII. CZIKK.

Kereskedők, gyárosok és iparosok átalában, kik ki tudják mutatni, hogy azon államban, melyben laknak, az általuk üzött kereskedés és ipar után a törvényes adót fizetik, a másik fél területein, akkor, midőn csupán kereskedésük vagy iparüzletük érdekében, mustrákkal vagy ezek nélkül, akár személyesen, akár szolgálatukban álló utazók által vásárlásokat tesznek, vagy megrendeléseket keresnek, adó- és illetékmentesség tekintetében ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint a legnagyobb kedvezésben részesülő nemzet alattvalói, de semmi esetre sem kedvezőbben, mint a saját nemzetbeliek.

A svájczi kereskedelmi utazók az osztrák-magyar monarchiában s az osztrák vagy a magyar kereskedelmi utazók Svájczban az emlitett kedvezményt csak akkor élvezendik, ha iparigazolványi jegygyel el vannak látva.

A szerződő felek alattvalói, kik kereskedésük üzése és termékeik elárusitása végett az egyik fél területéről a másikéra vásárokra és sokadalmakra mennek, ott kölcsönösen ugyanazon bánásmód alá esnek és nem vethetők magasabb illetékeknek alá, mint a saját alattvalók.

A szerződő felek egyikének alattvalói, kik a kétrészbeli területek különböző helyei közt fuvarozást vagy hajózást üznek, ezen iparuk üzéseért a másik fél területén semmiféle iparadó alá nem vethetők.

VIII. CZIKK.

A szerződő felek egyikének területén az illető törvények értelmében megalakult részvénytársaságok, részvényekre alakult betéti társaságok és bármily nemü biztositási ággal foglalkozó társaságok a másik fél területén, ha az e részben ott fennálló törvényeknek és szabályoknak megfelelnek, iparukat üzhetik és jogaikat a biróság előtt kereshetik.

IX. CZIKK.

Árumegállitás és átrakás czimén a szerződő felek területein dijak nem szedhetők és egy áruszállitó sem kényszerithető arra, hogy bizonyos helyen megállapodjék és hogy áruit ki- vagy átrakja. Mindazonáltal az egészségrendőri, a hajózási, vagy az adók beszedésének biztositására megkivántató szabályok fentartatnak.

X. CZIKK.

A szerződő felek területein levő minden természetes és mesterséges vizi utakon a hajózás a másik szerződő félhez tartozó hajók és bárkák vezetőinek ugyanazon feltételek alatt s a hajótól vagy rakományától fizetendő ugyanazon illetékek mellett fog megengedtetni, mint a nemzetbeli bárka- vagy hajóvezetőknek.

XI. CZIKK.

Az országutaknak és egyéb utaknak, csatornáknak, zsilipeknek, kompoknak, hidaknak és hidnyilásoknak, kikötőknek és kiszálló helyeknek, a hajózható viz megjelölésének és világitásának, a darucsigáknak és nyilvános mérlegintézeteknek, a raktáraknak, a hajóárúk és egyéb tárgyak megmentésére és raktározására szolgáló berendezéseknek használata, a mennyiben e berendezések vagy intézetek közhasználatra rendelvék, akár az állam, akár magános jogositottak által kezeltessenek, a másik szerződő fél alattvalóinak hasonló feltételek és ugyanazon illetékek mellett engedendő meg, mint a saját nemzetbelieknek.

Illetékek, a világitásra vonatkozó külön határozatok fentartása mellett, az ily berendezéseknek vagy intézeteknek csak tényleges használatánál szedethetnek.

Az ország határán áthaladó forgalomra vetett utvámok oly utakon, melyek közvetlenül vagy közvetve a szerződő felek államainak egymás közti, vagy a külfölddel való összeköttetésére szolgálnak, az ut hosszához mérve, a saját állami területre szoritkozó forgalomért járóknál magasabbak nem lehetnek.

XII. CZIKK.

A szerződő felek ott, a hol határszéleiken közvetlen vasuti vágányösszeköttetések vannak és a hol a waggonok áthaladnak, mindazon árúkat, melyek szabályszerüleg lezárható vasuti kocsikban érkeznek és ugyanazon kocsikon az ország belsejében oly helyre szállittatnak, hol a kezelésre jogositott vám- vagy adóhivatal létezik, a határszélen való lerakástól és átvizsgálástól, valamint a csomózártól felmentendik, a mennyiben az illető árúk a bevallási lap, rakjegyzékek és fuvarlevelek átadása által bevitelre bejelentetnek.

Oly árúk, melyek szabályszerüleg lezárható vasuti kocsikban, az egyik szerződő fél területén keresztül, átrakodás nélkül, a másiknak területéről hozatnak, vagy oda való rendeltetéssel átvitetnek: a lerakás és átvizsgálás valamint a csomózár alól az ország belsejében ép ugy, mint a határszéleken felmentendők, a mennyiben a bevallási lap, a rakjegyzékek és fuvarlevelek átadása által átvitelre bejelentetnek.

Ezen határozatok alkalmazása azonban attól tétetik függővé, hogy az érdeklett vasuti igazgatóságok felelősséget vállaljanak az iránt, hogy a vasuti kocsik az ország belsejében levő elintéző hivatalnál, vagy a kiviteli hivatalnál kellő időben és sértetlen zárral megérkeznek.

A mennyiben a szerződő felek egyike a vámkezelés tekintetében más államokkal az itt emlitetteknél nagyobb könnyitéseket állapitott volna meg, e könnyitések a másik féllel való forgalomban is, a kölcsönösség feltétele mellett, alkalmaztatnak.

XIII. CZIKK.

Mindkét szerződő félnek jogában áll, hogy a másik fél területein való székhelylyel főconsulokat, consulokat, alconsulokat vagy consuli ügynököket kinevezhessenek. Mielőtt azonban valamely consuli tisztviselő, e minőségében, müködését megkezdhetné, szükséges, hogy azon fél részéről, a melynek területére kineveztetett, szokásos módon elismertessék és elfogadtassék.

A szerződő felek egyikének consuli hivatalnokai, a másik fél területein ugyanazon kedvezményeket, jogositványokat és mentességeket élvezendik, a melyekkel ott a legtöbb kedvezésben részesülő nemzet hasonló jellegü és rangu consulai birnak vagy birni fognak.

A szerződő felek mindegyikének jogában áll azon helyeket kijelölni, a hol a consuli hivatalnokok müködésének megengedését czélszerünek nem találja; ezen megszoritás a szerződő felek valamelyikére csak akkor alkalmazható, ha az harmadik államok irányában szintén alkalmaztatik.

XIV. CZIKK.

A jelen szerződés, az I. czikk 2. száma alatt foglalt határozat kivételével, Liechtenstein herczegségre (az osztrák-magyar monarchia és Liechtenstein közt 1876. évi deczember 3-án kötött vám- és adó-egyesülési szerződés XXVII. czikke értelmében), valamint átalában azon országokra is kiterjed, melyek a szerződő felek vámterületeivel jelenleg egyesitve vannak, vagy jövőben egyesitve lesznek.

XV. CZIKK.

Jelen szerződés 1889. évi január 1-én lép életbe és 1892. évi február 1-ig érvényben marad. Ha azonban a szerződő felek egyike sem nyilvánitaná 12 hónappal az emlitett időszak lejárta előtt a szerződés hatályának megszüntetése iránti szándokát, az érvényben marad egy év lefolytáig azon naptól számitva, a melyen a szerződő felek egyike azt felmondandja.

A szerződő felek fentartják maguknak a jogot, hogy ezen szerződésben közös egyetértéssel bármily változtatást megtehessenek, a mely szellemével és alapelvelvel ellenkezésben nem áll és a melynek szükségét a tapasztalás netán kitüntetné.

XVI. CZIKK.

Jelen szerződés jóváhagyandó, és a jóváhagyási okmányok Bécsben minél előbb kicserélendők.

Minek hiteléül a meghatalmazottak a jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, két példányban, 1888. évi november hó 23. napján.

(P. H.) *Kálnoky* s. k.
(P. H.) *Szögyény* s. k.
(P. H.) *Aepli A. O.* s. k.
(P. H.) *Cramer-Frey* s. k.
(P. H.) *Blumer E.* s. k.

A) Tarifa.

A Svájczba való bevitelnél.

	Vám-egység	Vám frank
1. 5-ből. Korpa, olajpogácsa-liszt, takarmányliszt, malátacsira és egyéb takarmánynak alkalmas, külön meg nem nevezett hulladék	—	vm.
2. 10 és 9-ből. Természetes és mesterséges ásványvíz; forrás- és fürdősók és lápsó-kivonatok, ládácskákban vagy üvegekben ...	100 kg.	1·50
3. 16-ból. Gelét	100 kg.	—·30
4. 17-ből. Nyers- és pörkölt keményitő, keményitő-mézga (dextrin)	100 kg.	—·60
5. 28. Élesztő	100 kg.	16·—
6. 49 és 50-ből. Foncsoros vagy foncsorozatlan tükörüveg, 18 négyszögdeciméternél kisebb .	100 kg.	14·—
7. 52. Tüzifa, galyak, faszén, fakéreg, tőzeg, cserpogácsa, cserzőhéj	100 kg.	—·02
8. 53. Közönséges épület- és szerszámfa:		
nyers állapotban vagy csak fejszével kinagyolva; kötőfűz, nyers állapotban, nem hámozva, hordófa, nyers állapotban; abroncsfa; szőlőkaró	100 kg.	—·15
hosszában fűrészelve vagy hasitva (fűrészáru, zsindely stb.):		
9. 54. tölgyfából	100 kg.	—·40
10. 54*a)* másnemü fából	100 kg.	—·70
11. 55. kötésre előkészitve	100 kg.	1·20
12. 62. Faárúk, előkészitve, gyalulva, de nem összeillesztve; gyufagyártásra való faszálak; ugy nevezett amerikai parketta, vagy össze nem enyvezett parkettarészek	100 kg.	3·—
13. 65 és 66-ból. Közönséges hajlitott fából való butorok és ilyféle kész vagy nyers butorrészek, nem párnázva	100 kg.	12·—
Jegyzet. Ezen butorok kisebb részben nem hajlitott közönséges fából való részekkel, szalma, nád és efféle fonadékkal kapcsolatban is lehetnek.		
14. 77. Olajmagvak és olajos gyümölcs	100 kg.	—·30
15. 88. Czipészárúk, másféle mint selyemből, félselyemből vagy bársonyból való szabott szövetekből, bőrtalppal	100 kg.	45·—
16. 188. Fris, főtt, sózott vaj ...	100 kg.	7·—
17. 194-ből. Czukorba berakott vagy kandirozott gyümölcs, palaczkokban, üvegekben, szelenczékben s effélekben is	100 kg.	40·—
18. 198. Fris hús	100 kg.	3·—
19. 199. Sózott, füstölt, szelenczékben befőtt hús; szikkadt szalonna	100 kg.	4·—
20. 203. Fris gyümölcs és enni való bogyók	—	vm.

	Vám-egység	Vám frank
21. 206. Aszalt vagy szárított gyümölcs, magvától el nem választva: alma, körte, cseresznye, szilva stb.; szeszfőzésre való összezúzott gyümölcs és bogyó	100 kg.	1·50
Jegyzet a 20. és 21. folyó számokhoz: A szeszmonopolium biztositására szükséges intézkedések fentartatnak.		
22. 215-ből. Gabona, tengeri hüvelyesek: nem törve, nem hántva ...	100 kg.	—·30
23. 216-ból. Törött, hántott vagy hasitott szemek, kása, dara (a kemény buzából való dara kivételével), apródara; liszt gabonából, tengeriből, rizsből vagy hüvelyesekből	100 kg.	2·—
24. 216. Dara kemény buzából .	100 kg.	1·25
25. 226. Maláta	100 kg.	1·—
26. 247-ből. Sör hordókban ...	100 kg.	4·—
27. 252 és 253. Természetes bor hordókban, palaczkokban vagy korsókban	100 kg.	3·50
28. 266-ból. Papirgyártásra való száraz rostanyag	100 kg.	1·25
29. 271-ből. Levélpapiros és boritékok (diszitményekkel is) egyszerü vagy diszitett cartonokban, a mennyiben az egyenként mérsékeltebb vámok alá eső részek súlya külön nincs bejelentve ..	100 kg.	20·—
30. 360. Ruházat, fehérnemű és egyéb kész árúk varrással, selyemből vagy félselyemből, valamint prémeléssel ellátott, mindennemü kelméből készült ily árúk; kész vagy szabott prémárúk, szegélyek és efélék	100 kg.	150·—
31. 362. Mindennemü férfi-kalap, felszerelve	100 kg.	125·—
45-ös számon felül	100 kg.	14·—
32. 370-ből. Lovak	darab	3·—
33. 372-ből. Csikók	darab	1·—
34. 373. Ökör és bika, fogat váltott	darab	15·—
35. 373. Tehén és üsző, fogat váltott	darab	12·—
36. 374. Fiatal marha, fogat nem váltott	darab	5·—
37. 374. Borju, hat hétnél nem idősebb vagy 60 kilogrammnál nem nehezebb	darab	3·—
38. 376. Sertés, 25 kilogramm vagy ennél nagyobb sulyu	darab	5·—
39. 377. Malacz, 25 kilogrammnál kisebb sulyu	darab	3·—
40. 378. Juh és kecske	darab	—·50
41. 383. Külön meg nem nevezett állati szőr	100 kg.	—·60
42. 384. Sörte, válogatva és kötegekbe kötve	100 kg.	2·—
43. 385. Ló- és bivalyszőr, nyers állapotban	100 kg.	1·—

	Vám-egység	Vám frank
44. 386. Ló- és bivalyszőr, tisztítva, előkészítve	100 kg.	7·—
45. 390 és 391. Ágytollak; dunna, pehely...	100 kg.	7·—
46. 393. Hólyagok, belek tejoltó	100 kg.	—·60
47. 396. Szarvak, nyers állapotban és egyéb külön meg nem nevezett állati nyers anyagok	100 kg.	—·30
48. 397. Szarvak, előkészítve és bármi nagyságu szaru-lapok és szaru-szeletek; csontlapok	100 kg.	—·60

B) Tarifa.

Az osztrák-magyar monarchiába való bevitelnél.

	Vám-egység	Vám frt
1. 73-ból. Ricinusolaj, hivatalos ellenőrzés mellett denaturálva ...	100 kg.	—·80
2. 91. Őrlött kákáo, kákáo-tészta; csokoládé, csokoládé-pótló és csokoládé-gyártmányok	100 kg.	50·—
3. 92 és 93-ból. Sűrített tej, gyermekliszt, tej és czukor hozzáadásával vagy a nélkül, szelenczékbe, palaczkokba és efélékbe légmentesen becsinálva is	100 kg.	20·—
4. 93-ból. Levesliszt, szilárd állapotban, használatra készen, sűrített húsleves és só hozzáadásával vagy a nélkül, csomagokban, táblákban vagy tekercsekben	100 kg.	15·—
5. 112-ből. Gesztenyefa-kivonat	100 kg.	1·50
6. 124 c) és d) Pamutfonalak: egyes fonalak, nyers állapotban: az angol számozási mód szerint a 29. számon felül egész a 60. számig	100 kg.	14·—
a 60. számon felül	100 kg.	12·—
7. 124 b) c) és d) Pamutfonalak: kettős fonalak, nyers állapotban: az angol számozási mód szerint a 29. számon felül egész a 60. számig	100 kg.	16·—
a 60. számon felül	100 kg.	12·—
8. 128 c) és d) Pamutárúk, közönséges sima, azaz 50-es számu és annál durvább fonálból készült sima, vagy egyszerüen sávolyos szövetek, melyeknél 5 milliméter oldalu négyszögre 38 vagy annál kevesebb fonál esik:		
festve	100 kg.	55·—
tarkán szőve	100 kg.	65·—
szinnyomatosan, az alapszinnel együtt hatnál több szint fel nem tüntetve	100 kg.	60·—
szinnyomatosan, az alapszinnel együtt hatnál több szint feltüntetve	100 kg.	70·—
9. 131 a) és b) Finom, azaz 50-es számunál finomabb, de a 100-as számunál bezárólag nem finomabb fonálból készült pamutszövetek:		
nyers állapotban...	100 kg.	70·—
fehéritve, festve, tarkán szőve vagy szinnyomatosan	100 kg.	100·—
10. 132. Legfinomabb, vagyis 100-as számunál finomabb fonálból készült pamutszövetek; tüll (bobbinet, petinet és az efféle függönykelmék és butorhálók), fémszálakkal vegyes árúk	100 kg.	140·—
11. 133. Himzett pamutszövetek; pamutcsipkék	100 kg.	225·—
12. 152-ből. Műgyapju...	—	vm.
13. 154 c) 2-ből. Külön meg nem nevezett fésüs fonál gyapjuból, egyes fonalak, nyers állapotban, a metrikus számozási mód szerint a 45-ös számon felül ...	100 kg.	12·—
14. 154 d) 2-ből. Külön meg nem nevezett fésüs fonál gyapjuból, kettős vagy többesével sodrott fonalak, nyers állapotban, a metrikus számozási mód szerint a 45-ös számon felül	100 kg.	14·—
15. 165 a) és b) Selyem (motolált vagy sodrott), czérnázva is:		
nyers állapotban...	—	vm.
fehéritve vagy festve, vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen ...	100 kg.	35·—
16. 166 a) és b) Floret-selyem (fonott selyemhulladék), czérnázva is:		
nyers állapotban, vagy fehéritve	—	vm.
festve, vagy egyéb fonóanyaggal vegyesen	100 kg.	35·—
17. 167. Varróselyem gomblyukak kivarrására való s más efféle selyem, fehéritve vagy festve; a kisebb forgalom számára kiszerelt mindennemü czérnázott selyem ..	100 kg.	35·—
18. 168-ból. Szitaszövetek selyemből	100 kg.	200·—
19. 168-ból. Himzett vagy fémszálakkal vegyes selyemárúk; tüll, gaze; csipkék (csipkekendők) ...	100 kg.	400·—
20. 169 b)-ből. Az osztrák-magyar általános vámtarifa 169 b) sz. a. foglalt árúk tiszta selyemből (a 21. folyószám alatt foglaltak kivételével), kötött árúk is tiszta selyemből	100 kg.	400·—
21. 169 b)-ből. Sima és nyüstös selyemárúk	100 kg.	200·—

Ily szövetekként kezelendők az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közt 1887. évi deczember hó 7-én kötött kereskedelmi szerződés alapján a 100 kilogrammonkint 200 forintos szerződéses vám alá eső selyemárúkon kivül még a tisztán selyemből való simaszövetek akkor is, ha különböző szinü vetőlékek alkalmazása folytán koczkázottak vagy harántcsíkosak, nemkülönben, ha azokon az alapszövettől eltérő kötéssel, illetőleg kötésekkel ellátott szövetrészek csak szegély-

	Vámegység	Vám frt
diszt képeznek, mint ez az ernyőszövetnél és kendőknél előfordul.		
22. 183-ból. Szalmaszalagok (szalagnemü mindenféle fonadékok), más anyagok nélkül	100 kg.	2·—
23. 215. Finom bőr, azaz fekete bőr, az osztr.-magyar általános vámtarifa 213. sz. a. megnevezett marha- és lóbőr kivételével; keztyübőr, kordován, maroquin, szattyán, valamint minden festett, fénymázos és bronzolt vagy rajzosra préselt bőr; pergament ...	100 kg.	18·—
24. 271-ből. Gyaratoló boritékok	100 kg.	20·—
25. 284 *a)* és *b)* Fonóanyagokat előmunkáló és feldolgozó gépek; fonógépek; czérnázó gépek:		
pamut vagy gyapjuból való hulladékoknak, vagy posztófonál fonására	100 kg.	4.25
minden másféle fonásra ...	100 kg.	3·—
26. 284 *b)*-ből. A selyemszövéshez való szövőszékek és segédgépek; gyaratoló késztő gépek...	100 kg.	4·25
27. 287-ből. A tulajdonképeni papirosgép, a szárítókészülékekkel; téglavetőgépek (az agyag porrá törésére, préselésére vagy egyéb átalakitására való gépek); tésztagépek; gyümölcs és főzelék aszalására való gépek; mindennemü kalander 100 q. vagy ennél nagyobb súlyban; hengerszékek és más malomgépek; electro-dynamogépek; szerszámgépek 200 q. vagy ennél nagyobb súlyban; hajó-gőzgépek	100 kg.	5·—
28. 298. Tudományos czélokra szánt pontos műszerek	—	vm.
29. 301 *a) b)* és *c)* Zsebórák:		
arany vagy nagyobbrészt arany, vagy aranyozott tokokban	darab	1·—
kisebbrészt arany, vagy aranyozott tokokban	darab	—·75
ezüst, vagy ezüstözött tokokban	darab	—·50
egyéb tokokban	darab	—·30
30. 302 *a)* és *b)* Óratokok (zsebórákhoz)		
egészen vagy nagyobbrészt aranyból, vagy aranyozottak ...	darab	—·70
kisebbrészt aranyból vagy aranyozottak	darab	—·45
ezüstből vagy ezüstözöttek. .	darab	—·20
31. 303. Zsebórákhoz való óramüvek	darab	—·30
32. 306. Toronyórák és azok alkatrészei	100 kg.	10·—
33. 308-ból. Drót és pléh valódi nemes fémből	100 kg.	100·—
34. 330-ból. Alizarin	100 kg.	1·50
35. 330. Kátrány festő-anyagok és mesterségesen gyártott szerves festő-anyagok	100 kg.	10·—
36. 336-ból. Sebészi kötésszerek	100 kg.	24·—
37. 342 *a)*-ból. Törökvörös-olaj ...	100 kg.	2·50

Pót-czikk.

Hogy a határkerületek kereskedelme számára a mindennapi forgalom szükségletei által igényelt könnyitések nyujtassanak, a szerződő felek megegyeztek a következőkben:

1. Mind a beviteli és kiviteli vám, mind a vámnyugtáért járó bélyegilleték alól mentesek lesznek, az osztrák-svájczi határon való bevitelnél és kivitelnél, a következő czikkek:

a) mindazon árumennyiségek, melyek után a beszedendő vám 2 osztrák értékü krajczárnál, vagy öt centime-nél kevesebb;

b) takarmánynak való fü, széna, szalma, alom, csomagolásra és tatarozásra való moh; takarmány, káka és közönséges nád, élőnövények (ültetvények és szőlővesszők); gabna kévékben, hüvelyesek szárastul, áztatatlan kender és len, fris gyümölcs (fris szőlő is), burgonya;

c) állatok vére;

d) mindenféle tojás;

e) fris és aludt tej (turó);

f) faszén, kőszén, barnaszén, turfa és turfaszén;

g) épitő- és bányakő, kövező kő és természetes malomkő; salak, kavics, homok, mész és gipsz, márga, agyag és általában tégla, fazekak, pipák és konyhaedények készitésére való mindenféle közönséges agyag;

h) közönséges téglák és fedélcserepek (a hornyolt fedélcserepek kivételével);

i) korpa, sansa (kisajtolt, egészen száraz olajbogyóhéj hulladékai), olajpogácsa és kisajtolt vagy kifőzött gyümölcsök és olajos magvak másféle hulladékai;

k) kilugzott növényi hamu és kőszénhamu, trágya (ideértve a guanót és a mesterséges trágyát is), moslék, sepredék, kő- és agyagcserepek, arany- és ezüsttajt, iszap;

l) kenyér és liszt, legfeljebb 10 kilogramm mennyiségben;

fris hus, legfeljebb 4 kilogramm mennyiségben;

sajt, legfeljebb 2 kilogramm mennyiségben;

fris vaj, legfeljebb 2 kilogramm mennyiségben.

Az itt elősorolt mentességek nem terjednek ki oly czikkekre, a melyek a szerződő felek egyikének területein állami egyedáruság tárgyát képezik vagy monopolizált termékek előállitására szánvák, e czikkekre nézve a reájok vonatkozó külön intézkedések tartatnak fenn.

2. A beviteli és kiviteli vám alól szintén mentesek lesznek és a vámutakon kivül is szabadon szállithatók: az igásmarha, a mezőgazdasági eszközök, azon házi szerek és

másféle holmi, melyeket a legvégső határszélen lakó földmivelők, mezei munkájuk végett, vagy lakhelyük változtatása folytán, a vámhatáron át behoznak vagy kivisznek.

Mindkét fél azon alattvalói, a kik az osztrák vagy a liechtensteini, illetőleg a svájczi területen földbirtokkal birnak és mezei munkájuk végett azokra átmennek, saját maguk és munkásaik számára a személyek és napok számához mért mennyiségü élelmi szert és italt a határon át vámmentesen magukkal vihetik.

Vámmentes továbbá a Svájczba való bevitelnél és az osztrák területre való visszahozatalnál azon marha (ökör és tehén), mely meghatározott, de egy évet tul nem haladható időtartamra, mint igásmarha, osztrák területről a samnauni és a Münster-völgybe vitetik.

3. A visszahozatal feltétele és a két fél által közös egyetértéssel megállapitandó vámszabályok megtartása mellett, a beviteli és kiviteli vám alól ideiglenesen mentesek lesznek: fa, cser (héj), gabona, olaj-magvak, kender, len és más efféle mezőgazdasági tárgyak, melyek őrlés, felapritás, törés, ráspolyozás stb. végett az egyik vámterületről a másikra bevitetnek és őrlött, felapritott, megtörött, ráspolyozott stb. állapotban ismét viszszahozatnak.

4. Azon mezei termények, melyek a szerződő felek alattvalóinak a határ által lakásaiktól vagy gazdasági épületeiktől elválasztott birtokain arattatnak, mind a beviteli, mind a kiviteli vám alól mentesek lesznek, ha ezen lakásokba vagy gazdasági épületekbe vitetnek.

5. Az 1., 2., 3. és 4. szám alatt foglalt kedvezmények azonban azon határmenti öv lakóira és termékeire szoritkoznak, a mely Ausztriában és Liechtenstein herczégségben a határkerületet foglalja magában, Svájczban pedig a határtól 10 kilométernél messzebbre nem terjed.

Megegyezés létesült az iránt, hogy az egész Münster-völgy, Cierfs községgel együtt, ezen határövhöz tartozik.

A szerződő felek meg fognak egyezni azon rendszabályok iránt, melyek mellett bizonyos vidékeken, a hol szükségesnek fog találtatni, az osztrák-magyar monarchiában és Svájczban mind a bevitelnél, mind a kivitelnél vámmentes árúk a határon, a vámutakon kivül is, esetről-esetre átbocsáthatók lesznek.

6. Közönséges agyagból való közönséges cserépedény, ideértve a gyermekjátékszerül használt cserépedényt is, a sz.-galli rajnavölgyből, virágokkal és efféle ékitményekkel egy vagy többszinüen durván festve is, külön határszéli kedvezmény czimén, az osztrák magyar általános vámtarifa 252 *b)* száma szerint 100 kilogrammonkint 50 krjával vámoztatik. Ez a kedvezmény csak akkor engedtetik meg, ha a szóban álló áru származása az illetékes svájczi hatóság által igazoltatik, és ha a bevitel a mustrákkal ellátott vámhivatalokon át az (ez idő szerint Bregenz, Szt-Margaretben, Rheindorf, Lustenau, Schmikker-Rheinbrücke, Feldkirch, Buchs) történik.

Tyroli durva harisnyakötő-árúk (harisnyák, félharisnyák, keztyük és egyéb ilynemü czikkek) a pasnauni és stansi völgyből, ha a mustrákkal ellátott st-margaretheni, buchsi és martinsbrucki vámhivatalokon át az ellállitási hely hatósága által kiállitott származási bizonylattal Svájczba hozatnak be, évenkint 250 q. erejéig korlátolt mennyiségben, határszéli kedvezmény czimén, 100 kilogrammonkint 15 franknyi mérsékelt vám alá esnek. A kedvezményes vám alá eső évenkint 250 q. erejéig korlátolt mennyiségből a st.-margaretheni és buchsi vámhivatalokra egyenként 115 q. és a martinsbruckira 20 q. esik. Ha kereskedők vagy házalók hozzák magukkal az emlitett árúkat, akkor a mindenkor bevitt mennyiség részére külön származási bizonyitvány nem fog követeltetni. Az árúk jellemző sajátságainak a vámhivatalnál elhelyezett mustrákkal való megegyezése esetén, a kereskedő vagy házaló által az előállitási helyekről hozott árúk összmennyiségének a helyhatóság részéről történt igazolása elégségesnek fog tekintetni.

7. Az összes rajnai hidakon és kompokon a személyforgalom akkép lesz szabályozva, hogy az átjárás, illetőleg az átkelés az első vasuti vonat előtt egy órával lesz lehetséges és az utolsó vonat után egy órával szünik meg.

8. Az állatok és árúk átvitele Svájczból osztrák területen át a samnauni völgybe, valamint Ausztriából svájczi területen keresztül a samnauni völgyön át a patznauni völgybe és mind a két részről megforditott irányban is meg van engedve.

9. A taufersi, martinsbrucki, spissermühli és ischgli osztrák mellék-vámhivatalok mindennemü árura és állatra nézve átviteli vámkezelésre felhatalmaztatnak.

10. A Münstervölgy és Alsó-Engadin közt az Avignavölgyön át való közlekedés árúkra ép ugy, mint állatokra nézve meg van engedve.

A 8., 9. és 10. pontokban megállapitott könnyitések mindkét részről azon fentartással engedélyeztetnek, hogy a csempészet megakadályozása czéljából szükségeseknek mutatkozó megszoritások elrendelhetők.

11. A martinsbrucki II-od osztályu osztrák mellék-vámhivatal, II-od osztályu fővámhivatal jogositványaival felruházott I. osztályu mellékvámhivatallá fog átváltoztatni.

12. Az 1885. évi október 29-iki egyezmény szerint a határkerületekben gyógykezelésre felhatalmazott személyek által, az illető kerületben érvényben álló egészségügyi sza-

bályokban foglalt engedélyhez képest, magukkal hozott, vagy betegeiknek magángyógyszertárukból, receptekkel együtt kiszolgáltatott gyógyszerek a beviteli vám alól mentesek.

Bécs, 1888. évi november hó 23-án.

(P. H.) *Kálnoky* s. k.
(P. H.) *Szögyény* s. k.
(P. H.) *Aepli A. O.* s. k,
(P. H.) *Cramer-Frey* s. k.
(P. H.) *Blumer E.* s. k.

Zárjegyzőkönyv.

Az osztrák-magyar monarchia és a svájczi szövetség közt a mai napon kötött kereskedelmi szerződésnek aláirásánál az alulirott meghatalmazottak a következő nyilatkozatokat tették, melyek magának a szerződésnek kiegészitő részét képezendik:

I. A kereskedelmi szerződés szövegéhez.

A IV. czikkhez.

Megállapodás létesült az iránt, hogy a kereskedésnek és a forgalomnak a IV. czikk értelmében nyujtott könnyitésére vonatkozó feltételek és alakszerüségek az érdekelt kormányok közt váltandó közvetlen levelezés utján fognak megállapittatni. E részben, a mennyiben a szerződő felek bármelyike saját szántából nagyobb könnyitéseket nem engedélyezne, a következő elvek lesznek mérvadók:

1. §. Azon tárgyak, melyekért vámmentesség vétetik igénybe, a vámhivataloknál nem és mennyiség szerint bevallandók és vizsgálat alá bocsátandók.

2. §. A kivitt és ismét behozott, valamint a behozott és ismét kivitt tárgyaknak vámkezelése ugyanazon vámhivataloknál eszközlendő, akár a határon, akár az ország belsejében legyenek is azok.

3. §. Az ismét-kivitel és ismét-behozatal alkalmas határidőhöz köthető, melynek meg nem tartása esetében a törvényes vámok szedhetők.

4. §. A vámösszeg biztositása akár a vámösszeg letétbe helyezése utján, akár más alkalmas módon követelhető.

5. §. Sulykülönbségek, melyek a tárgyak kijavitása vagy megmunkálása által keletkeznek, méltányosság szerint tekintetbe veendők és csekély különbségek vámfizetést nem vonnak maguk után.

6. §. A szerződő felek gondoskodni fognak arról, hogy a vámkezelés minél kevésbbé terhes legyen.

7. §. A szerződő felek mindegyike megjelölendi a maga területén azon vámhivatalokat, melyek a kereskedelmi utazók által mustraképen behozott vámköteles tárgyak vámhivatali kezelésére, a behozatalnál és a kivitelnél, jogositvák.

Az ismétkivitel más vámhivatalnál is történhetik, mint a melynél a behozatal eszközöltetett.

A behozatal alkalmával a mustrák után járó vám megállapittatik. Ezen összeg az eljáró vámhivatalnál vagy készpénzben letétbe helyezendő, vagy kellőleg biztositandó. Az azonosság kellő igazolhatása végett a mustrák lehetőleg pecséttel vagy ólombélyeggel, minden költség nélkül, megjelölendők.

Az ezen mustrákról felvett vámkezelési jegyzék, melyre nézve a közelebbi utasitások a szerződő felek mindegyike által külön fognak kiadatni, magában kell hogy foglalja:

a) a bevitt mustrák számszerinti fölsorolását, azok nemét s az azonosságuk felismerhetésére szolgáló megjelölést;

b) a mustrák után járó vámot, annak megemlitése mellett, hogy a vámösszeg készpénzben letétbe helyeztetett vagy biztosittatott;

c) megjelölését annak, mily módon jeleztettek meg a mustrák;

d) azon határidőt, melynek elteltével a kincstár az előre fizetett vámot végkép megtartja, vagy ha ezen összeg biztositva volt, a letett biztositékból magát kielégiti, feltéve, hogy a mustráknak ismét kivitele vagy közraktárban történt elhelyezése előbb nem igazoltatik. Ezen határidő egy esztendőnél hosszabb nem lehet;

e) ha a kiszabott határidő (*d*) eltelte előtt a mustrák az elintézésre illetékes hivatalnál ismét kivitel vagy közraktárakban való elhelyezés végett felmutattatnak, ezen hivatal meggyőződést szerez magának arról, hogy a kiviendő tárgyak csakugyan ugyanazok, melyek a behozatalnál fel lettek mutatva. Ha e részben semmi kétség fenn nem forog, a hivatal bizonyitni fogja a kivitelt vagy a közraktárban történt elhelyezést s a behozatalkor készpénzben letett behozatali vámot viszszaadni, vagy a biztosíték kiadása végett a szükséges lépéseket megtenni fogja.

8. §. Hogy a legeltetésre, telelésre, vagy vásárokra és földmivelési munkákra rendelt marha a határokon lehetőleg gyorsan és könnyen átmehessen, a szerződő felek a következő intézkedésekben állapodtak meg:

I. A vásárokra, legeltetésre, földmivelési munkákra és telelésre rendelt marhának a határon való egészségrendőri kezelése azon állam belső törvényhozása szerint történik, a mely államba a bevitel legeltetésre, földmivelési munkákra, telelésre vagy vásárokra eszközöltetik.

Ezen fentartás mellett és a mennyiben a

bevitel megszoritása ez által nem válik szükségessé, a legeltetésre vagy a földmivelési munkákra hajtott marha, az egész vámhatárvonal mentén, bármely vámhivatalnál beléphet.

II. Ha helyi körülményeknél fogva a legeltetésre vagy földmivelési munkákra rendelt marhának a határvámhivatalon át való hajtása a tulajdonosokra nézve nagyon terhes volna, a behajtás és kilépés előtt ezen hivatalnál teendő bevallás elégséges; a pénzügyőrségi közegek mindazáltal a határvámhivataltól nyert bevallás alapján a be- és kilépést ellenőrizni fogják.

A pénzügyőrség ezen bevallásokat — a történtek kellő igazolásával ellátva — a határvámhivatalnak visszaadja.

III. Ha a határvámhivatal azon ponttól, melynél a kérdéses marha be- vagy kihajtatik, nagyon távol volna, vagy ha a közlekedés elégtelen lenne s ezért a II. alatt emlitett bevallás csak nehezen volna eszközölhető: a be- és kiviteli bevallás az e végből a marhaáthajtás helyére kiküldött pénzügyőri közegnél teljesithető, ki az illető esetekről jegyzéket fog vezetni.

Az osztrák vagy svájczi vámhivatal által a be- és kiviteli bevallás felvételére és állomásukon kivül fekvő helyen való vizsgálatra kirendelt közegek hivatalos utazásaik után csupán az állami szolgálati szabályzatukban előirt dijakat és költségeket igényelhetik és tekintet nélkül a bevallások vagy a marha számára, minden nap után csak egyszer fizettetnek.

Ezen közegek kötelesek lesznek a bevallás bemutatójának átvételi elismervényt kiadni.

Ha több tulajdonos marháit együttes vizsgálat végett egyesitette volna, az emlitett átvételi elismervény azok egyikének adandó ki.

IV. A legeltetésre vagy a földmivelési munkára a határvámvonalon áthajtott és ugyanazon napon visszahajtott marha vámhivatali kezelésnek nem fog alávettetni. Kellő mérvü felügyeleti szabályok fognak azonban az ezen áthajtásnál történhető visszaélések meggátlása czéljából hozatni.

V. A vámhatárhoz való visszaérkezéskor a marha azonossága és darabszáma meg fog állapittatni. Ha ezen vizsgálatnál a marha minőségében különbség mutatkoznék, akkor az ismétI kivitelnél a helyettesitett marha után s az isméti behozatalnál a helyettesitő marha után az előirt bevlteli vám fizetendő.

Ha a darabszámban mutatkozik különbség, akkor az isméti kivitelnél a hiányzó darabok után, az isméti behozatalnál pedig a feles darabok után, a beviteli vám fizetendő.

Mindazáltal nem kell vámot fizetni a vámhivatalnál ujra be nem mutatott azon marháért, melynek hiánya törvényszerüen be lett vallva és hatóságilag igazoltatik, hogy a hiány baleset következménye.

VI. Ha visszahajtás vagy a vissz-kivitel a kilépés vagy a behajtás alkalmával tett bevalláskor kiszabott határidőn tul késik, akkor a bevitel az általános vámkezelés alá esik, hacsak ilynemü elkésések a községi elöljáróság által kellőleg igazolt véletlen körülmények folytán ki nem menthetők.

VII. Az V. és VI. pont alatt felsorolt intézkedések a határ-kerületekből a vásárokra, vagy a határvonalon át telelésre hajtott marhára is hasonlókép alkalmazandók.

VIII. A vámvonalon át legeltetésre, földmivelési munkákra, vásárokra vagy telelésre hajtott marha számára engedélyezett vámmentesség arányos mértékben az illető termékekre is alkalmazandó. Ennélfogva vámmentesek:

a) a legeltetésre, földmivelési munkákra, vásárokra vagy telelésre hajtott tehenek borjai, kecskék gödölyéi, juhok bárányai és kanczák csikai; és pedig annyi darab, a hány a kihajtáskor feljegyzett hasas állatoknak megfelel, tekintetbe véve az időt is, melyet az anyaállatok a vámterületen kivül töltöttek;

b) a legeltetésről vagy telelésről visszatérő marha után nyert sajt és vaj és pedig egy-egy napra:

minden tehén után 0·29 kilogramm, minden kecske után 0·058 kilogramm, minden juh után 0·029 kilogramm sajtot, minden tehén után 0·16 kilogramm, minden kecske után 0·032 kilogramm vajat számitva.

Meg van engedve az is, hogy a másik vámterületen történt legeltetésről vagy telelésről visszajövő marha után a visszatértéig nyert sajt és vaj, a marha visszaérkezésének napjától számitandó négy hét alatt is még vámmentesen visszahozassék.

IX. A határon levő vámhivatalnokok s a pénzügyőrség közegei kötelesek azokat, kik a marhát legeltetésre, a földmivelési munkára, vásárokra és telelésre a szomszédos határkerületbe áthajtják, figyelmeztetni arra, hogy a bevallást vagy a bebocsátást igazoló okmánynak másodlatát, valamint a hitelezett vám fejében letett biztositékokról szóló bárczákat jól megőrizzék, miután ezen okiratok a marha visszaérkezésekor ismét felmutatandók. Az emlitett tisztviselők hasonlókép kötelesek ezen személyeket a csalárd eljárás következményeiről is felvilágositani.

X. A marha egészségi állapotáról vagy azon körülményről netán megkivántató bizonyitványok, hogy a határkerületek minden ragadós állati betegségtől mentesek, csak eredetiben, nem pedig forditásban fognak követeltetni.

A VI. czikkhez.

A VI. czikk 2. kikezdésében a szerződő felek által az állami egyedáruságok biztositása végett

beszedetni fentartott behozatali illeték az esetben vissza fog téríttetni, ha az ezen illetékkel terhelt tárgy monopolizált czikk előállítására fel nem használtatott.

Megállapodás létesült az iránt, hogy a szesz használása nélkül előállított glycerin-szappan szeszmonopol czimén pótilleték alá nem esik. A svájczi vámhivatalok a bécsi vagy a budapesti műegyetem, akár a bécsi cs. k. mezőgazdasági vegykisérleti állomás vagy a budapesti magyar kir. vegykisérleti állomás által az ily szappan előállítási módja iránt kiállított bizonyítványokat lehetőleg tekintetbe fogják venni. Ez az intézkedés mindazáltal nem érinti a svájczi vámhivatalok azon jogát, hogy a behozott szappan analysisát megvizsgálhassák.

II. Az A) tarifához (svájczi beviteli vámok).

1. Azon természetes borok, melyek, csak csekély mérvben, szeszszel vegyittettek és a melyeknek összes szesztartalma nem haladja meg a 15 volumen fokot, a 27. sorszám (252. és 253. svájczi tarifaszámok) szerint csak 3·50 franknyi vámdij alá esnek. A 15 foknál több szeszt tartalmazó természetes borok a 3·50 franknyi vámdijon felül az említett határt meghaladó minden szeszfok után a szeszegyedárusági illeték alá esnek.

A szerződő felek közös egyetértéssel meg fogják állapitani a természetes bor fogalmát és ismertető jeleit. Addig is a svájczi vámhivatalok vitás esetekben a kérdéses borok vegyi elemzése iránt a budapesti, görzi, klosterneuburgi és szt. michele-i önologiai intézetek vagy vegykisérleti állomások által kiállított bizonylatokat lehetőleg figyelembe fogják venni. Ez az intézkedés mindazáltal nem érinti Svájcz azon jogát, hogy a behozott bor analysisát megvizsgáltassa.

2. Megállapodás létesült az iránt, hogy a 13. sorszámhoz (a svájczi vámtarifa 65. és 66. számaiból) tartozó jegyzetben foglalt azon meghatározásnak, mely szerint hajlitott fából való butorok csekélyebb részben közönséges, nem hajlitott fából is állhatnak, czélja nem az, hogy ezen részek aránya akár suly, akár mennyiség szerint korlátoztassék, hanem csak azt kivánja, hogy ezen butorok minden esetre hajlitott fából való butorok jellegét tüntessék föl.

III. A B) tarifához (osztrák-magyar beviteli vámok).

1. A következő svájczi sajtfajták: Emmenthali, Gruyére és Sbrinz, Svájczból való származásuk kellő igazolása mellett, 100 kilogrammonkint 5 forintnyi vám mellett fognak bebocsáttatni.

2. A 9. sorszám (az osztrák-magyar általános vámtarifa 131. *a)* száma) alatt foglalt nyers pamutszövetek, valamint a 10. sorszám (az osztrák-magyar általános vámtarifa 132. számából) alatti nyers mustrátlan tüll, ha himzésre szánvák, külön engedély-igazolványok alapján és a rendeleti uton megállapitandó feltételek és ellenőrzés mellett, 100 kilogrammonkint 40 frtnyi mérsékelt vám mellett bocsáthatók be.

3. Az aranyozott vagy ezüstözött kárpitos szögek az osztrák-magyar monarchiába való bevitelnél nem fognak magasabb vámok alá esni, mint az ilyféle nem aranyozott vagy nem ezüstözött szögek.

4. A 25., 26. és 27. sorszám (az osztrák-magyar általános vámtarifa 284. száma, 284. *b)* és 287. számából) alatt felsorolt gépek és készülékek csak az esetben fognak az ott megállapitott vámok alá esni, ha teljes egészükben (felszerelve avagy szétszedve) hozatnak be.

5. A 28. sorszám alatt foglalt, tudományos czélokra szánt pontos müszerek (az osztrák-magyar általános vámtarifa 298. száma) és a 36. sorszám alatti sebészeti kötésszerek (az osztrák-magyar általános vámtarifa 336. számából) fogalmának terjedelmére, valamint az ezek behozatala tekintetében érvényes részletesebb módozatokra nézve az osztrák-magyar általános vámtarifához tartozó hivatalos betűsoros árulajstrom jelenleg érvényben álló ide vonatkozó határozatai mérvadók.

Jelen jegyzőkönyv — mely minden különös jóváhagyás nélkül is a két szerződő fél által jóváhagyottnak és szentesitettnek fog tekintetni azon tény folytán, hogy magának a szerződésnek, melyhez tartozik, jóváhagyási okmányai ki lettek cserélve, két példányban állittatott ki, Bécsben, 1888. évi november hó 23. napján.

(P. H.) *Kálnoky* s. k.
(P. H.) *Szögyény* s. k.
(P. H.) *Aepli A. O.* s. k.
(P. H.) *Cramer-Frey* s. k.
(P. H.) *Blumer E.* s. k.